VETVS A

1518

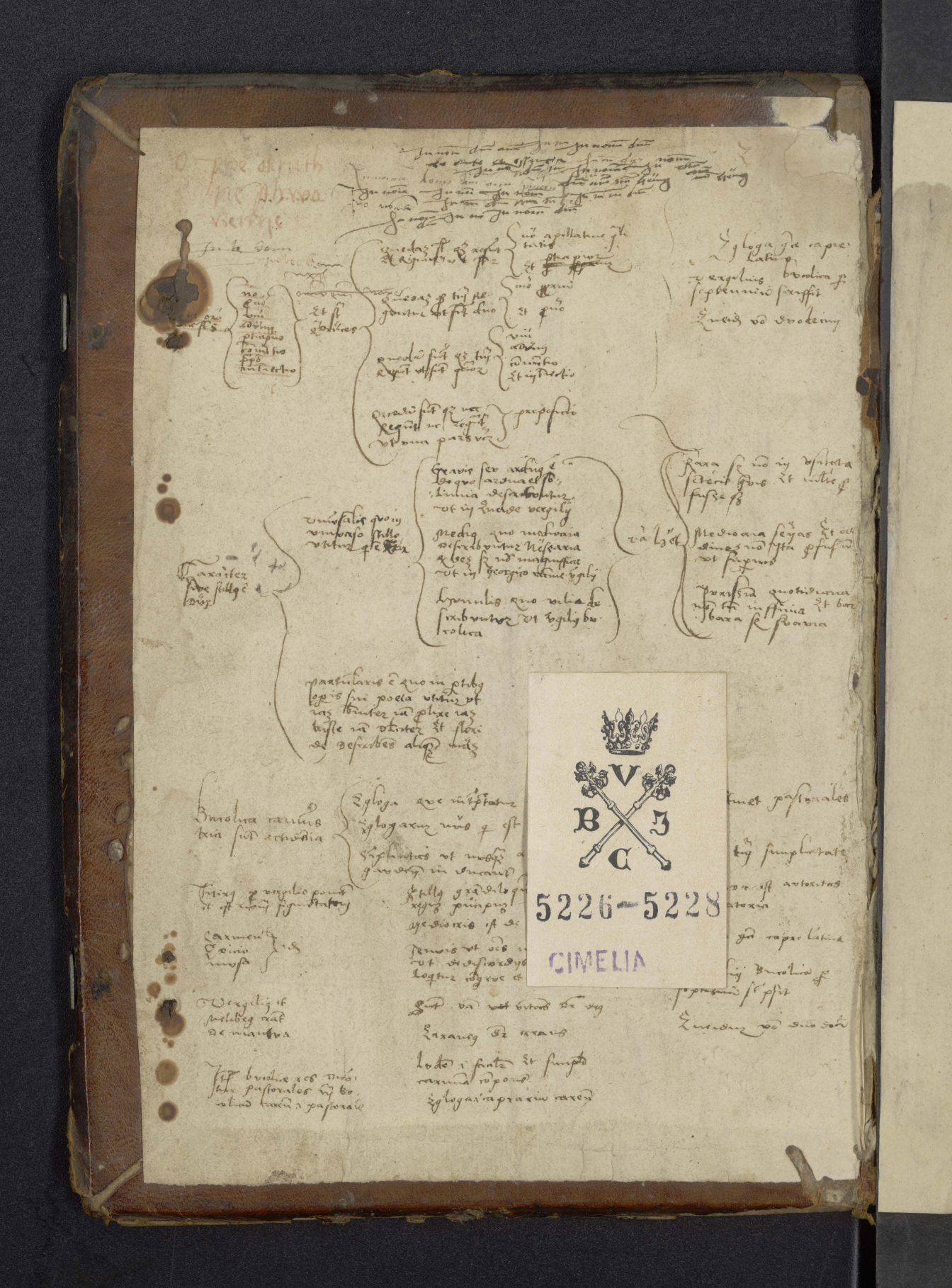

V
B J
C
5226–5228
CIMELIA

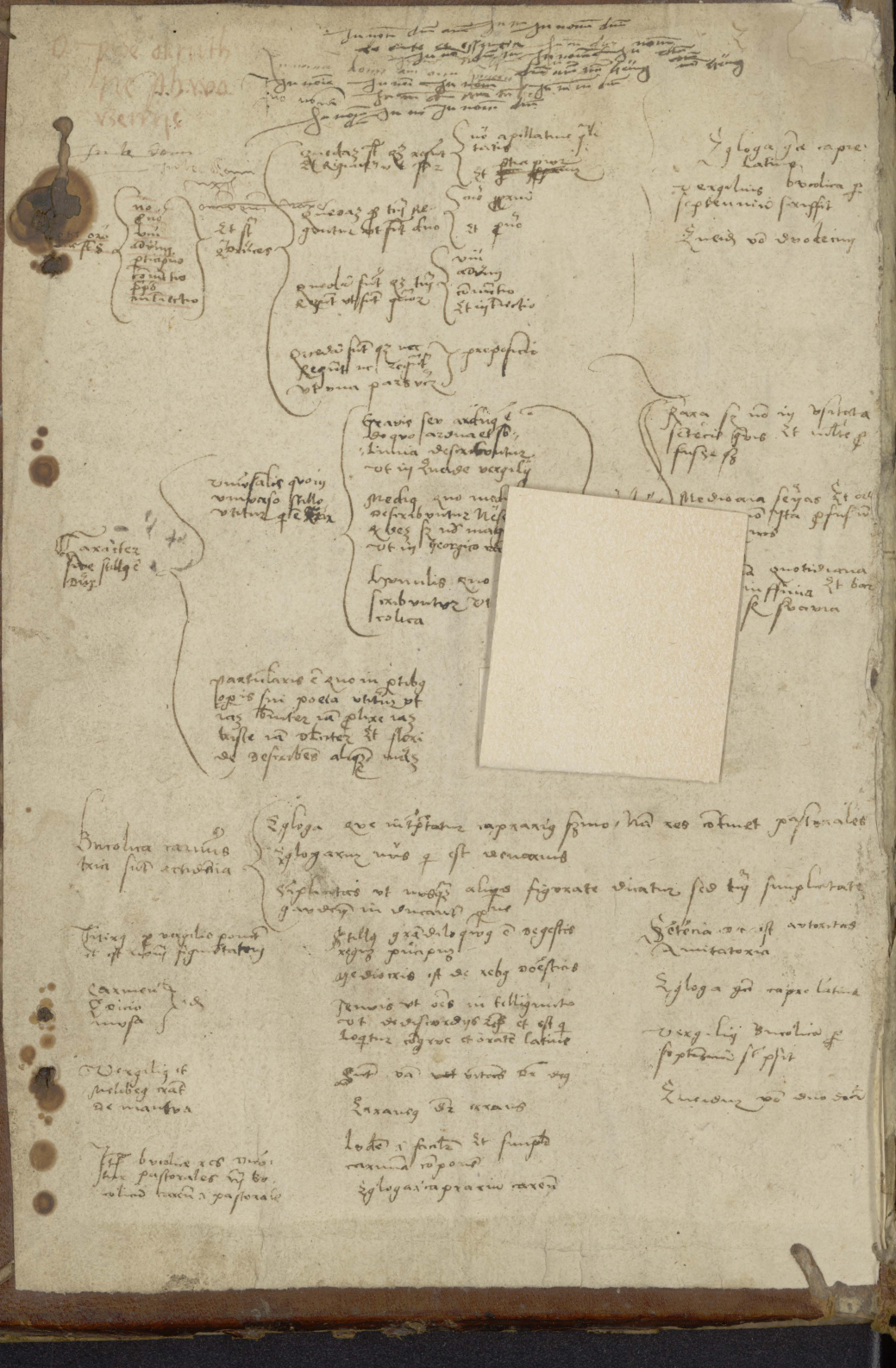

[illegible]

[illegible] vox est [illegible] in te domi[illegible] vox est [illegible] in te do[illegible] [illegible]

Totum est duplex

Totum universale est quodlibet superius [illegible] respectu inferioris in linea [illegible] ut homo ad hominem homo ad [illegible]

Totum in quantitate est universale sumptum [illegible] hoc est [illegible] communis distributus per signum [illegible]

Pars est duplex

Pars subiectiva est quodlibet inferius sumptum [illegible] sub toto universali

Pars in quantitate dicitur quodlibet inferius [illegible] sub illo toto [illegible] sumpto

Multiplicacio est duplex

Actualis secundum quod aliquid actu est multiplicabile

Aptitudinalis secundum quam aliquid aptum natum est esse multiplicabile in plura

Diffinicio est duplex

Quid nominis est oratio explicans quid per nomen significatur et tale [illegible] tam entibus quam non entibus ut dicitur [illegible]

Quid rei et talis est triplex descriptiva causalis quid dictativa

Descriptiva est quid esse rei significans per [illegible] ut cum homo diffinitur per bibens non [illegible] [illegible]

Genus et species sunt opposita [illegible] est ut nominant secundas intenciones non autem [illegible] quod [illegible] superius ut primas intenciones nominant

Opposita [illegible] numquam [illegible] fieri [illegible] est de oppositis [illegible] et [illegible] dictorie non autem relative vel opposita non [illegible] fieri [illegible] [illegible] est simul et semel [illegible] successive

Noto quod [illegible] generis [illegible] aliud est quam communicabilitas nature generis secundum quam ipsa de [illegible] communicabilis pluribus differentibus specie

In nomine domini [illegible] [illegible] nobis [illegible] [illegible] [illegible]

In nomine domini

Genus

Similiter

In nomine

omnium primorum

Genus enim [illegible] ut [illegible] mortale [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible]

Pars subiectiva est quodlibet [illegible] [illegible] [illegible]

Totum [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Genus est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appellata fuit a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Flavus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Iste liber est Johannis Sczarsky Auditus anno domini M.D.XXX Comutacione hyemali sub venerabili domino magistro martino de Coprzyvnycza

Bibl. Jag.

Comendacio Logices

Non abs re Logica

Non abs re Logica ipsa Comendabilis extat primi nanqꝫ Inuentores eius Clari et magni fuere Et inter omnes Zeno Stoicorum princeps asserit fore primus Cicero qꝫ in bruto sic agit Sed quis omniũ doctior quis accucior quibus in Rebus uel gerendis Vel indagandis acrior arĩle fuit qui omniũ Logicorum maximus extitit Et aureolus quoqꝫ ipse quẽ nos alio nomine appellamus accerrimus disputator extitit Logico ad uitrice Logica aduitrice Hec nempe ~~[illegible]~~

Sub venerabili Et Egregio Viro Martino Hilcus doctore
Plebano sancti Nicolai ac Rectore Universitatis Studij
Cracoviensis pro tunc Exente Anno domini M°C° v° xxx°
Suum in Titulatus. Commutacione Estivali Ego ~~[illegible]~~
Johannes Szczarszky

Bibl. Jag.

Exercitium

Super omnes tractatus paruorū logicalium Petri hispani. Magistri Johannis Glogouiensis

Libellus loquitur
O.N.

Parua licet dicar logicę, tamen vbere fructu
Sum bene cum magnis connumeranda libris,
Quid vetat insignis paruo vt sit corpore virtus?
Qualem vix possis mole videre grauis?
Paruula sum? paruis non frugem adfero paruam,
Me sine nequicq̄ grandia scire paras,

In tractatū septimū magistri Petri hispani pro iuniorum institutione Prohemium.

Aristotelis omniū philosophoꝝ pricipis (p̄mo topicoꝝ) est sententia studiū logice esse vtile ad tria. Primo ad exercitationē. Scdo ad obuiationez. Tertio ad phie disciplinas. Est aūt exercitatio ꝓmptitudo ⁊ assuefactio ad aliquid agendū. Cū eniz hō aliquid in consuetudine habz: siue bonū siue malū existat. efficitur paratꝰ ⁊ ꝓmptus ad illd agendū. Dicit enim scdo metaphice. ꝙ cōsuetudo mouet in modum nature. quod itaqꝫ hō a natura habz facillime in illud potest. sic ⁊ illud qd ex consuetudine ⁊ assuefactione inest hoc hō faciliter operat ⁊ agit ¶ Obuiatio aūt est ꝓmptitudo resistēdi ⁊ ꝯtradicēdi positiōi aut dictis alicuiꝰ. ¶ Disciplina autē est phie studiuz. In primis itaqꝫ studiū logice vtile est ad exercitationē. qui enim ꝓmptus est in studio logice potest faciliter arguere ad omne ꝓpositum ⁊ cognoscere verum a falso. Est deniqꝫ studiū logice ad obuiationē vtile. qui enim in studio logice doctus est. facillime repugnare ⁊ cōtradicere pōt aliquid ꝓponenti qd falsum existit. Unde ⁊ primo elencoꝝ dicit: Sapientis est non mentiri. sz mentientē ostendere. Postremo studiū logice vtile est ad phie disciplinas. nullꝰ em ꝑfecte in studio phie doctus euadere poterit sine logice preceptis. quinymo in nulla scientia aliquid addisci poterit. studio logice pretermisso. Unde ⁊ recte in acquisitiōe scientiaꝝ logicam primā oportet existere. Ipsa enim ꝓbabiliter de principijs omniū scientiaꝝ disputat ⁊ sylogisat. Unde ⁊ Commentator Auerrois Cordubensis dixit Tria Auicennā errare fecerunt: Cōfidentia ꝓprij ingenij: inexperientia vite. ⁊ ignorantia logice. Ut itaqꝫ iuniorū animus. ingenuoꝝ adolescentū ingeniuz exaugeri in optimisqꝫ disciplinis institui poterit. Ego Magister Joānes Glogouiēsis alme florētissimeqꝫ vniuersitatis Studij Cracouiēsis Maioris Collegij artistaꝝ Collegiatꝰ ꝓ laude dei. gloria: famaqꝫ vniuersitatis nr̄e in cōmunē adolescētū ꝓfectū. questiones quasdam succinctas ⁊ breues recolligere institui Magistri Petri hispani in septimo tractatu materiā ⁊ intentionē continentes.

Studium logice esse vtile ad tria

Noto quod disciplina philosophie ut inquit dominus albertus est habitus seu notitia conclusionis quiescens in animo audientis vel addiscentis sed ille idem habitus inquantum procedit a doctore in discipulum dr doctrina.

Unde et septimo de ethicorum dr consuetudo est altera natura et prima tusculana dr consuetudinis maxima vis est.

Nam ut inquit boerius nil perfecte scitur nisi quod dente disputationis conteritur.

Auerrois ideo dr cordubensis quia oriundus erat de cordoba hispanie opido.

habitus speculatiuus

Qui dr ille qui est de rebus non libere operabilibus per nostram liberam voluntatem et eius est finis scire

operatione noste voluntatis

Nullus enim habitus speculatiuus sanctus obiectum suum patet, sed omnino in Methaphisice vbi ponuntur differentie inter habitus speculatiuos et actiuos

Cim 5228

Secundum dicturem sanctū logica est scientia rationalis artium rationis directiua [illegible] rationis scientia. considerativa Ruia considerat ens rationis sicut grammatica et rethorica: vel dicitur rationalis directiua Ruia dirigit intellectum ne erret in suis operationibus

Logica secundum aphorismum de ecclesiastes argentea pro eius auricula locutis philosophia secreta reserant

Folium II

Inquit Albertus magnus latinorū philosophor egregius in expositione z interpretatione ysagogar porphirij. Logica est scia q a fantasijs q videnf z non sūt liberat. errōes cōdenat. falsitates ostēdit, z lumen rectū veritatis in omni opez tēplatiōis pbet. Ulñ z Boēi logicā inq̄sitricē veri z falsi pbat. Cū itaq̄ necessarium sit z vtile ea intelligere z scire q̄ Petrus in tractatu septimo docet z ostēdit. Multi em z magni viri ꝓpter ignorantiā ꝓprietatū terminor. z studiuz logice errare visi sunt z a veritate deuiare. Tria em inquit cōmentator Auerrois Auicennā magnū illū p̄hm totꝰ studiū medicine principē fecerūt errare. Inexperientia vite. cōfidentia ꝓpriū ingenij. z ignorātia logice. Multe etiā ꝓpōes in phie disciplinis z theologicis doctrinis cōtente sine scientia z noticia eor que in septimo tractatu pe. hisp docent. intelligi z sciri nō pñt Recte Albertus dixit logicā liberare a fantasijs que videnf z nō sūt. Intellexit autē albertus p fantasias que videnf z non sūt. argumentationes sophisticas: q̄ videntur his aliquid cōcludere q eor scientiā nō habēt. licet nihil cōcludāt apud sciētes z doctos. vt itaq̄ unior animꝰ in studio logice pficiat. augeat. z crescat. adulescēntiusq̄ studiosis ea innotescāt q̄ pe. hisp. in. vij. tractatu edocuit. Ego magister Joānes Blogomensis pro laude dei vniuersitatisq̄ nostre Cracouiensis. eiusdē pe. hisp doctrinaz elucidare z declarare institui. questiones sic cincta cū notabiliuz z argumentoꝝ explanatiōe leui ad iuniorꝝ exercitationē adiūri Hunc q̄ ꝓpositū meū in nomine Jesu saluatoris eiusq̄ genitricis Marie virginis feliciter incipio. Sequit Questio pma

Primo considerativa Ruia considerat obiectū suū quod quod ostendit.

Secundo perfectiua Ruia est perfectio rationis. et sic omnis scia dr rationis

Tercio effectiua Ruia est scientia ab intellecta seu omnis scientia dr rationis

Quarto directiua inquantum z directiua artium rationis. ne erret in suis operationibus ꝓpriis dirigit intellectū ne erret in suis operationibz Et hoc p̄ notitiaz veritatis falsi.

Circa introductionem in septimū tractatū petri hispa.

Querit primo Utrū paruoꝝ logicaliū scientia a petro hispano in septimo tractatu tradita ab Aristotile in diuersis libris logice originaliter sit inuenta.

¶ Pro intellectione huius questionis mote. Sciendū q̄ hec questio tria querit. Primo vtrū paruoꝝ logicaliū sit scientia Scōo querit. vtrum scientia paruoꝝ logicaliuz sit a petro hispano in tractatu septimo sufficienter tradita. Tertio z vltimo querit vtrū aristo. in suis libris logice originaliter scientia paruoꝝ logicaliū docuit z inuenit.

¶ Pro intellectione itaq̄ prime partis Notandū est primo q̄ scientia capitur dupliciter: Primo capitur ꝓprie. z sic scientia est habitus speculatiuus de reb necessarijs que sunt post deū z intelligentias. z ita capit scientiā aristo. primo posteriorū. cum dicit q̄ scientia est veroꝝ eternorum z impossibiliter aliter se habentiuz. z sic etiā de conclusionib in quib ꝓpria passio predicat de subiecto est scientia. vt omnis homo est risibilis. similiter planete scintillant. vt aristo. pbat primo posteriorū. Res autē post deum z intelligentias sunt res naturales a deo vt natura producte. omnis aūt effectus est post suā causaz. isto modo de paruis logicalib non est scientia. Ratio autē noticia paruoꝝ logicalium pinet ad logicū. logica aūt non est ꝓpria scientia nec habitus speculatiuꝰ. sz potius ars z habitꝰ practicus. vt communiter tenent logici. Noticia etiā paruorum logicaliuz est de terminis z ꝓprietatibus terminorū z propositionum vt dicet inferius. Termini autē z ꝓpositiones quo ad eorū esse z formari dependent a nostra libera voluntate. Scientia autē est de his reb que p̄cedunt actū z operationē nostre voluntatis Secūdo capitur scientia cōmuniter p qualib noticia vera z certa nō curādo an sit de reb a natura costitutis: aut a nostra voluntate productis. Isto mō de deo: de substantijs separatis, de reb naturalib. quaꝝ principium est natura. similiter de reb artificialib. quaꝝ principiū est ars z voluntas est scientia. z sic noticia paruoꝝ logicaliū quecūq̄ sit illa scientia dicit z appellatur.

Nota quod sequendo logica non est scientia speculativa neq̄ practica Ruia speculativarum et practicarum sunt decem nam realis modo logica non est scientia realis sed rationalis

Notandū secundo ꝙ pe. his. in tractatu septimo determinat de ꝓprietatib⁹ terminoꝝ ⁊ passionib⁹ eorū. Sicut enim res reales habent passiones ⁊ ꝓprietates vt dicit. iiij. metheoroꝝ. Omne em̄ ens habet aliqd̄ ꝓpriuz ⁊ operationē ꝓpriā. in quā dū potest dicit tale: si non pōt non dicit tale. nisi equiuoce ⁊ impꝓprie. Sic ⁊ res artificiales ⁊ intentionales habēt suas ꝓprietates ⁊ passiōes. Dr̄ em̄ scd̄o phicoꝝ ꝙ ars imitat̄ naturā. Sūt aūt terminoꝝ ꝓprietates multe. vt suppō. ampliatio. restrictio. appellatio. alienatio. remotio. status. de quib⁹ omnib⁹ pe. his. in hoc tractatu septimo determinat. tn̄ pe. his. etiā in hoc trac. vij. determinat de ꝓprietatib⁹ propositionū quō varie ꝓpōnes exponi ⁊ declarari habent. similiter de ꝓprietatibus ꝯnaꝝ determinat: Sūt itaq̄ tractatuli specialiter. xi. huius tractatus septimi. Prim⁹ est de suppositione terminoꝝ absolutoꝝ. secundus est de suppositione terminorum relatiuoꝝ. tertius est de ampliationib⁹. quartus de appellationib⁹. quintus de restrictionib⁹. sextus de distributionib⁹. septimus de exponibilib⁹. licz plurimi dicunt tractatulū exponibiliū non esse pe. his. Octauus est obligatorioꝝ. nonus insolubiliuz. decim⁹ cōsequentiaꝝ quē etiam multi dicunt non esse pe. his. vndecimus ⁊ vltimus est tractat⁹ sincathegorematum. Quid aūt in vnoquoq̄ specialiter determinat̄ tractatu patebit in sequentib⁹. patet ergo quot sunt tractatuli speciales in septimo tractatu pe his. contenti. Scientia aūt in istis tractatulis predictis contenta vocat̄ scientia paruoꝝ logicaliū. Pro quo notandum ꝙ nulla scientia ꝓprie dicit̄ magna vel parua. Ratio quia magnū ⁊ paruū important q̄ntitate. vt cōmuniter logici dicunt constat aūt ꝙ scientia non est quanta. scientia enim est simplex qualitas in anima. vt dr̄ in antepredicamentis. Omnis em̄ color est in corpore. ⁊ om̄is sciētia in anima est. Quicq̄d autem recipit̄. s̄m naturā recipientis recipit̄. vt dr̄ cōmentator. iij. de anima. Et qꝛ anima est simplex ⁊ immaterialis. ⁊ p ꝯns om̄is scia est simplex ⁊ imaterialis. Qꝛ aūt aliqua sciētia dr̄ magna vel parua. hoc est s̄m metaphorā ⁊ improprie ⁊ s̄m quandā similitudinē. Vnde sciētia istoꝝ tractatuloꝝ in septimo tractatu pe. his. contentoꝝ dicit̄ parua. sex de causis. Primo ratione traditiōis. logica em̄ aristo. tradit̄ ⁊ docetur in magnis libris ⁊ scriptis ⁊ longe. Logica autem paruoꝝ logicaliū tradit̄ in breuib⁹ ⁊ paruis tractatulis ⁊ compendiose. Scd̄o dicūtur parua logicalia in comparatione ad eoꝝ principia. eoꝝ em̄ principia sunt implicite ⁊ virtualiter tradita ab aristo. vt dicetur inferius. Principia autem s̄m aristo. iiij. metaph. sūt parua in q̄ntitate. ⁊ maxima in virtute. Quicquid em̄ est in principiatis hoc conuenit eis a principijs. Tertio dicuntur parua logicalia ratione autorum qui ipsa docuerunt ⁊ scripseruut. magnam em̄ logicam tradidit ⁊ collegit magnus phūs aristo. Scientiā aūt paruoꝝ logicaliū scripserunt alij magistri inferiores ⁊ minores aristotele in fama ⁊ doctrina. vt pe. his. ⁊ alij. Quarto dicuntur parua logicalia ratione addiscentiuz. studentes eniz qui sūt parui ingenij ⁊ modicuz docti in logica ab his tractatulis paruorū logicaliū sua incipere debeut studia. vnde ⁊ dicuntur parua logicalia. quasi paruorum studentiuz logicalia: Quinto dicuntur parua logicalia ratione correspondentie. libelli enim septimi tractatus petri hispa. non correspondent libris magnis aristo. sicut alij tractatus precedentes. vt primus correspondet libris periermeniaꝝ. tertius tractatus pe. his. correspondet libris predicamentorum. quartus libris prioꝝ. quintus libris topicorum. sextus libris elencoꝝ. Vltimo ⁊ sexto dicuntur paruā logicalia. quia parua logicalia sūt ⁊ d̄ t̄minis t̄minoꝝ ꝓp̄etatib⁹. termin⁹ āt ē minimū ī logica. vn̄ ⁊ dr̄ p̄moꝑoꝝ. Termin⁹ est in quē resoluit̄ ꝓpō. pz g̃ quare notitia istoꝝ tractatuloꝝ vocat̄ ꝑua logicalia

Notandū tertio ꝙ licet aristo. expresse ⁊ formaliter ⁊ s̄m se nō tradidit ⁊ docuit sciaz ꝑuoꝝ logicaliū tn̄ iplicite ⁊ v̄tualr̄ ⁊ tāq̄ in p̄ncipijs sciaz tradidit ꝑuoꝝ logicaliū. Posuit ei ari. certa loca in libr̄ suis ex q̄b⁹ scia ꝑuoꝝ lo

gicaliū hz elici. Prio ei tetigit scias suppositionū in pmo pibermē. cū posuit diuisionē rerū istā. Rerū quedā sunt vles ⁊ q̄dā singulares. p res vles intelligēs naturas rez cōmunes p q̄b⁹ terminī supponūt simpl'r vt hō ē spēs. Per res aūt singulares intelligens individua ⁊ singularia p̄o quib⁹ termini supponūt discrete vt iohes currit. Et rez ponit ibidē aliā diuisionē. Rez vlium q̄das enūciant res suas vl'r ⁊ p̄o illis terminī supponūt cōfuse. vt ois hō est aīal. quedā nō vl'r ⁊ p illis terminī supponūt determinate vt hō currit. Scientiā em̄ ampliationū aristo. tetigit primo elenchoz cū dixit. Laborās sanabat. in qua ꝓpositione laborans accipit p̄o infirmo aut febricitāte. ampliaturq; in dicta ꝓpositione laborās p homine q̄ est vl'r fuit infirm⁹ rōne vbi p̄teriti temporis. s. sanabat. vba em̄ p̄teriti tpis terminū p̄cedentē ampliāt p illo q̄ est vel fuit vñ p̄dicta ꝓpō. valz tm̄. ille hō q̄ est vel fuit infirm⁹ vel febricitās sanabat. Tractatū appellationū aristo. tetigit in terna ꝓprietate pñti subē cū dixit. Substantia scda scat ꝯ quid: videt tm̄ scare hoc aliquid sub appellationis figura. In diffinitiōe etiā denominatiuoz dixit q̄ cōcretū habz appellationē ab abstracto vt albꝰ ab albedine. Tractatū distributionū aristo. tetigit pmo pibermenias. cū dixit. Quis nō est vle ⁊ vl'r cō significat. idest terminū coēm facit stare ⁊ accipi p suis suppositis copulatiue. Et. v. metaph. dixit q̄ nemo bene dicit (ois socrates) q̄ termino singulari nō cōueniēter additur signū vle affirmatiuū distributiuū. Tractatuz exponibiliū aristo. in diuersis locis suoz libroz tetigit in q̄b⁹ posuit diuersa signa sincathegorezemata rōne q̄z ꝓpositiones diuersimode z vario mō exponi hñt. sic ⁊ tractatū sincathegreumatū aristo. in diuersis locis insinuauit. cū diuersa sincathegreumata posuit penes q̄ veritas ꝓpositionū variat ⁊ falsitas. ⁊ maxime in scdo pibermenias. vbi aristo. docet multiplicare ꝓpositiones viginti quattuoz modis penes terminos finitos ⁊ infinitos vl'r aut particulariter sumptos. Tractatū obligationū aristo. tetigit in libris poz vbi aristo. docz q̄ possibile posito in esse nullū sequit impossibile. q̄d est fūdamentū in arte obligatoria. Tractatū insolubiliū aristo. tetigit q̄rto metaph. vbi ostēdit q̄ aliq̄ ꝓpositiones destruūt hoc est falsificāt seipas vt ponēdo istā. Ego nō loquoz q̄ falsificat seipam: Tractatū consequentiaz aristo. in libris diuersis tetigit: in pmo priozū circa finem. in scdo topicoz vbi ostendit qūo est arguendū a simili. a contrario. a coniugatis: patz ergo q̄ scientia paruoz logicaliū est tradita ab aristotele virtualiter tangz in principijs ex quib⁹ posteriozes logici tractatulos paruoz logicaliū elicere potuerūt. ¶ Sequit̄ corollarie q̄ plus est regratiandū aristo. in inuentione paruoz logicaliū q̄z pe. hisp: Rō q̄z circa inuentionē pncipioz maioz est difficultas ⁊ laboz q̄z circa pncipiata.

Notandū quarto ⁊ vltimo. q̄ scientia paruoz logicaliū est generaliter vtilis ad pfectū studiuz logice habendum nullus enim potest esse perfectus ⁊ doctus logicus sine scientia paruoz logicaliū. Vtilis tamē est specialiter scientia paruoz logicaliū ad quattuoz. Primo quo ad quantitates ꝓpositionū cognoscendas. iuxta enim variam acceptionem terminoz variant etiam quantitates ꝓpositionuz. Si em̄ in ꝓpositione subiectū supponit confuse. ꝓpositio est vniuersalis vt omnis hō currit. Si subiectū supponit determinate ꝓpositio est particularis vel iude finita vt hō currit vel quidā homo currit. Si subiectū supponit discrete ꝓpositio est singularis vt iohes currit: De isto tamen quomō subiecta vario modo supponūt in diuersis propositionib⁹ dicet inferius. Secūdo noticia paruoz logicalium est vtilis ad falsitates ⁊ veritates propositionū intelligendas. Veritas enim ⁊ falsitas propositionuz variat penes varia ⁊ diuersam acceptionē terminoz. Vnde hanc concedim⁹ Omnis homo habz caput. quia caput supponit confuse non p̄o certo capite. nō est em̄ certū caput q̄d haberet omnis homo Sed ista est falsa. Caput habet omnis homo quia caput supponit p̄o certo ⁊ determinato capite: modo nullum est certum caput q̄d habet omnis homo. Tertio scientia paruozum logicaliū est vtilis ⁊ necess

Prohemium

saria ad modū arguendi logicū tā silogisticū q̄ enthimematicū. Cū em̄ in argumentatiōib⁹ variant⁹ p̄rietates terminoꝝ nō vz mod⁹ arguēdi formal⁹ vt cū arguit⁹ sine in sylogismo sue in argumēto enthimematico a nō distributo ad distributū. Ista non valz. Ēn hec ꝓna nō valz hō currit ergo omnis hō currit vt dicet inferius: Quarto scia paruoꝝ logicaliū vz gñaliter ad oēm p̄cessuz scientificū phie z theologie aut etiā quēcūq⁹ aliaꝝ sciaꝝ. Ēn hāc phi cōcedūt natura monstrū intedit. sz hāc negāt. natura intedit mōstrū rone appellatiōis vt oñdit scō phicoꝝ. Silr theolog⁹ cōcedit ista aristotiles deū trinū z vnū cognouit. sz ista negat. aristo. cōgnouit deū trinū z vnum. Silr hec cōcedit a theologis. septies in die cadit iustus. sz ista negat. iustus inq̄tum iustus septies cadit in die vt dicetur inferius circa reduplicatiuas. Istis notabilibus lc stantibus est ista.

Cōclusio respōsalis paruoꝝ logicaliū scia a pe. his.

in septimo tractatu tradita ab arestotile in diuersis libris logice originaliter est inuenta Veritas ꝓme partis cōclusiōis. s. q̄ paruoꝝ logicaliū sit scia z q̄ a pe. his. in tractatu septio sit tradita pz ex notabili ꝓmo z scō. Q̄z aūt scā pars cōclusionis sit vera. s. q̄ scia paruoꝝ logicaliū sit in diuersis libris logice ab arestotile originaliter inuenta patet ex notabili tertio.

Arguitur ꝓmo. Paruoꝝ logicaliū nō est scia. igit cōclō falsa. pbat añs. Omnis scia est habit⁹ speculatiu⁹. sz noticia paruoꝝ logicaliū est habit⁹ practicus igit paruoꝝ logicaliū nō est scia. Maioꝝ ē aristo. vi. ethicoꝝ. minoꝝ pbat. q̄z tota logica est habit⁹ practic⁹ vt pbat doctoꝝ sanct⁹ circa poꝝphiriū. Logica em̄ ē de his reb⁹ q̄ dependēt a nr̄a libera volūtate vt de argumētatiōib⁹ z ꝓpōnib⁹. mō scientia practica ē de his reb⁹ q̄ dependēt z causant a nostra libera volūtate. Scia aūt paruoꝝ logicaliū est pars logice z p ꝑs noticia paruoꝝ logicaliū nō ē scia. ¶ Dico vez argumentū cōcludit q̄ noticia paruoꝝ logicaliū nō est scia ꝓpter sumpta est tm̄ scientia cōmunit sumpta vt dictū est in notabili ꝓmo.

Arguitur scō. Paruoꝝ logicaliū nō ē scia. pbat. Omnis scia est veroꝝ z necessarioꝝ. sz noticia paruoꝝ logicaliū est cōtingentiū z falsoꝝ. igit paruoꝝ logicaliū nō est scia. Maioꝝ ē aresto. ꝓmo poste. vbi oñdit q̄ scia ē veroꝝ eternoꝝ z impossibiliter se aliter habentiū. Minoꝝ patz. q̄z notitia paruoꝝ logicaliū ē de formatiōe ꝓpōnuz z ꝓpriet⁹ terminoꝝ. q̄ omnia sūt cōtingentia z possūt nō esse. Cū em̄ ꝓpō formal⁹ tūc est. cū formata est iam nō est. Q̄z aūt scia paruoꝝ logicaliū sit falsoꝝ patz. q̄z multarū ꝓpositionū falsitas oſtēdit in scia paruoꝝ logicaliū. vt ista est falsa. hō in q̄tū a ial est risibilis. Si em̄ hō in q̄tū animal esset risibilis tūc oē animal esset risibile q̄ est falsū. ois em̄ reduplicatiua ꝑsupponit vlem vt ꝛ in tractatu expositibiliū ¶ Dico q̄ argumētū vez cōcludit q̄ ois scia est necessarioꝝ scia. ꝓpter sūpta. sz in ꝓposito scia accipit cōmūnit. Et etiā ois scientia est veroꝝ ꝓmo z principaliter. nō ꝑt esse falsoꝝ ex cōsequenti z minus principaliter. z exemplariter.

Arguitur tertio. Nulla scia est paruoꝝ logicaliū igit cōclusio falsa. pbat. q̄z omne paruū ē q̄ntū. sz nulla scia est q̄ntā. igit paruoꝝ logicaliū nō est scientia. Maioꝝ est nota. q̄z paruū z magnū st̄ dē gñe q̄ntitatis vt cōmunit logici dicūt log. ci. Et patz q̄z magnū z paruū habet materiā materia aūt est radix q̄ntitatis z magnitudinis. Minoꝝ. q̄z scia ē in aia vt ꝛ in ꝓdicamentis. modo nullum quantū est in anima exquo aia est imaterialis z simplex. z omne qđ recipit fm naturā recipientis recipit vt ꝛ cōmentatoꝝ tertio de anima. ¶ Dico verū argumentū cōcludit q̄ scientia paruoꝝ logicaliū non dicit partia quantitatiue z ꝓpriez fm quandā metaphoꝝ z simplitudinem vt dictū est in notabili ꝓmo.

Arguitur quarto. Paruoꝝ logicaliū nō ē scia. pbat. Omnis sciētia est vltima sz scia paruoꝝ logicaliū nō est vltima igit paruoꝝ logicaliū nō est sciētia. Maior est aristo. pmo poste. ꝛ scdo d aia. Scia est vltiuz ꝛ hec quodāmō in aia sūt. Minor qꝛ scia paruoꝝ logicaliū est de terminis ꝛ ꝓpositionibꝫ terminoꝝ. silr scia paruorū logicaliū est de ꝓpositiōibꝫ exponibilibꝫ mō nec termini nec ꝓpositiones sūt vltia. Aristo. em̄ oñdit pmo posteriorꝝ vle est vnum in multis. ꝛ. vij methaph. dr. Vlle dat nōesse ꝛ rōnem suis singularibꝫ qd nō cōuenit terminis nec ꝓpositionibꝫ. ¶ Dico verū argumētuz cōcludit q termini in signo nō sunt vltia sz bñ in signato: qꝛ termini cōmunes scant naturas vles. Vñ pmo elencoꝝ dr. Res ad disputationē ferre nō possumus sz loco rerū vtimur terminis. Quicqd itaqꝫ pe. his. pncipaliter in isto septimo tractatu ostēdit principaliter ad res signatas ordinat ꝛ refert. vt dicetur inferius.

Arguitur quinto. pe. his. insufficient tradidit sciaz paruoꝝ logicaliū. igit ꝓcessꝰ suus nō valz. pbat añs. qꝛ nō determinat de alienationibꝫ ꝛ remotionibꝫ. nec de statibꝫ terminoꝝ vt patz in ꝓcessu suo. de qbꝫ alij logici determināt. videtur ergo q pe. his. insufficienter tradidit ꝛ docuit ꝓprietates terminoꝝ. ¶ Dico q pe. his. tradidit ꝛ docuit ꝓprietates terminoꝝ pncipales. sz remotio alienatio. status. sūt ꝓprietates minus pncipales. Vel dico q ex prioribꝫ dedit intelligere istas. oppositorū enim est eadem disciplina vt dr vi. topicoꝝ. Mō alienatio remotio ꝛ status opponunt his ꝓprietatibꝫ terminoꝝ quas pe. his. hic posuit vt dicet inferius.

Arguitur sexto. In septimo tractatu pe. his. nō determinat de ꝓprietatibꝫ terminorū. pbat. qꝛ in octauo determinat de suppositione terminoꝝ relatiuorū. In nouo de ampliationibꝫ. In decimo de appellationibꝫ. In vndecimo de restrictionibꝫ. In duodecio de distributionibꝫ In tredecimo de exponibilibꝫ. In vltimo de sincathegoreumatibꝫ vt plurimū logici distinguūt. ¶ Dico verū argumentū cōcludit q pe. his. sciam paruoꝝ logicaliū docuit in septio tractatū accipiēdo septimū tractatū gnaliter vt cōprehēdit oēs tractatulos pdictos spēales qualiter hic accipit septimꝰ tractatus. Sz accipiendo septimū tractatū pe. his. spēalr tūc plures essent tractatus pe. his. q̄z septē. ꝛ nō solum in septimo tractatu determinaretur scientia paruorum logicalium sed etiam in alijs sed ita communiter non distinguuntur ꝛ diuidunt tractatus pe. his.

Arguitur septimo. Termini non habent proprietates ergo petrus hispanus male determinat d proprietatibus terminorum: probat antecedens Accidentis non est accidens. sed quilibet terminus est accidens ꝛ similiter omnis proprietas est accidens igitur termini nō habent proprietates. Maior est aristote. quarto metaph: vnum enim accidens non est subiectum alterius. Minor q terminꝰ sit accidens quia terminus est vox significans vniuersale vel particulare vt dicetur inferius. modo omnis vox est accidens vt dicitur secundo de anima. Sed q omnis proprietas sit accidens quia proprietas accidit illi cuius est proprietas.

¶ Dico q accidentis non est accidens virtute propria quia in virtute substantie vnū accidens substat alteri vt superficies substat albedini in virtute substantie. sic in proposito terminus habet proprietatem ratione rei significate que est substantia terminus enim supponens est nomen substantiuum. modo nomen substantiuum significat rem per se stantem ꝛ substantiam.

Arguitur vltimo. Aristotiles in libro periermeniarum non tetigit scientiam suppositionum igitur tertium notabile non valet. probatur. Aristotiles in libro periermeniarum determinat de enunciatione vel propositione. sed enunciatio vel propositio non supponit ꝛ per consequens in libro Periermeniarum

De Subiecto.

non tetigit suppositionē terminorū. Maior est Arestot. primo periarmeniaꝝ. Minor patet. q̄a suppositio est acceptio termini substātiui ꝑ aliq̄ vt patebit circa diffinitōes suppositiōis. Constat aūt ꝙ enūciatio vel ꝓpositio nō est terminꝰ exq̄ totū nō est ps. modo terminꝰ est pars ꝓpōnis. ¶ Dico veꝝ argumentū cōcludit ꝙ Aresto. principaliter in libro piarmeniarū determinauit de ꝓpōne ⁊ enunciatione tamen incidētaliter tetigit scientiā suppositionū vt dictū est in notabili tertio.

Utrū terminus supponens logice subiectū existens attributiōis scie suppōnum pro ꝓpria passione habeat suppōnez aut posse supponere.

¶ Pro intellectiōe questionis mote. Sciendū ꝙ hec questio duo querit. Primo querit vtrū terminus supponēs logice sit subiectū attributiōis in sciētia suppositionum: Secundo querit vtrū suppositio aut posse supponere sit termini supponētꝭ ꝓpria passio. Pro intelligēda parte prima.

Notandū est primo ꝙ iuxta Aristotelē primo posteriorum quelibet sciētia habet quedā cōmunia quoꝝ cognitio in primis est premittenda.

Inquit em̄ aristo. p̄mo phicoꝝ. Innata est nobis via ꝓcedēdi a cōioribꝫ ad specialia magis. Circa itaq̄ hunc septimū tractatū gn̄ralia illa in primis ostēdenda sunt q̄ etiā circa principia aliarū sciaꝝ inquiri habēt q̄ cōtinent̄ in his metris. Si bene vis scire librū prius ista require. Utilitas. titulꝰ. intētio. parsq̄ zophie. Quatuor ⁊ causas rem totā ꝑficientes. ¶ Utilitas scie paruoꝝ logicaliū ⁊ necessitas gn̄raliter iā dicta ē tn̄ circa quēlibet tractatū dicendū est de vtilitate cuiuslibet in speciali. ¶ Titulꝰ aut nomē huius tractatꝰ septimi est iste. Incipit septimꝰ tractatꝰ Mgr̄i Petri hyspani tractās de ꝓprietatibꝫ terminoꝝ ⁊ etiā ꝓpōnum et ꝯn̄tiaꝝ vt ostensum est in precedentibꝫ. Quis aūt sit titulus in spāli cuiuslibet tractatuli dicet̄ inferiꝰ. ¶ Intentio est velle determinare ⁊ docere gn̄raliter sciam de ꝓprietatibꝫ terminoꝝ ⁊ variaꝝ ꝓpōnū exponibiliū ⁊ ꝯn̄tiaꝝ vt patebit spāliter inferiꝰ. ¶ Subordiatur scia paruoꝝ logicalium primo ⁊ imediate logice. logica aūt subordinat̄ phie sermotiōali. Est em̄ logica de sermone vero vel falso. patet itaq̄ ꝙ scia paruoꝝ logicaliū mediate ⁊ remote subordinat̄ phie sermotionali. ¶ Utilitas aūt primi tractatus huiꝰ septimi scz suppōnū est cognita scia suppōnum veritates ⁊ falsitates ꝓpōnū ⁊ q̄ntitates silr modū arguēdi sillogisticū ⁊ enthimematicū cognoscemus ⁊ sciemꝰ Ista em̄ sine scia suppōnuz haberi non pn̄t. Titulus aūt huius tractatus suppositionū est iste. Incipit tractatꝰ suppositionū de terminis supponētibꝫ ⁊ eoꝝ varia suppositiōe. Intētio autē petri hyspani est velle in hoc tractatu suppositionū determinare de terminis supponētibus ⁊ eorū varia suppositiōe. subordinat̄ tractatus suppōnum immediate sciētie paruoꝝ logicaliū. est em̄ eius prima pars. Scientia autē paruoꝝ logicaliū subordinat̄ vt dictum est logice. ⁊ logica subordinatur phie sermotionali. et ꝑ ꝯn̄s etiā tractatꝰ suppōnum subordinatur remote philosophie sermotionali.

Notandū secundo ꝙ s̄m Aristotelem secūdo phisicorū quatuor sunt cause rerū. materialis formalis efficiēs ⁊ finalis.

Sciētia itaq̄ paruoꝝ logicaliū sicut nec aliqua scia habz causam materialē ꝓprie dictā siue ex qua. licet habeat materiā circa quā vt subiectū attributiōis adequatū. ⁊ similiter materiam in qua vt animā. Pro quo Sciendū triplex est materia. Quedā est materia ex qua. ex qua scz res primo cōponit̄ et fit materialit̄ vt domus fit ex lignis ⁊ lapidibꝫ sicut ex materia ex qua vt dicit̄ primo de anima. similiter statua fit ex ere tanquā ex materia ex q̄ vt dicit Porphirius in isagogis suis. ⁊ istā materiā ex qua sciētia non habet. Ratio quia illud quod habet materiā ex qua est cōpositum ex materia ⁊ forma vt dicitur

primo phisicor. scientia autem quelibet est simplex qualitas in anima: Sicut em ania est simplex sic omne quod recipitur in aiam, etiã est simplex. Vnde dicit cõmentator tertio de aia. Omne qđ recipitur p̃ naturam recipientis recipit. Materia autẽ in qua est subiectũ accidẽtis aut etiã forme substãtialis. exemplũ primi vt corp⁹ est subiectũ coloris ⁊ aia est subiectũ scie. Exemplũ secũdi vt materia prima est subiectũ forme substãtialis cui cõiungitur. et istã materiã in qua habet scia, omnis enim scientia est in ania subiective quẽadmodũ color in corpore vt dicit in antepredicamentis. Materia aũt circa quã est subiectũ attributoris alicuius scie circa qđ versat aliq̃ scientia. Dicit em primo posteriorum q̃ omnis scia habet p̃riũ subiectũ a quo scia capit vnitatẽ et dignitatẽ Vtrũ aũt tota scia parvor logicalis habeat subiectũ aliq̃d vnũ dicet inferius.

¶ Sequit corollarie q̃ cũ dicit scia habet materiã hec est distinguẽda. dr em secũdo elencor. omne multiplex est distinguendũ: Si em intelligit q̃ scia habet materiã ex q̃ tunc falsum est. Si aũt intelligit q̃ scia habet materiã in qua ⁊ circa quã tũc hoc est verũ. Causam etiã formalẽ nulla scia habet nec scientia parvor logicalis. Ratio qa scientia est forma ipsius aie informãs ⁊ q̃lificãs ipsam aiam. cõstat aũt q̃ forme nõ est forma. alias em esset processus in infinitũ q̃ est prohibit⁹ ab Aristo. ij. methice. Etiã illud qđ habet formã habet materiã. forma em dicit ad materiã quẽadmodũ act⁹ dicitur ad potentiã vt dr. ix. metaphice. Ostẽsum aũt est supius q̃ scia nõ hz materiã ⁊ p cõsequẽs etiã nõ habet formã. Habet tñ scia causam formalẽ impr̃ie dictã ⁊ illa est duplex scz forma tractat⁹ ⁊ forma tractandi. Forma tractat⁹ cõsistit in diuisione scie libri et est diuisio. Primo enim liber totalis diuidit in libros partiales, liber partial⁹ diuidit in tractatus. tractatus diuidũtur in capitula. capitula diuidũtur in partes vt faciunt hỹ q̃ aliquẽ librũ interpretant. Forma aũt tractãdi cõsistit in mõ procedẽdi in aliq̃ scia ⁊ iste in gñre est duplex scz essentialis ⁊ accñtalis. Essentialis est triplex scz diffinitiu⁹ diuisiu⁹ ⁊ demõstratiu⁹ quẽ alij argumentatiuũ dicũt: Accñtalis aũt mod⁹ procedẽdi in scientijs est exemplor. positio q̃ ducũt nos in cognitiõez eor. q̃ in scia docent Vnde ⁊ dicit doctor Thomas primo priorum. Exẽpla nõ sunt de integritate artis sz ponunt causa facilitatis doctrine. Et primo priorum dicit Aristo. Exẽpla ponim⁹ nõ q̃ ita sint sed vt addiscetes addiscant. Causam aũt efficientẽ p̃prie dictam hz quelibet scia sic ⁊ scia parvor logicalis. Duplex autẽ est causa efficiẽs alicuius scientie. scz mouens ⁊ mota. licet alij dicũt q̃ in scia solũ debet assignari causa efficiẽs mota. Causa itaq̃ efficiẽs mota alicuj⁹ scientie est minor alicuj⁹ scie Dicit em primo metaph. q̃ p̃pter admirari gens sacerdotũ incepit philosophari. In p̃posito ergo causa mota scie parvorũ logicalis est pe. hisp. qui p̃siderãs adolescentũ in logicis scientijs ignorãtiã mouebat ad colligendũ istos tractatulos de p̃rietatib⁹ terminor. Causa aũt mouẽs scie alicuius est illa q̃ induxit aliquẽ aprior. ad scie inuentionẽ. In p̃posito illa causa efficiens est ignorãtia adolescentũ in studio logice. Causam etiã finalem scia habet et est finis p̃pter quẽ aliqua scia est adinuẽta. In p̃posito itaq̃ causa finalis coincidit cũ vtilitate Finis itaq̃ parvor logicalis est duplex intrinsec⁹ ⁊ extrinsec⁹. Finis intrinsec⁹ est cognitio eor. q̃ docent in isto septimo tractatu pe. hisp. et est cognitio p̃rietatũ terminor. naturã p̃positionũ exponibiliũ ⁊ consequẽtiar. Finis aũt extrinsecus scie parvor logicalis est cognitio eorũ que docentur ⁊ sunt extra tractatũ hunc septimũ petri hyspani vt est cognitio totius logice ⁊ aliar. scientiarum.

Notandũ est tercio q̃ ẽm Aristotelem primo posteriorũ

Omnis scientia est alicuius subiecti determiati a quo scientia capit vnitatẽ ⁊ dignitatẽ. Subiectum itaq̃ absolute loquendo scientie parvor logicalis adequatũ nõ potest assignari vnũ. Ratio quia scientia parvor logicalis tradita a petro hyspano in septio tractatu non pertinet ad eandẽ partem logice. Aliqui enim tractatuli hic traditi pertinent ad veterẽ logicam vt scientia tractatus suppositionũ. ampliationũ. appellatio

nū. restrictionū. distributionum: ꝛ sincathegoreumatū. Sunt em̄ de ꝓprietatibus terminorū quoꝝ notitia ꝛ scientia pertinet ad veterē logicā. considerato aūt terminorū pertinet ad veterē logicā. Eiusdem itaq; scientie fm Aristotelē secūdo phisicoꝝ est cōsiderare subiectū ꝛ ꝓprietates subiecti. Silr tractatulus insolubiliū. ꝓpositiū. et obligatoriorū pertinet ad veterē logicā. Notitia em̄ horū tractatuloꝝ est de ꝓprietatibꝫ ꝓpositionū. ꝓpositionū aūt cōsideratio pertinet ad veterē logicā. Aliqui aūt tractatum hūic positi pertinent ad nouā logicā. Conuenientius igitur ꝛ melius est assignare in scientia cuiuslibet tractatuli speciale subiectum de quo illius tractatuli scientia determinat vt dicetur inferius.

Notandum quarto et vltimo q; in scientia suppositionū subiectū cōiter assignatur terminus supponēs. qđ alij dicūt sub alijs verbis suppositio passiue capta ꝛ logicaliter. Rō qr subiectū scie fm aristo. primo posteriorū debet esse primū ꝛ principale in scientia consideratū ad qđ omnia habent ordinē ꝛ attributionē tanq; ad primū illius sciētie. hoc em̄ requiritur ad subiectū scie vt dicit ꝑmo posteriorꝝ. Oīne aūt subiectū debet habere ꝓpriam passionem. Ꝓpria ergo passio huius subiecti hoc est termini supponētis est suppositio vel posse supponere. licet alij dicūt ꝛ satis bene q; ꝓpria passio termini supponētis est esse verificabile. Demonstratur aūt hec ꝓpria passio scz posse supponere vel suppositio de subiecto scz de termino supponēte modo cōi. diffinitionē subiecti ponēdo ꝑ medio. ꝛ ꝓpriā passionem ꝑ maiorī extremitate. ꝛ ipm̄ subiectū ꝑ minorī extremitate. arguēdo in barbara. Jn ꝓpositio dio subiecti ꝑ est termini supponētis est vox fcās vle vel particulare. ꝛ arguit sic Omis vox fcans vle vel particulare ꝑt suponere Sz ois terminꝰ supponēs est vox fcās vle vel particulare. ergo omnis terminus supponens potest supponere. tenet ꝟsequentia in primo modo prime figure scz in barbara. Maiorꝫ qr ꝓpria passio ꝑdicatur de diffinitiōe subiecti et omnis talis est vera. Minorꝫ quia diffinitio ꝑdicatur de diffinito ꝛ hec ētā est vera. ꝛ sic maiorꝫ et minorꝫ existētibꝫ veris sequitur ex eis cōclusio illata vera. quia ex falso aliquādo sequitur vez. sed ex vero nihil sequitur nisi verū vt patet. ꝟ. primoꝝ. Jstis notabilibus sic stantibꝫ est.

Conclusio respōsalis ista. Terminus supponēs logice est subiectū attributiōis scie suppōis. ꝛ posse supponere vt suppō est eiꝰ ꝓpria passio: Veritas huius conclusionis ꝑ prima parte patet. Jlliud est subiectū sciētie suppōnū qđ cōmū ꝛ ꝓncipale itentū i scia supponū ꝛ ad qđ oia hūt ordinē i scia libꝝ suppōnū cōsiderata sed terminꝰ supponēs est hmōi igr terminꝰ supponēs ē subiectū scientie supponū. Maiorꝫ est Aristo. ꝑmo posteriorꝝ. iste em̄ sunt ꝓdiuōes subiecti attributōis Minorꝫ est pe. hisp. in tractatu suppōnū. Sed q; scōa pars cōclusionis sit vera q; suppositio vel posse supponere sit ꝓpria passio termini supponētis ꝓbatur. Ꝓpria passio est q; emanat et fluit ex principijs essentialibꝫ termini vt patz de risibili respectu hominis. sed suppositio vel posse supponere emanat fluit et sequitur principia essētialia termini supponētis. igitur suppositio vel posse supponere est ꝓpria passio termini supponentis. patet quia principia essentialia termini supponentis sunt vox et fcatio: modo vocē ꝛ fcationē sequit suppositio vt dicet circa diffinitionē suppōnis in gñre

Arguitur primo. Terminus supponēs non est subiectū in scientia suppositionū ꝓbatur. subiectū scientie debet esse primū ꝛ cōmunissimū. sed terminus supponens non est primū. nec cōmunissimum in scia suppositionum igitur. maior est Aristotelis primo posteriorum. Minorꝫ quia ens est communius q; terminus supponens. ens enim fcat omnia. Et Auicenna dixit q; ens est ꝑdicatum cōmunissimum. Et ens dicitur de omnibꝫ quia nihil est quod rōnez entis subterfugit.

¶ Dico verū argumentū concludit q; ens est cōmunissimum in fcando ꝛ predi-

cando sed non in cōsiderando in scientia suppositionū. modo subiectū scientie est cōmunissimū in cōsiderādo et hoc est terminus supponēs in sciētia suppositionū.

Arguitur secundo. Terminus supponens non est subiectū scientie suppōnum igitur. ꝓbatur. omne subiectū sciētie est quid vnum. sed termin⁹ supponens non est quid vnū igitur. Maior est Aristot. primo posterioꝝ scia enim capit vnitatē a subiecto. Minor quia terminus supponēs est quoddā cōplexū ⁊ cōpositū. modo cōplexū non est quid vnū saltem simplr. subiectū autem scientie debet esse q̄d vnū simpliciter. probatur quia subiectū sciētie debet esse diffinibile ex quo ei⁹ diffinitio ponitur ꝑ medio in demōstratiōe passionis omne autē diffinibile est q̄d vnū simpliciter ex quo est vniuersale. modo quodlibet vl'e est vnum vt dicit p̄mo posterioꝝ. ¶ Dico verū argumentū concludit ꝙ terminus supponens est quoddā complexū q̄ ad vocē sed non quo ad rem et ſcatum. Nos enim sepius ponim⁹ cōplexū ꝑ incomplexo ꝓpter defectū vocabulorum.

Arguitur tercio. Terminus supponēs nō pōt esse subiectū scientie libri suppositionū. Probatur Nullū subiectū scientie debet esse ens ꝑ accidēs sed termin⁹ supponēs est ens ꝑ accn̄s igitur terminus supponēs nō est subiectū scie libri suppositionū. Maior quia subiectū scientie debet esse scibile vt dicitur primo posterioꝝ. Modo ens per accidens nō est scibile vt dicitur sexto metaphisice. Minor patet quia ens per accidēs est aggregatū ex rebus diuersoꝝ p̄dicamētoꝝ vt alb⁹ hō Modo terminus supponēs est aggregatū ex subiecto et passione que dicunt diuersas naturas. subiectū enim et propria passio dicunt res diuersarū naturarū vt homo ⁊ risibile. homo enim est in p̄dicamēto substātie ⁊ risibile in p̄dicamēto qualitatis ī secunda specie vt cōmuniter dicunt logici. ¶ Dico verū argumentū concludit si in assignatione subiecti scientie suppositionū supponens importat propriam passionez termini supponentis. sed supponens dicit rōnem ⁊ specificationē ſm quam cōsideratur terminus in ꝓposito. Valet ergo tantum subiectū scientie suppositionū est termin⁹ nō quōcunqꝫ consideratus sed vt supponit.

Arguitur quarto. Terminus supponēs non est subiectū in sciētia suppositionū ergo: Probatur antecedēs. Suppositio est subiectū ergo non terminus supponēs. tenet ꝯsequētia quia vnius sciētie est vnū subiectū primo posteriorum Antecedens ꝓbatur Illud est subiectū a quo sciētia denomīatur. sed sciētia suppositionū denominat̄ a suppositiōe igitur suppositio est subiectū. Maior qꝛ scientia capit vnitatē ⁊ dignitatē a subiecto vt dicit̄ primo posterioꝝ. Et patet in simili. sciētia libri de anīa denominat̄ ab anima ⁊ anima in cōmuni sumpta est subiectū scientie libri de anima vt cōmuniter dicunt phisosophi. ¶ Dico ꝙ verū est ꝙ scientia denominatur a subiecto sed non semper. sed denominatur aliqn̄ ab autore. aliqn̄ ab illo cui inscribit̄ vt patet de libris Platonis qui habēt nomina a discipulis platonis. Ratio aūt isti⁹ q̄re suppō nō p̄t eē subctm̄ in scia suppōnū. qꝛ subctm̄ scie dꝫ eē primū in scia ſꝫ suppō nō est primū in scia suppōnū ſꝫ p̄supponit p̄ncipia termini supponētis vt dicet̄ inferi⁹

Arguitur quinto. Termin⁹ supponēs nō est subiectū scie libri suppōnuꝫ: ꝓbat̄ sic. Idē nō est subctm̄ in diuersis sciētijs ſꝫ termin⁹ supponēs est subiectū ī diuersis sciētijs alioꝝ tractatuloꝝ paruoꝝ logicaliū igit̄. Maior ē aresto. i. poste. vbi oñdit ꝙ q̄libꝫ scia vna hꝫ vnū subctm̄. Mīor q̄a ī scia ampliationū etiā determiat̄ de termio supponēte. silr̄ ī tractatl'o appellationū ⁊ restrictionū. oēs em̄ iste ꝓp̄etates ꝯueniūt terminis supponētib⁹. Dico veꝝ argumentū ꝯcludit ꝙ in pl'ib⁹ tractatul' paruoꝝ logicaliū ꝯsiderat̄ de termio supponēte: vt ī ampliatiōib⁹ restrictiōib⁹ ⁊ alijs. Sꝫ nō eodē mō sic̄ ī tractatu suppōnū q̄a ī scia suppōnū determiat̄ de termio supponēte absolute. ſꝫ ī scia ampliationū determiat̄ de termio supponēte ampliabili. ī scia restrictionū de termio supponēte restricte. ī scia appellationū de termio supponēte appellatiue vt dicet̄ inferius.

Arguitur sexto Termin⁹ supponēs nō est subiectū in sciētia suppositionū. pba tur sic. Omne subiectū sciētie debz esse scibile: sz termin⁹ supponēs nō est scibilis igit Maior est aristo. pmo poste. minor pbat: oīe scibile est necessariū z incorrupt ibile sz terminus supponēs est cōtingēs z corrupt ibilis ergo de termino supponēte nō ē scia. Maior ē aristo. i. poste: dr em. i. poste. scia est verox eternox z impossibilit aliter se habētiū. Minor patz qz termin⁹ supponens pōt esse z nō esse. Cū em formak z pferk tūc est. cū aūt est platus tunc non est. ¶ Dico verū argumentū cōcludit q termin⁹ supponēs fm esse singulare tūc est corrupt ibilis z pōt non esse z sic de ipo non est sciētia sz de termino supponēte cōsiderato fm esse vle tunc bene est incorrupt ibilis z necessitatē habz. z sic de ipso demōstrak passio sua ppria. z sic termin⁹ supponēs corrūpit p accns fm esse singulare sed nō p se fm esse vle. Vel possumus dicere vt alij volūt q licz termin⁹ supponēs sit corrupt ibilis tm rō. i. cōclusio facta de termino supponēte ē incorrupt ibilis vt ista rō z cōclusio formak necessaria dr termino supponēte. Omis termin⁹ supponēs ē substātiu⁹. Similit hec. Omnis termin⁹ supponēs pōt supponere. Silr ista. oīs termin⁹ supponēs pōt verificari vt dicek infert⁹. q omnes sūt necessarie z vniuersaliter vere

Arguitur septio. Termin⁹ supponēs nō pōt esse subiectū in scia suppositionuz igit. pbak añs. oīe subiectū sciētie dz esse scibile. sz termin⁹ supponēs nō est scibilis igit. Maior ē aristo. pmo poste. Minor pbak. qz scia est vlium vt dr p mo poste: z scdo de aia dr Scia ē vlium z hec quodāmō in aia sūt. sed termin⁹ supponens nō ē vle igit. Minor pbak. qz qlibet terminus supponēs est aliqd singulare voce platū in tpe z successione. successio aūt z tpūs sunt mensure singulariū. vñ dicit pmo poste. Vle est vbicz z semp singulare aūt est hic z nūc. ¶ Dico verū argumētū cōcludit q termin⁹ supponēs fm esse hoc vel hoc est singulare z non est scibilis nec de ipso est scia. sz termin⁹ supponens fm esse vle z cōparat⁹ ad sua principia de quibus postea dicek bene est scibilis z de ipso est scientia.

Arguitur vltimo. Posse supponere nō est ppria passio termini supponentz igit. pbak qz esse verificabile est ppria passio termini supponentis igit nō posse tenet pña. qz vni⁹ rei est vna ppria passio vt dr pmo posteriox. Añs pbak. quia termin⁹ q debz supponere debz verificari. i. vere z affirmatiue pdicari de pnoie demonstratiuo pmitiuo vt dicūt cōes logici. z p añs termini qui nō verificantur z vere pdicanr de pnoie demōstratiuo pmitiuo nō supponunt vt sūt termini ficti vt chymera hircocerui⁹. licz alij dicūt oppositū vt dicek inferi⁹ ¶ Dico vez argumētū cōcludit q vni⁹ rei ē vna ppria passio. vez ē pma. tm secūdarie quaz vna sequit alia possūt esse plures vt patz de hoie qui habz plures pprias passiones sz vna sequit aliam quodam ordine sic in ppto posse supponere est pma passio termini supponētis z eā sequit esse verificabile. Sequit corrollarie q termin⁹ supponēs dr ver⁹ vel verificabilis nō veritate ppositionis scz q terminus supponēs esset ppositio vera sed dicit verus a veritate suppositionis. qz supponit pro aliquo vt homo animal. Sz termini ficti vt chymera dicunt nō verificabiles qz nō possunt pdicari vere de pnoie demōstratiuo primitiuo. hec em est falsa. hoc est chimera. vnde z logici dicūt q omnis ppositio est falsa in qua subiectū pro nullo supponit vt chimera est homo.

Vtriz due diuisiones quas pe. hisp. ponit in textu cum diffinitione termini sint bene assignate.

¶ Pro intellectione huius questionis mote Sciendū q hec questio duo querit. Primo querit vtrū due diuisiones quas ponit petrus hispanus in textu sint bene assignate Quarum prima est ista Ex. que dicunt quedam dicuntur cuz cōplexione vt hō

currit quedam dicūtur sine cōplexione vt hō animal Scda diuisio est ista. Terminorū incōplexoꝝ vnusq̄sq; aut ſcat substantiā. aut q̄ntitatem. aut qualitatē. aut relationē aut agere. aut pati. aut situ. aut habitū. aut vbi. aut quando. Secūdo querit questio. Utrū diffinitio termini quam pouit petr⁹ hispa. in textu sit bene assignata. ⁊ est ista. Terminus est vox ſcans vniuersale vel particulare. Pro intellectione itaq; prime partis ⁊ diuisionis prime.

Notādū est primo ꝙ licz ista diuisio prima ponitur ab aristo. in antepredicamentis ⁊ in tertio tractatu pe. his. nō tamē eadē ratione ⁊ intentione sicut ⁊ hic. In antepredicamentis em̄ ⁊ in tertio tractatu ponit̄ ista diuisio ideo vt per eam exprimat̄ natura ponibilis in predicamēto. om̄e em̄ ponibile in p̄dicamēto debz esse incōplexū ⁊ importare vnā naturā sed hic in ꝓposito ponit̄. vt per eam sciatur cōditio ⁊ natura eoꝝ que debent supponere. Termini em̄ qui debēt supponere debēt esse incōplexi: qd̄ pe. his. postea tetigit in diffinitione suppositionis cuz dixit. suppō est acceptio termini. In ista itaq; diuisione p̄ma diuisuz est dicibile vel dicibiliū. et valet dicibile in ꝓposito tm̄ sicut proferibile. scz qd̄ voce exprimim⁹. vt hō est dicibile cū vocaliter profert̄. licet alij volūt ꝙ dicibile hic capitur cōmuniter. vt nō distinguit̄ contra scriptū ⁊ conceptū. hoc tū non est de intentione pe. his. Mēbra autē diuidentia sunt cōplexū ⁊ incōplexū: Illud aūt in ꝓposito vocat̄ complexū qd̄ est cōpositū ex pluribꝫ dictiōibꝫ vocaliter. ⁊ oratio vel ꝓpositio. vt homo currit. Incōplexū aūt dicitur in ꝓposito qd̄ nō est cōpositū dictionaliter: vt simplex terminus aut dictio. vt hō animal. licet aūt quilibet terminus est cōplexus litteraliter ⁊ sillabaliter. tn̄ propter hoc non dicit̄ complexus. quia quilibz terminus est vnus ⁊ incōplexus dictionaliter. Ratio autē diuisionis est. quia sicut cōcipimus ita loquimur. voces em̄ ſcant cōceptus. vt dicit̄ primo piermeniaꝝ. sed nos aliquando concipimus cōplexe. aliquādo incōplexe. Cū enim concipio hominē esse animal. cōcipio complexe: cū autē cōcipio hominem absolute: cōcipio incomplexe. Ergo etiam ita loquimur voce. aliquādo cōplexe. aliqn̄ incōplexe. cōplexe cum dico hanc ꝓpositionē vocalē. homo est animal incōplexe. cū dico hāc dictionē hō vel animal.

Notandū secundo ꝙ cōplexum est triplex quoddā vocis tantū: quoddā ſcati vel conceptus tantuz. ⁊ quoddam vocis ⁊ ſcati vl̄ concept⁹ simul. Cōplexuz vocis tantū est cuius vox est cōplexa. licet ſcatum vel conceptus sit simplex. ⁊ tale est incōplexū. vt corpus animatū similiter anno dn̄i. M. CCCC. Corpus enim animatū qꝛ est genus subalternuz importat vna naturaz simplicez similiter anno dn̄i. M. CCCCC. importat conceptū ⁊ ſcatum anni currentis. ⁊ ponitur in predicamēto qn̄. Et hoc cōplexū cōsiderat grāmaticus: qui est artifex pl⁹ vocū q̄ rerum. logicus aūt non. Secundū cōplexuz est cōplexum quo ad ſcatuz vel conceptū tantū: ⁊ est qd̄ importat rem cōplexā quo ad intellectū. licet vox sit simplex ⁊ vna ⁊ incōplexa. vt chymera: Chymera enim importat ens cōpositū ex capite virgineo: ventre leonino. ⁊ cauda serpentina. nullum aūt tale est a parte rei. ⁊ hoc cōplexuz considerat ⁊ attendit logicus ⁊ non grāmaticus. Hoc enim nomen chymera est cōplexū apud logicū. sed non apud grāmaticū: Tertiū cōplexū est vocis ⁊ ſcati vel cōceptus simul. vt est oratio. vt hō currit. ⁊ de isto cōplexo facit precipue pe. his. mentionē in scda parte diuisiōis p̄me. Duplex aūt adhuc assignat̄ cōplexū. quoddam distans. ⁊ quoddam indistans. Cōplexū distans est. cuius partes distant per medium vel per copulā. q̄ vnit predicatū cuz subiecto. vt hō est animal. Sz cōplexū indistās est. cui⁹ partes non distāt per mediū. sed habēt se ad inuicē sicut determinatio ad suū determinabile. vt albꝫ hō. niger hō. hō est determinabile: albꝫ aūt determinatio.

Notanduz tertio ꝙ pe. his. in textu post diuisionem pri-

mã diffinit terminũ q̃ in diffinitiõe suppõis ponit tanq̃ subetũ. Accẽs em̃ oẽ diffinit
ri hz p suũ subiectũ. vt ōz. vũ metaph. Et ōi q̃ terminꝰ est vox ptans vle vel particu
lare. Rõ aũt istꝰ quare pe. hiſ. diffinit terminũ. qz exquo ipe intẽdit deteriare de sup
põe. subetũ aũt suppõnis est terminꝰ supponẽs. recte diffinit pe: hiſ. terminũ. artifex
em̃ ꝑsideras ꝓpriã passionẽ aliquã. etiã hz ꝑsiderare subiectũ illiꝰ passiõis: vt medicꝰ
qui cõsiderat quattuoz complexiones. enam habz cõsiderare corpꝰ humanũ in quo
principaliter reperiunt ille quattuoz complexiones. vnde bene ōz scõdo phicoꝝ. Artifex qui habz cõsiderare subiectũ. habz etiã cõsiderare ꝓprietates illius subiecti.

Pro ampliori intellectu diffinitionis termini intelligẽda Notandũ q̃ ista quattuoz. vox. dictio. parsoratiõnis. t terminꝰ hñt se vt superius t inferi⁹. dictio em̃ est inferꝰ quo ad vocẽ. omis em̃ dictio est vox. sz nõ ecõuerso. sic t omnis terminꝰ est parsoratiõnis. sz nõ omnis parsoratiõis est terminꝰ. partes em̃ indeclinabiles sũt parsoratiõis. t tñ non sũt termini. vt in ꝓposito capit terminꝰ. Vlñ aliq̃d ōz vox q̃tũ ad plationẽ suã absolute. vñ t vox est sonꝰ ab ore aialis planus naturalib⁹ instrumẽtis formatꝰ. Vox ergo vt vox. est nuda. t nullã fcationez includit. Dictio aũt aliquid ōi inquantũ vltra vocẽ includit t hz fcationem vñ; t ōz dictio q̃si dicẽs. i. fcãs rẽ. Sz parsoratiõis aliquid ōz q̃ vltra fcationẽ supaddit modũ fcandi essentialẽ ꝓncipaliter: t ex ꝯnti accidẽtalẽ. Dictio em̃ fit parsoratiõnis p modũ fcandi essentialẽ suũ; p quẽ formalr in esse partꝫ cõstituit. Terminꝰ aũt aliq̃d ōi q̃ vltra partẽ oratiõnis partẽ materialẽ ꝓpõis cathegoricẽ resolutionẽ ꝓpõis cathegoricẽ est terminãs. Vlñ t ꝓmo ꝑdicamẽtoꝝ ōz. terminꝰ est in quẽ resoluit ꝓpõ. Vel etiã terminꝰ addit partiorõis ordinẽ ad intellectũ. cuiꝰ potentiaz terminat. nõ rõne sui. sz rõne rei quaz designat. Istas aũt habitudines vocis dictiõis partiũ rõnis t termini autores modi fcandi pulcre ostẽdũt: de quo nõ est ꝓpositr ad ꝓpositũ. ¶ Sequit corollarie ꝓmo q̃ sincathegoremata nõ sũt termini in ꝓposito. Rõ. q̃ terminꝰ in ꝓposito fcat rẽ vl̃ em vel particularẽ. sz sincathegoremata nihil fcant sz ponꝫ ꝑfcant. vñ t ōz sincathegorema. a fin. q̃ō est con. t cathegorema fcatiuũ q̃si cũ alio fcatiuũ. Dicit em̃ ꝓmo phiermeniaz. Omis nõ est vle. sz vlr cõfcat. ¶ Sequit corollarie scõdo q̃ termini fieti q̃ fcãt res fictas t imaginatas tñ. vt chymera. tragelaphꝰ. i. hircocerꝰ ꝓpriẽ non sunt termini. Rõ. q̃ nihil fcant in re. licz in ymaginatiõe aliq̃d imporẽt. vel fm suas partes. Sequit corollarie tertio q̃ recte pe. hiſ. terminũ diuidit penes vle t particulare. q̃ signũ t signatũ dñt esse ꝓportionata: sed q̃ terminus fcat rem. t omis res vel est vniuersalis vel particularis. t ideo omnis terminꝰ fcat vle vel particulare.

Notandũ quarto t vltimo q̃ secunda diuisio quã ponit pe. hiſ. in textu ẽ ista. Terminoꝝ incõpleꝝ vnusquisq̃ aut fcat substãtiã. aut q̃titatẽ. aut qualitatẽ t̃c. vt patz in textu. Pro qua diuisiõe intellgẽda Sciẽdũ q̃ licz ista diuisio etiã posita est ab aristo. in ꝓncipio veroꝝ ꝑdicamẽtoꝝ. t pe. hiſ. in tertio tractatu: nõ tñ eadẽ rõne sicut t hic. q̃z in aũ ꝑdicamẽtis t in tertio tractatu ponit ad cognoscẽduz formalẽ rõnez t fcationẽ terminoꝝ fcantiũ res ꝑdicamentales. Res em̃ decẽ ꝑdicamẽtoꝝ formalr fcant decẽ ꝓmis vocib⁹ t terminis. sz hic in ꝓposito ponit hec diuisio ad sciendũ qui termini ꝓnt supponere. q̃z solũ isti termini ꝓnt supponere q̃ fcãt substãtiã. vt hõ. aniaL. iohes: petr⁹. Vl̃ etiã illi q̃ hñt modũ fcandi terminoꝝ qui fcant substãtiã. vt sũt abstracta de ꝑdicamẽtiz accẽtiũ. vt albedo. nigredo. tales ei fcãt res substatiue t sũt termini substantiui. ¶ Sequit corollarie scõdo q̃ suba in ꝓposito nõ ōz a subsstãdo. q̃z sic iste terminꝰ de⁹ nõ supponeret. Iste em̃ terminꝰ de⁹ non fcat substãtiã a substãdo. de⁹ em̃ nulli substat. Vñ t dixit Boetiꝰ tertio de trinitate Forma simplex subiectũ esse nõ põt: Sz hic capit suba vt ōz a ꝑ se essendo. q̃a tm etiã capit cũ ens diuidit in substãtiã t accẽs: v. metaph. t sic deus est suba. ꝓmo est ꝓma

subā. q̄ esse suū hz a se ⁊ nō ab alio. Nō est ḡ iste termin⁹ de⁹ termin⁹ subalis p̄dicamētalis. sz est termin⁹ subālis supponēdo: qz pōt supponere. vt in ista. de⁹ est cā pma

¶ Sequit corollarie tertio q̄ pe. bis. nō vult hic dicere q̄ termini essēt in p̄dicamento p̄ncipal⁹ ⁊ fm se. qz esse in p̄dicamēto fm aristo. v. metaph. est participare vnā naturā de decē naturis primis. ⁊ hoc cōuenit reb⁹ realib⁹. sed pe. bis. vult q̄ termini sunt p̄dicamētales signatiue. i. scant res predicamētales. Istis notabilib⁹ sic stātib⁹ est.

¶ Cōclusio respōsalis Due diuisiones q̄s ponit pe. bis. in tertio ⁊ diffinitio termini sūt sufficiēter assignate. Veritas huiꝰ ꝯclusionis p ambab⁹ partib⁹ sufficiēter pz ex nota.

Arguitur pmo. Pe bis. supflue hic determinat de istis duab⁹ diuisionib⁹. pbat sic. qz in tractatu tertio determinauit de eis. vt pz p se. ⁊ p ꝯns hic supflue ⁊ nugatorie. Nugatio em fm aristo. pmo elēcoꝝ. est vniꝰ ⁊ eiusdē inutilis repetitio. ¶ Dico vel⁹ argumētū ꝯcludit q̄ pe. bis. in tractatu tertio deteriauit de his duab⁹ diuisiōib⁹ ⁊ etiā hic. sz nō eadē rōne ⁊ intētione. vt dictū est in notabili pmo ⁊ quarto: ⁊ sic nō supflue nec nugatorie nec inutiliter istas diuisiones hic ponit.

Arguitur scdo. Prima diuisio nō vz. igit. pbat añs. In oi bona diuisione dz poni diuisuz. sz hic nullū est diuisuz. igit. maioꝝ est bobetij in libro diuisionū minoꝝ pz ex se. ¶ Dico q̄ sz nullū ponit diuisuz exp⁹esse tm̄ iplicite ponit dicibiliū. Sequit corollarie q̄ licz hoc relatiuū eoꝝ nō hz in diuisione añs exp⁹essuz. tm̄ hz subintelligi tū. ⁊ valet tm̄ de numero eorū sez dicibilium vel entium

Arguitur tertio. pe. bis. in diuisione pma male ponit cōplexū añ incōplexū. pbat sic. Simplicioꝝa st̄ poza his q̄ st̄ ex additione: pmo metaph. sz cōplexū est cū additione. ⁊ incōplexū sine additione. igit. minoꝝ est nota: qz cōplexū includit partes dictiōal⁹ vnitas. ¶ Dico vel⁹ argumētū ꝯcludit q̄ ordinē nāture incōplexū precedit cōplexū: sz pe. bis. hūt ordinē nō attēdebat. sz attendebat ordinē hiꝰ ⁊ p̄uationis cōplexū em̄ hz se vt hitus. incōplexū āt vt p̄uatio: mō hitus p̄cedit p̄uationez. vt ōr in postp̄dicamētis. Q.ꝝ aūt cōplexū hz se vt hitus: pz qz cōplexū hz se p modū mīitudinis. qz mīta includit. sz incōplexū habz se vt vnū. sz vnū opponit multo p̄uatiue. vt ōr v. metaph. sicut etiā diuisibile opponit indiuisibili p̄uatiue. ¶ Sequit corollarie q̄ recte pe. bis. in diuisione pma p̄posuit ꝯplexuz incōplexo. vt p hō daret intelligere q̄ determinare de cōplexo non essz sui ꝓpositi. Prius em̄ sunt (scōm boetium sup p̄dicamentis (extirpanda nociua de agro. ⁊ postea vtilia seminanda ⁊ serenda.

Arguitur quarto. Aliq̄d est dicibile qđ nec est cōplexū nec incōplexū. ergo diuisio est insufficiēs. pbat. qz diffinitio vt aīal rōnale. nec est cōplexuz nec incōplexū. Nō pōt dici q̄ sit cōplexū. qz ꝑcat vnā naturā specificā. vt hominē. mō q̄dlibet vle est forma simplex. Nō pōt etiā dici q̄ diffinitio sit incōplexa. ōr ei porphiriꝰ in ysagogis sus ⁊ Boeꝰ in libro diffinitionū q̄ diffinitio cōponit ex gñe ⁊ dīa. ⁊ sic videt q̄ diffitio sit cōplexa: ¶ Dico q̄ vel⁹ argumētū ꝯcludit q̄ ad vocē ē ꝯplexū: sz nō q̄ ad rē ⁊ ꝑcatū. Alij dicūt q̄ ad ꝯceptū. qz diffinitioi cozrādet nāturā specifica. Idē em̄. fm intētionē doctoꝝ. tho. in tractatu de q̄ditatib⁹ rer. signat diffinitio ⁊ diffinitū fm rē. licz modꝰ ꝑcandi est diuersus. Illud em̄ qđ diffinitū signat implicite. hoc diffinitio signat explicite. ⁊ sic ꝯnter ōr q̄ diffinitio ⁊ diffinitū ponunt in eodē gñre ⁊ pre

Arguitur dicto. Diffinitio termini nō vz. pbat sic. tm̄inꝰ nō est vox. (dicamēto pbat. materia nō p̄dicat de eo cuiꝰ est materia. sz vox est materia termini. igit hec est falsa. terminꝰ ē vox: maioꝝ pz in sili. hec est falsa. hō est corꝰ. minoꝝ qz terminꝰ ōr duo. materialr ōr vocē. formalr ōr ꝑcationē. ¶ Dico vel⁹ argumētū cōcludit q̄ in reb⁹ naturalib⁹ materia nō p̄dicat de eo cuiꝰ ē materia. sz in reb⁹ artificialib⁹ materia p̄dicat de eo cuiꝰ ē materia. pz qz materia domꝰ est ligna. ⁊ lapides. similr materia annuli est aurum. modo hec est vera. domus est lignum ⁊ lapides. similiter hec vera. annulus est aurum. Ratio autem huius diuersitatis est hec. quia in rebus

artificialibus materia est tota substantia rei artificialis. ⁊ forma est accns ab artifice introducta. sed materia rei naturalis est pars substantie rei naturalis. ⁊ p ꝯns talis materia non predicat de eo cuius est.

Arguitur sexto. Termin⁹ nō ſcat particulare. ꝗ diffinitio non valz. ꝓbat ans. Significare est intellectū rei cōstituere. ⁊ oē ſcabile est intellligibile. ſz particulare nō est intelligibile. igit termin⁹ nō ſcat particulare. maior est aristo primo pier. minor est aristo: ſcdo de ania. cū dr. Sēſus est singulariū: intellect⁹ aūt vlius ¶ Dico verꝝ argumētū ꝯcludit ꝙ particulare vl singulare nō est intelligibile directe ⁊ pmo ⁊ pncipalit. ⁊ ſufficit tn qd est intelligibile reflexe ⁊ indirecte ⁊ ex ꝯnti. Intellect⁹ em intelligēs vle. ex ꝯnti intelligit oia ſua inferiora ⁊ ſingularia. Dicit enim primo phicoꝝ ꝙ vle est quoddā vnū multa cōprehendens.

Arguitur septimo. Aliqs est termin⁹ qui nec ſcat vle nec particulare. ꝓbat. qꝛ ens est termin⁹. ⁊ nec ſcat vle nec particulare: Qꝛ ens non ſcat vle. qꝛ ens est trāſcendēs: mō trāſcēdētia nō ſūt vlia: vt patz ex diffinitione vlis: Qꝛ etiā ens nō ſcat particulare. qꝛ ens est termin⁹ cōis. mō termin⁹ nō ſcat particulare ⁊ ſingulare. ¶ Dico verꝝ argumētū ꝯcludit ꝙ ens non ſcat vle inquantū vle diuidit in quinqꝫ pdicabilia. ſz bene ens ſcat vle vt vle distinguit ꝯtra particulare ⁊ ſingulare. qꝛ ens ſcat cōiter.

Arguitur octauo ⁊ vltimo. Ex ſcda diuisione ſequit falſuz. ergo ipa nō vz. ꝓbat. qꝛ ſequit ꝙ termini eſſēt in pdicamēto. qd est ꝯtra aristo. v. metaph. vbi aristo. diuidit ens reale in decē pdicamēta. ꝓbat ſeqla. Illud est in pdicamēto qd ſcat ſubſtātiā. aut qntitatē aut qlitatē ⁊ cijs. ſz hoc cōuenit terminis. igit termini ſūt in pdicamēto. Maior est pe. hiſ. in diuiſiōe ſcda in tex. Minor qꝛ iste termin⁹ hō ſcat ſubſtantiā. magnitudo qntitatē. albedo qlitatem. ¶ Dico verꝝ argumētū ꝯcludit ꝙ tmini ſūt in pdicamēto ſcatiue: ſz nō exiſtēter ⁊ ꝓprie. ꝓprietates em pdicamētoꝝ ꝯueniūt rebꝫ ⁊ nō terminis. ſic ⁊ termin⁹ diuidit in decē pdicamēta ſcatiue: ſz natura entis realis diuidit in naturas decē pdicamentales. Vñ ⁊ dictū est an. ꝙ poni in pdicamēto. nō est aliud niſi participare vnā naturā d decē pmis naturis.

Vtrum diffinitio Significationis ⁊ eius diuiſio a petro hiſpano in textu ſit bene aſſignata:

¶ Postqꝫ pe. hiſ. poſuit diffintionē. poſuit termini ⁊ terminoꝝ diuiſionē. Jaz ꝯnter determinat de pncipio formali termini. qd est ſcatio. Deinde elicit vnū corrollariū ꝙ ille dictiones q nō ſcant rem vlem vel particularē vt ſincathegoremata nō debēt dici termini. Poſtea oñdit qd est ſcatio. ⁊ dr. vt patz in textu. Queſtio itaqꝫ ꝓpoſita duo q̄rit. pmo. vtrū diffinitio ſcatiōis quā pe. hiſ. ponit i tex. ſit bñ aſſignata. Scdo q̄ru vtrū diuiſio ſcationis in textu ſit bene aſſignata. Significationū alia est rei ſubſtātiue. alia aūt rei adiectiue. Pro parte prima queſtionis intelligenda.

Notandū est primo ꝙ in quolibet termino ſignificatiuo ſūt duo. materia ⁊ forma. ſicut est ei in re naturali ſic ⁊ dz eē in re artificiali. Dr. ij. phicoꝝ. Ars imitat naturā. Conſtat aūt ꝙ in re naturali duo ſt pncipia ad eē rei neceſſaria. materia ⁊ forma. vt dr pmo phicoꝝ. ſic ⁊ in rebꝫ ab itellectu ⁊ rōne formatꝫ duo inueniūt pncipia: ſm q̄ndā ꝓportionē ⁊ ſilitudinē. materia. ſ. ⁊ forma. materia em termi est vox. ei⁹ forma ē ſcatio. Qꝛ vox ſit materia termi pz. qꝛ ſicut in materia oia naturalia ꝯueniūt. dr ei pmo d gñratiōe. Omniū gñrabiliū ⁊ corruptibiliū vna ē materia ex q̄ oia fiūt. ſic oēs termi in eo ꝙ voces ſt in voce ꝯueniūt. ſz ꝙ ſcatio termi pz. Forma ei est q̄ ſepat ⁊ diſtinguit res. mō termi diſtinguunt penes ſcatōes. Pro gñre aūt in diffinitione ſcatōis ponit repreſentatio. Repñtatio em est cōior qꝫ ſcatio ſicut ⁊ repreſentare est cōius qꝫ ſignificare. Significare em ꝓprie ⁊ maxime ad placitum

rantū cōuenit vocib⁹ ꝛ dictionib⁹ impositis ad significandum. repꝛesētatio aūt conue nit reb⁹ realib⁹ ꝛ etiā dictionib⁹. circulus ergo aī tabernā repñtat vinū. ſz ꝓpꝛie non ſi gnificat. Loco differēte aūt in diffinitiōe ſcationis ponunt alie particule. cū ꝺr rei h dicit ꝓpter ſincātegreumata q nō ſignificant rē ſz diſpoſitiōes rer⁹. Aliter aūt vox ſi gnificat rem ꝛ aliter cōceptꝰ vt oñdit ꝑmo ꝑmenias. Cōceptꝰ em ſcat naturaliꝛ rem cuiꝰ eſt conceptꝰ. vt cōceptus hominis naliꝛ ſcat hominē. vñ cōceptus apud ali os naturalis ſimilitudo rei appellat. Nō em imponit cōceptꝰ ad ſcandū rem cuius eſt naturalis ſimilitudo. ſiue em nolo ſiue volo cōceptus hominis ſcat hoiem. ꝛ cōce ptus lupi naturaliꝛ lupū deſignat. quēadmodū q̄libz effectus ſuā naturaliꝛ cām oſtē dit. Eſt em effectus participata ſimilitudo ſiue cauſe. Terminus aūt vocalis ꝛ ſcriptꝰ ſcant rem ad placitū ꝛ volūtatez ꝑmi impoſitoris: voces q̄dem ꝓmarie ꝛ principaliꝛ ſcripta aūt ſecūdarie ꝛ ex cōſequēti. qz ſcripta ſubordinant cōceptib⁹ quō aūt voces ſcant cōceptus patebit in argumētis. Dicit vlteriꝰ in diffinitione ſcationis per vocē. ꝓpter ſcripta q̄ etiā ſcāt rem ſz ex ꝓñti ꝛ ſecūdarie vt dictū. Dicit finaliꝛ in diffinitiōe ſcationis ad placitū ad excludendū ſcationē naturalē q̄ cōuenit conceptib⁹ vt dictū eſt ō q̄busdā vocib⁹. Latratꝰ em canū naturaliꝛ ſcat irā vel gaudiū: ꝛ gemitus infir moꝝ doloꝛē vt oñdit pe. hiſ. in tractatu ꝑmo. ¶ Sequit cozrollarie q̄ licz voces ſcāt cōceptꝰ in anima. ꝺr em ꝑmo ꝑmenias q̄ ea q̄ ſunt in voce ſunt ſignā eaꝝ paſſio nū. i. cōceptuū q̄ ſunt in āima. tñ hoc nō eſt ꝓncipaliter. vox em ꝓncipaliꝛ ꝛ ex impo ſitione ſcat rem. tñ voces ſcant conceptꝰ incitatiue. qz cū vox formaꝝ intellectꝰ audi ens incitaꝝ ad formandū cōceptū de re ꝓ quē cōceptū ferꝝ in rem ſcatā. qz cōceptus eſt mediū inter vocē ꝛ rem. ꝛ ſic vox ſcat rem ꝓ conceptū licet rem ꝓncipalius ꝛ cō ceptū immediatius licet non ꝓncipalius.

Notandū ſcḋo q̄ ad ſignificationez alicuius dictionis

ſcm̄ intentionē doctoꝛis thome ꝑmo ꝑmenias. tria requirūtur. ꝑmo requiriꝝ res ſcanda paſſiue. ſcḋo requiriꝝ intellectus cui res repſentaꝝ. tertio requiriꝝ vox q̄ ſcat rem. Cū aūt res repꝛeſentaꝝ intellectui. intellectus ꝓprietatē rei cōſiderat ꝛ ſm ꝓꝓ ꝓprietatē illiꝰ rei vocē cōſiliem formaꝝ ꝛ fingit q̄ vox ꝓprietatē rei exꝑmit vt patz in iſta dictione lapis. Cū em ꝑmꝰ impoſitoꝛ voluit imponere ad ſcandū hāc dictionē lapis ꝑmo intellectus ꝓprietatē realē lapidis cōſiderauit ꝛ inuenit hāc ꝓprietatē ledere pe dē. poſtea formauit vocē q̄ in ſe gerit ꝛ audiēnb⁹ exꝑmit ꝓprietatē lapidis. ꝛ finxit no mē lapis quaſi ledens pedē. ſic ꝛ in alijs vt hō petra. ꝺr enīz petra q̄ſi pedib⁹ trita. et hō quaſi factus de humo. hoc eſt de terra. ¶ Sequiꝝ cozrollarie q̄ ariſto. dicēs ꝑmo ꝑmenias. Significare ē intellectū rei cōſtituere. ibi capiꝝ intellectus ꝓ cognitiōe vox em̄ ſcans rem facit audiēnb⁹ ꝛ intelligentib⁹ cognitionē rei.

Notandū tertio ꝓo diuiſione ſignificationis intelligē

da q̄ res ſunt duplices. Quedā ſunt res q̄ per ſe ſunt ꝛ tales ſūt res de p̄dicamento ſubē. ſuba em eſt res ꝓ ſe exiſtēs vl pars rei ꝓ ſe exiſtis. exēplū ꝑmi vt hō. q̄al iohēs pe trꝰ. exm̄ ſcḋi. vt ania. licet em aia hois in hāc vitā nō eſt ꝓ ſe. qz ē forma in cozpe. ſuffi cit tñ q̄ ſit pars hois q̄ eſt ꝓ ſe. Dicit em in p̄dicamēto ſubē q̄ pars ſubē eſt ſuba ꝛ il la res ſcaꝝ ſubue. Alie aūt res q̄ nō hñt eſſe ꝓ ſe ſz adiacēt alijs vt ſūt res de nouē p̄ dicamēt⁹ accidētiū. Naturaliꝛ em loquēdo nullū accñs eſt ꝑſe ſz accñs ſemp ē in ſubꝫ ſtantia ꝛ ſubiecto vñ ꝛ ꝺr accñs q̄ſi cadēs ad aliud qz ad ſubiectū. ꝛ tales res ſcant adiectiue vñ ꝛ recte grāmatica dicit q̄ nōia adiectiua ſcant adiacēr ſz ſubua ſcant ſubſiſtenter. ¶ Sequiꝝ cozrollarie ꝑmo q̄ licet nullus accñs ſm eſſe reale ſuū nō pōt eſſe ꝓ ſe qz ſemp adiacet ſubiecto. tñ ſcaꝝ ſubue q̄ſi ꝑ ſe eſſet vt ꝑpaꝛet in abſtractis ac cidentiū vt albedo nigredo. Intellectus em abſtrahit accñs a ſubiecto ꝛ intelligit ac cidēs ſine ſubiecto. Dicit em auicēna: iij. ꝛ vij. metaꝑh. q̄ intellectus accñs eſt ab

solutus. Illa enim q̄ sūt cōiuncta ꝑm esse existētie intellect⁹ pōt ea intelligere separatim. Vn̄ scdo phicoꝝ dr̄ q̄ abstrahētiū non ē mendaciū. Et etiā omne prius pōt intelligi sine posteriori. Dō suba ē ꝑor accn̄te natura tpe ⁊ diffinitiōe vt dr̄. vij. metaph.

Notandum quarto ⁊ vltimo. q̄ nomina adiectiua habent duplicē ꝑcationē scz materialē ⁊ formalē. ꝑcatiōe materiali noīa adiectiua ꝑcant substātia. ꝑcatione aūt formali ꝑcant formā accn̄talez q̄ inest illi sube. vt albꝰ ꝑcatione materiali ꝑcat substantiā vel subiectū albedinis: ꝑcatione aūt formali albꝰ significat albedinē q̄ inheret ⁊ inest accidētalr̄ subiecto. vn̄ ⁊ aris. in p̄dicamēto q̄litatis dixit albꝰ solū q̄litatē ꝑcat. qd̄ verū est ꝑcatione formali. Qd̄ aūt illoꝝ adiectiuū ꝑcat prius ⁊ p̄ncipaliter logici diuersificati sūt. Aliq̄ em̄ vt logici cōes dicūt q̄ nomē adctm̄ p̄mo ⁊ p̄ncipalit̄ ꝑt subiectū ⁊ subam. ⁊ ex ꝯn̄ti illi subiecto cōnotat inesse ⁊ inherere formā accidentalē. Et arguūt sic. termin⁹ illd̄ p̄ncipalr̄ ꝑcat p quo supponit. cōstat aūt q̄ nomē adctm̄ supponit p subiecto vl̄ suba ⁊ nō p accn̄te vt albū currit. si g̃ adiectiuū supponit p suba g̃ ꝑcat p̄ncipalr̄ subam. suppositio em̄ p̄supponit ꝑcationem vt dr̄ pe. his. in tex. Alij aūt tenēt oppositū ⁊ dicūt q̄ noīa adiectiua p̄mo ⁊ p̄ncipalit̄ ⁊ ꝑcatiōe formali īportāt accn̄s. vn̄ ⁊ rōne illi⁹ ꝑcationis formal̄ ponunt̄ in eodē p̄dicamēto ⁊ gn̄e in q̄ abstractū ex ꝯn̄ti aūt ⁊ ꝑcatiōe materiali īportāt subam. ⁊ h̄ videt̄ esse de mēte aris. in p̄dicamēto q̄litatis. sufficit tn̄ ad ꝓpositū q̄ qd̄libz adctm̄ habz duplicē ꝑcationem materialē ⁊ formalē vt dctm̄ ē Sequit̄ corrollarie q̄ licz qd̄libet adiectiuū hz duplicē ꝑcationē. nō tn̄ sequit̄ q̄ qd̄libet adctm̄ sit equiuocū rō q̄ eq̄uocū ꝑcat plura vno noīe ⁊ eq̄ p̄mo vt canis. sc̄ nomē adctm̄ ꝑcat plura vno noīe sz nō eq̄ p̄mo ⁊ eq̄lr̄. q̄ sz catione formali ⁊ p̄mo ꝑcat accn̄s. scdo aūt ⁊ ex ꝯn̄ti ꝑcat subaz. Istis sic stātibꝰ ē

Conclusio respōsalis ista. diffinitio significationis et eius diuisio a pe. his. est bene assignata. Veritas huiꝰ cōclusiōis p parte. i. q̄ diffinitio ꝑcatiōis sit bn̄ assignata pz ex p̄mo notabili. Q̄ aūt scda pars cōclusionis: s. diuisio significationis sit bene posita patet ex notabili tertio.

Arguitur p̄mo. Diffinitio ꝑcationis est male posita igit̄. pbat̄ vox nō ꝑcat rem. igit̄. pbat̄ Illud qd̄ ꝑcat cōceptū nō ꝑcat rē. sz vox ꝑcat cōceptū igit̄. Maior q̄ cōcept⁹ nō ē res vt in ꝓposito capit̄ res. Res ei in ꝓposito capit̄ p re reali cōcept⁹ aūt nō ē res realis sz ens in aīa vn̄ ⁊ .iij. de aīa dr̄. lapis nō ē in aīa sz spēs lapidis. minor ē aristo. p̄mo piermeniaꝝ cū dixit. Ea q̄ sūt in voce sunt signa eoꝝ q̄ sunt in aīa. vbi aristo. pbat q̄ voces ꝑcant cōcept⁹. Et tho. dr̄ p̄mo piermeniaꝝ. Res non ꝑcant̄ nisi vt sunt cōcepte ⁊ intellecte. ¶ Dico veꝝ argumētū cōcludit q̄ termin⁹ ꝑcat cōceptū sz nō p̄ncipalr̄ q̄ p̄ncipali⁹ significat rem. cū em̄ aliq̄s loquit̄ p voces ⁊ terminos p̄ncipalr̄ refert intētionē suā ad res q̄ ad cōcept⁹. termin⁹ g̃ ꝑcat cōceptū nō sicut ꝑcatū p̄ncipale sz significat cōceptū sicut illud sine quo intellect⁹ nō pōt referri ⁊ deuenire in rē cōceptus. g̃ est mediū inter rem ꝑcatā ⁊ vocē ꝑcantē vt dr̄ p̄mo periermeniaꝝ. tamē nō est significatū p̄ncipale termini ⁊ vocis significantis.

Arguitur scdo. Nulla vox significat vl̄e. pbat̄. Illud qd̄ non ē nō ē ꝑcabile sed nulla res vl̄is est igit̄ nulla res ꝑcat̄ vl̄is. Maior q̄ oē significabile est intelligibile. intellectui em̄ vel illi q̄ habz intellectū fit ꝑcatio rerū p vocez. ⁊ p ꝯn̄s vbi nō intelligim⁹ ꝑcatū vocis. tūc illa vox nob̄ nihil ꝑcat. minor ē Bohetij in libello d̄ vno ⁊ vnitate vbi oñdit q̄ oē qd̄ ē iō est q̄ vnū numero est: mō vnū nūero ⁊ singlare sūt idē vt dr̄. iij. metaph. ¶ Dico verū argu. cōcludit q̄ oē qd̄ ē est vnū nūero ⁊ singulare. veꝝ ē de illo cuius esse acquirit̄ per vltimū actū nature vt p gn̄rationē. Constat āt q̄ nature rerū vl̄es nō sūt gn̄rabiles p se nec corruptibiles. Dicit̄ em̄ p̄mo metaph. Omēs aūt actus ⁊ gn̄rationes sūt suppositoꝝ. ⁊ sic argumētū nō cōcludit.

Arguitur tertio. Diffinitio ꝑcationis non valz. pbat̄. q̄ omnis significatio rei ē p vocē pbat̄ cōcept⁹ ⁊ termini mētales significant naturalr̄ res qua

rũ sunt similitudines ⁊ cõceptus. vt conceptus hominis naturaliter fcat hominẽ. sic cõceptus lapidis naturaliter fcat lapidẽ. quẽadmodũ omnis effectus est naturalis similitudo sue cause. ¶ Dico q̃ argumentũ nõ cõcludit q̃ hic nõ diffinit fcatio in suo gñe et absolute. sz hic diffinit fcatio termini q̃ est impositꝰ ad fcandũ mõ conceptus ⁊ naturales similitudines rerũ nõ sũt imposite ad significandũ res quarum sunt conceptus ⁊ similitudines vt dictũ est in p̃mo notabili.

Arguitur quarto. Significatio terminorũ nõ ẽ ad placitũ. pbat sic Illud qd̃ est originaliter a re nõ est ad placitũ: sz fcatio terminorũ est originaliter a rebꝰ igit. Maior. qz illud qd̃ ẽ originaliter a re hoc est a natura mõ natura est determinata necessario ad vnũ vt dr. ix. metaph. ⁊ nõ põt in oppositũ illius. potẽtia em̃ rõnalis p̃t in vtrũq; oppositorũ sz irrõnalis vel natura nõ põt. Minor qz fcatio est a modo essẽdi rerũ ⁊ ꝓprietatibꝰ rerũ. Cũ em̃ impõ fit dictionũ ad significãdũ. imponẽs necessario ꝓprietatẽ rei cõsiderat ⁊ naturã. ⁊ illã ꝓprietatẽ p vocẽ postea exprimit vt lapis dr quasi ledens pedẽ ¶ Dico verũ argumẽtũ cõcludit q̃ impõ vocũ ad fcandũ est a re ⁊ ꝓprietatibꝰ rerũ originaliter ⁊ fundamẽtaliter, inde cõpletiue ⁊ finaliter ⁊ pfectiue est ab intellectu ⁊ volũtate imponẽtis dictionẽ ad significandum

Arguitur quinto. Vox nõ fcat rem ad placitũ. igit diffinitio fcationis nõ valz. pbat añs. Illud qd̃ est ad placitũ põt esse ⁊ nõ esse, sz impõ dictionũ ad significandũ non põt non esse sz semp est ⁊ manet igit. Maior. qz qd̃ est ad placitũ est ad volũtatẽ. volũtas asit ⁊ volũtariũ põt in vtrũq; oppositorũ ⁊ põt esse ⁊ non esse. Minor patz. qz impõ dictionum ad fcandũ non mutat. vt hõ semp fcat hoiem vt ista dictio lupus semp significat lupũ. ¶ Dico verũ argumentũ cõcludit q̃ illd̃ qd̃ est simpliter ⁊ omni mõ ad placitũ ⁊ volũtate humana põt esse variabile ⁊ mutabile ⁊ põt nõ eẽ. sz impõ vocũ ad fcandas res non est omni mõ a voluntate. sz originaliter ⁊ fũdamentaliter ẽ a re ⁊ ꝓprietatibꝰ rerũ. ¶ Sequit corrollarie p̃mo q̃ impõ vocũ ad significandũ res nõ potest variari. Rõ qz est regulata ⁊ radicata per ꝓprietates rerũ ⁊ a mõ essendi rerũ. mõ ꝓprietates rerũ non p̃nt auferri a rebꝰ ipsis rebꝰ ꝑmanentibꝰ Unde ⁊ dicit cõmentator. xij. metaph. Qui tollit a rebꝰ proprias operationes ⁊ proprietates tollit ⁊ earũ essentias. ¶ Sequit corrollarie q̃ licet primus impositor non sit fm eius substantiam ⁊ esse. tamen est secundum eius virtutẽ ⁊ effectũ ⁊ assensum. qz scz posteriores sui cõsenserũt in ipsius impositionẽ quã fecit. vnde est regula. Qd̃ semel placuit amplius displicere non potest.

Arguitur sexto. Diffinitio significattonis nõ valz. pbat. Omnis diffinitio debz conuenire cuilibet cõtento sub diffinito. sz diffinitio significatiõis non ꝯuenit cuilibz fcatõi. igit: maior ẽ boetij in li. diffinitionũ. minor pz. qz t̃mini ⁊ dictiones plural numeri significant vt notũ est. ⁊ illa fcatio non ẽ repñtatio rei sz rerum vt homines animalia. ¶ Dico q̃ dictio singularis ⁊ pluralis numeri significant idem essentialiter ⁊ ergo etiã ponunt in eodẽ gñe ⁊ p̃dicamẽto licet modꝰ fcandi ẽ diuersus

Arguitur septimo. Adiectiuatio ⁊ substãtiuatio nõ sũt ꝓprietates rerũ igit littera falsa. pbat añs. qz adiectiuatio ⁊ sbstantiuatio sunt ꝓprietates dictionũ ⁊ vocũ igit nõ rerũ realiũ. pbat sic. Illud a q̃ voces ⁊ dictiões denominãt hꝰ ẽ earũ ꝓprietas. sz voces ⁊ dictiones denominant ab adiectiuatione ⁊ substãtiuatione igit adiectiuatio ⁊ substantiuatio sunt ꝓprietates vocũ ⁊ dictionũ. Maior est nota. quia quelibz res denominat ab illo qd̃ ei conuenit vt homo ab humanitate. albus denominat ab albedine. minor qz nomẽ adctm̃ dr adctm̃ iõ qz adiacent fr. Et subm̃ dr iõ qz subue vl sbsistẽter fcat. ¶ Dico verũ arñtũ ꝯcludit q̃ adiectiuatio ⁊ subuatio causaliter ⁊ fũdamẽtaliter ꝯueniũt rebꝰ realibꝰ. qz aliq̃ res adiacẽt vt accñtia. ⁊ aliq̃ p se sũt vt subẽ. sed adiectiuatio ⁊ substãtiuatio fcatiue sũt bene dictionum ⁊ terminorũ voces enim adiectiue ⁊ substãtiue fcant res adiacentes. vel per se subsistentes.

Arguitur octauo ⁊ vltimo. Diuisio ꝓcationis non valet, ꝓbatur Nullius bone diuisionis membra debent coincidere. sed istius diuisionis mẽbra coincidunt igitur. Maior est Bohetij in libro diuisionũ. Minor patet qꝛ eadem vox ⁊ idem termini ꝓcãt adiectiue ⁊ subiectiue vt lapideus aureus cupreꝰ. Cũ em̃ dicimꝰ annulus aureus ꝓcamꝰ aurũ. qđ est substãtia ⁊ etiã circularitatẽ ⁊ annularitatẽ q̃ accidit auro. ¶ Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ ista noĩa aureꝰ cupreus lapideus materialiter ꝓcant subiectiue. formaliter tamẽ ꝓcant adiectiue. ⁊ hec est ꝓcatio principal vt dictũ est in q̃rto notabili. ⁊ sic aliqui dicũt ꝙ ista nomina aureus argẽteus ex parte rei ꝓcate ꝓcant substãtiue. sed ex parte modi ꝓcandi ꝓcant adiectiue.

Vtrũ diffinitio suppositionis et eius differencia a significatione sit bene ⁊ cõuenienter assignata cum diffinitione copulationis.

¶ Pro intellectione huius questiõis Sciendũ ꝙ hec questio tria querit. Primo querit vtrũ diffinitio suppõnis quã ponit petrꝰ his. in textu sit bene assignata. Suppõ est acceptio termini substãtiui ꝑ aliquo. Secũdo querit vtrũ dr̃ntia suppõnis ⁊ ꝓcatõis in textu sit conueniẽter assignata. Tercio querit vtrũ diffinitio copulatiõis quã ponit pe. his. sit sufficiẽter posita. Pro intellectione partis prime.

Notandũ est primo. postquã petrus hispanꝰ determinauit de principijs materialibꝫ ⁊ formalibꝫ suppõis. de termio qui est subiectũ ⁊ materia in qua suppõnis. ⁊ de ꝓcatiõe q̃ est forma termini supponẽtis. Jã ꝯnter diffinit suppositionẽ ꝑ q̃ diffinitiõe intelligẽda. Notandũ ꝙ ꝓm intentionẽ Aristo. vij. metaphi. Omne accidẽs dꝫ diffiniri ꝑ suũ subiectũ vt simũ vel simitas ꝑ nasum. Cuius rõ assignat. sicut em̃ se res habet ad esse ita se habet ad diffinitionẽ. ꝫ accidens hꝫ esse a subiecto ⁊ in subiecto. ⁊ ꝑ ꝯñs accñs hꝫ diffiniri per suũ subiectũ. Diffinitio em̃ oñdit esse ⁊ naturã rei vt dr̃. vij. methice. et ꝑmo topicoꝝ. Accñs aũt ꝑ se nõ hꝫ esse ꝫ semꝑ cadit ad aliud vt ad subiectũ suũ. vel cadit ab alio vt a suba. Dicit em̃. ij. phicoꝝ ꝙ materia cũ forma sunt cause oĩm accidentiũ in composito. Duplex aũt est accidens. Quoddã em̃ ꝓcatũ in ꝯtreto vt simũ aq̃lũ richũ ⁊ ista diffiniũtur ꝑ suũ subiectũ in recto vel ntio vt simũ est nasus cõcauꝰ. richũ est os cõcauũ. Accidens autẽ aliud est significatũ in abstracto vt simitas aq̃leitas. ⁊ hoc diffinit ꝑ suũ subiectũ in obliq̃ vt simitas est nasi cõcauitas vel curuitas. Cũ itaq̃ suppositio sit accidens ⁊ ꝓprietas termini supponẽtis recte petrus hispanꝰ diffinit suppõnem ꝑ terminũ cum dicit. Suppositio est acceptio termini. qꝛ aũt suppositio hic capit abstractiue ꝑ ꝓprietate termini tantũ recte diffinit suppositionẽ ꝑ terminũ in gtio ⁊ in obliquo. dictũ est em̃ ꝙ accidẽs in abstracto habet diffiniri ꝑ subiectũ suũ in obliquo.

Notandũ secũdo pro intellectiua diffinitionis suppõis Diffinitũ pñtis diffinitiõis est suppõ logicaliter capta ꝓut est ꝓprietas quedã ⁊ passio termini supponẽtis. Pro gñe aũt in ista diffinitiõe ponitur acceptio. acceptio enim est cõmunior q̃ suppositio. omnis em̃ suppositio est acceptio sed nõ ecõuerso oĩs acceptio est suppositio. Appellatio em̃ remotio. alienatio. ampliatio. restrictio sunt acceptiões terminoꝝ nõ tamẽ sunt suppõ absoluta. et vt sic [illegible] suppõnem ꝑsupponũt. dr̃ em̃ ampliatio q̃si ampla termioꝝ suppositio: et restrictio quasi terminoꝝ restricta suppositio vt dicet inferiꝰ. Cũ vero dr̃ in diffinitione. suppositio termini substãtiui. tangit subiectũ ipsius suppositiõis ⁊ ostẽdit q̃ termini supponũt. termini em̃ adiectiui nõ supponũt. sed potius noĩa adiectiua dicũtur copulare vt dicet inferius. Adiectiua itaq̃ pura adiectiue tenta nõ pñt supponere. licet adiectiua capta vt dant in se intelligere sua substãtiua bene possunt supponere vt hic iustus vt palma florebit. hoc adiectiuũ

iustus dat intelligere subſtantiuū homo. vnde rōne illius reddit suppositum verbo ꝛ etiā supponit. Sex itaq; sunt modi in quib⁹ adiectiua pñt suponere. Primus adiectiua relatiua pñt supponere. Rō qz relatiuū: vt postea dicet: supponit sicut suū antecedens: et cadit in eandē suppōnem cū añcedēte. et suā suppōnem capit ab añcedente. vt iobānes currit et ille mouet. Secūd⁹ modus est q adiectiua pfessionis pñt supponere. Rō qa talia dant intelligere determiata et certa subſtātiua in se vt iust⁹ dat intelligere hoc subſtantiuū hō. Vnde adiectiuū pfessionis est q̄d fcat fcatū suū appropriatū certe spēi. vt iustū fcat iusticiā formaliter: q̄ tm conuenit hoi. Tertius mod⁹ q adiectiuū in neutro gñre positū subſtātiuat vt albū currit. Quartus mod⁹ est: adiectiua suplatiua supponūt. Rō qz eoz fcata determiant ad vnū suppositū. Vñ ꝛ ōz. vtopicoz. Quicqd p supabundantiā ōz vni tm conuenit. Quint⁹ mod⁹ adiectiua participialia etiā supponūt vt legēs currit. Rō qa tale adiectiuū participiale dat in se intelligere subſtantiuū. valet em tm legēs currit. i. legēs hō currit. Sextus modus adiectiua demōſtratiua supponūt vt iste currit. ¶ Sequit corollarie q licet adiectiuum non supponit p se: tamē bene cū suo subſtātiuo vt albus hō currit. Ratio quia adiectiuū et subſtātiuū faciūt vnū numero: ꝛ cōputant⁹ p vno. hñt enim se vt determiatio et determinabile. modo determiatio ꝛ suū determinabile eodē modo supponunt.

¶ Sequitur corollarie q licz suppositio in abſtracto nō p̄dicatur de termio supponente tamē in concreto. Vnde licet hec sit inepta. terminus subſtātiu⁹ est suppositio. tamē hec est congrua. terminus subſtantiuus est supponens.

Notandū tertio q ex tertu Petri hispa. colligūtur quatuoꝛ dīntie inter fcationē ꝛ suppōnem. Prima est ex parte subiecti. qa fcatio est p̄prietas vocis sicut subiecti sui. suppō aūt est p̄prietas termini ex voce ꝛ fcatiōe cōpositi sicut subiecti. Scōa dīntia est ex parte efficiētis. q: fcatio fit p impōnem vocis ad fcandū. sed suppositio fit p hoc q terminus tā actu rē fcans accipitur p alīq̄. Tercia dīntia sumit⁹ ex parte cause final⁹ ꝛ respectu illoꝛ ad que referūtur sicut ad suos fines. fcatio em est ad fcatū qō vox importat. sed suppositio est ad suppositū. p q̄ terminus supponit. Quarta dīntia ex parte cause formalis. id est diffinitionū eaꝛ. Illa em q̄ diffinitionib⁹ dīnt: dīnt p causas formales. Dicit em secūdo phicoꝛ q partes diffinitōis habent se vt forme. Cōstat aūt q alia est diffinitio suppōis ꝛ alia est diffinitō fcatōis vt dictū est ante. Quinta dnītia qa fcatio est acceptio termini absoluta. sed suppō est acceptio termini respectiua. vnde et suppō p̄supponit fcationē sicut respectiuū absolutū. Cōēs aūt logici hāc ponūt dīntiam inter fcationē et suppōnez. q: fcatio absoluta cōuenit tā termio in p̄pone q̄ extra p̄pōnem. sed suppō cōuenit solū termio in p̄pone. Hoc etiā cōcedit pe. hiſ. de suppone accidētali. licet suppō naturalis cōuenit termino extra p̄pōnez vt dicetur inferi⁹. Sequitur corollarie q suppō ꝛ fcatio hñt se sicut superius ꝛ inferi⁹. sic ꝛ supponere ꝛ fcare. omne em supponere est fcare sed nō ecōuerso. nomia em adiectiua fcant sz nō supponūt. sic ꝛ verba fcāt sz nō supponūt: licet bñ copulāt. vt dicetur inferi⁹. Pe. hiſ. in fine oñdit q sit dīntia inter suppōnem ꝛ fcationē hoc p̄t p̄bari p locū a p̄iugatz. id est p locū ꝛ modū arguēdi a p̄creto ad abſtractum. vt sic fcare ꝛ supponere dīnt. q̄ fcatio et suppō dīnt. sz p̄na a cōiugatis siue a cōcreto ad abſtractū. vt ostēditur. iij. topicoꝛ. Vnde Locus a p̄iugatis est argumentū in q̄ arguitur a cōcreto ad abſtractū vt b albū est colozatū g̃ albedo ē coloz. Dicūtur aūt abſtractū ꝛ p̄cretū p̄iugata: q̄si sil⁹ ligata. qz fcāt idē formaliter: sz nō eodē mō. vt albus ꝛ albedo ambo fcāt formaliter albedinē. sz albedo fcat albedinē absolute ꝛ substantiue albus aūt fcat albedinē vt est in subiecto ꝛ adiacenter.

Notandū quarto et vltimo q̄ p̄m intentionem petri hispani noia adiectiua nō supponūt sz copulāt. vñ ꝛ diffinit copulationē in tertu. et ōt q

De Suppositione

copulatio est acceptio termini adiectiui p aliq̃. Pro q̃ notandū q̃ copulare in ꝓposito est se ꝛ suū fcatū ex natura rei alteri iūgere. Noia itaq; adiectiua q̃ formaliꝫ fcāt et iportāt accñs. q̃d p se eē nō ꝑt: ex natura sua tēdit ad aliō ꝛ copulat ꝛ iūgit se alteri vt subē. et sic noia adiectiua fcāt ꝛ importāt cadentiā accūtis ad subiectum suum.

¶ Sequiꝫ corollarie ꝓmo q̃ ꝯiūctiones copulatiue ꝛ alie cōūctiōes non dicunt copulare in ꝓposito ꝫ iungant dictionē dcōni ꝛ oꝛonem oꝛoni. Nō q̃a ꝯiūctōes nō significāt aliq̃nā rē: ꝫ tm dispositionē ꝛ habitudinē rey. ¶ Sequiꝫ corollie secōo q̃ noia abstracta accim vt albedo nigredo ſm rem fcāt formā: q̃ copulat ꝛ vnit se subiecto. albedo em̄ fcat accñs. omē em̄ accñs est i subiecto. tm̄ albedo ſm suū modū fcādi ꝛ intelligēdi nō copulat se subiecto. Nō q̃a albedo est nomē substātiū ꝛ fcat subsistēter. et etiā intellectus ꝑt intelligere albedinē ſm se sine subiecto. vñ Auicē. dixit q̃ ꝓcepꝫ accidētis ſm se est absolutꝫ. ꝫ alij dicūt oppositū q̃ subia ꝑt intelligi sine accñte: ꝫ accñs nō sine subiecto. hoc aūt determiare spectat ad metaphicū. Sequiꝫ corollarie tertio q̃ fcatio noīm abstractoꝝ nō est falsa. Nō q̃a illa q̃ sunt ꝯiuncta simul ſm esse reale in tellectꝫ humanꝫ ea ꝑt intelligere diuisim ꝛ sepatim. Et q̃a fcatio capiꝫ a rebꝫ cōceptis ꝛ intellectis: talis fcatio falsa esse nō nō pōt. Vñ ꝛ oꝛ. ij. phicoꝝ. Abstrahentiū nō est mendaciū. ¶ Sequiꝫ corollarie q̃rto q̃ verba etiā copulāt q̃a fcāt actū q̃ ex natura sua semp requirit subiectū ꝛ subam. Verba itaq; adiectiua dñr. nō sic q̃ adderent subiuis quēadmōm subua suis adiectiuis ꝯiūgantꝫ. ꝫ q̃ fcāt actū ꝓbalē q̃ ex nata sua sp est in subia. vt curro fcat actū currēdi q̃ est i currēte Seq̃ corrie. v. q̃ pricipia foꝛmaliꝫ capta etiā copulāt. q̃a pricipia fcatiōe matiali capta fcāt ꝛ iportāt subiaꝫ vt legēs formaliꝫ ꝑt actū legēdi fcatiōe tm̄ matiali ꝑt subaꝫ i q̃ ē actꝫ legēdi. Seq̃ corrie vlto. q̃ oia noia q̃ formaliꝫ fcāt q̃litātē vt mgr. doctoꝝ. faber. epus. dñr copulare i ꝓposito: ꝛ fcāt ea q̃ ineristūt alijs. ꝫ vocē sint subiectiua: tm̄ etiā vt sunt i cōi vsu loquētiū p subia supponūt: vt sutoꝝ consuꝫ. faber fabꝛicat. ꝓsbyter oꝛat. q̃ oꝛones verificantur de fcatis eoꝝ materialibꝫ ꝛ nō formalibꝫ. Istis notabilibꝫ sic stantibꝫ est.

Conclusio rñ salis. Diffinitio suppōis et eius differētia inter fcationē ꝛ suppōnez. sitꝛ diffinitio copulatiōis ē bñ assignata.

Veritas hujꝰ conclōnis p ꝓma parte pz ex notabili secūdo. p secūda pte pz ex notabili tertio. pro tertia pte ex notabili q̃rto. quare conclusio vera.

Arguitur ꝓmo. Suppō nō est diffinibilis. igiꝫ. pbaꝫ. solius subē ē diffinitio. ꝫ suppō est accñs igiꝫ suppō nō est diffinibiꝫ. Maioꝝ est aristo. vij. metaph. ¶ Minoꝝ q̃a suppō est accñs termini. ¶ Dico q̃ soliꝰ subē est diffinitio q̃ditatiua ꝛ essentialꝫ. tm̄ accñtis ꝑt esse diffinitio accñtaliꝫ. et sic diffinitio suppōis est diffinitio accidētaliꝫ. Vel aliter diffinitio oꝝ accñaliꝫ in q̃ acciñs diffinit p suū subiectū: q̃d est extra eōm

Arguitur secūdo. Suppō nō est acceptio termini substātiꝫ (tiā ꝛ naturā diffinitiuui ꝓ aliq̃. igiꝫ. pbaꝫ. q̃a noia adiectiua etiā supponūt. pbaꝫ q̃a in oī ꝓpōe affirmatiua subiectū et ꝑdicatū supponūt ꝓ eodē. ꝫ nomē adiectiuū ē ꝑdicatum in ꝓpōne affirmatiua. igiꝫ adiectiuū etiā supponit. Maioꝝ ē vna cōis ꝯceptio ꝛ regula oīm logicoꝝ. Minoꝝ pz in ista. hō est albꝰ. Dico q̃ vex argu. ꝯclu. si regla logicorū intelligereꝫ absolute. sic q̃ adiectm̄ ꝛ substantm̄ eandez hērēt suppōnem. ꝫ regla vult tm̄ q̃ in omni ꝓpōne affirmatiua p̄dicatū aliq̃ mō cū subiecto cōueniūt essentialiꝫ vel accñtaliter. essentialiter vt homo est aīal. accñtaliter vt homo est albus.

Arguitur tertio. Adiectiuū supponit. pbaꝫ. Cuicūq; cōuenit restrictio eidē conuenit suppō. sed adiectiuo ꝯuenit restrictio: igiꝫ ꝛ suppō. Maioꝝ q̃a restrictio ꝑsupponit suppōnez. oꝝ em̄ restrictio q̃si restricta suppō. Minoꝝ pz q̃ cum dico albꝰ hō. h adiectiuū albꝰ restringit hꝰ substātiuū hō solū ad standū p albis hoibꝫ. ¶ Dico vex argu. ꝯclu q̃ cuicūq; ꝯuenit restrictio passiua eidē ꝯuenit suppō. mō noi adiectiuo bñ ꝯuenit restrictio actiua ꝫ nō passiua ꝛ p ꝯns nō sequiꝫ q̃ nomē adiectiuū supponit.

Arguitur quarto. Ex diffinitiõe suppositionis seq̃tur falsum. igit̃ nõ valet. pbatur añs. q̃a ex ip̃a seq̃tur ꝙ nullus termin⁹ supponeret simpl'r. pbat̃ oĩs suppõ fit ꝑ aliq̃. sz null⁹ termin⁹ supponit simpl'r ꝑ aliq̃. ḡ null⁹ termin⁹ supponit simpl'r. Maior ptz ex diffinitiõe suppõnis in q̃ dr. suppõ est acceptio termini substãtiui ꝑ aliq̃. Minor q̃a illud q̃d accipit̃ ꝑ aliq̃ accipit̃ ꝑ supposito. sz termin⁹ supponẽs simpl'r nõ supponit ꝑ supposito sed ꝑ natura cõi: ḡ. maior qz h̃ aliq̃d est suppositũ. vt dt Aris. i p̃dicamẽtꝫ. Minor pz i ista. hõ est spẽs. si em̃ subiectũ accipet̃ ꝑ supposito. ip̃a eẽt falsa. sz ꝑ nat̃a cõi ip̃a ẽ vera. Dico vez argu. ꝯcluderet si aliq̃ h̃ ꝑ aliq̃ accipet̃ in diuiduo. sz accipit̃ h̃ aliq̃ ꝑ re nõ curãdo an tal'res sit res indiuidua aut vl'is. Alij tñ dicũt ꝙ lz vl'e non sit suppositũ nature. q̃a hoc est singulare ⁊ indiuiduũ. tñ vl'e est suppositũ intentiõis: et est illud de q̃ p̃dicat̃ aliq̃ intẽtio scd̃a. ⁊ sic de illo vl'i hõ p̃dicatur hec intẽtio secũda scz spẽs cũ dico homo est species

Arguitur q̃nto. Si diffinitio suppõnis esset bñ posita sequeret̃ ꝙ termini ficti nõ supponerẽt vt chymera tragelaph⁹. i. hircoceru⁹. qd̃ tñ est falsuz vt tenẽt multi logici. pbat̃. Termin⁹ q̃ supponit accipitur ꝑ aliq̃. sz termini ficti non accipiũtur ꝑ aliq̃. igit̃ termini ficti nõ supponũt. Maior est ex diffinitiõe. Minor q̃a nihil corrñdet in re chymere nec hircoceruo Dico ꝙ lz terminis fictis non corrñdet aliq̃d in re q̃d est: tñ aliq̃d corrñdet eis qd̃ ymaginat̃ esse. et sic huic termio ficto chymera lz nulla res corrñdeat directe. tñ ei corrñdent illa q̃ ſcant̃ ꝑ partes sue diffinitõnis vt caput virgineũ. vẽter leonin⁹. ⁊ cauda serpẽtina. Alij tñ dicunt ꝙ termini ficti nõ supponũt. cuius rõ est. qz id q̃d supponit dz verificari de aliq̃. mõ termini ficti nõ verificantur de aliq̃. q̃cq̃d em̃ demõstrabo: semꝑ falsum erit dicere: hoc est chymera. Unde ⁊ isti dant hanc regulã. Omnis ꝓpõ est falsa in qua subiectũ ꝑ nullo supponit vt chymera est homo. chymera est asinus.

Arguitur sexto. Suppõ ⁊ ſcatio nõ dr̃nt. igit̃ secũda pars ꝯcl'ionis falsa. pbatur añs. qz sequit̃ bene suppositũ est ſcatiuũ igit̃ suppõ ẽ ſcatio. tenet ꝯña a ꝯcreto ad abstractũ: vel a ꝯiugatis: vt dr. ij. topicoꝝ. Añs pz q̃a iohes est suppositũ ⁊ etiã est ſcatũ. Dico vez argu. ꝯcludit ꝙ arguẽdo a ꝯiugatis vz in p̃dicatiõe essentiali. sz h̃ arguitur in p̃dicatiõe accñtali. vt h̃ bñ sequit̃. albũ est q̃le. ḡ albedo ẽ q̃litas. accidit em̃ ꝙ suppositũ sit ſcatũ: ex quo impositio est ad placitũ ⁊ accñtalis. Vl' etiam possum⁹ dicere ꝙ oĩs suppõ sit ſcatio respectiua: sed nõ absolute tm̃. modo nõ omnis ſcatio est suppositio. nomina em̃ substãtiua ſcant ⁊ supponũt.

Arguitur septimo. Noĩa adiectiua nõ copulãt. igit̃ diffinitio copulatiõis nõ vz ꝓbatur añs. qz verbũ substantiuũ sum cũ suis condeclineis copulat: ⁊ tñ non est nomẽ adiectiuũ. Assumptũ ꝑ prima parte ꝙ verbũ substantiuũ copulat est Aristo. p̃mo periermenia. cũ dt. Verbũ sub̃m ſcat actũ vnitm̃ ⁊ copulatiuũ quem sine extremis nõ est intelligere.

Dico vez argumentũ ꝯcludit ꝙ verbũ sub̃m copulat in q̃ntũ ropl'are est ꝯiungere p̃dicatũ cũ subiecto. sz isto modo nõ accipit̃ copulare in ꝓposito. sz copl'are vz tm̃ sicut formã accñtalẽ ꝑ adiectm̃ ſcatã ad suũ subiectũ dependere

Arguitur octauo ⁊ vltimo. Verbũ substantiuũ copulat ꝓprie. ꝓbatur. Illud copulat ꝓprie q̃d ſcatũ suũ ex natura iũgit alteri. sz v̄bũ sub̃m est hmõi igitur copulat ꝓprie. Maior pz ex natura copl'atiõis ⁊ diffinitione. minor q̃a verbũ sub̃m aut ſcat esse essentie ⁊ q̃ditatm̃. vt in ꝓpõne de est tertiõ adiacẽte. vt hõ est aĩal. modo esse essentie semꝑ iungit̃ illi cui⁹ est vt ꝓbatur. vij. metaph̃. q̃ditas em̃ nõ est separata ab eo cuius est q̃ditas. Aut verbũ sub̃z ſcat ⁊ importat eẽ existẽtie. vt in ꝓpõe de est secũdo adiacẽte. vt hõ est. mõ eẽ exñte semꝑ iũgit̃ illi cui⁹ ẽ. Et Auicen. dixit iiij. metaph̃. ꝙ eẽ exñe accidit vnicuiq̃ q̃d est. Dico v̄z ar. ꝯcl'it ꝙ v̄bũ sub̃m copl'at capiẽdo copl'are cõir. sz ita nõ capit̃ h̃ i ꝓposito. sz capit̃ h̃ copl'are vt ꝯuenit ill' q̃ formal'r ſcãt accñs de gñe alicui⁹ p̃dicamẽti accñtis.

De Suppositione communi

Utrũ diuisio suppositionis in communem ⁊ discretã ⁊ vtrũ diffinitio suppositionis cõis ⁊ discrete sit bene assignata.

¶ Pro intellectione huius questionis mote. hec questio duo querit. ꝑmo querit vtrũ diuisio suppositionis in cõmunẽ ⁊ discretã sit bene assignata. scd̃o querit vtrũ diffinitio suppositionis cõis ⁊ discrete sit bene assignata. Pro intellectione partis prime.

Notãdũ primo. Postquã pe. his. determinauit de suppositione in gñe eã diffiniẽdo. iã cõsequenter determinat de ipa eã diuidendo. ⁊ d̃t vt patz in textu. Diuisũ itaq; diuisionis pñtis est suppositio ꝓprie capta quo mõ etiã diffinita est ante. inq̃tũ scz suppositio oritur ex ſcatione ꝓpria termini ⁊ non trãssũptiua. Vñ ſcatio termini est duplex. Quedã ꝓprie dicta quãdo scz terminꝰ accipit ꝑ illo significato vel ſcatis ꝑ quibꝫ terminꝰ aliquis est impositus ad significandũ. vt lupus significatione ꝓprie dicta ſcat aĩal irrõnale vorax multũ. Alia aũt est ~~suppositio~~ ſcatio termini trãssũptiua ⁊ est ſcatio termini qua terminus significat aliquid ex quadam trãssũptione ⁊ similitudine. vt lupus ſcatione trãssũptiua significat inimicũ. Inter eniz significatũ ꝓpriũ lupi ⁊ significatũ lupi trãssũptũ est q̃dã siliitudo. sicut ei lupꝰ inimicat ⁊ aduersat aĩalibꝫ: sic etiã inimicꝰ aduersat his quibꝫ ẽ inimicꝰ. vñ in cõmuni modo loquẽdi dicimus. lupus est in fabula. i. inimicus est in sermone ⁊ circa sermonem nostrũ. ¶ Sequit̃ corrollarie ꝑmo ꝙ licet aliquãdo termini accipiantur ꝑ excellentiam aut anthonomasiã. vt cũ phs accipit̃ pro aristo. ⁊ aplus pro paulo. tñ ista nõ ẽ ſcatio ꝓprie dicta. ¶ Sequit̃ corrollarie scd̃o ꝙ termini accepti trãssumptiue vt lupus pro inimico. vt dictũ est. non accipiũtur in ꝓpria eorũ significatione. ¶ Sequit̃ corrollarie tertio ꝙ termini synechdochice capti. vt cũ totũ accipit̃ pro parte. vt dicẽdo affer mihi fontem. i. partẽ fõtis. Vel pars pro toto. vt animꝰ mulieris ẽ mihi nuptus ⁊ desp̃osatus. non accipiunt̃ in ꝓpria significatione. ¶ Sequit̃ corrollarie q̃rto ꝙ suppõ materialis nõ ꝑtinet ꝓprie ad logicũ. Rõ qꝛ suppõ materialis fit pro voce. aliqñ sui ipsius: aliqñ sibi similis mõ ad logicũ ꝓprie non ꝑtinet cõsiderare de vocibꝫ: sz ad grãmaticũ: qui est artifex vocũ: ⁊ deriuationis eaꝝ. sz logicus ẽ artifex rõnalis: plus res ⁊ naturas reꝝ cõsiderans. licet non absolute. qꝛ sub dici ⁊ p̃dicari. ⁊ per consequens suppõ ⁊ ſcatio materialis non directe ⁊ ꝑncipaliter ꝑtinet ad logicuz: vñ ⁊ ꝓpter hoc pe. his. non posuit suppositionẽ materialẽ. ¶ Sequitur corrollarie vltimo ꝙ recte pe. his. diuidit suppositionẽ in genere in suppositionẽ cõem ⁊ discretã. Rõ qꝛ suppositio ẽ accñs termini ⁊ terminus est subiectũ suppositionis. accñs autẽ diuidit̃ diuisione sui subiecti. sed quia terminus est duplex. scz communis ⁊ discretꝰ. igit̃ etiaz suppotitio ẽ duplex. scz cõmunis. ⁊ discreta.

Notandũ secundo ꝙ Suppositio communis secundum pe. his. est q̃ fit ꝑ terminũ cõem. terminus autẽ d̃r cõis rõne sue ſcationis. qꝛ scz significat rem cõem. quẽadmodũ ⁊ terminꝰ d̃r discretus vel singularis. quia ſcat rẽ singularẽ. Ostendit em̃ aris. ꝑmo periermeniaꝝ ꝙ res sunt duplices. q̃dã vl̃es ⁊ iste significant̃ per terminos cões ⁊ pro illis rebꝫ vl̃ibꝫ termini cõmunes supponũt cõiter. Alie aũt res singulares q̃ signif. cat̃ ꝑ terminũ singularẽ. ⁊ pro illis rebꝫ singularibus termini singulares supponũt discrete ⁊ singulariter. Fit aũt suppõ cõis ꝑ terminum cõmunẽ cõmuniter sumptũ. qꝛ si terminus cõis restringit̃ ꝑ vno tm̃: tunc non supponit cõmuniter sed discrete ⁊ singulariter. vt patet de subiectis istaꝝ ꝓpositionũ. ens qd̃ ẽ sortes currit. hõ sortes. sedet in q̃bꝫ ponũtur t̃minini cõmunes: nõ tñ suppoũt cõiter sed discrete. ex quo restringuntur ad vnũ certũ suppositũ. vt patebit inferiꝰ circa diffinitionẽ suppositionis discrete. Suppositionem aũt discretã diffinit pe. his. sic ẽ suppõ q̃ fit ꝑ terminum singularẽ vel discretũ. vel terminũ cõmunez sumptũ cum ꝓnomine

demonstratiuo p̄mitino. exemplū p̄mi. vt iohes currit. exemplū scdi. vt iste hō currit. in quib; ꝓpositionib; subiecta supponūt singulariť ⁊ discrete. Pro intellectione huius diffinitionis. Sciendū ꝙ termini discreti vel singulares sūt triplices. Quidā em̄ sunt termini singulares vel discreti ex impositōe vltimata. vt sūt noia ꝓpria. iohs petr⁹. et hij in ꝓpositione singulari a parte subiecti positi ꝓ vna re singulari supponūt faciēdo ꝓpositionē singularē. vt iohs currit. Alij sūt termini singulares cōplexi. vt ens qd̄ est sortes. silr dicēdo. hō sortes. Est em̄ regula in logica. Aggregatū ex termino cōmuni ⁊ noie ꝓprio nti casus imediate vel etiā mediāte ly q̄ q̄ vel qd̄. est termin⁹ singularis vel discret⁹. exemplū p̄mi. vt hō sortes. exemplū scdi. ens qd̄ est sortes. ⁊ tales termini singulares cū ponunť in ꝓpositiōe a parte subiecti faciūt ꝓpositionē singularē. Tertij sūt termini singulares vel discreti aggregati ex termino cōmuni ⁊ pronomine demonstratiuo p̄mitiuo. vt iste hō currit. q̄ est singularis. ⁊ eius subiectū ē hoc totū. iste homo. Dico notanter ꝙ aggregatū ex termino cōi ⁊ ꝓnoie demonstratiuo p̄mitiuo ē termin⁹ singularis. qꝛ aggregatū ex termino cōi ⁊ ꝓnoie deriuatiuo. vt me⁹ asin⁹ est termin⁹ cōis. ⁊ sic ista ē indiffinita. me⁹ asin⁹ currit. Rō āt diuersitatis q̄re aggregatū ex termino cōmuni ⁊ ꝓnomine demonstratiuo deriuatiuo est termin⁹ communis ⁊ aggregatū ex termino communi ⁊ ꝓnomine demōstratino p̄mitiuo est termin⁹ singularis. qꝛ ꝓnomē p̄mitiuū tm̄ significat vnā rem singulariť. vt ego significat me singulariter. tu ſcat te singulariť. Sꝫ ꝓnomē deriuatiuū ſcat plura. qꝛ ſcat ꝑsonā possessoris ⁊ etiā rei possesse: ꝑsonā r̄i possesse p̄ncipaliť. ⁊ ꝑsonā possessorꝫ min⁹ p̄ncipalr. Et qꝛ termino singulari repugnat significare plura ⁊ mlta ⁊ ꝑ ꝯn̄s aggregatū ex termino communi ⁊ pronomine demonstratiuo p̄mitiuo est terminus singularis. sꝫ aggregatū ex termino communi ⁊ ꝓnomine demonstratiuo deriuatiuo est terminus cōmunis. ¶ Sequiť corrollarie ꝙ suppō non d̄r discreta ꝙ esset sapiens. quomō dicimus hūc hominē esse discretū qui est sapiēs. sꝫ suppō d̄r discreta. qꝛ terminus sic supponēs supponit ꝓ vna re singulari ⁊ indiuiduo vno qd̄ est discretū ⁊ distinctū a quolibet alio. Vñ ⁊ d̄r suppō discreta a discerno. qꝛ suppō discreta fit pro singulari qd̄ est discretū ⁊ distinctū ⁊ a q̄libet alio Quomodo aūt vnum singulare ⁊ indiuiduū distinguiť ab alio ꝑ conditiones indiuiduantes ⁊ ꝓprietates que semꝑ in diuersis indiuiduis diuerse sunt non pertinet ad ꝓpositum. sed ostendiť circa porphirium in diffinitione indiuidui.

Notandū tertio ꝙ tres sunt regule de terminis supponentib; discrete.

Prima. omne nomē ꝓpriū in sua ꝓpria significatione sumptuꝫ supponit discrete. vt iohs currit. Dico notanť in ꝓpria sua significatione sumptū. qꝛ nomen ꝓpriū transsūptiue sumptū non supponit discrete sꝫ cōmuniter. vt nero ꝓ crudeli. ⁊ salomon ꝓ sapiente. silr in ista. omnis petrus ē mirabilis. iste terminus petrus non supponit discrete sed distributiue. ⁊ supponit communiter ꝓ conditionibus petri. ⁊ sic p̄dicta ꝓpō valꝫ tm̄ petr⁹ secundū oēs cōditiōes suas ē mirabilis. simile hui⁹ d̄r p̄mo p̄oꝝ. om̄is micalus musicus cras corrūpeť. ¶ Scda regula. subiectū ꝓpositiōis singularis: si supponit: supponit discrete. vt iohs currit. Dico notāter si supponit subctm̄ ꝓpositiōis singlarꝫ qꝛ si sbctm̄ ꝓpōis singlarꝫ esset t̄min⁹ fict⁹: ñ suppōeret Rō qꝛ oīs t̄min⁹ supponēs aut dꝫ ſcare rē vlez vel particularē. sꝫ termin⁹ fict⁹ nec ſcat rē vlez nec particularē. ficta ei solū sūt entia scdm imaginattonē Alij tñ dicūt ꝙ termini ficti supponūt. ⁊ licet non supponūt ꝓ reb; q̄ sūt tñ supponūt ꝓ reb; que possūt imaginari. ¶ Tertia regula. Nūq̄ꝫ est suppositio discreta nisi quādo terminus discretus supponit discrete. Rō quia omnis terminus aut est cōmunis aut singularis vl̄ discret⁹. sed terminus cōmunis nō pōt supponere discrete: sed supponit communiť. igiť terminus singuleris suppouit discrete. ⁊ etiā qꝛ ꝓpria passio non dereliquit suū subiectū: mō ꝓpriū est termino discreto ⁊ singulari supponere discrete ⁊ singlr. sicut ꝓpriū est termi-

no cõmuni supponere pro multis. Sequit corrollarie primo q sub termino supponẽte discrete nõ fit descensus. Nõ. qz descensus fit ad inferiora termini. mõ terminꝰ singularis nõ habz inferius se. singulare eñ est infimũ z vltimũ. modo vltimo non dat inferius nec vlterius. Sequit corrollarie scõdo q licet albus iohs est inferius ad iohs hoc solum est materialiter z accidentaliter z non essentialiter.

Notãdũ quarto z vltimo q cõmuniter logici assignãt

sex regulas quib cognoscit terminꝰ singularis q discrete supponit. Q oẽ nomẽ ꝓprijs in sua ꝓpria ꝓcatione sumptũ est terminus singularis vt iohs ¶ Scõda regula omne aggregatũ ex termino cõmuni z pnoie demõstratiuo primitiuo est terminꝰ singularis z supponit discrete. vt iste homo currit. ¶ Tertia regula. oẽ aggregatũ ex termino cõmuni z noie ꝓprio recti casus mediate vel etiã mediate q q̃vel qõ. est terminus singularis. exemplũ primi hic sortes. exẽplũ scõi ens qõ ẽ sortes. Nõ. qz talia cõplexa z aggregata supponũt p vno solo qõ ẽ ꝓprium termini singularis. ¶ Quarta regla. aggregatũ z copulatũ ex terminis singularib est terminus singularis z supponit discrete. vt iohs z petrꝰ currũt. hoc cõplexũ iohs z petrꝰ est terminus singularis q supponit p vno solo. Sequit corrollarie q licz hoc cõplexũ iohs z petrꝰ accipit p pluribus. qz p iohe z petro. ꝫ hoc nõ est diuisim ꝫ cõiunctim. Sitr patz in ista. isti hoies currunt. h cõplexũ isti hoies ẽ terminꝰ singularis z supponit p pluribus coniunctim ꝫ nõ diuisim. ¶ Quinta regla. disiunctũ ex terminis singularib ẽ terminꝰ cõis. vt iohs vel petrus currit. Nõ. qz tale disiũctuz supponit p pluribus p modũ pluriũ. qõ repugnat termino singulari. ¶ Sexta regla. disiũctuz ex vno termino singulari z alio cõi totũ disiunctuz est terminꝰ cõmunis. ¶ Sequit corrollarie primo q termino singulari nõ conuenit nec bene addit signũ vle affirmatiuũ. oz eñ qnto metaph. Nemo dicit bñ. omnis socrates. Nõ qz signũ vle addit termino q habz multa suppositа. dicet eñ inferꝰ q hoc signũ vle. omis in termino cui addit ad minus exigit tria appellata z suppositа actu vel aptitudine. z postea dicet distributio ẽ multiplicatio termini cõis p signuz vle facta ¶ Sequit corrollarie scõo q in ista ꝓpositõe. non socr. cur. ista negatio nõ q̃ habet distribuere nõ addit huic termino singulari sortes rõne distributionis ꝫ rõne negationis. terminꝰ eñ singularis bñ põt negari sed nõ distribui. vt eñ dicet inferꝰ. Negatio hz duplex officiũ. vt distribuere z negare. ¶ Sequit corrollarie tertio q in ista ꝓpositõe totꝰ sortes est minor sorte. tenẽdo totꝰ vt est signũ vle affirmatiuũ impurum nõ addit huic termino singulari sortes nec distribuit ipm. ꝫ huic termino cõmuni incluso scz pars q̃niam distribuit. z valet pdicta ꝓpositio tm. q̃libet pars integralis sor. est minor integro sorte. z hoc ẽ verũ quia pars semp ẽ minor toto. ¶ Sequit corrollarie quarto q in ista ꝓpositione. Omnis petrus est mirabilis. iste terminꝰ singularis petrus nõ distribuit ꝓ suppositis sed ꝓ conditionib. vt dictũ est ante. similiter in ista. Omnis micalus musicus cras corrũpetur. ¶ Istis notabilib sic stantib est Cõclusio respõsalis. Diuisio suppositionis in communẽ z discretã cũ diffinitionib suppositionis cõmunis z discrete sũt bene assignate. veritas cõclusionis patz ꝓ ambab partib ex notabilib ¶ Arguit primo. diuisio suppositionis in cõmunẽ z discretã nõ est sufficienter posita. igitur, pbatur omnis diuisio debet exprimere z euacuare totaz naturã diuisi. sed ista non est huiusmodi. ergo non valz. maior est boetij in libro diuisiõnũ minor. quia aliqua est suppositio transumptiua vt lupus est in fabula. lupus supponit ꝓ inimico. similiter nero supponit ꝓ crudeli. z salomõ ꝓ sapiẽte. Dico conclusio intelligit de suppositione ꝓprie dicta. iste aũt sũt suppositiones cõmuniter dicte. vel etiã dico q cõprehẽdunt sub illis. qz aliqua ẽ suppõ transsũptiua. q̃ fit p terminuz cõem vt lupus est in fabula. z illa cõprehẽdit sub cõi suppositione. Et aliqua est suppositio transsũptiua q̃ fit p terminũ singularez. vt nero. salomon. z illa cõprehenditur sub suppositione discreta. ꝑma tamẽ solutio est melioz.

Arguitur scdo. Pe. his. insufficienter ponit diuisiones suppositionuz hic ⁊ in sequētib; ꝓbat. qꝛ aliqua est suppositio formalis vt cū terminus mentalis ſcat rem realē. vt in ista mētali. hō est animal. Similiter aliqua est suppositio materialis vt in ista. homo est nomē. amo est verbū. ¶ Dico verū argumentū cōcludit ꝙ suppō materialis ⁊ formalis ſt suppositiones terminoꝝ cōmuniter dicte. ſz pe. his. determinat hic de suppositione ꝓprie dicta: cuius ꝑncipiū est vox ⁊ ſcatio vltimata/ constat aūt ꝙ suppō formalis nō fit pro ſcatione vltimata. qua termin⁹ mentalis naturaliter ſcat rem cuius est. termini em̄ mentales non sunt impositi ad ſcandū. siue enim volo siue nolo semꝑ cōceptus hominis ſcat hominē. Significatio aūt vltimata ē ad placitū. sic etiā suppositio materialis nō est suppositio ꝓprie dicta. vnde ⁊ ipsa non ꝑtinet ad logicū qui cōsiderat res ſcatas per voces. sed potius pertinet suppositio materialis ad grāmaticū qui est artifex litterarū ⁊ vocū pro quibus fit suppō materialis ¶ Sequit̄ corrollarie ꝙ in ista oratione. magistri est genitiui casus. magistri nō supponit pro se. nec hic est genitiui casus qꝛ reddit suppositū huic ꝟbo ꝑsonali scz est. modo genitiu⁹ nō reddit suppositū ꝟbo ꝑsonali. sed hec dictio magistri in orōne ꝑdicta accipit̄ materialr nō pro se sed ꝓ illa dictione magistri in alia oratione posita. vt in ista. magistri interest legere. sic etiam dicat̄ de ista amo est verbum.

Arguitur tertio. Aliquis est termin⁹ supponēs q̄ nec supponit discrete nec communit̄ igit̄ diuisio ē insufficiēs. añs ꝓbat̄. de subiecto hui⁹ ꝓpōis. ens qd̄ est sortes currit. qd̄ nec supponit discrete nec ꝯmunit̄. ꝓbat̄ ꝙ nō discrete. qꝛ ibi ponit̄ ille termin⁹ cōmunis ens q̄ ſcat plura. qꝛ omia mūdi. Vñ dixit Auicēna Nihil ē qd̄ rōnem entis subterfugit. mō termin⁹ discret⁹ nō ſcat plura. Et ꝓbat̄ etiam ꝙ subiectū ꝑdicte ꝓpōis non est terminus singularis vel discretus. Nulli termino singulari cōueniēter addit̄ signū vl'e. sed huic complexo. ens qd̄ est sor. conuenienter additur signum vniuersale igit̄. Maior est aristo. v. metaph. cū dicit. nemo dicit bene. omnis socrates. Minor qꝛ bñ d̄r. om̄e ens qd̄ est sor̄. Sz pro scda parte ꝙ hoc cōplexum. ens qd̄ est sor̄. nō est termin⁹. cōis nec supponit cōmuniter ꝓbatur. qꝛ supponit ꝓ vno solo. qꝛ ꝓ sorte rōne restrictionis. vt dictū est in notabili quarto circa tertiam regulaz ¶ Dico verum argumentū concludit ꝙ hoc cōplexum. ens qd̄ est sortes. nan est terminus discretus nec supponit discrete essentialiter ⁊ rōne ſcationis essentialis. sed rōne restrictionis ⁊ ſcationis accidētalis: Et licet nulli termino singulari ⁊ discreto simplici additur signū vl'e affirmatiuū. tamen complexo potest addi. ⁊ sic contingit in ꝓposito. Alij etiam dicunt ꝙ huic aggregato. ens qd̄ est sortes. non additur signū vniuersale ratione totius. sed bene rōne partis. scz ens.

Arguitur quarto. Suppō cōmunis nō fit ꝑ terminū cōmunē. igit̄ diffinitio suppositionis nō ē bñ posita. ꝓbat̄ añs. In istis ꝓpōib;. sol lucet. fenix volat. subiecta supponūt cōmunit̄ ⁊ suppōe cōmuni. ⁊ tñ subiecta nō sunt termini cōmunes. assūptū ꝓ ꝑma parte notū est. ꝑdicte em̄ ꝓpositiones sūt indiffinite. in ꝓpositione aūt indiffinita subiectū supponit̄ cōmunit̄. vt oēs logici ꝯcedūt. Sz ꝓ scda parte ꝓbat̄ ꝙ sol fenix mund⁹ nō sūt termini cōes. terminus cōis ꝑdicatur d̄ pluribꝫ. sed sol mundus fenix solū ꝑdicant̄ de vno. ergo non sūt termini communes. Maior patz ex diffinitione termini cōis. Minor: qꝛ vn⁹ est sol. vn⁹ est mūdus. vt d̄r ꝑmo celi. ¶ Dico ꝙ isti termini sol mundus actu solū ꝑdicantur de vno: sed aptitudine predicantur de pluribus. ⁊ illa aptitudo tenet se ex parte forme ipārum rerum quas res significāt tales termini. forma enim talium rerum cōicaret se multis. Sed est defectus ex parte materie. similiter licet vnus est fenix actu: tamen successiue generantur multi. vt deducit aristo. in libro de animalibus.

Arguitur quinto. Suppoistio cōmunis fit ꝑ terminū discretū ⁊ nō cōem. igit̄: ꝓbat̄. qꝛ hoc cōplexum sortes vel plato supponit cōiter ꝓ pluribꝫ: ⁊ est

terminus discretus. pz q̄a totū non est aliud nisi partes simul sumpte. vt dicitur p̄mo phicoꝝ. sed quelibet pars eius est terminꝰ singularis ⁊ discretꝰ. et p ꝯñs totū aggregatū est terminus discretꝰ ⁊ singularis. ¶ Dico veꝝ argumentū cōcluderet si hoc cōplexū soꝛ vel plo supponeret. ꝓprie enim loquendo suppō habet fieri circa terminū incōplexum. sed cōplexū hz modū termini supponētis ⁊ accipit̄ ꝑ pluribꝰ. vt dictū est in quarto notabili circa quintā regulā. ¶ Sequitur corollarie q̄ hec ꝯñtia non valet. sortes est terminꝰ singularis vel plato est terminꝰ singularis. igitur. sortes vel plato ē terminꝰ singularis. q̄ non arguit̄ a diuisis ad coniūcta.

Arguere eñ a diuisis ad coniuncta. vt dicit̄. ij. piermeniaꝝ nō valet in p̄dicatis pure substātialibꝰ. sed in vno substātiali et alio accñtali. vt iohes est albꝰ. ⁊ iohes est hō. igit̄ iohes est albꝰ hō. mō hic arguitur in p̄dicatis pure substātialibus.

Arguitur sexto. Suppositio discreta non fit ꝑ terminū discretum igit̄ dīo suppositionis discrete nō valet: ꝓbatur añcedens in ista. hō est spēs. homo est terminus discretꝰ. et tñ nō supponit discrete. Assumptū ꝑ p̄ma pte q̄ in ista hō est spēs. homo sit terminꝰ singularꝫ ⁊ discretꝰ. pz qꝛ iste terminꝰ hō accipitur ꝑ vnica natura. vt humana q̄ est discreta ⁊ distincta ab alijs naturis ⁊ vna natura. ⁊ g̊ dixit Porphiriꝰ. participatiōe spēi plres hoīes sunt vnus hō. Sz ꝑ secūda parte scz q̄ iste terminus hō nō supponit discrete. pz qꝛ supponit simplr̄ vt postea dicetur. mō suppō simplex est spēs suppōnis cōmunis ⁊ nō discrete vt dicetur inferius. Dico verū argumentū ꝯcludit q̄ in ista. hō est spēs. homo est terminus discretus ⁊ singlarꝫ singlaritate nature. qꝛ supponit ꝑ vna natura vt humana. q̄ ē spēs. sed nō est terminus singularis singularitate suppositi.

Arguitur septimo. Suppositio discreta nō fit ꝑ terminū singularē vel discretū ergo dīo suppositionis discrete non valet. probatur añs. qꝛ in ista ꝓpōne aliquis homo currit. hic est terminꝰ discretus aliq̄s hō ⁊ tñ nō est suppō discreta. ꝓbatur ꝑ p̄ma parte q̄ aliquis homo sit terminꝰ discretꝰ vl̄ singlaris q̄a aliquis homo est substātia prima vt exēplificat aris. in p̄dicamēto sube circa diffinitōz prime sube. modo suba prima est q̄d discretū et singulare. Sed q̄ hoc cōplexum aliquis homo non supponit discrete: probatur. quia terminus discretus significat vnū ⁊ supponit pro vno. sed aliquis homo significat multa ⁊ supponit ꝑ pluribꝰ. de quolibet enim homine est verū dicere aliq̄s homo. vt iohannes est aliquis homo. petrus est aliquis homo. ⁊ sic de alijs

¶ Dico verum argumentū concludit si aliquis homo esset terminus discretus ⁊ indiuiduū signatū. sed aliquis homo bene est indiuiduū vagū. ⁊ hoc indiuiduū vagum est terminus cōmunis. Aristo. ergo in p̄dicamētis dixit q̄ aliquis homo est prima substantia. verū ē circūlocutiue sed non existenter. ⁊ ergo solū posuit hoc exemplariter ⁊ non existenter. vt hoc declartur circa diffinitionem prime sube in p̄dicamēto sube.

Arguitur vltimo. Pronomina demonstratiua primitiua nō possunt facere terminum singularez cū adiunguntur termino communi. igitur dīo suppositiōis discrete nō valet. ꝓbat̄ añs. Illud q̄d ex se est incertū ⁊ indeterminatū non potest facere certitudinē ⁊ determinationē. sed ꝓnomīa oīa ex se sunt incerta ⁊ īdeterminata. igitur. Maior q̄a nihil dat q̄d nō habet. p̄mo elencoꝝ. Et etiā aliq̄d ageret vltra gradū sue ꝑfectiōis q̄d est ꝯtra cōmentatorem. xij. methice. Pronomīa eñ darent alteri certitudinē et ex seipsis sunt incerta. Minor q̄a ꝓnomīa ꝑcāt ꝑ modū indeterminate apprehēsionis. vt dicūt grāmatici. et priscianus dixit p̄mo minoris. ꝓnomina ad omne suppositū mūdi pertinent.

¶ Dico verum argumentū ꝯcludit q̄ ꝓnomina extra demonstrationē ⁊ relationem posita ꝑcant incerte ⁊ indeterminate essentialiter. tñ ꝓnomīa in demōstratione actuali et relatione ꝑcant certe ⁊ determiate acccñter. et sic argumentū non concludit.

Utrũ diuisio suppositionis communis in naturalem et accidentalem. ⁊ diffinitio suppositionis naturalis et accidentalis sit bñ assignata

Pro intellectioee huius questiõis mote. Sciendũ ꝙ questio duo querit. Primo vtrũ diuisio suppositiõis cõmunis qua diuidit̃ in suppositionem naturalẽ et accidentalẽ sit bene assignata. Secũdo querit vtrũ dĩo suppositionis naturalis ⁊ accidentalis sil̃r sit bñ assignata. Pro intellectione ergo partis prime.

Notãdũ primo. ꝙ diuisum pñtis diuisionis est suppõ

communis. mẽbra aũt diuidẽtia partialia sunt natural̃ ⁊ accidẽtalis. sumuntur enim sine diuiso. Unde s̃m intentionẽ Bohetij in libro diuisionũ mẽbra diuidẽtia sunt duplicia. Quedam sunt mẽbra diuidẽtia totalia: q̃ scz sumuntur cũ diuiso. Mẽbra vero diuidẽtia partialia sunt q̃ sumuntur sine diuiso.

¶ Sequitur corollarie primo ꝙ in ꝓposito mẽbra diuidẽtia totalia sunt suppõ cõmunis naturalis: ⁊ suppõ cõis accñtalis partialia aũt sunt naturale et accidentale:

Sequit̃ corollarie secũdo ꝙ Boetius dicẽs ꝙ diuisum dz vere et affirmatiue p̃dicari de mẽbris diuidẽtib̃. verꝫ est de mẽbris diuidẽtib̃ totalib̃ et nõ partialib̃. Uñ licet hec non est vera. omne naturale est suppõ cõmunis. sil̃r hec non est vera. omne accñtale est suppõ communis. tñ hec est vera. omnis naturalis suppositio est suppositio cõmunis. sil̃r ista: omnis suppositio accidentalis est suppositio cõmunis

Notandũ secundo ꝙ Suppositio naturalis s̃m intentionem peetri hispani in textu

Est acceptio termini communis ꝑ omnibus his s̃catis a quib̃ s̃catis aptus natus est talis termin⁹ participari. ⁊ hoc fit qñ termin⁹ cõmunis accipit̃ gñaliter ꝑ oĩbus illis ꝑ quib̃ ex sua s̃catione est imposit⁹ ad s̃candum. vt qñ iste terminus hõ accipitur ꝑ se et absolute: tunc ipse supponit. ⁊ accipitur ꝑ oĩb̃ his ꝑ quib̃ est impositus ad s̃candũ. vt ꝑ pñtib̃ p̃teritis et futuris: Impositio em̃ alicui⁹ vocis non est facta ꝑ reb̃ ad certũ tẽpus: sed gñraliter ad omne tẽpus: Unde pulcre dixit magister iohes Iosse in suis modis s̃candi: Circulus vt vinũ sic vox cõcepta recludit: Quicq̃d repñtat nõ tẽpus mobile trudit. Defuncto socrate. socratẽ sua dictõ monstrat. Intellectus agens hoc ꝑ fantasmata monstrat. Sortis ydea manet si sortes nõ videat̃. Nã dũ vox signat nullũ tẽpus speculatur. Dicitur aũt suppositio natural̃ duplici de causa. Prima q̃ sicut q̃libet res habet suã naturã ꝓpriam s̃m se ꝑ quã distinguitur ⁊ diuiditur a quolibet alia re. sic etiã terminus qñ accipit̃ ꝑ se sine adiunctione alterius termini d̃r supponere naturaliter. vt ille terminus homo qñ solitarie accipit̃ tunc d̃r supponere natural̃r ꝑ omnib̃ suis suppositis ⁊ s̃catis vt oĩbus hoĩbus tã presentib̃ p̃teritis q̃ꝫ futuris. Illud aũt naturale d̃r q̃d ꝯuenit rei ꝑ se ⁊ nõ ꝑ aliud. vt naturale est hoĩm ꝙ homo sit rõnalis. q̃ hoc conuenit homini ex sua natura ⁊ ab aĩa rõnali. Secũda ratio q̃ sicut illud naturale d̃r q̃d ꝯuenit alicui rei a principio intrinseco suo: vt d̃r. ij. phicoꝝ. vt lapidi naturale est ꝙ moueat̃ deorsuꝫ a natura sua. sic ⁊ suppositio naturalis ꝯuenit termino rõne sui principij intrinseci: vt s̃cationis q̃ est termĩo intrinseca: s̃catio em̃ est forma termini: modo forma est principiũ intrinsecũ rei

Sequitur corollarie ꝙ suppositio naturalis habet q̃ttuor noĩa: Primo nominatur naturalis: quia conuenit termino ratione nature sue: que est s̃catio termini plenaria ⁊ perfecta: ⁊ ratione illius etiam posset dici essentialis: quia scz sequitur principia essentialia termini ⁊ maxime significationem Secundo suppositio naturalis nominatur suppositio absoluta: quia fit absolute et simpliciter pro omni significatione termini et generaliter pro omnibus significatis termini: et etiam quia suppositio naturalis conuenit termino per se et absolute sine additione alterius termini.

Tercio dr suppō potentialis. quia cū termin⁹ supponit suppōne naturali tunc accipitur p omni potētia sua ⁊ latitudine: ⁊ simplr p omnib⁹ fcatis suis ad quodlibet tp̄s gn̄raliter. Posset ⁊ dici aptitudinalis. qr qn̄ terminus supponit suppōne naturali tūc non respicit supposita ⁊ certū tempus: sed p aptitudinē ad omnia supposita p indrn̄tiā ad quodcunqꝫ tēpus se habet. Quarto. suppositio naturalis vocat suppō p idifferentiā. quia terminus sic supponēs vt dictū accipitur indr̄nter p oib⁹ suppositis irrestricte ⁊ illimitate ad quodcunqꝫ tempus. ¶ Sequit corollarie primo. suppō naturalis solum fit extra ꝓpositionē. Ratio prima. quia termin⁹ in ꝓpōne positus ⁊ supponens limitatur ad certū tempus. aut ad p̄sens. vt hō est aīal. aut ad p̄teritū. vt homo fuit animal. aut ad futur. vt homo erit animal. Et hec limitatio fit p copulā cum aliq̄ adiuncto vt predicato. Constat aūt q copula ⁊ predicatū non pmittūt terminū positum in subiecto accipi ⁊ stare p quolibet supposito ad quodcūqꝫ tēpus. sed ad vnum tempus certū tantū per illud adiunctū expressum. vt patet in exēplis p̄dictis. Rō secunda quia suppositio naturalis est acceptio termini absoluta in latitudine sue fcationis. Constat aūt q acceptio termini in ꝓpositione semper est acceptio restrictiua. sp enim predicatum habet habitudinem ad subiectū. et econuerso subiectū ad predicatum. eo q subiectum habet rōnem materie: et predicatū forme. vt dicetur in tractatu restrictionū. modo materia habet habitudinē ad formā: ⁊ forma ad materiā. vt dicit secundo phisicor. et consequens terminus cōmunis in ꝓpōne nunq̄ habet suppositōnem naturalem sed accidentalem.

Notandū tertio q Suppositio accidentalis fm petrum hyspanū diffinitur sic.

Est acceptio termini cōmunis p omnib⁹ his suppositis p quibus exigit sibi adiunctū. vt homo currit. iste terminus homo supponit pro p̄sentibus. sed homo fuit currens p preteritis. ⁊ cum dicitur homo curret vel homo erit currens supponit p futuris Pro intellectu dīois suppōis accidentalis. Sciendum q suppositio accidentalis opposito modo se habet cum suppositiōe naturali. quia suppositio naturalis fit pro tota amplitudine fcationis ipsius termini quo ad om̄e tempus. suppositio aūt accidētalis non fit p tota amplitudine fcationis termini p quolibet tempore. sed p vna parte fcatiōis termini ad vnū tēpus. aut ad presens tantum: aut p̄teritum tm̄. aut futurū tm̄. Dicitur aūt suppositio accn̄talis ideo. quia hoc accidit termio ratione copule ⁊ adiūcti hoc est predicati: q terminus accipitur p certꝫ suppositis ad certū tēpus et non pro omnib⁹ suppositis ad quodlibet tēpus gn̄raliter. Habet autem suppositio accn̄talis nōia. Primo vocat accn̄talis cuius ratio dicta est. Secūdo vocatur actualis. qr terminus sic supponēs accipitur tantū p fcatis vnius tēporis actu. vt p p̄ntibus tm̄. vel preteritis tm̄. vel p futuris. Tercio vocatur suppō respectiua. qr fit respectu alicuius additi vel adiuncti. Quarto dicitur ꝯtracta quia terminus in ea contrahitur fm diuersitatē predicatorū fm quā terminus tenet ¶ Sequitur corollarie q suppositio nō dicit accidētalis qr accideret termio. quia sic omnis suppō esset accidentalis. sed dicit accidētal quia conuenit termino ab extrinseco aliquo adiuncto. vt declaratū est superius.

Notādū quarto et vltimo q suppositio naturalis vno modo est perfectior suppōe accidentali.

et suppō accn̄talis alio mō est pfectior naturali. Non est enim inconueniēs vno modo aliquā rē esse pfectiorē alia. ⁊ alio mō imp fectiorē fm diuersos respectus et diuersas cōparationes. sicut in simili celū vno mō est perfectius q̄ hō vel aliud viuens. qr celū agit in res in hoc mundo. modo omne agens est p̄stantius ⁊ pfectius passo: vt dr. iij. de aīa. Et etiā quia celū ē incorruptibile ⁊ inalterabile. inferiora aūt sunt alterabilia. mō incorruptibile est perfectiꝰ ⁊ mobiliꝰ corruptibili. vt dicitur primo celi. Homo autē qr viuit vel aliud animal et animatum

est perfectius celo qō non viuit. Semper em̄ viuens vt sic sez inquantū viuens est p fectius nō viuente. et aiatum est perfectius nō aiato. vt 02 pmo de anima. Sic t in p posito dici potest. vno mō em̄ suppositio naturalis perfectio2 est suppositione acciden tali. alio aūt modo suppositio accidētalis pfectio2 est naturali. Vnde p isto [illegible] intel ligendo. Sciendū q duplex est pfectio rei. Quedā est perfectio rei formalis. t sic ista res dicitur pfectio2 cuius forma est pfectio2. vt homo est perfectio2 asino rōne forme et anime. anima em̄ humana q2 est incozruptibilis est pfectio2 aia asini. q̄ est cozrupti bilis. Alia aūt est pfectio finalis t sic ista res 02 pfectio2 q̄ citius potest attingere suum finē in quē 02dinatur. Puer ita q3 primogenitus in mundū est pfectus pfectiōe forma li. q2 habet animā rationalem: t est homo. sed puer nō est pfectus pfectione finali. qa non potest in operationē hois adhue ꝓpter cozpozis debilitatē. Ista perfectiōe finali vir est pfectio2 puero. q2 vir agit opationes suas a natura sibi datas et cōcessas. puer aūt ꝓpter cozpis imbecillitatē t debilitatē. vt dictū est: nō potest opatiōes hois pficere Suppositio ita q3 accidētalis est pfectio2 suppōne naturali: loquēdo de pfectiōe finali suppōnis. Ratio q2 finis suppōnis est cognoscere veritatem t falsitatem ꝓpōnis. mō terminus supponēs accīr actualiter ponit̄ in ꝓpōne vera vel falsa. terminus aūt supponēs suppōe naturali actualiter nō ponit in ꝓpōne: sed habet aptitudinē ad hoc q ingrediatur t ponatur in ꝓpōne. t p ꝓns actu nō attingit finē suppōis. Sed loquēdo de perfectione formali: tunc suppositio naturalis est perfectio2 suppositione acciden tali. Ratio q2 terminus supponēs suppōne naturali accipitur in tota sua forma t sig nificatione t in amplitudine sue fcationis. terminus aūt supponens accīr accipit ꝑ parte sue forme t fcationis. ꝓstat autem q totū est perfectius sua parte. Istis notabi libus sic stantibus est.

Conclusio rñalis. Diuisio suppōis communis in suppositionem naturalē t accidentalē. similiter diffinitio suppositionis naturalis t ac cidentalis sunt sufficiēter assignate. veritas huius conclusionis patet ex notabilib⁹ in questione positis.

Arguitur primo. Suppositio cōmunis male diuiditur in suppōez naturalez et accidentalē. pbat. nihil diuidit nisi quantū. sed suppositio nō est quā ta. igitur. Dato2 est Aristo. vi. phisico2. Solum enim res quāte t corpozee diuidun tur. hoc idē Aristotiles pbat. v. metbice. Dino2 q2 suppō est accidēs: termini suppo nentis. nullū aūt accidēs fm se est quantū. omne enim accidēs est forma. omnis autē forma est simplex vt ostendit Silber. porrita. in suis sex principijs. ¶ Dico vez argu mentū ꝯcludit. gō nihil diuiditur nisi quantū. verū est de diuisione reali que fit in par tes quātitatiuas. sed hic suppositio diuiditur diuisione logicali. q3 magis cōmune in fcando diuiditur in minus cōmunia in fcando.

¶ Sequitur cozollarie q licet suppositio cōmunis nō habet partes integrales t q̄n titatiuas. habet tamen partes subiectiuas t partes potestatiuas.

Arguitur secundo. Nulla est suppositio naturalis igitur diuisio non valet. pba tur antecedens: si vnū oppositozum fuerit in natura tūc t reliquū po test esse. sed nulla est suppositio violenta. ergo nulla est naturalis. Dato2 est Aristote lis in postp̄dicamentis. Dino2 est nota. si esset aliqua suppositio violēta tunc pet⁹ hyspans insufficiēter determinasset de suppositionib⁹ quia nullam posuit violentam. ¶ Dico verum argumentū concluderet si in ꝓposito naturale acciperetur vt opponi tur violento. quomodo capitur' quinto phisicozum. sed hic capitur naturale vt oppo nitur accidentali. Vel dico q suppositio accidentalis aliquo modo potest etiam dici violenta quia terminus in suppositione accidentali trahitur t alienatur a sua signifi catione naturali vt dictum est ante.

De Suppositione naturali

Arguitur tertio. Nulla est suppositio accidentalis ꝗ diuisio non valꝫ; ꝑbat̃ añs. illud qđ est ꝓpriũ non est accñs. sed suppõ est ꝓprietas termini ergo non est eiꝰ accñs maior qꝛ accñs ꝓpriũ ⁊ accñs cõe sunt p̃dicabilia distincta vt oñdit porphirius in ysagogis suis. minor patꝫ ex dictis. suppõ em̃ orit̃ ex p̃ncipijs intrinsecis termini q̃ sũt vox ⁊ significatio. ¶ Dico verũ argumentũ cõcludit si suppõ diceret̃ accidentalis ideo ꝙ absolute accideret termino. qꝛ sic omnis suppõ esset accidentalis. omnis em̃ suppõ accidit termino ⁊ est eius ꝓprietas. Sꝫ đꝛ suppositio accidẽtalis qꝛ cõuenit termino ab obliquo extrinseco ei adiuncto vt copula ⁊ p̃dicato. vt declaratũ est supra.

Arguitur quarto. Omnis suppositio est naturalis. igit̃ nulla est accidentalis. ꝑbat̃. oẽ illud est naturale qđ sequit̃ naturã ⁊ principia essentialia rei sꝫ omnis suppositio sequit̃ p̃ncipia essentialia termini supponentꝫ. ergo suppositio est naturalis. maior est aris. ij. phicoꝝ. minor patet. qꝛ omnis suppositio sequit̃ vocẽ ⁊ significationẽ termini. modo vox ⁊ ſcatio sunt p̃ncipia essentialia termini supponentꝫ: vt dictũ est añ. vox p̃ncipiũ materiale ſcatio p̃ncipiũ formale. ¶ Dico veꝝ argumentũ cõcludit ꝙ significatio absoluta est p̃ncipiũ essentiale termini supponentꝫ. ⁊ quãdo terminus accipit̃ in tali significatione tunc supponit suppositione naturali. sed suppositio accidentalis orit̃ a significatione termini respectiua q̃ fit rõne copule ⁊ p̃dicati. ⁊ ergo talis significatio non fundat ⁊ facit suppositionẽ naturalem sꝫ accidentalem.

Arguitur quinto. Suppositio accidentalis nõ est suppõ igit̃ diuisio non valet ꝑbat̃ añs. suppõ accidẽtalis est q̃dam restrictio. sed restrictio est quedã ꝓprietas termini distincta a suppositiõe. ergo suppositio accidẽtalis nõ est suppõ. Maior patꝫ: in ista hõ currit. in qua iste terminus homo supponit accidẽtal̃r pro hominibꝫ p̃ntibꝫ tantũ ⁊ restringit̃ ꝑ eis ꝑ hoc verbũ currit qđ est p̃ntis tẽporis tm̃. Minor est logicoꝝ oĩm qui ponũt restrictionẽ esse spẽalẽ ꝓprietatez. terminoꝝ distinctã a suppoẽ. ¶ Dico verũ argumentũ concludit ꝙ suppositio est quedã restrictio materialiter ⁊ aliqñ. non tñ formal̃r. pꝫ qꝛ restrictio ẽ ꝓprietas termini supponẽtꝫ ꝑsonal̃r. cõstat aũt ꝙ terminꝰ potest supponere suppositione accñtali ⁊ nõ ꝑsonali. vt patꝫ in suppositione simplici in qua terminꝰ supponit accidental̃r ⁊ non restringitur ꝓprie. qꝛ talis non supponit personaliter.

Arguitur sexto. Terminus in ꝓpositione etiã supponit natural̃r ergo dicta non valent. ꝑbat̃ añs. in ista ꝓpositione. homo est animal. subiectũ homo supponit natural̃r ex suppositione naturali. ꝑbat̃. Illud supponit natural̃r qđ accipitur per se. sed in ista ꝓpositione homo est animal. sil̃r hõ est risibilis. subiecta accipiũt̃ per se igit̃. Maior patet ex dictis. terminus em̃ supponit natural̃r qñ accipit̃ per se. Minor qꝛ ambe p̃dicte ꝓpositiones sũt per se. p̃ma em̃ vt homo est animal est per se in p̃mo mõ ꝑseitatꝫ. ⁊ scđa hõ est risibilis est in scđo modo perseitatis vt đꝛ p̃mo posterioꝝ. ¶ Dico verũ argumentũ concluderet si per se in ꝓposito acciperet̃ vt importat modũ ꝑseitatis. sed capit̃ hic per se. vt valꝫ tantũ sicut solitarie. vt cũ dico absolute homo. iste terminus homo accipit̃ per se sine additione alicuius adiuncti. ⁊ ergo supponit naturaliter.

Arguitur septimo. Suppõ naturalis fit in ꝓpositione. ꝑbat̃ sic. Illud supponit natural̃r qđ est de natura alicuius. sed in ista hõ est animal. hoc p̃dicatũ animal est de natura hominis. igit̃ animal in ꝓpositione supponit natural̃r. Maior est nota. qꝛ ideo videt̃ terminus supponere natural̃r ꝙ ſcat illud qđ est de natura rei. Minor. quia ista est in materia naturali homo est animal. sed in materia naturali p̃dicatũ est de natura ⁊ essentia subiecti. Dico verũ argumentũ concluderet si suppositio diceret̃ ideo naturalis qꝛ in ea ponit̃ aliquid qđ est de natura rei. Sed đꝛ naturalis. qꝛ terminꝰ sic supponẽs supponit ꝑ tota natura hoc est ſcatione termini abso

lute ⁊ simpliciter ad qdlibet tēpus ⁊ ad omnia supposita. ¶ Sequit corrollarie q̄ licet nihil pōt destitui ⁊ remoueri a sua uatura ⁊ naturali dispositione quo ad aptitudinē. Dicit em̄ cōmentator. xij. metaph. Qui tollit a reb⁹ ꝓprias operationes naturales tollit eaꝝ essentias. tñ quo ad actū hoc pōt fieri q̄ ~~adamas~~ a natura attrahit ferrū. tñ si vngit alleo non attrahit ferrū. vt ostēdit ptolomeus primo quadripartiti. Sic in ꝓposito licet terminus ꝑcatione sua naturali quo ad aptitudinem semp̄ significat omnia sua supposita que eius ꝑcatū participant vt extra ꝓpositionē. tñ aliqñ quo ad actū retrahit ⁊ impedit accidentaliter a ꝑcatione. vt cū ponit in ꝓpositione. Cuꝫ enim dico absolute hō. iste terminus accipit ꝓ omnib⁹ hominib⁹ presentib⁹ p̄teritis ⁊ futuris: Sed cū dico. hō est animal. accipit accidentaliter pro p̄sentib⁹.

Arguitur octauo. Terminus in ꝓpositione supponit suppositione naturali. igit dicta non valent. ꝓbat. terminus tūc supponit naturalr qñ accipit ꝓ omnib⁹ illis a quibus natus est participari. sed hoc cōuenit termino in ꝓpositiōe. igit Maior patꝫ ex diffinitione suppositionis naturalis. Minor patet in ista hō est aīal. in qua terminus homo accipit pro p̄sentib⁹ p̄teritis ⁊ futuris. valet enim tm̄. quādo homo est tunc animal est. ⁊ qñ hō fuit tunc fuit animal. ⁊ qñ homo erit tunc erit aīal. ¶ Dico veꝝ argumentū concludit q̄ in ista ꝓpositione homo est aīal. hoc subiectum homo accipit pro omnib⁹ suis suppositis quo ad aptitudinē vel potentiā. sed nō quo ad actū. quia actu limitat ꝑ copula ⁊ p̄dicatū ꝓ p̄sentib⁹ tm̄. ¶ Sequit corrollarie p̄mo q̄ licet in suppositione simplici terminus cōmunis accipit pro natura rei tamen non supponit suppositiōe naturali sed accidentali. In suppositione em̄ simplici capit pro natura aliqua vniuersali. vt hō est spēs. valꝫ tm̄. natura humana est natura specifica. sed in suppositiōe naturali accipit natura pro ꝑcatione absoluta termini quo ad omnia supposita sua ⁊ ad quālibꝫ differentiā temporis. ¶ Sequit corrollarie secundo q̄ licet nulla est suppō substantialis: tñ ex illo non sequit q̄ ergo nulla esset suppō accipentalis. qꝛ accidentale non opponit hic substantiali. Vel possum⁹ dicere q̄ suppositio substantialis cōprehendit sub naturali. quia suppō naturalis etiā vno modo dicit substantialis. vt dictum est superi⁹

Vtrum diuisio suppositionis accidentalis in simplicem ⁊ personalem cū diffinitione suppositionis simplicis ⁊ eius diuisiōe sit bene assignata.

Pro intellectione questionis mote. Sciendū q̄ ista questio querit duo. p̄mo querit vtrū diuisio suppositionis accidētalis in suppositionē simplicē ⁊ ꝑsonalē sit bene assignata. Scdo querit vtꝝ diffinitio suppositionis simplicis cū suis modis quibus habet fieri sit cōueniēter a pe. his. data. Pro intellectione igit questionis mote.

Notandum primo q̄ terminus communis habet duplex significatū. Qdam est ꝑcatū eius principale ⁊ p̄mariū ⁊ directū. qd scꝫ significat ex impositiōe eius primaria ⁊ principali. vt iste terminus hō significatione principali ⁊ primaria significat naturā humanā ⁊ vniuersale vl'r sumptū. iste termin⁹ lup⁹ significatione primaria significat naturā lupinā. Scdo terminus cōmunis habet significatū secundariū minus principale ⁊ indirectuꝫ. ⁊ isto mō terminus communis significat supposita: vt homo significat iohem petrū ⁊ alios homines particulares q̄ participant naturā humanā. ⁊ hāc significationē duplicē terminoꝝ cōim tetigit aris. in tertia ꝓprietate p̄dicamenti substantie cū dixit q̄ scda substātia aut vniuersale primo significat quale quid. i. naturā cōmunem. tñ secūdarie ⁊ ex ꝯñi videt significare hoc aliquid. i. suppositū ⁊ singulare. vnde logici cōmunes dicūt hō hominē ꝑcat ⁊ tñ nullū hominē significat. Volūt enim dicere q̄ iste terminus cōmunis homo p̄marie

ꝛ ꝑmo ſcat hominē in cōmuni ꝛ vniuersale. ꝛ nullū particularem ꝛ singularez homi
nē ſcat ꝑmo licet iste terminus cōmuuis etiā ſcat supposita secūdario ꝛ ex ꝯñti. Cū
ergo termin⁹ cōmunis accipit̄ pro natura vniuersali: tunc supponit simpliciter. vt di
cet̄ inferius. vt hō est species. Cū aūt accipit̄ ꝑ suppositis tūc supponit personalr̄. vt̄
hō erit homo est alb⁹. Sequit̄ corrollarie ꝙ terminus cōmunis pōt habere duplicē
suppositionē accidentalē. vnā simplicē qñ supponit ꝑ natura vniuersali. ꝛ cū ei addū
tur ꝑdicata intentionalia vt hō est spēs. animal est genus. Scdam suppositionē acci
dentalē habz terminus cōmunis cū ei addunt̄ ꝑdicata realia. vt hō currit. hō sanat̄
vniuersale em̄ non ꝑmo currit. nec sanat̄ nisi ex ꝯñti. Dicit̄ em̄ ꝑmo metaph̄. ꝙ oēs
actus ꝛ opationes sūt suppositoꝝ. medicus enim non ꝑmo sanat hominem. sed calliā
aut socratem aut aliud singulare:

Notanduz secundo pro intelligentia diffinitionis sup
positionis simplicis. In diffinitione suppositionis simplicis ꝑ genere ponit̄ acceptio
acceptio em̄ ē cōmunior q̄z suppō. oē aūt gen⁹ dz esse cōmuni⁹ q̄z suū diffinitū. Alie
aūt particule ponunt̄ loco differentie. vt cū dr̄ termini cōis ꝑ re vl̄i. cū em̄ dr̄ termini
cōis: suppō simplex distinguit̄ a suppōe discreta. vt iohs currit. Cū autem dr̄ ꝑ re vl̄i
suppō simplex distinguit̄ a suppōe ꝑsonali: q̄ nō fit ꝑ natura vl̄i sz ꝑ suppositis. Dr̄ āt
suppō simplex iō. qr̄ terminus sic supponēs supponit ꝑ natura vl̄i: q̄ ē simplex forma
dās nomē esse ꝛ rōnez suis singularib⁹. vñ ꝛ gilbert⁹ autor sex ꝑncipioꝝ oñdit ꝙ oīs
forma ē simplex ꝛ inuariabilis ſm essentiā suā. Sequit̄ corrollarie ꝑmo ꝙ simplex in
ꝓposito capit̄ vt opponit̄ singulari vel particulari. termin⁹ em̄ supponēs simpliciter
supponit ꝑ natura vl̄i. Sequit̄ corrollarie scdo. ꝙ licz ſm intentionē doc. tho in trac.
dē q̄dita. reꝝ. vl̄e includit materiā ꝛ formā in cōi tñ nō signatā materiā. vñ ꝛ dr̄ ꝙ hō
dr̄ carnē ꝛ os. sz hic hō dr̄ hāc carnē ꝛ hoc os. tñ ꝓpt̄ hoc eq̄ bñ vl̄e ē forma simplex
ꝛ dr̄ naturā simplicē. Necessariū aūt ē ponere suppōem simplicē ꝑ natura cōi: ꝓpt̄ sal
uare veritates multaꝝ ꝓpōnuz cōiter ꝯcessaꝝ. vt hec ē vera. hō ē spēs. nō ꝑ singulari
ꝛ supposito: sz ꝑ natura humana in cōi. Silr̄ hec ē vera. hō ē dignissima creaturarū
nō ꝑ certo supposito hoīs. sz ꝑ natura vl̄i humana. Sic etiā hec est ꝟa. q̄litas est ſm
quā quales esse dicimur: in qua q̄litas nō supponit ꝑ certa ꝛ singulari q̄litate. nulla
em̄ est certa ꝛ singularis q̄litas ſm quā oēs hoīes dicunt̄ esse q̄les. Sic etiā hec est
ꝟa. corpus mobile est subiectū naturalis phie. inq̄ztū corp⁹ mobile supponit simplr̄
ꝑ vl̄i ꝛ nō ꝑ supposito. Nullū em̄ corpus mobile in singulari est subiectum naturalis
philosophie. Scientia enim est vniuersalium ꝛ necessariorum. primo posteriorum.
modo singulare corpus mobile non est vniuersale. ¶ Sequitur corrollarie primo ꝙ
hec ꝓpō. homo est species. est ꝓpō singularis singularitate nature: ꝑ qua supponit ei⁹
subiectum. licet non est singularis singularitate termini. Ratio ꝑmi. quia ei⁹ subiectū
supponit ꝑ natuta humana. modo natura humana est vna natura a deo creata. Rō
scdi. quia iste terminus homo ſm se est terminus communis significans naturaz hu
manā que est communicabilis multis. ¶ Sequitur corrollarie secundo ꝙ dando cō
tradictoriam ꝓpositioni in qua subiectum supponit pro natura communi simpliciter.
non oportet addere hec sincathegreumata omnis nullus quidam. Ratio quia talia
sincathegreumata denotant terminū cui addunt̄ accipi pro suppositis. distribuūt em̄
terminū cōem cui addunt̄. sed sufficit addere ꝛ preponere ante totā ꝓpositionem ne
gationē non. non ratione distributionis pro suppositis sed ratione negationis ꝛ act⁹
negandi. Ostendūt em̄ logici ꝙ non est verius dare contradictionem nisi negationē
preponere toti ꝓpositioni. ¶ Sequitur corrollarie tertio ꝙ sub termino supponente
simpliciter non fit descensus. Ratio quia descensus fit sub illo termino qui supponit ꝑ
inferioribus ꝛ suppositis: modo terminus supponens simpliciter non supponit pro
suppositis sed pro natura communi. ¶ Sequitur corrollarie quarto ꝙ iste mod⁹ ar

guendi non valet. hō est spēs. iohs est hō. ergo iohs est spēs. Ratio quia in tali mō arguendi variatur suppositio in genere. In maiori enim homo supponit simpliciter pro natura communi. ⁊ in secunda homo supponit psonaliter. ⁊ sic committitur fallacia figure dictionis. quia mutatur suppositio simplex in personalem.

Notandū tertio ꝙ Suppositio simplex est duplex. et suppositio dr simplex dupliciter. Quedam enim est suppositio simplex simpliciter simplex. quando scilicz terminus communis accipitur pro natura vniuersali ⁊ communi sine inclinatione ⁊ habitudine ad inferiora. ⁊ hoc est proprie simplex. Unde ⁊ dicitur simplex quasi sine plica. ꝛ habitudine ad supposita. Et propositio in qua terminꝰ sic supponit simpliciter nō potest verificari pro aliquo supposito ⁊ singulari. vt homo est species. nullus enim particularis homo est species. Spēs eniz est vniuersale. vniuersale aūt ⁊ singulare opponūtur. vt dicitur primo posteriorum. Alia autem est suppositio simplex. nō tn̄ simplicit̄ simplex sz̄ ꝑm q̄d ⁊ ipropriē simplex. qn̄. s. terminꝰ cōis supponit ꝑ natura cōmuni: cū inclinatione tamē ⁊ habitudine ad supposita licz minꝰ principaliter. ⁊ sic ꝓpositio in qua terminus supponit simpliciter verificat̄ pro natura vniuersali in ordine ad supposita ⁊ inclinatione ad supposita. vt homo est dignissima creaturarum. esse enim dignissimam creaturaꝝ: ⁊ esse creaturā conuenit nature humane in ordine ad supposita in quibꝰ est illa natura humana. ¶ Sequitur corrollarie ꝑmo ꝙ licet in ꝓpositione vniuersali affirmatiua p̄dicatum supponit simpliciter. hoc tamē non oportet in vniuersali negatiua. vt hic nullus homo est animal. Rō quia in ꝓpositione vniuersali negatiua p̄dicatū distribuit̄ ꝑ signū vl̄e negatiuū. distributio aūt fit in supposita. vnde ⁊ dixit pe. his. in distributionibꝰ suis. Distributio ē multiplicatio termini communis ꝑ signū vniuersale facta. ¶ Sequitur corrollarie scdo ꝙ in istis ꝓpositionibꝰ. hic ⁊ rome venditur piper. hodie ⁊ heri audiui missaz. ad equitandum requiritur equus. isti termini missam piper ⁊ equus secundum pe. his. supponunt simpliciter. non quidem simpliciter pro natura vniuersali. sed ꝑ natura vniuersali sub inclinatione ⁊ habitudine ad sua supposita ⁊ sub indifferētia quadam. Logici aūt communes dicūt ꝙ in ꝓpositionibꝰ predictis termini supponūt confuse tantum modo sub termino supponente confuse tantuz non oportet dare certum suppositum. ¶ Sequit̄ corrollarie tertio ⁊ vltimo ꝙ in ista ꝓpositione. omne animal fuit in archanoe. si animal accipitur ⁊ supponit pro singulis indiuiduis specierum animalis ipsa est falsa. Si autem animal accipi ur pro speciebus animalis in ordine ad supposita ipa est vera ⁊ supponit simpliciter loquendo de suppositione simplici iuxta p̄dicta. ⁊ propositio est vera.

Notandum quarto et vltimo ꝙ licet pe. his. solum ponit tres modoo quibus termini communes supponunt simpliciter in genere. Alij tamen logici ponunt plures modos suppositionis simplicis in specie. ⁊ sunt duodecim Primus modus. omne subiectum scientie supponit simpliciter. vt corpus mobile est subiectum philosophie naturalis. anima est subiectū in scientia de anima. patet. Nullum enim corpus mobile est subiectum in tota naturali philosophia. sic etiam nulla anima particularis est subiectum attributionis scientie de anima. patet quia subiectum scientie debet esse scibile. vt dicitur primo posteriorum. modo singularium non est scientia. dicitur enim primo posteriorum. Scientia est verorum eternorum ⁊ impossibiliter aliter se habentium. ¶ Secundus modus. omne diffinitū diffinitiōis supponit simpliciter. vt homo est aīal rationale. Tertius modus. omne diuisum diuisionis essētialis supponit simpliciter. vt animaliū aliud rōnale aliud irrationale. Quartus modus. Omne obiectum sensus exterioris supponit simpliciter. vt color est

obiectū visus. sonus est obiectū. auditꝰ. nullus eñ particularꝫ color est obiectum ad equatū visus. Quintus modus. terminus cōstructꝰ cū verbo pheretico. id est cū verbo q̄d ꝑcat actū anime interiorem cognoscitiuū. vt ꝑmitto tibi denariū. Sextus modus. quādo sub aliq̄ termino cōmuni non potest fieri dñsus. vt conuersio ꝓpōnum est triplex. materia ꝓponūt est triplex. Septimꝰ modus. omnis terminus ꝑcans genꝰ generalissimū in ꝓpositione positus supponit simplr̄. vt substātia est genꝰ generalissimū quantitas est genus generalissimū. Octauus modus. Omnis terminꝰ cōmunis positus a parte subiecti respectu suplatiui positi a parte p̄dicati supponit simplicit̄. vt hō est dignissima creaturaꝝ. Nonus. Omnis ꝓpria passio respectu sui subiecti supponit simpliciter: vt homo est risibilis. Decimus modus. quādo a parte predicati ponit̄ terminꝰ secūde ipōis: et a pte subiecti ponit̄ terminꝰ ꝑme ipositōis. tūc tal̄ terminꝰ ꝑme ipōnis positꝰ a pte subiecti suppōit simplr̄. vt hō ē spēs. aīal ē genꝰ: Undecimꝰ modꝰ predicatū vl̄is affirmatiue in q̄ p̄dicatum est eñtiale subiecto supponit simplr̄. vt oīs homo est animal. Dico notanter in q̄ p̄dicatū est essentiale subiecto. qꝛ si predicatum esset accidētale respectu subiecti: tunc nō supponeret simplr̄ sꝫ ꝑsonaliter. vt oīs hō est currens. Duodecimꝰ ⁊ vltimus modus suppōnis simplicis: quādo terminus cōmunis accipitur ꝑ natura cōmuni in ordine ad omnia sua supposita: sed nō determiate ad hoc vel aliud. vt homo est dignissima creaturaꝝ: vel quādo natura accipitur ꝑ natura cōmuni in ordine ad aliq̄ supposita: sed non ad vnū determinatū. vt ad equitandū requiritur equus: ad nauigandū requiritur nauis. Uel etiā qñ terminꝰ cōmunis accipitur ꝑ natura cōmuni ad vnū suppositū determinatū: vt homo est aīal. in q̄ animal accipitur pro vno determinato supposito: si sub subiecto fiat dñsus. Petrꝰ autem hispanus ponit tres modos suppositionis simplicis in genere ⁊ principales. istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio rñsalis. Diuisio suppōis accidentalis in

suppositionē simplicē et personalē: et diffinitio suppositionis simplicis cū eius modis ē sufficienter et bene assignata. Ueritas huius conclusionis patet ex his q̄ dicta sunt.

Arguitur primo: Nulla est suppositio simplex. igitur diuisio non valet. ꝓbatur añs. q̄t mōis d̄r vnū oppositoꝝ: tot mōis ⁊ reliquū. sꝫ nll̄a ē suppō cōposita. igr̄ nll̄a ē suppō simplex. Maior est Aris. iiij. topicoꝝ. Minor q̄a oīs suppō ē ꝓp̄etas termini. modo oīs ꝓprietas est simplex forma accidētalis. oīs eñ forma est simplex vt ꝓbat Gilb. por. in sex principijs. Dico verū argumen. ꝯclu. si caperet̄ h̄ simplex vt opponit̄ ꝯposito. sꝫ capit̄ h̄ simplex vt opponit̄ personali. in suppositione eñ simplici terminus accipit̄ ꝑ natura cōmuni. in ꝑsonali ꝑ indiuiduo et singulari.

Arguitur secūdo. Suppositio simplex nō est suppositio acñtalis: ꝓbat̄: suppō accñtalis fit ꝑm exigentiā adiūcti: sed suppō simplex fit sine adiuncto igitur. Maior pꝫ ex dīoe suppositionis accñtalis. Minor est aris. ij. topicoꝝ cum dicit simpliciter dico quod sine addito dico. ¶ Dico verꝫ argumentū ꝯcluderet si simplex caperetur hic ꝑ illo q̄d accipitur sine addito. sed simplex capitur ꝑ illo q̄d supponit ꝑ simplici natura vniuersali rei. ⁊ ergo dicitur simplex quasi sine plica id est relatione ⁊ habitudine ad supposita

Arguitur tercio Suppositio simplex nō est acceptio termini cōmunis. igit̄ dīo nō vꝫ. ꝓbatur añs. Illud q̄d facit quantitatē singularē non est terminus communis. sed terminus simplr̄ supponens facit quantitatē singularem. igit̄ suppositio simplex non est acceptio termini cōmunis. Maior est nota: quia terminꝰ singularis facit ꝓpositionem singularē: Minor q̄a hec est singularis homo est species: eius enim subiectum supponit ꝑ vna natura simplici. vt humana: cui conuenit hoc p̄dicatum intentionale spēs. Dico verū argumentū concludit ꝙ ista: homo est spēs.

est ꝓpositio singularis singularitate nature sꝫ non suppositi. ꝓpō ergo singularis singularitate nature fit per terminum communem. sed ꝓpō singularis ⁊ q̄ntitas singularis singularitate suppositi fit tantum per terminū singularem:

Arguitur quarto. Nulla est suppō simplex pro re vniuersali. Probat. Om̄e qd̄ supponit: supponit ꝓ re vniuersali vl̄ particulari. sed nulla res est vniuersalis. igit̄ nullus termin⁹ supponit simplicit̄ nec suppō simplex erit ponēda. Maior patet ex diffinitione suppositionis. Minor est autoritas boetij in libro de vno ⁊ vnitate. vbi ostendit. ꝙ omne qd̄ est ideo est quia vnū numero est. cōstat autē ꝙ vnuꝫ numero ⁊ singulare sunt idem. vt ostendit̄. iij. metaph̄. ¶ Dico verū argumentū concludit ꝙ omne qd̄ est: est singulare: verū est de illo qd̄ ꝓducitur in vltimo actu nature per generationē phisicaꝫ. que terminat̄ ad suppositum ⁊ singulare. constat aūt ꝙ vl̄e est ingenerabile saltem per se. Dicit̄ em̄. viij. metaph̄. Spēs rerum sunt eterne. Vl̄ etiam dicendum ꝙ licet vniuersale non est vnum numero numerositate existentie. tm̄ est vnū numerositate essentie. ⁊ qd̄ sic est vnum numero: hoc non est singulare. ⁊ pro illo etiam terminus cōmunis supponit simpliciter.

Arguitur quinto. Terminus cōmunis positus in subiecto nō potest supponere simpliciter. vt in ista. hō est spēs. igit̄ p̄mus modus suppositionis simplicis a pe. his. est male assignat⁹. ꝓbatur añs. Illud qd̄ ponit̄ ⁊ supponit a parte subiecti substat alteri. sed nullū vniuersale pōt substare alteri. igit̄ nullus terminus communis positus a parte subiecti pōt supponere simpliciter. Maior. quia subiectuꝫ substat predicato. vnde ⁊ predicatum habꝫ rōnem forme. ⁊ subiectum rōnem materie. vt cōmuniter dicunt logici. modo materia substat forme. vt dicit̄ primo. ph̄icoꝝ. Minor est autoritas boetij. iij. de trinitate. Forma simplex subiectum esse non potest. mō quodlibet vl̄e est forma simplex. vt ostēdit̄. vij. metaph̄. ¶ Dico verū argumentū cōcludit ꝙ forma q̄ est simpliciter simplex. vt forma diuina nullius est subiectū. dicitur em̄. xij. metaph̄. ꝙ deus est purus actus. modo actus pur⁹ nulli subsistit. sꝫ nature rerū sūt quidē simplices sed nō simpl̄r simplices. ostēdit em̄ doc. tho. in trac. de quiditatib⁹ rerum. homo dicit carnem ⁊ os. ⁊. ij. ph̄icoꝝ dicit̄ ꝙ serra est ferrum dentatum.

Arguitur sexto. Suppositio simplex non fit a parte predicati vt in ista. omnis homo est animal. predicatum non supponit simpliciter. ꝓbatur. Illud quod supponit habet rōnem materie. sed predicatū habꝫ rōnem forme. igitur predicatum non supponit simpliciter. Maior. quia suppositio est acceptio termini substantiui pro aliquo. modo terminus substantiuus ſcat rem substantez. substare autem est cōditio materie. vt dicitur primo ph̄icoꝝ. Minor. quia predicatum restringit ⁊ qualificat ~~predicatum~~ subiectum. modo restringere ⁊ qualificare est conditio forme. Et boetius dicit secundo topicorum. Talia sunt subiecta qualia permittuntur ab eorum predicatis ⁊ per consequēs predicatum habet rōnem forme. ¶ Dico verum argumentum concludit ꝙ predicatum ſcatū per modū forme abstracte nō supponit. sꝫ p̄dicatū ſcatū per modum forme inclinate ad subiectuꝫ bene supponit. ⁊ sic est in ista. omnis homo est animal. valet enim tantum ꝙ natura animalis informata ⁊ coniuncta est cuilibet supposito hominis. Quō autem ⁊ qualiter predicatum habet rationem forme ⁊ etiā ~~nature~~ dicitur inferius: # materie #

Arguitur septimo. In ista. oīm contrariorum eadem est disciplina. iste termin⁹ disciplina non supponit simpliciter. ꝓbat̄. Nullius ꝓpositiōis indiffinite subiectū supponit simpliciter. sed ista est indiffinita. omnium contrariorum eadē est disciplina. igitur disciplina non supponit simpliciter. Maior. quia subiecta ꝓpositionum indiffinitarum. vt postea dicetur: supponunt personaliter: ⁊ sic non supponunt simpliciter. Minor patet. ista est vna de inconsueto modo loquendi. ponitur in ea p̄dicatum in situ subiecti: ⁊ subiectum in situ predicati: vnde secundum verum modum

De Suppositione simplici

construendi valz tantū. eadē disciplina est oim cōtrariorū disciplina non accipit pure pro suppositis sed disciplina accipit vlr. z sic ista potius diceret singularis quēadmodum ista. homo est species:

Arguitur octauo z vltimo. terminus cōmunis sequens dictionem exceptiuam non supponit simpliciter. pbatur. Nullus terminus sequens signum negatiuum supponit simpliciter. sed signum exceptiuum est signum negatiuū. igit terminus cōis sequens signū negatiuum non supponit simpliciter. Maior. qz signum negatiuū distribuit terminū cui additur. terminus aūt supponēs simpliciter non distribuitur. quia distributio fit pro suppositis. Minor quia signum exceptiuum excipit. modo vbi est exceptio est negatio ab alijs. vt omne animal preter brutum est rōnale. valet tm: omne animal est rationale sed brutū non: Dico veruz argumentum concludit q dictio exceptiua includit negationē virtualiter sed non formaliter. modo signuz negatiuū formaliter terminum distribuit cui additur z non signum negatiuum virtualiter. Deinde dicendum q verū est q signum exceptiuū includit negationē sed ista negatio non fertur super terminuz qui immediate sequit signum exceptiuum sed fertur in p̄dicatū. vñ ista. omne animal preter hominē est irrationale. valz istam. omne animal est irrationale: sed solus homo non est irrationalis.

Utruz diffinitio suppōis personalis z eius diuisio in

suppositionem determinatam z confusam cum diffinitione suppositionis determinate sit bene assignata.

Pro intellectione questionis mote. hec questio tria querit. primo querit vtrum diffinitio suppositionis psonalis in textu pe. his. sit bene assignata. secō querit vtrum diuisio suppositionis psonalis in suppositionē determinatam z cōfusaz sit bene posita tertio querit vtrum diffinitio suppositiōis determinate a petro hispano sit sufficieter assignata

Notādū primo pro diffinitiōe suppositionis personalis

intelligenda q diffinitum presentis diffinitionis est suppositio accidentalis personalis ~~communis~~. Non ante suppositio personalis. quia terminus sic supponens supponeret pro persona. alias enim in istis propositionib. deus est. asinus currit. bos currit. subiecta non supponerent personaliter. Ratio quia deus similiter bos. asinus. nō sunt persona. nec nomina accidentiū abstracta significant personā. Persona enim secundū Boetiū est creatura rōnalis indiuidualis subsistentis. Et quia deus non est creatuta non pprie dicitur persona. sic bos asinus quia non sunt creature rationales non dicuntur persone. Dicitur aūt suppositio personalis ideo. quia terminus supponens personaliter supponit pro illo z accipitur pro illo pro quo per se sonat. i. est impositus ad scandum. vt iste terminus communis homo supponit pro suis suppositis pro quibus est impositus ad scandum licet non primo z directe sed ex psequenti. vt dictum est ante. primo enim directe z principaliter terminus communis scat vniuersale z naturam communem. Dicitur etam suppō personalis quia terminus sic supponens supponit pro re que est per se vna. hoc est pro supposito. modo quodlibet suppositum est per se vnum. vnde dixit Boetius in libello de vno z vnitate q omne qō est ideo est quia vnum numero est. Pro genere autem in diffinitione personalis ponitur acceptio Cum vero dicitur termini cōmunis excludit terminus singularis vel discretus qui pprie non supponit personaliter pro suppositis. quia termin⁹ singularis non habet plura supposita. licet terminus singularis supponit personaliter. i. pro re z vno scato. Cum vero dicitur pro suis inferioribz excluditur suppositio simplex que

non fit pro inferioribus sed pro natura communi. vt homo est species: animal est genus. ¶ Sequitur corrollarie primo quod suppositio discreta vel singularis etiam dicitur personalis capiendo personalem cōmuniter. vt scz terminus dicitur supponere pro vna re singulari. sed ita non capitur suppositio personalis in ꝓposito. Juxta enim intentionem pe. his. terminus qui debet supponere personaliter debet supponere et accipi pro suis inferioribus. logici ergo qui dicunt terminum singularem supponere personaliter accipiunt suppositionem ꝑsonalem communiter. ¶ Sequitur corrollarie scdō quod iste terminus communis homo nō significat ꝑcatione primaria et directa sua singularia. quia significatione primaria significat quale quid et vniuersale. tamen significat singularia ex consequenti et secundario et pro ipsis supponit personaliter inquantum ipsa participant naturam humanam quam significant directe et primarie. ¶ Sequitur correllarie tertio quod terminus communis in ꝓpositione positus potest supponere personaliter et etiam simpliciter. sed non eadem ratione. Cum enim terminus communis accipitur pro suppositis participantibus aliquam naturā commnnem: et tunc supponit personaliter. vt omnis homo currit. Si autem idem terminus communis in alia ꝓpositione accipitur pro natura communi: tunc supponit simpliciter. vt homo est species. ¶ Sequitur corrollarie quarto quod quando termino communi posito a parte subiecti additur sincathegoreuma distributiuum et a parte predicati ponitur terminus qui significat actum realem: tunc talis terminus a parte subiecti positus distribuitur pro suppositis et supponit ꝑsonaliter. vt omnis homo currit. Ratio quia sincathegoreumata distributiua distribuunt terminos quibus adduntur. constat autē quod distributio fit pro suppositis. Sed qn̄ termino cōmuni posito a parte subiecti additur predicatum intentionale tunc talis terminus supponit simpliciter. vt homo est species. animal est genus. ¶ Sic quando a parte predicati ponitur terminus communis existens predicatum essentiale etiam supponit simpliciter vt omnis homo est animal. Dictum enim est ante quod predicatum vniuersalis affirmatiue supponit simpliciter.

Notandum secundo quod secunda pars questionis querit.

vtrum diuisio suppositionis personalis in suppositionem personalem determinatā et confusam sit bene assignata. Cuius diuisionis ratio est ista. quia terminus supponens personaliter supponit pro suis inferioribus et suppositis. et hoc fit dupliciter. Primo quando terminus communis supponit pro suis inferioribus et suppositis vniuersaliter sic quod non potest verificari pro vno supposito tantum sed pro pluribus. Dicitur enim ꝑmo celi. Qui dicit omnis nihil excludit. Et tunc talis terminus dicitur supponere confuse. vt omnis homo est animal. subiectum scz homo accipitur confuse et generaliter pro quolibet supposito hominis ratione huius sincathegoreumatis omnis qd̄ additum termino communi distribuit ipm pro omnibus suis suppositis. Secundo terminus communis accipitur pro omnibus suis suppositis non vniuersaliter sed pro aliquibus. et sic ꝓpositio in qua talis terminus ponitur verificat pro vno supposito. vt ad veritatem istius homo currit sufficit quod vnus homo currat. et tunc talis terminus cōmunis dicitur supponere determinate. patet ergo sufficientia diuisionis suppositionis personalis in confusam et determinatam. ¶ Sequitur corrollarie quod diuisum presentis diuisionis est suppositio personalis. Membra autem diuidentia partialia sunt cōfusa et determinata. quia sumuntur sine diuiso Sed membra diuidentia totalia sunt suppositio personalis determinata et suppositio personalis cōfusa. Ratio quia sumūtur cum diuiso

Notādū tertio quod Pe. his. in textu diffinit suppōem deteriatā.

Suppō determinata ē acceptio t̄mini cōis idiffinite sūpti. vl' cū signo ꝑticlari sūpti. Dupl'r itaq; ꝑz pe. his: fit suppō deteriata. Prīo i ꝓpōe idiffinita tā affirmatiua q̄

negatiua subiectū supponit determinate. exemplū de affirmatiua. vt homo currit. de negatiua vt homo non currit. Secūdo suppositio determinata fit in ꝓpositione particulari affirmatiua. vel etiā negatiua a parte subiecti. de affirmatiua. vt quidā hō currit de particulari negatiua. vt quidā homo non currit. Et ꝓbat in textu duplici ratiōe q terminus positus in subiecto ꝓpōis particularis vel indiffinite habet suppositionez determinatā. Ratio ꝓma est hec. Illa suppositio est determiata in q terminus communis positus t cōiter acceptus reddit t facit ꝓpōnem verā p determinato t certo supposito. Sed terminus cōis posit⁹ in subiecto ꝓpositionis particularis vel indiffinite reddit t facit ꝓpositionm verā p certo t determinato supposito. ergo terminus cōmunis positus in subiecto ꝓpōnis particularis vel indiffinite supponit determinate. Maioz est nota quia ideo dicit suppō determinata. minoz pz de istis duabꝫ homo ē albus: t quidā hō est albus. ad quarū veritatē sufficit vnū hominē esse albū. Secunda ratio qz cum arguitur. animal est soz. animal est plato. t sic de alijs. ergo animal est omnis homo. arguitur a pluribꝫ suppōibꝫ determiatis ad vnā. vt omnes logici concedūt. t committit in tali modo arguēdi fallacia figure dictiōis. t p ꝑs tā in ꝓpone inferēte q illata subiecta supponūt determinate t habēt suppositionem determinatā ¶ Sequitur cozollarie ꝑmo q non implicat nec repugnat aliquā ꝓpōnem esse indiffinitā t eius subiectū supponere determinate. Ratio quia termi⁹ cōmunis positus in subiecto ꝓpōnis indiffinite indeterminat⁹ est rōe sue fcationis. qz fcat quodcūq; suppositū. sed dicitur supponere determinate rōe verificatiōis ꝓpōis t locutiōis: qz talis ꝓpō redditur vera t verificatur p certo supposito. vnde t pe. his. bene dixit in textu q aliud ē supponere t aliud est reddere vel facere locutionem vel ꝓpōnem eē veram. ¶ Sequitur cozollarie secūdo q in ꝓpone singulari etiā subiectū supponit p vno supposito sed non equaliter sicut in ꝓpone particulari vel indiffinita. Ratio quia in ꝓpositione singulari terminus singularis accipitur p vno certo supposito tam ratione significationis q̄ suppositiōis. vt Johannes currit sed in ꝓpositione indiffinita vl particulari terminus cōmunis accipitur pro vno supposito certo: non ratione significationis. sed verificationis ꝓpositionis. ¶ Sequitur cozollarie tercio q licet in ista ꝓpositione. Omnis sol lucet locutio t ꝓpō redditur vera p vno certo supposito. qz tantum est vnus sol. verum est actu: tamen p pluribꝫ aptitudine. et ergo iste terminus sol in dicta ꝓpositione supponit confuse t nō determinate. licet ergo tantū est vnus sol fm rem actu et esse: tamen forma solis apta esset cōicare se multis. si essent plura cozpoza que reciperent in se formā solis

Notandum quarto et vltimo: ꝓ intellectu littere au

toris: Cum dicit arguendo a pluribus suppositionibus determinatis ad vnā est fallacia figure dictiōis. Notandū q dupliciter possumus arguere a pluribus suppositionibus determinatis ad vnā. Primo quando quelibet determinata suppō potest inferre aliā suppositionem determinatam. vt sic arguendo. asinus currit. homo currit. bos currit. igitur animal currit. hic bene valet. ratio quia arguitur ab infertozi ad superiꝰ vel a specie ad genus affirmatiue t sine distributiōe que consequentia bene valet. Secūdo possumus arguere a pluribus suppositiōibꝫ determinatis ad vnā: sic q nō q̄libet suppositio determiata potest inferre aliā suppositionē determinatā. t tunc non valet ꝯsequentia: sed cōmittitur fallacia figure dictionis. et maxime non valet quādo a parte ꝑdicati in ꝯsequente ponitur terminus stans confuse. qualiter cōtingit in isto modo arguendi. aial est soz. aial est plato. igitur aial est omnis homo. ista em est falsa. aial est omnis homo. q est ꝯsequens. Dicitur em primo pertinere. Omnis ꝓpō est falsa in qua ꝑdicatur vle vl sumptum: et añcedēs est verū: t p ꝑs ꝯsequens non valet. Sequitur cozollarie q cum arguitur. aial est soztes. aial est plato. t sic de alijs. q

animal est omnis homo. non arguitur ab inducētib⁹ ad inductā vniuersalē. nec fit bona ⁊ sufficiens inductio. Ratio quia in inductiōe sufficienti ⁊ bona ꝓpositiones inducentes debēt habere eoꝝ singularia a parte subiecti et nō in p̄dicato. dicit̄ em̄ secūdo prioꝝ. Qꝛ inductio est ꝓgressio a singularibus sufficiēter enumeratis ad eius vniuersalem. et sic oportet singularia subijci in ꝓpōnibus inducētib⁹. In ꝓposito aūt accipiūtur singularia a parte predicati. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est.

Cōclusio rñsalis. Diuisio suppōis personalis et eius

diuisio in suppositionē determinatā ⁊ ꝯfusam cū dioe suppōis ~~personalis~~ est bene assignata. patet veritas huius cōclusionis ex notabilib⁹ in corpore questionis adductꝫ

Arguitur primo. Aliquis termin⁹ supponit ꝑsonaliter et nō supponit pro suis inferioribus. igitur diffinitio suppositiōis ꝑsonalis nō valet probatur antecedens. q̄a terminus supponens discrete supponit personaliter: ⁊ non supponit ꝓ suis inferioribus. Probatur antecedens ꝓ prima parte: quia terminus supponens discrete. vt iohannes supponit ꝓ illo ꝓ quo ꝑ se sonat ⁊ impositus est talis terminus ad ſcandum: et ꝑ consequens supponit. vt enim dictum est. ꝙ suppositio ideo dicitur ꝑsonalis: quia terminus supponens ꝑsonaliter supponit ꝓ quo per se sonat: ⁊ ꝓ q̄ est impositus ad significandum. Sed assumptum pro secūda parte patet. scꝫ ꝙ termin⁹ singularis vel supponens discrete non supponit ꝓ inferioribus. q̄a nō habet inferiora. terminus enim singularis non habet inferius se.

Dico verum argumentum concludit ꝙ terminus ille supponit ꝑsonaliter q̄ supponit ꝓ illo ꝓ quo ꝑ se sonat ⁊ pro quo est impositus ad significandū. verū est si est terminus communis. mō termin⁹ singl̄aris nō est cōis. et sic argumentū nō ꝯcludit.

Arguitur secundo. Termin⁹ cōmunis non supponit personaliter pro suis inferioribus. ꝓbatur suppositio presupponit significationem. sed termin⁹ communis non ſcat sua inferiora. igitur non supponit ꝓ eis. Maior est nota. quia significatio est communior ⁊ superior q̄ꝫ suppositio. modo omne inferi⁹ p̄supponit suū supius. Minor quia iste terminus hō ſcat naturā humanā ⁊ non supposita. vñ dictū est ante. homo hominem ſcat. ⁊ tñ nullū hoiem ſcat. Et Aristotiles in predicamento substantie dicit ꝙ secūda substantia. vt homo ſcat quale quid id est vniuersale.

Dico verū argumentū concludit ꝙ terminus cōmunis p̄mo ⁊ p̄ncipaliter significat vniuersale et naturā cōmunem. tñ ex consequenti et secūdario etiam ſcat supposita et singularia participantia illā naturā cōmunem.

Arguitur tercio ex dioe suppōis ꝑsonalis sequitur falsum. igitur ipsa non valꝫ ꝓbatur sequela. quia sequeretur ꝙ in ista ꝓpōne asinus currit. asin⁹ supponit ꝑsonaliter. quod est falsum. ꝓbatur sequela. terminus supponit personaliter. quia supponit ꝓ persona. sed iste terminus asinus non supponit ꝓ personis. igit̄. Maior patet ex quid nominis huius qd̄ est personale. ꝑsonale enim dicit̄ a ꝑsona. Mior patet. quia ꝑsona ſm boetiū est creatura rōnalis. modo asinus non est rōnalis.

¶ Dico verum argumentū concluderet si suppō diceretur ꝑsonalis ideo quia terminus sic supponens supponeret ꝓ ꝑsona: sed dicitur ꝑsonalis quia terminus sic supponens supponit ꝓ suppositis quoꝝ quodlibet est ꝑ se vnū. Vel etiā ideo quia terminus sic supponēs supponit ꝓ illo pro quo ꝑ se sonat: ⁊ ꝓ quo est impositus ad ſcandum. vt alij dicūt. primū tñ est melius et conueniētius dicere.

Arguitur quarto. Diffinitio suppositionis ꝑsonalis non valet. probatur sic. qꝛ aliquis terminus supponit personaliter ⁊ non est terminus communis. probatur de subiecto istius ꝓpositionis. hec herba crescit in horto meo. in qua subiectum hec herba supponit determinate ꝓ certa herba. demonstrando per hec herba: herbam similem illi quam habeo in manu. Sed ꝙ non sit terminus communis

sumptus cum p nomine demonstratiuo primitiuo. & tale complexum est terminus singularis. vt dictū est de suppositione discreta. ¶ Dico q̄ argumentū concludit q̄ in hac ꝓpositione. hec herba crescit in horto meo. si hoc aggregatū hec herba accipiat fm demonstrationē personalem: que fit quādo eadem res que demōstratur etiā intelligitur. et sic est ꝓpositio singularis cuius subiectū supponit discrete. et ꝓpositio est falsa. Si autem per hoc aggregatū. hec herba crescit in horto meo. fit demōstratio impersonalis. qñ scz vnū demonstratur et aliud intelligitur. tunc subiectum supponit simpliciter. & valet ꝓpositio tantum. q̄ hec herba habens naturam illius herbe quam habeo in manu mea crescit in horto meo

Arguitur quinto. Suppositio personalis male diuiditur in suppositionem determinatā et confusam. probatur sic: omnis diuisio debet fieri p oppositā. sed suppositio determinata & confusa non opponūtur igitur. Maior est Boetij in libro diuisionū. Minor ꝓbatur. Oppositā modo possunt ꝓuenire vni. sed suppositio determinata & cōfusus conuenit vni termino igitur. maior est aristo. in postpredicamentis. Minor patet q̄ in ista ꝓpositione. homo est animal. iste terminus homo supponit determinate. q̄ est ꝓpositio indefinita affirmatiua: cuius subiectū determinate supponit. vt dicitur in textu. Sed q̄ iste terminus homo supponit confuse. patet quia supponit p omnibus hominibus. patet quia q̄libet homo est animal.

¶ Dico verum argumentū concludit q̄ in ista ꝓpositione homo est animal. iste terminus homo absolute supponit et accipitur p omnib hominib et non determinat plus p vno q̄ p alio. sed isto modo non capitur hic suppositio confusa. sed terminus dicitur hic stare confuse qui accipitur & distribuitur p aliquod signū distributiuū et additum: quod denotat ipsum terminū accipi p omnib suppositis vt omnis homo.

¶ Sequitur corollarie q̄ accipiendo suppositionem confusam absolute & cōmuniter tunc terminus supponens determinate etiā supponit confuse: vt deductū est i ista ꝓpositione. homo est animal. Sed ita non loquitur petrus hispa. hic de suppositione confusa sed accipiēdo suppositionē confusam ꝓprie. vt sit alicuius signi distributiui. nunq̄ suppositio confusa et determinata coincidūt. qualiter hic petrus hispanus accipit suppositionē confusam.

Arguitur sexto. Suppositio confusa & determinata non sunt species distincte suppositionis personalis. igitur ista diuisio non valet. ꝓbatur. species distincte non coincidūt. sed iste spēs coincidunt igitur. Maior est nota. q̄ specifice distinctor diuerse sunt differentie quib distinguūtur. Minor quia in ista ꝓpositione omnis sol lucet. iste terminus sol supponit confuse: ratione istius sincathegorematis ois etiā supponit determinate. q̄ p vno determinato supposito. q̄ p isto sole qui tantū est vnicus. Dico verū argumentū concludit q̄ q̄ ad actū in ista ꝓpositione omis sol lucet. subiectū sol accipitur p vno supposito certo. sed hic subiectū sol distribuit̄ p suppositis et actu & aptitudine simul. et sic iste terminus sol solū habet vnū suppositū actu. tñ habet plura aptitudine rōne sue forme. & ergo supponit confuse.

Arguitur septimo. Terminus vel subiectū in ꝓpositione indiffinita non potest supponere determinate. ꝓbatur. Indeterminatū non est determinatum. nec infinitū finitum. sed suppositio determinata est certa et finita. & ergo in ꝓpositione indiffinita subiectū non potest supponere determinate. Maior est nota. q̄ vnū oppositū non est aliud. Et Aristo. iij. phicor ostendit q̄ infinitū nō est finitū. Maior q̄a ꝓpositio indiffinita dicitur ideo indiffinita: quia indifferēs est et generaliter se habet ad omnem quantitatem ꝓpōnis suscipiēdam. et p ꝓns non potest esse determinata.

¶ Dico verū argumentū concluderet si rōne eiusdē ꝓpō diceretur indiffinita & habere suppositionem determinatā in subiecto. Sed hoc est respectu diuersor. ꝓpō enī ꝺr indiffinita & generaliter se habens ratione quantitatis. q̄ ꝓpō indiffinita ꝑt esse vlis

particularis ꝛ singularis. p appositionem signoꝝ diuersoꝝ. vt patet de ista. homo currit. sed ꝓpositio indiffinita dicitur habere suppositionez determinatā i subiecto. qz reddit locutionē veram ꝓ vno certo supposito. vt dicitur in textu. ꝛ sic ista non sunt opposita nec ~~refringit~~ ꝓpositionem esse indiffinitā: et eius subiectū supponere ~~plenaliter~~ vltimo. A pluribꝫ suppositionibꝫ determinatis ad vnam consequentia bene valet. igitur littera falsa. ¶ Probatur antecedens: ab inferiori ad superius affirmatiue et sine distributione est bona cōsequētia. sed arguēdo a pluribus suppositionibꝫ determinatis ad vnam arguitur ab inferiori ad superiꝰ affirmatiue ꝛ sine distributione. igitur Maioꝛ est vnū ꝓncipiū in logica. Minoꝛ patz sic arguendo. homo currit. asinus currit. leo currit. ergo animal currit.

¶ Dicō argumentū concludit qꝫ arguendo a pluribꝫ suppōnibꝫ determinatis ad vnā bene valet materialiter: sed non formaliter. quia hic nō valet in simili: animal est socrates. aial est plato. ergo animal est omnis homo. quia antecedēs est verum ꝛ consequens falsum. modo consequētia formalis est contra quam simili forma retenta non datur instantia. et etiā a pluribꝫ suppositionibꝫ determinatis ad vnā valet arguere qlibet determinata potest per se inferre aliā determinatam. sed quādo quelibet determinata suppositio non potest inferre aliā suppositionē determinatā. non oportet cōsequentiam talem valere. vt dictū est superius.

Queritur vtrum diffinitio suppositionis confuse ꝛ eius diuisio a Petro hispano in textu sit bene assignata.

Postquam Petrus hispanus diffinuit suppositionē determinatā: ꝛ etiā ostendit causam ꝝ dicitur determiata: et quaꝫ ꝓpōnū subiecta supponunt determinate. Jam ꝓsequenter determinat de suppositione confusa: eam diffiniendo ꝛ diuidēdo. Querit itaqꝫ hec questio duo. Primo querit vtrū diffinitio suppositiōis ꝓfuse a Petro hispano sit bene assignata. Secundo querit vtrū diuisio suppositiōis confuse in suppositionem confusam necessitate signi vel modi. et in suppositionē confusam necessitate rei sit conuenienter posita. Pro intellectiōe itaqꝫ partis prime questionis.

Notandum primo qꝫ suppositio confusa a petro hispano diffinitur. Est acceptio termini cōmunis p pluribus mediante signo vlī: vt omnis homo est animal. Diffinitū pñtis dicis est suppositio confusa. non p se sed pro suis signatis id est pro terminis supponentibus confuse. Dicitur autem suppositio confusa ideo. quia terminus sic supponens non supponit pro certo supposito sicut contingit in suppositione determinata. sed supponit pro multis suppositis aut p omnibus indifferenter. sed vbi est multitudo ibi est quedam confusio et indeterminatio. Caput autem Petrus hispanus i diffinitione suppositionis confuse hanc particulam (pro pluribꝫ) id est pro omnibus suppositis ꝛ inferioribꝫ. vt hic. omnis homo est animal. iste terminus communis homo supponit pro omnibus suppositis hominis. qui enim dicit omnis nihil excludit. Alii autem dicunt qꝫ Petrus hispanus in diffinitione suppositiōis confuse dixit pro pluribꝫ ꝛ non pro omnibus. quia aliqui termini supponūt confuse p pluribus et non p omnibus suppositis. vt vterqꝫ homo currit. vt enim postea dicetur vterqꝫ distribuit tantum pro duobus. voluit ergo Petrus hispanus ostendere qꝫ non solum termini supponentes pro omnibus suppositis supponunt confuse. sed isti etiam possunt supponere confuse q̄ supponunt pro pluribus. primum tū videtur esse melius

Notanduz secundo Pro ampliori intellectu diffinitio nis suppositionis cõfuse ꝙ confusum in proposito non sumitur ꝑ ignoto. quomodo capit ꝑmo phicoꝝ. quãdo dicit. Infinitum sm ꝙ infinitũ est cõfusum ⁊ ignotũ. sed capitur hic cõfusum pro indeterminato. ⁊ tale confusum bene est notũ intellectui sub quãdam gñralitate. Intellectus enim noster ꝓcedit in cognitione sua a generalib⁹ ⁊ cõmunib⁹ ad specialia. vnde ⁊ dicitur ꝑmo phicoꝝ. Innata est nobis via ꝓcedendi a cõmunioribꝫ ad specialia magis. Pro genere autẽ in ista diffinitione ponit acceptio Alie autẽ particule ponunt loco differẽtie In eo em̃ ꝙ dicit terminus cõis. excludit terminus q̃ nõ potest supponere confuse. Ratio quia non accipit pro plurib⁹. ¶ Sequitur corrollarie ꝙ in ista ꝓpositione. omne ens qđ est sor. nõ supponit confuse. hoc enim totũ est terminus singularis. ⁊ ꝑdicta ꝓpositio est singularis. Est em̃ regula in logica ⁊ principium. Aggregatũ ex termino communi ⁊ termino singulari mediante ly q̃ q̃ vel qđ ~~totum aggregatum~~ est terminus singularis vt ens qđ est petrus. Cum autem in diffinitione dicitur pro plurib⁹ mediante signo vniuersali. per hoc ~~diuiditur~~ suppositio confusa a determinata. In ꝓpositione eniz in qua terminus supponit determinate bene terminus accipitur pro pluribus vt hõ currit. non mediante signo vniuersali sed sine signo vniuersali. ¶ Sequitur corrollarie ꝑmo ꝙ suppositio termini cõmunis non oritur ⁊ causatur absolute ex signis vniuersalib⁹ ⁊ sincathegreumatibus. dictum est eniz ante ꝙ suppositio oritur ex ꝓcatione termini substantiui. tamen mod⁹ supponendi ⁊ diuerse species suppositionum ⁊ modi oriuntur a signis vniuersalibus Signum enim vniuersale negatiuum negat tam subiectum q̃z predicatum confuse distributiue. Ratio quia quicquid negatio negat confuse distributiue negat. Signũ autem vniuersale affirmatiuum terminũ cõmunez sequentem in subiecto facit stare confuse distributiue ⁊ predicatum supponit simpliciter dummodo predicatum predicatur essentialiter ⁊ per se. ¶ Sequitur corrollarie secundo ꝙ in ista ꝓpositione totũ qđ est in mũdo est in oculo meo. si totum capitur cathegreumatice tunc valet tantum sicut ens integrum ⁊ sic ꝓpositio est indefinita ⁊ valet tantum sicut ens integrum qđ est in mundo est in oculo meo. ⁊ sic subiectuz supponit determinate ⁊ verificatur predicta ꝓpositio supponẽdo ꝙ festuca sit in oculo meo que est quoddam ens integrum Si aũt totũ capit sincathegorematice sic vz tantũ sicut q̃libet pars integralis. ⁊ sic ꝓpositio ẽ falsa ⁊ vl̃is ⁊ resoluit sic. q̃libet pars integralis q̃ est in mũdo ẽ in oclo meo ⁊ sic subctm̃ est hoc totũ. pars integralis. ⁊ supponit distributiue cõfuse rõne hui⁹ signi vl̃is q̃libet determinatio em̃ ⁊ determinabile supponũt eodẽ mõ ⁊ faciũt vnum. Rectus em̃ ⁊ obliquus habent se vt determinatio ⁊ determinabile. mõ determinatio ⁊ determinabile faciunt vnũ ⁊ supponũt eadẽ spẽ suppositionis vt latius dicetur inferius. Hoc autẽ signum vniuersale quelibet nec est subiectũ nec pars subiecti nec supponit passiue. licet actiue faciat suppositionez. ¶ Sequitur corrollarie tertio ꝙ signa vniuersalia affirmatiua ⁊ negatiua faciunt diuersam suppositionem in terminis cõmunibus quibus adduntur. non per se sed cum intellectu. Intellectus enim qui facit propositionẽ principaliter etiam accipit diuerso modo terminos secundum diuersas species suppositionis. licet sincathegoreumata sint eius instrumenta ⁊ media.

Notãdũ tertio ꝙ Pe. his. post diffinitionẽ suppositionis ꝯfuse ⁊ ei⁹ declarationẽ oñdit diuisionẽ suppõis ꝯfuse ⁊ dicit ꝙ suppõ ꝯfusa ẽ duplex. q̃dã em̃ est suppõ ꝯfusa necessitate signi ⁊ q̃dã est suppõ confusa necessitate rei. Ponit aũt istam diuisionem non tanq̃z bonã ⁊ sufficientem ⁊ assertiue. sed narratiue tantum iuxta aliquoꝝ logicorum sententias. postea enim reprobat hanc diuisionem. cõstat autem ꝙ nihil potest reprobari nisi prius precognoscatur. Unde ⁊ dicimus ꝙ

malū non cuitatur nisi cognitū. Suppositionē istam dicunt confusam necessitate signi que oritur ꝛ causatur ratione alicuius signi confundētis qō p̄cedit terminum communem vt in ista omnis homo est aial. subiectū homo supponit confuse necessitate signi cōfundentis. Ista autem suppōnem dicūt confusam necessitate rei quādo aliquis terminus communis accipit ꝓfuse non ratione signi et sincathegorematis. sed ex natura rei vt in ista ꝓpositione omnis homo est animal. dicunt ꝙ hoc predicatum animal supponit confuse non ratione signi vniuersalis affirmatiui ḉa signū vniuersale affirmatiuū fm eos solū suam virtutē dirigit in subiectū ꝛ non in p̄dicatum sed aial supponit confuse ex natura rei. Et huius rationē assignat istam quia inter subiectū ꝛ p̄dicatum debet esse ꝓportio. quia alias p̄dicatum non conueniret subiecto vere. et etiā ḉa p̄dicatum habet rationem forme ex quo restringit subiectū que restrictio est conditio forme vt dicetur inferius. Subiectum autē habet rōnem materie. et quia inter materiā et formā debet esse ꝓportio. Non em̄ quelibet forma vnitur cuilibet materie. sed quelibet forma vnitur materie prediſpoſite. Dicitur enim secūdo de anima. Actus actuoꝝ sunt in patiente bene prediſpoſito. Et quia predicatum debet ꝙuenire subiecto ꝓportionabiliter ꝛ in subiecto huius ꝓpositionis omnis homo est aial. hō accipit ꝓfuse p̄ quolibet homie. oportet ꝙ tot animalitates significent in p̄dicato ꝛ sint tot animalitates correſpōdentes ſcatis ipsius subiecti. quelibet enim materia debet habere suā formā. Dicitur em̄ primo de generatione ꝙ materia non potest esse sine forma. Concludūt isti ꝙ in p̄dicato vniuersalis affirmatiue etiā est suppoſitio confusa correſpondēs suppoſitioni cōfuse ipſius subiecti. tamē confusio subiecti est ex necessitate signi. confusio autē p̄dicati ex necessitate rei.

Notandū quarto et vltimo ꝙ licet dictū sit ante ꝙ predicatum vniuersalis affirmatiue supponit simpliciter ꝓ natura vniuersali aliqua certa ꝛ determinata natura vt animal in p̄dicato huius vniuersalis omis homo est aial supponit ꝓ natura aialis non tamē repugnat tali p̄dicato ꝙ etiā supponat cōfuse fm intentionē istoꝝ logicoꝝ. Dicunt ꝙ ꝙ suppoſitio confusa mobilis repugnat termiō supponenti simplicitur. sed suppoſitio ꝓfusa immobilis non repugnat termino supponenti simpliciter. Dicunt ergo ꝙ p̄dicatū vlis affirmatiue supponit ꝓfuse sed immobiliter Et sic fm eos idem terminꝰ potest supponere simpliciter et cōfuse immobiliter licet non eadē ratione. Cum enim in ista p̄one. omnis hō est aial. p̄dicatum aial accipit absolute ꝓ natura aialis et vlter tunc suꝑponit simpliciter. sed cum in dicta ꝓpone hō p̄dicatum aial accipitur in correſpondentia humanitatum expſſarū in subiectō sic supponit confuse licet īmobiliter. Petrus hyſ. tamē in sequēnb̄ hanc positionē logicoꝝ impbat ꝛ esse falsam pluribꝫ rōnibꝫ ostendit. Sequit correllarie ꝙ supponere ꝓ nata vlt aliq̄ certa. ꝛ supponeꝝ ꝓfuse immobiliter nō repugnat. sed de p̄dicato huius vlis omis hō est aial. qō supponit ꝓfuse īmobiliter. et etiam simpliciter iuxta intentionē plurimorū logicoꝝ hoc tamen esse falsum declarabitur inferius.

¶ Notandū est etiam ꝙ Petrus hyſpanus dicens in textu ꝙ aliq̄ termini suppoñ confuse rōne modi vel necessitatis ꝓ modum intellexit modum facientem ꝓpositionez modalem qui equiualet signo vniuersali affirmatiuo vel negatiuo vt necesse equiualet huic signo vniuersali affirmatiuo omnis. et impossibile equiualet huic signo vniuersali negatiuo nullus. ꝛ p̄ ꝙsequens in ista. necesse est hominem esse animal. hominem supponit confuse ratione illius modi necesse. Et in ista impossibile est hominem esse asinū. hominem supponit confuse ratione istius modi impossibile

¶ Pro intellectione ampliori illoꝝ que Petrus hispanus dicit ꝙ multi logici dicunt predicatum vniuersalis affirmatiue in qua predicatur superius de inferiori supponit confuse necessitate termini, duplex est suppoſitio confusa: quedam cōfusa tantū

quedam confusa distributiua. Suppositio confusa tm̄ est suppositio termini cōmunis p aliquo supposito certo et determinato sed generaliter p illo vl' illo. Unde ⁊ sub termino supponēte ꝯfuse tantū non oꝑtz dare certū suppositū vt omnis homo habet caput. iste termin⁹ caput non supponit p certo capite: sed gn̄raliter p isto vel isto. Sic etiā dicūt q̄ in ista. omnis homo est animal. hoc p̄dicatū anīal supponit ꝯfuse tantū. Alia autē est suppositio confusa distributiua: q̄ dicit̄ ideo distributiua q̄ talis termin⁹ distribuit ⁊ diuidit suum ꝑcatū in omnia sua supposita. Unde ⁊ postea dicetur Distributio est multiplicatio termini communis p signum vniuersale facta. duplex aūt assignatur suppositio confusa distributiua quedā mobilis ⁊ quedā immobilis. Suppositio confusa distributiua mobilis ꝑm pe. hispa. est quando sub termino supponēte cōfuse distributiue valz descensus vt omnis hō est aīal. hoc subiectū homo supponit ꝯfuse distributiue p omnib⁹ suis suppositis: quia bene sequitur omnis hō est aīal ergo iohānes est animal. petrus est aīal. ⁊ sic de singulis. Suppositio autē cōfusa est quādo aliquis terminus supponit confuse ⁊ gn̄raliter ⁊ non p certo vel certis suppositis sed indifferēter p illo vel illo vt quādo termin⁹ supponit confuse necessitate termini vt ī ista ꝓpositione omnis hō est aīal. hoc p̄dicatū aīal ꝑm intentionē plurimoꝝ logicoꝝ supponit confuse. et non valz descensus sub eo. Alij tn̄ logici dicūt hāc suppositionē distributiuam mobilem quādo sub aliquo termino sic supponente fit descensus vniformis ad eius inferiora sic q̄ omnes descēdentes sunt eiusdē qualitatis aut oēs affirmatiue vt patet in ista omnis homo est anīal. aut omnes negatiue vt in ista nullus hō est anīal Et dicitur vniformis quia omnes descēdentes sunt vni⁹ forme hoc est qualitatis. Suppositio aūt confusa distributiua immobilis est quando omnes descendētes sunt vnius forme ⁊ qualitatis vt descēdēdo sub subiecto vl'is affirmatiue receptiue vt omnis hō p̄ter sortē currit. ad sortē descenditur negatiue ad alios hoīes negatiue vt sic. sor. nō currit ⁊ plato si sit ali⁹ a sorte currit ⁊ cice. si sit ali⁹ a sorte currit. ⁊ cīs. Et dr̄ī mobil' nō iō q̄ sub termīo sic supponēte non fieret descēsus. sed quia nō fit descensus vniformis per singulares eiusdem forme ⁊ q̄litatis Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est.

Conclusio responsalis. Diffinitio suppositiōis confuse ⁊ eius diuisio ꝑm intentionē pe. his. est bn̄ assignata Veritas huius ꝯclusionis pz ex notabilib⁹ in primo ⁊ tercio notabili positis.

Arguitur primo. Diffinitio suppōnis confuse nō valet. pbatur q̄ suppositio cōfusa fit p omnib⁹ suppositis termini distributi ergo nō pluribꝰ. tenet ꝯsequentia q̄ plura non sunt omnia. de duob⁹ em̄ dicimus plures sed nō omnes. sed de trib⁹ dicimus omnes vt dicit̄ p̄mo celi. Omnia sup tria ponimus. Añs pbatur q̄ signū distributiuū distribuit terminū cōmunem cui additur p omnib⁹ suppositꝭ vt oīs Dicit̄ em̄ primo celi. Qui dicit omnis nihil excludit. Dico verū argumentū concludit q̄ signa distributiua pfecta vt omnis quilibet nullus distribuunt p omnib⁹ suppositis. sed non signa distributiua imperfecta vt vterq̄ qd̄ distribuit solū p duob⁹. p̄supposuit ergo pe. his. q̄ signa distributiua pfecta distribuuntur p omnib⁹ suppositis. sed voluit etiā innuere q̄ aliq̄ signa solū distribuūt p multis vt vterq̄.

¶ Sequitur corollarie q̄ omne signū distributiuū p omnib⁹ etiā distribuit p multꝭ vt omnis nullus quilibet. sed econuerso non sequitur q̄ illud signū quod distribuit p multis vt vterq̄ etiā distribueret p omnibus.

Arguitur secundo. Diffinitio suppositiōis confuse nō est bene posita. igit̄. pbat̄ Nulla diffinitio bona debet conuenire alteri a diffinito. sed diffinitio suppositionis confuse cōuenit alteri a diffinito igitur. Maior est Boetij i libro diffinitionum. Et etiam diffinitio est ꝓpria diffinitio. modo ꝓprium conuenit tantum illi cui⁹ est proprium. Minor pbatur. quia conuenit suppositioni naturali. probatur quia ter-

minus supponens naturaliter supponit ꝑ pluribꝫ. Dictuum est enim ante in diffinitione suppositionis naturalis ꝙ in suppositione naturali terminus supponit ꝑ omnibus a quibus natus est participari et hoc fit pro pluribus.

¶ Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ terminus supponẽs naturaliter supponit ꝑ pluribus et etiam terminꝰ supponens confuse. sed non equaliter ⁊ eodẽ modo. terminꝰ em̃ supponẽs naturaliter supponit pro pluribus ⁊ omnibꝫ inferioribus per modum indifferentie. quia indifferenter pro suppositis vel natura. terminus enim supponẽs naturaliter non artatur nec restringitur ad supposita vl̃ naturam. ⁊ fit talis suppositio sine signo vniuersali. Sed in suppositione cõfusa terminꝰ cõmunis accipit̃ pro pluribus ratione signi vniuersalis et distribuitur ꝑ inferioribꝫ ⁊ suppositis tm̃ ⁊ nõ ꝑ natura.

Arguitur tertio. Aliquis terminus supponit confuse pro pluribus ⁊ tamẽ non mediante signo vniuersali. igit̃ diffinitio non valet. ꝓbat̃ antecedens quia in ista ꝓpõe nullus hõ est asinus. hoc predicatũ asinꝰ supponit ꝯfuse distributiue ⁊ non ratione signi distributiui igitur. Antecedẽs patet ꝑ prima parte ex vna regula generali logice que dicit ꝙ in ꝓpõne vniuersali negatiua tam subiectũ q̃ predicatum supponũt confuse distributiue. Sed pro secunda parte patet quia circa p̃dicatũ asinꝰ nullum ponitur signũ vniuersale negatiuum in ista nullꝰ homo est asinus solũ addit̃ subiecto. ¶ Dico ꝙ licet in ista nullus homo est asinus nullũ ponitur signũ negatiuũ quo ad vocem tamen quo ad virtutẽ. quia negatio addita subiecto virtutem suam distribuendi dirigit tam in subiectũ q̃ in predicatũ. Est em̃ regula Boetij in topicis ꝙ negatio est malignantis nature q̃cquid post se inuenit destruit et oppositũ eius inducit. et quicq̃d negatio negat confuse distributiue negat.

Arguitur quarto. Terminus cõmunis sumptus cũ signo vniuersali non supponit confuse distributiue. igitur diffinitio non valet. ꝓbatur antecedens de subiecto istius ꝓpositionis ~~cõmunis~~. omne ens quod est sortes currit. Iste terminus cõmunis accipitur cũ signo vniuersali distributiuo scꝫ om̃e ⁊ tñ non supponit confuse. probatur quia supponit discrete. Dictũ enim est ante ꝙ aggregatũ ex termio cõmuni ⁊ singulari mediãte ly qui que vel quod est terminus singularis et supponit discrete. ¶ Dico verũ argumentũ concluderet si in ista ꝓpositiõe om̃e ens quod est sortes currit. iste terminus ens acciperetur cõmuniter. sed capitur hic singulariter ratione restrictionis. diffinitio autem intelligitur de termino cõmuni cõmuniter sumpto.

Arguitur quinto. Terminus communis supponit confuse et non ratione signi vniuersalis p̃cedẽtis igitur diffinitio non valet. ꝓbatur antecedens. quia in ista homo inquantum hõ est animal. iste terminus homo supponit confuse ⁊ non capitur cũ signo vniuersali vt notũ est. Sed ꝙ iste terminus homo in ista reduplicatiua supponit confuse ꝓbatur autoritate Aristotelis p̃mo prioꝝ vbi ostendit ꝙ reduplicatio cadẽs super terminũ cõmunez facit eum stare vniuersaliter. mõ vl̃r supponere est confuse supponere. Et primo posterioꝝ dicit̃ ꝙ omnis reduplicatiua presupponit vnã de omni. modo in ꝓpositione de omni subiectũ accipitur confuse et vl̃r.

¶ Dico verꝝ argumentũ concludit ꝙ in ista reduplicatiua homo iquantũ hõ est aĩal homo supponit confuse implicite ⁊ virtualiter. sed pe. his. loquitur hic de cõfusione expressa ⁊ manifesta ⁊ sic argumentum non concludit.

Arguitur sexto. Alicubi est suppositio confusa vbi terminus cõmunis nõ accipitur cum signo vl̃i igitur dĩo non valet ꝓbatur añs de ista. totũ qđ est in mundo est in oculo meo. sil̃r hic. totus sortes est minor sorte. ꝙ hic nullus ponit̃ terminus cõis nolũm est. Sed ꝙ hic sit suppositio cõfusa. totũ qđ est in mundo est in oculo meo. probatur qꝛ in eius equiualenti est suppositio confusa: ergo etiam in ista tenet consequentia quia de equiualentibus idem est iudicium. hec enim. totum quod est in mundo est in oculo meo. equiualet isti. pars integralis in mundo est in oculo

meo.mō hic in ista pars integralis supponit confuse rōne illius signi vniuersalis q̄li bet. ¶Dico verū argumentū concludit q̄ in ista totum qō est in mundo est in oculo meo est suppō confusa tenendo totū syncathegoreumatice vt valet tm̄ sicut quelibet pars integralis.ꝛ licet in ea non ponit terminus communis cum signo vniuersali ex presse ꝛ manifeste.tm̄ implicite quantū ad resolutionē vt dictū est. Si aūt totū capit cathegoreumatice tūc ibi est suppō determinata ꝛ valet tm̄ q̄ aliquod certū ens qō est in mundo est in oculo meo.vt posito q̄ festuca sit in oculo meo.ꝛ sic ꝓpositio est ve ra.ꝑmo modo autem falsa.

Arguitur septimo. Diuisio suppositionis cōfuse in suppositioue cōfusā necessita te signi vel modi. ꝛnecessitate rei nō est bene posita igit diuisio nō va lz.pbat añs.qz diffinitio suppositionis cōfuse nō conuenit suppositioni confuse neces sitate rei.pbat.quia terminus qui debz supponere confuse debz supponere rōne signi vniuersalis sed in termino qui supponit cōfuse necessitate rei nullū ponit signuz vle vt patet de predicato huius ꝓpositionis.omnis homo est animal.¶Dico verū argu mentū cōcludit q̄ ista diuisio non valz vt pe.his.pbat in textu.nec ipe eam assertiue ponit sed tantū narratiue.Alij tm̄ qui tenent eam tanq̄ bonā dicūt q̄ licet in p̄dicato non ponit signū vle ꝑmo et quo ad vocē.tamē ex consequēti ꝛ virtualiter. Rō quia ex quo distribuit subiectū homo ꝛ animal est in homine tunc etiā animal distribuitur quicūd em recipit fm naturā recipientz recipit vt dt cōmentator.iij.de anima.

Arguitur octauo ꝛ vltimo. Littera pe.his.est falsa igit male posita.pbat añs: quia hoc verbū sūz non supponit vt dicit in textu q̄ in ista ꝓpositione omis homo est animal.hoc verbū substantiuū est supponit ꝑ tot essentijs animalitatis q̄t intelligunt esse in homine.Q̄z aūt non supponit.pbat.Illud qō copulat nō suppō nit.sed qōlibet verbū copulat ergo non supponit.Maioꝛ patz ex ꝓmis dictis cir ca diffinitionē suppositionis in genere.similiter minoꝛ.Nomina em adiectiua similit verba copulant.sed nomina substātiua supponūt. ¶Dico q̄ pe.his.in textu dicens q̄ verbū supponit non loquit assertiue ꝛ doctrinaliter.sed loquitur narratiue ponens ꝛ narrans positionē aliorum. Alij tamen dicunt q̄ hic accipitur species ꝓ genere vt supponere ꝓ accipi.ꝛ sic argumentum non concludit.

Queritur vltimo. vtrū rationes quattuoꝛ quibus pe. his.pbat p̄dicatū vniuersalis affirmatiue supponente simpliciter ꝛ non confuse nec mobiliter nec immobiliter sunt sufficienter ꝛ bene assignate.

Postquā pe.his.posuit diuisionē suppositionis confuse in suppositionē confusaz ne cessitate signi vel modi ꝛ in confusam necessitate rei. Jam ostendit istaz diuisio nem non esse bonā.ꝛ pbat quattuoꝛ rationib⁹ q̄ p̄dicatū vniuersalis affirmatiue nō supponit confuse necessitate rei vt multi dixerunt antiqui. Et ꝑma ratio pe.his.ē hec q̄ predicatū vniuersalis affirmatiue nec potest supponere confuse mobiliter nec im mobiliter.sed pon⁹ supponit simpliciter.vt in ista omnis homo est aīal. Et arguit sic quicquid p̄dicat de aliquo in predicatione p se ꝛ directa.aut p̄dicat vt māius de mi noꝛi aut equale de equali.i.conuertibile de conuertibili.sed in ista ꝓpositione omnis homo est animal.animal nō p̄dicatur ō homine vt equale ꝛ cōuertibile.qz aīal plꝰ ꝑcat q̄z homo quare cōcludit q̄ animal p̄dicat de homine vt māius de minoꝛi. Tūc vltra.animal p̄dicat de homine vt maius.sz non vt maius accidentale quēadmodū albus p̄dicatur de homine dicēdo homo est albus.ꝛ per consequens animal p̄dicatur de hmine vt maius essentiale ex sufficienti diuisione Tunc vltra. animal p̄dicatur de homine vt maius essēiale ꝛ non vt differentia quia animal non est differentia cōcludit ergo q̄ in ista ꝓpositione.omnis hō est aīal.animal p̄dicatur de homi

ne vt maius essentiale ⁊ genus. duo em tantū sūt p̄dicata in genere ⁊ in cōmuni q̄ sūt de essentia rei vt genus ⁊ differentia vt dicitur p̄mo posterior. sed genus vt gen⁹ nō p̄dicatur vt multiplicatū in sua inferiora sed absolute. sed in se ⁊ in rōne generis. quare concluditur q̄ in ista ꝓpositione. omnis homo est animal. animal non accipitur cōfuse nec mobiliter nec immobiliter pro vt multiplicatur in sua inferiora. sed accipitur in ratione generis. quare ꝓpositū verum.

Notandū secūdo Secunda ratio pe. his q̄ in ista vniuersali affirmatiua. omnis hō est animal. p̄dicatū anīal non supponit cōfuse nec mobiliter nec immobiliter. sed potius simpliciter. ⁊ supponit dictū aristo. p̄mo topicorū vbi ostēdit q̄ p̄dicata dyaletica sūt quattuor scz genus differentia ꝓpriū ⁊ accn̄s. Isto supposito arguit sic. Omne qd̄ p̄dicat̄ de aliquo in p̄dicatione directa. aut p̄dicatur de eo de quo p̄dicat̄ cōuertibiliter aut non conuertibiliter. Si conuertibiliter tunc talia p̄dicata sunt duo scz diffinitio ⁊ ꝓpriū. ꝓpriū enim p̄dicat̄ conuertibilit̄ de eo cui⁹ est ꝓpriū vt omnis hō est risibilis. risibile p̄dicat̄ de homine cōuertibiliter. omīs enim hō est risibilis ⁊ ecōuerso oē risibile est hō. Similiter diffinitio p̄dicat̄ conuertibiliter de suo diffinito. omīs enim hō est animal rōnale ⁊ oī anīal rōnale est hō. Si aūt non p̄dicatur cōuertibilit̄ hoc est dupl̄r. Aut em̄ tale p̄dicatū est accn̄s subiecti vt homo est albus. Aut predicatū est de essentia subiecti ⁊ sic est gen⁹ Cōstat aūt q̄ in ista propositione omīs hō est anīal. animal nō p̄dicat̄ de homine cōuertibiliter: quia nō omne anīal est hō licet omnis hō est anīal. Nec animal p̄dicatur d̄ homine vt accn̄s. quia animal p̄dicatur de homine in p̄mo modo pseitatis. mō illud qd̄ predicatur in mō p̄mo pseitatis est de essentia rei vt non eius accn̄s vt dicit̄ primo posterior. Cōcludit̄ ergo q̄ in ista ꝓpositione. omnis hō est animal. animal p̄dicat̄ de homine nō cōuertibiliter sed essentaliter. vt genus. gen⁹ aūt gen⁹ predicat̄ in rōne vl̄is s̄m se ⁊ non vt est multiplicatū in sua inferiora. quare sequit̄ illud qd̄ prius scz q̄ in ista. omīs homo est animal animal nō supponit cōfuse nec mobiliter nec immobiliter. quia sic supponeret vt esset multiplicatum ⁊ non in ratione generis.

Notādū tertio q̄ tertia ratio pe. his. qua probat q̄ predicatū vniuersalis affirmatiue in qua predicatur genus de specie non supponit confuse nec mobiliter nec immobiliter sed singulariter. Et arguit sic. Si predicatū vniuersalis affirmatiue supponeret confuse distributiue vel mobiliter vel immobiliter: sequeretur q̄ totū in q̄ntitate ⁊ totum vniuersale coinciderent qd̄ est contra diuisionem totius. Totū enim diuiditur in totū in q̄ntitate ⁊ totum vniuersale sicut in partes oppositas ⁊ desperatas. eo q̄ omnis diuisio debet fieri per opposita ⁊ diuersa vt dicit Boetius .n libro diuisionum. Probat̄ sequela. opposita non conueniūt vni. sed si animal in dicta ꝓpositione. omnis hō est auimal supponeret confuse mobiliter vel immobiliter. hoc est distributiue. tūc idem scz animal esset totum vniuersale ⁊ etiam totum in q̄ntitate. Nam in hac ꝓpositione. omnis homo est animal. quia genus de specie tūc predicatū haberet rōnem totius vniuersalis. sed si predicatum supponeret confuse p̄dicatū haberet rōnem totius in q̄ntitate. patet quia totum in q̄ntitate fit significatum termini communis multiplicatur in sua inferiora. si ergo animal supponit cōfuse multiplicaret̄ in sua inferiora ⁊ sic esset totum in quantitate. Concluditur ergo q̄ in ista omnis homo est animal. animal supponit simpliciter ⁊ non cōfuse. nec mobiliter nec immobiliter. Postea pe. his. ponit quartam rationē q̄ in ista. omnis homo est animal. hoc predicatum animal supponit simpliciter ⁊ non confuse. ⁊ arguit sic. In omni propositione in qua superius predicatur de inferiori superius comparatur ad inferiora vt vnum ad multa. ⁊ inferiora comparantur ad superius vt multa ad vnum in q̄ntitatē illa multa participant vnam naturā superioris in qua essentialiter conueniunt. sed si

De Suppositione

In ista ꝓpositione. omnis homo est animal. animal supponit confuse non comparetur predicatum ad subiectum vt vnum ad multa. sed potius vt multa ad multa. si enim animal in predicato supponeret confuse sicut in subiecto intelligeret multiplicatō. sic fiet in ꝑdicato intelligeret multitudo correspōdens sed hoc est contra rōnez superioris et comperationē eius ad inferiora quare concluditur q in ista. omnis homo est animal. animal non supponit simpliciter confuse. sed simpliciter et hoc est tenendum.

Notandū quarto et vltimo q̄ pe. bis. in fine soluit rationem qua mouebantur plurimi ad dicendum q̄ in hac ꝓpositione. omnis homo est animal. hoc predicatū animal supponit confuse immobiliter et q̄ tot animalitates significarentur in predicato q̄t humanitates importarentur in subiecto. Et declarat hoc p̄ simile in ista ꝓpositione. omnis homo est albus. oporteret enim q̄ tot intelligerent animalitates in subiecto quot sunt homines. et tamen hoc subiectum homo non habet illas animalitates a predicato albo. quia predicatum albus non dicit animalitates. et p̄ ꝑs subiectū ex se habz multiplicationē animalitatū et nō a predicato. Sic similiter est in ista. omnis homo est animal. ibi in homine intelliguntur tot animalitates q̄t sunt homines. et tamen non habet eas a predicato sed a se. et per ꝑs concluditur q̄ in ista ꝓpositione. omnis homo est animal. animal non confunditur confuse immobiliter sed supponit simpliciter. patet ergo ista diuisio suppositionis est imperfectus. suppositionū ꝑfectarū q̄da ē cōfusa necessitate signi et q̄dā necessitate rei. ¶ Sequit corol. q̄ non est simile de diuisione albedinis fm diuisionē parietis. et ō diuisione. g. finis respectu speciei. Ratio. quia albedo est in pariete fm esse reale et extensum. vnde et dicit aristoti. in predicamento quantitatis. Tm album dicens quanta est superficies albi Superius autem est in suo inferiori fm esse rationis tantum et sic intellectus potest illud comprehendere vt vnum licet sit multiplicatum realiter in sua inferiora. Genus itaq̄ vt multiplicatum est. non est genus et vniuersale sed potius species. Concluditur ergo finaliter q̄ in ꝓpositione vniuersali affirmatiua in qua predicatum predicatur per se et essentialiter de subiecto in ratione generis solum supponit simpliciter et non confuse. nec mobiliter nec immobiliter. Iste notabiles sic stantibus est.

Conclusio respōsalis. Rationes quatuor pe. bis. quibus probat predicatum vniuersalis affirmatiue simpliciter et non confuse nec mobiliter nec immobiliter sunt bene et sufficienter assignate. Veritas huius cōclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilibus.

Arguitur primo. Predicatum vniuersalis affirmatiue non supponit simpliciter igitur determinatio pe. bis. non valet. probatur antecedens in illa. omnis homo est currens. in qua predicatum currens non supponit simpliciter. probat terminus supponens simpliciter supponit pro natura communi. sed currens non supponit pro natura communi igitur. Maior est nota ex dictis Minor quia currens significat actum currendi. actus autem sunt suppositorum vt dicit primo methaph. ¶ Dico verum argumentum concludit q̄ predicatum vniuersalis affirmatiue supponit simpliciter. verum est de vniuersali in qua predicatur predicatum qō est quidditatiue superius ad subiectum. vt omnis homo est animal. Et non intelligitur ō vniuersali in qua predicatur accīs commune de subiecto.

Arguitur secundo in ista ꝓpositiōe. omnis homo est animal. predicatū non supponit simpliciter. probatur. Illud qō distribuitur non supponit simpliciter. sed in ista. omnis homo est animal. hoc predicatum animal distribuitur igit nō supponit simpliciter. Maior quia terminus supponens simpliciter supponit absolute pro natura communi nō distributa nec multiplicata. Minor. probatur. quicquid est in

alio distribuitur ad distributionem illius in quo est. sed animal est in homine igit̃ animal distribuitur ad distributionem subiecti scz hdmo. Maior quia quicquid recipit̃ s̃m naturã recipientis recipitur vt dicitur tertio de anima. Minor est nota. quia animal est de essentia hominis. modo essentia rei est in eo cuius est essentia vt dicitur septimo metaphice. ¶ Dicõ verum argumentum concludit ꝙ omne quod recipitur in aliud s̃m naturam recipientis recipitur mnltiplicatur ⁊ distribuitur. quo modo albedo diuiditur ⁊ partit̃ ad diuisionez parietis. sed illud qd̃ recipitur in aliud s̃m rationẽ tantum ⁊ sicut superius in suum inferius non oportet. Intellectus enim noster apprehendit illud superius vt vnum ⁊ sic superius recipit̃ in inferius s̃m rõnem tm̃.

Arguitur tertio. In ista ꝓpositione. omnis homo est animal. hoc predicatuz animal distribuitur. ꝓbatur Forma partitur ⁊ diuiditur ad diuisionẽ materie. sed predicatum habet rõnem forme ⁊ subiectum rõnem materie. ⁊ per ꝯñs predicatum huius ꝓpositionis. omnis homo est animal. diuiditur ad diuisionem subiecti ⁊ sic supponit distributiue ⁊ non simpliciter Maior est nota. quia materia nõ potest esse sine forma primo de generatione vbi dicitur ꝙ materia non est sine morpheis et passionib. minor est nota. quia predicatum restringit subiectum. modo restringere est ꝓprietas forme. ⁊ restringi ꝓprietas materie. ¶ Dico verum argumentum concludit de illa forma que multiplicatur multiplicatione reali ad multiplitationẽ materie quo modo genns non multiplicatur in suas species vt dictum est.

Arguitur quarto. Genus multiplicatum in diuersas species habet rationez generis ergo determinatio pe. his. non valet. ꝓbatur. Omne qd̃ predicatur de pluribus speciebus est multiplicatuz in illas species. sed genus predicatur de multis specieb. igitur. Maior. quia dici de presupponit esse in vt dicit albertus sup porphirio. Minor est aristo. primo topicoꝝ ⁊ porphirij in diffinitione generis cuz dicit. Genus est qd̃ predicatur de pluribus specie differentib. ¶ Dico verum argumẽtum concludit ꝙ multiplicatio actualis generis in species tollit vnitatem generis. sz aptitudinalis non: modo diffinitio generis dicit aptitudinem p̃dicandi de multis vt declaratur circa diffinitionem generis.

Arguitur quinto. Genus non predicatur de specie igitur in ista. omnis homo est animal. animal no supponit simpliciter. ꝓbatur antecedẽs. Vnuz oppositorum non predicat̃ de alio. sed genus ⁊ species sunt vniuersalia distincta igit̃ vnũ non p̃dicat̃ de alio. Maior est aristo. in postpredicamẽtis. opposita em̃ nõ verificant̃ de se ip̃is Minor est porphirij dicẽtis ꝙ gen⁹ ⁊ spẽs sũt vl'ia distincta ⁊ opposita. Dico verum argumentnz concludit ꝙ opposita cõtrarie ꝑuatiue ⁊ contradictorie non p̃dicantur de seinuicẽ sz bene opposita respectiue. licet respectu diuersoꝝ. mõ genus ⁊ spẽs sunt opposita respectiue. hec em̃ est vera pater est filius vel econuerso respectu diuersoꝝ. Vel etiã dicẽdũ vt alij dicũt ꝙ gen⁹ ⁊ ⁊ spẽs sunt opposita nõ quo ad rez. qz s̃m intẽtionẽ doc: thõe in tracta. d̃ q̃ditatib. rez. gen⁹. spẽs. dr̃na. ꝓpriũ. s̃cãt eandẽ rem. sed bene opponunt̃ quo ad intentiones secũdas quas nominant.

Arguitur sexto. Genus multiplicatũ in species est gen⁹. igit̃. añs ꝓbatur. Om̃e vl'e est vnũ in multis ⁊ vnũ de multis sz gen⁹ est vl'e ergo gen⁹ multiplicatũ in spẽs est gen⁹ Maior ẽ aristo. p̃mo posterioꝝ Minor est porphirij Dico ꝙ Om̃e vl'e est vnũ in multis scd̃m essentiaz ⁊ vnũ s̃m se tamẽ vt est multiuz in spẽs multas non est actu vnum sed potentia tantũ sed illa actualis veritas in ratione generis est ab intellectu.

Arguitur septimo. Gen⁹ nõ multiplicat̃ in multas spẽs igit̃ positio petri hispani non valz ꝓbat̃ añs: Illud quod saluat̃ in vna nõ mltiplicat̃ in mltas sed gen⁹ saluatur in vna specie igitur Maior est nota. quia saluari in vno tollit multiplicationem in multa. Minor patet quia tota diffinitio generis saluatur in vna

specie ergo ⁊ essentia gñris tenet ꝓsequentia quia genus explicat totã naturã diffinitũ antecedens ꝓbatur quia vno animali existẽte saluatur diffinitio animalis de eo scilicet substãtia corporea aiata sensitiua. ¶ Dico verũ argumentũ ꝓcludit ꝙ genus saluatur in vna specie ſm essentiam sed ſm eius potestatẽ vel ambitũ cõmunitatis siue sicut in simili ſm positionẽ Alberti. Anima ſm eius essentiã est in corpore licet ſm eius potestatem est in toto corpore et omnibus membris animalis.

Arguitur octauo. Predicatũ vniuersalis affirmatiue non supponit simpliciter ꝓbatur omne qõ supponit simplr dicit formã simplicẽ ⁊ naturã vniuersalẽ sed genus nõ dicit formã igit ꝑdicatũ vlis affirmatiue nõ supponit simplicit. Minor est nota ex ꝓmis dictis minor patet qz genus habet ꝓpriam diffinitionẽ materie vt dicit Porphirius sicut enim statua cõponit ex ere ⁊ figura ex ere sicut ex materia ⁊ figura sicut forma sic species cõponitur ex genere ⁊ dñtia ex gñe sicut ex materia ⁊ ex differentia sicut ex forma Dico verũ argumentũ concludit ꝙ genus non est materia ꝓprie sed habet similitudinem materie iuxta enim cõmentatorem primo phisicorum genus dicit formam generalem.

Pro complemento scientie suppositionum Notandũ

ꝙ inter Petrũ hyspanũ ⁊ cõmunes logicos de suppositiõe terminoꝝ reperiuntur precipue octo diuersitates Prima ꝙ ſm logicos termini ficti qui nullam verã rẽ fcant vt chymera aureus mons non supponũt. Ratio quia termini qui debent supponere debent verificari de re demonstrata ꝑ pnomen demonstratiuũ hoc vt subiectum huius ꝓpositõis homo est aial sic verificatur hoc est homo et ꝑdicatũ animal sic hoc ẽ aial termini autẽ ficti non verificantur qz hec est falsa hoc est chymera quacunqz re demõstrata. Sed ſm Petrũ hyspanũ et eius expositores supponũt non quidem pro re existente sed ymãginata. Secunda diuersitas quia Petrus hiſ. tenet ꝙ nomia adiecta non supponũt sed copulant vt dictũ est superius. Licet autẽ cõmunes logici dicũt ꝙ possunt supponere et maxime in neutro genere vt albũ currit. similiter et in masculino ⁊ femmino genere cũ adduntur eoꝝ substãtiuis vt albus homo currit. hec tamen diuersitas potest tolerare. Tertia diuersitas quia pe. hiſ. ponit suppositionem simplicem pro natura cõmuni. logici aũt cõmunes ponunt ꝑ conceptu communi. ipsi enim negant naturas vniuersales a parte rei, dicunt enim ꝙ omne qõ est ſm reale iõ est quia vnũ numerõ et singulare est vt dicit Boetius in libello de vno ⁊ vnitate. licz ſm esse intellectuale intellectus intelligit vniuersaliter vnde et dixit Boeti⁹. iij. de cõsolatione. Singulare est dum sentitur vniuersale dum intelligitur. Quarta diuersitas est quia Petrus hyspan⁹ non ponit suppositionẽ materialẽ ſz logici cõmunes ponunt eam. Suppositio enim materialis ꝓprie pertinet ad grãmaticũ et nõ ad logicũ. Ratio qz suppositio materialis fit ꝑ ipsa voce met vel sibi simili vel etiã dissimili vt dictum est ante modo determinare de vocibus pertinet ad grãmaticum. Logicus em est artifex subtilior ⁊ altior ꝙ grãmaticus naturas rerũ sub dicibilitate ⁊ ꝑdicabilitate considerans. Quinta diuersitas est ꝙ logici cõmunes dicunt nunqz terminũ posse supponere nisi actu ponatur in ꝓpositione Ratio quia suppositio est adiuncta ꝓpter saluare veritatem ⁊ falsitatem ꝓpoñ. Modo veritas et falsitas solum est in ꝓpositione. Dicitur enim primo posteriorum nihil est verum nisi ꝓpositio ⁊ per consequens terminus tantum in ꝓpositione supponit. Petrus autem hyspanus ostendit ꝙ terminus supponit extra ꝓpositionem suppositione naturali licet non accidentali hec tamen diuersitas est parua quia suppositio naturalis non est aliud ꝙ ꝛ significatio termini absoluta que potest bene conuenire termino extra ꝓpositionem sed non est suppositio ꝓprie dicta vt dicunt communes logici. Sexta diuersitas quia logici cõmunes volunt hoc saluare per suppositionem confusam tantum quod Petrus hyspan⁹

per suppositionem simplicem. Unde logici cōmunes dicunt q predicatū vniuersalis affirmatiue supponit confuse tantū. Petrus autē hyspanus dicit q supponit simpliciter pro natura cōmuni et non confuse tantū Septima diuersitas est q logici cōmunes dicunt q omnis distributio originaliter est a signo vniuersali negatiuo quod est p mum in genere signoz distributiuorū. Petrus autem hispanus dicit oppositū q omnis distributio est originaliter ratione signi vniuersalis affirmatiui de isto tamen dicet in tractatu distributionum. Octaua diuersitas est q logici cōmunes ponunt recte suppositionem cōfusam vnam confusam necessitate signi vel modi t aliā necessitate rei vt dictū est ante. Petrus aūt hyspanus reprobat istam diuisionem vt etiam patuit ante. possunt autē colligi multe alie diuersitates speciales que patebūt in processu aliorum tractatuū tamē he octo sunt principales. Ratio autem istarū diuersitatum est hec quia diuersificatis principijs diuersificantur principiata dicit enim primo de alia diuersoz diuersa sunt principia vt numerorū t planoz hoc est cōpositoz. Petrus autem hyspanus habet alia principia super que fundat intentionem suam t logici communes etiam alia principia. patet ergo causa istarum diuersitatū t tantū de suppositione absoluta terminoz.

¶ Sequitur nunc de Suppositione relatiuorum.

Circa initium tractatus de suppositione relatiuorum

Queritur verum quatuor diuisiones relatiuorum a Petro hispano cum suis annexis sunt sufficienter assignate.

Iste est tractatus secundus paruorum logicaliū ma

gistri Petri hispani in quo postq̄ determinauit de suppositione terminoz absolutorū. Jam cōsequēter determinat de suppositiōe terminoz relatiuoz t respectiuorum relatiuū enim importat respectū ad suū antecedēs. Ratio aūt ordinis quare prius determinauit de suppone terminoz absolutoz et nunc determiat de suppōe terminoz relatiuoz. Absolutū enim est prius respectiuo. vnde et ꝓpter hoc suba est prior accīte vt dicitur. vij. methice. esse enim sube est esse absolutū. esse autē accīntis est respectiuū accidēs em̄ depēdet ad substantiā sicut effect⁹ ad suā causam t sicut ad illud i q̄ est. t a q̄ est. Constat aūt q suppositio terminoz relatiuoz est respectiua. relatiuum enim suam suppositionē capit ab antecedēte. Ut em̄ dicetur inferius si aīs supponit discrete et relatiuum supponit discrete: vt iohānes currit q̄ mouetur. sic si aīs supponit determinate relatiuū etiā supponit determiate vt hō currit q̄ mouetur. igitur tractatus de suppositione relatiuoz sequitur tractatus de suppositiōe terminoz absolutoz. Pro intellectione itaq̄ questionis mote.

Notandum primo q Petrus hispanus in tertu ponit

quatuor diuisiones relatiuoz. Prima duplex est. relatiuum quoddā logicale et q̄dam grāmaticale. Relatiuū logicale est cuius esse est ad aliud id est qō importat respectum essentialiter ad aliud rone cuius respectus refertur ad aliud sub habitudine alicuius obliqui casus vt pater respectu filij t dīs respectu serui. t isto modo relatiū est vnum de decē generibus primis vt ostendit Aristotiles in p̄dicamentis et quinto metaphisice. et de isto relatiuo non est ad ꝓpositum. Aliud autem est relatiuū grāmaticale et est ante late rei recordatiuū vt ostendit Priscianus p⁹ minoris. relatiuū em̄ facit secundam nomiā de antecedēte. illud enim qō fcat antecedēs primarie relatiuum fcat secūdarie. vnde t bene dicit in dioe relatiui. Relatiuū grāmaticale est recordatiuum id est reiteratiuū ante late rei. id est antecedentis vt iohannes currit qui mouet.

hoc relatiuum qui facit recordationē vel relationē de iohanne qui est res ante lata et prius per antecedens facta. Secunda diuisio relatiuor quam petrus hispan⁹ ponit in textu est. Relatiuor quedam sunt relatiua substātie quedā sunt relatiua accidēt⁊ Relatiuū substātie est quod refert eandē rem in numero p̄o qua accipitur et supponit suū antecedens vt iohānes currit qui mouetur. hoc relatiuū q̄ refert hoc añs iohānes ⁊ valet oratio tantū. q̄ idē iohānes qui currit etiā mouetur. ¶ Sequitur corollarie primo q̄ relatiuū nō dicitur relatiuū substātie q̄ refert substantiā dicendo em albedo est in pariete quā video. hoc relatiuū quā est relatiuū substātie ⁊ tamē refert hoc antecedens albedo qō non facat substantiā. quia albedo est de genere accidentis ⁊ q̄litatis. Sed potius dicitur relatiuū substantie quia refert añs ⁊ rē facatā p̄ antecedēs per modū substātie. Constat autē q̄ albedo facat per modū subē et est nomē substantiuū. tamē aliquādo etiā relatiuū subē refert verā subam vt iohānes currit q̄ mouetur. ¶ Sequitur corollarie secūdo q̄ relatiuū subē ꝓprie captum semp refert eandez rem in numero. sed improprie captū aliquando non refert eandem rem in numero sed in specie vt mulier saluauit que damnauit: hoc antecedēs mulier supponit p̄ maria virgine ⁊ relatiuū p̄ eua. modo eua et maria non fuerant eadē res in numero. sed bñ in specie. Dixit eīn Porphirius. Participatiōe speciei omnes homies sunt vn⁹ hō. ¶ Relatiuū autē accidentis est quod non refert eandem rem in numero sed in spē. Vel qō refert suū antecedēs p̄ modū denominatiōis accidētalis vt iohānes est albus et talis est plato. Talis est relatiuū accidētis ⁊ refert albedinē iohānis ⁊ designat eā etiam inesse platoni. non eandē in numero sed in specie. quia nō est possibile eandem albedinem in nnmero esse in diuersis subiectis ⁊ reb⁹. Vnde et dicit quarto phisicor q̄ idem non est in diuersis. Et septimo metaph⁹. dicitur q̄ accīs non migrat de subiecto in subiectū fm nnmerū licet fm ſpeciem. Et hoc tangitur in diffinitiōe relatiui accidētis cū dicitur. relatiuū accīs est qō refert eandē rē in specie sed non in numero.

Notādum secundo tercia diuisio relatiuorum ex textu est relatiuor substātie quedā sunt relatiua diuersitatis quedā identitatis. Relatiuū diuersitatis est quod refert eandē rem in numero sed supponit p̄o alia re vt iohannes currit ⁊ alius disputat: hoc relatiuū alius est relatiuū diuersitatis quia refert eandē rē in numero sez iohannē quē facat antecedens. sed supponit p̄ alia re quia p̄ socrate valet eīn p̄dicta oratio tantū. iohānes currit ⁊ alius homo a iohāne vt plato disputat. ¶ Sequitur corollarie q̄ relatiuū dicitur diuersitatis ideo. quia licet refert eandē rē in numero tñ non supponit p̄ eadem re in numero p̄o qua suū antecedens sed p̄ alia vt dictū est. Et sic relatiuū diuersitatis etiam est ante late rei recordatiuū. licet nō supponit p̄o eadem re in numero p̄ qua supponit suum antecedēs. Sed relatiuū substātie identitatis est quod refert et supponit p̄ eadem re in numero p̄ qua re supponit suū antecedēs vt iohānes currit q̄ mouetur. hoc relatiuū qui refert iohannē ⁊ supponit p̄ eodem Vnde ⁊ postea dicē q̄ relatiuū in p̄ōne hippothetica copulatiua refert suū antecedēs restricte id est p̄ eadē re p̄ qua suū antecedēs supponit et accipitur.

Sequitur corollarie q̄ relatiuū dicitur identitatis ideo quia refert eandem rem in numero ⁊ supponit p̄ eadem re in numero p̄ qua suū antecedēs. Quarta diuisio relatiuorum quā facit pe. hisp. in textu est q̄ relatiua identitatis sunt duplicia. quedā nomīalia vt qui que quod. quedā pnominalia vt ille ⁊ ipse. licet autē multi grāmatici tenent q̄ q̄ relatiue captū sit pnomen. tamen pe. hisp. manifeste hic ponit q̄ qui relatiue captū est nomē qō est de intentione prisscianum maiori volumie libro. xvi. capitlo de pronomine. tractare autem hoc et deducere q̄ qui que vel quod relatiue captum sit nomē vel pronomen non pertinent ad propositum sed grammaticor est ostendere. Quinta ⁊ vltima diuisio relatiuorum quam ponit Petrus hispanus est relatiuorum

identitatis pronominalium quedam sunt reciproca vt sui sibi se in primitiuo. similiter eorum deriuatiuū possessiuū suus sua suum cū eorum condeclineis. Quare autē dicūtur reciproca: ⁊ quid sit reciprocatio dicetur statim inferius. Alia autem sunt pronomina identitatis nō reciproca vt ille ipse iste ⁊ eorū condeclinea vt dicetur inferius.

Notādū tertio Pro intellectu diuisionis quinte que

pnomina sunt reciproca ⁊ quare reciproca dicuntur petrus hispanꝰ diffinit pnomen reciprocū duplici diffinitiōe. et ostendit simlr quare aliqd pronomen dicit reciprocū. ⁊ quomodo reciprcatio solū fit in obliquis et nō in ntio. Et finaliter i textu mouet duo dubia que omnia dicent inferius. Pro intelligētia itaq istorū q̄ dicūtur in textu. Sciēdum q reciprocatio in arte dicitur ad similitudinem motus reciproci in natura. dicit enim secūdo phicorū q ars imitatur naturā. Motus autem reciprocus in natura est quādo aliquod mobile incipit moueri ab aliquo loco ⁊ econuerso redit in eundē locū vt patet in proiectiōe lapidis ad parietē cū lapis resilit. aut etiā in proiectione pile. Et istum motū reciprocū Aristotiles. viij. phicorū vocat reflexum vel reflexionis. Ostendit enim Aristo. viij. phicorū q mobile in puncto reflexionis necesse est q̄escere. Sic ⁊ in arte quādo aliquis actus vel passio fcatur egredi a re fcata p suppositū vel ntm ⁊ econuerso talis actus vel passio fcatur regredi vel reuerti in rem vn̄ exiuit fit q̄dā reciprocatio vt dicēdo: ego diligo me. actus diligēdi qui fcatur exire a me ecōuerso fcatur redire in me. Unde reciprocatio est reflexio vel reuersio actiōis vel passionis in illā psonā vnde exiuit. Fit autem reciprocatio tm̄ in obliquis. Ratio q̄a reciprcatio est quedā trāsitio. sed transitio solū fcatur p obliquos. Dicitur em̄ primo minoris Ntūs et vtūs absoluti sunt id est intransitiue construunt. Dicitur reciprocatio a reciqd est iterū ⁊ procos conuersio vel reuersio quasi iterata reuersio actus vel passionis in illam personā vnde exiuit. Proprie autē loquendo solū vnū est pnomen reciprocū vt sui cū suis condeclineis. et eius deriuatiuū scz suus. maxime in obliquis. tamē etiā obliqui istorum pronominū ego ⁊ tu tam in singulari q̄ in plurali construuntur reciprce. Est autem pnomen reciprocū quod aptū natū est referre totale subiectū ppositionis cathegorice. Et ponitur in eadem ppositione cathegorica cum suo antecedente significans actum importatum per verbum reuerti et regredi in rem significatam p antecedens vt iohannes diligit se. petrus percutit se. Petrus tamen hispanus ponit alias duas diffinitiōes de quibus dicetur inferius.

Notandum quarto et vltimo q petrus hispanus in te

xtu ponit duas diffinitiones pronominis reciproci. Prima. Pronomen reciprocum est quod significat substantiam agentis sub modo patientis. Secūda diffinitio pnominis reciproci est q pnomen reciprocum est sui ipsius passiuum. Pro quibus dioibꝰ intelligendis Notandum q in omni reciprocatione est quedam significatio ⁊ designatio modi passionis. vt hic. Johānes diligit se. hic significatur q actus diligendi pcedēs a iohanne qui est substantia agens: agit enim iohānes dilectionem. sed cū addtur se: dicendo: Johannes diligit se: substantia iohannes ratione pnominis se additi significatur sub modo patientis: significatur enim q iohannes diligitur a seipso: modo diligi est pati. bene ergo dicit prima diffinitio pnominis reciproci. pnomē reciprocū est quod fcat substantiam agentis sub modo patientis. Sequitur corollarie pmo q nominatiuus respectu verbi vel appositi quādoq significat rem agentē. vt iohannes currit: iste ntūs iohānes fcat iohannem. qui iohannes est res agens actū currēdi Quandoq autem nominatiuus vel suppositum respectu verbi fcat rem passiuā. vt iohannes percutitur. iohannes cōburitur. obliqui autē et maxime obliqui reciproci important et habent modum patientis. vt iohannes diligit se. ego diligo me.

¶ Sequitur corrollarie scdo q pnomē non dicit reciprocum q sit patiens ⁊ q fcaret rem passiuaz. sed ideo quia designat modū patientis supra substātiam agentis ialiud est enim patiens. ⁊ aliud est modus patientis. Sequit corrollarie. iij. q relatiuum reciprocū importat ydemtitatē substātie antecedētis ponit tñ illam substantiā que fcatur per antecedens sub modo patientis. vt hic Johes diligit se. ibi substātia scz iohs que prius fuit agens fcatur rōne relatiui se sub modo patientis. quia diligi est pati: Unde ⁊ dicit pmo de generatione q agens in agendo repatit. idest agēs habz quādoqz modū patientis ¶ Sequit corrollarie. iiij. q idem non agit in seipm actione directa: tamē idem potest agere in seipm actione indirecta ⁊ reflexa. ⁊ sic actus procedēs a re fcata per suppositum fcat p pronomē reciprocum reflecti ⁊ regredi supra substātiam agentis. ⁊ in tali reflexione est modus passionis. vt iohs diligit se. vt em dictuz est. diligi est quedam passio. Secūda diffinitio pnominis reciproci est ista pronomē reciprocū est idem qd suijpsius passuz id est qd importat substantiā agentis sub mō passionis. vt dictū est: ¶ Sequitur corrollarie primo q iste due diffinitiones pnominis reciproci idem fcant in re. patz ex declaratione ⁊ intellectu eoꝝ. ¶ Sequitur corrollarie q h pnomen sui caret nominatiuo ⁊ vocatiuo. quia ē reciprocum. modo reprocatio fit in obliquis. vt dictum est prius. ⁊ per ꝯñs caret nominatiuo ⁊ vocatiuo. Aliam rōnem pe. his. assignat in textu quare sui caret nominatiuo. qꝛ natura nominatiui repugnat natur hnius pnominis sui. ntūs enim fcat modū agentis. pnomē aūt reciprocum fcat substantiā agentis sub modo patientis. vt dictū est in diffinitionibꝫ pnominis reciproci. ⁊ quia modus patientis repugnat nominatiuo ⁊ fcatur in obliquo. ⁊ licet suus sit reciprocū ⁊ habeat nominatiuū nō tñ est reciprocum in nominatiuo sed in obliquis tm. vt socrates diligit suos amicos. ¶ Sequitur corrollarie q licz in ista. socrates pcutit. socrates fcat patiens nō tamē habet modū patientis. quia modus patientis fcat tm in obliquo ⁊ nō in nominatiuo Postea in textu infert duo corrollaria. primū q relatiua ydentitatis referūt eandem rem in numero cum suo antecedente: ⁊ supponūt pro eadē re in numero cū suo antecedēte. vt iohs currit qui mouetur. ¶ Sequit corrollarie scdo q maior certitudo fcat ⁊ importatur per relatiuuz ydētitatis q̄ per suū añs loco relatiui positum. vt homo currit. hō disputat. hic scdm hō ponit loco relatiui: ⁊ est dubiū vtrū dicat ⁊ fit sermo de eodem homine Sed cuz dicit hō currit ⁊ idem disputat. certū est q de eodē homine dr q currit ⁊ etiam disputat. sic etiam cū dr aiax venit ad troyā ⁊ ayax pugnauit. dubiū est an sermo fit de eodem ayace. sed cū dicit ayax venit ad troyā ⁊ idem pugnauit. statim intelligit q sermo fit de eodem ayace in numero. ¶ Sequitur corrollarie vltimo q ista homo vidz asinū qui est rationalis: potest esse oino cōposita ⁊ etiam diuisa respectu diuersorum quādo enim hoc relatiuū qui refert hoc añs homo. tunc est composita vera: ⁊ valet tm homo videt asinum qui hō videns asinuz est rationalis. Sed si hoc relatiuū qui refert hoc qd est asinus tunc est oratio diuisa falsa: ⁊ valet tm homo videt asinuz qui asinus est rōnalis. Uñ ⁊ regula generalis in logica. Quando in aliqua oratione ponunt duo antecedentia q̄ ambo eque apta sunt referri per relatiuū. tunc si relatiuum refert ppinquius causat sēsus cōpositus. si remotius: causat sensus diuisus. vt homo est asinus qui est rōnalis. si hoc relatiuū qui refert hoc añs hō. qd est remotius. est sēsus diuisus. sed si hoc relatiuum qui refert añs ppinquius scz asinus est composita ⁊ sensus diuisus. hoc enim relatiuuz qui potest referri vtruqz añs ex quo quodlibet est nominatiui casus. Dico notanter in regula quando in aliqua oratione ponunt duo antecedentia que eque apta sunt ad referendū per relatiuum quia si vnū antecedēs esset nominatiui casus ⁊ aliud obliqui casus: tunc relatiuum referens rectum magis distantem facit orationē compositā. ⁊ referēs obliquū etiam iungit ppinquum facit sensuz. vt patet in ista hō videt asinum qui est rōnalis. si hoc relatiuum qui refert no-

minatiuū est cōposita vera. si istū accusatiuū asinū rōne sui nominatiui est diuisa falsa vt dictū est. Qz aūt in ista oratione vel ꝓpositione hō videt asinū qui est rōnalis. cū hoc relatiuū qui refertur ad illū terminū hō ~~sit falsa equiuocationis nec~~ aūt ad illum terminū asinū: sic nō fit fallacia equiuocatiōis nec amphibologie: vl' alia falla. vt pe. his. sufficienter ꝓbat in textu. Isti 5 notabilib⁹ sic stanub⁹ est.

Conclusio responsalis ista Quinq; diuisiones relatiuorum cū suis annexis a pe. his. sunt sufficienter assignate. Veritas huius cōclusionis patet ex notabilib⁹ in corpore questionis positis.

Arguitur ꝓmo, pe. his. ma le tractat de relatiuis grāmaticalib⁹. igit ꝓma diuisio non valet, pbatur. diuersi artifices debēt considerare diuersa obiecta. sz pe. his. tradēs scientiā suppositionū est logic⁹. igit. maior est aristo. ꝓmo posterior. Minor similiter est nota. cōsiderare em̄ z determinare de suppositionib⁹ terminorum pertinet ad logicū. vt dictuz est ante. ¶Dico q; diuersi artifices habent considerare diuersa obiecta formalia. tm̄ possunt cōsiderare idem obiectū materiale. z sic pe. his. determinat hic de relatiuo grāmaticali. non grāmaticaliter. sed logicaliter inquantū supponit. In grāmatica aūt determinatur de relatiuo inquantum facit orationez cōgruam cum suo antecedente.

Arguitur secundo. Relatiua grāmaticalia non supponūt igit determinatio pe. his. non valz, pbat aūs. nullū adiectiuuz supponit. sed relatiua grāmaticalia sunt adiectiua igit. Maior patz ex diffinitione suppositiōis in qua dicit q; suppositio est acceptio termini substātiui ꝓ aliquo. Minor. qz relatiua mouent de gñe in genus. de vna terminatione in aliā. vt ille in masculino. in feminino illa. in neutro illud. Cōstat autē q; adiectiuoz est moueri. ¶Dico veruz argumentū concludit q; relatiua sūt adiectiua vocis tm̄. sed fcatione z officio supponendi sunt substantiua: z ergo possunt supponere.

Arguitur tertio. Relatiua accidentiū non possunt supponere. ergo determinatio pe. his. non valet, pbat. Relatiua debent eodem mō supponere sicut eoz antecedentia sed antecedentia relatiuoz accidentiū non supponūt. igitur relatiua accidentiū etiam non supponūt. Maior est vnum ꝓncipiuz in logica. z patebit inferius. Minor. quia antecedētia relatiuoz accidentiū sunt adiectiua. vt iohs est albus z talis est plato: modo adiectiua non supponunt sed potius copulant. Dico veruz argumentū concludit q; relatiua accidentium nō supponūt ratione significati formalis adiectiui qō referunt sed potiꝰ ratione fcati materialis: z inquantū referūt substātiam pēr aūs fcatam: cui designat inesse aliquid accidentaliter. vt patet in ista. homo albus currit z talis est plato. que valz tm̄. homo albus z plato est etiā albus homo. ¶Sequit corrollarie q; relatiua accidentiū non habent modū supponendi a fcato forma li suoz antecedētiū sz potiꝰ a materiali z a re fcata p aūs: quā ponit sub noticia scōa.

Arguitur quarto. Nullum est relatiuuz substātie. igit secunda diuisio relatinoz non valet. ꝓbat. nullum relatiuum refert eandem rem in numero. igit nullū ē relatiuuz substātie. tenet ꝓña a diffinitōe ad diffinitū negatiue. Aūs pbatur. quia dicit in ꝑdicamento quantitatis. q̄d semel dictuz est: amplius non potest reperi. z ꝓmo celi dicit. ad ꝑteritum non est potentia ¶Dico veꝝ argumentum concludit. q; idem in numero non refert quo ad vocem tm̄ bene quo ad rem fcatam. facta eiꝰ latione alicuius antecedentis: iam ista vox corrūpit: res tm̄ fcata manet eadem numero: z sic licet in relatione substantie non manet idem numero numerositate vocis: manet tamen idem numerositate rei.

Arguitur quinto. Ista nomina qui que qō non sunt relatiua substantie. igitur littera pe. his. non valet, pbat aūs. quia sunt relatiua accidentis. ergo

non sube. tenet ꝯña ex oppositis: añs ꝓbat̃ in ista. albedo est color que est in pariete. hoc relatiuũ q̃ refert hoc antecedẽs albedo. cõstat aũt ꝙ albedo est accidẽs. ⁊ est in genere accidentis quia in qualitate. ¶ Dico veruz argumentũ cõcluderet si relatiuũ sube ideo diceretur relatiuum substantie ꝙ semper refert substantiaz. Sed dicitur relatinum substantie: quia refert substantiam aut illud qd̃ habet modum substantie. et sic relatiuum substantie aliquando refert antecedens: non tamẽ adiectiue sed substãtiue ſcatũ ⁊ per modũ substantie. ⁊ sic albedo ſcat per modum substantie.

Arguitur sexto. Relatiuum substantie non refert eandez rem in numero. igitur diffinitio relatiui substantie non valet. ꝓbatur in istis. mulier saluauit que damnauit. similiter. lignum qd̃ fuit causa mortis illud fuit causa salutz. in istis em̃ orationibꝫ ⁊ ꝓpositionibꝫ relatiuum non refert eandem rem in numero alias predicte ꝓpositiones essent false: que tamen cõmuniter cõceduntur. patet de ista mulier saluauit. in qua antecedens supponit pro beata virgine: ⁊ relatiuũ pro eua. Sic etiam nõ fuit idem lignuz in numero in quo adam peccauit ⁊ xp̃s dominus mortuus est. vt cõmuniter dicit̃. licet alij dicunt ꝙ idem lignum fuit in numero: licet transplantatum. vt determinat magister scolastice historie: ⁊ theologi. ¶ Dico verum argumentũ cõcludit ꝙ relatiuum in relatione personali refert eandem rem in numero: sed in relatione simplici hoc non oportet. modo in p̃dictis oratiõibus est relatio simplex: ⁊ relatio improprie dicta: ⁊ impedimentalis contra naturam relationis:

Arguitur septimo. Non maior importat̃ certitudo per relatiuuz identitatis q̃ per ~~accus~~. igitur scd̃m notabile est male positum. ꝓbatur añs. Illud qd̃ est certius in significando per hoc maior importatur certitudo. sed nomen est certius in ſcando q̃ pronomen identitatis. igitur. Maior est nota. quia certitudo relationis attenditur penes certitudinem significationis. Minor. quia pronomen ſcat per modum indeterminate apprehensionis. ⁊ pronomen ad omne suppositum mundi pertinet. vt dicitur p̃mo minoris. nomen autem ſcat substantiam per modum determinate apprehensionis: ⁊ per ꝯñs nomen certius ſcat q̃ pronomen. ¶ Dico verꝫ argumentum concludit ꝙ pronomen extra demonstrationem ⁊ relationem ſcat incertius q̃ nomen. sed pronomen positum in demonstratione ⁊ relatione certius ſcat q̃ nomen.

Arguitur vltimo. In ista ꝓpositione socrates videt asinum qui est rationalis: ẽ equiuocatio. igitur. ꝓbat̃ añs. Equiuocatio est diuersa ſcatio. sz quãdo qui refert hominẽ ⁊ quado refert asinum est diuersa ſcatio. igitur in ista ꝓpositione socrates videt asinuz est equiuocatio. Maior est nota. Minor est prisciani p̃mo minoris. quia relatiui relatio est eius vltimata ſcatio. ⁊ ergo quando refert hominem significat hominẽ. ⁊ quando refert asinum tunc ſcat asinum. ¶ Dico verum argumentum concludit ꝙ in ista ꝓpositione socrates videt asinũ qui est rationalis sunt diuersa antecedentia: manet tamen eadem ratio relationis. quia semper est recordatiuuz rei ante late: ⁊ per ꝯñs non equiuocatur hoc relatiuum qui.

Utrum determinatio pe. his. de relatiuis diuersitatis cum regulis de relatiuis ydẽptitatis sit bene assignata.

Pro intellectione questionis mote Sciendum est ꝙ hec questio duo querit primo querit Utrã determinatio petri hispani de relatiuis diuersitatis sit bene posita. Secundo querit vtruz regule de relatiuis ydẽptitatis reciprocis et etiaz nõ reciprocis a pe. his. sint sufficienter posite Pro intellectione partis prime.

Notãdũ primo ꝙ postquã Petrus hispanus determi

nauit de relatiuo ydētitatis:jam consequēter determinat ō relatiuo diuersitatis.z ratio ordinis est ista.quia idem p̄cedit diuersum.p̄ius enim quelibet res intelligit esse vna z eadem sibi ipi:z postea diuersa z distincta ab alijs vt ostenditur quinto metaphice.Diffinit aūt pe.bis.in textu relatiuum diuersitatis hoc modo relatiuuz est qō supponit p̄o alia re ab illa quam refert:vel quod refert eandem rem in specie cum suo antecedēte:z supponit p̄o alia re in numero.vt sortes currit z alius disputat.hoc relatiuum alius supponit p̄o alio cū antecedens.relatiuum enim potest supponere p̄ platone qui disputat.z antecedēs scz socrates supponit p̄o socrate.z hoc etiā relatiuuz alius supponit p̄o eadem re in specie cum antecedente:sed non in numero.sortes enim z plato sunt idem in specie.Dixit enim porphirius q̄ participatione speciei plures z omnes homines sunt vnus homo:licet sortes z plato differunt numero.

¶ Sequitur corrollarie q̄ in ista p̄positione.quantitatis aliud continuuz aliud discretum.hoc relatiuum diuersitatis aliud non refert hoc aūs quantitatis.quia alias antecedens z relatiuum disconuenirent in genere.quia aūs quātitatis est generis feminini:z relatiuum aliud est generis neutrius.Sed hoc relatiuum aliud refert hoc antecedens scz genus.z valet p̄dicta oratio tantū:de numero q̄titatis aliud scz genus subalternū q̄titatis est continuū.aliud discretū.

Notanduz secundo q̄ regula quam ponit auctor de relatiuis diuersitatis est hec.

Relatiuum diuersitatis additum superiori facit ipm esse inferius.z econuerso relatiuum diuersitatis additum inferiori facit ipsuz esse superius vt animal est superius ad hominē.plus enim scat animal q̄ homo.Dicit enim porphirius q̄ genus colligit multa.similiter species colligit multa.sed genus plura colligit q̄ species.Si aūt hoc relatiuum aliud additur animali z eiā homini:tunc animal fit inferius ad hominē.z homo fit superius ad animal.Patet em cum aristo.dicit.aliud ab animali currit.ergo aliud ab homine currit.arguitur a specie ad genus z ab inferiori ad superius.Et econuerso non valet arguere.aliud ab homine currit.ergo aliud ab animali currit.Q̄z aūt aliud ab animali sit inferius.z aliud ab homine sit superius quia aliud ab homine plura scat q̄ aliud ab animali.plura enim entia sunt alia ab homine.vt omnia bruta z cetera alia omnia entia.Alia autem ab animali sunt pauciora.bruta enim non sunt alia ab animali.quia qōlibet brutum est animal.z sic aliud ab homine plus scat z importat q̄ aliud ab animali. Bene ergo dixit in textu cum arguit.aliud ab animali est.ergo aliud ab homine ē.arguitur a parte subiectiua ad suū totum vle.vel a specie ad genus:vel ab inferiori ad superius.

Notandū tertio q̄ pe.bis. in textu de relatiuis ydētitatis

ponit vnā regulā antiquoz.z ē talis. Nulla p̄po incepta z inchoata a relatiuo ydētitatis habet cōtradictoriā. Et assignat in textu cām istā.z postea arguit contra hoc tribz rationibus.z postea soluit rationem antiquorum qua mouebant:dicētes q̄ nulla p̄po inchoata a relatiuo habz cōtradictoriā. Rō aūt antiquoz fuit hec.quia ex quo relatiuum ex sua natura importat respectū z dependētiam ad suum antecedens.ex quo facit sēām noticiam de antecedente.cū itaq̄ negatio addit relatiuo non negat talis respectus z dependentia relatiui ad suū aūs.sed potius negatur actus illi verbi circa qō ponitur tale relatiuū.vt patet in ista iohes currit non.z ille disputat.hic nō negatur actus referendi.quia si negaret actus referendi.tunc ille amplius non esset relatiuum.sed.negatur actus disputandi qui non scatur inesse iohi.modo contradictio est affirmatio z negatio opposite.vt dicit p̄mo perier. Arguit autem pe.bis.tripplici ratione z medio p̄sbando q̄ p̄positio inchoata a relatiuo habet contradictoriā. Prima ratio quicquid contingit affirmare contingit z negare.sed contingit affirmare in p̄positione que inchoat z incipit a relatiuo p̄dicatum de relatiuo.igitur et

contigit negare predicatū de relatiuo.sed affirmatio ⁊ negatio sunt contradictorie opposita.vt dicitur in postpdicamentis.⁊ p̄ sequens ꝓpō affirmatiua inchoata a relatiuo habet contradictoriā. Secūda ratio est ista.omnis enūciatiō habet contradictoriam.sed ꝓpositio inchoata a relatiuo est enunciatio.vna ergo ꝓpositio inchoata a relatiuo habet contradictoriā. Maior est Aristo.primo periermenias. Minor patz de ista.ille disputat.que est enūciatio vna.predicatur enim in ea vnū de vno. valet enim tantū ille est disputās:demonstrādo hominem:modo enūciatio vna est in quā dicitur et predicatur de vno.vt patet primo periermenias. Tercia ratio pe.his. est hec vni affirmationi vna negatio est opposita.sed ꝓpō que incipitur a relatiuo ē vna affirmatio.igitur ꝓpositio inchoata a relatiuo habet contradictoriā. Maior est aristotelis primo periermenias.tm vnū vni opponitur. Minor patet de ista.ille disputat. q̄ est affirmatio vna ideo omnis ꝓpositio singularis affirmatiua habet contradictoriā.sed ꝓpositio inchoata a relatiuo est singularis affirmatiua.igitur. Maior est vnū principium omniū logicoꝝ qui ostēdunt singularē affirmatiuā cōtradicere singlari negatiue Minor.quia hec est singularis affirmatiua.iste disputat: Postea pe.his. ponit rationem antiquoꝝ qua mouebant ad dicendū q̄ ꝓpositio inchoata a relatiuo non habet contradictoriam. Vnde dicit in textu.relatiuū habet rectā comparationē vel relationem et habitudinē vnā ad antecedēs cuius facit secundā noticiā. secūda habet ad verbū cui subiicitur.et cuius est suppositū.vt patet in ista.iohānes currit et ille disputat. Affirmatio itaq̄ in ꝓpositione q̄ inchoatur a relatiuo nō affirmat habitudinē ⁊ respectū quē habet relatiuū ad suū antecedēs.sed illā habitudinez quā habet pdicatū ad subiectū ⁊ p̄ sequens etiā negatio addita relatiuo nō negat illā habitudinē ⁊ respectum quē habet relatiuū ad antecedēs.sed negat respectū pdicati ad subiectū. pz ergo q̄ ꝓpositio q̄ inchoat a relatiuo habet contradictoriam.vt ista.non iste currit: cōtradicit isti.iste currit.qz nō est verius dare ꝓtradictioēz nisi negationē p̄ponere toti.

Notādū quarto et vltimo q̄ Petrus hispanus ponit vnā regulam de relatiuo non reciprocō.et est ista. Omne relatiuū identitatis non reciprocū habet eandē suppositionē quā habet suū antecedens.vt cum dicitur. oīnis hō currit ⁊ ille mouetur.hoc antecedēs homo supponit confuse distributiue mobiliter: ratōe illius signi vniuersalis affirmatiui omnis.sic etiā hoc relatiuū ille etiā supponit confuse distributiue mobiliter p omni homine.vnde illa ꝓpositio valet tantum.omnis homo currit ⁊ ille omnis homo mouetur. Ratio regule.quia relatiuum identitatiz nō reciprocū refert eandē rem in numero.p qua supponit antecedens.⁊ facit scōam noticiam de antecedēte:et p̄ p̄ñs supponit eodē modo sicut antecedēs. Dico notāter in regula.non reciprocū.qz relatiuū reciprocū nō supponit p tot sicut antecedēs sunt: vt omnis homo videt se.hoc relatiuū se non supponit p quolibet homine sed p seipō.vnde ista.omnis homo videt se:non valet tantū q̄ omnis hō videt omnē hominē. ſz valet q̄ quilibet homo videt seipsum et sortes videt seipsum vt sortem:⁊ plato videt se ipsum id est platonē.et sic de alijs. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio respōsalis. Determinatio petri hispani de relatiuis diuersitatis cū regulis de relatiuis identitatis est bene assignata. Veritas huius conclusionis patet ex notabilibus.

Arguitur primo. Superius non potest fieri inferius nec ecōuerso: ergo prima regula pe.his.de relatiuis diuersitatis est male assignata.pbatur antecedens.illa que sunt specifice distincta vnū nō pōt fieri aliud.sed superius ⁊ inferi⁹ differūt specifice.igit.maior qz spēs rez transmutari nō pñt: vt ostendit Albertus primo de generatiōe.et etiā septimo methice dicit. Omne quod fit a sibi simili fit.minor qz superius et inferius vt genus et spēs sunt vlia specifice distincta.vt ostendit circa ysa

gogas porphirij ¶ Dico ꝟm arñtū cōcludit ꝙ illa que dr̄nt specie vnū nō fit alō formaliter sed bene materialiter. Ostēdit enī Aristo. primo metheoroꝝ et scdo de generatiōe. quomō vnū elemētatum mutatur in aliō rōne materie. vt ex aere fit ignis: forma tñ aeris abiecta. sic in ꝓposito superi⁹ fit inferi⁹. ⁊ econuerso inferi⁹ supius: ꝑcatione supioris et inferioris variata. que ꝑcatio se habet vt forma.

Arguitur secundo: Non animal non est species. ⁊ non homo non est genus ergo etiam aliud ab animali nō est species. nec aliud ab homie est species. tenet cōsequentia: qꝛ ista equalent. aliud em̄ ab animali vz sicut non animal. ⁊ aliud ab homine vz sicut non hō ꝓbat̄ añs omnis species habet idiuidua. ⁊ om̄e genus habet species. sed non animal non habet indiuidua: et non homo nō habet spēs igitur nō animal non est species: et nō homo nō est genus. Maior est porphirij in ysagogis suis. Minor quia non aīal nō est ens. similiter nō homo est non ens: ex q̄ opponuntur enti. modo nō entis non sunt spēs. nec gñā: nec indiuidua. vt ostenditur q̄rto topicoꝝ. ¶ Dico verū argumentū cōcludit ꝙ nō ens simplr̄ et qd̄ est vere nō ens non habet spēs nec indiuidua: sed non animal: similiter non hō sunt vere nō entia. licet em̄ quo ad vocē sunt negatiua: tamen ꝑcatiōe sunt positiua. quia nō hō ꝑcat omne ens qd̄ est aliud ab homie. silr̄ nō animal ꝑcat om̄e ens qd̄ est aliud ab animali. Alij dicūt ꝙ licet nō homo nō est verū genus ~~sed~~ habet modū gñris: et silr̄ licet non aīal non est species: habet tñ modū speciei. quia nō homo plus ꝑcat q̄ꝫ non aīal. mō gen⁹ semper est latius in ꝑcando q̄ꝫ sua species.

Arguitur tercio Aliud ab animali nō est inferius ad nō homo. igitur littera falsa. añs ꝓbatur Illud ē supius ad aliud qd̄ plura ꝑcat: sed aliō ab aīali plura ꝑcat q̄ꝫ aliud ab homine: et aliud ab homie. plura significat q̄ꝫ nō hō. igitur. ꝓbatur. quia aīal plura ꝑcat q̄ꝫ homo. igitur nō aīal plura ꝑcat. tenet ꝯñtia qꝛ termin⁹ vbicunq̄ ponitur eque multa ꝑcat. vt dicitur in cōmuni logica. ¶ Dico verū argumentū concludit ꝙ terminus vbicūq̄ ponitur eque multa ꝑcat ꝑcatiōe essentiali: sed non ꝑcatione accidentali et quo ad suppositionē. et sic in ꝓposito relatiuū diuersitatis additū superiori et inferiori variat ⁊ mutat eorū ꝑcationē accidentalez ⁊ suppositiōez

Arguitur quarto. Hec cōsequentia nō est ab inferiori ad supius. aliud ab animali currit. igitur aliud ab homine currit. ꝓbatur. quia hoc non est a specie ad genus. nō aīal currit: igitur nō homo currit nec ista. aliud ab animali currit: igitur aliud ab homine currit. tenet ꝯñtia qꝛ iste equiualēt. modo de equiualentib⁹ idē est iudiciū. antecedēs ꝓbatur. quia hic arguitur ab oppositis. nō animal currit: igitur non homo currit. Terminus em̄ gñrificus opponitur termino specifico: quēadmodū etiā genus et species sunt vniuersalia distincta: et etiā potius hic arguitur a superiori negatiuo ad inferius negatiuū: et sic non arguitur a specie ad genus: nec ab inferiori ad superius. Dico verū argumentū concludit ꝙ attendendo modū arguēdi penes ꝑcationem istorū terminoꝝ animal et homo absolutam: hic argueretur a superiori ad inferius negatiue: sed hic attenditur ꝑcatio accidentalis: que oritur ratione negatiōis addite supiori ⁊ inferior. sic eodē mō dicendū est de relatiuo diuersitatꝭ. ⁊ sic virtualr̄ ratione equiualētie arguitur hic ab inferiori ad superius aliud ab animali currit: igit̄ aliud ab homine currit.

Arguitur quinto. Propositio inchoata a relatiuo ydētitatis nō habet cōtradictoriā: igitur littera pe. his. non valet et eius determinatio. ꝓbat̄ Cōtradictio est inter ꝓpositionem vniuersalē affirmatiuā ⁊ particularē negatiuā: vel inter vniuersalē negatiuā et particularē affirmatiuā: sed ꝓpositio inchoata a relatiuo est singularis: igitur ꝓpositio inchoata a relatiuo non habet contradictoriā. Maior est aristo. primo perierme. minor patet. qꝛ ista. ille homo currit: est singularis.

¶ Dico verum argumentū concludit ꝙ ꝓpositio singularis non habet cōtradictoriā

fm modū enūciandi: sed bene fm rem que contradictio secundū rem fundatur super esse ⁊ non esse: que sunt contradictoria: ⁊ etiā fundatur super lege et natura contradictoriaꝝ ꝺ repitur inter singularē affirmatiuā: qz nō pñt sīl esse vere: nec simul false.

Arguitur sexto. Propositio inchoata a relatiuo nō habet contradictoriā: igitur textus Petri hispani qui dicit oppositū nō valet: pbatur antecedens in contradictiōe quicꝺ affirmatur in vna ꝓpositione hoc totū debet negari in alia ꝓpositione: sed aliquid affirmat in ꝓpositione affirmatiua inchoata a relatiuo qō non negatur in illa que assignatur eius cōtradictoria: igitur ꝓpositio ichoata a relatiuo nō habet contradictoriā. Maior. qz contradictio est affirmatio et negatio opposite. vt dicit primo periherme. Minor patet qz in ꝓpositiōe inchoata a relatiuo relatiuū habet depēdentiā ad antecedens ⁊ illa depēdentia nō negatur in ꝓpositiōe negatiua. qz in negatiua eque bñ relatiuū refertur ad antecedens suū Dico verū argumentū cōcluderet: si in ꝓpositione inchoata a relatiuo affirmatio ⁊ negatio debēt attendi penes respectū relatiui ad antecedēs: sed debet attendi penes respectū quē relatiuū habet ad verbum: et ille negatur in ꝓpositione negatiua: et sic patet q ꝓpositio inchoata a relatiuo habet contradictoriam.

Arguitur septimo. Relatiua idēntitatis non possunt supponere. igitur regula pe hisp. de relatiuis idēntitatis non est bene assignata. pbatur añs. nullum sincathegorema supponit. sed relatiuū idēntitatis est purū sincathegorema. igitur non supponit. Maior est nota. quia illud qō debet supponere debet fcare rem. vt dictum est. in diffinitione suppositiōis. sincathegoremata aūt non fcant rem sed modū rei. vt dicitur primo perier. Omnis nō est vle sed vliter confcat. Minor qz relatiuū importat actū referēdi. modo sincathegoremata fcant actū referendi.

Dico verū argumentū concludit q relatiuū vt sic. i. inquātū relatiuū importat nudū actū referēdi ſz relatiuū acceptū in ordie ad suū añs importat rē: ⁊ ita ꝑticulā supponit.

Arguitur octauo. Relatiua identitatis nō supponūt eodē modo sicut antecedētia. igitur. pbatur antecedens in ista. omnis homo currit ⁊ ille est rōnalis. pbatur antecedens hō supponit cōfuse distributiue: et relatiuū ille supponit discrete. quia est pnomē demonstratiuū primitiuū et hoc supponit discrete faciēdo ꝓpositionē singularē vt dicit pe. his. in primo tractatu circa diffinitionē ꝓpōis singularis.

Dico verū argumentū concludit q hoc pnomē ille est terminus singularis ⁊ supponit discrete. verū est qñ tenet pure demōstratiue. sed quando tenetur relatiue non semp supponit discrete. sed capit suppositionem suam fm suppositionem sui antecedentis. ⁊ sic argumentum non concludit.

Vtrū determinatio petri hispani de relatiuis accidentium sit sufficienter assignata.

¶ Pro intellectione questionis mote: postꝫ pe. his. determinauit de relatiuis substantie ⁊ eoꝝ suppositionib: nunc cōsequēter determinat de relatiuis accidētiū: ostendēs quid sit relatiuū accidentis: ⁊ quomodo relatiua accidentis sunt varia ⁊ diuersa. Ratio autem ordinis est ista. sicut em substantia est prior accidente natura tempore ⁊ diffinitione: vt ostenditur septimo methice. substantia em est causa accidentis. omnis autem causa est prior effectu suo. Pro intelligentia itaꝫ questionis mote.

Notandum primo q fm petrum hispanum relatiuū accidentis est quod refert eandem rem cū suo antecedente per modū denominationis accidentalis. vt socrates est albus. ⁊ talis est plato. hoc predicatū albus denominat

accidentalit̄ socratem: eo ꝙ ꝓcatur ei inesse accidētaliter: ⁊ albedo etiā denominat platonem: non quidem eadē albedo in numero: impossibile est enim ꝙ idem accidens reale in numero: simul et semel sit in diuersis rebus: licet idem accidens in specie significatur inesse diuersis rebus. vt statim dicetur inferius. Ponit autem Petrus hyspan⁹ duas dr̄ntias et diuersitates inter relatiuū substātie et relatiuū accidētis. Prima. quia relatiuū substantie refert antecedēs suū: et eandem rem ꝑ modū vniuocationis: et per modū quod quid est. id est. conuenientie essentialis: et refert eandē essentiaꝫ et naturā quiditatiue que est in re ꝓcata ꝑ añcedēs. vt albedo que est ī pariete: color qui est in corpore: hoc relatiuū qui refert naturā ⁊ essentiam coloris que natura coloris est in corpore. Sed relatiuū accidentis refert rem per modū denomiationis accidentalis. vt iohānes est albus: et talis est plato. Accidens em̄ denominat rē cui inest accidentaliter. Secunda differētia. quia relatiuū substātie refert eandem rem in numero. vt iohannes currit q̄ mouetur. sed relatiuū accn̄tis non refert eandem rē in numero sed in specie. quia accidēs qd̄ ꝓcatur inesse rei ꝓcate per antecedēs nō est idem accidens in numero qd̄ ꝓcatur ꝑ relatiuū. idem em̄ accidens secundū numerū nō inest diuersis rebus: dicitur enim septimo methaphisice. Accidēs non migrat de subiecto in subiectū secundū numerū. Similiter quarto phisicoꝝ. idem non est in diuersis verum est ꝑm numerū licet bene ꝑm speciem. due enim albedines in diuersis rebꝫ nō differentibus sunt eiusdē speciei. licet etiā differāt numero. dicitur enim primo topicorum. ꝙ accn̄tia numerantur numeratione suoꝝ subiectoꝝ.

Notandum secundo ꝙ prima diuisio quam ponit petrus hispanus de relatiuis accidētis est ista.

Relatiuoꝝ accidentiū quoddā est idemptitatis: vt talis. aliud est relatiuū diuersitatis: vt alteriusmodi. Unde relatiuum idemptitatis accn̄tis est qd̄ refert eandem qualitatem aut quātitatem in specie: et supponit ꝑ eadem in specie: vt socrates est albus et talis est plato: hoc relatiuū tal' refert eandem albedinē in specie que inest socrati ꝙ etiā inexistat platoni. similiter hic. iohannes est magnus ⁊ tantus est plato. hoc relatiuū tantus quod est relatiuum quantitatis refert ⁊ designat eandē magnitudinē in specie inesse platoni que inest iohanni. vnde ⁊ bn̄ d̄r. v. methice. similia sunt quoꝝ q̄litas est vna: Eq̄lia sunt quoꝝ q̄ntitas est vna. Relatiuū autē accidētis diuersitatis est qd̄ refert eandē q̄litatē in specie: sed supponit pro alia in specie. vt socrates est albus et alteriusmodi est plato. in qua alteriusmodi est relatiuū accidentis diuersitatis: et refert albedinē: supponit tamen ꝑ alio colore ab albedine. vt flauo vel nigro. valet enim hec ꝓpositio tantum. socrates est albus. ⁊ plato est alteriusmodi. id est. alterius coloris q̄ꝫ albi: quia nigri vel fusci. Ponit autem petrus hispanus differentiam inter relatiuū substantie idētitatis et inter relatiuum accidentis idemptitatis. quia relatiuū idēptitatis substātie refert eandem rem in numero. vt iohannes currit qui mouetur. sed relatiuū idēptitatis accidentis non refert idem accidens in numero sed in specie.

Notandum tercio ꝙ relatiuum idemtitatis accidentis

ꝑm Petrum hyspanum est duplex. Quoddam est relatiuum quantitatis continue: quod scilicet refert quantitatem continuam: vt tantus quantus. cum enim dico iohānes est magnus et tantus est plato: significatur ꝙ iohannes et plato habent eandem magnitudinem in specie. Aliud est relatiuum accidentis idētitatis quantitatis discrete: vt quot tot. cū em̄ dico. Tot sunt scholares in scholis q̄t video: vꝫ tm̄ tot sunt scolares in numero in scholis quot in numero video. Est autem quantitas continua cuius partes se simul tenent: vt in re magna vel parua res se sil' tenēt: vn̄ d̄r continuū

a con ⁊ teneo: quia eius partes se simul tenent Quãtitas aũt discreta est cuius partes sunt discrete ⁊ diuise ab inuicem: vt est numerus. partes enim numeri sunt diuise ⁊ discrete a suo toto: vñ ⁊ aris. dixit tertio phisicoꝝ ꝙ numerus oriꝛ ex diuisiõe ꝯtinui.

Notandum quarto ⁊ vltimo ꝙ pe. his. in fine ostendit ꝙ talis tantus totiens totidem habent tres ꝓprietates ⁊ tria sunt relatiua, redditiua ⁊ demonstratiua: licet non eadẽ rõne. sũt enim relatiua. quia scd̃am noticiã faciũt d̃ antecedente: qd̃ em̃ añs ꝑcat ꝑmarie relatiuuꝫ ꝑcat secũdarie. vt ioãnes cur. qui mouet. unt demonstratiua inquantũ actus demonstrandi per ipa importaꝛ ⁊ designaꝛ. vt dicendo. talis fuit plato: demonstrando herculẽ. similiter. tantus est plato. demonstrando socratẽ. Redditiua aũt ⁊ responsiua sũt quando ponuntꝛ post orationẽ interrogatiuã. vt cum queriꝛ. qualis est ioãnes. respondeꝛ talis. sequiꝛ corrollarie finaliter ꝙ differentia est inter alius alter ⁊ aliud. qꝛ alius importat diuersitatẽ ꝑsonalẽ. vñ hãc ꝯcedimus. pater est alius a filio ⁊ spũssancto. quia alia est ꝑsona patris: alia filij: alia spiritussancti. Alter aũt importat diuersitatem accñtaleꝫ vt choriscus est alter in domo ⁊ alter in foro. idest choriscus aliter se habꝫ accidentaliter in domo ⁊ aliter in foro. Sꝫ aliud importat diuersitateꝫ essentialẽ. ⁊ sic hõ est aliud ab asino. sed ista est falsa pater est aliud a filio. quia in diuinis est eadẽ essentia patris ⁊ filij ⁊ spũssancti. Istis notabilibꝫ sic stantibꝫ est.

Conclusio respõsalis Determinatio pe. his de relatiuis accidentium est sufficienter assignata. Veritas cõclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilibꝫ.

Arguitur primo. Nulluꝫ est relatiuũ accidentis. ꝓbaꝛ Omne relatiuum debet supponere: sed telatiuũ accidentis ꝑcat accidens ⁊ non supponit. igiꝛ nullũ est relatiuuꝫ accidentis. Maior. quia relatiuum suam suppositionem capit ab antecedente. Minor. quia suppositio est ꝑcatio rei substantiue ⁊ non adiectiue. vt dictum est circa diffinitionem suppositionis. ¶ Dico verũ argumentũ concludit relatiuũ ꝑcat accidẽs respectu sui antecedẽtis. nõ adiacenter sed subsistenter. Melius dicendũ. ꝙ relatiuum refert añs accidentis ratione sui ꝑcati materialis. ⁊ non ratione ꝑcati formalis. ⁊ sic accidẽs in ꝯcreto acceptũ supponit pro materiali ⁊ nõ ꝓ formali.

Arguitur scd̃o. Talis non est relatiuũ. igiꝛ ꝓbatur. quia est relatiuuꝫ substantie ꝓbatur in ista. iohãnes est rõnalis. iohãnes est sensibilis: ⁊ talis ẽ plato. hic hoc relatiuũ accidentis scꝫ talis refert substantiam. ꝓbatur quia rationale sensibile sunt differentie substantiales: ⁊ omnes sunt in predicamento substãtie. ¶ Dico verum argumentũ cõcludit ꝙ differẽtie essentiales ꝑm rem sunt substantie. tũ ꝑm modũ [redacted] subẽ patet qꝛ conueniunt essentialiter modo subãtie non est cõnotare. Unde ⁊ multi logici tenent ꝙ differentie essentiales nõ sunt in ꝑdicamẽto substantie. sed potius in predicamento qualitatis. ⁊ ꝑm eos res d̃r quales essentialiꝛ.

Arguitur tertio. Relatiuum accidentis etiam refert suum añs sub forma vniuocatiõis. ꝓbaꝛ in ista. socrates est risibilis ⁊ talis ẽ plato. hoc relatiuum talis refert hoc añs scꝫ risibilis. ⁊ risibile est vniuocũ. ꝑm enim porphirium in capitulo de ꝓprio. ꝓpria passio predicaꝛ vniuoce. ¶ Dico veruꝫ argumentum cõcludit ꝙ ꝓpriuꝫ ꝑdicaꝛ vniuoce ꝑm modũ. quia non suscipit magis neqꝫ minus. tamẽ ꝑm rẽ ꝑdicaꝛ accidentaliter ⁊ denominatiue non quide extrinsice sicut accidentia communia. sed intrinsece. ꝓprium eniꝫ sequiꝛ essentiam rei ⁊ ꝑncipia essentialia rei intrinsece: Porphirius ergo dicens ꝙ ꝓpriuꝫ ꝑdicatur vniuoce capit vniuocũ non pro ꝑdicato essentiali sed pro illo qd̃ sequiꝛ essentiam ⁊ substantiam rei intrinsece.

Arguitur quarto ⁊ vltimo. Relatiuum accidentis non ꝑcat vnum accidens inesse diuersis rebꝫ. igitur declarauo pe. his. nõ valet. ꝓbaꝛ añs. quia

idem non est in diuersis. modo omne accidens fm se est vnū. igit. Maior est aris. iiij. metaph. Et. vij. metaph. 6z. Accidens non migrat de subiecto in subiectum. Minor est nota. qōlibz em accns fcat vnā formā. ¶Dico vez argumētū cōcludit q relatiuū accidentis fcat idem accns messe diuersis reb⁹. verum est idem accns in specie ꝫ nō in numero. z sic accidentium non concludit. Et tm de suppōne terminoꝝ absolutorū z etiam relatiuorum.

Circa tertium tractatum scientie paruoꝝ logicaliū pe.

bis. Querit primo Utrum diffinitio ampliationis z eius modi sūt sufficient assignati.

Iste est tractatus tertius partialis huius septimi tractat⁹ Pe. hispa. in quo determinat de ampliatione penes quā sepius variat veritas z falsitas ꝓpositionum. Pro intellectione tractꝰ questionis mote.

Notandum primo q Pe. bis. volens determinare de

ampliatione Primo reperit diffinitionem suppositionis personalis z eius diuisionez ꝓpter hoc vt ipse ostendat q ampliatio fundat in suppositione personali z eam psupponit: vñ dicitur ampliatio quasi ampla suppositio. ponens autem diffinitionem suppositionis personalis. dicit. Suppositio personalis. est acceptio termini cōmunis p suis inferiozibus z diuidit eam in suppositionem determinatam z confusam de quibus sufficienter dictum est in libro suppositionum. Unde hoc necessarium non est repetere. conturbat em qō frequentat. vt dicitur. vi. z vij. topicoꝝ. Q autem ampliatio presupponit suppositionem personalem z tractatum suppositionum patz: quia nimis commune presupponit magis commune: vt homo pōsupponit animal. Suppositio autem est ꝓprietas termini communiz q ampliatio: suppō enim habz fieri circa plura. vt circa terminos communes z discretos. ampliatio autem solum circa terminos communes. vt dicet inferius. Omnis ergo terminus qui ampliatur supponit: ꝫ non omnis terminus qui supponit ampliatur. Subiectum autē in scientia ampliationē est terminus ampliabilis. Et eius ꝓpria passio posse ampliari vel accipi ampliatiue. Secundum enim aristo. pmo posterioꝝ subiectum scientie debet esse cōmunissimū z primū in aliqua scientia consideratuꝫ. ad qō omnia posteriora habent ordinē z attributionem. Et hoc in ꝓposito est terminus ampliabilis. patet ergo q terminus ampliabilis in scientia pōsentis tractatus est subiectum.

Notandum secundo Pe. bis. ita diffinit ampliationem

Ampliatio est extensio termini communis a minori suppositione ad maiorem. vt cū dicit homo potest esse antixps. iste terminus communis homo non supponit soluz p his qui sunt: sed etiam ampliat ad futuros z ad illos qui possunt esse. Pro qua diffinitione intelligenda. Diffinitum pōsentis diffinitionis est ampliatio logicalis. vnde dicitur ampliatio quasi ampla suppositio. ad denotandum q terminus qui debet ampliari debet supponere. z sic ampliatio est inferius ad suppositionem. ~~omnis cū idem terminus qui supponit ampliatur~~. licet non econuerso: omnis terminus qui supponit q etiam ampliaretur. Terminus em singularis supponit. z non potest ampliari. 2 h pe. bis. tenuit in diffinitione: cum dixit: terminus communis: ꝓpter excludere terminum singularē qui non potest ampliari. Pro genere autem in diffinitione ponitur extensio non capit autem hic extensio ꝓprie vt extensio est dilatatio quātitatis realis. quomo mathematici capiunt et phi extensionem quomodo in augmentatione realī est quantitatis maiozamentū: z maior extensio. Sed capitur hic extensio similitudinarie ad similitudinem quantitatis realis. sicut enim in quantitate fit extensio partium magnitu

dinis ad maiores dimensiones. scz longitudinem latitudinem ⁊ profunditatez. Sic etiam in ampliatione logicali terminus communis extenditur a minori ambitu suppositorum ad maiorem suppositorꝝ ambituz. vt cum dicit. homo currit. homo supponit pro p̄sentib⁹. sed cum dicit. homo curret supponit pro presentib⁹ ⁊ etiam pro futuris. Et hoc pe: his. tetigit in diffinitione cum dixit. a minori suppositione ad maiorem. Scientiam aūt ampliationuz aristo. tetigit p̄mo elencorū. dicens. laborans sanabat. Cum enim dicit laborans. i. infirmus vel febricitans sanatur. laborans accipit soluz pro infirmo p̄senti. sed cum dicit laborans sanabat. laborans ampliatur per hoc verbū sanabat p̄teriti imperfecti tēporis pro illo q̄ ē vel fuit infirm⁹ ⁊ laborās ⁊ valz pro positio tantum ille qui est vel fuit laborans sanabat. ⁊ sic etiam est in alijs. vt dicet inferius. ¶ Sequit corrollarie ꝙ sciētia ampliationuz necessario est inuenta ꝓpter ostēdere veritates multarum ꝓpositionuz quaꝝ veritas non potest haberi perfecte ⁊ exprimi sine scientia ampliationum. sic similiter est de falsitate multaꝝ ꝓpositionū quaꝝ falsitas non comprehendit nisi expressa ⁊ cognita ampliatione terminorum. vt patz de istis suspensis in patibulo corilabūt in foro. meretrix erit virgo. senex erit puer. similiter sanctus in celo erit peccator in terra: vt dicetur inferius.

Notandum tertio Petrus hispanus in tertu ostendit

quomodo ampliatio habet fieri per diuersas partesoratiōis. Primo enim fit per nomen. vt hominem esse antixp̄m est possibile. iste modus possibile qui est nomen ampliat istum terminum communem homiuez: non pro illo qui est tantum: sed pro illo qui est vel potest esse. Ad quot tamen differētias temporis habet ampliare iste modus possibile vel hoc verbum potest vel eius participium: dicetur in vna regula sequenti. Secundo ampliatio fit per participiuz: vt homo potest esse animal. Tertio ampliatio fit per aduerbium. vt homo necessario est animal. in qua subiectum homo non accipitur tantum pro p̄senti homine sed etiam pro futuro. vt patebit inferius distincte in regulis. Postea pe. his. ponit diuisionem ampliationis. ⁊ dicit ꝙ ampliatio est duplex. Quedam enim est ampliatio que fit respectu suppositorū. vt homo potest esse albus. Alia est que fit respectu plurium temporum. vt homo necessario est animal. Ampliatio enim ratione suppositoruz est quando terminus sumitur pro pluribus suppositis vigore ampliationis q̄ ante ampliationem. vt homo potest esse alb⁹ hoc subiectum homo ampliatur pro presentibus hominib⁹ ⁊ futuris. ⁊ valet tantum homo qui est vel potest esse potest esse albus. Sed ampliatio respectu temporuz est quando terminus extenditur pro pluribus aut pro omnibus differentijs temporum vt homo necessario est animal. similiter hic. hominem impossibile est esse asinum. in his enim ꝓpositionib⁹ necessario ⁊ impossibile ampliaut hominem ad omnem differentiam temporis. prima enim valet tantuz: quandocūqꝫ homo est vel erit vl fuit necessario homo est animal. similiter secunda valz tantum. quādocumqꝫ homo est vel erit vel fuit impossibile est ꝙ homo sit asinus. Differētie em̄ temporꝝ iuxta aristo. iiij. phisicoꝝ: sunt tres p̄sens preteritum ⁊ futurum. ¶ Sequitur corrollarie ꝙ in ista homo necessario est animal: homo ampliatur ad omnes tres differentias tēporuz. sed cuz dico. homo potest esse alb⁹. homo ampliat ad duas differentias temporꝝ. scilicz ad presens ⁊ ad futurum. ⁊ non ad p̄teritum. quia ad preteritum nulla est potentia. vt dicitur primo celi. Et hec ampliatio que est ad omnia tempora est irrestricta. sed illa que est ad aliquas differentias tēporuz dicit restricta. ⁊ fit pro multis suppositis ad certas differentias temporum.

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝙ Pe. his. in fine textus ponit duas regulas. vnam de ampliatione que fit respectu suppositorum. ⁊ est ista. Ter

minus supponens ⁊ suppositum reddens verbo habenti vim ampliaudi a se vel ab alio ampliatur ad illa que possunt esse sub forma termini supponētis. idest sub forma li ſcato termini supponentis ⁊ pro his rebus que possunt in presenti ⁊ in futuro recipere predicationem talis termini supponentis. vt homo potest esse alb. iste termin⁹ homo ampliatur pro homine qui est vel etiam pro illo qui potest esse. ¶ Sequitur corrollarie ꝙ aliquando alique dictiones ⁊ aliqui termtni habent ampliare ex se ⁊ ratione sui. vt est hoc verbum potest. Aliquando autem habet vim ampliandi ab alio. vt verbum substantiuum est. habet virtutem ampliatiuam ab illo participio potens vel ab illo modo possibile. vt dicendo est: potens est: possibile. vt homo est potens esse animal. ⁊ etiam in ista animal possibile est esse album. Secunda regula petri hispani est que fit respectu ⁊ ratione temporis. ⁊ est ista. Terminus communis supponens ante verbum positus. vel etiam terminus cōmunis apponens idest post verbum positus respectu verbi habentis vim ampliandi ad tempus. talis terminus cōmunis ampliatur pro omni differentia tēporis ad presens: p̄teritum ⁊ futurum. vt hō necessario est animal. iste terminus communis homo: ampliatur pro p̄sentib⁹ p̄teritis ⁊ futuris. vt dictum est prius.

Petrus hispanus pro ampliori notitia ampliationis

habenda mouet in textu hoc sophisma. Impossibile potest esse verum. Et ad huius sophismatis intelligentiam arguit pro ⁊ cōtra. ⁊ finaliter respōdet ꝙ sophisma est falsum. Arguit autem primo ꝙ sophisma sit verum. Illud qd̄ est vel erit impossibile potest esse verum. ergo impossibile potest esse verum. tenet consequentia ab exponente ad expositam. exponens enim ⁊ exposita conuertuntur quinymo quando sunt multe exponentes: omnes conuertuntur cum exposita. non quo ad quantitatez: sed quo ad veritatem vel falsitatez. vt dicetur in tractatu exponibilium. Antecedens probatur quia sequitur bene. antixp̄m non fuisse post tempus suum determinatum eius: est impossibile: supposita veritate scripture diuine: que ostendit determinatum tempus aduentus xp̄i. vt patet in apocal. iohis. ⁊ tamen hoc modo est verum. quare concludit pe. hii. ꝙ impossibile est verum. In oppositum autem ꝙ sophisma propositum sit falsuz arguit sic. Quicquid potest esse verum est possibile. sed impossibile potest esse verum. ergo impossibile est possibile. qd̄ est falsum. quia oppositum concluditur de opposito. tenet cōsequētia in tertio modo prime figure. scilicz darij. Et quia cōclusio est falsa ergo aliqua premissarum debet esse falsa. ⁊ nō maior: ergo minor. que est sophisma propositum: ergo sophisma falsum. Q⁊ etiam impossibile non potest esse veruz probatur. quia impossibile non potest esse. ergo nec potest esse verum. tenet ꝯña a superiori negato ad inferius. esse enim verum presupponit esse. Q⁊ autem impossibile non potest esse. quia ideo dicit impossibile: quia ei repugnat existentia in natura. Postea pe. his. respondet ad sophisma propositum. ⁊ dicit quod est falsum. ⁊ soluit ex consequenti rationem que probabat sophisma esse verum. ⁊ dicit ꝙ in probatione hui⁹ sophismatis committitur fallacia accidentis. qd̄ sic patet. quia vt dicitur in sexto tractatu. In fallacia accidentis sunt tria. scilicet res subiecta. attributum: ⁊ accidens. modo ista tria inueniuntur in probatione huius sophismatis. quia cum dicitur qd̄ est vel erit impossibile tangitur res subiecta. sed cum dicitur impossibile: tangitur accidens scilicet impossibilitas. attributum autem qd̄ significatur vtriqz inesse scz taz rei subiecte ⁊ etiā accidenti: est potest esse verū. ⁊ hoc verū cōuenit vni. creditur etiā posse alteri cōuenire cui tamē nō conuenit. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis. littera Pe. hispa. de diffinitio-

ne ampliationis ꝛ eius modis est sufficiēter assignata. veritas huius cōclusionis patꝫ ex his que dicta sunt in notabilibus.

Arguitur primo. Ampliatio non est extensio termini communis. ꝓbatur sic. quia terminus singularis etiam potest ampliari ꝓbatur in ista antichristus potest esse: que valet tantum antichristus nunc est in ꝓsenti tempore: vl̄ potest esse in futuro tempore. Dico verum argumentū concludit q̄ terminꝰ singularis ampliatur ampliatione cōmuniter dicta: que est respectu diuersoꝝ temporum: sed nō ampliatur ampliatione ꝓprie dicta: que est respectu pluriū suppositoꝝ. terminꝰ enim singularis non habet plura supposita.

Arguitur secundo. Terminus singularis ampliatur. ꝓbatur. illud quod restringitur potest ampliari: sed terminus singularis restringitur. ergo etiam terminus singularis ampliatur. Maior patet. quia restrictio et ampliatio sunt opposita priuatiue: modo opposita priuatiue habent fieri circa idem. vt dicitur i post predicamentis. Minor patet in ista. Johānes albus currit. in qua iste terminus singularis iohannes restringitur solū ad album iohannem.

¶ Dico verum argumentū concludit q̄ terminus singularis restringitur restrictione improprie dicta: que est ratione cōsignationis accītalis. Sed non restringitur restrictione ꝓprie dicta: que est ad paucioza supposita. quia terminus singularis non habet sub se aliqua supposita nec inferius se essentialiter.

Arguitur tercio. Ampliatio non est ꝓprietas termini supponētis ꝑsonaliter. ergo determinatio Petri hispani nō valet. ꝓbatur antecedēs. quia terminus supponēs naturaliter potest ampliari igitur suppositio nō est ꝓprietas termini supponētis personaliter. ꝓbatur añs in ista ꝓpositiōe. homo potest esse animal. iste terminus homo potest supponere naturaliter: et supponit naturaliter quādo capitur per se: et hic ampliatur per hoc verbum potest. Dico verū argumentū concludit q̄ terminus supponens naturaliter per se potest ampliari quādo ponitur respectu dictionis ampliatiue. terminus ergo supponēs naturaliter ꝛ retinens suppositionē naturalē non potest ampliari: sed cum eam non habet potest ampliari.

Arguitur quarto. Ampliatio non est ꝓprietas termini supponentis personaliter. ꝓbatur. quia terminus supponꝰs simpliciter etiā potest ampliari. vt patet in ista ꝓpositione. homo necessario est species. Dico verū argumentum concludit q̄ terminus supponēs simpliciter potest ampliari quo ad tempoza tantum non aūt quo ad tēpoza ꝛ supposita simul: modo terminus qui ampliatur ad suppositа et tempora vere ampliatur.

Arguitur quinto. Terminus supponens simplr potest ampliari quo ad supposita. igitur solutio predicta non valet. ꝓbatur añs. terminus cōmunis potest ampliari ad supposita: sed terminus supponēs simplr est terminus cōmunis. igitur Maior quia terminus dicit cōmunis. q̄ predicatur de pluribꝰ: et habet multa supposita. vt dicit Petrus hispa. in primo tractatu. in diffinitiōe termini communis. Minor est nota quia terminus supponens simpliciter supponit ꝓ natura communi: et per consequens ipse est cōmunis. signū enim ꝛ signatū debēt esse ꝓporcionata. Dico verum argumentum concludit q̄ terminus suponens simpliciter est terminus cōis. q̄ ꝓcat natura cōmunē: et talr nō ampliat nec restringit. sz nō est cōis cōmunitatis ꝓcationis suppositoꝝ: quo modo terminus qui ampliatur dicitur cōmunis.

Arguitur sexto. Ampliatio non ꝓsupponit suppositionez. et ꝓ ꝑns ampliatio nō est extensio a minori suppositiōe ad maiorem. ꝓbatur antecedēs. vnū disparatorum non ꝓsupponit aliud. sed suppositio ꝛ ampliatio sunt disparata: igitur ampliatio non ꝓsupponit suppositionem. Maior. quia vnum disparatorum est contrarium alteri. ergo vnum non ꝓsupponit aliud. Minor. quia ampliatio et

suppositio sunt distincte species terminozum. Dico verum argumentū concluderet si suppositio et ampliatio essent vere disparata. Modo suppositio ꝛ ampliatio habēt se sicut inferius ꝛ superius. ꝛ sic argumentū non concludit.

Arguitur septimo. Ampliatio non est extensio. igitur. probatur. ꝓpria passio nō derelinquit suuz subiectum Sed extensio est ꝓpria passio quantitatis realis. igitur ampliatio non est extensio. Maioz. quia subiectum ꝛ sua passio cōsequuntur se inseparabiliter. Minoz est Aristotelis quinto methaphce. vbi ostendit q ꝓprium est quantitatis extendi ꝛ habere partes extra partes.

¶ Dico verum argumentum concludit de extensione reali: de qua non est ad propositum. Sed hic fit mentio de extensione logicali ꝛ similitudinarie dicta.

Arguitur octauo ꝛ vltimo. Terminus non potest extendi a minozi significatiōe ad ꝛcationem maiozem: igitur diffinitio non valet. probatur antecedens. forma rei non suscipit magis ꝛ minus. sed significatio est forma termini significantis. igitur. Maioz est Gilberti Porritani autoris sex principiozū. quia forma cōsistit in quodam indiuisibili. Minoz patet. quia termini distinguuntur per significationes suas. modo forma est que separat ꝛ distinguit. vij. methaphce. ¶ Dico verum argumentum concludit q significatio ꝛm se non extenditur. sed bene ratiōe alicuius additi vel respectu suppositoꝛ ꝛ tempoꝛ. ꝛ sic etiam intelligenda est diffinitio.

Pro ampliozi notitia scientie ampliationum habenda: subiungende sunt alique regule quibus natura terminozum ampliantium intelligi possit ꝛ cognosci. Prima regula. Terminus positus a parte subiecti respectu verbi preteriti perfecti tempozis: qō est copula principalis vel etiam ipsam includens talis ampliatur pro illo qō est vel fuit. vt homo fuit animal. que valet tantum. homo qui est vel fuit: fuit animal. Dico notanter in regula respectu verbi preteriti perfecti tempozis. quia respectu verbi preteriti imperfecti tempozis ampliatur terminus pro eo qō est ꝛ erat. vt laborans sanabatur. Respectu autem verbi preteriti plusq̄ perfecti tempozis ampliatur pro eo quod est vel fuerat.

¶ Secunda regula. Terminus cōmunis a parte subiecti positus respectu verbi futuri tempozis quod est copula principalis vel copulam principalem includens ampliatur pro illo quod est vel erit. vt homo erit animal. que valet tantum homo qui est vel erit. id est nascetur. erit animal. ¶ Tertia regula Terminus positus a parte predicati respectu verbi preteriti vel futuri tempozis non ampliatur. sed supponit ꝛ accipitur scōm exigentiam copule. vt homo fuit animal. hoc predicatum animal non ampliatur: sed supponit pro animali ꝛ accipitur qō natum est ꝛ genitum scōm significationem tempozis in illo verbo fuit designatum Sic similiter in ista homo erit animal hoc predicatum animal non ampliatur: sed supponit ꝛm exigentiaz tempozis qō per copulam importatur. scilicet pro animali qō nasci debet ꝛ generari. Ratio huius regule est ista. quia generaliter termini ampliatiui non ampliant post se terminum sequentem sed precedentem: licet negatio negat terminum sequentem huius ratio dicetur inferius. Dico notanter q termini ampliatiui ampliant in ante ꝛ non in post. qz aliqui sunt termini ampliatiui qui ampliāt in ante ꝛ post. vt dicetur in regulis sequentibus. ¶ Quarta regula. Terminus cōmunis positus a parte subiecti respectu participij preteriti tempozis qō est predicatum principale: terminum communem precedentem ampliat pro illo qō est vel fuit: vt homo est mozuus. hic participium mozuus qō est preteriti tempozis ꝛ predicatum principale: ampliat hoc subiectuz homo pro illo qō est vel fuit homo. Unde predicta propositio valet tantuz. illud qō est vel fuit homo est mozuum. ¶ Quinta regula. Terminus communis positus a parte subiecti respectu participij futuri tempozis: quod est predicatum principale: ampliatur p

illo qd̄ est vel erit. vt homo est generandus. hoc participium futuri temporis generandus ampliat hoc subiectum homo pro illo qd̄ est vel erit. vnde propositio valet tantum. homo qui est vel erit ē generandus. ¶ Sequitur corrollarie q̄ in istis a me auditur omnis legendus. a me examinatur omnis promouendus nihil ampliatur. Ratio. quia participium futuri temporis non est predicatum per se. ¶ Sequitur corrollarie secundo q̄ in istis: homo est amandus: homo est cognoscendus: homo est diligendus. subiecta non solum ampliantur pro illo quod est. vel erit: sed ad quinq̄ differentias temporum. nec est hoc contra presentem regulam: quia verba ⁊ participia que significant actum anime interiorem cognoscitiuum habent specialem naturam ⁊ virtutem ampliandi ad quinq̄ differentias temporuz. vt dicetur inferius in vna regula speciali.

¶ Sexta regula. Terminus captus respectu huius verbi potest siue precedat siue sequatur: ampliat ad suponendum pro illo qd̄ est vel potest esse. vt homo potest esse animal. Iste terminus homo ampliatur ratione huius verbi potest pro illo quod est vel potest esse. ¶ Sequitur corrollarie q̄ hoc verbum potest capitur dupliciter. vno modo proprie pro illo quod ē vel quod in futuro potest esse: ⁊ sic ampliat terminum ad duas differentias temporum. scz ad est ⁊ potest esse. Secundo capitur communiter. ⁊ sic habet ampliare ad quattuor differentias temporum scz ē fuit erit ⁊ pōt esse.

¶ Septima regula. Terminus supponens positus respectu illorum modorum: possibile: impossibile: contingens: necessariū: inquantum faciunt propositiones modales de sensu diuiso: ampliant terminum precedentem pro illo qd̄ est vel potest esse: vt sedente possibile est ambulare. sedentē ampliatur pro illo qd̄ est vel potest esse. Sequitur corrollarie q̄ modi facientes ꝓpositionem modalem habent eandez vim ampliādi cum isto verbo potest.

¶ Octaua regula. Terminus positus a parte subiecti respectu nominis verbalis in bilis vel in bile terminato: qd̄ est predicatum principale vel principalior pars predicati: ampliatur pro illo qd̄ est vel fuit vel erit vel potest esse. vt homo est amabilis. hō est amatiuus. ¶ Nona regula. Hec dictio prior ampliat terminum precedentem pro illo qd̄ ē vel fuit: sed terminum sequentem pro eo qd̄ ē vel erit: vt homo ē prior asino. homo ē terminus prior. quia homo est terminus ꝑcans rem excedentem in prioritate ⁊ asino ē terminus posterior: quia significat rem excessam in prioritate.

¶ Decima regula. Hec dictio posterior ampliat terminum precedentez pro illo qd̄ est vel fuit: sed terminum sequentē pro eo qd̄ ē vel erit. vt homo est posterior asino. hō ampliatur pro eo qd̄ ē vel erit. sed asino pro eo qd̄ ē vel fuit. Sequitur corrollarie q̄ in istis regulis terminus non dicitur prior ⁊ posterior ratione situs ⁊ loci in ꝓpositiōe sed ratione excessus ⁊ significati. vt patet in ista. homo ē posterior asino. homo non ē prior terminus: sed asino. ista enim significat q̄ asinus ē prior. ⁊ homo est posterior.

¶ Undecima regula. Verba que significant actū anime interiorem cognoscitiuum vel appetitiuuz. vel etiam presupponentem cognitionem: terminum communem rectum ab eis a parte posterior tunc ampliant eum pro eo qd̄ ē. fuit. erit. vel potest esse. vel potest imaginari esse. vt ego cognosco venientem. iste accusatiuus venientez ampliatur ad quinq̄ differentias temporum. Sic etiam in ista. socrates apparet asinus. iste terminus asinus ampliatur ad quinq̄ differentias temporum.

¶ Duodecima regula. Verba significantia actum anime exteriorem ampliant terminos sequentes pro eo qd̄ est vel immediate ante hoc fuit: vt audio sonum. sonuz ampliatur pro illo qd̄ ē vel immediate ante hoc fuit. Sed in voce passiua ampliant terminum reddentem suppositum verbo passiuo. vt sonus auditur. Sequitur corrollarie q̄ termini communes positi in propositionibus in quibus copula ē precise presentis temporis: tales non ampliantur. vt homo ē animal. nec subiectum homo nec pre-

dicatur animal ampliant. sed supponunt precise ad tempus presens: sicut copula exigit et requirit.

Circa tractatum appellationum Queritur vtrum diffinitio appellationis et eius differentia a suppositione et significatione a petro hispano sit bene assignata.

Pro intellectione questionis mote Sciendum est q iste ē tractatus quartus partialis septimi tractatus pe. his. in quo pe. his. determinat de appelationibus terminorum. Ratio autem ordinis quare pe. his. prius determinat de suppositione et ampliatione terminorum q̄z appellatione. quia communiora debent esse priora. vt ostenditur primo phisicorum et tertio. modo suppositio et ampliatio sunt p̄rietates et passiones terminorum communiores q̄z appellatio. Suppositio enim et ampliatio scōm pe. his. conueniunt tm̄ terminis significantibus res existentes q̄z non existentes. vt dictum est ante. Sed appellatio ē p̄prietas termini solum conueniens termino pro re existente. vt patebit in diffinitione appellationis. Ratio autem istius q̄nare prius determinat de appellatione q̄z de restrictione quia appellatio plus intrinsece sequitur terminum q̄z restrictio. Appellatio enim sequitur terminum ratione significationis siue pro re quam significat. significatio que est forma termini intrinseca quia sequitur rem forma enim vt dicit scōo phisicorum est principium rei intrinsecum. Restrictio autem sequitur terminum extrinsece. quia ratione termini restringentis sibi additi. vt dicendo albus currit. Pro intellectione ita q̄z pe. his. intelligenda.

Notandum primo q̄ subiectum attributionis in scientia appellationum est terminus appellans vel appellatiuus. p̄prium autem passio est appellatio: terminus autem dicitur appellans ideo q appellat rem quam facit. vnde dicitur appellatiuum: quasi ad plura pulsiuum. diffinit autem pe. his. appellationem in textu dicens. appellatio est acceptio termini pro re existente. cuius diffinitionis diffinitum est appellatio. non quocumq̄ modo sumpta: sed logicaliter pro nominatione rei existentis. Vnde appellatio capitur quattuor modis. Primo. vt est a minore iudice ad maiorem prouocatio: et sic accipiunt iuriste appellationes: vnde et dicunt q̄ appellare et mendicare nulli est inhibitum. Secundo accipitur appellatio grammaticaliter: et sic est significatio vnius nominis plurium rerum. vt homo dicitur nomen appellatiuum: quasi ad plura pulsiuum: quia significat plures res. Tertio capitur appellatio pro accidentali et extrinseca denominatione. Et sic capit in antepredicamētis in diffinitione denominatiuorum: in qua dicitur: q̄ concretum habet appellationem id est accidentalem denominationem a suo abstracto. vt albus ab albedine. Quarto capitur appellatio vt est nominatio rei existētis. et sic capitur hic in proposito. ¶ Sequitur corollarie q̄ diuersi artifices possunt considerare idem obiectum materiale: sed non formale et diuerso modo: qualiter contingit de appellatione in proposito. pro genere autem in diffinitione ponitur acceptio. quia acceptio est communior q̄z appellatio. modo de ratione generis est q̄ genus debet esse communius q̄z suum diffinitum. Dicitur vlterius in diffinitione termini. et per hoc excluduntur orationes et sincathegoremata que non appellant. ex quo non sunt termini. terminus em̄ est pars materialis p̄pōis cathegorice. sincathegoremata aūt nō sē partes materialis p̄pōis. sic et orōnes nō sūt partes p̄pōis cathegorice. vt ostendit primo perier. Dicit vltimo p̄ re exīte et p hoc excludunt termini ficti vt chymera tragelaph⁹: q̄ non appellant. q̄ non sunt res exītes. ¶ Sequit corollarie q̄ non oportuit addere ad diffinitionez appellationis termini substantiui. quia hoc sufficienter explicatur cum dicitur. pro re existente. res enim exīs fcatur substantiue quemadmodum accīs in concreto adiacenter.

Notandum secundo ꝙ petrus hispanus postq̄ diffinit appellationē: ꝯsequenter ostendit quomodo appellatio differt a significatione et suppositione. et dicit ꝙ appellatio est tantum respectu rei existētis. et ergo termini significantes res fictas: vt chymera: vacuū non appellant: sed suppositio ⁊ ꝑcatio sunt tā rerū existentium q̄ non existentium. Juxta enim cōmunem sententiam logicorum. impossibile est significabile. modo impossibile est non ens Sic etiam termini ficti ꝑm petrum hispanū supponunt non pro rebus que sunt: sed pro rebus que imaginātur esse. Postea Petrus hispanus diuidit appellationē. et dicit ꝙ appellatio est duplex: Quedam enim est appellatio termini cōmunis pro re in cōmuni: vt quando terminus cōmunis supponit simpliciter: vt patet in ista ꝓpositione. homo est species. animal est genus. in quibus subiecta supponunt simpliciter pro natura cōmuni. nullus enim particularis homo est species: vt dictum est in tractatu suppositionū: sed natura humana in cōmuni sumpta est specifica: ⁊ tunc termin⁹ qui sic appellat hoc qd̄ ꝑcat hoc appellat: et ꝑ illo etiam supponit. Alia autem est appellatio termini cōmunis pro suis inferioribus. vt quādo terminus communis habet personalē suppositionez. vt homo currit: in qua iste terminus homo appellat solū particulares homines existentes. et tunc terminus non supponit et appellat pro illo quod significat. quia iste terminus cōmunis homo ꝑcat hominē in cōmuni. et supponit pro particularibus: similiter appellat ꝑ particularibus.

Notandum tercio pro intelligentia appellationum terminoꝝ quas alij logici ponunt. Notandū ꝙ termini sunt duplices. quidā sunt termini cathegorematici: et quidā sincathegorematici. Termini cathegorematici sunt qui per se aliquā rem significant: vt homo animal asinus. Sed termini sincathegorematici sunt qui per se nullam rē significant. vt. omnis: null⁹. Dicitur enim primo periermeniarū. Omnis non est vniuersale: sed vniuersaliter ꝯsignificat. Termini aūt cathegorematici sunt duplices. quidā absoluti. scz qui ꝑcant res de predicamento substantie. vt homo. animal. Alij vero cōnotatiui. scz qui significāt res de predicamēto accidentis. vt alb⁹ niger. magnus paruus. Et terminus cōnotatiuus habet duplex significatū. quoddā materiale ⁊ quoddā formale. Materiale est quod ꝑcat minus principalit̄ et ex consequēti. Formale autē est qd̄ ꝑcat principaliter. vt albus est terminus cōnotatiuus: et ꝑcatione materiali ꝑcat substantiā: formali autem ꝑcat qualitatē inexistentem illi substātie. Unde dicitur cōnotatiu⁹ quasi cū alio significato vt materiali ꝑcatū formale ꝑcatiuus. Unde ⁊ dicit̄ in predicamētis ꝙ albus solā qualitatē significat. Termini itaq̄ cōnotatiui accidētales principaliter ꝑcant accidens. ex ꝯsequenti aūt ꝑcant substantiā ⁊ subiectū in quo est tale accidens. Duplex aūt cōmuniter assignat̄ appellatio. quedā est appellatio forme. ⁊ quedā rōnis. Appellatio forme est acceptio termini ꝑ significato suo formali per modū adiacētis vel nō adiacentis pro aliquā differētia tēporis. vt homo est albus. hoc adiectiuū albus appellat suum formale scz albedinem adiacere homini. omnis em̄ forma accidētalis denomīat rem accidētaliter cui⁹ est forma. Quādoq̄ autē fit appellatio forme positiue. vt iohānes est diues. hoc adiectiuū diues significat iohanni adiacere diuitias positiue: Sed cū dico. Johānes est pauper. hoc adiectiuum pauper significat diuitias adiacere iohanni priuatiue. id est non inesse ei. Et appellatio forme est duplex. quedam est appellatio forme simplex. quando scz vnū accidens tantū significat̄ inesse alicui rei: vt homo est bonus. Johānes est faber. Alia est appellatio forme varia quādo scz plura accidētia denomināt vnam rem ⁊ significant̄ inesse vni rei. vt Johannes est alb⁹ monachus. Johanni significantur inesse duo accidentia. vnum albedinis quo ad habitum. secundum quo ad

professionem. Johannes enim dicitur monachus rone professionis: t albus monachus ratione habitus. licet ipse possit esse niger in corpore.

¶ Sequitur corollarie primo q non est inconueniens vni rei inesse plura accidetia etiã specifice distincta. patet hoc autoritate Aristotelis primo physicor dicentis. q infinita id est accidentia insunt vni subiecto. vt idem homo est musicus et albus.

¶ Sequitur corollarie secundo q vnũ accidens potest esse subiectum alteri⁹ in virtute substãtie t nõ vt subiectũ quod sed subiectũ quo. Ostẽdit enim Aristoteles in predicamẽtis q omnia accidẽtia insunt substãtie naturali mediãte superficie et quantitate. vnde et dixit. tantum album dices quanta est superficies albi.

Notãdum quarto et vltimo q alia est appellatio rationis. et est acceptio termini pro suo significato. vel fcatis fm illam determinatã rationem fm quã talis terminus fcat significatũ suum. vt est hoc verbũ cognosco: qõ terminũ cõmunem sequentem facit appellare suã in rationẽ t eam concipi fm rationem formalem suam. Cum enim dico cognosco venientẽ. iste actus venientẽ appellat suã ratione. et valet tantũ. ego habeo rationẽ t conceptũ venientis. ratio autẽ venientis est cõtinue accedere et appropinquare. Vnde ad veritatẽ istius cognosco venientem requiritur q habeã apud me conceptũ quare aliquis dicitur veniẽs. concept⁹ autem quare aliquis dicitur veniẽs quia cõtinue accedit et appropinquat. Est aũt regula generalis appellationis rõnis. Omnis terminus significans actũ anime interiorẽ cognoscitiuũ vel presupponentẽ cognitionẽ terminũ cõmunem sequentẽ in quem transit vel transire denotatur actus illius verbi: facit appellare suam rationẽ formalem. vt cognosco venientem. similiter hic: a me cognoscitur veniẽs. iste nominatiu⁹ veniens appellat suam rationem.

¶ Sequitur corollarie. primo. q ad veritatem istius cognosco venientẽ non requirit q cognoscerẽ illũ hominem qui venit quo ad eius personã vel substantiam: sed requiritur ad veritatẽ eius q habeã conceptũ venientis: vt dictũ est.

¶ Sequitur corollarie secũdo. q iste due non valẽt idem: venientem cognosco: et cognosco venientem. Ratio quia ad veritatẽ istius: venientem cognosco: sufficit q cognosco istũ hominẽ et personã eius qui venit. Sed ad veritatẽ istius cognosco veniẽtem requirit q habeã conceptũ de veniẽte: quare dicitur veniẽs. Dicitur autẽ aliquis veniens quia ꝓtinue accedit t appropinquat:

¶ Sequitur corollarie tercio q iste due natura intendit monstrũ: et natura monstrũ intendit: differunt penes appellationẽ. in prima enim est appellatio rõnis: et est falsa. valet enim tantũ q natura intendit monstrũ sub rone monstri: modo hoc est falsum. Ratio enim monstri est deffoꝛmitas annexa rei mõstruose: modo talem deffoꝛmitatẽ et defectũ natura nõ intendit. Dicitur em secũdo de generatione. Natura intendit id quod melius est. Secũda autem est vera. sez natura monstrũ intendit. quia in ea nõ est appellatio rationis. et valet tantũ. q natura intendit t pducit illam rem in qua est talis deffoꝛmitas. et hoc est verũ. quia nutrit eam: augmentat t conseruat

¶ Sequitur corollarie quarto q iste due non valent idem. Johannes percussit papam: et iohannes papam percussit. Ratio quia in prima est appellatio rationis. in secunda non. vnde prima valet tantũ: Johannes percussit papam tempore papatus sui t sub ratione papatus. Secunda autem valet tantũ iohãnes percussit illum qui nunc est papa: licet non tempore papatus.

¶ Sequitur corollarie quinto q iste due non valẽt idem. Aristoteles cognouit deum trinũ t vnum: et Aristoteles deum trinũ t vnum cognouit. Ratio quia prima est falsa: quia valet tantum. Aristoteles cognouit deum sub illa ratiõe qua trinus et vnus: quod est falsum. Aristoteles enim hoc non credidit q aliquid esset vnum in essentia

et trinum in personis. ipse enim est philosophatus humano modo. hoc autem est supra intellecum humanū: intelligere aliquid esse vnū in essentia ⁊ trinum in personis. Secunda autem est vera scz q̄ Aristoteles deum trinū ⁊ vnum cognouit. Ratio qa ipse cognouit ex effectibus et bono ordie rerum q̄ esset vnum ens primum a quo dependent celum et tota natura. et hoc ens primū est vnū in essentia et trinum in psonis

¶ Sequitur corollarie sexto q̄ iste due non valent idem. Monachus amat pecuniam. et pecuniā monachus diligit. Prima enim est falsa. quia valet tantum q̄ monachus diligit pecuniā sub ratione pecunie et proprietatis: quod est falsum. monachus enim non debet habere p̄rium. Sed hec est vera. monachus pecuniam diligit in q̄ntum pecunia est quoddā ens: et sic omnia entia quia a deo sunt mediate vl immediate diligimus.

¶ Sequitur corollarie septimo q̄ nō est idē dicere: omne nomē significat substantiaz ⁊ omne nomen substantiam significat. Ratio quia prima est falsa ratōe appellationis et secunda vera. Prima enim valet tantum quod omne nomē significat substantiam sub ratione substantie. modo hoc est falsum. quia ratio substantie est esse genus generalissimū ⁊ cōmunissimum predicatum in genere substantie. modo non omne nomen significat generalissimum ⁊ cōmunissimū predicatū in genere substantie: sed solū hoc nomen substātia. ⁊ sic iohannes petrus non significant substantiam. Secunda autez est vera. quia valet tantum q̄ omne nomen substantiā significat capiēdo substantiam communiter. licet non sub ratione substantie.

¶ Sequitur corollarie octauo. q̄ licet in omnibus exemplaribus adductis fit transpositio nominum: ⁊ nomina et verba transposita idem significant: tamen non sequitur q̄ omnes p̄positiones predicte essent equaliter vere. Ratio quia hoc dictū Aristotelis q̄ nomina et verba transposita idem significant: intelligitur: non variatis proprietatibus termino⁊. Si enim mutatur ampliatio: appellatio: restrictio: vāl transpositione nominum et verbo⁊: ipsa non significant idem. vt patet ex declaratione.

¶ Sequitur corollarie finaliter. non eodem modo notabile tertium et quartū loquūtur de appellatione quēadmodum Petrus hispanus nec eodem modo accipitur appellatio in notabili tercio et quarto sicut in textu Petri hispani vt patet ex dictis. quia enim appellatio termino⁊ expressa in notabili tercio et quarto maxime variat veritates ⁊ falsitates p̄positionū in omni arte et scientia: necessarium fuit adducere quomodo alij logici loquūntur de appellatiōe termino⁊: inter omnes proprietates terminorū appellatio in notabili tercio et quarto expressa est notabilior ⁊ pulcrior ⁊ ad veritates p̄positionū ⁊ falsitates plus necessaria. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis. determinatio Petri hispani de

Appellatione et eius differentia a suppositione et significatione in textu est bene ⁊ sufficiēter assignata. Veritas huius cōclusionis patet ex notabili primo et secundo.

Arguitur primo: logicus non habet determinare de

appellationib⁊. igitur. probatur antecedēs. Diuersi artifices habent cōsiderare diuersa obiecta. sed grāmaticus determinat de appellationib⁊. igitur non logicus. Maio⁊ est nota ex Aristotile primo posterio⁊. Minor quia grāmaticus determiāt de qualitate. modo quedā qualitas est appellatiua. Nomen enim illud dicitur esse appellatiuum quod pluribus est cōmune. vt homo animal.

¶ Dico verum argumentū concludit q̄ grāmaticus determinat de appellatiōe: hoc est de cōmuni significatione nominum: et etiā logicus determinat de appellatiōe: sed non eodem modo. vt dictū est in notabili secundo. primo

Arguitur Secundo. Diffinitio appellationis Petri hispani non valet. probatur. quia plures termini appellant qui non significant res existentes. probatur. nomina abstracta appellant: vt notum est: et tamen non significant res existentes. vt albedo est: albedo appellat et nō significat rem existentē. albedo enim significat accidens: modo accidēs non est per se existens. Accidens enim semp est in alio et cadit in aliud: vt dicit Porphirius:

Dico verū argumentū concludit q nomina abstracta accidentiū non significant res per se existētes fm rem: tamen sufficit q fm modum significandi. sunt enim talia nomina substātiua: modo nomen substantiuū significat per modum per se stātis: t nō alteri inherentis.

Arguitur tercio. Ex diffinitione appellationis sequitur falsum. ergo ipsa nō valet. probatur antecedēs quia sequeretur q termini supponētes simpliciter non appellarēt: pbatur. quia terminus q debet appellare debet accipi p re existēte. sed terminus acceptus simplicit nō accipitur p re existente. Maior patet. ex diffinitione appellatiōis. minor quia esse existētie et existere in rerū natura conuenit singularib. existere enim est actus. modo act' sunt suppositor et singularium modo vte non est singulare. vt pbatur primo posteriorū. vnde bene dixit Aristoteles in predicamentis. Non existētib' primis substantijs impossibile est aliquod aliorū remanere.

Dico verū argumentū concludit q licet vniuersale nō habet esse existētie et actuale existere fm se: tamen sufficit q hoc habeat ratione singularis in quo est: vel etiam possumus dicere q licet terminus supponens simpliciter non appellat esse et existere existentie: tamen appellat esse et existere essentie.

Arguitur quarto: Ex diffinitione appellationis sequitur falsum. igitur ipsa nō valet. probatur sequela. quia sequeretur q termini cōmunes non appellarēt quod falsum est. probatur. quia illud quod appellat fcat rem p se existentem. sed termini cōmunes non fcant rem per se existentē igitur. Maior patet ex diffinitione. Minor pbatur. quia illud quod fcat rem existentē fcat hoc aliqd. termini autem cōmunes nō fcant hoc aliquid: sed fcant quale quid. vt dicitur in predicamēto substantie circa tertiā proprietatē predicamēti: vbi dicitur q substātia prima significat hoc aliquid: sed substantia secunda significat quale quid.

Dico verum argumentum concludit q licet termini communes non fcant aliquid cui cōuenit per se existere in natura fcatiōe primaria: tamen secundaria: et hoc sufficit fcatione enim primaria termini cōmunes significant naturam cōmunem: licet fcatione secūdaria fcant et important singularia: que participant illā naturā cōmunem. vt dictū est sufficienter in suppositionibus.

Arguitur quinto. Appellatio non differt a suppositione et significatione igitur determinatio pe. his. nō valet. pbatur antecedens. quecūq' vni et eidē sunt eadē inter se sunt eadē: sed appellatio suppositio t significatio sunt eadem vni termino: igit inter se sunt eadē: t p ons nō distinguuntur. Maior est Aristotel. primo phicoz. Minor quia idem fcat appellat t supponit. vt in ista ppōne hō currit iste terminus hō fcat supponit et appellat. Dico vez argumentū concludit q suppō appellatio t fcatio sunt aliquando idē materialiter respectu vni' termini cui conuenūt: tamen nō sunt idē formaliter et ratione: quēadmodū etiā albū et musicū sunt idē materiali ter t subiectiue: vt dicitur primo phisicoz: tamē differūt formaliter.

Arguitur Sexto. Terminus communis supponens simpliciter non appellat igitur littera pe. his. falsa. pbatur añs. illud quod appellat fcat rem existentem: sed nullū vniuersale existit. igitur terminus cōmunis nō appellat. Maior est pe. hisi textu. Minor pz qz illud qd existit est singulare: quia oīne quod est ideo est quia vnū numero est. constat autez q vniuersale nō est singulare. vt dicitur primo po

sterioꝝ. vniuersale eniꝫ est vbiqꝫ ⁊ semper: singulare aũt est hic ⁊ nunc. ¶ Dico verũ argumentum concludit ꝙ omne qđ est in vltimo actu nature hoc est singulare: qđ scꝫ est generabile ⁊ corruptibile. hoc autẽ non conuenit vniuersali per se: quia vniuersale non est generabile per se nec corruptibile per se: sed est generabile ad generationem singularis: ⁊ corruptibile ad corruptionem singularis: ⁊ etiam licet vniuersale non existit quo ad esse existentie per se: tñ sufficit ꝙ existit ꝑm esse essentie ⁊ nature sue ꝓprie.

Arguitur septimo. Terminus singularis non ꝑcat. igitur terminus singularis non idem ꝑcat ⁊ appellat. probatur añs. significare est intellectuꝫ rei constituere. sed singulare non est intelligibile: ergo terminus singularis non ꝑcat: ⁊ ꝑ ꝯñs non appellat. Maior est aristo. primo periermenias. Minor quia sensus est singularium: ⁊ intellectus vniuersalium. modo vniuersale non est singulare ¶ Dico verum est ꝙ singulare non est intelligibile primo ⁊ directe: sed ex ꝯñti ei indirecte. quia intellectus intelligens vniuersale: ex ꝯñti intelligit omnia sua singularia.

Arguitur octauo. Ex diffinitione appellationis sequit̃ falsum. igitur ipa nor valet. ꝓbatur añs. quia sequeretur ꝙ nomina accidentiũ non appellarẽt qđ est fassum. per nomina enim accñtium fit aliquando appellatio forme simplicis aliquando appellatio forme, aliquando etiam fit appellatio rationis. vnde ⁊ aristo. scđo elencoꝝ ostendit ꝙ ista ꝯña non valet. cognosco coriscum: ⁊ coriscus est veniẽs ergo cognosco venientem. ⁊ istam ꝯñam cõcedit. coriscum cognosco: ⁊ coriscus ẽ veniens. ergo venientem cognosco: ⁊ non propter aliud nisi ꝓpter variationem appellationis. ꝓbatur sequela. quia terminus qui debet appellare debet ꝑcare rem existentẽ. vt dicit diffinitio Constat autem ꝙ nomina accidentiũ non ꝑcant res exñtes: sed inherentes vt accidens: modo accidens semper cadit ad aliud. vt dicit porphirius.

¶ Dico verum argumentum concludit ꝙ nomina adiectiua quãtum ad ꝑcationem suã formalem non appellant: sed quantum ad suam signnificationem materialem: in quantum scꝫ nominant materiam subiecto cõiunctam. Et sic possunt appellare. vnde ⁊ aliqui dicunt. ꝙ adiectiua masculini ⁊ feminini generis non appellant. quia talia capiuntur pure adiectiue: sed adiectiua in neutro genere capta ⁊ substãtiuata bene appellant. ⁊ ꝑm istum modum modificanda est diffinitio appellationis.

Circa tractatuꝫ restrictionum Queritur primo Vtrũ diffinitio restrictionis ⁊ eius due diuisiones cuꝫ primis tribus regulis a petro hispano sint sufficienter assignate.

Iste est tractatus quintus partialis septimi tractatus Pe. his. in quo pe. hispa. determinat de restrictiõe terminoꝝ. Questio itaqꝫ mota tria querit. Primo querit. vtrũ diffinitio restrictionis quam ponit pe. his: in textu sit sufficienter assignata. Secundo querit. vtrum due diuisiones restrictionis sint bene posite. Tertio querit. vtruꝫ ꝑme tres regl̃e restrictionũ in textu sint sufficiẽt̃ assignate. Pro intellectiõe partꝫ ꝑme

Notandũ est primo. Petrus his. ita diffinit restrictionẽ

Restrictio est coartatio termini cõmunis a maiori suppositione ad minorẽ. Pro cuiꝰ diffinitiõis intelligẽtia notandũ ꝙ diffinitũ ꝑsentis diffinitiõis est restrictio logicalis: Dicit̃ aũt restrictio quasi stricta suppõ: terminꝰ em̃ qui restringit̃ trahit̃ ꝑ dictionem restringentem a suppositione maiori ad minorem. merito itaqꝫ interpretatur restrictio quasi restricta suppositio. vt cum dico homo currit: homo accipitur indifferenter pro masculis ⁊ etiam femellis: sed etiam cum dico albus homo currit: iste terminus homo restringitur per hoc adiectiuum, ad standum solum pro masculis ⁊ non femellis. similiter cum dico homo currit: homo accipit̃ indifferenter ꝓ albis ⁊ nigris

hominibus: sed cum dico albus homo currit: solū accipitur ꝑ albis: ꝓpter hoc adiectiuum albus quod additū huic termino cōmuni homo: restringit ipsum ꝑ albis tantū.

¶ Sequitur corollarie quod terminus vbicunq; ponitur eque multa ſcat significatione essentiali ⁊ primaria: licet non pro eque multis supponit. Restrictio ergo nō fit pro ſcatione primaria ⁊ essentiali terminoꝝ: sed solū ꝑ ſcatione accidentali: que est suppositio termini. In ista ergo ꝓpositiōe albus hōmo currit: iste terminꝰ hō ſcat omnes homines tam albos q̄ nigros ſcatione primaria et essentiali: tñ accidētaliter accipitur solū ꝑ albis ꝑ quibus supponit. Sic ⁊ in ista ꝓpositione. iste homo currit: iste terminus hō ſcatione essentiali et primaria ſcat omnes homines: tamen significatiōe accidētali ratione restrictionis solū accipitur ꝑ vno ⁊ ꝑ vno supponit. Pro genere autem in diffinitiōe ponitur coartatio. Coartatio est cōmunius quoddam q̄ restrictio. omnis enim restrictio est coartatio: sed non econtra. Cum dico mortuus homo: silr imaginabilis homo: est quedā coartatio terminoꝝ: tamē ꝓprie non est restrictio. Cū enim dico mortuus homo: non est suppositio. sed restrictio est quedā suppositio. Dicitur in diffinitione vlterius termini cōmunis: ad denotandū q̄ terminus singlaris proprie nō restringitur vnde cū dico albus iohannes. niger iohānes: non est ꝓprie restrictio. Ratio quia restrictio fit ꝑ suppositis pro quibus terminꝰ supponit: modo iste terminus iohānes non habet sub se supposita. quia terminꝰ singularis non habet inferiꝰ se. Sed cum dico albus iohānes: niger iohānes: est quedā determinatio accidentalis huius quod est iohānes nō quidem pro suppositis sed ꝑ modo determinatiōe accidētali. Vltimo cum dicitur: a suppositione maiori ad minorē: tangitur dr̄ntia inter ampliationem ⁊ restrictionē. in ampliatione enim est lata et ampla suppositio. ī restrictione vero restricta et diminuta. Sequit̄ corollarie q̄ subiectū scientie huiꝰ tractatuli est terminus restringibilis. patet quia est communissimum in scientia huius tractatuli consideratū primo notū. modo hoc requiritur ad subiectū scientie. vt ostendit̄ primo posterioꝝ. Eius autē ꝓpria passio est posse restringi vel restrictio: que ostenditur ei inesse ꝑ diffinitionē subiecti: ipsam ponendo ꝑ medio: et propriā passionē ꝑ maiori extremitate: et ipsum subiectum ꝑ minori. sic arguēdo. omne quod coartatur a maiori suppositione ad minorē hoc restringitur: sed terminus restringibilis coartat̄ a maiori suppositione ad minorē: ergo terminus restringibilis restringitur vel pōt restringi.

Notandum secundo. q̄ postquā Petrus hispanus po fuit dīonē restrictionis ponit duas diuisiones restrictionis. Prima q̄ quedā restrictio fit per nomen: et maxime ꝑ nomen adiectiuū: vt albus homo: iste terminus cōmunis homo restringitur solū pro hominibus coloratis albo colore ⁊ non nigro nec medio. ratio autem istius quare nomen adiectiuū restringit substantiuū: qꝛ nomen adiectiuū ſcat formā: substantiuū vero materiā. forma autem ponit rem in specie ⁊ esse. vt dicit̄ primo phisicoꝝ. Alia fit ꝑ verbū. vt homo currit: iste terminus homo restringit̄ solū ad presentes. Alia fit per participiū. vt homo currens disputat: iste terminꝰ homo restringitur solū pro p̄ntibus. Alia fit per implicationē: vt homo qui est albus currit: iste terminus homo restringitur per hoc cōplexum qui est albus: ad standū solum pro albo homine. vnde Implicatio est complexum ex relatiuo qui que vel quod restrictiue capto: et adiectiuo ei addito: qui enim vel que vel quod restrictiue captū restrigit terminū qui ponitur a parte subiecti ad standū ꝑ his vel pro illo ſm q̄ determinatio accidentalis addita ibidem requirit vt hic homo qui est albus currit. hoc relatiuum qui restrictiue captum cum isto addito est albus dicitur implicatio: et restringit illum terminum homo ad stādum pro illo pro quo hoc adiectiū albus exigit: vnde hoc totum homo qui est albus supponit pro homine albo. Eadem restrictio vel similis potest fieri a parte predicati. vt homo currit qui est albus. vnde ⁊ in textu dicitur q̄ hoc totum

qui est albus dicitur implicatio. Restringit autem implicatio ſm vim et naturam adiectiui quod in tali implicatione includitur. Postea Petr⁹ hispa. ponit secundam diuisionem restrictionis. et est. Restrictio facta per nomē: quedam fit per inferius: cū scz inferius additū superiori restringit superius. vt anial homo currit: animal per se positum accipitur p̄o quolibet animali. sed cum dicitur. animal homo. accipitur solū p̄o animali quod est homo. Alia est restrictio que fit p differentiā specificā ⁊ essentialem additā suo generi. et tunc differentia addita generi. vt dicit Porphirius. cōstituit speciem. vt dicēdo. animal rationale. differētia enim adueniens generi constituit speciez. Alia restrictio fit per adiectiua accidentiū. vt dicendo. albus homo currit. hoc adiectiuū albus restringit hoc substantiuū homo solū ad supponendū p albis hominib⁹.

¶ Sequitur corollarie primo q̄ aduerbia ꝓprie non restringūt dicendo: valde bene: vel currit velociter. Ratio quia dictio restringens restringit terminū cui addit ad suppositionē: sed verba quibus adduntur aduerbia nō supponūt. dictū enim est ante in li p̄o suppositionū q̄ verba copulant ⁊ adiectiua: sed non supponunt.

¶ Sequitur corollarie q̄ pnomina licet adduntur terminis cōmunib⁹ vt dicēdo iste homo currit: tamen pnomen solum restringit terminū cui additur secundū rem: ex q̄ pronomina quodāmodo sunt adiectiua. modo adiectiuo ꝓ est restringere: nō tamē pnomina restringunt secundū rem et modū simul. quia tale restringēs debet esse verū adiectiuū: ⁊ debet poni illi q̄ restringitur. vt homo albus. modo pnomina p̄ponuntur suis determinabilib⁹. vt iste homo currit. Etiā pnomia ideo non restringunt: quia restrictio fit in vna specie suppositiōis tantū. scz in personali. modo cū dicitur iste homo est suppositio discreta et personalis. ſm petrū hispanū. vt dictum est in scientia suppositionum.

Notandum est tercio q̄ pe. hiſ. cum diuiſione restrictionis ponit plures regulas.

Et primo ponit regulā de restrictiōe que fit p nomen. ⁊ est. Omne nomen non diminuēs nec habens vim ampliandi additū cū termino magis cōmuni ex eadē parte restringit talē terminum cōmunem ad supponendū p̄o his ad que exigit sua ſcatio. vt animal homo. iste terminus homo additus huic termino anial restringit ipsum ad ſcata sua. cū enim dicitur anial homo. iste termin⁹ aial nō accipitur p quolibet animali indifferēter: sed solū p animali quod est hō. Sic similiter hic homo albus. iste termin⁹ homo restringit ⁊ accipitur tm̄ p hoib⁹ albis ratiōe huius adiecti. scz alb⁹. Dico notanter primo in regla. omne nomē non diminuēs ꝓpter noia vel participia que sunt determinatiōes diminuētes. vt mortuus: corruptus. que ꝓprie non restringūt illud cui adduntur: sed potius eius rationē formalē minuūt. Cum em̄ dicitur homo mortuus: hoc participiū mortuus: q̄ ſm logicū est nomē cōmuniter capiendo nomen. vt cōprehendat sub se participiū minuit rationē ⁊ verā essentiā hois. homo enim mortu⁹ nō est homo: sed est cadauer hominis. Dico notāter in regla secundo non ampliās. q: nomē ampliatiuū additū termino: nō restringit ipsum a maiori suppōe ad minorē: sed potius ampliat et auget eius suppositionē: vt est hoc participium potens. sil'r hoc verbū potest. Cum em̄ dicitur homo: per se stat p homine viuo qui actu est in mūdo: sed cū dicitur. homo potēs esse: homo accipitur p homine q̄ potest adhuc generari: licet non est in mundo.

¶ Sequitur corollarie q̄ dicēdo homo albus. albus vno respectu est plus cōmune q̄ homo. patet quia albus vel eius formale albedo reperitur in pluribus q̄ homo vel natura humana. albedo enim reperitur in pluribus rebus q̄ natura humana. imo albedo non reperitur in homie quo ad totam speciē. plures enim sunt nigri q̄ albi in mundo. vt patet ex descriptione Ptolomei in cosmographia sua. Alio vero respectu est minus cōmune q̄ homo: vt si albus refertur ad omnes homines quia non omnes

hoīes sunt albi: sed multi sunt nigri:et medio coloze colozati.¶ Sequit corollarie q̄ in ista hō alb̄ currit:alb̄ pōt restrīgere hoīez et hō;pōt restringere hoīez h̄ ;q̄d ē alb̄: secundū diuersum respectū significatiōis cōmuniozis vel minus cōmunis.z ergo dicit Petrus hispanus in textu:q̄ in ista.homo albus:vtrunq; cōcedat alterū secundū diuersa.id est secundū diuersos respectus.vt dictum est. Dico notanter in regula positus a parte eadem vel eiusdem extremi.quia si nomen diminuēs poneretur a parte alterius extremi:vt a parte predicati:tunc non restringeret terminū positum a parte subiecti.vt patet in ista homo est alb̄.vt statim probabitur inferius.si ēm in ista homo est albus:p̄dicatum restringeretur z subiectum:tunc ista esset necessaria:homo est albus.valeret ēm tantū q̄ homo alb̄ est alb̄ homo:qō est necessariū:z tamē ista est cōtingens et in materia contingenti.homo est albus.

Notandum quarto et vltimo q̄ petrus hispanus in te

xtu ponit secundam regulā:et datur de termino restricto.et est.Signū vniuersale siue affirmatiuū siue negatiuum additū termino restricto non distribuit ipsum nisi p̄ his rebus et suppositis ad que suppositā restringitur per terminū restringentem ei additum.vt patet in ista:omnis homo albus currit.iste terminus homo restringitur p̄ hoc additiuū albus solum.p̄ albis hominibus z etiam distribuitur p̄ hoc sincathegozema omnis solum p̄z albis. Ratio quia omne quod recipitur ſm naturā recipientis recipitur vt dicit cōmentatoz tercio de anima.sed quia natura et virtus distributiua huiꝰ sincategozematis omnis recipitur in terminū qui restringitur:et stat solum p̄z albis et per consequens etiā distributio huius signi omnis:est solum p̄z albis.

¶ Tercia regula quam ponit Petrus hyspanus in textu est.Terminus restringens siue sit nomen siue verbū positus a parte predicati non restringit terminum positum a parte subiecti quo ad significationē principalem eius licet poterit eum restringere quo ad consignificationem.vt patet in ista homo est albus.hoc adiectiuū albus positum a parte predicati non restringit istum terminū homo positū a parte subiecti: quo ad significationē principalem:vt ad albos homines:sed solū quo ad consignificationem eius:vt p̄z masculis:et quo ad genus masculinum. Ratio autē istius quare adiectiuū positum a parte predicati non restringit terminum positum a parte subiecti p̄ significatione:vel quo ad significationem principalem.vt in ista.homo est albus.quia tunc in ista.omnis homo est albus.hoc sincathegozema omnis adueniens huic terʒmino homo distribuit solum ipsum p̄z albis hominibus:iuxta regulā secundam predictam.dicendo.omnis homo est albus.z valeret tantum.omnis homo albus est homo albus.z per ꝓsequens iste due equipollerēt.homo est albꝰ. et omnis homo est albus:ex quo subiectū in ambab̄ equaliter se haberet ad suppositionē et restrictionem. quod falsum est.quia ista conceditur.homo est albus. et ista negat̄. omnis homo est albus.et etiā ista esset necessaria.homo est albus:valeret enim tantū:q̄ homo alb̄ ē albus homo:modo ista est necessaria:quia idem predicat̄ de seipso: et omnis talis ē necessaria.Istus notabilib̄ sic stantibus est.

Conclusio responsalis ista. Diffinitio restrictionis et

eius due diuisiones cum tribus regulis primis a Pe.hispa.in textu est sufficienter assignata.Veritas huius conclusionis patet ex notabilib̄ in corpoze questionis adductis et declaratis.

Arguitur primo. Restrictionis diffinitio non est bene posita. igit̄. ꝓbat̄. quia restrictio non solum conuenit termino cōmuni: sed etiam termino singulari. ꝓbatur in ista. socrates albus currit. in qua iste terminus singularis. socrates restringit̄. pro socrate albo ¶ Dico verum argumentuꝫ cōcludit ꝙ in ista. socrates albꝰ currit: iste terminus singularis socrates restringit̄ non quo ad supposita: quia nō habet inferius se: nec habꝫ supposita sub se: sed bene restringit̄. quo ad ꝑcationem: ⁊ ꝺ tali non datur diffinitio ista restrictionis: sed de prima.

Arguitur secundo. Terminus non potest restringi. igit̄ diffinitio restrictionis ꝑsupponit falsum. ꝓbat̄ añs. Accidentale non aufert essentiale: sed significatio est essentialis termino: ⁊ non potest abesse termino. ergo terminus non potest restringi. Maior est nota. quia accidens non est de intellectu essētiali rei. ymmo accñs potest adesse ⁊ abesse rei ꝑter rei corruptionem. vt dicit porphirius quia ꝑcatio ē forma termini. modo forma est pars essentialis rei. ꝙ autem ꝑcatio sit forma termini ꝓbat̄. quia forma est que separat ⁊ distinguit. vt dicit̄ septimo methaphce: modo termini distinguuntur per ꝑcationes eoꝝ formales. vnde est principiuꝫ in logica. terminus vbicūqꝫ ponitur eque multa ꝑcat. vt cum dico homo albꝰ homo ꝑcat omnes homines siue albos siue nigros: ⁊ per ꝯñs non restringitur ad albos. ¶ Dico veruꝫ argumentū concludit ꝙ terminus vbicūqꝫ ponitur eque multa ꝑcat significatione essētiali: sed non oportet ꝙ ꝑcatione accidentali. modo restrictio est ꝑcatio accidētalis termini: ⁊ etiam restrictio fit quo ad supposita pro quibus terminus cōmunis supponit ⁊ non quo ad ꝑcationem termini absolutam.

Arguitur tertio. Determinatio diminuens etiā habet restringere terminum cui addit̄. igitur regula ꝑma non valet. ꝓbatur añs. dicendo. homo est albus secundum dentes: vel ethiops est albꝰ secundū dentes. hic albus restringit hoc quod est dentem: valet enim tantuꝫ ꝙ ethiops. denominatur solum albus secundum dentes. ¶ Dico verum argumentū concludit ꝙ determinatio diminuens distrahēs vel priuans illa non restringit: vt pictum: similiter mortuum: ⁊ generaliter: omnis determinatio diminuens que facit oppositum in adiecto: ⁊ de tali intelligit̄ regula. sꝫ determinatio diminuens rationem illius cui additur secundū denominationem. vt patꝫ in exemplo adducto: vbi albꝰ additum huic qꝺ est dentem: solum denominat albedinem inesse dentibꝰ.

Arguitur quarto. In ista oratione albus homo currit. non est mutua restrictio sic ꝙ adiectiuum restringeret substantiuū: ⁊ econuerso substantiuū restringeret adiectiuū. vt dicit pe. his. in notabili post primam regulam. ꝓbatur sic quia substantiuum non potest restringere adiectiuum. ꝓbatur. quia omne restringens est determinans: sed omne determinans ꝑcat per modum adiacētis. modo substantiuū ꝑcat per modum substantis. igit̄ substantiuū non restringit adiectiuū. Maior est nota. quia omne restringens determinat illud qꝺ restringit. Minor. quia accūs determinat substantiam ⁊ ꝑdicata accidentalia denominant suā substantiam ⁊ determinabilia per modum adiacentis ¶ Dico verum argumentū concludit ꝙ ꝓprie loquendo substantiuū non determinat adiectiuū sed econtra adiectiuum determinat ⁊ restringit suū substantiuuꝫ. Adiectiuū enim non supponit: sed tm̄ copulat: ideo non potest restringi ad suppositionē Pe. aūt his. dicens in textu. ꝙ substantiuū restringit adiectiuū loquitur de restrictione cōmuniter dicta ⁊ impropria.

Arguitur quinto. Adiectiuū non restringit substantiuum. ꝓbat̄ sic. omnis restrictio fit respectu suppōis: sꝫ adiectiuū nō supponit. ꝯ adiectiuo nō cōuenit restrictio. maior patet ex diffinitione restrictionis. ⁊ etiā dicitur restrictio. quasi restricta suppositio. Minor est nota ex his que dicta sunt circa diffinitionem suppositionis ⁊ copulationis. vbi dictū est ꝙ adiectiua non supponunt sed copulant tantum

¶Dico verum argumentū concludit q restrictio passiua ꝓsupponit suppositionē: et illud qō restringit passiue hoc supponit:sed non est hoc verū de restrictione actus; modo adiectiuus conuenit restricto actiua ꝓprie:ꝛ non passiua nisi impꝛprie.

Arguitur sexto. In ista ꝓpone.omnis homo albꝰ currit.iste terminus homo distribuit ꝓ omnibꝰ hominibꝰ.ergo non soluꝫ pro albis:vt dicit regula secōa.pbatur sic.Qui dicit omnis nihil excludit.sed in hac ꝓpone.omnis hō albꝰ currit.hoc signuꝫ omnis ponit.igit iste terminus homo distribuit absolute ꝓ omnibꝰ hominibꝰ albis ꝛ nigris simul:ꝛ non solum pro albis.vt dicit regula.Maiꝰ est aristo. ꝓmo celi.minoꝛ patꝫ.qꝛ hoc sincathegozema.omnis habꝫ ꝓpriā naturā:qꝛ distribuit terminum sequentē cōmunē pro omnibꝰ suis suppositis:vt dicit pe.his.in tractatu distributionum circa determinationē huius signi omnis. ¶Dico verū argumentū concludit q hoc signuꝫ vle omnis distribuit terminuꝫ cōmunem cui additur pro omnibꝰ suis suppositis:si talis terminus accipit absolute ꝛ fm se ꝛ libere.sed quādo terminꝰ cōmunis restringit per aliq̄ additionē vel restrictionez additā:nō oporꝛet q signum vle omnis distribuat pro omnibꝰ suppositis absolute.qualiter est in ꝓposito.

Arguitur septimo. Nullus adiectiuū potest poni a parte predicati.igit. pbatur añs.nullū adiectiuū est p̄dicatū.igit.pbat.de predicato debet fieri sb iectū in conuersione.sꝫ adiectiuū nunq̄ est subiectū.igit adiectiuū nūq̄ potest esse p̄ dicatum:nec poni a parte p̄dicati.maiꝰ patꝫ.ex diffinitione conuersiōis.minoꝛ pbat quia illud qō est subiectū debꝫ substare ꝛ reddere suppositum verbo.mō adiectiuuꝫ non potest reddere suppositum:Suppositū em̄ fcat subsistenter. adiectiuū autē fcat adiacenter:ꝛ per cōsequēs adiectiuum non pōt esse predicatum nec poni a parte p̄ dicati ¶Dico vez argumentuꝫ concludit q adiectiuum non potest esse predicatum nec poni a parte p̄dicati.verum est.solo ꝛ per se:tamen adiectiuū repetitum cum substantiuo suo pōt esse predicatum:ꝛ sic predicatuꝫ in ista.homo est albꝰ.est hoc totum albꝰ homo.ꝛ valet tantū.homo est albꝰ homo.

Arguitur octauo. Terminus a parte p̄dicati habet restringere terminū positū a parte subiecti.igit.regula tertia est falsa.pbatur añs.forma restringit ꝛ limitat materiā dando ei esse:sꝫ predicatum habet rationē forme.ꝛ subiectū rationē materie: ꝛ per cōsequēs p̄dicatū restringit subiectū.Maiꝰ ē aristo.ꝓmo phisicoꝝ.forma enim limitat materiā ad genus ꝛ spēm forma em̄ dat esse rei. Minoꝛ patet auctoritate Boetij secūdo topicoꝝ.cum dicit.Talia sunt subiecta qualia permittūtur ab eoꝝ predicatis:ꝛ per ꝓns predicatuꝫ restringit subiectum ¶Dico verū argumentum concludit q predicatū cōparatū ad subiectū absolute potest habere rationē forme.sed predicatum cōsideratum inquantum cum subiecto est pars ꝓpōis cathegozice:tunc non habet rationez forme sed potius materie.Materia enim est ex quo aliquid fit.mō ꝓpō cathegozica fit ex subiecto ꝛ predicato sicut ex materia igit ꝛc.

Utrum quinq̄ regule de restrictione sequentes a petro Hispano sint sufficienter assignate.

Pro intellectione questionis mote.Sciendum postq̄ pe:his.posuit regulas tres de restrictionibus.iam consequenter subinfert alias quatuoꝛ regulas.pro quarum intellectione.

Notandū primo.q Petrus his.duas ostēdit regulas de implicatione quantum ad modum restringendi terminos.Quarū prima est ista. omnis implicatio immediate adiuncta termino communi restringit ipsum sicut suum adiectiuum qō ei adderet ipsum restringeret.vt dicendo.homo qui est albus currit.

hec implicatio qui est albꝰ restringit terminuꝫ communē homo ad standum pro hominibꝰ tantū albis. quid sit implicatio: ⁊ quare sic dicat̄: dictuꝫ est ante. ¶ Pro intellectu istius regule sciendum ꝙ implicatio in ꝓpōne aliqua pōt se dupl'r habere. Primo quando immediate adiungit̄ termino communi. vt homo qui est albꝰ currit. ⁊ tūc implicatio habet se in ratione adiectiui ⁊ restringit: sicut adiectiuum additu ꝫ suo substātiuo quo ad principale ſcatuꝫ ⁊ significationē. vnde ista. homo qui ē albus currit. valet tātū homo albꝰ currit: ⁊ restringit̄ hō solum pro albis hominibꝰ Secundo implicatio pōt poni in ꝓpōne post copulam ⁊ post principale verbum tunc terminum cui additur restringit solum pro cōsignificatione: vt in ista. homo currit qui ē albꝰ: in qua iste terminus communis homo accipit̄ solum pro masculis: ⁊ valet tantuꝫ. homo currit ⁊ ille ē albus. quia vt dicit Hugo. hoc relatiuum qui positu ꝫ inter duo verba ⁊ referens totale subiectum resoluitur in et: ⁊ in ille ¶ Sequitur corrollarie ꝙ quādo implicatio immediate addit̄ termino cōmuni facit ꝓpositionē cathegoricā: ⁊ non resoluitur in qui ⁊ in ille. vt hic. homo qui est albus currit. sed quando implicatio ponit̄ post copulam ⁊ verbum principale: tunc facit yppoteticam: ⁊ relatiuum qui resoluitur in et ⁊ in ille. vt patꝫ in ista. homo currit qui est albus. Secūda regula quam ponit pe. his. de implicatione est ista quando signum vniuersale ⁊ implicatio ponunt̄ in aliqua oratione: tunc talis oratio est duplex: ⁊ pōt habere duplicem sensum. Primus quādo signum vniuersale distributiuuꝫ additur termino restringibili cui immediate additur implicatio. vt omnis homo qui est albꝰ currit. ⁊ tunc signum vniuersale solum distribuit terminuꝫ communē cui additur: solum pro his pro quibus restringitur: vnde qꝛ in ista ꝓpositione. omnis homo qui est albus currit. homo solum restringit̄ pro albis ergo etiam distribuitur pro albis tantum. Sensus secundus potest esse quādo signū distributiuuꝫ additur termino cōmuni cui non immediate additur implicatio sed mediate: vt omnis homo currit qui ē albꝰ: tunc terminus communis distribuit̄ pro omnibus suppositis ⁊ non recipit restrictionem nisi in connotato. vt in textu.

Notandū secundo. postea Pe. his. ponit alias tres regulas quaꝝ prima est ista. Terminus communis supponēs vel apponēs verbo presentis tēporis simpliciter sumpto: non habente vim ampliandi neqꝫ ex se neqꝫ ex alio restringit terminū cōmunez pro his que sunt sub forma termini suppositus: vt hō currit. homo est animal. Iste terminus homo supponit pro p̄sentibꝰ hominibus qui sunt sub humanitate: ⁊ qui actu participant humanitatem. similit̄ hic homo ē animal. hō supponit pro presentibꝰ hominibꝰ qui actu participant animalitatem. Dico notanter primo in regula. terminus cōmunis. quia terminūs singularis vel discretus neqꝫ potest restringi nec ampliari. vt dictum ē ante. ¶ Dico secundo in regula. Verbū presētis tēporis ꝓpt̄ excludere v̄ba p̄teriti vl̄ futuri tēporis: cū q̄bꝰ terminꝰ cōmunis habꝫ aliā suppōnez. vt hō currit. hō accipit̄ nō pro p̄sentibꝰ tm̄ sꝫ ꝓ p̄sentibus ⁊ preteritis sil̄. Similit̄ hic. hō currit. hō accipit̄ ꝓ p̄sentibꝰ ⁊ futuris. vt dictū ē circa ampliationes. Dico tertio notanter in regula simpl'r sumpto: qꝛ verba sumpta cum determinatione diminuēte addita termino: non faciunt eū suponere pro his que sūt sub forma ⁊ significatione termini. vt sunt iste determinatiōes: opinabile: inopinabile. fantasiabile: ymaginabile. cuꝫ em̄ dico. hō ē ymaginabilis: hō non ſcat illud qđ participat naturā humanā. sed ſcat hominē quē virtus ymaginatiua ymaginat̄: de qua dixit Aristo. tertio ph̄coꝝ ꝙ ymaginationi non ē credēdum. ¶ Dico notanter quarto in regula. terminꝰ communis sumptus cum verbo qđ non habet virtutem ampliādi: quia terminus cōmunis cum verbo qđ habet vim ampliandi talis terminus communis non accipit̄ pro illis que sūt directe ⁊ per se sub forma ⁊ significatione termini. vt homo pōt esse: in qua iste terminus homo accipitur non pro hominibꝰ existentibus proprie: sed po-

tius pro his qui possunt esse. ¶ Dico vltimo in regula. neq; termino habenti vim̄ ampliatiuā ex alio vel virtute alterius. quia terminus cōmunis addit⁹ dictioni que haberet vim ampliatitiuā aliunde: talis terminus cōmunis non supponeret pro se ⁊ directe pro his pro quibus ē sua significatio ⁊ forma. vt cum dico. homo est potens eē. hoc participium potens habet vim ampliandi ratione sui verbi pōt: non accipit̄ ergo in predicta ꝓpositione. iste terminus hō pro hominib⁹ ꝓprie existentibus: sed pro illis qui possunt esse ⁊ generari.

Notandū tertio. Secunda regula quā ponit pe. his. de

restrictione facta per verbum. est ista. Terminus communis supponens vel apponens verbo preteriti temporis simpliciter sumpto non habenti viz ampliandi nec ex se nec ex alio: restringitur ad supponendum pro his que sunt vel fuerūt sub forma termini supponentis. vt homo fuit animal. iste terminus cōmunis homo supponit ⁊ accipitur ratione huius verbi fuit pro omnib⁹ his qui ~~fuerunt homines~~ predicatum aūt animal accipitur pro his que dicta sunt in regula prima. ¶ Tertia regula quam ponit pe. his. est ista Terminus communis siue supponens siue apponens verbo futuri temporis simpliciter sumpto non habenti vim ampliandi nec ex se nec ex alio: talis terminus cōmunis supponit ⁊ accipitur pro his que sūt vel erunt in futuro. vt homo erit animal. hoc subiectum homo accipitur pro hominib⁹ qui sunt vel qui erunt in futuro: ⁊ etiam predicatum animal. accipitur pro animalib⁹ que sunt vel erunt in futuro. inter predicatum enim ⁊ subiectum debet esse mutua proportio. Dicitur autem in istis regulis. terminus communis siue supponens siue apponens. vnde iste terminus dicitur supponens qui reddit suppositu; verbo ⁊ substat ipsi verbo. Sed iste terminus d̄r apponens qui postponitur verbo. vt hō ē animal. hō ē nominatiu⁹ supponens. animal aūt nominatiuus apponens. Que aūt sit differentia inter nominatiuuz supponentem ⁊ apponentem dicet̄ inferius in vno argumento:

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝙ pe. his. post regulas iam

dictas mouet vnuz sophisma. et ē. Omne animal fuit in archa noe. Qd̄ probat ⁊ improbat ꝓut ⁊ sophismata ꝓbari ⁊ improbari debent. Et primo ꝓbat ꝙ sophisma ꝓpositum sit veruz per inducentes. ⁊ arguit sic. Inducentes sophismatis sunt vere: igitur sophisma verum. tenet ꝯña: quia ab inducentib⁹ ad inductam est bona cōsequentia. vt probatur scd̄o prioꝝ. Est enim inductio. processus ab omnibus singularibus sufficienter enumeratis ad eius vniuersalē. Sed añs ꝓbatur sic. quia sequitur bene. homo fuit in archa noe. bos fuit in archa noe. leo fuit in archa noe. ⁊ sic de alijs. igit̄ omne animal fuit in archa noe. tenet ꝯña ab inducentib⁹ ad inductam. Añs patz autoritate scripture diuine: que ostendit ꝙ in diluuio noe animalia fuerant saluata in archa noe. Improbat aūt sophisma sic. Om̄e animal fuit in archa noe. sed cesar Iulius fuit animal. ergo cesar iulius fuit in archa noe. qd̄ falsum est. quia non vixit tempore noe tenet ꝯña in darij. ⁊ quia conclusio est falsa. ⁊ ergo altqua premissarum: et non minor. ergo maior: que ē sophisma ꝓpositū. ⁊ per ꝯñs ista est falsa. omne animal fuit in archa noe. Deinde pe. his. adducit solutionē communem logicorum quam cōmuniter logici assignant in verificatione huius sophismatis. ⁊ dicit ꝙ distributio est duplex. quedam est distributio pro singulis generꝝ. i. pro singulis indiuiduis contentis sub aliquo genere ⁊ etiam sub speciebus. que species sunt sub genere. ⁊ sic ista est falsa. om̄e animal fuit in archa noe. quia non omnia indiuidua specieꝝ animalis fuerāt in archa noe. quia aristo: non fuit: nec nos fuimus. Alia autem est distributio pro generibus singulorum. i. pro speciebus huius generis animal. ⁊ sic conceditur ista. om̄e aīal fuit in archa noe. qꝛ de qualibet spē aīalis fuerant animalia in archa noe que non poterant viuere in aqua. Hāc tamen distictionē ⁊ solutionē ꝓ veritate sophisma

gis petri hispani.non acceptat:et dicit q hoc sophisma absolute ē falsum. species eīm et vniuersale per se non fuerāt in archa noe.sed individua, vle enim in se non est in loco nec tempore.sed individua mensurant locō et tēpore. Et dicit q rō probans veritatem sophismatis peccat penes fallaciā pſequentis.quia non facit sufficiētem inductionem. Logici tamē alij cōcedunt cōmuniter sophisma hoc et maxime referēdo ad tempus diluuij.omne eīm animal quod in diluuio non est submersum et māsit tēpore diluuij:hoc fuit in archa noe.intelligēdo etiā de animalibus perfectis que non generantur ex putrefactiōe:et que vitā in aquis habere nō possunt.talia enim nō fuerant in archa noe. Vnde et cōmuniter logici dicūt q omne aial qō ante diluuiū non ē mortuū.nec post diluuiū genitū:fuit in archa noe.et hoc est verū. Istis itaq notabilibꝫ sic stantibus est.

Conclusio responsalis Regule Petri hispani in tertu

posite a pe.his.t similiter determinatio huius sophismatis:omne aial fuit in archa noe.a petro hispano sunt sufficienter assignate. Veritas huius conclusionis patet ex notabilibus et declaratione regularum.

Arguitur primo. In ista ꝓpositione.homo est animal. iste terminus homo non stat t accipitur p his que sunt sub forma huius termini homo:vel significatiōe.igitur prima regula est falsa.probatur antecedens sub forma et significatiōe huius termini homo sunt omnes homies et pñtes et preteriti t futuri:sed in ista: homo est animal.iste terminus homo accipitur solū p pñtibus t non p preteritis t futurꝫ igitur in ista:homo est animal:iste terminus homo non accipitur p forma et significatione totali huius termini homo. Maior est nota.quia impositio termini ad ſcandū non est ad vnā differentiam temporis:sed generaliter ad omnē: vt determinat magister iohannes Osse in suis modis ſcandi. Minor patet:quia in ista ꝓpositione: homo est animal:extrema supponūt ſm exigentiā copule.modo copula est pſentis temporis Est enim regla cōmunis logice:q extrema ꝓpōnis verificant ſm exigentiam copule ¶ Dico verū argumentū concluderet si in ista ꝓpositione homo est aial:hoc verbum est esset pſentis temporis tantū:sed potius est dicendū q absolutum a tēpore: et nō importat certū tempus tantū:sed generaliter quodlibet tempus:quemadmodū t dicimus similiter de illa.tonitru est sonus factus in nubibus. Aristoteles eīm primo metheorꝫ concessit istam.tonitru est sonus factꝰ in nubibꝰ:et tamen si hoc verbū est esset solū pſentis temporis:ꝓpositio esset falsa.sic et de illa:homo est animal: in qua hoc verbū est importat generaliter quodlibet tēpus.t valet tantū quādocūq est homo: tunc est animal:et quandocunq fuit homo tunc fuit animal:t quādocūq homo erit tunc erit animal. Ista est solutio cōmunis quā logici dant ad argumentū ꝓpositum Vtrū autem sit bene posita ex omni parte:dicetur inferius in consequentijs.

¶ Sequitur cozollarie q verbū absolui a tempore non est verbū pmari tēpore omni modo/quia hoc est falsum.verbum eīm significat actū: et omnis actus mēsurat tēpore:vt ostenditur quarto phisicoꝝ.sed verbū absolui a tempore est ipsum verbum in ꝓpositione positū non designare vnum tempus actu aliter tantū:sed generaliter quodlibet sub indifferētia.vt patet in ista.tonitru est sonus factus in nubibus.

Arguitur secundo. In ista ꝓpositione homo est animal: homo non accipitur p pręsentibꝫ:iuxta regulā.pbatur.quia in hac ꝓpositione homo est aial non ſcatur aliquod tēpus.igitur subiectū non accipitur tantum ad pręsens tempus. pbatur sic.quia sequeretur q hic non esset p̄dicatio essentialis homo est animal: qō est falsum:genus enim predicatur de specie:modo talis est essentialis. vt dicit primo posterioꝝ.pbatur sequela. Nulla predicatio est essentialis in qua importatur aliqd accñtaliter.sed in ista hō est aial importatur aliquod accidēs.igitur ista non est p̄dica

tio essentialis:homo est animal. Maior patet ex diffinitione p̄dicationis essentialis.mi-nor quia in ista ꝓpositione importatur tempus p hoc verbum substantiuū est:qō fcat cū tēpore:modo tēpus accidit trib⁹ temporib⁹.vt dicitur ārto phisicorum.

Dico verum argumentū concludit q̄ ista predicatio dicit accidētalis in qua p extrema vt per subiectū vel predicatū importatur aliquod accidēs.vt homo est albus, similiter hic album est ho:sed non per copulā.

Arguitur tercio. Verbū pñtis tēporis non tantū restringit terminū cōmunem. igitur regula prima data de verbo est male posita.,pbatur añs dicēdo. socrates currit:Hoc verbum preteriti temporis cucurrit restringit istū terminū singularē socrates ad standū pro pñtibus et preteritis:quemadmodū ⁊ hic homo currit.

Dico verū argumentum concludit q̄ terminus singularis positus a parte subiecti respectu verbi preteriti temporis positi a parte predicati potest limitari quo ad actum verbalē conuenientē rei fcate per subiectū:sed nō quo ad suppositā quod requirit ad restrictionē.vñ ista:iohānes cucurrit:valet tantū iohānes in presenti currit:vel etiam in preterito fecit actum currendi.

Arguitur quarto. Verbū non potest restringere ntm̄ apponentem. igitur regula prima de restrictiōe p verbū facta est male posita. ꝓbatur. omne quod restringit aliquid:determinat illud:sed verbū non potest determinare ntm̄ apponentē.igitur. Maior est nota:q⁹ restringere est determinare. Minor ꝓbatur. omnis determinatio debet sequi suū determinabile:sed verbū precedit ntm̄ apponentem.igitur verbū nō restringit nec determinat ntm̄ apponentē. Maior est nota similiter:⁊ patet inductiue.semper enim determinatio sequitur suū determinabile.vt homo albus. Minor est silr nota:et patet in ista hō est aial.iste ntūs apponēs sequitur h verbū est

Dico verum argumentum concludit q̄ in ista homo est animal:hoc verbum est precedit ntm̄ apponentē quo ad sstū ⁊ vocē locutionis:tamē aduenit ei per cōfcationem tēporis:quod tempus ambit inherentiā p̄dicati ad subiectū.et hoc modo temp⁹ quodāmodo est posterius ipso ntō apponente.

Arguitur quinto. Nullus est ntūs apponēs respectu verbi.igitur.ꝓbatur antecedēs.omnis ntūs debet conuenire cū verbo circa quod ponitur in numero:sed nominatiu⁹ apponēs nō conuenit cum verbo circa qō ponitur in numero.igitur nullus est ntūs apponēs. Maior est vnum principiū in grāmatica. ntūs em̄ ⁊ verbū personale debent conuenire in numero. Minor patet in ista oratiōe homo ē animal.iohānes est homines. Dico verū argumentū concludit q̄ nominatiu⁹ construct⁹ cum verbo debet conuenire cum verbo in numero:verum est de nomīatiuo supponēte sed non apponente. Iste enim sunt congrue.patet quia sunt falsē:et ꝓpñs sunt congrue.dicitur enim primo periermenarū.verū ⁊ falsum supponūt congruum. q̄ autem iste sunt falsē.quia iohānes nō est homines sed est vnus homo.silr homo nō est animal:sed quilibet homo est vnum animal.

Arguitur sexto. In ista ꝓpositione homo fuit aial:non est restrictio igit secunda regula falsa de restrictione per verbum.,pbatur añs. ampliatio non est restrictio.sed in ista homo fuit animal:est ampliatio:igitur in ista nō est restrictio hō fuit aial. Maior est nota.q⁹ restrictio et ampliatio sunt ꝓprietates terminor⁹ specifice differentes. Minor patet:quia ampliatio fit ad plura tempora:sed i ista homo ē aial homo supponit et accipitur ad plura tempora. Igitur. maior patet ex his que dicta sunt circa ampliationes. Minor patet:quia in ista homo fuit animal: homo accipit ad presens et preteritum. Dico q⁹ in ista homo fuit animal:homo ampliatur et etiā restringitur respectu diuersor⁹.restringitur quidē rōne fcationis sue totalis ⁊ vniuersalis:quia homo generaliter et vlr fcat presentes preteritos et futuros rōne sue impositionis.sed in ista:homo fuit aial:homo accipitur solum p pñtibus ⁊ preteritis. sed in ista

homo fuit animal est ampliatio si acceptio huius termini homo referr̄ solū ad ꝑcata p̄ñtialiter exñtia huius termini homo: et sic non implicat: in vna ⁊ eadem ꝓpōne esse ampliationem ⁊ restrictionem respectu diuersorum.

Arguitur septimo. Ista ꝓpō: omne animal fuit in archa noe: est simpliciter vera. igitur littera falsa. ꝓbatur añs. omnis ꝓpō de p̄terito semel vera: semper est vera. sed ista omne animal fuit in archa noe: est vna de ptō: ⁊ semel fuit vera. igitur semp̄ est vera. Maior quia ad preteritum non est potentia. minor. quia tpe diluuij ista fuit vera. om̄e animal fuit in archa noe de aīalib⁹ q̄ non poterāt vitā ducere in aqua. ¶ Dico ꝙ maior intelligitur omnis ꝓpō de ptō semel vera semper est vera verum est rebus existētib⁹ et stātibus de quib⁹ talis ꝓpō est vera. sed res nunc sunt mutate. plures enim homines et plura animalia sunt genita q̄ ante fuerant ⁊ tēpore diluuij: et sic argumentū non concludit.

Arguitur vltimo. omne animal fuit in archa noe: est simpliciter vera. ꝓbatur. de tribus est verū dicere omnia. quia dicit̄ primo celi omnia sup̄ tria ponimus. sed tria animalia fuerūt in archa noe. igitur omne animal fuit in archa noe Minor est nota. quia de qualibet specie aīalis ad minus fuerūt duo. et sic verū est ꝙ tria fuerūt animalia in archa noe Dico verū argumentū concludit ꝙ de tribus animalibus ver̄ est dicere. omne animal. quia signū vl'e affirmatiuū ad min⁹ exigit tria appellata. quia de duob⁹ non est ver̄ dicere omnia. tñ ex isto non sequitur ꝙ ergo hoc signum omnis vel omne solū distribueret ꝓ trib⁹ animalibus. nec Aristo. vult ꝙ ꝓpō in qua ponitur hoc signū omnis verificaretur simpl'r ꝓ trib⁹ suppositis tantū: sed vult dicere ꝙ ad minus dz habere tria supposita actu vel aptitudine.

Vtrum termini eodem modo restringantur in ꝓpositione affirmatiua et negatiua.

PRo intellectiōe questionis mote sciendū: postq̄ Pe. his. ostēdit quid sit restrictio ⁊ posuit plures regulas de restrictionib⁹: iam ꝯñter in fine huius tractatuli restrictiouum mouet vnū dubiū: vtrum termini eodem mō restringant̄ in ꝓpositōe affirmatiua et in negatiua.

Notandum primo ꝙ pe. his. in decisione huius dubij arguit pro ambabus partib⁹. Et primo arguit ꝙ termini non eodē modo restringunt̄ in ꝓpositione affirmatiua et negatiua distinctarū rerū ⁊ diuersar̄ diuerse ⁊ distincte sunt opatiōes ⁊ ꝓprietates. Sed eē qd̄ iportat ꝓpō affirmatiua: et nō esse qd̄ importat ꝓpō negatiua sunt diuersa. igit̄ in ꝓpōe affirmatiua aliter fit restrictio: et aliter in negatiua. in affirmatiua q̄ ad esse. in negatiua q̄ ad nō esse.

Arguit secundo sic Pe. his. Si in ꝓpōe affirmatiua ⁊ in ꝓpōe negatiua termini eodē mō restringerent̄: tūc sequeret̄ ꝙ oīs ꝓpō negatiua esset falsa in q̄ esse negaret̄: qd̄ falsum est. ꝓbat autē sequelam sic. Cum em̄ dicitur Rosa est rosa: restringit̄ ꝑ hoc verbū substantiuū p̄ñtis tp̄is ad rosas existētes. Cū aūt d̄r rosa nō est. si iste termin⁹ rosa eodē mō restringeret̄ ad p̄ñtes: tūc valeret tm̄ ꝙ rosa q̄ nō est ꝙ tal' eēt q̄d est impossibile. ostendit em̄. iiij. methice ꝙ ꝯtradictoria sil' ⁊ semel de eadē re dici nō p̄ñt: ꝯstat aūt ꝙ eē ⁊ nō eē sūt ꝯdictoria: q̄ d̄ eodē p̄dicāt̄ diuisiz ⁊ de nullo ābo sil'.

Arguit tercio sic Pe. his. Diuersitas in effectib⁹ p̄suppōit diuersitatē i causis. q̄a idē inq̄ntū idē. vt d̄r secūdo de gñratiōe. solū facit idē. ⁊ p̄mo de aīa d̄r. diuersor̄ diuersa sunt principia. sz ista affirmatiua rosa est: est vera. ⁊ ista negatiua. nulla rosa est. q̄r est falsa. et ista diuersitas veritatis ⁊ falsitatis nō orit̄ ex alia cā nisi ex diuersa ⁊ varia restrictiōe terminor̄ in ꝓpōnib⁹ p̄dictis: quare ꝯcluditur ꝙ aliter termini re

striuguntur in ꝓpõe affirmatiua: et aliter in negatiua.

Notandum secundo in oppositam partem. scz ꝙ termini restringunt̃ eodẽ mõ in ꝓpõne affirmatiua sicut in negatiua, pe. his. arguit tali rõe Omne verbũ simplr̃ sumptũ non habẽs vim ampliandi: nec a se nec ab alio restringit terminũ circa quem ponit̃ solũ quo ad cõsignificationẽ temporis: ⁊ non quo ad significationẽ absolutaz. tẽpus ergo verbi erit cã hmõi restrictiõis. constat aũt ꝙ in ambabꝫ ꝓpõnibꝫ tam in affirmatiua q̃ꝫ in negatiua ꝯcat̃ idem tempꝰ per hoc verbuz substantiuum est. qꝛ presens: ⁊ per ꝯñs termini in ambabꝫ eodẽ mõ restringũt̃ Rõ secunda quam adducit pe. his. ꝙ termini in ꝓpõne affirmatiua ⁊ negatiua eodẽ mõ restringunt̃. quia si iste terminus hõ aliter restringeret̃ in ista affirmatiua. hõ est. ⁊ aliter in ista negatiua: nullus hõ ẽ. vt in prima. hõ ẽ. pro hominibꝫ existentibus. ⁊ in secunda. s. nullus hõ ẽ. pro non existentibꝫ. sequeret̃ ꝙ due contradictorie essent simul vere. qđ ẽ contra Aristo. quarto methaphce. ꝓbat̃ sequela. quia prima valeret tm̃. hõ est. idest hõ exñs in reꝝ natura ille ẽ. ⁊ hoc est verum. Similiter scđa esset vera. nullus hõ est qꝛ valeret tm̃ ꝙ hõ q̃ nõ ẽ exñs: ille ñ ẽ. ⁊ hoc est verum. Ad idẽ ꝓbandum ¶ Arguit quarto pe. his. sic in ꝓpõnibꝫ oppositis debẽt obseruari eedez ꝓprietates logicales: vt est ampliatio. restrictio. sed ꝓpõ affirmatiua ⁊ negatiua opponunt̃. ergo in ipis debz obseruari eadem restrictio ⁊ per ꝯñs termini in affirmatiua ⁊ negatiua eodem mõ restringunt̃. vt patet in istis duabꝫ. Rosa ẽ. nulla rosa est. Maior est vna cõditio requisita ad ꝓpõnes oppositas. Minor qꝛ iste due p̃dicte opponũtur ꝯtradictorie. mõ ꝯtradictio est affirmatio et negatio opposite. vt dicit̃ in postp̃dicamẽtis

Notandum tercio Pe. his. post argumentationem invtrãq; partẽ ostendit ꝙ termini in ꝓpõne affirmatiua et negatiua eodẽ mõ restringũtur: ꝙ primũ argumentũ in notabili p̃mo positũ non cõcludit: nec verũ est ꝙ in ꝓpõne affirmatiua termini restrigerent̃ ad esse ⁊ ꝓ existẽtibꝫ: et in negatiua ad nõ esse et ꝓ nõ existentibꝫ: ⁊ deducit hoc ꝑ simile. In ista em̃ hõ currit hoc verbũ currit nõ restringit istũ terminũ homo ei supponentẽ ad homies currẽtes: qꝛ verbum non restringit terminũ ad ꝯcationẽ: sed q̃ ad conꝯcationẽ que est tẽpus. ⁊ sic nõ restringit ad supposita existẽtia sz p̃ñtia. Supposita em̃ p̃ñtia in aliq̃bꝫ terminis p̃ñt esse tã existentia q̃ꝫ non existẽtia: sicut cũ dicimus: enunciabile est. enũciabile accipit̃ ⁊ supponit tam pro enũciabilibꝫ exñtibꝫ q̃ꝫ nõ existẽtibꝫ: ⁊ sic enũciabilia falsa dicunt̃ p̃ñtia: sed nõ dicunt̃ existentia. qꝛ falsum non existit in natura: licet enunciabilia falsa sunt in p̃ñti. ptz ergo ꝙ in ꝓpõne affirmatiua esse nõ restringit ad existẽtia: sz ad p̃ñtia. et sic etiã fit restrictio in ꝓpositione negatiua ⁊ affirmatiua equaliter terminoꝝ qꝛ quo ad presentia Ad instantiã aũt non secundam dicit Pe. hispa. ꝙ forma ⁊ ꝯcatio termini cõmunis est duplex quedã q̃ saluatur in rebꝫ existẽtibꝫ tantũ. vt est natura humana: natura animalis: non ens enim non dicit̃ homo: nec participat naturã humanã. sic etiã non ens nõ dicitur animal: nec participat naturã animalis. Alia est autẽ forma ⁊ ꝯcatio termini que saluatur tam in rebꝫ existentibꝫ q̃ꝫ non existentibꝫ: vt enũciabilitas: que est forma et ꝯcatio enunciabilis: et saluat̃ in aliquibꝫ enũciabilibꝫ que existunt p̃ñtes. vt deũ esse et generaliter vt sunt omnia vera. In alijs aũt enũciabilibꝫ etiam saluatur forma et ꝯcatio enunciabilis: sed illa enunciabilia non existunt. vt hominem esse asinũ: et vt generaliter sunt omnia falsa.

¶ Sequitur corollarie primo ꝙ in enũciabilibus secũdo modo dictis non fit restrictio termini cõmunis ad existẽtia tantũ sed restringit̃ terminus cõmunis tam ad existentia q̃ꝫ nõ existentia.

¶ Sequitur corollarie secundo ꝙ istius propositionis. rosa non est. non est sensus nec valor. Rosa que est non est: quia oppositum predicaretur de opposito: sed valet

tm̄: rosa pñtialiter sumpta non est. vnde ⁊ ꝓpter hoc. hec ē vera. Rosa est. hec autem falsa. rosa non ē. intelligendo cum a natura determinatuz ⁊ ordinatuz est tempus crescentie rosaꝝ: vt in estate: ⁊ per hoc etiam soluitur ratio tertia.

Notāduz quarto et vltimo ꝙ Pe. his. in fine huius tractatuli ponit duos modos restrictionis qui plus dependent a volūtate nostra q̄ ab arte vel a natura rei. Primus modus est ꝙ quedā est restrictio ab. vsu. vt cum dicit nihil est in archa vel cista. in qua terminus iste nihil accipitur pro rebꝫ solidis ⁊ sensibilibꝫ. valet em̄ tantuz ꝙ nulla res sensibilis est in archa vel cista nihilominus tamen aer ē in archa vel cista: qui non est sensibilis. Alias enim poneret vacuuz qđ est contra Aristo. quarto phicoꝝ. Secūdus modus restrictionis ē per transitionē verbi vt dicendo. socrates pascit hominē. iste terminus hominez supponit pro alio homine a socrate virtute transitionis ⁊ ꝓpter actū transititiuuz huius verbi pascit. Non ē ~~eadē~~ ꝓprie idem recipiens ⁊ vel suscipiens ⁊ dans quia idem actione directa non agit in seipsum: ⁊ ideo aliquando si sunt idem hoc est per accidens. sicut idem est aliquando dux ⁊ ~~comes~~ hoc est per accidens. tamen inter se distincta sunt ¶ Sequit corrollarie ꝙ ista ꝯña non valet iuxta hanc restrictionem. socrates pascit ~~seipm~~. ⁊ socrates ē homo. ergo socrates pascit ~~seipm~~. sed cōmittit fallacia accidentis. quia hoc ꝓnomen se ē ꝓnomen reciprocū: ⁊ non potest supponere pro diuersis ⁊ alijs hominibus a socrate. Istis notabilibꝫ sic stantibꝫ est.

Conclusio responsalis ꝙ termini eodem modo restriguntur in ꝓpōne affirmatiua ⁊ negatiua. Veritas huius conclusionis. patet ex rationibꝫ in notabili secundo adductis. quare conclusio vera.

Arguitur primo. Termini non eodez mō restringuntur in ꝓpōne affirmatiua ⁊ negatiua. igit̄ ꝓbat̄ añs. ydēptificato accñte ydētificat̄ subiectum. sed in ꝓpositione affirmatiua ⁊ negatiua non est idem terminus: ⁊ per ꝯñs etiam non ē eadem restrictio: que ē accidens termini. Maior est nota. quia manente eadez albedine in petro semper manet idem petrus ⁊ idem hō: licet non econuerso. quia subiectum potest manere idem ⁊ actus variari. Minor patet: quia qđ semel dictum ē amplius non pōt repeti. vt dicit Aristo. in predicamento quantitatis. ⁊ etiā đr primo de generatione. idem non reuertitur. ⁊ primo celi. Ad preteritū non ē potentia: ⁊ per cōsequens idem terminus non ponitur in ꝓpōne affirmatiua ⁊ negatiua. ¶ Dico verꝝ argumentū concludit ꝙ idem terminus in numero non ponit̄ in diuersis ꝓpositionibꝫ sed bene in specie. Et sic argumentū non concludit. ⁊ sic adhuc eadem restrictio manet in ꝓpositione affirmatiua ⁊ negatiua.

Arguitur secundo. In ꝓpōne affirmatiua ⁊ negatiua non est eadem restrictio. Igitur restrictio p̄supponit suppositionē ⁊ ꝑcationez: sed in ꝓpositiōe affirmatiua ⁊ negatiua non est eadem ꝑcatio. igitur nō ē eadem restrictio. maior. qꝛ restrictio est quedam restricta ꝑcatio ⁊ suppō. vnde ⁊ dicitur restrictio quasi restricta suppō: ⁊ ꝑcatio minor. quia ista rosa est ꝑcat rosam esse: sed ista rosa non est ꝑcat rosaz non esse. modo ꝑcare esse ⁊ ꝑcare non esse. non est idem ꝑcare. sic ꝑcatio affirmatiua non est ꝑcatio negatiua nec econuerso quemadmodū affirmatio non est negatio. vt dicitur p̄mo perierme. ¶ Dico verum argumentū concludit ꝙ in ꝓpōne affirmatiua ⁊ negatiua non est eadem ꝑcatio totalis ꝓpōnuz penes quam attendit̄ veritas ⁊ falsitas ꝓpositionū. sed bene in ꝓpositione affirmatiua ⁊ negatiua ē eadem ꝑcatio partialis ⁊ essentialis terminoꝝ. quia terminus vbicunqꝫ ponitur essentialiter eque multa ꝑcat. ¶ Seqnit̄ corrollarie ꝙ terminus restrictus ⁊ non restrictus ꝑcat eque multa essentialiter. vt homo ⁊ albus. sed non accidentaliter: Cuz em̄ dicit̄ homo absolute. hō accipit̄ indifferenter ⁊ irrestricte pro quolibꝫ homine siue albo siue nigro: sꝫ cum dici

mr albi hō. iste termin⁹ hō accipit accidentaliter solum pro hominib⁹ albis.

Arguitur tertio. Nulla est restrictio ab vsu. igit. pbat̄ aīs. Illud qō ē ab vsu: ē a voluntate. sed restrictio non est a volūtate. igit nulla ē restrictio ab vsu. Dato⁹. quia voluntas est causa vsus: ⁊ q aliquid admittit in cōmuni vsu. Dino⁹. quia de restrictione ē scientia. vt ostendit hic per pe. his: scientia aūt ē necessariorū. vt dicit primo poste. Illa aūt que sunt a voluntate nō sūt necessaria. volūtas em est libera. ⁊ pōt in vtrūq; oppositor⁹. ⁊ que a voluntate sunt contingentia sūt. contingētiū aūt non ē scientia ¶ Dico veruz argumentum concludit q illud qō ē simplr a voluntate hoc non est scibile. nec restrictio aliqua est simpliciter a voluntate fundata in re. vnde cū dicit. Nihil ē in archa. hoc signum nihil negat res solidas ⁊ sensibiles: et per pūs nihil distribuit ⁊ negat pro reb⁹ solidis ⁊ sensibilib⁹: maxime sensu visus ⁊ tactus: mō aer non videtur nec directe rōne sui tactu cognoscitur: licet aer rōne frigiditatis aut caliditatis percipit tactu. ⁊ sic argumentum non concludit.

Arguitur quarto ⁊ vltimo. idem agit in seipsum. ⁊ idem est recipiens ⁊ dans: igitur fundamentum scōe regule ē falsum. pbat̄ aīs pro prima parte. q idez agit in seipm. patz. quia intellectus intelligit seipsuz. vt dicit tertio de anima ⁊ primo de generatione. dicit. q omne agens in agendo repatitur: ⁊ experientia ostēdit q idem homo ledit ⁊ interficit seipm. Sed q secūda pars sit vera. scz q idem sit recipiens ⁊ dans. patet quia idem homo nutrit se ipsuz. modo in nutritione res cibat seipsum. ⁊ sic recipit cibum ⁊ dat sibi ipi cibum ¶ Dico verum argumentum concludit q virtus immaterialis vt intellectus reflectitur supra seipsum: quia intellectus intelligit seipm. sed virtus materialis non reflectitur supra seipam. ⁊ sic licet aliquādo aliqua res materialis etiam agit in seipsam: hoc non est actione directa: q actio formaliter non est passio nec agens vt sic. ⁊ inquantum agens est passum formaliter. vt ostendit tertio physicor⁹. ⁊ sic homo dicit pascere ⁊ nutrire seipsum: non inquantū seipsum sed inquantum alteruz. Sequitur corrollarie finaliter q licet idem non predicat de ente ⁊ de non ente: veruz est de predicato reali: sed predicatū intentionale pōt predicari ⁊ dici de ente ⁊ non ente. vt in pposito enunciabile dicitur de enunciabili vero ⁊ falso. falsum autem est quodammō non ens. vt dicitur primo poste.

Circa tractatū distributionum queritur primo Utruz

diffinitio distributiōis. ⁊ diuisio signor⁹ distributiuor⁹ a pe. his. sit sufficiēter assignata.

Iste est tractatus sextus partior⁹ logicalium in quo. Pe. his. determinat de sexta proprietate termino⁹uz que est distributio Pro intellectione questionis mote.

Notandū primo. quia secundum intentionem Aristo:

primo posterior⁹. In omni doctrina ⁊ scientia dandū ⁊ assignandum est qōdam primuz: qō est subiectum in tali scientia: ad qō omnia considerata in scientia habent ordinem ⁊ attributionem tanq̄ ad primū metruz ⁊ mensuram considerator⁹ in tali scientia. Subiectum itaq; in scientia distributionum est terminus distribuibilis pro suis inferior⁹ib⁹ ⁊ suppositis. vt enim dicet̄ infernus: distributio fit pro inferior⁹ibus ⁊ suppositis: vnde ⁊ terminus singularis non distribuitur: quia non habet sub se inferius nec plura suppositā. proprium autem passio huius subiecti est posse accipi distributiue ⁊ distribui per signum aliq̄ distributiuum: de quib⁹ dicetur in diuisionibus. Pro intellectu itaq; eorum que dicentur inferius ad distributionem logicam quattuor⁹ concurrunt. Primum est causa efficiens. ⁊ illa causa efficiens est duplex. quedam est principalis: ⁊ ista est intellectus humanus vel anima accipiens terminum distributiue. q enim aliqua natura cōmunis a parte rei est multiplicata in plura suppositā actu vel

aptitudine. dicitur enim primo posterioz. vniuersale est vnum in multis: intellectus hoc considerans illam naturam accipit distributiue in omnia sua supposita. Causa autem efficiens distributionis minus principalis z instrumentalis est signum distributiuum quo intellectus vtitur faciendo z designando distributionez alicuius nature in sua supposita Vnde z dicitur primo periermenia z. omnis non est vniuersale sz vniuersaliter consignificat. Secundum qō concurrit ad distributionez est terminus cōmunis. qui significat aliquā naturam a parte rei multiplicatam in suā supposita. Tertium sunt suppositā z singularia suppositā z importata per terminum cōmunem que suppositā participant naturā communem significatam per terminum cōmunē distributiuz: vnde z bene dicit porphi. q participatione speciei plures homines sunt vnus homo. Quartum z vltimuz q concurrit ad distributionem logicam est habitus do termini distributi ad ea pro quibus distribuitur sicut enim in natura vniuersale habet habitudinem z ordinem essentialem ad sua supposita quib⁹ dat nomen esse z rationem: sic z terminus distributus habet ordinem ad supposita pro quibus distribuitur z multiplicatur. ¶ Sequitur corrollarie q distributio in arte habet originem z similitudinem cuz distributione in natura. Sicut enim in natura aliqua res realis realiter partitur z diuiditur in partes suas vel inferioza. dicitur enim tertio phisicozuz q qōlibet continuū secunduz se est vnum. fit autem multa per diuisionem in partes. et vniuersale quod est vnum scōm se: multiplicatur in multa supposita. sic z in arte terminus communis distribuitur z multiplicatur in sua suppōsua per talem terminum cōmunem designata. vt patebit in diffinitione distributionis.

Notanduz secundo q Pe. hisp. in textu ita diffinit distributionem Distributio est multiplicatio termini cōmunis per signum vniuersale facta ¶ Pro cuius diffinitionis intellectu sciendū diffinitum presentis diffinitionis ē distributio logicalis: que dicitur ad similitudinem distributionis realis vt dictum est Pro genere autem in diffinitione ponit multiplicatio. Illud enim proprie dicitur multiplex qō habet multas plicas. sic z in proposito terminus qui debet distribui debet habere multas plicas. hoc est suppositā z inferioza pro quibus distribuitur. Dicitur vlterius in diffinitione termini communis ad differentiam termini singularis. Terminus enim singularis non potest distribui. Ratio est ista illud enim qō distribuitur debet habere sub se multa supposita. constat autem q terminus singularis non habz inferius se: sed est rationū z vltimuz. Non enim diuiditur singulare vel individuum diuisione formali in inferius. licet diuidi possit diuisione materiali in partes integrales suas ex quibus componitur. vnde individuum est qō est in se indiuisum z a quolibet alio diuisum. ¶ Sequitur corrollarie q ista est inepta omnis socrates. dicitur. ei quinto methaphisice: Nemo dicit bene omnis socrates. Ratio qnia termino singulari non competenter additur signum vniuersale affirmatiuum. signum enim vniuersale affirmatiuum termino cui additur ipsum distribuit. modo terminus singularis. vt dictum est. distribui non potest ¶ Sequitur corrollarie q in ista. omnis petrus est mirabilis. hoc signum omnis nō additur huic termino petrus rōne suppositozum q distribueret istum terminum petrus rōne suppositozum: sed potius conditionum: z sic ista valet tantum. omnis petrus est mirabilis id est petrus scōm omnes conditiones suas est mirabilis. Simile huius dicitur primo priozum.. omnis nicolaus musicus eras corrumpetur. id est nicolaus scōm omnes conditiones suas corrumpetur. dicit enim tertio topicozuz. corruptis nobis corrumpunt omnia que in nobis sunt. ¶ Sequitur corrollarie tertio q termino singulari potest addi signum vniuersale negatiuū. componendo negatiuam: non socrates currit. quia non est verius dare contradictionem nisi negationem preponere toti. tamen hoc signum non vel nullus non additur termino singulari ratione distributionis sed negationis tm. signum enim vniuersale

negatiuum habet duplex officium vel duplicem ꝓprietatem: vnam distribuere: aliaz autem negare. Ratione itaqꝫ negationis signum vniuersale negatiuum additur termino singulari ⁊ non ratione distributionis. Signum autem vniuersale affirmatiuū solum habet vnam ꝓprietatem scz distribuere: ⁊ ergo non additur termino singulari. Dicitur in fine diffinitionis. per signum vniuersale facta. Ibi tangitur causa efficiēs instrumentalis distributionis. principalis enim causa distributionis: vt dictum est in notabili primo: est intellectus humanus. Instrumentalis tamen causa est signuz vniuersale: aliquando affirmatiuum. vt omnis. quilibet. aliquando negatiuum: vt non: nullus. nemo. ⁊ per hoc excluduntur signa particularia que terminos communes se sequentes non habent distribuere. vt dicendo aliquis homo currit. Iste terminus cōmunis homo non distribuitur: vt dicet inferius.

Notandum tertio ꝙ Petrus hispanus postquam posuit diffinitionem distributionis consequenter ponit tres diuisiones signoruz distributiuorum.

Prima diuisio signorum distributiuorum est. quedaz sunt signa distributiua substantie. ⁊ quedam sunt signa distributiua accidentis. vnde signuz distributiuū substantie est qđ distribuit res que habent se per modum substantie siue per modum qđ quid est. quandoqꝫ enim signum distribuit terminum pro suppositis suis qui ꝑcat veram substantiā: vt omnis homo currit. substantia enim est res per se existēs: vel pars rei per se existentis. quia ergo homo est substantia secunda. quia terminus homo significat veram substantiam. quandoqꝫ autem signum distributiuum substantie non distribuit veram substantiam: sed illud qđ habet modum substantie. vt dicendo. omnis nigredo est color. iste terminus nigredo non significat verā substantiam. nigredo enim ꝑcat nigredinem. nigredo aūt est accidens semper in subiecto subsistens: tamē iste terminus nigredo ꝑcat nigredinem per modum substantie ⁊ quasi per se esset. licet in re nūqꝫ nigredo naturaliter est per se. vnde ⁊ ꝓpter hoc dicunt grammatici ꝙ nomina abstracta accidentium: vt nigredo albedo: sunt nomina substantiua: ⁊ ꝑcant subsistenter ⁊ per modum substantie. sed albꝰ niger sunt adiectiua: ⁊ significant adiacenter. ꝑcant enim formas accidentales vt sunt in subiecto Quomō autez habent diuidi signa distributiua substantie ⁊ quomodo varia sunt: dicetur inferius. Sunt autē signa distributiua substantie. omnis. quilibet. nullus. nemo neuter. ¶ Sequitur corrollarie ꝙ cum dicitur signum distributiuum substantie. substantia capitur communiter pro essentia: quomodo in quolibet predicamento reperitur substātia vel essentia predicamenta enim decem iuxta intentionem Aristo. quinto metaphice designant ⁊ important decem naturas primas rerum quas participat omne ens creatum. vnde ⁊ dicitur primo poste. essentie predicamentorum sunt impermixte. Signum autē distributiuum accidentis est qđ distribuit res se habentes per modum accidentis. Accidens autē ⁊ modus accidentis est semper inesse alteri ⁊ adiacere vnde ⁊ dicit accidens quasi cadens alteri. quia substantie: dicitur enim quarto methaphice: ꝙ accidentis non est esse sed in altero esse. signa autem distributiua accidentium sunt qualis quantus qualiscumqꝫ qꝫtuscūqꝫ de quibus dicetur inferius.

Notandum quarto ⁊ vltimo ꝙ secunda diuisio signorum distributiuorum quā ponit. pe. his. in textu est.

Signoꝝ distributiuorum substantie. quedam distribuunt pro partibꝰ integralibꝰ. vt totus. totus eniz sincathegorematice captū: valz tm̄ sicut quelibet pars integralis. vt totus socrates est minor socrate: vz tm̄ sicut q̄libet pars integralis socratꝭ ē minor socrate: ⁊ h̄ est verꝝ. qꝛ semp pars ē minor qꝫ suū totū. vt dicit vnū principiū mathematice. pars aūt integral ē q̄ integras

et cōponit totū. omnes em̄ partes integrales alicui⁹ toti⁹ integralis simul sumpte: p̄cise reddūt et cōstituūt ip̄m totū. vnde ⁊ dicitur primo phicoꝝ. Totū nō est aliud nisi partes sue omnes simul sumpte. Alia aūt sunt signa distributiua sube: que distribuūt ꝑ partib⁹ subiectiuis: hoc est ꝑ suppositis et inferiorib⁹ alicuius termini cōmunis. vt oīs nulla. cū em̄ dicit: omnis homo currit: iste termin⁹ cōis homo distribuit ꝑ oībus suppositis hoīs. Dicit em̄ primo celi. Qui dicit oīs nihil excludit. Pars aūt subiectiua est inferius alicui⁹ vl'is. omne em̄ vl'e est. quoddā totum respectu suoꝝ inferioꝝ. vñ et d'r p̄mo phicoꝝ. Uniuersale est quodā totū multa cōprehēdens. Deinde pe. his. ponit terciā diuisionē signoꝝ distributiuoꝝ. et dicit ꝙ signa distributiua ꝑ partib⁹ subiectiuis vel inferiorib⁹ sunt duplicia. Quedā distribuūt ꝑ duob⁹ tantū. et de numero istoꝝ quedam sunt affirmatiua. vt vter vterq̄. quedā negatiua. vt neuter. Alia autē sunt signa distributiua q̄ distribuūt pro partib⁹ subiectiuis: sed ꝑ pluribꝫ q̄ꝫ ꝑ duobus. et talia iterū sunt duplicia. quedā affirmatiua vt omnis. quedā negatiua vt nullus nulla nullum similiter hoc aduerbiū nō. sil'r nemo. vt dicetur inferius. Postea pe. his. ostēdit quo ordine vult determinare de signis distributiuis. et dicit ꝙ primo vult determiare de signis distributiuis sube. ⁊ postea de signis distributiuis accidentiū. Cuius rō est ista: qꝛ sicut in natura suba ē prior accidēte natura tpe ⁊ diffinitiōe. vt d'r: vij. metaphice. sic ⁊ in arte primo dicēdū erit de signis distributiuis sube: et postea de signis distributiuis accidētiū. Dicit em̄ secūdo phicoꝝ. Ars imitat naturā. Istis notabilib⁹ sic stātib⁹ est

Conclusio responsalis. Diffinitio distributōis et diuisio signoꝝ distributiuoꝝ a pe. his. est sufficiēter assignata: Ueritas conclusionis ꝑ prima parte patet ex notabili secundo. ꝑ secunda parte patet ex notabili tercio ⁊ quarto quare conclusio vera.

Arguitur primo. Distributio nō est multiplicatio termini cōmunis ꝑ multis. ꝑbatur sic. in istis ꝓpositionib⁹: oīs sol lucet: oīs fenix est: subiecta distribuūtur ꝑ hoc signū oīs: et non ꝑ multis. ꝑbatur. qꝛ solū est vn⁹ sol. sil'iter vnica ē auis in mundo que dicitur fenix. vt scribunt philosophi.

¶ Dico licet in ista omnis sol lucet: subiectū sol non distribuitur ꝑ pluribꝫ actu: tñ aptitudine. qꝛ iste terminus sol habet pl'a supposita aptitudine. quantū em̄ esset ex parte nature ⁊ forme solis. natura solis cōmunicaret se multis. sed defectus est ex parte materie suscipiētis illā naturā et formā solis. Sic sil'r dicat: ꝙ licet est vnica auis in mundo in arabia. vt scribit Solinus de mirabilib⁹ mundi. tamen pl'es sunt successiue. postquam enim vnus fenix corrūpitur alter generatur.

Arguitur secūdo. Distributio non est multiplicatio termini cōmunis. ꝑbatur qꝛ terminus singl'aris distribuit. ꝑbatur. in ista: totus socrates est minor socrate. iste termin⁹ singularis socrates distribuit ꝑ hoc signū distributiuū tot⁹ quod additur ei. vt enim dicet inferi⁹: hoc signū totus terminū cui additur illū distribuit.

¶ Dico verū argumentū concludit ꝙ in ista totus socrates est minor socrate. hoc signū vl'e totus additur huic termino singulari socrates nō rōne sui: sed potius additur termīo cōmuni incluso. scꝫ partes. et sic predicta ꝓpō valet tantū: totus socrates ē minor socrate. i. quelibet pars socratis est minor socrate.

Arguitur tercio. Alicubi est distributio que nō fit ꝑ signū vl'e. ꝑbatur qꝛ cōparatiuus distribuit. vt socrates est fortior asino. sil'r suplatiu⁹ distribuit vt iohanes est fortissimus hoīm: et tamen nec cōparatiuus nec superlatiuus est signū vl'e. vt notum est. ¶ Dico verū argumentū cōcludit ꝙ cōparatiuus ⁊ superlatiuus distribuit terminū a se rectū: nō ratiōe sui sed ratiōe negatiōis incluse: que includitur in exponēte principali. vt dicetur inferius

Arguitur quarto. Terminus cōmunis nō distribuitur per signū vl'e. igit diffinitio non valet. ꝑbatur añs in ista. omnis canis est ens. iste termin⁹ ca-

nis est terminus cōmunis: quia ꝓcat plura: et tamē nō distribuitur. ꝓbatur sic. omnis distributio fit in ꝓpositiōe: sed hic nō est ꝓpō. canis est ens. igitur canis non distribuit. Maior' est nota. qz distributio est ꝓprietas subiecti vel predicati. mō in ꝓpōne est subiectū et predicatū. Minor quia hic est omnis plures: z omnis equiuoca. modo omnis plures et equiuoca nō est ꝓpō. vt ostenditur primo periermenias.

¶ Dico verū argumentū concludit q terminus equiuocus equiuoce tentus non distribuitur nec facit ꝓpōnem: sed terminus equiuocus vniuoce tentus et ꝑ vno ꝓcato certo distribuitur z facit ꝓpōnem: vt omis canis est latrabilis. omis canis fulget in celo.

Arguitur quinto. Distributio non est multiplicatio cōmunis. ꝓbat sic. qz terminus singularis distribuit. patet in ista. omne ens qō est socrates currit. hoc subiectū ens qō est socrates. est terminus singularis z distribuit: z per ꝓns distributio non est multiplicatio termini cōmunis. ꝓbat añs. q hoc subiectum ens qō ē socrates sit terminus singularis. quia est regula in logica aggregatū ex termino communi z termino singulari mediāte ly qui q vel qō est terminus singularis. vt ens qō est socrates. ens qō ē petrus: sed q distribuitur: ꝓbat. quia distribuit per hoc signum vniuersale omne: cui ꝓpriū est distribuere terminū cui addit. modo ꝓpriū non derelinquit rem cuius est ꝓprium ¶ Dico verum argumentum concludit q in ista ꝓpositione omne ens quod est socrates currit: signū vniuersale omne additur termino singulari non ratione sui: z inquantū totum subiectum est terminus singularis: sed addit ei ratione huius termini cōmunis. scz entis: illicz talis non tenetur cōmuniter sed restringit. Alij tamē dicunt q termino singulari complexo pōt addi signū vniuersale: sed termino singulari simplici non potest addi signum vniuersale. Rō diuersitatis est hec quia terminus singularis cōplexus. vt ens qō ē socrates includit terminum cōmunē quia ratione sue ꝓcationis essentialis ꝓcat communiter: z ratione illius ei additur signum vniuersale: sed terminus singularis simplex. vt iohēs petrus solum ꝓcat vnum essentialiter: z ergo ei bene additur signum vniuersale.

Arguitur sexto. Distributio non est multiplicatio termini communis. ꝓbat sic. distributio est multiplicatio termini singularis. igit. ꝓbatur añs in ista ꝓpositione: omnis petrus est mirabilis: que conceditur a logicis: z in cōmuni vsu loquendi. z sic videt q iste terminus singularis petrus distribuitur z Aristo. primo poz concedit istam. omnis musicus cras corrūpet. ¶ Dico verum argumentum concludit q terminus potest distribui pro conditionibz z ꝓpriet. tatibz sed nō pro suppositis. vt declaratum est superius in notabili secundo.

Arguitur septimo. Distributio non est multiplicatio termini cōmunis. igit. ꝓbat añs. quia terminus singularis distribuit. ꝓbat. illud cui additur negatio vel signuz negatiuū hoc distribuitur: sed termino singulari addit negatio vl signū negatiuū. igit. Maior. quia ꝓprium negationis z signi negatiui ē distribuere: vnde dicunt cōmuniter logici q quecūd negatio negat: cōfuse distributiue negat. Minor patz in ista. non socrates currit. que ē contradictoria istius. socrates currit. ex quo singularis negatiua contradicit singulari affirmatiue. modo contradictio est affirmatio et negatio opposite: vt dicit primo perier. Dico verū argumentū cōcludit q negatio z signuz negatiuū addit termino singulari non ratione distributionis sed ratione negationis. vt dictū ē superius in notabili secūdo. Ad illud añ q oz q quecūd negatio negat cōfuse distributiue negat vez ē hoc in termino communi qui habz plura supposita z nō in termino singulari qui non habet inferius se.

Arguitur octauo. Prima diuisio signoz distributiuoz nō vz. igit. ꝓbat. vbicūcz est distributio ꝑ subā ibi ē z ꝑ accīns: ergo supfluuz est ponere signa distributiua accīntis. tenet. añs. qz peccatū est fieri per plura qō pōt fieri ꝑ paucioza. añs. ꝓbat. quia semp ad distributionē subē sequitur distributio accidentis. dicit enim ꝑ

mo topl. q accñtia numerant numeratiõe suoꝝ subiectoꝝ. suba em̃ naturalis nunq̃ põt esse sine accñtib. Dico verũ argumentũ cõcluderet si signũ distributiuũ ideo diceret distributiuũ sube qꝛ distribueret subam: sꝫ dr distributiuũ sube qꝛ distribuit res q̃ habẽt se per modũ sube. sic ⁊ signa dicunt accñtis qꝛ distribuũt res q̃ habẽt se per modũ accñtis. vel etiã possumus dicere q verũ argumentũ cõcludit q multiplicatio accñtis ꝑm numerũ fit ad multiplicationẽ sui subiecti: sꝫ nõ multiplicatio ꝑm spẽm qꝛ illa fit per ꝓpria signa: vt dicetur inferius.

Arguitur nono ⁊ vltimo. Pe. his. est insufficiẽs. igitur

sua determinatio non valet. ꝓbat añs. quia sicut fit distributio pro partibus integralibus alicuius totius: sic etiam debet fieri distributio pro partibus essentialib rei. ꝓbat quia non videt ratio diuersitatis. sicut enim totum integrale includit partes integrales suas: sic ⁊ partes essentiales. Dico q distributio pro partib essentialib comprehẽditur ⁊ continet sub distributione que est pro partib integralib rei. est em̃ aliqualis similitudo inter distributionẽ pro partib integralib ⁊ pro distributione que ẽ pro partib essentialib. sicut enim partes integrales simul sumpte constituũt totũ integrale: sic ⁊ partes essentiales simul sumpte constituũt totũ essentiale: ⁊ per ꝯñs vna continet sub alia. ¶ Sequitur corrollarie p̃mo q pe. his: non posuit diuisionez signoꝝ simpliciter ⁊ absolute: sed signoruꝫ distributiuoꝝ. ⁊ ergo non posuit diuisionem signi in signum particulare ⁊ vniuersale. ¶ Sequitur corrollarie scdo q signa non dicunt accidentis: quia sunt adiectiua: quia omnia signa distributiua sunt adiectiua: sed dicunt accñtis quia distribuunt rem que habet se per modũ accñtis ¶ Sequitur corrollarie tertio q licet ponit signum distributiuuꝫ pro duob non tamẽ oportet ponere signum distributiuũ ꝓ vno. quia vbi est vnum nõ ẽ multiplicatio. modo distributio dicit multitudinẽ. ¶ Sequit corrollarie quarto q licet sũt distributiua pro duob tm̃. vt vter vterq: tamen non oportet q sint distributiua pro trib aut quattuor tm̃. Ratio. quia omnis multiplicitas vel pluralitas ẽ in duob vel in plurib q̃ duobus: ⁊ sic quia tantũ due sunt species pluralitatis. Quedam enim ẽ pluralitas paucitatis vt duo. Et quedam est pluralitas multitudinis: ⁊ hec ꝑcat per alia signa distributiua: ⁊ per ꝯñs non oportꝫ ponere signa distributiua pro trib aut pro quattuor.

Vt itaq processus Petri his. in tractatulo distributio

nũ ⁊ in tractatulo exponibilium iunioribꝫ facillime pateat. ⁊ ne idẽ frequentius inutiliter repetat: materiam consormem in his tractatulis contentam sub vnius questiõis titulo declarare institui Vnde ⁊ hoꝝ tractatuloꝝ doctrinam in duodecim articulos distinguere ꝓposui in quib tota intentio Petri hispani resolutissime determinabitur. Primus articulus erit de signo vniuersali omnis: qđ ali quando tenetur distributiue aliquãdo collectiue. ⁊ que sit eius natura in vtraq acceptione: ⁊ quomodo ꝓpositiones plurime verificantur et vere sunt in vna acceptione ⁊ sensu. in alia autem falsificantur: ⁊ negari possunt.

Vtrũ determinatio Pe. his. de signo vniuersali omnis

in littera sit sufficienter assignata.

Pro intellectione huius questionis mote Postq̃ pe. his. posuit diffinitionẽ distributionis: ⁊ cum hoc diuisionẽ signoꝝ distributiuoruꝫ iuxta determinationẽ superiꝰ p̃missam. Primo incipit determinare de signis distributiuis sube. eo q suba est prior accñte natura tempore ⁊ diffinitione. vt dicit. vij. metaph. Incipitq in primis ab illo signo vniuersali omnis: qđ est signum distributiuũ sube affirmatiue. licet enim hoc

signum nullus etiã sit signũ distributiuũ substantie. tamẽ melius pe. his. determinat de isto signo vniuersali affirmatiuo omnis. Ratio quia affirmatio ꝓmo cadit ⁊ offertur intellectui nostro: ⁊ ex ꝓinde negatio. ꝓmo em̃ intellectus apꝓhendit diuisibile: qđ dicit affirmationẽ. ⁊ deinde indiuisibile: qđ importat negationẽ. vt ostendit. iij. de anima. Et ergo pe. his. per ꝓius determinat de signo vniuersali affirmatiuo omnis q̃z de hoc signo vniuersali nullus. ꝓ intellectu ut q̃ litere.

Notandũ est ꝓmo q̃ omnis tenetur dupliciter. Uno mõ in singulari numero. ⁊ sic ſm logicos vt in plurimũ accipitur distributiue. ⁊ sic denotat ꝑcatus termini cõmunis cui additur duidi ⁊ multiplicari vt in multa supposita actu, vel aptitudine: actu: vt cum dico. omnis homo currit. aptitudine: vt cũ dico omnis sol lucet. omnis mundus est vnus. omnis fenix est vnica auis in arabia. Et isto mõ hoc signuz omnis terminũ cõmunez immediate sequentẽ vt subiectũ ſm logicaz cõmunez facit stare cõfuse distributiue ⁊ ꝑdicatum siue terminũ mediate sequẽtez cõfuse tm̃. vt omnis hõ est animal. Secõm aũt pe. his. hoc signũ omnis termi nuz imme diate sequentẽ vt subiectum facit stare confuse distributiue. ⁊ predicatum simplr siue terminũ mediate sequẽtẽ simplr. ⁊ hoc in ꝓpõe q̃ ẽ in materia naturali. vt omnis hõ est aĩal. omis hõ ẽ risibilis. vt dictũ ẽ in libro suppõnuz. ¶ Dico notãter q̃ h̃ signũ ois vt in plurimũ tenet in singulari numero distributiue. quia etiaz inuenit in numero singulari vt tenet collectiue. vt hic. ois terra adorat te deꝰ. vt cõmuniꝫ dicum: logici. quę valet tm̃. oẽs terrigeni hoies adorãt te deꝰ. hoc tm̃ nõ est in vsu: ⁊ raro contingit. Se cũdo hoc signuz ois tenet vt ẽ pluralis numeri, ⁊ sic tenet dupliciter. Uno mõ collectiue ⁊ sic denotat ꝑdicatũ cõuenire oĩbꝫ suppositiꝫ subiecti non diuisim, ꝓ q̃libet seorsum vel aliquibꝫ diuisim̃ ſz ꝓ oĩbꝫ simul: vt oẽs apli dei sũt. xij. q̃ valz tm̃ oẽs apli dei simul sũpti sũt. xij. ⁊ hoc est vez. Uñ ⁊ Hugo dixit hãc ꝓpõnez. oẽs apli dei sũt. xij. esse vniuersalẽ collectiuã. ⁊ sic ſm logicos cões hoc signũ ois collectiue tentũ cõfundit subiectũ apli dei cõsiuse tm̃. ⁊ ꝑdicatũ. ſ. xij. apli ꝓmittit stare determinate. Secõo hoc signũ ois in pl̃ numero tenet distributiue. ⁊ sic denotat ꝑdicatũ cõuenire suppositiꝫ alicuibꝫ ſbiecti diuisiꝫ ⁊ nõ oĩbꝫ simul. Et sic ista oẽs apli dei sunt. xij. valeret tm̃. isti apli dei demõstratꝫ duobꝫ vl tribꝫ sũt. xij. ¶ Sequit cozrollarie ꝓmo q̃ hec ẽ distinguẽda oẽs apli dei sũt. xij. Si em̃ omis tenet collectiue: ipa ẽ vera. ⁊ vz tm̃ oẽs apli dei simul sũpti sẽ. xij. ⁊ hoc ẽ vez. Sz si oẽs tenet distributiue ipa ẽ falsa. q̃ ipa fcat q̃ duo apli dei vl tres essẽt. xij. qđ ẽ falsuz. ¶ Sequit cozrollarie secõo q̃ ista argumẽtatio nõ vz tenẽdo oẽs collectiue. oẽs apli dei sũt. xij. iohs ⁊ petrꝰ sũt apli dei. ergo iohs ⁊ petrus sũt. xij: q̃ ꝓmisse sũt vere ⁊ cõclusio falsa. Nec ẽ argumentũ in darij q̃ in maiori subiectũ in darij dz distribui qđ hic nõ cõtingit. ⁊ etiã maioz nõ ẽ vlis. vt plurimi logici dicũt ſz indiffinita: vt dicẽt inferꝰ. licz hugo õt eã esse vlem collectiuaz. Si aũt oẽs tenet distributiue tũc maioz ẽ falsa: nõ miꝫ q̃ ⁊ cõclusio. maioz ei valebit tm̃ q̃ isti apostoli dei demõstratꝫ duobꝫ vl tribꝫ essẽt. xij. qđ ẽ falsuz. ¶ Sequit cozrollarie tertio q̃ ista ꝓpõ. oẽs apli dei sũt. xij. ſm logicã cõem ẽ indiffinita. q̃ ois collectiue tentũ facit ꝓpõem indiffinitã. ⁊ vz tm̃ maximꝰ numerꝰ apl̃oz dei ẽ duodenariꝰ. ⁊ subcẽm in ea ẽ hoc totũ: oẽs apli dei. licz hugo tenet q̃ solũ apli dei. q̃ ſm eũ sincathegozema positũ a parte subiecti nõ ẽ subcẽm nec pars ſbiecti. logici tm̃ alij dicũt q̃ sincathegozema positũ a parte subiecti nõ ẽ subcẽm nec pars subiecti. vez ẽ qñ tale sincathegozema determinat tã subiectũ q̃ ꝑdicatũ. q̃ qua rõne essz pars vnꝰ. eadẽ rõe ⁊ ps alterꝰ. Sz in ista. oẽs apli dei sũt. xij. hoc sincathegozema ois solũ determinat subcẽm̃ ꝑdicatũ aũt in ea ẽ hoc totũ. xij. apli. q̃ adiectiuũ ꝑ se nõ põt esse ꝑdicatũ, mõ. duodecim. est adiectiuum. ¶ Sequitur cozrollarie quarto q̃ ista. omnes apostoli dei sũt. xij: ſcõm se ⁊ in ꝓpria forma non habet contradictoziam: tenendo q̃ est indiffinita. dicendo enim nulli apostoli dei sunt. xij. est inepta. sed melius est eam resoluere ꝓmo ⁊ sue resoluẽs

ti dare cōtradictoriā. resoluit aūt sic. maximus numerus apostoloꝝ dei ē duodenarius
ꝛ isti daret contradictoria. nullus maximꝰ numerus apostoloꝝ dei est duodenarius.
hec hugo. Alij tamē hugonis hanc non curant determinationē. sed cōtradictoriam
istius omnes apostoli dei sunt. xij. tenendo vt sit indiffinita assignant hāc. non omnes
apostoli dei sunt. xij. quia non est verius dare contradictionem nisi negationē prepo-
nere toti.

Notandū secundo ꝙ postquā pe. his. ostendit quomo-
do hoc signū omnis accipit dupl'r: consequēter disputat si hoc signū omnis ſcat ali-
quid. Et arguit primo ꝙ non. quia ~~maxime~~: qđ ſcat aut ſcat vl'e vel particulare. sed
omnis nec ſcat vl'e nec particulare. igit. maior est aristo. p̄mo periermeniaꝝ. qꝛ om-
nis res aut est vniuersalis aut particularis. Minor est aristo. p̄mo piermeniaꝝ. cum
ostendit ꝙ omnis non vniuersale est ſz vl'r conſcat. Et pbat. qꝛ omnis est sincathe-
gorema. mō sincathegoremata nō ſcant sed tm̄ conſcant. Unde ꝛ dicit sincathego-
rema ꝛ sin qđ ē con: ꝛ cathegorema ſcatiuū: quasi cum alio ſcatiuū ꝛ non per se. Mi-
nor ~~patz~~ omne vniuersale vel particulare est predicabile. vniuersale est predicabile
ꝓprie sumptū. particulare aūt ē p̄dicabile cōmuniter sumptū. modo omnis non ē pre-
dicabile. Ostendūt enim logici ꝙ sincathegorema per se nec ē subiectum nec predica-
tuz. nec pars subiecti nec pars predicati. In oppositum arguit pe. his. sic. Nihil dat
qđ non habz. sed sincathegorema dat ſcationem veritatis vl' falsitatis ꝓpōibꝰ. igitur
etiam per se aliquid ſcat. Maior est aristo. p̄mo elencoruz. Minor. qꝛ hec est vera.
animal est hō: nō apponendo signū vniuersale: sed ista est falsa. omne animal est hō
apponendo signuz vl'e. ꝛ per ꝯns concludit ꝙ hoc sincathegorema omnis aliquid si-
gnificat ꝛ importat aliq̄d in re. Dicit em̄ in p̄dicamētis. Ab eo ꝙ res est vl' nō ē orō
dr vera vel falsa. Pro huius dubij determinatione Sciēdum ꝙ ſcare capit dupliciter.
Uno modo ꝓprie ꝛ sic ſcare est rem per vocem ad placitū repꝛesentare. vt dixit pe.
his. in tractatu suppositionū Isto etiam mō aristo: cepit ſcare primo piermeniaꝝ cuz
dixit. Significare est intellectum rei constituere. Isto mō sincathegoremata nō signi-
ficant: quia non designant aliquā rem sed solū dispositiones rerū. ꝛ cōsignificant. Et
hoc voluit aristotiles primo piermeniaꝝ cū dixit. Omnis non est vniuersale sed vni-
uersaliter consignificat. Alio modo capitur ſcare cōmuniter ꝛ prout non distinguit
cōtra consignificare. ꝛ isto mō sincathegoremata dicunt ſcare. Unde ꝛ grāmatici di-
cunt ꝙ licet sincathegoremata non ſcant aliquid. id ē vnā rem. nec aliqua. id est plu-
res res. tamen ſcant aliqualiter id est conſcant. Petrus tamen hispanus pulchrius
distinguit. ꝛ dicit ꝙ duplex est res. Quedā ē res subijcibilis aut predicabilis. vt infe-
rius dicit res subijcibilis. ꝛ superius dicit res predicabilis. Omne enim superiꝰ pre-
dicat de suo inferiori vniuersaliter ꝛ affirmatiue. vt omnis hō ē animal. Alia aūt est
res que scilicet ē dispositio rei subijcibilis ꝛ p̄dicabilis. vt sunt sincathegoremata que
per se non significant rem subijcibilem nec predicabilem: significant tamē dispositio-
nes reꝝ subijcibilium ꝛ predicabiliuz. ¶ Sequitur corrollarie ex his dictis ꝙ sinca-
thegoremata ſcant rem secundo modo dictam ꝛ non primo mō. patz ex notabilibꝰ.

Notandum tertio ꝙ Pe. hispa. ostendit in textu conse-
quenter quomodo se habet terminus communis cui addit signuz vniuersale. ꝛ ostē-
dit ꝙ sincathegorema omnis in termino communi cui addit exigit tria appellata ſca-
ta vel supposita. Pro intellectione huius dubij dupl'r possumus intelligere ꝙ hoc si-
gnum omnis exigit tria appellata in termino communi cui additur. Primo actu. qn̄
terminus communis cui addit hoc signum omnis habz tria supposita actu. vt omis
homo est animal. iste terminus communis hō habz sub se multa supposita indiuidua-
liter ꝛ numero differentia. Scđo ꝙ terminus habet plura supposita aptitudine sue

forme: licet actu tm̄ habet vnum suppositū. vt sol habz tantū vnuz suppositū actu. tm̄ habet plura aptitudiue ratione forme solis. forma em̄ solis ⁊ quelibet forma specifica ⁊ aptitudine sue nature apta nata est multiplicati in multa. eo ꝙ omne vniuersale aptitudine nature sue est vnum in multis. vt dicit̄ p̄mo poste. Qꝛ autē forma solis non est multiplicata in multa: hoc est ratione materie ⁊ suscipientis formā solis. ⁊ sic non est defectus ex parte forme solis: sed est defectus ex parte materie ⁊ suppositorū que suscipiunt in se formā solis. Petrus autē his. in textu arguit ad ambas partes ꝙ omnis exigit tria appellata. Primo arguit sic. Omnis perfectio est in tribꝫ. primo celi. sed omne ⁊ perfectuz sunt idem. vt ibidem dicit̄. ⁊ per ꝯñs omne est in tribꝫ: quare concludit̄ ꝙ omnis exigit tria appellata. ¶ Arguitur scdo. De duobꝫ verum est dicere plures ⁊ non omnes ⁊ per ꝯñs omnis exigit tria appellata. In oppositum arguit sic. demonstratio debet esse ex ꝓpositionibꝫ vniuersalibꝫ ⁊ de omni. vt dicit̄ p̄mo posteriorꝫ. sed demonstrationes multe fiunt de sole ⁊ luna. vt ostendit̄ in scientia astronomie. ⁊ Ptolomeus hoc ostendit in almagesti. Constat autē ꝙ sol ⁊ luna soluz habent vnuz suppositiuz ⁊ per ꝯñs omnis non exigit tria supposita vl̄ appellata. Postea pe. his. suam intentionē circa hoc dubiuz ostendit. ⁊ dicit ꝙ hoc signum omnis non semp exigit tria appellata: sed solum tūc quando addit̄ termino qui habet plura supposita. vt omnis homo est animal. sed quando additur termino habenti solum vnuz suppositum tunc exigit vnum appellatum tantū. tamen hoc dubium conuenientius soluit̄ ſm illud qd̄ dictum est in notabili: ꝙ omnis exigit tria appellata actu vel aptitudine. ¶ Sequitur corollarie ꝙ falsa est aliquorꝫ positio qui dicunt ꝙ quando hoc signum omnis additur termino habenti tm̄ vnum suppositum actu: tunc ad verificanduz talem ꝓpōnem est recurrenduz ad non ens. vt hic omnis fenix est. ⁊ dicunt ꝙ valz tantum hec ꝓpositio. omnis fenix qui actualiter viuit ille est ⁊ duo fenices qui actu non sunt. sed hoc falsum est. Ratio quia terminus communis supponens vel apponens verbo presentis temporis non habenti vim ampliandi nec ex se nec ab alio restringitur solum pro p̄sentibꝫ ⁊ existentibꝫ. ⁊ per consequēs in ista. om̄is fenix est hoc subiectum fenix accipit̄ solum pro p̄sentibꝫ ⁊ existentibus: ⁊ non pro illis fenicibus qui non sunt. ⁊ per ꝯñs in ista. omnis fenix est. fenix solum distribuitur pro presentibꝫ ⁊ existentibus: distributio enim termini passiua sequitur suppositionem termini vt dictum est in libro suppositionum:

Notandum quarto ⁊ vltimo ꝙ Pe. his. mouet duo sophismata in textu. Primuz sophisma est. omnis hō est ⁊ qd̄libet differēs ab illo ē nō hō. Qd̄ sophisma ꝓbat ⁊ improbat ad vtramqꝫ partē. Et primo ꝙ sophisma sit verꝫ arguit sic. Omnis ꝓpositio hippotetica copulatiua est vera: cuius ambe partes sunt vere. Sed sophisma ꝓpositu est vna ꝓpō hippotetica cuius ambe partes sunt vere. igit̄ sophisma ꝓpositū est verum. Maior est nota: quia ad veritatem copulatiue affirmatiue requiritur vtramqꝫ partē esse veram. Minor etiā est v̄a. prima em̄ pars sophismatis est. omnis homo est. valz enim tm̄. omnis hō est ens. Sed ꝙ secūda pars sophismatis sit vera. scz qd̄libet differens ab illo est nōhomo. patz quia valz tantum qd̄libet ens differens ab homine est nonhomo. ⁊ hoc est verum. lapis enim est differens ab homine: ⁊ lapis est nonhō. sil̄r asinus est differens ab homine: ⁊ asinus ē nō homo. ⁊ sic de singulis. In oppositum autē ꝙ sophisma sit falsum. arguit sic sylogistice. Omnis hō est ⁊ qd̄libet differens ab illo est non homo. sed socrates est hō ergo qd̄libet differens a socrate est nōhomo. conclusio est falsa. quia plato est differens a socrate. sunt enim diuersi homines. modo diuersi homines differunt inter se. Et minor est vera. scz socrates est homo. Cōcluditur ergo ꝙ maior est falsa. que est sophisma ꝓpositum. scz omnis homo est ⁊ qd̄libet differens ab illo id est homine est non hō

Postea pe.hisp.cõcludit ꝛ ōr q̃ sophisma ꝓpositũ est simplr vex.ꝛ eius improbatio q̃ esset falsus peccat penes fallam ꝑtis q̃ dedūcit. Rō qz virtualiter arguit in ei⁹ improbatiõe a supiori ad inferi⁹ affirmatiue: q̃ ꝑa nō vz. Nō ei sequit aial currit.ergo hō currit.stat em̃ añs esse vex sine ꝑte: qđ ē cōtra naturã ꝑtis bone. Dicuz em̃ ē in tractatu fallaciaꝝ circa fallam ꝑtis: q̃ qñ arguit ab inferiori ad superi⁹ ꝛ sine distributione ꝑa bñ vz: vt hō currit ḡ aial currit. Sz si ecōuerso arguit a superiori ad inferi⁹ affirmatiue ꝛ sine distributione: ꝑa nō valz.ꝛ sic est in ꝓbatiõe hui⁹ sophismatis. Pro q̃ intelligẽdo Notandũ ē q̃ pe.his.in textu vult q̃ differẽs ab omni hoie est. in minus ꝛ inferius respectu hui⁹ qđ est dr̃ñs a socrate. differẽs em̃ ab oñi homine solũ supponit ꝓ reb⁹ alijs ab hoie q̃ nō continent sub specie hnmana vt ꝓ asino lapis de hirco ꝛ alijs reb⁹ q̃ essentialiṫ differũt ab hoie. Sz differẽs a socrate nõ supponit ꝓ his q̃ sunt alia ab hoie sed etiã ꝓ omnib⁹ hoib⁹ alijs q̃ non sunt socrates: ꝛ sic differẽs a socrate est superi⁹ ꝛ plus ꝯcat q̃ differẽs ab homine. ¶ Sequit corrollarie ꝓmo q̃ ista ꝑa bñ valet fm pe.his. hoc est differẽs ab omni homine. igit hoc est differẽs a socrate. tenet ꝑa a parte subiectiua ad suuz totuz siue ab inferiori ad superius. ¶ Sequit corrollarie scõo fm pe.his. q̃ iste ꝓcessus ꝛ argumetatio nō vz differẽs ab oñi hoie est. igit dr̃ñs a socrate ēz ibi cõmittit fallꝫ ꝑtis: qz arguit ab inferiori ad superi⁹ vt distributiue sz nō ecōuerso. Sequit corrollarie tertio q̃ ista argumẽtatio fm pe.his. bñ vz. oĩs hō ē. ergo socrates est. qz arguit a toto in q̃titate ad suã partẽ. ¶ Sequit corrollarie quarto q̃ sicut ista argumẽtatio non valz. oĩs hō est. ergo oĩe aial est. sic etiã hic non sequit. hoc nō est differens ab oñi hoie. igit hoc est differẽs a socrate. qz arguit ab inferiori ad superi⁹ cũ distributione. Alij tñ logici cõtradicũt pe.his.ꝛ dicũt q̃ in ista hoc ē dr̃ñs ab oñi hoie. homine supponit determinate. qz duo signa distributiua. s. differẽs ꝛ omni ipediũt. se sup eodẽ termino cõi scz hoie in ꝓpositione nõ vñ sz singulari. ꝛ sic dicũt q̃ homine supponit determinate. Et isti dicũt q̃ sophisma ꝓpositũ est simplr falsuz. qz est vna copulatiua cui⁹ vna pars. s. scõa ē falsa ꝛ sic vz tm̃. oĩs hō ē ꝛ qlibet dr̃ñs ab omni hoie. i. certo hoie est nō hō. qz ibi homine supponit determinate ꝓter duo signa. scz dr̃ñs ꝛ oñi sup illo termino homine. ꝛ sic vz tm̃ q̃ qlibet dr̃ñs vt hoc⁹ petr⁹. ab oñi homine. i. certo hoie: vt socrate est nō hō mō h̄ est falsuz. Defẽdẽdo tñ positionẽ. pe.his. ita dicẽdũ essz vt cōrollaria ostendũt. Sophisma fm q̃ pe.his. in textu adducit ē hoc. Oĩs hō ꝛ al⁹ hō sũt. Et arguit ꝓ ꝛ cõtra. ꝛ ꝓmo arguit q̃ sophisma sit vex. ꝑbaꝫ qz sequit bñ. socrates ꝛ al⁹ hō sunt vt plato cicero. ꝛ al⁹ hō sũt vt petr⁹: ꝛ sic de singulis. ergo oĩs hō ꝛ al⁹ hō sũt. tenz cõsequẽtia ab inducentib⁹ ad inductã. arguere em̃ ab inducentib⁹ ad inductã ē ꝑa bona vt ōr scõo ꝓ oz. In oppositũ aũt arguit sic. Sophisma est falsuz. ꝑbaꝫ quia equivalet vni false. ergo est falsuz. qz de eq̃ualentib⁹ idē est iudiciũ: añs ꝑbaꝫ. qz valez tm̃ q̃ omnis hō. ꝛ alter hō qui esset al⁹ ab omni homine essent. modo hoc est falsum null⁹ enz est hō qui esset al⁹ ab omni homine: qz tũc esset etiã al⁹ a seipo. mō idem nō est aliud a seipo: sed omne ens est idem sibi ipsi. vt ostendit. v. metaph. Q̃ aũt predicta ꝓpõ valeret tm̃ patz: qz alius est relatiuũ diuersitatis: ꝛ per cõsequens supponit ꝓ diuerso ab homine. Relatiuum em̃ diuersitatis: vt dictum est in tractatu de relatiuis: supponit pro alia re ꝯ suuz añs. Petrus his. soluens hoc sophisma dicit q̃ ipsum est simpliciter falsuz: ꝛ dat duas causas quare eius ꝓbatio non concludit. Prima qz in eius probatione primo committit fallacia figure dictionis. Fallacia enz figure dictionis fit fm eius modũ: quando scz fit ꝓcessus a pluribus suppositionibus determinatis ad vnã. vt hic. animal est socrates. animal est plato ꝛ sic de alijs. ergo animal ē omnis homo. In quo ꝓcessu añs est verus ꝛ consequens falsum. ꝛ sic contingit in ꝓbatione sophismatis ꝓpositi. quia iste terminus alius homo tam in inducentib⁹ vel premissis ꝯ in inducta vel conclusione habet suppositionẽ determinatã. Scõa cau-

sa quare ꝓbatio sophismatis non concludit. quia in sophismatis ꝓbatione cõmittit fallacia accidentis. Unde Fallacia accidentis generaliter fit qñ sunt duo quorum vnũ sequit ad aliud siue cõuertibiliter vt risibile ꝛ hõ. vel nõ conuertibiliter vt homo ꝛ animal. Et si aliquod ꝓdicatũ cõuenit vni ꝛ non alteri. tamẽ ꝓpter sequelaꝫ illoꝝ duoꝝ ad inuicem q̃ etiam illud predicatum tertiũ quod vni conuenit etiam alteri debet conuenire: vt homo ꝛ risibile habent se sic q̃ vnum sequitur ad aliud conuertibiliter quia omnis homo est risibilis ꝛ econuerso omne risibile est homo. Risibili autez conuenit hoc predicatum esse ꝓpꝛium quarto modo. crederet aliquis q̃ hoc predicatũ esse ꝓpꝛium quarto modo etiam conueniret homini ꝛ argueret sic: Omnis homo est risibilis. risibile est ꝓpꝛium quarto modo. ergo homo est ꝓpꝛium quarto modo. Similiter hic. omnis homo est animal. ꝛ animal est genus. ergo homo est genus. Similiter hic. homo est substãtia. ꝛ substãtia est genus generalissimum. ergo homo est genus generalissimuꝫ. In omnibꝫ enim istis argumentationibꝫ ꝛ similibus committitur fallacia accidentis. Et hec regula diligentissime est memoꝛanda. quoniam semper in sequentibꝫ pe. his. allegabit eam. In ꝓbatione itaq̃ sophismatis ꝓpositi committitur fallacia accidentis. quod declarat petrus hispa. sic. quia licet ista singularia socrates plato ioannes petrus paulus ꝛ alia singularia inferunt seorsum se omnẽ hominez. quia bene sequitur ioannes currit ꝛ petrus currit ꝛ sic de singulis. ergo omnis homo currit. tenet consequentia ab inducentibus ad inductam. Tamẽ ista singularia sub hac copulatione que est omnis ꝛ alius homo sunt. ꝛ mediante relatiuo diuersitatis. quia non sequitur plato ꝛ alius homo sunt. vt socrates ꝛ petrus. ꝛ alius homo sunt vt paulus. ꝛ sic de singulis. ergo omnis homo ꝛ alius homo sunt. quia premisse vel inducentes sunt vere ꝛ conclusio vel inducta est falsa. quia valeret q̃ esset aliquis homo qui esset alius ꝛ diuersus a quolibet homine. ꝛ sic talis esset alius ꝛ diuersus a seipso: qõ est impossibile. quia idem non est diuersum a seipso. vt dictum est ante . ¶ Tertium sophisma quod petrus hispanus proponit in tertio est hoc. Omnis homo est omnis homo. Quod similiter ꝓbat ꝛ improbat. Probat primo sic. quia sequitur bene. socrates est socrates. ꝛ plato est plato. ꝛ ioannes est ioannes ergo omnis homo est omnis homo. tenet consequentia ab inducentibus ad inductam. secundo ꝓcedum. Secundo probat sic. Omnis propositio est vera in qua idem predicatur de seipso. sed in ista omnis homo est omnis homo. idem predicatur de seipso. igitur ista est vera. omnis homo est omnis homo. Maioꝛ est Bobetij qui ostendit q̃ nulla ꝓpositio est verioꝛ illa in qua idez predicatur de seipso. Minoꝛ quia omnis homo predicatur de omni homine. Improbat autem sophisma propositum sic. Contradictoꝛium sophismatis est verum. igitur sophisma propositum est falsum. tenet consequentia per legem ꝛ naturam contradictoꝛiarum. que est talis q̃ si vna contradictoꝛiarum est vera: alia necessario est falsa. Sed antecedens patet q̃ contradictoꝛia sophismatis sit vera quia ista est eius contradictoꝛia. quidam homo non est omnis homo. ꝛ hec est vera. plato enim non est omnis homo: nec socrates est omnis homo. Individua enim speciei humane sunt distincta numero. Secundo improbat sic. quia sequitur bene. omnis homo est omnis homo. socrates est homo. ergo socrates est omnis homo. tenet consequentia in darij. modo conclusio est vera. ergo aliqua premissarum. ꝛ non minoꝛ ergo maioꝛ que est sophisma propositum. Petrus autem Hispanus soluens propositum: dicit q̃ ipsum est simpliciter falsum Cuius ratio est ista. dicitur enim primo perhermeniarum. q̃ omnis propositio est falsa in qua predicatur vniuersale vniuersaliter sumptum in propositione affirmatiua. vt homo est omne animal. Et hoc contingit in proposito quia hoc vniuersale homo predicat ꝛ sumitur vlr cum isto signo omnis. dicẽdo omnis homo. ꝛ per ꝛõs hec est falsa:

omnis homo est omnis hō. Et dicit pe.his.q̄ probatio sophismatis nō valet. sed peccat penes fallaciam ꝯñtis. que fallacia ꝯñtis fit quando non fit sufficiens ⁊ cōpleta inductio ⁊ pertinens singularium respectu vniuersalis. qđ contingit in ꝓposito. deberet ergo inductio singulariū sic fieri. socrates est omnis homo. plato est om̄is hō. ⁊ sic de alijs: ergo omnis hō est omnis hō. modo omnes inducentes sunt false ⁊ per ꝯñs etiā inducta. ¶ Sequitur corrollarie q̄ in ista. omnis hō est omnis hō: non predicatur idem de seipso: quia plus est predicatum q̄ꝫ subiectum. predicatuꝫ eniꝫ est hoc totum omnis hō et subiectum solum est homo. Est enim regula logice q̄ sincathegorema positum a parte predicati est pars predicati. sed sincathegorema positū a parte subiecti non est subiectum nec pars subiecti. Cuiꝰ ratio est ista. qꝛ sincathegorema positum a parte predicati solum habꝫ determinare vnum qꝛ predicatum. sꝫ sincathegorema positum a parte subiecti habꝫ determinare duo qꝛ subiectum ⁊ etiam predicatum. vnū immediate ⁊ aliud mediate. ⁊ sic qua ratione esset pars vnius eadeꝫ ratione esset etiam pars alterius. Pe.his. tamen dicit q̄ in ista. omnis hō est omnis hō: non p̄dicat̄ ideꝫ de seipso. sꝫ predicat̄ omnis hō vniuersaliter sumptꝰ de hoīe sumpto particulariter vel singl̄r ꝓ qualibꝫ sua parte subiectiua vel inferiori. ⁊ oīs talis est falsa. ex aristotile primo periermeniaꝝ. Istis notabilibꝫ sic stantibus est.

Conclusio responsalis. Determinatio pe.his. de signo

vniuersali om̄is ⁊ de his que circa eius determinationē dicta sunt sufficienter sunt assignata. Patꝫ veritas cōclusiōis ex determinatiōe eoꝝ q̄ dicta sūt in notabilibꝫ.

Arguitur p̄mo. opposita non conueniūt vni. sꝫ colligere ⁊ distribuere sūt opposita. ergo hoc signum omnis non pōt teneri distributiue ⁊ collectiue. Minor. quia opposita ⁊ cōtraria expellunt se. ⁊ est aristo. in postpredicamentꝫ ⁊. vi. topicoꝝ. Maior est sil̄r nota. ¶ Dico veꝝ argumentū concludit q̄ opposita non conueniūt vni respectu eiusdem: sed bene respectu diuersoꝝ. Et sic contingit in ꝓposito. qꝛ signū vl̄e om̄is in singulari numero vt in plurimū capit̄ distributiue. in plurali aūt numero collectiue. qñ itaq̄ signū vl̄e omnis denotat p̄dicatū cōuenire subiecto coniunctim tūc tenet̄ collectiue. vt oēs ap̄li dei sūt duodecim. Qñ aūt denotat predicatū cōuenire subiecto diuisiꝫ tūc tenet̄ distributiue. ⁊ sic hoc est respectu diuersoꝝ.

Arguitur scđo. hoc signū omnis nō tenet̄ distributiue. igit̄ ꝓbatur añs. Omne agens agit ꝑm dispositionem materie. vt đr. ij. de anima. Actus actiuoꝝ sunt in patiente bene p̄dispositio. sꝫ termin⁹ cōmunis cui addit̄ signum vl̄e om̄is semper colligit multa. igit̄. Minor est porphirij dicentis q̄ tam species q̄ꝫ genus colligit multa. licet genus plura colligit q̄ꝫ species: ⁊ per cōsequēs signū vniuersale additum termino communi semper capitur collectiue: ¶ Dico verum argumentū concludit q̄ quilibet terminus communis colligit multa supposita in vnaꝫ naturam cōmunē potentia. vnde dixit porphirius. Participatione speciei omnes hoīes sunt vnꝰ homo. sed signū vl̄e collectiuum colligit plura supposita actualiter respectu alicuius predicati qđ ipsis collectim conuenit.

Arguitur tertio. hoc signum vniuersale omnis non ꝑcat dispositionem rei subijcibilis vt dicitur in textu. igit̄. ꝓbatur añs. omnis dispositio termini subijcibilis addita in maiori debet reiterari in minori. Sed hoc signum omnis non potest reiterari in minori. igitur omnis non est dispositio rei subijcibilis. Maior quia sic arguendo. omnis hō albus currit. iohs est hō albus. igit̄ iohs currit. hoc adiectiuuꝫ albus qđ est determinatio ⁊ dispositio subiecti in maiori etiam reiteratur in minori. Minor probatur. quia tunc impediretur forma debita sylogistica arguendi. vt hic. omnis homo est animal. socrates est omnis homo. ergo socrates est animal.

¶ Dico verum argumentū concludit q̄ dispositio subiecti posita in maiori absoluta

debz reiterari in minori. vt albꝰ niger ⁊ similes. sed dispositio respectiua que est subiecti ad predicatum. vt omnis nullus ⁊ alia siue athegoremata non debēt reiterari. mō omnis est dispositio subiecti respectiua in ordine ad predicatū. quia denotat ꝙ predicatū debet cōuenire om̄ibꝰ suppositis ꝑ quibꝰ distribuitur subiectum.

Arguitur quarto. dispositio subiecti posita in maiori potest reiterari in minori. probatur sic arguendo in fapesmo. omnis homo est totum in quantitate. nullus asinus est omnis homo: igitur quoddam totum in quantitate non est asinus. ¶ Dico ꝙ hoc argumentum non est in fapesmo quia maior non est vniuersalis sed singularis non singularitate termini singularis sed singularitate suppositionis: Tamen logici communes dicunt ꝙ maior est indiffinita ⁊ valz tm̄ hoc complexum omnis homo est totum in quantitate: Totum em̄ in quantitate est terminus communis sumptus cum signo vniuersali. ¶ Sequitur corrollarie ꝙ licet in ista argumentatiōe. omnis sol lucet: ⁊ iste sol est omnis sol. ergo iste sol lucet. dispositio subiecti posita in maiori repetitur in minori: tm̄ quia argumentum non est formale sed materiale nō repugnat his que dicta sunt.

Arguitur quinto. signum vniuersale semper exigit tria ⁊ plura appellata inferiora ⁊ supposita. ergo determinatio pe. his. nō valz. quia q̄ dic̄ aliquādo debet habere plura supposita ⁊ aliquando nō. probatur sic. quia sequeretur ꝙ tali termino qui non haberet plura supposita non deberet addi signum vniuersale qd̄ falsum est. cōgrue eniz dicimus. omnis sol. omnis luna. omnis mundus. probatur sic sequela. quia sicut est de termino singulari ita est de termino qui habet vnū suppositū actu. sed termino singulari non additur signum vniuersale. igitur nec termino qui habet vnum suppositum actu. maior patz ex conueniēti similitudine. quia vterqꝫ illoruz terminorum soluz haberet vnum ſcatum. ⁊ per ꝯñs qua ratione non additur vni eadem ratione nec alteri. Minor est aristo. v. metaph̄. cum dicit Nemo dicit bene omnis socrates. ¶ Dico verum argumentum concluderet si esset simile de termino singulari ⁊ de termino communi habente vnuz suppositū actu. sed est magna diuersitas ⁊ est ratio qꝛ terminꝰ singularis nō habet plura supposita nec actu nec aptitudine. sz terminus communis vt sol vel luna licet habet vnum suppositū actu: tamen potest habere plura aptitudine ratione forme sue ⁊ nature. vt dictū est prius.

Arguitur sexto. hoc signum omnis in termino cōmuni cui additur exigit plura appellata: ⁊ non sufficit vnum. vt dicit pe. his. in textu. probatur. plus requiritur ad verificationem ꝓpōis vniuersalis q̄ꝫ particularis. sed ad verificandaz ꝓpōnem particularē requiritur existentia vnius singularis ⁊ vniꝰ suppositi. ⁊ per cōsequens ad verificandum ꝓpositionem vl'em requiritur existentia plurium suppositorum. quare requiritur ꝙ hoc signum vniuersale omnis in termino cōmuni non exigit tm̄ vnū suppositū vt d̄t pe. his. in textu. ¶ Dico verū argumentū concludit ꝙ ad verificandā ꝓpōnem vl'em requiruntur plura supposita. verum est quando in ꝓpositione vniuersali subijcitur terminꝰ communis qui habet plura supposita actu quod non est in proposito.

Arguitur septimo. Ista est vera. omnis hō est omnis hō. igitur littera pe. his. non valet. ꝓbat̄ añs. contradictoria istius est falsa. ergo ista est vera omnis homo est om̄is hō. tenet ꝯña per legē ⁊ naturā cōtradictoriaꝝ primo perier. probatur añs. omnis cōclusio in sylogismo ex oppositis est falsa. sed cōtradictoriū sophismatis propositi est conclusio in sylogismo ex oppositis. igit̄ hec est vera. om̄is hō est omnis homo. Maior est aristo. scd̄o prioꝝ. Minor patz sic arguendo. omnis hō est omnis homo. ⁊ nullus hō est omnis hō. ergo omnis hō nō est omnis hō: hic est sylogismus ex oppositis. qꝛ maior ⁊ minor opponunt̄ cōtrarie. ⁊ infert̄ cōclusio in qua idē negat̄ de seip̄o. si ergo cōclusio est falsa. ergo eius cōtradictoria. s. om̄is hō est om

nis homo est vera. ¶ Dico verꝫ argumētū concluderet si est sylogismus ex oppositis modo iste non est ex oppositis quia in conclusione non negatur idem de seipso: sꝫ negatur omnis homo de quolibet homine.

Arguitur octauo. hec est vera. omnis hō est omnis hō. ꝓbat sic. hec est vera. omnis sol est omnis sol. igit hec etiā est vera. oīs hō est oīs hō. tenet cōna qꝛ in ambabꝫ p̄dicatū sumit vl̄r ⁊ etiā subiectū. Añs ꝓbat. qꝛ iste sol demonstrādo solē in celo est omnis sol. ⁊ p cōns oīs sol est oīs sol. non sunt em̄ plures soles q̄ꝫ vnus. ¶ Dico q̄ nō est simile de ista. oīs hō est oīs hō. ⁊ omnis sol est oīs sol Rō qꝛ in p̄ma signū vl̄e a parte p̄dicati ⁊ etiā a parte subiecti addit termino qui hꝫ plura supposita. Sꝫ in ista. oīs sol est oīs sol. hoc signū vl̄e additur subiecto ⁊ predicato que tantū habent vnū suppositum. ⁊ sic argumentum non concludit.

Utrum determinatio Pe. his. de isto signo nullus nihil neuter ⁊ vterqꝫ sit bene assignata.

PRo intellectione questiōis mote. pe. his. in textu cōnter determinat de natura q̄tuor signoꝝ. p̄mo de isto signo nullus. scdo de isto signo nihil. tertio de isto signo neuter. quarto de isto signo vterqꝫ. Pro intelligentia itaqꝫ de natura huiꝰ signi nullꝰ Notādū ē p̄mo. q̄ Postq̄ꝫ pe. his. detmiauit de signo vl̄i affirmatiuo oīs. ostēdēs eiꝰ diuersas acceptiones. iā cōnter determinat de signo vl̄i negatiuo nullꝰ ⁊ nihil. de nullus qd̄ est signū vl̄e negatiuū purū. de nihil qd̄ est signū vl̄e negatiuū impurū. Ratio aūt ordinis est ista: qꝛ negatio nō p̄mo cadit in intellectū nostrū. nec p̄mo capit ab intellectu nostro. sed affirmatio. Ostendit em̄ Auicenna. iiij. metaphi. q̄ ens qd̄ est predicatū affirmatiuū p̄ma impressione imprimit intellectui nostro. ⁊ ex consequēti vnū qd̄ importat aliquo mō negationē: vnū em̄ supra ens nihil realitatis importat nisi in diuisionē. vnuꝫ enim illud d̄r qd̄ est indiuisū ⁊ a quolibet alio diuisum. Pro intelligētia aūt sequentiū Sciendū q̄ sincathegoremata vl̄ia sunt duplicia. quedā pura ⁊ q̄dam impura. Pura sunt que nudū actū distributionis vel distribuendi important. vt oīs quilibet affirmatiue. nullus non negatiue. Impura sunt que preter actū etiā conceptū importāt ⁊ sūt illa quer equalēt oratiōi cōposite ex termino cōmuni ⁊ sincathegoremate vl̄i: Et hoc fit aliqñ affirmatiue. vt semp. quodlibꝫ. semper enim equalet huic orōni omni tēpore. ⁊ qd̄libet equalet huic orōni omne ens. Aliqñ aūt fit talis inclusio negatiue. vt nihil. qd̄ valꝫ tantū sicut nullū ens. nemo qd̄ vꝫ tantū sicut nō hō nullibi. qd̄ p̄ꝫ tantū sicut in nullo loco. nullotiēs. qd̄ vꝫ tm̄ sicut nullo tēpore. ¶ Sequitur corrollarie q̄ nemo non debet resolui id ē nullꝰ hō. sed sic. nemo id est nō hō. Rō qꝛ nemo p se est generis cōmunis ⁊ p cōns etiā dꝫ resolui ad genꝰ cōe dicēdo nō hō ⁊ nō ad genus masculinū tm̄ dicēdo nullꝰ hō. Oñdit aūt pe. his. in textu q̄ hoc signū nullus conscat vl̄r negatiue: ⁊ scat idē sicut omnis negatiōe postposita. Uñ oīs non: vꝫ tantū sicut nullꝰ. ⁊ nullꝰ. valꝫ tantū sicut omnis nō. Ponit aūt regulā de confusione huiꝰ signi vl̄is negatiui nullus. istā. Quotiēscūqꝫ hoc signū vl̄e negatiuū nullꝰ addit termino cōi: tūc terminū cōem sequētez imediate ⁊ etiā mediate facit stare cōfuse distributiue mobilit. vt nullꝰ hō ē asinꝰ. tā subiectū hō qd̄ sequit imediate hoc signū vl̄e nullus. q̄ꝫ iste terminꝰ cōis asinus qui sequit mediate. qꝛ mediante isto termino hō: etiā supponit cōfuse distributiue mobilit. Rō quicq̄d negatio negat cōfuse distributiue negat. Terminus aūt iste d̄r stare distributiue: q̄ ratione signi distributiui sibi additi partitur ⁊ diuiditur in omnia sua supposita. Dictū enim est ante. distributio est multiplicatio termini cōmunis in multa. Terminꝰ aūt d̄r stare mobiliter: sub quo potest fieri descensus ad omnia sua inferiora vt patꝫ in ista. nullus homo est asinus. sub

subiecto ascēdit sic iohs nō est asinus: petrus nō est asinus. ⁊ sic de singulis. Sic etiā sub predicato pōt fieri descensus sic. nullus hō est iste asinus. ⁊ nullus hō est iste asinus: ⁊ sic de singulis. ¶ Deinde pe. his. mouet sophisma hoc. Nullus hō est omis hō. Qd ꝓbat ⁊ ipbat. ꝓbat ꝑmo sic. Socra. nō ē ois hō: ⁊ plato ñ ē ois hō ⁊ sic de singul. igit null⁹ hō est ois hō. tz ꝯña ab inducētib⁹ sufficient enumerat⁹ ad ei⁹ vl'em: q̄ ꝯña est bona. vt dr scdp prioꝝ. Improbat aūt sophisma ꝓpositū sic. Omnis ꝓpō est falsa in qua oppositū p̄dicat de suo opposito. sz in sophismate ꝓposito oppositū p̄dicat de opposito. igit sophisma est falsum. Maior qr opposita nō possūt verificari de eodem vt dr in postp̄dicamētis. Minor pz. qr omnis hō ⁊ nullus hō sūt opposita cōtrarie: sicut ⁊ omnis ⁊ nullus opponunt contrarie. Postea soluit sophisma: ⁊ dicit ꝙ sophisma est veꝝ ⁊ concedēdū. Ad improbationē aūt sophismatis dt ꝙ in sophismate nō p̄dicat oppositū de opposito. sed remouet omnis hō ab ~~omni ⁊ quolibet~~ homine sumpto ꝓ quolibet suo supposito. vz eni sophisma tm̄. nullus hō est omnis hō. i. socrates non est omnis hō. plato non est omnis hō. ⁊ sic de singulis. ⁊ hoc est veꝝ. ¶ Sequit corrollarie ꝙ in sophismate ꝓposito plus est predicatum q̄z subiectum. patz quia predicatum est hoc totū. omnis homo. ⁊ subiectū est solum homo. dictū est enim ante ꝙ sincathegorema positum a parte predicati est pars predicati. sz sincathegorema positum a parte subiecti: nec est subiectum: nec pars subiecti.

Notandū secūdo ꝙ postquam pe. his. determinauit de hoc signo vl'i negatiuo nullus: qd est signū vl'e negatiuū purū. iā ꝯñter determinat d hoc signo vl'i negatiuo nihil qd est signū vl'e negatiuū impuruz. ⁊ dt ꝙ hoc signū vl'e nihil includit hoc signū vl'e negatiuū nullus: ⁊ illū terminū cōem res vel ens. vz em̄ tantū nihil. id est nullum ens vel nulla res. ⁊ per ꝯñs bene dictum est ante ꝙ nullus est signum vniuersale negatiuū impuꝝ. qd includit orōnem cōpositam ex termino cōmuni ⁊ signo vl'i puro. ¶ Postea pe. his. in textu mouet hoc sophisma. Nihil videns est aliquid videns. Et arguit pro ⁊ contra. Primo enim arguit probatiue: probans ꝙ sophisma propositū sit verum. ⁊ arguit sic. Non hanc rem videns vt socratem est aliquid videns. quia platonē. posito ꝙ aliquis videat platonem. ⁊ non socratem. ⁊ vltra. non hanc rem videns vt iohannez est aliquid videns: vt petrum: ⁊ sic de singulis ergo nihil videns est aliquid videns. tenet consequentia ab inducentibus sufficiēter enumeratis ad eius vniuersalem. que cōsequētia est bona: vt dicit. ij. prioꝝ. Improbat autem sophisma sic. Omnis ꝓpō est falsa in qua p̄dicat oppositū de opposito. sed in sophismate ꝓposito ē sic. s. ꝙ oppositū predicatur de opposito igit sophisma est falsum. Maior est nota. qr opposita non predicantur de seinuicē sed repugnāt. vt dicit in postpredicamētis. Minor pz qr aliqd videns opponitur cōtradictorie isti: nihil videns. sicut aliqs ⁊ nihil vel null⁹ opponunt cōtradictorie. Postea pe. his. in textu soluit sophisma. ⁊ ꝑmo adducit oppinionē ⁊ sniam alioꝝ logicoꝝ circa determinationē hui⁹ sophismat⁹. ⁊ dt ꝙ quidā logici distinguunt hoc sophisma. nihil videns est aliquid videns. iuxta diuersam acceptionē hui⁹ signi nihil in diuerso casu. Si enim hoc signū nihil in sophismate ꝓposito est accusatiui casus. ⁊ sic vz tm̄ nullā rem videns est aliquid videns. ⁊ sic sophisma propositum simplr est falsum: ⁊ est negandum: Si aūt hoc signū nihil in sophismate ꝓposito est nominatiui casus: tūc sophisma vz tm̄: nulla res vidēs est aliqd vidēs. ⁊ sic iteꝝ sophisma ē falsum. sz dicit ꝙ ista distinctio est imꝑtinēs. Postea ostendit quomō alij logici aliter respōdēt ad sophisma ꝓpositū. ⁊ dicit ꝙ aliqui dicūt ꝙ sophisma est distinguēdū. qr si negatio inclusa in hoc signo nihil fert in participium videns qd primo loco ponit tunc est vna diuisa falsa. ⁊ valet tantum. nullā rem vidēs est aliquid vidēs. qd falsum est. qr implicat. Si aūt negatio inclusa in hoc signo nihil fertur in hoc verbū est tūc est vna cōposita etiam falsa. ⁊ vz tantū quālibet rem videns est aliquid videns. ⁊ sic etiā implicat. Petrus aut his. ostendēs

veritatē huius sophismatis dicit ꝙ sophisma ꝓpositum est simpliciter falsum. quia eq̄ualet vni ꝓpositioni indiffinite false. ⁊ per ꝯñs etiaꝫ sophisma propositum est falsum. de equiualentibꝫ em̄ est idem iudiciū. maxime quo ad veritatem. ⁊ falsitatem. equiualet em̄ isti false: videns nullam rem est aliquid videns. que est impossibilis. Ostendit ergo. pe. his. ꝙ probatio sophismatis propositi peccat ⁊ deficit dupliciter. Primo em̄ in eius probatione cōmittitur fallacia figure dictionis: iuxta tertium moduꝫ ostensuꝫ in sexto tractatu de figura dictionis. quia in probatione sophismatis proceditur a similibꝫ suppositiōibus determinatis ad vnā. respectu huius participij videns. qui processus: vt dictum est in questione precedenti: causat fallaciā figure dictionis. Rō. hoc em̄ participium videns tam in premissis q̄ꝫ in conclusione habꝫ suppositionem determinatam. ⁊ sic probatio sophismatis equiualet huic. videns non hanc rem est aliq̄d videns. ⁊ videns non hanc rem est aliquid videns. igitur videns nihil est aliquid videns. manifeste patꝫ ꝙ tam in premissis vel inducentibꝫ q̄ꝫ in cōclusiōe vel inducta: hoc participium videns in principio ꝓpositionum posituꝫ supponit determinate. Secundo ostēdit pe. his. alium defectum in probatione huius sophismatis: ⁊ dicit ꝙ probatio sophismatis propositi peccat ⁊ deficit ſm fallaciam accidētis. quia in premissis videre attribuitur omnibꝫ suppositis huius qd̄ est nihil videns ſm se acceptis. nō tamen ſm ꝙ vniuntur in hoc toto. nihil videns: vnde quia totum accidit ⁊ conuenit aliquo modo parti crederet aliquis ꝙ esse videns aliquid: deberet inesse vtrisq̄ꝫ: quod tamen non contingit.

Notandū tertio ꝙ postquam pe. his. determinauit de signis distribuentibus pro pluribꝫ tam affirmatiue. vt omnis. q̄ꝫ negatiue. vt nullus ⁊ nihil. iam cōsequenter determinat de signis distributiuis pro duobus: quorum vnuꝫ est affirmatiuum. vt vterq̄ꝫ. ⁊ aliud negatiuum. vt neuter. Et in primis ostendit differentiam inter ista duo ⁊ predicta alia. quia omnis nullus nihil ⁊ eis similia distribuunt pro omnibus suppositis. vt dicendo. omnis homo est animal. iste terminus cōmunis homo distribuitur pro omnibꝫ hominibus. similiter dicendo. nullus homo est asinus. iste terminus cōmunis homo distribuitur pro omnibꝫ hominibus. Sed vterq̄ꝫ ⁊ neuter solum distribuunt pro duobꝫ per demonstrationem acceptis: vt dicendo vterq̄ꝫ illorum currit. valet tantuꝫ. quilibet de numero istoꝝ duorum qui demonstratur currit. similiter neuter currit. valꝫ tantum. nullus de numero istoruꝫ duoꝝ qui demonstratur currit. ¶ Postea pe. his. mouet vnum sophisma ratione huius signi vterq̄ꝫ. ⁊ est hoc. Ab vtroq̄ꝫ istorum enunciatum vel dictum est verum. Posito ꝙ sint duo homines. vt socrates ⁊ plato. ⁊ socrates dicat istaꝫ ꝓpositionem veram. deus est per se. plato aūt dicat istam ꝓpositionem veram. homo est animal per se. ⁊ postea ambo simul cōiunctiꝫ dicāt istā ꝓpōnem. hō est asinus. Isto casu stante pe. his. ꝓbat ꝙ sophisma ꝓpositū est veꝝ. ⁊ arguit sic. A socrate enunciatuꝫ vel dictū est veꝝ. qꝛ ista ꝓpō est dicta ab eo. deus est. q̄ est vera. Et vltra a platone enunciatum vl̄ dictum est veꝝ. qꝛ ista ꝓpō. hō est anīal. est dicta a platone: ⁊ hec ē vera. hō est animal. qꝛ genus p̄dicat̄ de spē affirmatiue: ⁊ oīs talis est vera: vt d̄r ꝑmo poste. ergo ab vtroq̄ꝫ istorū enūciatū vel dictū est veꝝ. tenet ꝯña. qꝛ vterq̄ꝫ vel vtroq̄ꝫ distribuit pro duobus tantū. Improbat aūt sophisma ꝓpositū pe. his. sic. qꝛ bene sequitur ab vtroq̄ꝫ istoꝝ enunciatū ⁊ dictū est veꝝ. sꝫ nihil est enunciatū ab vtroq̄ꝫ istoꝝ: intelligendo coniunctim et simul nisi: hō est asinus. ⁊ hec est falsa. hō est asinus. quia disparatuꝫ predicat̄ de disparato ⁊ per ꝯñs nō ab vtroq̄ꝫ istoꝝ. scꝫ simul ⁊ coniunctim enunciatū est veꝝ. sꝫ potius falsū. In solutiōe huiꝰ sophismatꝫ pe. his. duplicē solutionē assignat. ꝑmo alioꝝ. secundo suā. Dicit itaq̄ꝫ ꝑmo ꝙ multi logici tenēt ꝙ ista est falsa. ab vtroq̄ꝫ istoꝝ enūciatū ē veꝝ. ⁊ dicūt ꝙ enūciatū in sophismate supponit ꝓ particulari ⁊ determinato enunciato ab vtroq̄ꝫ. mō particulare enunciatū ab vtroq̄ꝫ. vt hoc: hō est asinꝰ ~~nō erit~~ falsum

ſimiliter vex p particulari vero. Et iſti dicũt q ꝓbatio peccat penes fallaciã figure dictionis.arguẽdo a pluribꝫ ſuppoñibꝫ determinatis ad vnã reſpectu iſtius termini vex ⁊ enũciatiũ:vt cũ arguit ſic. A ſocrate enũciatũ eſt vex.ergo ab vtroq iſtoꝝ enũciatũ eſt vex.añs eſt vex.⁊ ꝑñs falſiz. Petrus tñ hiſ.huic ſolutioi nõ aſſẽtit:ſz ỹ q ſophiſma eſt vex:⁊ ỹ q ꝓbatio ſophiſmatis peccat penes fallaciã accẽtis. Pro declaratione huiꝰ ſolutioꝫ.pe.hiſ.oñdit in iſta ꝓpõne. Omniũ oppoſitoꝝ eſt eadẽ diſciplina.vnã ponit ariſto.vi.topicoꝝ.diſciplina ſupponit ſimpl̃r ⁊ p diſciplinã in cõmuni.⁊ nõ p diſcipſina vl̃ ſcientia particulari.q nulla particularis diſciplina eſt omniũ cõtrarioꝝ.quẽadmodũ etiã in iſta.hõ eſt ſpẽs:hõ ſupponit ſimpl̃r p homine in vl̃i et non p homine particulari.vñ qñ arguit ſic. Omniũ cõtrarioꝝ eſt eadẽ diſciplina. ſz nulla eſt diſciplina niſi hec vel illa.⁊ ſic de ſingulis.ergo omniũ cõtrarioꝝ eſt hec vel illa diſciplina.q̃ eſt falſum.q cõmittitur fallacia accidentis. Sic etiã cuz arguit ſic Hõ eſt ſpẽs:ſz nullus eſt hõ niſi ſocrates vel plato.⁊ ſic de ſingulis.ergo ſocrates eſt ſpẽs vel plato. Sic ⁊ in ꝓpoſito qñ arguit ſic. A ſocrate enũciatũ eſt vex.⁊ a platone enũciatũ eſt vex.⁊ ſic de ſingulis.ergo ab vtroq iſtoꝝ enunciatũ eſt vex.enũciatũ eſt vex in inducentibꝫ capit̃ p particulari enũciato ⁊ vero.ſz in ꝑñte vel in cõcluſiõe accipit̃ enũciatũ ſimiliter vex p enũciato in vl̃i.⁊ vero in vl̃i ⁊ ſic p ꝑñs cõmittit fallacia accidentis. Poſita eſt eñ añ regula gñalis. Oñ aliqua duo bñt ſe vt ſuperiꝰ ⁊ inferiꝰ ⁊ aliquid cõuenit ſuperiori.⁊ credit aliquis q etiã illud debz cõuenire inferiori.vt hõ ⁊ animal.⁊ animali cõuenit hoc predicatum genus:credit aliquis q hoc predicatũ genꝰ cõuenit huic inferiori q̃ eſt hõ. ¶ Sequit̃ corrollarie q enũciatũ in particulari ⁊ enunciatũ ab vtroq accidit enunciato in vl̃i ⁊ enũciatiõ in particulari ab vtroq plato oñdit eſſe vex.credit aliquis q etiã enũciatio in cõmuni ab vtroq plato meſſet vex.q̃ tñ falſum c̃.patz ergo quomõ in ꝓbatiõe ſophiſmatꝫ cõmitt̃ fallacia accidentis.vt deductum eſt.

Notãdũ quarto ⁊ vltimo q ꝑ.hiſ. determinat de iſto

ſigno neuter:q̃ eſt ſignũ diſtributiuum negatiuum diſtribuens p duobꝫ:quemadmodũ vterq eſt ſignum affirmatiuũ diſtribuens pro duobꝫ. Et ỹ q neuter primo valet tantũ ſicut vterq negatione poſtpoſita.ſicut ergo nullus habet diſtribuere ⁊ negare p pluribꝫ ⁊ multis ſic neuter habet diſtribuere ⁊ negare p duobꝫ. Petrꝰ iraq hiſ.in textu mouet hoc ſophiſma. Neutrũ oculũ habẽdo tu potes videre. Et ꝓbat ⁊ impro bat ſophiſma. Primo ꝓbat q ſophiſma ſit vex.⁊ arguit ſic.dextrũ oculũ nõ habẽdo tu potes videre.⁊ ſiniſtrũ oculũ non habendo tu potes videre.igit̃ neutruz oculũ habendo tu potes videre:tenet ꝑña ab inducentibꝫ ad inductã.q ꝑña eſt bona.vt dicit ſcõ priꝫ. Impꝛobat añ ſophiſma ſic.q ſequit̃ bñ neutrũ oculũ habendo tu potes videre.ergo dũ nullũ oculũ habes tu potes videre.vel ſi nullũ oculũ habes tu potes videre.vel quia nullum oculum habẽs tu potes videre.tenet conſequẽtia.quia gerũdia terminata in di.do.vel dũ.reſoluuntur per dum.per ſi vel etiam per quia.⁊ quocunq modo reſoluitur ſophiſma ſemper ipm eſt falſum ⁊ per cõſequẽs ſophiſma eſt falſum. Petrus hiſ.rñdens ad ſophiſma ꝓpoſitũ oñdit q ſophiſma eſt falſum.⁊ dicit q in probatione ſophiſmatis cõmittitur fallacia accidentis. Ratio quia poſſe videre in añte attribuitur partibꝫ ẽm ſe ⁊ abſolute ſumptis.vt oculo dextro per ſe.ſimiliꝫ oculo ſiniſtro per ſe.in ꝑñte autem vel in concluſione oſtẽditur poſſe videre ineſſe partibus non ẽm ſe ſumptis:ſed vt ſunt vnite in toto. Conſtat autem ex dictis ſuperius. quandocũq ſunt aliqua duo quorum vnum ſequitur ad aliud.⁊ vnũ illoꝝ habet aliquid q̃ conuenit ei ⁊ non alteri:ſed illud etiam creditur cõuenire alteri:committitur fallacia accidentis.vt homo ⁊ animal.⁊ homini conuenit eſſe ſpẽm ſpecialiſſimã.crederet aliquis q etiam animali conueniret eſſe ſpẽm ſpecialiſſimã. Sic ⁊ contingit in ꝓpoſito.poſſe videre cõuenit cuilibet oculo diuiſo.alio non habito:crederet aliquis

q posse se videre posset inexistere ambobꝫ simul non habitis: qđ est impossibile. quia sine oculis non est possibile visionem fieri. ¶ Postea pe.his. mouet vnuꝫ dubium. Si negatio non habꝫ distribuere negare ꝛ confundere confuse distribuitiue terminuꝫ cōmunem cui additur. Et arguit pro ꝛ cōtra. Primo arguit q negatio non habꝫ negare ꝛ distribuere sic. contradictio est affirmatio ꝛ negatio oppostte. vt dicit ꝓmo peri. contradictorie enim debent se sic habere q vna debꝫ esse affirmatiua ꝛ alia negatiua sed iste due contradicūt. homo est iustus. non homo est iustus. ex aristo. ꝓmo periher. quare concluditur q prima est affirmatiua: vt homo est iustus. ꝛ alia est negatiua. s. non homo est iustus. patꝫ ergo q hoc signum non habet negare. In oppositum autem arguit pe.his. q ista negatio non. non habet distribuere. signuꝫ qđ additur termino singulari nō distribuit. sed negatio additur termino singulari. igitur non distribuit. Maior quia terminus singularis non potest distribui. distributio enim. vt dictum est ante. Fit in multa. terminus aūt singularis non habꝫ multa supposita. vnde ꝛ aristo. v. metaphice dt. Nemo dicit bene omnis socrates. Minor patet. quia dando cōtradictoriam isti. socrates currit. damus istam. non socrates currit. non est enim verus dare cōtradictionē nisi negationem preponere toti. Arguit scđo sic. Omnis distributio fit respectu termini cōmunis. ꝛ per ꝑns hec negatio non. quia additur termino singulari: vt ostensum est. non habet distribuere: Pro dissolutione huius dubij Sciēdū q negatio non. vel aliud signum negatiuum habet duplex officium vel proprietatez Primum officium habet negare fcatum termini cui additur. Secundum officium est distribuere terminum cui additur pro suis inferioribꝫ. Dicendum ergo q negatio non: respectu termini cōmunis cui additur habet exercere vtrūq officium. quia negat eius significatum. ꝛ etiam distribuit talem terminum pro suis inferioribꝫ: vt non homo est asinus. tenendo non neganter. Sed negatio addita termino singulari negat eius fcatū: vt non socrates currit: sed non distribuit ipsum. quia terminus singularis non potest distribui: quia non habet inferiora pro quibus fieret talis distributio. Istis notabilibꝫ sic stantibꝫ est.

Conclusio respōsalis. Determinatio pe.his. de isto signo nihil nullus neuter ꝛ vterq est sufficienter assignata. Veritas huius conclusionis de isto signo nullus patꝫ ex ꝓmo notabili. de isto signo nihil patet ex secundo notabili. de isto signo vterq dictū est in tertio notabili. de isto autem signo neuter determinatum est in quarto notabili: quare conclusio vera.

Arguitur primo. signum vniuersale nullus non facit aliquam ꝓpositionem. igit determinatio pe.his. non valꝫ. probatur. Illud qđ destruit ꝓpositionē non facit eam: sed signum vniuersale negatiuum destruit ꝓpositionem. igitur non facit ꝓpositionem vniuersalem negatiuam Maior quia distribuere ꝛ facere sunt opposita. opposita autem non possunt conuenire ꝛ inesse vni. vt dicitur: vi. topicorum: ꝛ in postpredicamentis. Minor quia signum vniuersale negatiuum nullus destruit pro positionem quam antecedit. Dixit enim Boetius. Negatio est signum malignantis nature. quicquid post se inuenit totum destruit. ꝛ eius oppositum inducit. quia ergo inuenit post se ꝓpositionem: ꝛ per ꝑns destruit eam. ¶ Dico q auctoritas Boetij non est absolute intelligenda. sed Boetius intelligit. q quicquid negatio post se inuenit totum destruit. verum de accidentibus ꝓpositionis. vt de quantitate. qualitate. veritate ꝛ falsitate ꝓpositionis. ꝛ non de substantia propositionis. Si enim negatio post se inuenit affirmationem destruit eam ꝛ inducit negationem: ꝛ sic similiter est intelligendum in alijs.

Arguitur secundo. signum negatiuum non negat ꝛ distribuit simul. igitur determinatio pe.his. non valet. probatur. Idem solum facit idem: sed qđli

bet signum vniuersale negatiuum est vnum.igitur. Maior est Aristo.ij.de generatione.vbi ostēdit q idem solum facit idem. Minor similiter est nota.qūlibet enim signū vniuersale negatiuum est vnum signum. ¶Dico vez argumētum concludit q signū vniuersale negatiuum facit vnum z idem primo z principaliter.sed ex cōsequenti potest facere plura. Primo enim signum vniuersale negatiuum negat.z postea negando distribuit.omne enim signum negatiuuz distribuit sed non econuerso omne signū distributiuum negat.signum enim vniuersale affirmatiuum distribuit tamē nō negat

Arguitur tertio.signum vniuersale negatiuuz non distribuit:probatur sic.quia si sic sequeretur q non possit addi termino singulari.qō tamen falsū est.dicimus enim dando contradictoriā isti sortes currit.non sortes currit.z hoc aduerbium non.est signum negatiuū. Sed sequela probatur.quia terminus nō potest distribui ex quo non habet inferiora pro quibus distribuere tur. ¶Dico verum argumentum concludit q negatio z signum negatiuum non additur termino singulari ratione distributionis sed bene negationis.vt dictum est in notabilib.

Arguitur quarto.negatio nullus non habet distribuere nec negare .igitur determinatio pe.his.non valz.probatur añs in ista.non nullus homo est animal.in qua ponitur negatio nullus.z tamē terminū cōmunem scz homo non negat.nec etiā distribuit.pbaf sic in nulla particulari affirmatiua subectū distribuit vel negaf.sz ista ē particularis affirmatiua nō nullꝰ hō ē aial.igif. Maior.qz in particulari affirmatiua subectū z p̄dicatū supponūt determinate.vt dictū ē añ..minor pz qz nō nullꝰ valz tm sicut q̄dam p p̄mā regulā equipollentiaꝝ. ¶Dico vez argumentuz cōcludit q negatio nullꝰ distribuit terminū cōem sequētē nullo alio signo supeniente qō eius negationē et distributionē impediret:mō hic supuenit aliud signum scz non z sic vnum impedit aliud:qz due negationes faciunt vnam affirmationem.

Arguitur q̄nto.hec ē falsa.nullꝰ hō ē ois hō.pbaf sic.quia ex ipa sequit falsum ergo ipa est falsa.tenz p̄na.qz añs z p̄ns dñt esse p̄portionata quemadmodū cā z effectꝰ.z etiā ex p̄o nūcz sequit falsuz.vt ōz p̄mo p̄oz.pbaf sequela.quia sequit bñ.nullꝰ hō ē omnis hō.ergo nullus hō est socrates z p̄na a superiori ad inferiꝰ.qz omnis hō ē superius ad socrates:z tñ añs est vez z p̄ns falsuz. Dico veruz argumentū cōcludit q ois est superius ad socratē si absolute capiat:sed si supeniunt aliud signū.vt in posito.dicēdo nullus hō est ois hō.non erit superius.qz iste terminus hō supponit determinate:z sic ista nullus hō ē ois hō.vz tm sicut ois hō aliquis

Arguitur sexto.hoc signū vle nihil nō hz facere p̄nēz igif.pbaf sic (hō nō ē nulla dictio equoca facit p̄nē.sz nihil ē dictio equoca.igif. maior ē arī.p̄mo pier.minor pbaf.illud qō facit plura diuersis rōnib ē equocū.sz hoc signuz nihil.facit plura diuersis rōib.igif. maior pz ex diffinitiōe equocoꝝ.minor qz facit actū z cōceptū.z illa sūt plura.vt dictū ē in notabili.ij. ¶Dico vez argumētū cōcludit q hoc signū nihil facit actū z cōceptū.vnū p̄ncipaliter z aliud ex p̄nti.vel vnū materialiter z aliud formaliter.formaliter facit actū distribuēdi z negādi materialiter añ facit rem alīquam.et quo includit terminū cōmunem z sincategorema vniuersale negatiuum z sic quodammō facit illa duo per modum vnius.

Arguitur septio.vterqz z neuter nō sūt signa distributiua.igif.pbaf.ōe signum distributiuū variaf in distributiōe sua fm naturā termini cui additur.vt pz de isto signo distributiuo vl̄ unif:qō qñ additur terio hñti plīa supposita distribuit ipz p multz;vt ois hō currit. Si añ additur termino q nō hz plura supposita non distribuit ipz p multz;vt ois sol lucet. Sz signa ista duo vterqz z neuter nūcz variaf in distributiōe sua.qz semp distribuūt p̄z duobz tantū vt dicif in textu.igitur non sunt signa distributiua. ¶Dico q maior habet veritatem de signis que habent distribuere p̄z multis suppositis et non p̄z duobus tantum:qualia sunt vterqz z neuter.

Arguitur octauo. Neuter non distribuit pro duobꝫ. igit. ꝓbat qꝛ sequeretur ꝙ iste due essent cõtradictorie. neuter hõ currit ⁊ alter hõ currit. patet qꝛ neuter est signum vl'e negatiuuz ⁊ alter est signnz particulare affirmatiuũ. modo signũ vniuersale negatiuũ ⁊ signũ particulare cõtradicũt. Sed quod nõ cõtradicunt ꝑdicte due: ꝓbatur sic. due contradictorie non possunt simul esse vere: sed iste due neuter hõ currit: ⁊ alter homo currit possunt ambe simul esse vere. Maior est Aristo. primo perier. Minor. quia ista est vera. neuter homo currit demõstrando duos homines quiescentes: ⁊ etiã est vera. alter homo currit demonstrato alio homine vt tertio ab istis duobꝫ qui currit. quia alter valz tantũ sicut quidã. ¶ Dico veruz argumentũ cõcludit ꝙ ista est vera. alter homo currit. ⁊ etiã ista. neuter homo currit. si alter valz tantũ sicut quidam absolute: sed ita non capit alter vt contradicit huic qđ est neuter. quia alter dicit vnum de duobꝫ illis pro quibus distribuit neuter. ¶ Sequitur corrollarie primo. Qꝛ duplex est distributio quedã aptitudinis ⁊ quedã actꝰ. Distributio aptitudinis est quãdo terminꝰ distribuit quo ad aptitudinẽ suam. vt omnis homo timet in mari. que valz tm̃. omnis homo aptus natus est timere in mari ¶ Sequitur corrollarie secũdo ꝙ quedã est distributio accomoda: quãdo signũ distributiuuz non distribuit terminuz cui additur pro omnibꝫ suppositis simpliciter: sed aliqđ suppositũ excipitur ab illa distributione: vt celum tegit omnia entia. iste terminus cõmunis entia non distribuitur absolute pro omnibꝫ suppositis: quia pro celo. valz enim hec ꝓpõ tm̃. celum tegit omnia preter seipsum. vel celum tegit alia a celo. non sic etiam in ista. deus creauit omnia. que valz tm̃. deus creauit omnia alia a se: ⁊ non seipsum.

Queritur consequenter. vtrum littera Pe. hispa. de signis distributiuis accidentiuz sit sufficienter posita.

PRo intellectiõe questionis Notandum est primo. Postquã autor determinauit de signis distributiuis substãtiaꝝ: iã ꝯñr determinat de signis distributiuis accidentiũ. Et ꝑmo determinat de signis distributiuis accidentiũ que distribuunt pro q̃litatibꝫ. scđo determinat de signis distributiuis q̃ꝫtitatis. Ratio ordinis quare primo determinat de signis distributiuis sub̃e. ⁊ postea de signis distributiuis accñtis: qꝛ sicut se hz sub̃a ad accñs: sic signa distributiua sub̃aꝝ ad signa distributiua accidẽtiũ: sz sb̃stãtia est prior accñte natura tpe ⁊ diffinitione. vt đr. vij. metaphi. ⁊ ꝑ ꝯñs prius dicẽdũ ẽ de signis distributiuis sub̃e. ⁊ postea de signis distributiuis accidentiũ. Est autẽ signũ distributiuũ accñtꝫ qđ distribuit rẽ habẽtez se ꝑ modũ accñtꝫ ⁊ ꝑ modũ rei alteri adiacẽtꝫ. vt q̃lelibz: qđ vz tm̃ sicut de q̃libet spẽ q̃litatꝫ. vñ q̃lelibet est signũ vl'e: eiꝰ aũt signũ particulare est aliq̃libz. Oñdit aũt pe. his. ꝙ multiplicatio accidẽtiuz est duplex. quedã est ꝟm numeꝝ ⁊ numeral'r. ⁊ hec multiplicatio accidẽtiũ numeralis designat ꝑ signa distributiua sub̃e. vt omis hõ albꝫ currit. Alia aũt est multiplicatio accidentiũ ꝟm spẽm. ⁊ hec distributio accidentiũ fit per signa distributiua accidentiũ: vt q̃lelibet currit. que valz tm̃. res habẽs qualẽcunqꝫ qualitatem currit. vel ens habẽs q̃litatẽ de q̃libz spẽ q̃litatꝫ currit. ¶ Sequit corrollarie ꝙ in alijs ꝑdicamẽtis accidẽtiũ nõ reperiunt signa distributiua accidẽtiũ sicut in q̃litate vl' q̃ꝫtitate. Rõ huius est quia qualitas ⁊ quantitas sunt accidentia principaliora q̃ꝫ alia predicamenta accidentiũ. ⁊ ergo in predicamento qualitatis similiter quãtitatis reperiunt ꝓpria distributiua pro ipsis: quod non contingit in alijs predicamentis accidentium.

Notanduz secũdo. Pe. his. in textu mouet sophisma circa signa distributia q̃litatꝫ. ⁊ ẽ hꝰ Quodlibz q̃lelibz de q̃libz tali scit ipm̃ tale q̃le ipz est

Qđ sophisma probat ⁊ improbat: ⁊ ꝓ eius ꝓbatiõe suppositiõis. Primo pe. his. ꝙ sint tres homines. socrates. plato ⁊ cicero. ⁊ quilibet illoꝝ triũ sciat tress scientias. vt so-

crates sciat tres.scz grāmaticā logicam.z rhetoricam.similiter plato sciat illas tres. similiter cicero sciat illas tres:z quilibet illoz scit de suis socijs q sciunt istas tres scīe tias. Secūdo supponit pe.his.q sint tres homines alij vt iohs petrus paulus: quoz vnus vt iohs sciat grāmaticaz diuisim.z petrus logicam:z nullam aliam.z paulus sciat rhetoricam:z nullaz aliā.z isti nō sciant de suis socijs q sciunt tales scientias:et de alijs primis trib etiam nihil sciant.sed soluz sciant de se ipsis.sed primi tres socra tes plato cicero sciant de seipsis.vt dictum est:z etiam de seipsis. Isto stante pbatur sophisma sic.hoc qualibet de quolibet tali scit ipsum esse tale quale ipsum est:demon strando socratē.z hoc q̄libet de quolibet tali scit ip̄m esse tale quale ipsū est demō strando platonez.z hoc q̄libet de quolibet tali scit ipsum esse tale quale ipsum est demonstrando ciceronem.z non sunt plura q̄libet:nisi ista iuxta casum positum.er go qōlibet q̄libet de quolibet tali scit ipsum esse tale quale ipsum est.tenet ꝓña ab inducentibus sufficienter enumeratis ad eius vniuersalem. Impzobatur autem so phisma.qōlibet qualelibet de quolibet tali scit ip̄m esse tale quale ipsum est.ergo grā maticum tm̄.vt iohs scit de quolibet tali quale ipsum est.modo hoc est falsum z con tra casum.quia casus posuit q iohs scit se esse grammaticum z nihil scit de alijs q̄d sciant.sic petrus scit se logicum z de alijs nihil scit.z similiter paulus scit se esse rhete ricum z de alijs nihil scit.modo hic pzobatur q etiam sciant hoc de alijs qō sciunt ō seipsis qō est contra casum:Postea pe.his.soluit hoc sophisma:z dicit q sophisma ē verū fm eius pzobationem.z fm casum positum. Ad impzobationem aūt dicit q im pzobatio sophismatis peccet fm fallaciam ꝓñtis.quia arguitur in ea ab inferiori ad superius cum distributione superiozis.qō declarat sic:quia qualelibet supponit pzo tribus pzimis:quozum quilibet simul habet omnes tres qualitates:grāmaticaz:logi cam z rhetoricā.sed grammaticuz supponit pzo illis tribus z etiā pzo illo qui tantuz scit grammaticā iuxta casū.z sic grammaticum plus scit q̄ q̄libet. Vnde arguen do sic.qōlibet qualelibet de quolibet tali scit ip̄m esse tale quale ip̄m est.ergo qōlibet grammaticū scit de quolibet tali quale ip̄m est.distribuitur grāmaticū.z sic arguitur ab inferiori ad superi⁹ distributiue.sicut in simili.omnis homo currit.ergo omne ani mal currit. ¶ Sequitur cozrollarie q tam qōlibet q̄ qualelibet sunt signa vniuersa lia affirmatiua impura.qōlibet est signum vniuersale affirmatiuum impuz. substan tie.z valet tm̄ sicut omne ens vt qōlibet currit.i.omne ens currit. Sed qualelibet est signū vle affirmatiuū qualitatis:z distribuit:pzo qualitatib:z valet tantuz qualelibz id est de qualibet specie qualitatis ens habens qualitatem.

Notandū tertio postquam petrus his.determinauit de signis distributiuis qualitatis Jam cōsequenter determinat de signis distributiuis qnantitatis. Vnde Signum distributiuum quantitatis est signum;qō distribuit res habentes se per modum quantitatis vt quotienscumq quantuscumq quotcumq; Vnde sicut fm aristoti.in predicamēto quantitatis duplex est quantitas quedam cō tinua z quedam discreta. Cōtinua quantitas est cuius partes se simul tenent:vt ma gnitudo vel tempus vel motus. Vnde z dicit continua a con z teneo quia eius par tes se simul tenent. Discreta autem quantitas est cuius partes sunt discrete z diuise ab inuicem:vt partes huius numeri decem.sunt.iij.z.vij.que partes sunt specifice di stincte.numeri enim sunt distincti specifice ab inuicem. Sic etiam distributiua quanti tatis sunt duplicia.quedā em̄ sunt distributiua signa pzo quantitate cōtinua.vt quan tuscumq.dicendo quātoscūq digitos hodie habes heri habuisti.z valet tantū sicut quātoscumq magnos digitos hodie habes heri habuisti. Alia aūt sunt signa distri butiua p q̄titate discreta:vt quotscūq fuisti parisi⁹ totiēs fuisti hodie.vt dicet inferi⁹:

Notandum quarto z vltimo.q pe.his.in textu mouet

hoc sophisma Quotiēscūq; fuisti parisius totiēs fuisti hō. qđ sophisma ꝓbat ⁊ impro bat. Primo probat sic. vna vice fuisti parisius: ⁊ illa vice fuisti hō: ⁊ alia vice fuisti parisius: ⁊ illa vice fuisti hō: ⁊ sic de singulis: ergo quotiēscūq; fuisti parisius totiens fuisti hō. Improbat aūt sophisma sic. quotiēscūq; fuisti parisius totiēs fuisti hō: sed bis fuisti parisius ergo bis fuisti homo. cōclusio falsa. hoc em̄ aduerbiū importat interruptionē ⁊ mediationē act⁹ respectu illi⁹ cui adiūgit. īpossibile ē aūt actū essendi hominē interrūpi in aliq̊ homine. sic ꝙ in vno tēpore sit hō ⁊ postea moriat. ⁊ iterꝝ naturaliter sit hō. đr em̄ scđo de generatione idem in numero non reuertit. Et primo de anima in tractatu de erroribꝫ dicit. impossibile est corpora mortuoruꝫ resurgere. ⁊ primo celi. ad preteritum nulla est potentia. Pe. his. respondendo ad hoc sophisma dicit ꝙ sophisma est simpliciter falsum. quia non est possibile naturaliter ꝙ aliquis bis sit hō quia hoc aduerbiū bis: cum dicit. bis fuisti parisius importat interruptionem actus essendi. sic ⁊ in ista. bis fuisti homo. Dicit ergo ꝙ probatio sophismatis nō valet. q̄a secūda pars copulatiue per quā probatur sophisma est falsa: scilicꝫ hec: illa vice fuisti homo. quia adhuc nulla vice fuisti homo. quia adhuc vita terminata nō fuit post cuius terminum iterum de nouo incipies esse homo. qđ tamen requiritur ad veritatem istius bis fuisti homo: sicut ⁊ in istis. bis incipitur cursus: cum semel est terminatus: et iterum alter cursus incipitur. ¶ Sequitur corrollarie ꝙ cuꝫ arguitur sic. quādocūq; fuisti parisius fuisti homo. sed bis fuisti parisius. ergo bis fuisti homo. non est argumētum in darij: sed cōmittitur fallacia figure dictionis. mutatur enim predicamentum quādo in predicamentum q̄ntitatis. Ratio quia quādocūq; importat quādo. sed bis importat quātitatez discretam. modo quandocumq; fit mutatio vnius predicamenti in aliud: cōmittitur paralogismus fallacie figure dictionis. vt ostendit Petrus hispanus in sexto tractatu. Istis notabilibꝫ sic stantibꝫ est.

Conclusio responsalis. ista littera Pe. his. de signis distributiuis accidentium est bene ⁊ sufficienter assignata. de signis distributiuis qualitatis. patꝫ ex primo ⁊ scđo notabili. de signis autem distributiuis quantitatis patet ex tertio. ⁊ quarto notabili. ¶ Arguitur primo Pe. hispa. est superfluus. igitur eius processus non valꝫ. ꝓbatur sic añs. Ad distributionem substātie sequitur distributio omniuꝫ accidentium in tali substantia. sed hoc signum omnis nihil nullus distribuit pro substātijs ⁊ inferioribꝫ: ⁊ per ꝯñs etiā distribuit pro accidentibꝫ: non oportet ergo esse specialia signa distributiua accidentium. Maior est nota. quia sicut mota substantia mouent omnia que sūt in tali substantia: sic partita ⁊ diuisa substātia quālibet partez substātie insequit pars accidentis. Accidētia em̄ extendunt ad extensionē sui subiecti Et primo topicoꝝ dicit ꝙ accñtia numerant ⁊ multiplicantur ad numerationem et multiplicationem subiectoꝝ. Minor patet ex determinatis in primo articulo de isto sincathegoremate omnis. ¶ Dico veruꝫ argumentuꝫ concludit ꝙ signa distributiua substantie etiam faciunt distributionez ⁊ partitionem accidentium ꝑm multiplicationē numeralem sed nō specificaꝫ. sed signa accidentiū specialia distributiua faciunt distributionē specificaꝫ pro accidentibꝫ specie distinctis. vt etiam dictū est in ꝑmo nota:

Arguitur scđo. qualelibet non est signum distributiuuꝫ accidentis. igit. probatur añs: quia qualelibet ꝑcat substantiam: ⁊ per ꝯñs nō est signuꝫ distributiuuꝫ accidentis. signa enim distributiua accidentiū important accidentia ⁊ nō substantiam. ꝓbatur añs. quia qualelibet valꝫ tantū sicut res vel ens habens in se q̄litatē de qualibet specie qualitatis. vt patꝫ ex ei⁹ resolutione ¶ Dico veruꝫ argumētū cōcludit ꝙ qualelibꝫ ꝑcat subam ꝑcatiōe materiali ⁊ ex ꝯñti. sꝫ ꝑcatione formali et ꝑncipali importat q̄litatē ⁊ distribuit ꝓ qualitate accñtali. mō q̄libet res denominat a sua forma ⁊ formali.

Arguitur tertio: hec est inepta locutio qdlibet qualelibet. igit determinatio pe-
his. nō valet. pbat añs. omne signuz distributiuū debz addi termino
quē distribuit. sed vnuz sincathegorema nō distribuit aliud. igit hec ē inepta: qdlibet
qlelibet. Maior. qz signū distributiuuz determinat terminū cōmunē quem distribuit.
modo determinotio addit suo determinabili. Minor patet. quia distributio est mul-
tiplicatio termini cōmunis: ex diffinitione distributionis prius posita. ¶ Dico verum
argumentū cōcludit q dicēdo quodlibet qualelibet vnū signuz distributiuū additur
alteri quo ad vocē. nō tamē quo ad virtutez ⁊ determinationē. qz hoc signuz qdlibet
est signū distributiuū substantie: ⁊ addit implicite huic termino ens vl res: qz valz tm̄
qdlibet. i. omne ens. Sed qlelibet est signū distributiuū qualitatis: ⁊ valz tantū qua-
lelibet. i. de qualibet specie qualitatis ens habens qualitatem.

Arguitur quarto. signum distributiuū substātie nō distribuit pro accidente sm
numerū. vt dictū est in primo argumento. pbat sic dicendo: omne co
loratum est substātia. in qua ppōne hoc signū omnis distribuit ⁊ pro arcñte hominis
qd est albedo. ⁊ pro accñte hoīs vel alteri⁹ rei qd est nigredo. modo albedo ⁊ nigre
do sunt accidētia specie differentia. hec em̄ valz tm̄. om̄e coloratū est substātia. i. colo
ratū colore albo ⁊ nigro ⁊ quolibet colore hoc est substantia. ¶ Dico veruz argumē
tum concludit q in ista omne coloratum est substātia. coloratū distribuit pro acciden
tib⁹ specifice distinctis. nō tamē inquantū coloratuz sc̄at accñs: ⁊ inquantuz est adie-
ctiuum: sed inquantum sc̄at substantiam: ⁊ vt est substantiuum. adiectiuum enim in
neutro genere: vt dicunt grāmatici: substantiuat.

Arguitur quinto. qualelibet nō est signū distributiuum igitur determinatio pe-
his. non valet. pbatur sic. qdlibet signum distributiuum vniuersale fa
cit ppositionē vniuersalem. sed hec non est vniuersalis. qualelibet currit. igit. Maior
est nota. qz signū distributiuū vl'e ē signū q̄ntificatiuū: mō signū q̄ntificatiuū denoīat p
positionē eē quātaz. minor: qz equalet vni indiffinite: ergo ē indiffinita. tz ɔña. qz d eq
ualētib⁹ idē ē iudiciū. Añs pbat. qz equolet huic. ens vel res hñs quālibz q̄litatē. vt
pz ex ei⁹ resolutiōe. ¶ Dico verz argumētū ɔcludit q signū vl'e distributiuū facit ppo
sitionē vl'em: cū ponit in pncipio ppōis a parte sbiecti. si aūt includit inter partes sbie
cti ⁊ nō ponit in pncipio ppōis nō q̄ntificat ppōem. sicut in sil'i cū dr aīal qd ē oīs hō ē
sensitiuū. hec nō ē vl'is. sic etiā dicat de illa qlelibz currit. Alij tn̄ tenēt oppositū: ⁊ di-
cūt q ista est vl'is qlelibet currit. ¶ Sequit corrollarie q ista qdlibz qlelibet de qlibz
tali scit ipm eē tale qle ipm ē simplr ē vl'is. pz qz in pncipio hui⁹ ppōis ponit signum
vl'e qdlibz quod qualificat vniuersaliter ppōnem ppositam.

Arguitur sexto. Nō ē necesse ponere diuersa signa distributiua accñtiū igit. pro
bat añs. sic se hñt signa distributiua subē. sic se hñt signa distributiua
accñtis. sz sufficit ponere vnū signū distributiuū p spēb⁹ oīm subaz. igit etiā p diffini-
tiōe accñtiū sufficit ponere vnū signū distributiuū. maior pz ex ɔueniēti sil'itudine. mi
nor pz. qz oīs null⁹ qlibz pñt distribuere p qlibet spē ⁊ indiuiduis subē. possū em̄ dice
re. oīs hō oīs asin⁹. oīs leo. ¶ Dico q nō est simile de pdicamēto subē ⁊ accñtz. Rō
qz oēs subē cōueniūt in eodē mō essēdi ⁊ pdicandi. sz accñtia oīa nō cōueniunt in eo
dē mō essēdi ⁊ pdicādi: aliq em̄ accñtia sūt absoluta vt q̄ntitas qlitas. alia aūt respe-
ctiua vt relatio. ⁊ aliqua accidētia pdicant in quale. ⁊ aliqua in quantū.

Arguitur septimo. Hec est inepta locutio qdlibz qlelibz igit determinatio pe-
his. nō valz. pbat sic. oīs determinatio dz habere suū det'minabile: sz
cum dico qdlibz qlelibz. signa ista. st determiatiōes: ⁊ nō hñt determiabilia: g̊ hec est
inepta. qdlibz qlelibet. maior ē nota. qz mltiplicata det'minatiōe etiā dz mltiplicari d
teriabile. sic mltiplicato motu dñt mltiplicari mobilia. minor est nota. qz nullū habet
det'minabile. ¶ Dico verz argumētū cōcludit q dicēdo qdlibet qlelibz. hec signa nul

la habent determinabilia expresse.tamē implicite hñt vt dictū est in notabili superius

Arguitur vltimo. Hec est vera.quotiēscūq; fuisti parisius totiēs fuisti homo. igit littera falsa.pbatur añs.quia eius contradictoriū est falsa.igitur ipsa vera.tenet ꝓña.quia due contradictorie non possunt simul esse vere. Añs ꝓbat. eius contradictoria est.aliquotiens fuisti parisius ⁊ non fuisti homo.modo ista est falsa.vt notū est.sed q̄ ista sit eius contradictoria patz.quia prima est vniuersalis affirmatiua:⁊ scōa particularis negatiua. ¶ Dico verū argumentum concluderet si ista esset eius contradictoria.sed non est eius contradictoria:sed ista.aliquotiēs fuisti parisius ⁊ non totiens fuisti homo.vel ista.non quotienscunq; fuisti parisius fuisti homo.modo iste sunt false.

Articulus secundus ⁊ de isto signo totus eius confi

sione ⁊ verificatione propositionum ratione huius signi totus Querit vtrum littera pe.hic.de isto signo totus sit sufficienter assignata.

PRo intellectione huius questionis note. Notandū est primo qō hoc signuz vl dictio totus capit dupliciter. Primo cathegorematice.id ē fcatiue.⁊ sic totū valet tm̄ sicut integrum:⁊ totus valz tm̄ sicut integer:⁊ sic capit in ista ꝓpone totū qō ē in mūdo est in oculo meo:que valz tm̄:aliqō ens integrum qō est in mūdo est in oculo meo:vt posita q̄ festuca sit in oculo meo. ¶ Sequit corrollarie q̄ capiendo sic tot⁹ hec est falsa.totus socrates est minor socrate:quia valz tm̄ q̄ integer socrates est minor seipo:modo hoc est falsum:quia idem non est minus seipo nec maius:sed pars integralis est minor q̄ totū integrale. Secūdo capit totus sincathegorematice ⁊ cō fcatiue:⁊ sic est signū vle impuz.includens oratiōē cōpositaz ex termino cōmuni ⁊ alio sincathegorematice.⁊ sic totus valz tm̄ sicut quelibet pars integralis.vel sicut q̄ libet pars quātitatiua. Unde pars integralis est que cuz alijs partib integrat ⁊ cōponit totū:vt manus pes ⁊ alie partes componūt totū hominem. Dicit enim primo phisicor q̄ totū non est aliud q̄ omnes partes sue simul sumpte:Sed pars quantitatiua est que cōponens totum cū alijs partib facit ipsum totū esse quantū:vt manus pedes ⁊ alia membra. ¶ Sequit corrollarie q̄ aīa nō est pars hominis. nec integralis nec q̄titatiua sed potius ē pars essentialis hois. Dicit em̄ primo phicor. Materia ⁊ forma sūt partes essentialiter constituētes totuz. Exemplū huius acceptionis scōde huius dictionis tot⁹.vt tota domus cōburit:que valz istam quelibet pars domus cōburit. Alij tamē logici adhuc tertiam accepptionē addūt huius signi totus.⁊ dicūt q̄ tot⁹ tertio capit mixtim.i.partim cathegorematice ⁊ partim sincathegorematice.⁊ sic valet tm̄ sicut nihil ipsius quin non.⁊ dicūt q̄ totus capit sic in ista ꝓpone que scribit scōo de ania. Anima est in toto tota ⁊ in qualibet eius parte tota.⁊ valet tm̄. Nihil ē ipsius aie quin illud sit in toto corpore ⁊ in qualibet parte corporis.Scōm em̄ communiter loquentes in phia:aīa est in toto corpore ⁊ in qualibet parte corporis. Licet Albertus.ī.de aīa ⁊ medici tenēt q̄ anima humana fm̄ suā substantiā ⁊ presentiam sue essētie est in corde.fm̄ aūt suā virtutez est in qualibet parte corporis.

Notandū secūdo q̄ totuz cathegorematice ⁊ significa

tiue captū capit p ente perfecto.sicut em̄ perfectū est duplex.vt ostendit.v. metaphi: sice.sic ⁊ totū cathegorematice sumptū est duplex.Oōdam em̄ ē simpliciter perfectū ⁊ sic perfectū est cui nihil simpliciter deficit:nec illud qō requirit ad perfectionem essentialē rei nec accidētalē. Et sic nihil ꝓprie dr perfectū nisi solus deus .omnia enim cōparata ad deū habent imperfectionē aliquā. Et sic capit aristo.pfectū.i.v.metaph. pfectū est qō nō suscipit hiperbolē.hoc est additionez. Scōo aliquid dr pfectū in ge

nere ⁊ in suo esse: qō sez habet oīa illa que requirunt ad eius perfectionē essentialē ⁊ sic hō cōpositus ex corpore ⁊ anima dicit perfectus in genere. vt ostendit scdo phi-sicoz. ⁊ pmo. q res naturalis habet tria principia ex quib⁹ cōponitur: materiam for-maz ⁊ privationem. ⁊ sic perfectū capit Aristo. primo celi. vbi ostēdit q⁹ totum omne ⁊ perfectū sunt idem. ¶ Sequitur corollarie pmo q aliquid potest esse perfectū sub-stantialiter. ⁊ quo ad esse substantiale. qō tamen non est pefectum accidentaliter. pa-tet corollariū de anima pueri primo geniti: cui⁹ anima est perfecta essentialiter: et etiaz puer talis est perfectus essentialiter: quia habet corpus ⁊ animam. que sunt de essentia hominis: non tamen est perfectus accidētaliter. scientia enim est de perfectio-ne accidentali hominis. modo intellectus pueri primo geniti nullā scientiaz habet in se. dicitur eniz tertio de anima. q intellectus noster in principio sui est tanq̄ tabula ra-sa in qua nihil est depictum apta nata tamen depingi. ¶ Ostenditur enim primo poste-rioz. q scientia acquirit de nouo in nobis: ⁊ non est nobis cōcreta. vt dixit plato.

Notandū tertio q Pe. hisp. in tracta. exponibilium po-nit duas regulas de isto signo totus. Prima hoc signum totum sincathegorematice capitū: est sincathegorema vle impuz: includens oratiōnē cōpositam ex termino ⁊ si-gno vniuersali affirmatiuo ⁊ termino cōmuni: distribuit qz terminū cōmunem inclu-sum pro qualibet parte integrali. vt in ista. Totus socrates est alb⁹. que resolui⁹ sic socrates fm quālibet partem integralem est alb⁹ ad quā sequit illa fm resolutionem vlteriorē: quelibet pars integralis socratis est alba: Sequitur corollarie primo q in ista totus socrates est alb⁹. socrates subiicitur albedini fm se: ⁊ partes eius non subi-ciunt albedini primo sed prout in toto ⁊ vt constituūt totuz: ⁊ sic partes socratis subi-ciunt albedini per totū ⁊ rōne totius: quia ergo socrates fm se totus est alb⁹: etiam ex ꝑti quelibet pars eius integralis est alba. Sequitur corollarie scdo q non est incō-uenies aliquid cōuenire toti ⁊ etiā parti respectu diuersoz: patz quia tori cōuenit pri-mo ⁊ per se. parti aūt ex consequenti ⁊ scdo: vt patz in ista. totus socrates est alb⁹. al-bedo primo cōuenit socrati. qui est qōdā totū ⁊ ex ꝑtib⁹ suis. Sicut eniz se res habet ad esse sic se habz ad ea que cōsequunt esse. sed esse primo cōuenit toti ⁊ in actu partib⁹ autem ex ꝑti ⁊ in potentia. vnde dicit septimo phicoz. pars interiz qō est in toto habet solum esse in potentia: ⁊ non in actu.

Notādū quarto ⁊ vltimo q secunda regula quam po-nit pe. hisp. de isto signo totus in tractatu exponibiliū est ista. ꝓpositio affirmatiua ratio-ne huius signi totus cū capit sincathegorematice. hoc est cōsignificatiue: prout distri-buit pro oīnib⁹ partib⁹ integralib⁹: habz exponi per vnā cathegoricā ꝓpōnem: mutā-do hoc signū tot⁹ in hoc cōplexū fm quālibet partē sui. qz isti equiualet. vt ista totus socrates est minor socrate. exponit sic. socrates fm q̄libet partē suā integralē ē minor q̄ tot⁹ ⁊ integer socrates. semp em pars est minor suo toto. ¶ Sequit corollarie q oīnis ꝓpo in qua ponitur hoc signū totus est distinguēda: patz quia talis potest esse multiplex in vno sensu vera: ⁊ in alio falsa. modo ostendit aristo. secundo elencoz. q oīne multiplex est distinguendū. Ista ergo ꝓpō: totū qō est in mūdo est in oculo meo est distinguenda. si enim totuz capit cathegorematice: ipsa est vera: ⁊ valz tm. aliā d integrū qō est in mundo: est in oculo meo. Si aūt totuz capit sincathegorematice: vt valz tm sicut oīnis pars. ipa est falsa. non em oīnis pars que est in mūdo: est in ocu-lo meo. vt em oīdit. ij. de anima. res visibilis nō est in potētia videre fm esse reale: sz fm esse similitudinis. Istis notabilib⁹ sic stanib⁹ est.

Conclusio responsalis ista. littera Pe. hispa. de isto si-gno totus est sufficienter assignata. Veritas cōclusiōis patet ex his que dicta sunt in

l

corpore questionis.

Arguitur primo. Totus non est signū distributiuum. igit̄. ꝓbat̄. omne qd̄ distribuit est sincathegorema. sed totus nō est sincathegorema. igit̄. Maior est nota. quia distributio ꝓprie est sincathegorematū: vnde ⁊ dictū est ante. Distributio est multiplicatio termini cōmunis per signū vl̄e facta: modo signa vniuersalia sunt sincathegoremata. Minor. quia hec ꝓpositio cōmuniter conceditur. totuz qd̄ est in mundo est in oculo meo. que non est vera. nisi totum caperet̄ cathegorematice: vt valz tantū sicut integrum. Si em̄ totum caperetur cathegorematice. vt valeret tantum sicut quelibet pars. ipsa esset falsa. quia non quelibet pars rerum est in oculo alicuius. ¶ Dico verꝫ argumentū cōcludit ꝙ hec dictio totum cuz capit̄ cathegorematice nō distribuit nec facit ꝓpōnem vl̄em sed indiffinitā. sed cum capit̄ sincathegorematice tunc distribuit ⁊ facit ꝓpōnem vl̄em.

Arguitur scd̄o. Totus nō accipit̄ cathegorematice aliqn̄. ⁊ aliqn̄ sincathegorematice. igit̄ littera falsa. ꝓbat̄ an̄s. Illud qd̄ accipit̄ diuersis modis accipit̄ equiuoce. sed totus non pōt accipi equiuoce. igit̄. Maior. quia accipi diuersis modis est equiuocoꝝ. Equiuoca enim sunt quoꝝ nomē est vnuz ⁊ ratio diuersa. vt dicit̄ in p̄dicamentis. Minor qꝛ totus causat ꝓpōnem ⁊ ingreditur ꝓpōnem. vt dicitur in textu. modo equiuocum non ingredit̄ ꝓpōnem. vt d̄r primo perierme. ¶ Dico verꝫ argumentū concludit ꝙ equiuocū equiuoce tantum non ingreditur ꝓpōnem. licet bene equiuocū quando tenet̄ vniuoce ⁊ in vna ꝯcatione ingreditur ⁊ facit propositionez: ⁊ sic hoc signum totus quādo ponit̄ in ꝓpōne non tenetur equiuoce sz vniuoce ⁊ in vna certa ꝯcatione iscz cathegorematice tantū vel sincathegorematice tm̄

Arguitur tertio. Hec ꝓpositio vel oratio est inepta. totus socrates est minor socrate. ꝓbatur sic. Nulli termino singulari additur signū vniuersale. sz socrates est terminus singularis. ergo male dicit̄ totus socrates. Maior est aristo. v. metaph̄. cum dicit. Nemo dicit bene omnis socrates. Signū enim vniuersale distributiuum additur termino cōmuni quem distribuit: terminus aūt singularis non potest distribui quia non habet inferius se. Minor est nota. qꝛ socrates est nomen propriuz. omne autē nomē ꝓpriū est terminus singularis. ¶ Dico verꝫ argumentum concluderet si signū vl̄e adderetur termino singulari ratione sui in ista ꝓpositione totus socrates est minor socrate. sed nō addit̄ ratione sui sed ratione termini cōmunis quē includit. s. pars. ⁊ sic ista valet tm̄ quelibet pars integralis socratis est minor socrate.

Arguitur quarto. Totus non est signū vl̄e distribuens pro partibꝫ integralibꝫ alicuius totius. ꝓbat̄. quia si sic. sequeret̄ ꝙ ꝓpōes cōmuniter cōcesse deberēt negari qd̄ est cōtra cōmunē determinationē logicoꝝ. Dicit̄ ei sexto ethico. fama quā om̄es famāt non omnino depdit̄. ꝓbat̄ sequela qꝛ hec ꝓpō cōmuniter concedit̄ totū qd̄ est in mūdo est in oculo meo: ⁊ tamē si totū distribueret pro partibꝫ integralibꝫ: ipsa esset falsa. ꝓbat̄. quia valeret tm̄. q̄libet pars integralis que est in mūdo est in oculo meo. modo hoc est falsum. res em̄ visibilis non recipit̄ ꝯm esse reale in visum. vt ꝓbat̄. ij. de anima. Si em̄ color aureꝰ ꝯm esse reale esset in oculo: tunc oculus videns aureum colorē fieret aureus. ¶ Dico verꝫ argumentum concluderet si hoc signum totus vel totum semper accipetur sincathegorematice vt distribueret pro partibus integralibꝫ. sed in aliqua ꝓpōne accipit̄ cathegorematice. vt valz tm̄ sicut integrum. vt in ista. totū qd̄ est in mundo est in oculo meo. ⁊ est ꝓpō vera. ⁊ tamē si in eadem ꝓpōne etiaz acciperet̄ sincathegorematice. vt valeret tm̄: sicut quelibet pars integralis: ipa esset falsa. ⁊ sic etiā dicendū est in alijs.

Pro ampliori itelligētia de natura huius signi totus

⁊ verificatione ꝓpōnuz rōe cuiꝰ. pe. his. in tractatu distributionū mouet hoc sophisma. Totꝰ socrates ē minor socrate. Qꝛ sophisma ꝓbat ⁊ impbat. ⁊ p̄mo qꝛ sophisma sit

vez.pbat qz eius eq̃alēs ẽ vera ergo hec est vera tot⁹ socrates est mino⁹ socrate.ꝫ
ꝟña.qz de eq̃alētib⁹ idez est iudiciū.Sz q et⁹ equiualēs sit vera.qz equiualet huic
q̃libet pars socratis integralis est mino⁹ socrate.ꝛ hec est vera.est em̃ principiū geo
metrie ꝛ arismetrice q sp pars est mino⁹ suo toto.Q4 aūt sophisma sit falsuz.pz.qz
sequeret q idē essz min⁹ seipo qđ est falsuz.Idē em̃ nec ẽ magis nec min⁹ seipo.patz
sequela.qz sophisma valeret tm̃.tot⁹ socrates est mino⁹ socrate:ergo socrates est mi
no⁹ socrate.ꝛ sic idē esset min⁹ seipo. ¶Postea pe.his.soluit h̄ sophisma.ꝛ ōt q sophis
ma ẽ vez.Rō qz hoc sophisma fcat q q̃libet pars socratis integralis ẽ mino⁹ toto so
crate.ꝛ hoc ẽ vez.qz semp pars ẽ mino⁹ q̃ suū totū.Alij tm̃ logici distinguūt hoc so
phisma fm q hoc signū tot⁹ pōt teneri cathegorematice vl sincathegorematice.Si
tot⁹ tenet cathegorematice.vt vz tm̃ sicut ens integrū vel perfectū aliqđ integrale.ꝛ
sic est falsuz.pater qz fcat q totū integrale esset minus seipo.mō h̄ ẽ falsuz.Si aūt to
tū tenet sincathegorematice ꝛ sic sophisma ẽ vez:ꝛ vz tm̃ q q̃libz pars integralis so
cratis ẽ mino⁹ toto socrate.ꝛ h̄ est vez.qz semp pars ẽ mino⁹ q̃ totū.pe.aūt his.subiū
git in textu q̃ ꝑbatio sophisuaz peccat fm falsam accñtis.ideo qz h̄ ꝑdicatū esse mi
n⁹ socrate.oñdit ineſſe partib⁹ socratꝫ qb⁹ vere cōuenit.ꝛ etiā oñdit ineſſe toti cui tm̃
nō cōuenit.Etiā arguit in im̃ ꝑbatiōe sophismatis a dicto fm qd ad dictū simplr.qz
ista tot⁹ socrates est mino⁹ socrate.est dictū fm quid.qz ipa fcat socratē esse mino⁹ez
fm partes socrate.Sz ista socrates ẽ mino⁹ socrate:ẽ dictū simplr.qz ipa fcat socra
tē fm se ꝛ fm suā totalitatē esse mino⁹ē socrate:ꝛ hec est falsuz. ¶Sequit corrollarie
q ista ꝟña bene valet.totus socrates est albus.ergo socrates est alb. Sed ista ꝟña
non valet.totus socrates est mino⁹ socrate.ergo socrates est mino⁹ socrate.hoc est se
ipso.Ratio quia accidētia sunt duplicia.Quedam em̃ sunt accidētia que ꝯcōuenium
ꝛ denominat totuz ꝛ etiā partem.vt albū nigrum calidū frigidum.ꝛ in his bene vālz
Alie aūt sūt partes q̃ē denominant ꝛ que cōuenūt vel toti tantū vel parti tantū:vt
totalitas paruitas mino⁹itas.ꝛ in his non valet arguere.

Arguitur ꝓmo hec est falsa.tot⁹ socrates ẽ mino⁹ socrate.pbaꝝ.Dis ꝓpō ẽ fal
sa in q̃ opposita ꝑdicanꝝ de eēmuicē.h̄ ẽ in isto sophismate.igitꝝ.Da
to⁹ ẽ nō.qz opposita nō cōueniūt vni.mino⁹ pz.h̄ ꝑdicatū min⁹ socrate opponit huic
tot⁹ socrates.sicut magnū ꝛ paruū:vel integrū ꝛ pars. ¶Dico vez argumētū cōclu
deret si totū in ista ꝓpōne.tot⁹ socrates ẽ mino⁹ socrate caperet cathegorematice.sz
capitur sincathegorematice:ꝛ sic non ꝑdicaꝝ oppositum de opposito.

Arguitur secūdo.hic non est ꝓpō totus socrates est mino⁹ socrate.pbatur.nul
luz multiplex est ꝓpō.hec est oratio multiplex totus socrates est mi
no⁹ socrate.igitꝝ.Dato⁹ est aristo.ij.elenco⁹:qz tale nec est vez nec falsum:ꝛ est ora
tio plures.modo oīs ꝓpō debz esse vera vel falsa.ꝛ debz esse ozō vna.vt ostendit
ꝑmo pierme.Mino⁹ pbaꝝ.Multiplex est qđ includit plures sensus:ꝛ in vno est ve
rū:ꝛ in alio falsum.Sz ista totus socrates est mino⁹ socrate.includit sensus plures ꝛ
in vno est vera ꝛ in alio falsa:Dato⁹ est aristo.ij.elenco⁹.Mino⁹ patz.quia si in ista
totus socrates est mino⁹ socrate.ly totus tenetur cathegorematice ipsa est falsa.Si sin
cathegorematice ipsa est vera: ¶Dico verū argumentū cōcludit q multiplex in sen
su in quo est multiplex tunc non est ꝓpositio.sed ipsum multiplex in vno sensu captum
tunc est ꝓpositio.ꝛ sic contingit in ꝓposito.

Arguitur tertio.Totus socrates est mino⁹ socrate.est falsa.ꝓbatur sic.Idez
non est minus seipso.sed ista ꝓpositio totus socrates est mino⁹ so
crate significat idem esse minus seipso.igitꝝ.Dato⁹ est nota.quia pars est mino⁹ to
to:ꝛ non est idem sibi ipsi.Mino⁹.qz hec ꝓpositio valz tantū.integer ꝛ totus socrates
est mino⁹ seipo. ¶Dico verum argumentuz concludit q ista est falsa.totus socrates
est mino⁹ socrate.si totus capitur cathegorematice.sed in isto sensu petrus hispanus

non concedit eam. sed concedit eam qñ totus tenetur sincathegorematice:

Arguitur quarto. hec est falsa. totus socrates est minor socrate capiendo totum sincathegorematice. pbatur qz sequit bene q̄libet pars socratis est minor socrate. sed aīa est pars socratis. g̊ aīa est minor socrate qđ est falsuz. qz aīa nec ē parua nec magna. Dicit enim. iij. de anima q intellectus est immaterialis ⁊ immixtus. modo illud q est magnū vel paruum hoc est materiale. ¶ Dico verz argumentum concluderet si totus sincathegorematice captum distribueret absolute pro qualibz parte. sed solum distribuit pro partibz integralibz socratis

Articulus tertius de isto signo infinituz eius confusione ⁊ verificatione ꝓpositionum ratione huius signi infinitum. Queritur vtrum littera pe. his. de isto signo infinitum sit sufficienter assignata.

PRo intellectione huius questionis mote. Notandū est primo qđ vt pe: his. ostendit in textu. infinitum capitur ⁊ dicit quinqz modis. Primo negatiue: ⁊ sic illud dicitur infinitum qđ nullo modo potest pertransiri vt punctus dicitur infinitus: quia est indiuisibilis non potest pertransiri. Aristo. enim sexto phicoꝝ probat q in indiuisibili non potest esse motus. in omni enim motu est assignare prius medium ⁊ posterius ⁊ in omni spatio constat q in puncto ⁊ in indiuisibili non dicit primo medium ⁊ posterius. Alias enim indiuisibile esset diuisibile. Scđo dicitur infinitum ꝑm priuationez ⁊ sic illud dicit infinitum qđ actu non est pertransitum: aptū tamē natum est pertransiri. vt cum aliquis mouet in aliquo spatio ⁊ eius aliquam partem pertransiuit: nō tamen totum spatium ⁊ aliqđ spaciū continuū qđ est actu finitum posset dici infinitum. Tertio modo dicitur infinitum ꝑm appositionē ⁊ crescentiam. ⁊ sic isto modo numerus dicit infinitus appositione. quia quocūqz numero dato contingit dare maiorem. numerus enim crescit in infinitum ratione vnitatis addite: ymmo vnitas numero addita variat speciem numeri. Quarto modo dicit infinitum ꝑm diuisionē: ⁊ isto modo continuuz qđlibet potest dici infinitum. Continuū enim ꝑm Aristo. tertio phicorum est qđ ē diuisibile in infinitum. ⁊ isto modo aliqua magnitudo diuisibilis dicitur infinita. vnde ⁊ dicit tertio phicoꝝ. qđlibet continuum actu est vnū: potentia autem multa. Quinto ⁊ vltimo vtroqz modo: tam ꝑm appositionem q̄z ꝑm diuisionē. ⁊ isto modo tempus ꝑm Aristo. tertio phicoꝝ dicit infinitum. Ratione enim illius q tempus est qđdam continuū est diuisibile in infinitum. Ratione autem istius quia post qđlibz tempus veniet aliud tempus: ipm tempus dicit infinituz ꝑm appositionē. Aristo. enim ostendit. viij. phicoꝝ ⁊. iij. q tempus nūq̄z incipit nec deficiet. vnde ⁊ ꝓpter hoc reprobat platonem. viij. phisicoꝝ. cuz dixit. Solus plato tempus. hoc est. plato dixit q tempus incepisset.

Notandū secundo pro intellectu huius quod est infinitū

Sciendum q Infinitum a phis assignatur duplex. qđdam virtutis vel potentie. aliud infinitum est magitudinis ⁊ molis. Infinitum virtutis vel potentie est agens. cuius potentia agendi ⁊ posse agendi non est limitatum ⁊ determinatū. ⁊ sic causa pma vel deus dicit infinitus. pōt enim deus plura agere q̄z humana rō potest concipere. Et isto modo infinitum capit aristo. viij. phicoꝝ cum ostēdit q primus motor ē infinite virtutis. ⁊ hoc dicit infinitū formale. sed de isto non est ad ꝓpositū. Sed infinitum magnitudinis est iterum duplex. qđdam in actu ⁊ quoddam in potentia. Infinitum in actu est magnitudo extensa ⁊ q̄zta que tamen non habet finem extensionis ⁊ magnitudinis sue. Et tale infinitum non est. Ratio quia entia naturalia sunt determinata ad maximum ⁊ ad minimuz vt dicit primo phicoꝝ. non potest enim esse hō

q̃tũcunq̃ magnus. nec potest esse homo q̃tũcunq̃ paruus. vñ ⁊ dicit .ij. de anima. Omniũ a natura constantiũ est certa ⁊ determinata ratio magnitudinis. hoc est augmenti ⁊ decrementi. Q̃ etiam nõ potest esse magnitudo aliqua extensa que non haberet finẽ extensionis: patz quia maximũ corpus quod est ipm celum. modo celũ est finitum extensione ⁊ magnitudine. vltra enim circũferentiã primi celi nihil est: nec est possibile q̃ aliquis posset extendere manum vltra primũ mobile. quia non daretur mobile ⁊ locatum sine loco. qd̃ est cõtra aristo. iiij. phicoꝝ. Aliud aũt est infinituz magnitudinis in potentia: ⁊ sic qd̃libet continuum qd̃ est actu finitum magnitudine ⁊ extensione sua. dicit infinitum quo ad diuisionẽ. vt em̃ dictum est in primo notabili: continuũ ratione sui potest diuidi in infinitũ. ⁊ sic qd̃libet spaciuz in quo fit motus: vt ostẽditur. vi. phicoꝝ dicit infinitum. Et hoc infinitũ magnitudinis dicitur apud phos infinituz molis. sic etiã tempus dicit infinitũ. sic ⁊ motus dicit infinitus. ⁊ similiter generationes ⁊ corruptiones. vt dicit primo de generatione. gñrationes em̃ ⁊ corruptiones sunt ab eterno: ⁊ durabunt: ꝑm aristo. ineternum: ꝓpter motum solis sempiternuz:

Notandũ tertio q̃ Infinitum capitur duobus modis

vno modo cathegorematice. i. significatiue. secundo sincathegorematice. i. consignificatiue. Infinitum captũ cathegorematice valz tantuz sicut ens q̃tũ extensum ⁊ magnũ non terminatum. ⁊ sic nullum est infinituz vt dictũ est in notabili secundo. ⁊ sic infinitum cathegorematice sumptũ facit ꝓpõem indiffinitam. isto modo capiendo infinitum: hec est falsa. infinitum est finitũ: valz enim tm̃. q̃ ens q̃tũ extensum nõ terminatũ est finitum ⁊ terminatuz: modo hoc est falsum. Implicat em̃ aliquid esse nõ terminatũ ⁊ non finitum. ⁊ esse terminatũ ⁊ finitum. Isto modo hoc signũ infinitum nõ est signum vniuersale. nec distribuit nec cõfundit. Scdo capit hoc signũ infinitũ sincathegorematice. ⁊ sic infinitũ ẽ signũ vl̃e impuꝝ includẽs orõnem cõpositam ex termino cõmuni ⁊ signo vl̃i affirmatiuo. Et isto modo capiẽdo hoc signũ infinitũ: dupliciter ponit in ꝓpõne. Primo ponit circa terminũ cõez ꝑcantez q̃titatẽ cõtinuã vt infinitũ põdus sortes põt portare. ⁊ sic hoc signũ infinitũ valz tantũ sicut de qualibet spẽ magnitudinis. ⁊ sic p̃dicta ꝓpõ. infinitũ pondus sortes põt portare resoluit sic. ⁊ valz tm̃. de qualibet spẽ magnitudinis põdus sortes põt portare. ⁊ supponit ibi pondus ꝑm logicã cõnez confuse tantũ. ⁊ ẽ ꝓpõ vera. Si aũt põdus supponeret cõfuse distributiue tũc ꝓpõ esset falsa. Scdo hoc signũ infinitũ sincathegorematice tentuz ponit circa terminũ ꝑcantez q̃titatem discretam: ⁊ sic valz tm̃. sicut de qualibet spẽ numeri vt hic infinite partes sũt cõtinue. vñ p̃dicta ꝓpõ valz tm̃. de q̃libet spẽ numeri partes sũt in cõtinuo. ⁊ sic partes supponit etiã cõfuse tm̃ ꝑm logicã cõez. ¶ Sequit corrollarie q̃ ꝓpõ in qua ponit infinitũ ẽ multiplex ⁊ debz distingui. vna em̃ ⁊ eadẽ ꝓpõ põt esse vera. si infinitũ tenet in vno sensu. ⁊ eadẽ ꝓpõ põt esse falsa si infinituz tenet in alio sensu. vt patet de ista. infinita sunt finita. si em̃ infinituz tenet cathegorematice: ipa est falsa. vt dictũ est. quia sic oppositũ predicat de opposito. Si aũt infintũ tenetur sincathegorematice. ipa põt esse vera. siue infinitũ ponit circa terminũ ꝑcantem q̃titatem cõtinuam. vt põdus siue circa terminum ꝑcantem quantitatem discretam: vt numerus quem includit implicite.

Notanduz quarto ⁊ vltimo q̃ pe. his. in tractatu exponibiliũ de confusione huius signi infinitũ qñ tenet sincathegorematice ponit talem regulã

Hoc signuz infinitũ sincathegorematice tentũ terminũ cõmunẽ inclusuz cõfundit cõfuse distributiue. terminũ aũt expressuz ꝑmittit stare confuse tantũ vt infinitũ põdus sortes põt portare. que resoluit sic. de qualibet spẽ magnitudinis põdꝰ sortes potest portare. in qua iste terminus specie magnitudinis supponit cõfuse distributiue. ⁊ iste terminus pondus confuse tantũ. sic similiter ista. infinite partes sũt in continuo. re

soluit sic. de q̄libet spē numeri partes sūt in cōtinuo: in qua spē numeri stat confuse distributiue: ⁊ partes supponit cōfuse tm̄. De expositiōe aūt ꝓpōnuz rōe huiꝰ signi infinitū pe. his. in tractatu exponibiliū ponit duas regulas. Pria. Propō in qua h̄ signū īfinitū capit sincathegorematice dz exponi ꝑ vnā hyppoteticā copulatiuā in cuiꝰ ꝑma parte p̄dicatū affirmat de subiecto sūpto sub aliq̄ q̄ꝫtitate cōtinua vel discreta. in secūda aūt parte illiꝰ hippotetice p̄dicatū negat inesse tali sbiecto ꝑm determinatā q̄ꝫtitatē. vt pz in ista. infiniti hoies currūt. exponit sic. aliqui hoies currūt ⁊ nō q̄n plures duobꝰ vl tribꝰ vl quattuor currūt ⁊ sic sine statu. sil̄r ista. infinite partes sūt in cōtinuo exponit sic. alique partes sūt in cōtinuo ⁊ nō q̄n plures duabꝰ vel tribꝰ vl q̄ttuor partibꝰ sūt in cōtinuo: ⁊ sic sine statu. Scda regl̄a. Propositio in qua infinitū capit cathegorematice vl ꝑcatiue exponit ꝑ vnā hippoteticā copulatiuā: cuius ꝑma pars affirmat q̄ꝫtitatē vl p̄dicatū de subiecto. ⁊ scda negat terminū illiꝰ q̄ꝫtitatis vt ista linea ē infinita. exponit sic. linea ē q̄ꝫta ⁊ nō habz terminū ⁊ finē q̄ꝫtitatꝫ sue. Et intelligit ista regula. qn̄ infinitū cathegorematice sumptū ponit in p̄dicamēto. qꝛ si infinitū ponit a parte subiecti aliter ꝓpō exponi debz. Vn̄ tertia regula ponit ista. Propō in q̄ ponit hec dictio infinitū captū cathegorematice a parte subiecti. tal ꝓpō exponit ꝑ vnā hippoteticā copulatiuā cuiꝰ ꝑma pars affirmat p̄dicatū de subiecto. scda aūt negat terminū illiꝰ q̄ꝫtitatꝫ. vt ista aliqd corpꝰ infinitū ē albū. exponit sic. Aliqd corpꝰ q̄ꝫtū est albū: ⁊ illud corpꝰ nō hz terminū ⁊ finē sue q̄ꝫtitatꝫ. ¶ Sequit corrollarie ꝑmo q̄ in expōe ꝓpōis in q̄ hoc signū infinitū capit cathegorematice ꝑm q̄ infinitū tenet ꝑ infinito in actu vel in potētia. ꝑm h̄ etiā oportet in scda exponēte negare terminū illiꝰ q̄ꝫtitatis. Si em̄ infinitū capit in ꝓpōe tali pro infinito actu. tūc negandus ē terminꝰ q̄ꝫtitatꝫ actualis. Si aūt in ꝓpōe aliq̄ infinitū capit ꝑ infinito in potētia tūc negādus ē terminꝰ q̄ꝫtitatꝫ potētialis ⁊ nō q̄ꝫtitatꝫ actualis. alias em̄ ꝓpōes cōmunit cōcesse redderent ⁊ fierēt false. ⁊ etiā ꝓpōnes cōmunit false deberēt concedi. ¶ Sequit corrollarie scdo q̄ h̄ signū infinitū sincathegorematice captū ꝑm logicos dz facere distributionē interscalarē interruptā vel discōtinuā. vt patz in expositiōe huiꝰ ꝓpōis. infinita sūt finita. q̄ vz tm̄. q̄libet dato adhuc plura sūt finita. duobꝰ plura sūt finita tribꝰ plura sūt finita: ⁊ sic sine statu. In ista em̄ expōe hec dictio plura in ꝑma ꝓpōe supponit ꝑ duobꝰ in scda ꝑ tribꝰ. in tertia ꝑ quattuor. ⁊ sic ꝯn̄r gradatiz ⁊ scalariter ascendēdo. numerꝰ enim auget scalariter ascendendo. Istis notabilibꝰ sic stantibꝰ est.

Conclusio responsalis. Determinatio pe. his. de isto signo īfinitū ē sufficiēter assignata. Veritas cōclusiōis pz ex his q̄ dicta st̄ in notabilibꝰ

Arguitur primo. De infinito non est sciētia. igit determinatio pe. his. non valet probatur añs. de non ente non est scientia. sed infinitum est non ens igitur. Maior est aristo. primo posteriorꝫ. Minor est aristo. iij. phicorꝫ. vbi aristo probat q̄ nullū infinitū in magnitudine ⁊ q̄ꝫtitate est. ¶ Dico verꝫ argumentū concludit q̄ nullū infinitū est. veruz est de infinito in actu. est tamē bene in potentia. vel etiaz est dicendū q̄ de infinito non est sciētia positiue. sed negatiue quia infinitum nullum est.

Arguitur secundo. Punctus non est infinitus. igitur prima aaceptio non valz. ꝓbatur. Infinituz claudit omnia. sed punctus non claudit omnia. igitur punctus non est infinitus. Maior est aristo. iij. phicorꝫ. Infinitū est extra qd nihil est. Minor. quia punctus est indiuisibilis. vt dicit Euclides. modo indiuisibile nō cōtinet omnia. immo indiuisibile nihil comprehēdit. ¶ Dico verum argumentuz cōcludit q̄ infinituz magnitudinis omnia cōprehendit. sed punctus est infinitus negatiue ⁊ hoc non cōprehendit omnia: vt dictū est in notabili primo.

Arguitur tertio. Infinitū non est sincathegorema confusiuuz igit. ꝓbat. omne qd confundit. confundit ratione negationis incluse: sed infinitum nō

includit negationē igit. Maio. est vna maxima in logica. Negatio eñ est ꝑmū in genere signoꝝ cōfundentiū: in cuius virtute oīa alia signa cōfundūt. Minoꝛ qꝛ infinitū est signū vl'e affirmatiuū impuꝝ: vt dictū est in notabilib. ¶ Dico verum argumentū cōcludit: q licet hoc signū infinitū nō includit negationē expꝛesse. tamē implicite. et illa negatio exprimitur in secūda exponente. que est exponēs principalis.

Arguitur quarto. Propositio in qua ponit hoc signuz infinitum non est exponibilis: igit. pbatur añs. omne exponibile est intelligibile. sed infinitū non est intelligibile. igitur. Maioꝛ. qꝛ intellectus apꝓhendit ꝓpões exponibiles in se cūda opatiōe sua: Scōa eñ opatio intellectus. vt ōꝛ. iij. de anima. est compositio vel diuisio. Minoꝛ patz. qꝛ intellectus est virtus finita. modo virtus finita solum apprehendit z cognoscit finita. Dicit enim ꝑmo de aīa: omne simile fit a simili. ¶ Dico vez argumentū cōcludit q intellectus noster nō intelligit infinitū in actu: sed bñ infinituz in potentia. Et etiā intellectus noster non intelligit infinitū positiue z directe. tamē intelligit infinitum negatiue z indirecte per intellectionē finiti.

Pro amplioꝛi intellectione de natura huius signi infinituz

Pe. bis. mouet hoc sophisma in textu. Infinita sunt finita. Qō sophisma pe. bis. in textu pbat z improbat. Probat ꝑmo sic. Duo sunt finita: z tria sunt finita. z quatuoꝛ sunt finita: z sic sine statu. ergo infinita sunt finita. tenet ꝓña ab inducentibus ad inductam. Improbat autem sophisma sic. Omnis ꝓpositio est falsa in qua ꝑdicatur oppositum de opposito. sed in ista infinita sunt finita oppositū ꝓdicatur de opposito. igit sophisma est falsuz. Maioꝛ est nota. quia in predicatione vera predicatum debz inesse subiecto. modo vnum oppositoꝝ non inest alteri sed opposita se expellunt. vt dicitur in postpredicamentis. Minoꝛ patz. quia finitum z infinitū sunt opposita. z ista ꝑdicant hic. Petr⁹ bis. respondendo ad sophisma ponit duas diuisiones vl'acceptiones infiniti. Prima infinitū est duplex. quoddam ad nos z respectu nostri: z est illud qō fm se z naturam est finituz. tamē quo ad cognitionē nostram est incertum. vt ē numer⁹ stellarū celi. z numer⁹ arene maris. licet eñ hoc est nobis incertum. deo tñ vel nature est cognitū. Aliud ē infinitū simplr. z sic infinitū est magnitudo vel ꝗtitas non terminata. Sequit corrollarie q ista. infinita sūt finita respectu ꝓme acceptiōis infiniti est vera: qꝛ vz tñ q aliqua q̄ sunt infinita nobis. sūt finita z certa quo ad deuz z naturam. Secunda acceptio infiniti est q infinitum aliqñ capitur cathegoꝛematice aliquando sincathegoꝛematice: de qua acceptione dictum est superius. Sed pe. bis. dicit q nulla istarum acceptionum satisfacit sophismati ꝓpositi. Concludit Pe. bis. q ista est simpliciter falsa infinita sunt finita. z dicit q ꝓbatio adducta peccat fm fallaciā a dicto simpliciter ad dictum fm quid. Ratio quia arguit ab infinito fm appositionem ad infinitum simpliciter. modo infinitum fm appositionem: est infinitum secūdum quid.

Arguitur primo. Ista est simpliciter falsa. infinita sunt finita. ergo non est distinguenda: tenet ꝓña. quia illud qō est in parte verum z in parte falsuz: hoc debet distingui. Añs ꝓbatur. Illa est simpliciter falsa in qua oppositum predicatur de opposito. sed ita est in isto sophismate. infinita sunt finita. igitur. Maioꝛ est nota. quia opposita non predicantur de semetipsum. Minoꝛ patet. quia finita z infinita sunt opposita: ¶ Dico vez argumentum concludit q infinitum cathegoꝛematice sumptum opponitur huic qō est finita. sed infinita sincathegoꝛematice caprū non opponitur huic qō est finita.

Arguitur scōo. Ista ē simplr falsa. infinita sūt finita g. nō ē distinguēda: ꝓbat a ñs. in oī ꝓpōe vera ꝑdicatū debz habere ꝓportionē ad subiectū: ſz inter finitū z infinituz non est ꝓportio. igit ista est simplr falsa. Maioꝛ est nota. quia quādo nō est aliqua ꝓportio ꝑdicati ad subiectum: ꝓpositio simpliciter ē falsa. vt homo.

est asinus. Minor patz ex Aristo. octauo phicoꝝ. ⁊ p̄mo celi: finiti ad infinitū nulla ē ꝓportio. ¶ Dico veꝝ argumentū cōcludit ꝙ capiēdo infinitū cathegorematice: tūc inter finitum ⁊ infinituz nulla est ꝓportio: sed capiendo infinitū sincathegorematice tūc inter finitum ⁊ infinitū bene est ꝓportio. ⁊ isto modo in sophismate capitur infinitum cum ꝓpositio ista conceditur.

Arguitur tertio. Ista non est ꝓpositio. infinita sunt finita. ꝓbat̄ sic. omnis ꝓpositio debet habere subiectū Sed ista. infinita sunt finita non habet subiectū igit̄. Maior est nota. minor patz. qꝛ infinita ē sincathegorema. modo sincathegorema non est subiectuz nec pars subiecti vt dicit cōmunis regula logicoꝝ. ¶ Dico veꝝ argumentū concludit ꝙ infinita tenendo sincathegorematice tūc nō est subiectū sed in ꝓposito tenet̄ cathegorematice. ⁊ sic potest esse subiectū Similiter infinita tenēdo sincathegorematice est signū vl̄e impuꝝ: ⁊ tale includit orationē compositam ex sincathegoremate ⁊ termino cōmuni.

Arguitur quarto. Infinita sunt finita. nō est ꝓpō. ꝓbatur nulla oratio equiuoca est ꝓpositio. sed ista est equiuoca: infinita sunt finita. igit̄. Maior est Aristo. p̄mo perier. quia oratio equiuoca est oratio plures. modo oratio plures nō ē ꝓpositio. Minor patz. quia infinita est terminus equiuocus ex quo ſcat aliquādo cathegorematice ⁊ aliquando sincathegorematice modo equiuocuz est qd̄ ſcat plura vno nomine ⁊ diuersis rationib̄. vt dicit̄ in antepredicamētis ¶ Dico veꝝ argumentū concludit ꝙ oratio in qua ponitur infinita vel infinitū nō est ꝓpositio. nisi distinguatur prius. Cum aūt distinguit̄. amplius non est oratio equinoca. sed oratio vna vera vel falsa. secundum quod infinita tenetur cathegorematice vel sincathegorematice. ¶ Sequit̄ corrollarie ꝙ omne multiplex est distinguendū. vt d̄r. ij. elencoꝝ. Oratio autem multiplex est que in vno sensu concedit̄: ⁊ alio negatur.

Articulus quartus de signis exclusiuis q̄uo signum exclusiuū tenet̄ varijs modis ⁊ de verificatione ꝓpōnuz Ratione signoꝝ exclusiuoruz Querit̄ vtrum littera Petri hispani de signis exclusiuis sit sufficienter assignata.

PRo intellectione huius questionis mote Notandū est primo ꝙ tractatus septimus paruoꝝ logicaliū petri hispani est tractatus exponibiliū qui docet quomō ꝓpōnes varie debent ꝓbari ⁊ exponi. Subiectū itaq; huius tractatus septimi est ꝓpositio exponibilis. Propria aūt passio huius subiecti est expō vel exponibile. ꝓpriuz enim est ꝓpositioni exponibili ꝙ ipa exponit̄ ⁊ declaratur. Unde ⁊ pe. his. in textu huius tractatus in principio diffinit ꝓpōnez exponibilē. ⁊ dicit. Propositio exponibilis est ꝓpositio habens sensum ⁊ intellectū obscuꝝ indigentē expōne ⁊ declaratiōe. ꝓpter aliqd̄ sincathegorema expresse in tali ꝓpōne positum: vel in aliqua dictione inclusuz vt ista. tm̄ homo est animal. similiter ista. socrates incipit esse alb̄. vl̄ ista. linea est infinita. Apud aūt logicos cōmunes ꝓpō exponibilis vocat̄ pregnās ſm̄ quandaz similitudinem. sicut em̄ mulier ista pregnās d̄r que gerit ꝓlem in se: ratione cuius dicitur grauida ⁊ pregnans. sic ꝓpō exponibilis gerit. ⁊ habet in se aliquā grauitatē ⁊ obscuritatem. rōne cuius indiget declaratione ⁊ expositione. Signa aūt que faciunt ꝓpositionem exponibilē. vt d̄r in textu sunt multiplicia. Quedā enim sunt signa exclusiua vt tm̄. solum. que faciunt ꝓpositionē exclusiuā. vt tm̄ homo est animal. Quedam aūt signa sunt exceptiua que exceptionē important. ⁊ faciunt ꝓpositiouē exceptiuam vt p̄ter p̄terq̄ nisi: vt in ista omnis homo preter socratē currit. Alia sunt signa reduplicatiua. vt in q̄tum. vt sic. ea ratione. que faciunt ꝓpōnem reduplicatiuā. vt hō inquantū rationalis est risibilis. Alia signa que faciūt ꝓpōnem exponibilē importāt inceptionē

aut desitionē vt homo incipit esse alb⁹. homo desinit esse alb⁹. Alia sunt que importāt
p̄uationē finis. vt infinitū. Infinitū em̄ est. vt dictū est prius. qd̄ non habz extensionez
Alia sūt que importāt excessuz aliquē in sūmo. vt suplatiuus. vt iohs est albissim⁹ ho
minū. Alia sunt que importāt excessuz mediocrez. vt iohs est doctior petro. Alia sūt
q̄ important diuersitatē. distinctionē. aut differētiā. vt differt aliud. nō idē. vt socrates
differt ab asino. Alia sunt que important specialez moduz distributionis. vt tot⁹. qd̄
valz tantū sicut q̄libet pars integralis vt totus socrates est minor socrate. que valet
tantū quelibet pars integralis socratis est minor socrate.

Notandū secundo ꝙ pe. his. determinans de proposi

tionib⁹ exponibilib⁹ Primo incipit de ꝓpositionib⁹ exclusiuis. Unde ꝓpō exclusiua est
in qua ponit̄ signū exclusiuū exclusiue tentū vt tantū homo est animal: Signa autez
exclusiua principalia sunt. tantū solū duntaxat ⁊ similia. Et dicunt̄ signa exclusiua. qꝛ
ipsa posita in principio ꝓpōis faciunt eam instrumentaliter exclusiuaz. Dico instrumē
taliter. qꝛ intellectus facit ꝓpōnem exclusiuā principalr̄. Dicit̄ em̄ tertio de anima: ꝙ
cōpositio ⁊ diuisio est scd̄a opatio intellectus. Signū aūt exclusiuum tenet̄ dupliciter:
Uno mō exclusim: ⁊ sic facit ꝓpōnem de excluso extremo. si ponit̄ a parte subiecti fa-
cit ꝓpōnem de excluso subiecto vt hō tm̄ currit. que valz tm̄. aliqd̄ quod est hō tantuz
currit. Si aūt ponit̄ a pte p̄dicati facit ꝓpōnē cathegoricā de excluso p̄dicato. vt hō ē
tantū currens: que valz tantū. ꝙ hō nihil aliud facit nisi ꝙ currit. Scd̄o signū exclu-
siuū tenet̄ exclusiue vt facit ꝓpōnem exclusiuā: ⁊ sic tenet̄ dupliciter: Primo tenet̄ gra
tia alietatis. quādo scz addit̄ termino non ꝑcanti numeꝝ. vt tm̄ homo currit. ⁊ sic ꝑm
logicam cōmunem confuidit subiectū cōfuse tm̄: ⁊ predicatū confuse distributiue. vt
tantū homo est animal. hō supponit confuse tantū: ⁊ predicatū animal confuse distri
butiue. Scd̄o signū exclusiuū tenet̄ gratia pluralitatꝭ: quādo addit̄ termino ꝑcāti nu
merum. vt tantum quinqꝫ sunt vl̄ia: ⁊ tūc subiectū ꝑmittit stare ⁊ supponere determi-
nate. ⁊ predicatū confuse tantū. vt tantū quinqꝫ sunt vl̄ia. quinqꝫ cū intellectiōe hui⁹
qd̄ est entia supponit determinate: ⁊ predicatū vl̄ia supponit confuse tantum.

Notandum tertio ꝙ logici de exclusiuis quomodo in

eis valet arguere ponūt quattuor regulas. Prima regula. Arguendo ab exclusiua
ad eius p̄iacentez: est consequētia bona. vt bene sequit̄: tm̄ homo est animal. ergo hō
est animal. Est aūt preiacēs exclusiua illa ꝓpō que manet qñ deponit̄ signū exclusiuū
Unde preiacens istius tm̄ hō currit. est ista. hō currit. Et dicit̄ p̄iacens quasi pri⁹ ia-
cens ⁊ exñs. hec eniz ꝓpō hō currit intelligit̄ prior illa. tm̄ hō currit. Rō qꝛ simplicio
ra sunt priora. primo metaph̄. Intelligit̄ aūt ista regula de ꝓpositione exclusiua affir
matiua. qꝛ in ꝓpōe exclusiua negatiua non valet. arguere ab exclusiua ad eius preia
centē. quia tunc añs esset veꝝ ⁊ ꝯñs falsum. vt hic non valet. non tantū homo ē ani-
mal. ergo hō non est animal. Scd̄a regula. Arguendo ab exclusiua ad ambas par-
tes exponētes est ꝯña bona. vt bene sequit̄. tantū homo currit. igit̄ homo currit: ⁊ ni-
hil aliud ab homine currit. Rō. quia exponētes cōuertunt̄ cum exposita. modo a cō-
uertibili ad cōuertibile ꝯña bene valz. Tertia regula est ista. Arguendo ab exclusi-
ua affirmatiua ad eius vniuersalē in terminis transpositis ꝯña bene valet. vnde be-
ne sequit̄. tantum hō currit. igitur omne currens est hō: Intelligitur aūt regula de ex
clusiua affirmatiua. quia ab exclusiua negatiua in qua signū negat̄ non valet argue-
re. vt non sequit̄. non tm̄ homo est animal. igit̄ nulluz animal est hō. qꝛ añs est veruz
⁊ ꝯñs falsum. Quarta regula. Ab inferiori ad superius a parte predicati cum dictio
ne exclusiua posita a parte subiecti ꝯña non valet. vt non sequit̄ tantuz homo currit.
igit̄ tantū homo mouet̄. Añs potest esse veꝝ ⁊ consequēs falsum. ponendo em̄ ꝙ tā
tuz hō currit non sequit̄ ergo ꝙ tantū homo mouet̄. qꝛ celū adhuc mouetur. Dicitur

enim fedꝰ metaphice ꝙ non est timendū ꝙ celum stet. Ratio regule: quia tunc argu-
tur ab inferiori ad superius cū distributione inferioris ꝛ superioris que ꝓña nō valet
Dico notanter in regula quando superius ꝛ inferius ponuntur a parte predicati.
quia si superius ꝛ inferius ponerent a parte subiecti tunc ꝓsequentia bene valeret. vt
bene sequit. tantū homo currit. igit tantū animal currit. Ratio quia tunc inferius ꝛ su
perius non distribuūtur.

Notandū quarto ꝛ vltimo ꝙ pe.bis.in textu ponit qui
ꝙ regulas de ꝓpōnib⁹ exclusiuis. Prima. Exclusiua affirmatiua in qua nō ponit ne-
gatio exponit ꝑ vnā hippotheticā copulatiuā affirmatiuā cuius ꝑma pars est ꝓiacēs
illius exclusiue. ꝛ scōa pars est vna ꝓpō negatiua importās negationē alteri⁹ suppo-
siti cū subiecto cōtenti. vel negationē pluralitatis subiectū extendentis. exemplum vt
tantū hō est rōnalis. ꝙ exponit sic. hō est rōnalis: ꝛ nihil aliud ab homine est rōnale.
Simili⁹ ista. tm. xij. sunt apli dei. exponit sic. xij. sunt apostoli dei. ꝛ non plures ꝙꝫ duo-
decim sūt apli dei. Scōa regula. Exclusiua affirmatiua in qua non ponit negatio in-
fert copulatiuā cōpositaz ex duab⁹ exponētib⁹ ad quālibet earū sumptum. vt bene sequi-
tur. tm homo est rōnalis. ergo hō est rōnalis. ꝛ nihil aliud ab homine est rōnale. Ter
tia regula. Arguendo ab exclusiua affirmatiua in terminis transpositis est bona ꝓña
ꝛ ecōuerso. vt bene sequit tm animal est hō. ergo tantū homo est animal. Quarta re
gula. Cōtradictorie exclusiue affirmatiue expoñ debent per disiunctiuā affirmatiuaz
cōpositā ex partib⁹ cōtradicentib⁹ partib⁹ prioris copulatiue. Rō regule. quia sicut se
habet exposita ad expositā. sic etiā debent se habere exponētes vnius ꝓpōis exposite
ad ꝓpōes exponētes alteri⁹ exposite. vt ista. non tm homo est animal. exponit sic. nul-
lus hō est animal. vel aliqđ aliud ab homine est animal. Quinta regula est ista. Ex-
clusiua in qua ponit sola negatio sequēs signū exclusiuū vel exclusionem exponit per
vnā cuius ꝑma pars negatiua est ꝓtiacens exclusiue. ꝛ scōa pars est ꝓpō affirma-
tiua in qua ꝓdicatum affirmatiue enunciatur de quolibet alio a subiecto. vt ista. tantū
accidens non est substantia. exponit sic. accidens non est substantia. ꝛ omne aliud ab
accidente est substantia. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est.

Conclusio responsalis. littera pe.bis. ꝛ determinatio
de ꝓpōnibus exclusiuis est sufficienter assignata. Veritas huius cōclusionis patz ex
bis que dicta sunt in notabilib⁹.

Arguitur ꝑmo. Plura sunt signa exclusiua ꝙꝫ tria. igitur. Probat duntaxat
tantūmodo solūmodo etiā sunt signa exclusiua. Probatur quia im-
portant exclusionē ꝛ per cōsequēs sunt signa exclusiua. Operatio enim arguit formā
vt dicit Cōmentator in de substantia orbis. ¶ Dico verum argumentum concludit
ꝙ signa exclusiua principalia sunt duo: vt tantum ꝛ solum ꝛ simplicia. stat tamē ꝙ mi-
nus principalia ꝛ composita sunt plura: quare argumentū non concludit.

Arguitur secundo. Ista ꝓpositio. tantū homo currit. non est indefinita. igitur no
tabile hoc est falsum. in quo dicebatur ꝙ omnis exclusiua est illius
quantitatis cui⁹ est sua ꝓtiacens. Probatur antecedens. Indefinita est illa in qua
subiicitur terminus communis sine signo. Sed in ista. tantuz homo currit subiicitur
terminus communis cum signo. igitur. Maior patet ex diffinitione propositionis in-
definite. Minor est nota. Quia in ista propositione. Tantum homo currit. subiicitur
iste terminus communis scz homo cum isto signo exclusiuo tantū. ¶ Dico verum ar
gumentum concluderet si hoc signum tantum esset signū quantificatiuū. sed non est
quātificatiuū sed exclusiuū. in ꝓpositione itaqꝫ indefinita potest poni signum non quā
tificatiuum.

Arguitur tertio. Ista non est ꝓpositio. tantū. xij: sunt apostoli dei. igitur determinatio pe. hīs. non valz. pbatur. omnis ꝓpositio debet habere subiectum. sed in ista nihil ponit ꝓ subiecto. igitur. Maior patet ex diffinitione ꝓpōis cathegorice. Minor. qz hoc signum tantū nō potest esse subiectum. qz est sincathegorema. modo sincathegorema non est subiectū nec pars subiecti. vt omnes logici concedunt. Similiter duodecim non potest esse subiectuz: quia est adiectiuū: modo adiectiuū non est subiectum. vt dicunt logici omnes: ¶ Dico verum argumentum concludit ꝙ nec hoc signum tantū est subiectum in ista ꝓpōne tantū. xij. sunt apostoli dei. nec adiectiuū duodecim. sed hoc totuz duodecim entia ꝛ sic ꝓpositio valet tantum. tantū. xij entia sunt apostoli dei. ꝛ hoc est vez.

Arguitur quarto. Aliqua est ꝓpositio exclusiua affirmatiua que nō potest exponi fm regulam ꝑmaz. patz de ista. tantuz iste dies fuit. que est falsa. ꝛ tamē si exponeretur. vt dicit regula. ꝑa esset vera. pbat. quia sic exponerek. Iste dies fuit. demonstrādo ꝛ ꝺcando die hesternā ꝓteritā. ꝛ ista secunda exponens: nihil aliō ab ista die fuit: quia nulla fuit dies alia ab ista die. Alietas enim ꝛ differentia solum cadit inter entia existentia. vt dicit quinto metaph. modo nullus alius dies fuit secuz. ꝛ cū illa. non possunt enim duo dies esse simul. ¶ Dico vez argumentū ꝛcluderet si in secūda exponente aliud caperek ꝓprie: vt dicit diuersitatem inter res simul existentes. sed capit cōmuniter. vt dicit diuersitatē inter res. non curando si ille res sint simul vel vna earū sit tantuz. vel etiam nulla. ꝛ sic hanc concedimus: homo est aliud a chymera. similit hāc cōcedim⁹: chymera ē aliud ab hircoceruo. lz nullū illoꝝ sit in natura.

Arguitur quinto. ab exclusiua ad eius exponentes. ꝓia non valet. pbatur de ista non tantū homo est animal. igitur homo non est animal. pbatur quia añs est vez ꝛ consequēs falsuz. pbat ꝙ ꝓns sit falsum. quia genus negatur de specie. modo omnis talis est falsa. ¶ Dico ꝙ regula intelligit de exclusiua affirmatiua ꝛ nō negatiua. mō hec exclusiua est negatiua.

Arguitur sexto. Nulla est exclusiua ꝓpō. pbat oīs ꝓpō vl̄ē cathegorica vl̄ hippotetica. lz exclusiua nō ē cathegorica nec hippotetica. igit. maior est no. ex sufficiēti diuisiōe ꝓpōis in suas spēs. minoꝝ ꝙ exclusiua nō sit cathegorica. qz eq̄ualz hippotetice. exponit ei ꝑ hippotetica. vt ōz in textu. mō de equiualentib⁹ idē ē iudiciū. vt dicūt cōiter logici. Sz ꝙ exclusiua nō sit hippotetica ꝑz qz hippotetica continet duas cathegoricas. lz exclusiua nō cōtinet cathegoricas duas. ¶ Dico ꝙ exclusiue sūt cathegorice. ꝛ licz eq̄alēt hippotetice q̄ntū ad expōnem. non tm̄ quo ad substantiā ꝓpōis. ꝛ sic de equiualētib⁹ ꝓpōib⁹ idē est iudiciū quo ad veritatem ꝛ falsitatē ꝓpositionū sed non quo ad substantiā ꝓpositionū.

Arguitur septimo. Nullū est signū exclusiuū. igit determinatio pe. hīs. nō vz. pbatur añs. Nullū signū exclusiuū ꝺcat exclusionē. igit nullū est signū exclusiuū. lz ꝑña qz si aliqō esset signū exclusiuū oporteret ꝙ designaret exclusionē: qz nō ōz exclusiuū. Añs. pbat. qz signū exclusiuū ē sincathegorema. mō sincathegorema nō ꝺcat. Dicit em ꝑmo pier. Omis nō est vl̄e. lz vl̄r con ꝺcat. ¶ Dico vez argui ꝙ signū exclusiuū nō ꝺcat. capiēdo ꝺcare ꝓprie. lz bene ꝺcat capiēdo ꝺcare cōmuniter. ¶ Sequit̄ corrollarie ꝙ dictiōes exclusiue nō importāt exclusionē exercitatā lz exercitantem min⁹ ꝓncipaliter. tm̄ qz signa exclusiua cū intellectione importāt exclusionē ꝛ faciūt exclusionē. intellectus ꝓncipaliter. signū exclusiuū sicut instrumentū intellectus:

Arguitur octauo. ꝓpō exclusiua q̄ exponit gr̄a alietatiz etiā ꝑ exponi gr̄a plitatiz. g̃ deteriatio pe. hīs. nō vz q̄ ōt ꝙ aliq̄ ꝓpōes exclusiue exponūt gr̄a alietatiz tm̄ ꝛ aliq̄ gr̄a plitatiz tm̄. pbat añs ō ista tm̄ aialia rōnalia st risibilia. q̄ exponit gr̄a alietatiz sic. aialia rōnalia st risibilia: ꝛ nulla alia ab aialib⁹ rōnabilib⁹ fuerunt risibilia. ꝛ boc est verum. Silr etiā potest exponi gr̄a plitatiz sic. aialia rōnalia sunt ri

sibilia: ꝛ non plura ꝯ animalia rōnalia sunt risibilia. ¶Dico verū argumentū cōcludit ꝙ aliquādo potest hoc fieri. sed non est vlr vex de oīi ꝓpōe exclusiua q̄ exponit gratia alietatis. ¶Sequit corrollarie ꝙ ista est vera. tantū vnū est. tenendo vnum gratia alietatis. qz valz tantū est. ꝛ nihil aliud ab vno est. ꝛ hoc est vex. Dicit enim Boetius in libello de vno et vnitate. Oīe qō est ideo est qz vnū numero est. Sed ipsa est falsa: tenēdo tm̄ gratia pluralitatis: quia valet tantū vnū est: ꝛ non plura sūt mō hoc est falsum. qz suba et accūs sunt: ꝛ illa sunt plura. Dicit enim primo phicoꝝ Substantia ꝛ q̄titas si sūt: duo sūt: ꝛ nō vnū. ¶Sequitur corrollarie scdo ꝙ quādo signū exclusiuū addit termino ꝭcanti numerū: talis ꝓpō pōt exponi gratia alietatis. et etiā pluralitatis. vt patz de ista. tantū decem sunt predicamēta. sed in vno sensu erit vera. in alio falsa. Exponendo eīm istam decē sūt p̄dicamenta gratia alietatis: ipa est falsa: quia exponit sic. decem sunt predicamēta ꝛ nulla alia a decez sunt predicamenta. mō hoc est falsum. quia substātia ꝛ q̄titas sunt alia a decem. quia tantū sunt duo ꝛ tm̄ sunt p̄dicamēta. Sed exponendo cā gratia pluralitatis: ipsa est vera, exponitur eīm sic. decem sunt predicamenta: ꝛ non plura q̄ decem saltem specifice distincta. et hoc est verū.

Articulus quintus est de signis exceptiuis ꝛ verificatione ꝓpōnuꝝ exceptiuaꝝ: ꝛ de natura signoꝝ exceptiuoꝝ: Querit vtrū determinatio pe. bis. de signis exceptiuis sit sufficienter in textu determinata.

PRo intellectione questionis mote. Notandū est primo ꝙ dictiōes exceptiue sūt tres. scz preter p̄ter q̄ ꝛ nisi. vex est principales ꝛ plus vsitate. sunt enim plures dictiones exceptiue minus principales: ꝛ non ita cōmuniter vsitate. vt absq̄ fine. Dicunt aūt dictiones exceptiue: quia ꝭcant exceptionez alicuius contenti sub aliquo distributo. vt omnis hō preter socratez currit. Iste terminus hō est terminus cōmunis distributus per hoc signū vniuersale omnis: ꝛ sub eo continet iste terminus socrates tanq̄ inferius sub suo superiori: ꝛ excipitur per hoc signū exceptiuum scz preter: Ad ꝓpōnem aūt exceptiuam quedā requirūt materialr. que scz sunt de materia ꝓpōis exceptiue. ꝛ sunt quinq̄. Alia aūt sunt que requirunt formaliter. Alia aūt sunt que requiruntur formaliter ad ꝓpōnem exceptiuā. ꝛ sunt tria. vt dicet inferius. Primū qō materialiter requirit ad ꝓpōnem exceptiuaꝝ est p̄teacens exceptiue. Est aūt p̄teacens exceptiue ꝓpō illa q̄ remanet cū deponit signū exceptiuū ꝛ pars extra capta. vt p̄teacens huius exceptiue. omnis hō preter socratem currit. est ista. omnis hō currit. Secundum q̄d requiritur materialr ad ꝓpōnem exceptiuā est dictio vel signum exceptiuū. Tertiū est pars extra capta. Quartū est aliud a quo fit exceptio. Quintū est p̄dicatū ꝓpōis exceptiue. Formalr aūt ad ꝓpōnem exceptiuā requirunt tria. Primum ꝙ exceptio ꝓprie dicta debz fieri a toto in quātitate. ꝛ ergo ista non est exceptiua proprie dicta. aliquis hō preter socratez currit. Secundū ꝙ pars extra capta contineat sub illo vnde fit exceptio. ꝛ per ꝯns ista est improprie dicta. omnis hō preter animal currit. animal enim non continet sub homine: sed econuerso homo continet sub animali. Tertiū ꝙ p̄teacens exceptiue non debz esse falsa pro omnib singularib. ꝛ ergo ista est exceptiua improprie dicta. omnis hō preter socratem est asinus. de isto tm̄ dicet inferius. Sequitur corrollarie ꝙ ꝓpō que manet deposito a propositione exceptiua signo exceptiuo ꝛ parte extra capta recte dicit p̄teacens: quasi prius iacens ꝛ exns q̄ tota exceptiua. simpliciora enim sunt priora. vt dicit primo metaph. modo ꝓpositio illa est simplicior in qua ponitur signum exceptiuū ꝛ pars extra capta. q̄ tota exceptiua. exceptiua eīm est catbegorica cum additiōe. alia. autem est catbegorica sine additione.

Notādū secūdo ꝙ differētia est inter preter preterquā ⁊ nisi. Hoc enim signū exceptiuū nisi solū excipit in ꝓpōne vniuersali negatiua. vt nullus homo nisi socrates currit. Sed preter ⁊ preterq̄ indifferenter excipiunt tam in vniuersali affirmatiua q̄ etiā negatiua. vt omnis hō preter socratē currit. nullus hō preter socratem est albꝰ. Differūt etiā preter preterq̄ ⁊ nisi in isto. quia preter semper facit exceptionē in accusatiuo. vt omnis hō preter sortē currit. Sed preterq̄ ⁊ nisi faciunt exceptionē in eodē casu cuius est terminus a quo fit exceptio. aliquādo in nominatiuo. vt nullus homo preterq̄ sortes currit. de genitiuo nullius hominis preterq̄ sortis interest currere. de datiuo nulli homini faueo q̄ socrati. de accusatiuo nullū hominē diligo preterq̄ sortez. de ablatiuo a nullo homine disco preterq̄ a sorte: Sequitur corrollarie primo ꝙ in exceptiuis est duplex subiectū. qdam exceptiōis. ⁊ est terminus a quo fit exceptio. Aliud est subiectum totius ꝓpōis. ⁊ est totuz illud qd p̄cedit copulā. vt in ista. omnis hō preter socratē currit. subiectū exceptionis est iste terminꝰ cōmunis hō. ⁊ vocat̄ ab alijs terminus a quo fit exceptio. sed hoc totuz hō preter socratē est subiectum totius ꝓpōnis. ¶ Sequitur corrollarie scdo ꝙ signa exclusiua et exceptiua ſm pe. his. in distributionibꝰ suis vocant̄ instantiue: eo ꝙ per ipsas ferimus ⁊ facimus instantiam. dictiones enim ⁊ signa exceptiua faciūt instantiam in parte. vt cū dicimus. omnis hō preter socrates currit. cursus affirmat̄ de omni homine ⁊ remouetur a socrate. ⁊ sic hec dictio preter fert instantiam in parte: ⁊ extrahit partem a suo toto. Sed dictio exclusiua facit instantiā in toto: cū eniz d̄r solꝰ socrates currit. sēsus est. nullus homo currit nisi socrates. ⁊ sic remouet̄ ⁊ secluditur totum a parte.

Notandū tertio ꝙ pe. his. in textu assignat quinq̄ regulas de ꝓpositionibꝰ exceptiuis. Prima omnis exceptio ꝓprie dicta debet fieri a toto in q̄titate terminus cōmunis sumptus cū signo vl̄i affirmatiuo siue etiā negatiuo de affirmatiuo. vt omnis homo. de negatiuo. vt nullus hō. Fit aūt exceptio aliquādo a parte subiecti vt omnis hō preter socratem currit. qñq̄ fit a parte predicati: vt socrates. scit omnē scientiā preter dyalecticā. ¶ Sequit̄ corrollarie ꝙ ista est exceptiua improprie dicta. homo preter socratem currit. simil̄r ista iohs preter socratez currit. aliquis homo p̄ter socratē currit: patz quia exceptio nō fit a toto in quantitate. ¶ Secūda regula. Dictio exceptiua non impedita: terminū cōmunē sup quē fertur ⁊ cadit facit supponere simpl̄r. vt omne animal preter hominē est irrationale. hominez supponit simpl̄r. ſm logicam tñ cōmunē pars extra capta sequēs. dictionē exceptiuā supponit confuse distributiue immobiliter. Dico notāter in regula terminus cōmunis supra quem cadit signū exceptiuū: quia terminus singularis sequēs signū exceptiuū supponit discrete. ¶ Sequitur corrollarie ꝙ sub termino supponente simpl̄r captus dictionē exceptiuā nō contingit fieri descensuz. Ratio qr descensus fit ad singularia. terminus aūt cōmunis sequens signuz exceptiuum non accipitur pro singularibꝰ: sed pro natura cōmuni. vnde non sequit̄ omne animal preter hominē est irratiōale. ergo omne animal preter istū hominē. ⁊ istū hominē est irrationale. descensu enim vel prima esset vera. descendentes aūt false. ¶ Sequit̄ corrollarie secūdo ꝙ omnis ꝓpositio q̄ est in parte vera ⁊ in parte falsa pōt verificari per exceptiuā. Vnde ꝓpositio ista d̄r in parte vera ⁊ in parte falsa cuius alique singulares sunt vere ⁊ alique false. vt omne animal est rationale. ipsa enim est vera pro hominibꝰ. falsa aūt pro brutis ⁊ ꝓ animalibꝰ que non sunt homines. Cū itaq̄ ab ista. omne animal est rōnale excipiuntur supposita quibꝰ predicatū non conuenit. tunc talis ꝓpositio est vera ⁊ verificatur sic. omne animal preter brutū est rationale. sic etiā ista verificatur. omne animal est irrationale. omne animal preter hominē est irrationale. simil̄r ista. omne animal fuit in archa noe. omne animal qd ante diluuium non est mortuum nec in diluuio submersuz

nec post diluuium genitū fuit in archa noe.

Notandum quarto ⁊ vltimo Petrus hispanus in textu ponit tres regulas de expositione ꝓpositionum exceptiuarum Prima est ista. Uniuersalis exceptiua affirmatiua exponitur per tres exponentes copulatiue sic ꝙ exponentes tales debent coniungi copulatiue per coniunctionem copulatiuam quaruz ꝑma est vna affirmatiua in qua predicatum affirmatur de subiecto sumpto cum isto addito aliud ab homine. Scd̄a debet esse affirmatiua in qua terminus a quo fit exceptio debet predicari affirmatiue de parte extra capta. Tertia debet esse vna negatiua in qua predicatū ꝓpositionis predicat̄ de parte extra capta vt ista omne animal ~~aliud ab~~ homine est irrationale. exponit̄ sic. omne animal ~~aliud ab~~ homine est irrationale ⁊ omnis homo est animal. ⁊ omnis hō est animal ⁊ nullus homo est irrationalis. ¶ Secunda regula est ista. Uniuersalis negatiua exceptiua exponitur copulatiue per tres exponentes quaꝝ prima est negatiua in qua predicatum negat̄ de subiecto sumpto cuz ly aliud ab illo. secunda est affirmatiua in qua terminus a quo fit exceptio affirmatur de termino qui excipitur vel de parte extra capta. Tertia est affirmans vel vna affirmatiua in qua predicatū vere enunciatur de termino qui excipit̄ vt ista nullū animal preter hominē est rationale exponit̄ sic. nullū animal aliud ab homine est rationale. ⁊ omnis hō est animal. ⁊ omnis hō est rationalis. ¶ ~~Sequit̄ corrollarie~~ ꝙ cōtradictorie istaꝝ exceptiuaꝝ debēt exponi disiunctiue per tres exponentes que contradicūt exponētib⁹ ꝑdictis vt ista. non nulluz animal preter hominē currit. exponitur sic. Aliqd̄ animal aliud ab homine currit vel aliquis hō nō est animal vel aliquis homo non currit. Sic etiam dicendū est de ista. Non omne animal ꝑter hominē est irrationale exponitur sic. omne animal ~~aliud ab~~ homine est irrationale vl̄ nullus homo est animal vel omnis hō est irratiōalis. Sicut em̄ se habet exposita ad expositam in oppositione. sic se etiam debent habere exponentes ad exponētes in oppositione. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est.

Conclusio responsalis ista littera pe. his. ⁊ eius determinatio de ꝓpositionib⁹ exceptiuis est sufficienter assignata. Ueritas huius conclusionis patet ex his que dicta sunt.

Arguitur primo. Preter non est signū exceptiuū igit̄. ꝓbat̄ añs. signū exceptiuū tenet̄ exceptiue. sed preter non tenet̄ exceptiue igit̄. Maior est nota. quia res non absoluit̄ a sua ꝓprietate naturali. Minor patz in ista. tu teneris decem grossos preter expēsas. q̄ valz tm̄. tu teneris decē grossos ⁊ vltra hoc teneris soluere expensas. hic nulla est exceptio. ¶ Dico verum argumentū concludit ꝙ hoc signum preter exceptiue tentuz facit ꝓpōnem exceptiuaz. sed hic non tenetur exceptiue in exemplo ꝓposito. sed additiue vel adiunctiue.

Arguitur scd̄o. exceptio non fit a toto in q̄ntitate ergo littera. pe. his. non valet ꝓbat̄ añs in ista. iohs ꝑter socratē currit. simil̄r hic. homo preter socratez est rationalis. que sunt exceptiue ⁊ in ipsis nō fit exceptio a toto in q̄ntitate. Dico ꝙ omnis exceptio debet fieri a toto in quantitate. verum est de exceptione proprie dicta. modo iste non sunt exceptiue proprie dicte.

Arguitur tertio. exceptio ꝓprie dicta non fit a toto in q̄ntitate. ergo ꝓbatur añs. qꝛ exceptio ꝓprie dicta fit a toto integrali vt totus ethiops est niger ꝑter dētes. ¶ Dico ꝙ totū integrale hic cōprehēdit̄ sub toto in q̄ntitate rōne cōuenientie. qꝛ in vtroqꝫ partes acctualiter sunt in toto. Alij tamē dicūt per totum in quantitate in ꝓposito intelligitur terminus cōmunis distributus.

Arguitur quarto. Nō om̄is exceptio fit a toto in quātitate. ꝓbat̄ qꝛ tūc sequeretur ꝙ om̄is exceptiua esset vl̄is affirmatiua. qꝛ totū in q̄ntitate est ter

min⁹ cōis distribut⁹ q̄ est subctm̄ in vl'i affirmatiua. Sz hoc est falsuz ꝙ exceptiua ē vl'is. ꝑbat̄ ꝓpō vl'is pōt esse maior in darij. sz exceptiua nō pōt esse maior in darij igit̄ Maior est aristo. ꝑmo prior. Minor patz qz tūc ex vero sequeret̄ falsuz qđ est contra aristo. scđo ꝑor. vbi ꝑbat ꝙ ex vero nihil seqnit̄ nisi verꝝ. ꝑbat̄ sequela qz bene sequeret̄ oīs hō ꝑter socratē currit. sz plato est hō ꝑter socratē. ergo plato ꝑter socratez currit. Maior ⁊ minor sūt vere cōclusio est falsa. qz ꝯns designat ꝙ ista esset exceptiua plato preter socratē currit qđ est falsuz. ¶ Dico verꝝ argumētū cōcludit ꝙ ꝓpō exceptiua ꝓprie dicta est vl'is. sz si volumus arguere in darij vbi maior debet esse vl'is tūc signū exceptiuū in minori debz mutari in hoc signū aliud. vt in ista. omne animal ꝑter hominē currit. asinus est animal aliud ab homine igit̄ asinus currit.

Arguitur quinto. Terminus extra capt⁹ non supponit simpl'r igit̄. ꝑbat̄. qz terminus q̄ supponit simpl'r supponit pro natura cōmuni: sed in ista oē animal ꝑter hominē currit. iste terminus cōmunis hō nō supponit pro natura cōmuni igit̄. Maior patz ex diffinitiōe suppositiōis simplicis. Minor patz qz termin⁹ supponēs in ordine ad certū actū supponit pro suppositis. Dicitur enim primo metaph. Actus sunt suppositorꝝ. Sz in ista. oīe animal ꝑter hominē currit. Iste termin⁹ hominē supponit ⁊ accipitur in ordine ad actū currēdi ⁊ ꝑ ꝯns poti⁹ supponit ꝑsonal'r ꝑ suppositis q̄z simpl'r ꝑ natura cōmuni. ¶ Dico verꝝ argumētū cōcludit ꝙ in ꝓpōne exceptiua termin⁹ extra capt⁹ nō supponit simpl'r absolute. sz supponit simpl'r in ordine ⁊ habitudine ad sua supposita.

Arguitur sexto. Termin⁹ extra capt⁹ nō supponit simpl'r. ꝑbat̄ in ista. oīs hō videt oēm hoīem ꝑter se. termin⁹ extra capt⁹ ē hoc ꝓnomē se. ex quo signū exceptiuū ꝑter addit̄ ei. Qꝛ aūt se nō supponit simpl'r. ꝑbat̄ qz supponit cōfuse distributiue. ꝑbat̄ qz relatiuū debz supponere sicut suū añs. sz añs hoīem supponit cōfuse distributiue rōne huius signi scz oēm. ergo etiā relatiuū se supponit confuse distributiue Maior qz relatiuū capit suppōnez suā ab añte. Minor est nota. ¶ Dico verꝝ argumentum concludit ꝙ terminus extra captus supponit simpliciter sequens signū exceptiuū. verum est quando terminus extra captus est terminus absolutus ⁊ nō relatiuus. modo se est relatiuum.

Arguitur septimo. Propō exceptiua ꝓprie dicta nō est vl'is igit̄. ꝑbat̄ añs. In ꝓpōne vl'i est dici de omni aut dici de nullo. in affirmatiua est dici đ omni. in negatiua dici de nullo. Sed in exceptiua affirmatiua non est dici de omni igit̄. probat̄. Ad dici de omni requiritur ꝙ predicatum dicatur de quolibet supposito subiecti. sed in exceptiua affirmatiua hoc non fit igitur. Maior est aristo. primo ꝑor. Minor patet in ista. omnis homo preter socrates currit. hoc predicatum currens dicit̄ de quolibet homine excepto socrate. ⁊ tamē vtiqz socrates continet̄ sub homine. ¶ Dico ꝙ maior intelligit̄ de vniuersali cōpleta que non est exceptiua sed exceptiua affirmatiua vel etiā negatiua est vniuersalis non simpliciter ⁊ cōpleta vnde vl'is cōpleta est in qua predicatum dicit̄ de oīb⁹ suppositis subiecti vt omnis homo est animal Sed incompleta est in qua predicatum dicit̄ de aliquibus suppositis subiecti ⁊ non de omnib⁹ vt in exceptiua affirmatiua.

Arguitur octauo ⁊ vltimo ꝓpō exceptiua ꝓprie dicta non est vl'is igit̄. ꝑbat̄. in vl'i siue affirmatiā siue negatiua subctm̄ supponit cōfuse distributiue sub q̄ fit descēs⁹ sz sub subiecto vl'is exceptiue non potest fieri descensus igit̄ Maior est nota ex dictis in tractatu suppositionuz ⁊ patet inductiue in istis. omnis hō currit in quib⁹ subiecta supponūt confuse distributiue ⁊ sub eis fit descensus Minor est pe. his. in textu. ¶ Dico ꝙ maior intelligitur de vniuersali completa ⁊ simpl'r vl'i ⁊ non đ vniuersali exceptiua Alij tamē dicunt ꝙ sub subiecto exceptionis fit descensus sz non sub subiecto totius ꝓpositionis primū est melius ⁊ verius.

De Exponibilibus

Articulus sextus est de propositionibus reduplicatiuis ⁊ verificatione ꝓpõnum reduplicatiuaꝝ. Queritur vtrũ determinatio pe. his: de ꝓpositionib⁹ reduplicatiuis sit sufficienter posita:

PRo intellectione questionis mote. Notandũ est primo Qꝝ ꝓpõ reduplicatiua est ꝓpositio cathegorica in qua ponit̃ signũ reduplicatiuũ reduplicatiue tentuꝫ vt omnis homo inq̃tũ rationalis est risibilis signa aũt reduplicatiua sũt que important rationẽ ꝑm q̃ alteri aliquid attribuitur In qua diffinitione nihil ponitur pro genere expresse implicite tamẽ ponitur sincathegoremata vt sit sensus dictiones reduplicatiue sunt sincathegoremata que important rationẽ ꝑm q̃ aliquid alteri attribuit̃ Pro differentia ⁊ loco differentie ponuntur iste particule que important rõnez. per has enim dictiones distinguuntur dictiones reduplicatiue ab alijs sincathegorematib⁹ que talem rationẽ non important Sũt aũt dictiones reduplicatiue. inq̃tuꝫ: vt sic: ea rationẽ. ⁊ similes. Ad ꝓpositionem aũt reduplicatiuã requirunt̃ quattuor Primo subiectũ principale. scdo predicatũ principale. tertio dictio reduplicatiua. quarto requiritur terminus reduplicatus. quinto ⁊ vltimo presupponitur copula que vnit predicatum cũ subiecto. vt omnis homo inq̃tũ animal est sensibilis. homo est subiectuꝫ principale. sensibile est predicatũ principale. inq̃tum est dictio reduplicatiua al' aũt est terminus reduplicatus. hoc aũt verbum est. est copula principalis.

Notandũ secundo ꝙ signum reduplicatiuum tenetur

duplicter. Uno modo specificatiue: qñ scꝫ specificat rationẽ ⁊ causaꝫ ꝑm quam predicatum inest subiecto. vt ego diligo fratrem meũ inq̃tum est studiosus. Et isto mõ signum reduplicatiuũ capitur ꝑmo phicoꝝ. cũ dr infinitum ꝑm ꝙ infinitum est ignotuꝫ Similiter in ista methaphica speculatur ens inq̃tum ens. ⁊ isto modo cõmuniter capitur in locutionib⁹ cõmunib⁹. ⁊ sic non facit ꝓpõnem reduplicatiuã: sed facit ꝓpõnez de reduplicato extremo. Secundo signum reduplicatiuũ tenetur reduplicaitue. ⁊ sic facit ꝓpõnem reduplicatiuã: ⁊ sic tenetur quattuor modis. Primo vt importat sequelam vel cõcomitantiam: qñ scꝫ denotat predicatum principale sequi ex dictione reduplicata. vt homo inq̃tũ rationalis est risibilis. ⁊ isto modo ista est vera. Rõ quia rationale est causa per se ipsius risibilis: risibile enim sequitur animal rationale sicut effectus ꝓprius sequitur suam causam. Secũdo signũ reduplicatiuũ capit̃ vt importat causalitatem: qñ scꝫ denotat ꝑcatum dictionis reduplicate esse causam ꝑcati ipsius ꝑdicati principalis. vt hõ inq̃tũ rationalis est risibilis. ⁊ sic etiam ista est vera. omnis homo inq̃tuꝫ rationalis est risibilis. ¶ Sequitur corrollarie primo ꝙ ista est falsa tenendo signũ reduplicatiuũ vt dicit causalitatem. vt homo inq̃tum risibilis est rationalis. quia risibile non est causa rationalis: sed econuerso rationale est causa risibilis Sequit̃ corrollarie secundo. omnis ꝓpõ reduplicatiua in qua idem reduplicatur supra seipsum etiam est falsa. tenendo signum reduplicatiuum vt importat causalitatez Ratio. quia tunc ipsa denotat ꝙ idem esset causa sui ipsius. vt socrates inquantũ hõ est homo. Idem enim non est causa sui ipsius. Dicitur enim secundo de anima. nihil generat seipm. ⁊. viij. metaphice. dicitur. nihil ducit se ipm de potentia ad actuꝫ. Tertio signũ reduplicatiuum capitur vt dicit alietatẽ siue diuersitatẽ rationis que importatur inter predicatũ principale ⁊ terminũ reduplicatum. ⁊ sic ista conceditur. omnis homo inq̃tũ risibilis est rationalis: valꝫ enim tantũ ꝙ risibile vt sic non est rationale ⁊ hoc est veꝝ. Risibile enim formal'r dicit accñs. rõnale aũt dicit substantiaꝫ. modo accidens ⁊ substantia sunt primo diuersa. Quarto signũ reduplicatiuũ capitur vt dicit cõuertibilitatem. ⁊ sic denotat predicatũ cõuerti cum termino reduplicato isto mõ omnis ꝓpõ reduplicatiua cõceditur in qua idem predicatur de se ipo. patet quia ipa

denotat ꝙ idem conuertit̄ cū seipso: ⁊ ꝙ idē non est diuersuz a seip̄o. ⁊ hoc est verum ¶ Sequitur corrollarie. ꝙ omnis ꝓpō reduplicatiua in qua predicat̄ superius de inferiori est neganda. vt homo inq̄tū hō est animal. superius em̄ ⁊ inferius nō sunt cōuertibilia. Quinto ⁊ vltimo signū reduplicatiuū capit̄ vt dicit immediationē. ⁊ tunc denotat ꝙ inter predicatū principale ⁊ terminū reduplicatū nihil mediat. vt hō inq̄tū animal est sensibilis. inter animal em̄ ⁊ sensibile nihil mediat. animal em̄ est causa per se sensibilis. modo inter causam ꝓpriā ⁊ effectū nihil mediat. ¶ Sequit̄ corrollarie ꝙ non implicat aliquā ꝓpōnem reduplicatiuā in vno sensu esse verā ⁊ in alio falsā ꝑm ꝙ signū reduplicatiuū diuersimode sumit̄. patz de ista. omnis hō inq̄tū risibilis ē rōnalis. Ip̄a em̄ est vera inq̄tū hoc signū reduplicatiuū dicit causalitatē. sed est falsa inquātū signū reduplicatiuū dicit sequelā. vt dictū est in notabilib⁹.

Notandū tertio ꝙ pe. his. in textu de expositione reduplicatiuaꝝ ponit quattuor regulas.

Prima. Dictio reduplicatiua p̄supponit aliqd̄ p̄dicatuz inesse alicui subiecto. ⁊ denotat similiter ꝙ illud supra qd̄ cadit vt termin⁹ reduplicatiu⁹ sit causa illi⁹ inherētie. vt omnis hō inq̄tū rōnalis est risibilis. ¶ Sequitur corrollarie ꝙ omnis ꝓpō reduplicatiua vera p̄supponit vl'em veram in qua p̄dicatū ꝑcatur inesse subiecto. vt ista om̄is hō inq̄tuz rōnalis est risibilis. p̄supponit istā: omnis hō est risibilis. tn̄ de isto dicet̄ circa exponētes. ¶ Scd̄a regula est ista. Dictio reduplicatiua vult addi p̄dicato. tn̄ ip̄m p̄dicatum nunq̄ reduplicat. ¶ Sequitur corrollarie ꝙ signū reduplicatiuuz debet poni ante copulā: ⁊ tenere se ad predicatū. qꝛ si poneret̄ ante copulā ⁊ teneret se ad subiectum. tunc vocaret̄ ꝓpō de reduplicato subiecto. Nec etiā debet addi p̄dicato immediate. sic ꝙ poneret̄ post copulā. qꝛ alias esset ꝓpō cathegorica de reduplicato p̄dicato. Scd̄m logicaz aūt cōmuuē: termin⁹ cōmunis sequēs signū reduplicatiuū non impeditus supponit confuse distributiue. ꝑm aūt alios supponit simpl'r. vt hō inquantū rōnalis est risibilis. rōnale qui est termin⁹ reduplicatus supponit simpl'r ꝑm plurimoꝝ sn̄iaz. ꝑm autē logicos cōmunes confuse distributiue. ¶ Sequit̄ corrollarie ꝙ distributio ⁊ reduplicatio opposito mō se habēt. distributio em̄ incipit a subiecto diuidendo ⁊ distribuendo partes subiecti terminando eas in predicatū ⁊ in receptionē p̄dicati. qꝛ natura designata per predicatū in vniuersali affirmatiua partit̄ ⁊ distribuit̄ in quodlibet suppositū subiecti. Sed reduplicatio est ꝓprietas incipiens a predicato ⁊ terminat̄ in subiecto.

Notandū quarto ⁊ vltimo. ꝙ tertia regula quaz ponit

pe. his. in textu est ista. Propō reduplicatiua affirmatiua in qua nulla ponit̄ negatio exponit̄ ⁊ dēclarat̄ copulatiue per quattuor exponentes affirmatiuas. In prima predicatū principale affirmat̄ de subiecto. In scd̄a terminus supra quē cadit signum reduplicatiuū. hoc est terminus reduplicatus debet p̄dicari de subiecto ꝓpōnis. In tertia exponēte p̄dicatum principale debet affirmatiue predicari de termino reduplicato. Quarta exponēs debz esse vna ꝓpō hippotetica causalis: in cuius añte dictio sup quā cadit reduplicatio debz p̄dicari de termino trāscendente. in ꝯñte autē eiusdē causalis predicatū principale debet affirmatiue p̄dicari de relatiuo illius trāscendentis termini. vt hō inquātū rōnalis est risibilis. exponit̄ sic. hō est risibilis. ⁊ hō est rōnalis. ⁊ omne rōnale est risibile. ⁊ quia aliquid est rōnale illud est risib le. ¶ Quarta regula est ista. Propō reduplicatiua in qua negatio ponitur post signū reduplicatiuū exponitur copulatiue per quattuor exponentes. prima negat predicatū de subiecto. secūda affirmat terminū reduplicatū de subiecto. tertia negat vniuersaliter p̄dicatum principale de termino reduplicato. quarta est vna causalis in cuius añte termin⁹ reduplicat⁹ predicatur de aliquo termino transcendente. in ꝯñte aūt p̄dicatum negari debet de relatiuo eiusdē transcēdentis. vt ista. omnis hō inquātū rōnalis nō est rudi-

bilis.exponit sic.nullus hō est rudibilis ꝛ oīis hō est rōnalis.ꝛ nullū rōnale est rudibile.ꝛ qz aliqō est rōnale ipm non est rudibile. ¶ Sequit corrollarie primo q sicut reduplicatiua affirmatiua exponit per quattuor exponētes affirmatiuas ꝛ copulatiue sic reduplicatiua q̄ est ei⁹ p̄dictoria exponit disiūctiue p q̄ttuor negatiuas.vt ista nō oīis hō inq̄ntū ē animal est sensitiu⁹:q̄ cōtradicit huic.omnis hō inq̄ntū animal ē sensitiuus.exponit sic. Nō oīis hō est aīal.vel nō oē sensitiuū est animal.vel oīs hō nō est sensitiu⁹ ꝛ qz aliqō nō est sensitiuū illud non est aīal. Rō qz sicut se habēt exponentes in cōtradicendo.sic etiā exponētes eaꝝ debent se habere. ¶ Sequit corrollarie scō q eodē mō est dicendū de reduplicatiua q̄ est cōtradictoria reduplicatiue in q̄ negatio ponit post signū reduplicatiuū.sic q talis exponat p cōtradictorias exponē nb⁹ p̄ioris exposite. Et rō exp̄onis est eadē sicut dicta est p̄ius.ꝛ fūdat ista expositio diuersa in lege ꝛ natura p̄onuꝫ cōtradictoriaꝝ:que dicit q si vna cōtradictoriarum est vera reliqua est falsa.ꝛ ecōuerso.vt ostenditur p̄mo periermeniaꝝ. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est.

Conclusio responsalis.littera ꝛ determinatio de reduplicatiuis a pe.his.est sufficienter assignata. Veritas huius conclusionis patet ex notabilib⁹ ꝛ declaratiōe textus

Arguitur p̄mo. Nulla est p̄pō reduplicatiua. Probat. Oīis p̄pō reduplicatiua est de reduplicato subiecto.igit nulla est p̄positio reduplicatiua.tenet ꝟña ex oppositis.p̄positio enim reduplicatiua nō est de reduplicato subiecto. Antecedēs p̄bat.qz in omni p̄positione reduplicatiua signū reduplicatiuū ponit a parte subiecti ante copulā.vt patz in ista ꝛ in simili.homo inq̄ntū rōnalis est risibilis. Dico verum argumentū cōcludit q quo ad vocem signū reduplicatiuū semp ponit a parte subiecti ante copulā.tamē ex isto nō sequit q oīs p̄pō reduplicatiua deberz dici de reduplicato subiecto vel extremo:qz intellect⁹ ꝛ aīa signi reduplicatiui virtutē ꝛ naturā facit supza p̄dicatū in bitudine ad subctm̄.ꝛ ergo p̄pō talis:ōz reduplicatiua sicut in simili est quodām̄ō.aīa em̄ licet vnit corpori totus tm̄ hō dicitur animatus.

Arguitur scō. Aliq̄ est p̄pō in q̄ ponit signū reduplicatiuū:ꝛ tm̄ p̄pō nō ē reduplicatiua.patz de ista ens inq̄ntū ens est subiectū metaphice. Qz in ea ponit signū reduplicatiuū.qz ponit hoc signū inq̄ntū qō est signū reduplicatiuum. Sz q p̄pō nō sit reduplicatiua p̄bat. In omni p̄pone reduplicatiua affirmatiua p̄dicatū p̄pois vl⁹ debz p̄dicari de subiecto p̄pois.vt pz in ista.oīis hō inq̄ntū rōnalis est risibilis.hec em̄ est vera.oīs hō est risibilis. Sz hoc non cōtingit in ista.ens inquātū ens est subiectum metaphice.p̄bat qz hec est falsa.oē ens est subiectū metaphice: qz nullū ens in particulari est subiectū metaphice.sz ens vl⁹ sumptū in suppone simplici. ¶ Dico vez argumētū cōcludit q ista non est reduplicatiua.ens inq̄ntū ens est subiectū metaphice.qz in ea inq̄ntum nō tenetur reduplicatiue sz specificatiue.vt scz specificat rōnez entis fm quā ens est subiectum metaphice. Ens em̄ generaliꝛ ꝛ vl⁹ sumptū est subiectū metaphice.ꝛ hoc exp̄imitur p hoc signuz inq̄ntū. ¶ Sequit corrollarie q etiā ista nō est reduplicatiua.cognoseo socratē inquantū est homo.quia ibi hoc signū inquātū tenet specificatiue:ꝛ vz tm̄.ego cognosco socratē ea rōne q̄ est hō.

Arguitur tertio. Signū reduplicatiuū nō importat sequelam aut alietatē.vt dictum est in notabili scō.p̄batur.quia sic sequeret q ista signa si aliud qz esset signa reduplicatiua.patz.quia hec dictio si importat sequelā. hec dictio quia importat causalitatem.hec dictio aliud importat alietatē.modo hoc conuenit dictōni reduplicatiue. ¶ Dico vez argumentū cōcludit q illa conūctio qz importat causalitatez.non tamē simpliꝛ sed sub quadā cōditiōe.signū aūt reduplicatiuū importat causalitatē simpliꝛ ꝛ perfectē.sic hoc signū aliud importat diuersitatē nō tm̄ alicuius sub-

fecti ad predicatū. eo mō sicut dictio reduplicatiua. similiter hec cōiunctio qꝛ importat causalitatē vnius ꝓpōis ad aliā. ⁊ non sic sicut signū reduplicatiuū.

Arguitur quarto. Nō omnis ꝓpō est falsa in qua idē reduplicat̄ supra seipsum igit̄ notabile scd̄m est male positū. Añs ꝓbat̄ de ista socrates inquantū animal nō est aial. ista est vera. ⁊ tñ idem reduplicat̄ supra seip̄m. Qꝛ ista sit vera quia sua cōtradictoria est falsa. videlicꝫ ista. socrates inq̄ꝫtū aial est aial. ꝓbat̄. qꝛ ip̄a designat ꝙ idē esset causa suijpsius qd̄ est falsuꝫ. valet enim tm̄ socrates ea rōne qua est aial tunc est animal. mō idez non est causa suijpsius. nihil enim generat seip̄m ⁊ nihil est causa suijpsius. ¶ Dico veꝝ argumentum concludit ꝙ ꝓpō affirmatiua in qua idē reduplicat̄ supra seip̄m. est falsa. modo ꝓpositio ꝓposita est affirmatiua: ⁊ sic argumentum non concludit.

Arguitur quinto. Signū reduplicatiuū nō pōt teneri diuersis modis. probat̄. qꝛ tunc sequeret̄ ꝙ eadē ꝓpō esset vera ⁊ etiā falsa. qd̄ implicat cōtradictionē. ꝓbat̄ d̄ ista hō inq̄ꝫtū risibilis est rōnalis. si hoc signū inq̄ꝫtū tenet̄ causaliter ipsa est falsa. si aūt importat sequelā vel cōuertibilitatē. ipsa est vera. ¶ Dico ꝙ eadē ꝓpositio potest esse vera ⁊ falsa. non respectu eiusdē sed diuersoꝝ ⁊ diuersimode capiendo signū reduplicatiuuꝫ: ⁊ in diuersis sensib⁹ ⁊ non in vno.

Arguitur sexto. ꝓpō reduplicatiua non est ꝓpō. ꝓbat̄. omnis ꝓpō est vera vl̄ falsa. sed ꝓpō reduplicatiua nec est vera nec falsa. ꝓbat̄ de ista. socrates inq̄ꝫtū hō est hō. ꝓbat̄ ꝙ sit vera. qꝛ ip̄a ꝯcat ꝙ socrates est homo. ⁊ ꝙ hō ⁊ homo sūt termini conuertibiles. mō hoc est verum. Qꝛ aūt ipsa sit falsa patꝫ. quia ipsa ꝯcat ꝙ idē sit cā suijpsi⁹: qd̄ est falsuꝫ. ¶ Dico veꝝ argumētū cōcludit ꝙ eadē ꝓpō materialr̄ pōt esse vera ⁊ etiā falsa: respectu diuersoꝝ: sꝫ nō r̄spectu eiusdē. ⁊ signū reduplicatiuū capiēdo diuerso mō. vt dictū est in notabili. ij.

Arguitur septimo. ꝓpō in qua idez reduplicatur supra seip̄m est vera igit̄ scd̄m notabile nō valet. ꝓbat̄ de ista socrates inq̄ꝫtū hō est risibilis. ꝙ ista sit vera notū est. qꝛ hō est cā ꝓxima ⁊ imediata risibilis. Sꝫ ꝙ hic idē reduplicat̄ supra seip̄m. qꝛ idē signat hō ⁊ risibile. quicq̄d em̄ est hō est risibile. ⁊ ecōuerso. quicq̄d ē risibile est hō. ¶ Dico veꝝ argumentū cōcludit ꝙ hō ⁊ risibile sūt idē. non tñ om̄i mō sūt em̄ idē materialr̄: qꝛ signāt hoiem. sꝫ nō formalr̄. hō em̄ ꝯcat hominē absolute. sꝫ risibile vltra hominē connotat actum ridendi.

Arguitur octauo. Nō om̄is ꝓpō est falsa in qua idē reduplicat̄ supra seip̄m. igit̄ notabile scd̄m nō vꝫ. ꝓbat̄ añs. Omnis ꝓpositio falsa est cognoscibilis. sed ꝓpositio in qua idem reduplicat̄ supra seip̄m non est cognoscibilis igit̄. Maior qꝛ intellectus discernit veꝝ a falso. ⁊ per ꝯñs intellectus cognoscit ꝓpōnez falsaꝫ Minor est aristo. p̄mo p̄oꝝ. vbi oñdit ꝙ oīs ꝓpō in qua idē reduplicat̄ supra seipsuꝫ est inintelligibilis. mō illud qd̄ nō est intelligibile nō est cognoscibile. ¶ Dico ꝙ aristo. nō vult simplr̄ ꝙ ꝓpō in qua idē reduplicat̄ supra seip̄m esset inintelligibilis. sꝫ vult ꝙ ip̄a nō est intelligibilis ꝙ sit vera. tenendo signū reduplicatiuū causaliter.

Articulus septimus est de istis verbis incipit ⁊ desinit ⁊ de verificatione ꝓpositionū rōne incipit ⁊ desinit Queritur vtꝝ littera Petri hispani de incipit ⁊ desinit sit sufficienter assignata.

PRo intellectione littere. Notandum est primo ꝙ quantum sufficit ad ꝓpositum: res sunt duplices: quedam sunt permanentes: ⁊ quedaꝫ successiue. Res permanentes sunt quarum esse totū acquiritur in instanti. vt homo. esse eniꝫ hominis acq̄ritur per gñrationē. Dr̄ ei. ij. ph̄icoꝝ. hō gñrat hoiez ⁊ sol. Gñratio aūt fit in instanti vt ostenditur. v. ph̄icorum. alij autem dicunt ꝙ res permanens est cui non repugnat

omnes partes suas habere simul. vt est hō. homini eniz non repugnat habere omēs partes simul. immo esse perfectū cuiuslibet rei naturalis est ex partib⁹ suis simul sumptis. Dicit̄ em̄ p̄mo ph̄icoꝝ. totum nihil aliud est q̄ꝫ sue partes simul sumpte. ¶ Sequitur corrollarie ꝙ res non dicit̄ in ꝓposito ꝑmanēs ꝙ ip̄a semꝑ maneret. sic em̄ de⁹ diceret̄ ꝑmanens: semꝑ em̄ est. fuit. ⁊ erit. ⁊ tñ deus in ꝓposito non dicit̄ res ꝑmanens. res enim ꝑmanens est cuius esse totuz simul acquirit̄. cōstat aūt ꝙ esse diuinū nunq̄ꝫ est acquisitū nec incepit. ¶ Sequit̄ corrollarie p̄mo ꝙ esse reꝝ substātiale diuersimode incipit. Quoddā enim esse rerum incipit alteratione ⁊ transmutatione p̄uia ⁊ precedenti. vt esse rerū naturaliū. forme enim reꝝ naturaliū non possunt esse in materia nisi materia sit prius bene preparata ⁊ disposita: Vñ ⁊ dicit̄ scdo ꝺ anima. Act⁹ actiuoꝝ sunt in patiente bene p̄disposito. Sequit̄ corrollarie scdo ꝙ esse aliquaꝝ rerum substantiale incipit nulla alteratione p̄uia ⁊ precedenti p̄supposita: vt est creatio reꝝ creatio enim simpl̄r fit ex nihilo: ⁊ nihil p̄supponit subiecti. sed res creabilis est in potentia ~~actiua~~ creantis ante suā inceptionē: ⁊ isto modo acquirit̄ esse angeli vel est acquisitum in creatione: Res autez successiua est quaꝝ esse acquirit̄ successiue ⁊ pars post partem: vt est motus. sil̄r temp⁹. motus enim ⁊ temp⁹ successiue fiunt. mot⁹ em̄ hz pri⁹ ⁊ posteri⁹. sil̄r tēp⁹ hz p̄⁹ ⁊ posteri⁹ mō pri⁹ ⁊ posteri⁹ ñ p̄nt eē siml̄. Vñ ⁊ ꝺr quarto ph̄icoꝝ. Tempus est numerus motus s̄m prius ⁊ posterius. ¶ Sequit̄ corrollarie ꝙ ad esse rerum successiuarum non requirit̄ ꝙ esse illarū reꝝ ⁊ partes sint simul. sed sufficit ꝙ sibi inuicem succedant. Vnde vt ꝺr quarto ph̄icoꝝ partes temporis sunt presens preteritū ⁊ futurum. Constat aūt ꝙ ista non possunt esse simul. preteritū em̄ abijt. ⁊ futuꝝ nō dum venit. nihil aūt habemus de tempore nisi nūc.

Notandū secūdo Pro ampliori intelliēgtia huius materie de istꝫ ꝟbis incipit ⁊ desinit Sciēdū ꝙ mltiplex ē differetia int̄ res ꝑmanētes et successiuas. Prima quia esse rerum ꝑmanentiū est totum simul. vt homo perfectus habet esse totū suū simul licet illud est in continuo fluxu: ⁊ mensurat̄ tempore. qd̄ ē mēsura succedentiū. Esse aūt rerum successiuaꝝ non est totū simul. esse enim temporis similiter mot⁹ nunq̄ꝫ est totū simul: prius enim ⁊ posterius in motu sunt de essētia motus ⁊ nunq̄ꝫ sunt simul. qñ enim est prius nondū est posterius in motu. Sic in tempore cum p̄sens est: p̄teritum non est sed abijt. ⁊ futuꝝ similiter non est sed veniet. Dicit̄ em̄. iiij. ⁊. viij. ph̄icoꝝ: De tempore nihil habem⁹ nisi nunc. ¶ Scda differentia quia ꝑmanentia sunt cause successiuoꝝ. ⁊ permanentia sunt priora successiuis s̄m naturam successiua aūt sunt posteriora permanentib⁹. celum em̄ est causa temporis ⁊ etiā motus. ¶ Tertia differentia quia res permanentes in se sunt terminate ⁊ finite. res vero successiue terminant̄ ad res permanentes vt alteratio terminat̄ ad qualitatem: et augmentatio ad q̄ꝫtitatem. ¶ Quarta differētia. reb⁹ permanētib⁹ nō repugnat habere omnes partes suas simul reb⁹ autem successiuis repugnat omnes partes habere simul.

Notandū tertio ꝙ pe. his. in textu ponit duas regulas de isto verbo incipit quomō ꝓpōes exponi habent rōne huius verbi incipit. Prima ꝓpōes de incipit in reb⁹ quaꝝ esse totum simul acquiritur exponunt̄ per vnam hippoteticā copulatiuam: cuius prima pars est affirmatiua de presenti ⁊ secunda est negatiua de preterito. vt homo incipit esse. exponitur sic. homo nunc est ⁊ immediate ante hoc nō fuit. ¶ Sequit̄ corrollarie primo ꝙ aliquid dupl̄r dicit̄ incipere esse. Primo simpliciter qd̄ scz nunc est in actu. ⁊ prius nunq̄ꝫ fuit in actu. ⁊ sic homo qui hodie nascitur dicitur incipere esse simpl̄r. quia nūq̄ꝫ antea fuit sed nunc habet esse. Dicit̄ em̄ in postpredicamentis et. v. ph̄icoꝝ. ꝙ generatio est ꝓcessus a non esse ad esse. Scdo aliquid dicit̄ incipere esse s̄m quid ⁊ improprie. qd̄ scz non incipit esse substantialiter

sed accñr tm̄. vt si aliquis cōtinue fuisset niger ⁊ iam inciperet dealbari. iste non incipit esse simplr: sed incipit quātum ad esse accidentale. Sequit̄ corrollarie scdo ꝙ aliquid adhuc duplr incipit esse in tempore. Primo cōmensuratiue. ⁊ sic illud dr incipere esse in tēpore qd mēsurat̄ tempore. ⁊ sic gñabilia ⁊ corruptibilia incipiūt esse in tempore. Dicit̄ em̄. iiij. phicoꝝ. ꝙ generabilia ⁊ corruptibilia mensurant̄ tēpore. Secundo aliqua dicunt̄ esse in tempore coexistenter. q̄ scz sunt quando tempus est. ⁊ sic deus dicitur esse in tempore similiter eterna. deus em̄ est quādo tempus est. Seq̄tur corrollarie tertio ꝙ aristo. dicens quarto phicoꝝ Eterna non sunt in tempore: verū est cōmensuratiue: sed bene coexistenter. Secūda regula quā ponit pe. his. in textu est ista. Propositiones de incipit in reb⁹ quarum esse acquiritur successiue exponuntur per vnaz hippoteticam copulatiuā cuius vna pars est ꝓpō cathegorica negatiua de p̄senti. secunda est vna ꝓpositio cathegorica de futuro: vt socrates incipit esse alb⁹. exponitur sic. socrates nunc non est albus. ⁊ imediate post hoc erit alb⁹. Similiter ista. mot⁹ incipit esse: exponit̄ sic. mot⁹ nūc nō est: ⁊ imediate post hoc erit.

Notanduz quarto ⁊ vltimo. ꝙ pe. his. cōmuniter in textu ponit duas regulas de ꝓpōnib⁹ in qnibus ponitur hoc verbuz desinit. Prima regula est ista. Propōes de desinit in reb⁹ quarum esse totū deperditur simul. exponūtur per vnā hippoteticā copulatiuam cuius prima pars est affirmatiua de p̄senti: et secūda est negatiua de futuro. vt socrates desinit esse: exponit̄ sic. socrates nunc est ⁊ immediate post hoc non erit. Secūda regula. Propositiones de desinit in rebus quaꝝ esse deperditur successiue. exponuntur per vnā hippoteticam copulatiuam. cuius prima pars est vna negatiua de presenti. secūda est vna affirmatiua de p̄terito. vt socrates desinit esse alb⁹ exponitur sic. socrates nūc non est alb⁹ ⁊ immediate ante hoc fuit alb⁹. Sequitur corrollarie p̄mo ꝙ sicut aliquid incipit duplr esse in tempore. scz simpliciter: ⁊ s̄m quid. sic aliquid desinit esse in tempore duplr scz simpliciter ⁊ s̄m quid. Simpliciter aūt desinit esse: qñ aliq̄d ꝓcedit ab esse ad non esse. vt in corruptiōe. Corruptio em̄ est ꝓcessus ab esse ad nō esse. vt dr in postp̄dicamentis. ⁊. v. phicoꝝ. Illud aūt desinit esse s̄m quid qd desinit esse s̄m aliquā qualitatem. vt si aliquid nunc est albū ⁊ inciperet fieri nigrū. Rō huius corrollarij. quia q̄t modis dicit̄ vnū oppositoꝝ tot modis ⁊ reliquū. vt dr. iiij. topicoꝝ. modo inceptio ⁊ desitio sūt mutationes ⁊ motus oppositi. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est.

Conclusio responsalis. littera pe. his. de incipit ⁊ desinit est sufficienter assignata. Ueritas huius conclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilib⁹.

Arguitur primo. Fundamentū de incipit ⁊ desinit est falsum. ergo determinatio pe. his. nō valz. ꝓbat̄ añs. fūdamentū de incipit ⁊ desinit p̄supponit res permanentes differre a reb⁹ successiuis. modo hoc est falsum: ꝓbat̄. qꝛ eadem res est ꝑmanens ⁊ res successiua. ꝓbat̄. qꝛ albū est res ꝑmanēs: ⁊ etiā res successiua. Qꝛ albū sit res ꝑmanēs: qꝛ eius partes manent simul. cū enim albedo acquiritur in subiecto: ipsa manet extensa in subiecto. vnde ⁊ in multis reb⁹ albedo est accidens inseparabile. vt in cigno vel niue. Sz ꝙ albedo sit res successiua. patz. quia ei⁹ esse nō simul acquirit̄: sed successiue s̄m intensionē maiorem. ¶ Dico veꝝ argumentū cōcludit ꝙ aliquando eadē res potest esse res ꝑmanens ⁊ successiua materialr. sed nō formalr ⁊ eadez rōne. vt albū vel albedo cōsiderata vt eius partes acquirunt̄ successiue per intensionez ⁊ grad⁹: tunc albedo est res successiua: sed albedo considerata vt ei⁹ partes manent simul. sic albedo est res ꝑmanens.

Arguitur scdo. differentia inter res ꝑmanētes ⁊ successiuas non valz. ꝓbat̄ qꝛ aliqua est res ꝑmanens cuius esse nō acq̄rit̄ totū simul. ꝓbat̄. qꝛ de⁹

est res ꝑmanēs. qꝛ semꝑ manet deus. ⁊ eius esse nūq̄ꝫ est acquisituꝫ sꝫ fuit ab eterno. deo em̄ repugnat ꝑincipiū ⁊ finis. ¶ Dico veꝝ argumētū ꝯcludit. ꝙ deꝰ est res permanēs: nō sic sicut in ꝓposito capit̄ res ꝑmanēs ꝓprie, ꝑ illo cuiꝰ esse acquiritur totuꝫ simul. sed deus est bene res permanens: capiendo rem ꝑmanentē cōmuniter ꝑro illo cuius esse semꝑ manet. sed ita non capit̄ in ꝓposito.

Arguitur tertio. Motꝰ nō est res successiua nec tempꝰ. ergo littera falsa. ꝓbatur añs. Illud nō est cuius partes nō sūt. sꝫ partes temporis nō sunt similiter nec motꝰ. ergo. Maior qꝛ esse totiꝰ est ex esse partiū: minor pꝫ qꝛ partes tēporis sūt p̄sens p̄teritū ⁊ futuꝝ. mō p̄teritū nō est sed abijt. vñ ⁊ dr̄ ꝑmo celi Ad preteritū nulla est potentia. Similiter futuꝝ nō est qꝛ adhuc veniet. sꝫ solū p̄sens est. Vñ dr̄. iiij. ph̄icoꝝ. nihil habemꝰ de tempore nisi nūc. ¶ Dico veꝝ argumentū cōcludit ꝙ id nō est cuius partes non sūt simul in rebꝫ ꝑmanētibꝫ. Sꝫ in rebꝫ successiuis hoc nō oportet. partes em̄ motus sunt prius ⁊ posteriꝰ. mō prius ⁊ posterius non sunt simul similiter p̄teritū ⁊ futuꝝ ⁊ p̄sens que sunt partes temporis non sunt simul.

Arguitur quarto. Res successiua est causa rei ꝑmanentis. ergo differentia vna inter rem permanentē ⁊ successiuā est male posita. ꝓbat̄ añs. qꝛ motꝰ celi est cā istoꝝ inferioꝝ. vt dr̄. ij. de gn̄ratione. ⁊. viij. ph̄icoꝝ dr̄ ꝙ motus est vita omnibꝫ entibꝫ ſm naturā. Cōstat aūt ꝙ motus celi est de gn̄e successiuoꝝ. ⁊ ista inferiora sūt de genere reꝝ permanentiū. res em̄ in hoc mūdo sunt supposita ⁊ res nature: mō tales res sūt permanētes. ¶ Dico veꝝ argumentū concludit ꝙ alique res successiue in particulari possunt esse cause reꝝ permanentiū. vt patꝫ de motu celi ⁊ de rebꝫ inferioribꝫ. tamē hoc nō est. veꝝ vniuersaliter: ꝙ semꝑ res successiue om̄es essēt cause reꝝ ꝑmanentiū. mō em̄ sunt vera in genere. si applicant̄ ad particularia falsa sunt.

Arguitur quinto. Aliqua est ꝓpō de incipit q̄ nō pōt exponi. vt autor docꝫ in textu. ꝓbat̄. qꝛ nihil exponit̄ nisi veꝝ vl̄ falsuꝫ sꝫ aliq̄ est ꝓpō de incipit q̄ nec est v̄a nec falsa. g̊. maior est nota. minor pꝫ de ista. deꝰ incipit esse postq̄ꝫ adā incepit esse. ista nec est v̄a nec falsa. Qꝛ nō sit v̄a qꝛ deꝰ nō incepit esse. sꝫ ꝙ nō sit falsa qꝛ qñ adā incepit eē deꝰ fuit. ¶ Dico veꝝ argumētū cōcludit ꝙ ista ꝓpō deꝰ incepit eē postq̄ꝫ adā incepit eē. est v̄a si in p̄dicta ꝓpōe ſcat̄ inceptio imꝓprie dicta: q̊ mō aliq̄d incipit esse coexistēter. si aūt in p̄dicta ꝓpōe ſcat̄ inceptio ꝓprie dicta. q̄ est in tempore. ipa est falsa.

Arguitur sexto. ꝓpōnes de incipit ⁊ desinit nō alit̄ exponū tur in rebꝫ ꝑmanētibꝫ q̄ꝫ in rebꝫ successiuis g̊ determinatio pe. his. nō vꝫ. ꝓbat̄ añs. qꝛ incipit semꝑ ſcat inceptionē: ⁊ desinit semꝑ ſcat desitionē. mō manēte eadē cā etiā manet idē effectus. ⁊ sic ꝓpōes de incipit ⁊ desinit semꝑ eodē mō exponi debēt. Dico veꝝ argumentū cōcludit ꝙ incipit ⁊ desinit siue ponant̄ circa terminū ſcantē rē successiuā siue ꝑmanentē. idē ſcāt ſcatiōe gn̄ali. qꝛ incipit semꝑ ſcat inceptionē: ⁊ desinit semꝑ ſcat desitionē. sꝫ rōne illiꝰ ſcationis gn̄ralis nō tm̄ attendit̄ expositio ꝓpōnuꝫ: sꝫ rōne ſcatiōis spēalis. qꝛ aliā ꝓprietatē habꝫ res permanēs ⁊ aliam res successiua: ⁊ per ꝯñs ꝓpōnes diuerso modo exponunt̄.

Arguitur septimo. Tempꝰ ⁊ motus nō sunt res successiue. ergo. ꝓbat̄. omnis res successiua habꝫ ꝑincipiū. sꝫ tempꝰ ⁊ motꝰ nō hn̄t ꝑincipiū ergo maior pꝫ in exponētibꝫ. minor ē Aristo. viij. ph̄icoꝝ. vbi oñdit ꝙ tēpꝰ ē infinitū. mō in infinito nō dat̄ ꝑius nec posteriꝰ alias em̄ infinitū esset finitū Dico veꝝ argumentū cōcludit ꝙ licꝫ tēpꝰ scd̄m se totū nō incipit nec terminat̄. tñ tēpꝰ aliq̄d determinatuꝫ ab anima acceptū vt vnus annus vel vna hora est tempus determinatum.

Arguitur octauo. Nullus rei esse acquirit̄ in instāti. ergo determinatio pe. his. non valꝫ. ꝓbat̄ añs. esse acquiritur in generatione. sed generatio nō fit in instanti. igit̄. Maior qꝛ gn̄ratio terminat̄ ad esse. vt dr̄ quinto ph̄icoꝝ. Minor qꝛ gn̄ratio est motꝰ. vt dr̄ in postp̄dicamētis. mō motus fit successiue ⁊ nō in instanti.

vt 8z quinto phicoꝝ Dico vez argum⁹tū cōcludit q̄ gñratio est motus: capiendo motū cōmuniter siue p̄o mutatione successiua siue instantanea: z generatio sit successiue: capiendo generationē p̄o tota alteratione z dispositione q̄ est ad formā generādā Sz capiēdo generationē p̄o vltimo instanti eductionis forme de materia. vt in generatione brutoꝝ vel p̄o vltimo instanti inductiōis forme. vt in homine. Sz q̄ in ꝓposito dicit: esse rei acquiritur in instanti. verū est esse simplr vltimo: qō est in eductione forme de materia vel in inductione anime in corpus hominis a deo.

Articulus octauus est de cōparatiuo z eius varia acceptione z verificatione ꝓpositionū ratione comparatiui Queritur vtrū littera Pethil. de cōparatiuo sit sufficienter z bene assignata.

P̄o intellectione questionis mote. Notandū est p̄imo q̄ cōparatiuꝰ tenet tribꝫ modis. P̄imo ꝓprie. z sic denotat suū positiuū dici z cōuenire vtriq̄ cōparatoꝝ z extremoꝝ. vt socrates est fortiꝰ⁹ petro. hec valz tm̄. socrates est fortis. petrus etiā est fortis

Sequit̄ corrollarie p̄imo q̄ arguendo a ꝓpōe in qua cōparatiuꝰ tenet ꝓprie ad ꝓpōnem in qua positiuus illiꝰ cōparatiui p̄dicatur de vtroq̄ cōparato est bona ꝯa. vt bene sequitur. socrates est fortior petro. ergo socrates est fortis. z petrꝰ est fortis.

Sequit̄ corrollarie sc̄do q̄ isto mō tenēdo cōparatiuū: ista est falsa z neganda: deꝰ est melior dyabolo. qz valet tm̄. deus est bonus. z dyabolus est bonus. mō hoc ē falsum. dyabolus em̄ non est bonus. Similiter ista est falsa. Dyabolus est peior deo. qz valeret tm̄. dyabolus est malus z deus est malus. qō est falsuz. deus em̄ est ens optimū. quo melius excogitari non potest. Similiter ista est falsa. aliqua ꝓpō est verior illa. deꝰ est dyabolus. qz vz tm̄. aliqua ꝓpositio est vera z hec etiā est vera deꝰ est dyabolus. Sic etiā hec est falsa. aliqua ꝓpositio est falsior illa. deus est deus. quia valet tantū aliqua ꝓpositio est falsa. z ista etiā est falsa. deus est deus. modo hoc est falsum hec em̄ est vera. deus est deus. Dixit enim Boetius q̄ nulla ꝓpō est verior illa nisi in qua idem p̄dicatur de seipso. Sc̄ūdo comparatiuus tenetur improprie: z sic denotat suuz positiuum tantū conuenire vni extremoꝝ. vt deus est melior dyabolo: q̄ valz tantū. deus est bonus: z dyabolus non est bonus. Sequitur corrollarie p̄imo q̄ arguendo a comparatiuo ad positiuum: tenēdo cōparatiuū improprie: ꝯa nō valet. vt non sequitur. dyabolus est peior deo. ergo deus est malus. Sequitur corrollarie sc̄ūdo q̄ capiendo comparatiuū improprie. ista est vera. dyabolus est peior deo. similiter ista. deus est melior dyabolo. patet qz tunc comparatiuꝰ denotat suum positiuū dici tantū de vno cōparatoꝝ z nō de ambob⁹ simul. Sequitur corrollarie tertio q̄ non implicat aliquam ꝓpōnem vno mō esse verā. z alio modo falsaz fm diuersam acceptionē compatiui. vt ista. dyabolus est peior deo. est falsa. si comparatiuus peior tenetur proprie. si autem tenetur improprie. tunc est vera. Tertio tenet comparatiuus improp̄rissime: quando denotat positiuum oppositū suo positiuo dici de vtroq̄ extremoꝝ. vt patet in ista. melius est q̄ pes abscindatur q̄ totus homo moriatur. que valet tm̄. malū est q̄ pes abscindat: z similiter malum est q̄ homo moriatur: sed minus malū est q̄ pes abscindatur q̄ totus hō moriat. Sic etiaz dicū cōmuniter de ista. melius est arare dominico die q̄ chorizare.

Notandū sc̄ūdo q̄ cōparatiuus tenetur dupliciter.

P̄imo pure adiectiue vt quando conuenit cum substantiuo cui additur in tribus accidentibus grammaticalibus. vt dicendo. fortior homo laborat. z sic nullum casum regit: Ratio quia inter adiectiuum z substantiuū: vt dicunt grāmatici: nō est regimen licet inter adiectiuū z substantiuū sit constructio saltem imperfecta. Sc̄ūdo cōparatiuus tenet cōpatiue: z sic adhuc dupliciter. Uno mō vt conuenit cum suo substantiuo in

regimine. quēcūqz enim casuz regit positiuꝰ eundē etiā regit cōparatiuꝰ ⁊ superlatiuus vt sicut cōgrue dicimus: diues agri. sic cōgrue dicimus: ditioz agri. ditissimꝰ agri. Rō qz manēte eadē cā manet idem effectus. Iz in cōparatiuo superlatiuo ⁊ positiuo est eadem ꝓcatio originalis. licet nō eodē mō. ⁊ per ꝓns idez regimen. ¶ Scōo cōparatiuus tenet cōparatiue ⁊ virtute ꝓpria vt qñ denotat cōparationē fieri inter duo cum excessu mediocri. vt iohs est fortioz asino. ⁊ sic regit post se ablatiuum. aliquando singularis numeri vt doctioz illo. aliqñ ablatiuū pluralis numeri. vt doctioz illis. ⁊ sic tenendo comparatiuū terminū cōmunē sequentē a se rectū non impedit: ſm logicos cōmunes: facit stare ⁊ supponere confuse distributiue. vt hō est melioz asino. ſm tamē intentionez pe. hiſ. ⁊ viam peripateticam dicitur supponere simpliciter: vt dictuz est sufficienter in tractatu suppositionū ante.

Notandū tertio ꝓo ampliori intellectu eoꝝ que dicenda sūt hic de cōparatiuo: ⁊ etiā inferius de suplatiuo q cōparatio ſm aristo. vij. phicoruz est duplex. Quedā ꝓprie dicta: qñ scz res cōpate sūt cōuenientes vniuoce in illo in quo cōparant. ⁊ q illud in quo fit cōparatio aliqua q illa forma vel qualitas accūtalis conueniat rebꝰ cōparatis vniuoce. ⁊ q res cōpate sint eiusdē spēi. vt iohs est fortioz petro. iohannes ⁊ petrꝰ sūt res eiusdē spēi. Dixit enī porphiriꝰ q participatione spēi oēs hoies sūt vnꝰ hō. Et etiā fortitudo in qua cōparant iohs ⁊ petrus ad inuicē cōuenit eis vniuoce: licet non eodē mō. qz dicēdo iohs est fortioz petro. fcatur q iohs est fortis ⁊ petrus etiā est fortis. iohs tamē excedit petrū in fortitudine. ¶ Sequitur cozrollarie primo q ista non est cōparatio ꝓprie dicta. stilus est acutioz vino. Rō quia acuties nō vniuoce sed equiuoce conuenit vino ⁊ stilo. ferrū enī vel stilus est acutus pungitiue. sed vinū inebriatiue. claudendo pozos per euaporationes suas per quas spūs motiui descendunt a capite ad singula mēbra. ¶ Sequitur cozrollarie scōo q dicēdo. leo ē fortissimꝰ lincū. hec cōparatio nō est ꝓprie dicta: Rō. quia res cōparate scz linx ⁊ leo sunt res diuersaꝝ spēz. de isto tamen latius dicet in articulo sequenti de suplatiuo. ¶ Sequitur cozrollarie tertio q hec non est congrua leo est fortissimus lincū. verū est logicaliter. quia hic nō est cōparatio ꝓprie dicta. tamē bene est cōgrua grāmaticaliter. Rō quia suplatiuꝰ regit post se genitiuū pluralē nois nō collectiui. ¶ Alia est cōparatio impꝓprie dicta ⁊ cōmunis. ad quā nō requirit q res cōpate sint eiusdē spēi. sed sufficit ad eā q aliqua duo cōparant in aliqua dispositione ⁊ forma accidentali vt in qualitate que eis cōuenit accidentaliter. vt patz in ista. iohs est fortioz asino.

Notandū quarto ⁊ vltimo q pe. hiſ. in tertio ꝓpositionū cathegoricaꝝ ratione cōparatiui ponit tres regulas. Prima ꝓpositio in qua ponitur cōparatiuꝰ ꝓprie ⁊ nō abusiue vel impꝓprie captus: debet exponi copulatiue. hoc est per vnā hippotheticā copulatiuam in qua coniunguntꝝ tres cathegozice ꝑma exponens ⁊ ꝓpō affirmat positiuū de re excedente. secunda ꝓpositio vel exponens affirmat suū positiuū de re excessa. tertia autē exponēs affirmat excessuz ō re excedēte respectu rei excesse. vt socrates est fortioz asino. exponit sic. socrates est fortis. ⁊ asinꝰ est fortis. ⁊ socrates est magis fortis q̄ asinꝰ. vel etiā in tertia exponente gradꝰ equalitatis. i. positiuus illius cōparatiui negetur respectu rei excedentis. ⁊ formet sic exposito ꝑdicte ꝓpōis. socrates est fortis. ⁊ asinus est fortis. ⁊ asinus nō est eq̄ fortis sicut socrates q̄ socrates est fortioz asino. Dicit aūt notāter in regula q ꝓpō in q̄ cōparatiuꝰ nō tenetur abusiue siue impꝓprie debz ita exponi. vt dictū est. qz ꝓpō in q̄ cōparatiuꝰ tenet impꝓprie vl abusiue: non exponit isto mō. vt patz de ista. dyabolus ē peioz deo. dyabolꝰ est malus. ⁊ deꝰ ē malꝰ. ⁊ dyabolꝰ ē magis malꝰ q̄ deꝰ. Sz qz dz sic exponi. dyabolꝰ ē malꝰ. ⁊ deꝰ est. ⁊ dyabolus est magis malꝰ q̄ deus. Sic ⁊ ꝓpō in q̄ cōparatiuꝰ tenet impꝓprissime: nō exponit p suū positiuū sz p positiuū oppositū suo positiuo. vt

pz de ista. melius est q pes abscindat q̃ q totus hō moriat. q̃ exponit sic. malū est q pes abscidat. ⁊ malū ē q hō moriat sz min⁹ malū ē q pes abscidat q̃ q tot⁹ hō moriat. igit melius est q pes abscindat q̃ q tot⁹ hō moriat. ¶ Sequitur corrollarie q oīs cōpatiu⁹ includit suū positiuū cū hoc aduerbio magis. Rō quia cōpatiu⁹ ꝯcat illud quod suus positiuus cū hoc aduerbio magis. vt fortior vz tantū sicut magis fortis. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est:

Conclusio responsalis. littera pe. bis. de comparatiuo

⁊ de expositione ꝓpositionū rōne cōpatiui est sufficient assignata. Veritas hui⁹ ꝯclusiōis pz ex notabilib⁹

Arguitur p̄mo. Cōpatiu⁹ nō igredit aliquā ꝓpōnē. igit. pbat añs. nullū equocū ingredit ꝓpōem. sz oīs cōpatiu⁹ est q̊ddā equocū ergo. Maior est aristo. p̄mo pierme. ꝓpō em̄ non debz esse orō equiuoca. Minor qr oīs cōparatiuus pōt teneri ad min⁹ duob⁹ modis. vt dt pe. bis. in textu. scz proprie ⁊ ipropē siue abusiue. ¶ Dico vez argumentū cōcludit q cōpatiu⁹ absolute sūptus bñ est q̊ddā equocū ⁊ pōt accipi duob⁹ modis. sz cōpatiu⁹ sub certo mō sūptus in vna acceptiōe est quoddā vniuocū: ⁊ causat ꝓpōnem per se vnam.

Arguitur scdo. Oratio in qua ponit cōparatiuus non est ꝓpositio. igit. pbatur añs. nulluz multiplex est ꝓpō. sed orō in qua ponit comparatiuus est quoddā multiplex. ergo. Maior est aristo: p̄mo ⁊ scdo elencoꝝ. Minor patz. qr oratio multiplex est q̄ habz diuersos sensus. sz orō in qua ponit compatiuus hz diuersos sensus. ergo. Maior est aristo. ij. elencoꝝ. Minor patz de ista. de⁹ est melior dyabolo q̄ est vera. si compatiuus capit cōmuniter. si aūt cōpatiuus capit ꝓprie: tunc est falsa. ¶ Dico vez argumentū cōcludit q ꝓpō de compatiuo absolute ꝓposita nō est concedenda nec neganda sed potius est distinguenda. ⁊ si eam aliqñ concedimus hoc est ideo. quia vt in plurimū comparatiuus capitur ꝓprie ⁊ in ꝓpria acceptione.

Arguitur tertio. hec est vera: de⁹ est melior dyabolo. capiēdo etiā cōpatiuū proprie. pbat. qr dyabolus est bon⁹. pbat. sic. omne ens est bonum dyabolus est ens. ergo dyabolus est bonus. Maior. qr ens ⁊ bonū cōuertunt. vt dr. iiij. metaph. omne ens est vnū aliq̄d ⁊ bonū. Minor patz. qr dyabolus est spūs quidaz a deo creat⁹. licet dyabolus sit pctōr. ¶ Dico vez argumētū cōcludit q dyabol⁹ est bon⁹ bonitate ent⁹. sz nō bonitate moris: qr nō opat bñ ⁊ virtuose: sed male ⁊ puerse.

Arguitur quarto. dyabolus est bonus bonitate moris. ergo ista solutio nō vz. pbat. Iste est bon⁹ bonitate moris q̄ iuste facit. sz dyabolus iuste opat ⁊ facit. ergo dyabol⁹ est bon⁹ bonitate moris. Maior ē aristo. v. ethicoꝝ: vbi ostēdit q iustitia est virtus moralis q̄ q̄s bñ ⁊ moralr agit. Minor pz. qr dyabolus exequitur iustitiā dei. punit em̄ dyabolus peccatores mō punire malos ē op⁹ iustitie. Vñ dixit Boeti⁹ q̄rto de cōsolatiōe phie. Sicut bonis nūq̃z desūt p̄mia: sic ⁊ malis nunq̃z deesse dñt supplicia. ¶ Dico vez argumentū cōcludit q punire excessus ⁊ mala sine inuidia ē actus iustitie. mō dyabol⁹ punit ex inuidia: ⁊ non recta voluntate.

Arguitur q̄nto. dyabolus est bonus bonitate moris: ergo solutio non vz argumēti precedentis. añs pbat. qr sequit bene. homines sunt moraliter boni ꝓpter dyabolū: ergo dyabolus est moraliter bonus. tenet ꝯña. ꝓpter qd vnum quodq̄z tale ⁊ ip̄m magis. vt dr primo posterioꝝ. añs pbat. qr homines timentes penaz inferni cuius dyabolus ē executor sūt boni moralr. ¶ Dico vez argumentū cōcluderet si ambo tam hō q̃z dyabolus eēnt talia. mō dyabol⁹ ⁊ hō nō sūt ambo talia quia dyabolus non est bonus moralr. licet hō potest esse bonus moraliter.

Arguitur sexto. de⁹ non est bon⁹ moralr: ergo de⁹ non est melior dyabolo. probat añs Ille est bonus moralr qui habet actū ⁊ habitū virtutis. sed in deo nullus est habitus. ergo. Maior. qr res denominat ab habitu qui est in re. mi

nor pz.qr habit⁹ ē accñs.vt dr in p̄dicamēto q̄litatꝫ.mō in deū nulluz cadit accñs.vt dr.xij.metaph.¶ Dico vez arg.cōcludit q̄ de⁹ nō est bonus p habitū virtutꝫ sicut homines.tamē ipse est bonus per essentiā ⁊ actū ⁊ opationē suaz.Dicit enim Boetius q̄ optimi est optima facere.deus aūt optime facit.quia dat omnib⁹ esse ⁊ viuere.his quidē clarius.alijs aūt obscurius.vt dicit p̄mo celi.

Arguitur septimo.ꝓpō nō exponitur rōne cōpatiui.ergo.ꝓbat.Om̄is expositio ꝓpōis habz cām ⁊ p̄ncipiū ex aliquo sincathegoremate.sed cōpatiu⁹ nō est sincathegorema.ergo.Maior ē nota.qr signa exponibilia sūt termini sincathegorematici.vt omnis null⁹ tm̄ solū p̄ter.vt dicūt oēs logici.minor.qr cōpatiu⁹ ē in genere ⁊ p̄dicamēto.vt fortior importat q̄litatē:⁊ est in p̄dicamēto q̄litatꝫ.mō sincathegoremata nō sūt in p̄dicamēto.qr nō ꝑcant rē alicui⁹ p̄dicamēti. Dico vez argumētū cōcludit q̄ cōpatiu⁹ ꝑm se nō ē sincathegorema.tñ qr iplicite includit sincathegorema vt h̄ aduerbiū magis.⁊ p ꝯñs cōpatiu⁹ est termin⁹ exponibilis.Dicūt eñ grāmatici q̄ oīs cōpatiu⁹ ꝑcat hoc qd̄ su⁹ positiuus cū hoc aduerbio magis.

Arguitur octauo.ꝓpō rōne cōparatiui nō exponit.vt docet pe.his.ergo.ꝓbatur añs de ista.melius est perdere manuz q̄z mori. Inter duo eñ mala.minus malū est eligendū.vt dr.iij.topicoꝝ.ꝓbat qr exponitur sic.pdere manū est malū.⁊ mori est malū:sed min⁹ malū est pdere manū q̄z totaliter mori.ergo. ¶Dico q̄ littera pe.his.de expositiōe ꝓpōis rōne cōpatiui intelligitur quādo cōparatiuus tenet ꝓprie ⁊ nō qñ tenet abusiue vl̄ improprijssime:q̄liter tenet in exemplo adducto.

Articulus nonus est de superlatiuo quomō propositiones rōne ipsius exponi habent ⁊ ꝓpōnes verificari .Querit vtrū littera Pe.hispa. de superlatiuo sit sufficienter assignata.

PRo Intellectione questionis mote. Notandū est p̄mo q̄ superlatiu⁹ capit dupliciter.vno mō ꝓprie.vt scz denotat rē excedentē ⁊ excessaz cōuenire in nomine rez ⁊ esse eiusdē spēi.vt socrates est fortissimus hominū. Iste suplatiuus fortissimus tenet ꝓprie:quia denotat rē excedentē.scz socratē.⁊ rē excessaz.scz hominū esse eiusdē spēi.¶Sequit corrollarie p̄mo q̄ mlti logici ꝓpter hāc acceptionē suplatiui negāt istā.socrates est fortissimus asinoꝝ.qr res excedēs scz socrates.⁊ res excessa scz asinoꝝ non sunt eiusdē spēi.¶Sequit corrollarie scdo q̄ ista nō est cōpatio ꝓprie dicta.leo est fortissimus lincū.qr res cōparate.scz leo ⁊ linx nō sūt eiusdē spēi sz diuersarnz.¶Sequit corrollarie tertio q̄ allegat dicēs q̄ hec nō est cōgrua.leo est fortissim⁹ lincū.non intelligit hoc de cōgruitate grāmaticali sz logicali.In ista enim leo est fortissimus lincū.iste suplatiu⁹ fortissimus regit post se genitiuū pluralē nominis nō collectiui.⁊ per ꝯñs est cōgrua grāmal'r.sz qr hic cōparant res diuersaꝝ spēꝝ ad inuicē tūc hec est incongrua logical'r.¶Scdo superlatiuus tenetur improprie:⁊ sic denotat rez excedentē ⁊ excessaz cōparari in aliqua qualitate accūtali:nō curando an ille res cōparate sint eiusdem speciei vel non.vt patet in ista.homo est fortissimus asinorum.similiter in ista.leo est fortissimus lincum.

Notandum secūdo q̄ superlatiuus tenetur dupliciter.

Uno mō adiectiue.vt qñ regit sub substantiuo sub cōuenientia gñis numeri ⁊ casus:vt maria est dignissima laudē.⁊ tūc nō tenet suplatiue.nec ꝓpō ē exponēda: tūc vt autor docet in textu.⁊ sic suplatiu⁹ nō regit casuz sequētez.qr inter adiectiuū ⁊ substantiuū nō est regimē.vt dictū est in articulo precedēti. ¶Scdo suplatiu⁹ tenet cōparatiue.⁊ sic dupl'r.Primo tenet partitiue.⁊ sic denotat partitionez fieri inter multa.⁊ sic regit eundē casuz quē regit suus positiu⁹.sicut eñ cōgrue dicimus:diues agri.sic con

grue dicim⁹ ditissim⁹ agri. Sz isto mō etiā ꝓpō rōne suplatiui nō hz expōi: sicut auctor ōr in lza. Scōo suplatiu⁹ tenek suplatiue in q̄ztū denotat cōpationē fieri duoꝝ ad inuicē cū excessu in sūmo. ⁊ sic regit q̄ꝫ gtm singularis numeri nois collectiui: vt fortissim⁹ plebis: vl gtm pluralē nois nō collectiui: vt fortissimus hominū. De cōfusiōe suplatiui: logici cōes sūt pe. hisp. oñdūt in textu hāc regulā. Suplatiuus suplatiue ꝓpe ⁊ ꝑtiue ꝓpria tēnus tmmū cōmunē sequētē nō ipedietē ꝓfūdit confuse distributiue. vt iohs ē fortissim⁹ hoim: iste suplatiu⁹. s. fortissimus terim cōez sequētē. s. hominū; facit stare distributiue p oib⁹ alijs hoib⁹ a ioāne. Dico notāter alijs a iohāne. qz idē hō vt iohs vel alter hō nō ē fortioꝛ seip̄o: nec excedit seip̄m: sz excessus est respectu duaꝝ rez cōpataꝝ ad inuicē. in tractatu tm̄ suppositionū dictū ē q suplatiuus aliqñ terminū cōmunē sequētē facit stare simpl̄r. vt pz in ista. hō est dignissima creaturarū. q vz ista dignissima creaturaꝝ mortaliū est hō. de quo satis dictū est in libro suppositionū. particularis em̄ hō null⁹ est dignissima creaturaꝝ. ⁊ qz iuxta Aristo. viij. topi. ⁊ q̄nto cōturbat qō frequētaꝛ. hoc in tractatu suppositionū videaꝛ

¶ Notandū tertio qō suplatiu⁹ adhuc tenek dupl̄r. vno mō affirmatiue. vt qñ tertia exponēs est affirmatiua. vt dicek inferius. ⁊ isto mō tenēdo suplatiuū affirmatiue: ipe tm̄ vni cōuenit. vñ ⁊ aristo. v. topi. dixit: q̄cūq̄ d p supabundantiā ōz vni tm̄ cōuenit. Et sic stat tm̄ vnū esse fortissimū vl doctissimū. ¶ Sequit̄ cozrollarie q licz suplatiu⁹ affirmatiue tēnus tm̄ vni cōuenit. nō tm̄ sequit̄ ex isto q ḡ suplatiu⁹ essz nomē ꝓpriū ⁊ ꝓpria q̄litatis. Rō qz nomē ōr ꝓpriū ⁊ ꝓpria q̄litaꝛ: qz nullo mō ꝓuenit ⁊ pōt cōuenire plib⁹: Cñ ⁊ ōr ꝓpriū q̄si puatiū pozis. h est mlt̄itudine. Suplatiu⁹ aūt lz tm̄ cōuenit vni actu affirmatiue capt⁹. tm̄ pōt cōuenire plib⁹ successiue. q em̄ hodie ē fortissim⁹ cras pōt habere fortioꝛ. ¶ Scōo suplatiuus capit̄ negatiue q̄ tertia exponēs ē negatiua. ⁊ sic suplatiu⁹ cōuenit plib⁹. ⁊ sic stat pl̄es esse albissimos vl pessimos. vt ōr in notabili q̄rto. Sequit̄ cozrollarie ꝑmo q sicut cōpatiu⁹ tenek trib⁹ mōis. s. ꝓprie impꝓprie ⁊ impꝓprissime: vt dictū ē in articulo p̄cedēti. sic etiā suplatiu⁹ tenek trib⁹ modis ꝓprie impꝓprie ⁊ impꝓprissime. pe. tm̄ hīs. modū ipꝓpriū ⁊ impꝓprissimū compatiui aut suplatiui cōpurat p vno: ⁊ vocat eū abusiuū. ¶ Sequit̄ cozrollarie scōo q tenendo suplatiuū ꝓprie: hec ē vera. iohs ē fortissimus hoim. ⁊ tūc denotat suū positiuuz dici ō ambob⁹ cōpaꝛ. hec em̄ vz tm̄. iohs ē fortis: ⁊ q̄libz hō est fortꝛ. ¶ Sequit̄ cozrollarie tertio. q tenēdo suplatiuū ꝓprie. hec est falsa. de⁹ est iustissim⁹ iudicū. ꝑ qz valz tm̄ deus est iustus. ⁊ q̄libz iudex est iustus. q̄nymo ista. de⁹ est iustissim⁹ iudicū. ꝑsupponit deū cōpari in iustitia cū iudicib⁹ terrenis. mō hoc est falsuz ⁊ impossibile. cōpatio em̄ debet fieri in aliquo vniuoco. mō nihil est vniuocū deo ⁊ creaturis. Dicit̄ em̄ viij. phicoꝝ q finiti ad infinitū nulla est ꝓpoꝛtio. Licz plurimi concedūt q deo ⁊ creature multa sunt vniuoca.

Notādum quarto ⁊ vltimo pe. hīs. in textu ponit tres

regulas de suplatiuo. Prima q suplatiu⁹ distribuit terminū sequētē se habentē rē excessaz cōfuse distributiue vt in ista. socrates est fortissim⁹ hoim. hoim distribuit p istū suplatiuū. fortissim⁹. ⁊ de ista regula dictū est in notabili scōo. ¶ Scōa regla q suplatiu⁹ ꝓprie capt⁹ ōnotat rē excedētē ⁊ excessā ee eiusdē spēi: ⁊ ḡ hec ē im ꝓprie dicta. leo est fortissim⁹ lincū. vt dictū ē in notabili ꝑmo. ¶ Tertia regla est ista. Prop̄o in q̄ ponit̄ suplatiu⁹ ꝓprie capt⁹ exponit̄ copulatiue p tres exponētes. sic q exponētes tales debēt vnīri p cōiūctionē copulatiuā. ⁊ prima exponēs affirmat positiuū suplatiui illius de re excedēte. scōa affirmat de re excessa eūdē positiuū. Si suplatiu⁹ tenek affirmatiue tunc in tertia exponēte affirmat suū cōpatiuuz vel excessum de re excedente per respectū ad rem excessam. Si aūt suplatiuus tenek negatiue: tunc negat cōparatiuū vniuersaliter de re excessa p cōparationē ⁊ habitudinē ad rez excedentē. Exempluz vbi suplatiuus tenek affirmatiue. rosa est pulcerrimus flozum. exponitur sic affirma-

tiue.rosa est pulcra:t omnis flos est pulcer:t rosa est pulcrior omni floze.Exempluz vbi suplatiuus tenet negatiue.vt rosa est pulcerrimus florũ exponitur sic.rosa est pulcra t omnis flos est pulcer:t nullus flos est pulcrior rosa. ¶ Sequit corrollarie q cõtradictoria alicuius ꝓpositionis affirmatiue in qua suplatiuus tenetur ꝓprie habz exponi opposito mõ.vt disiũctiue.t exponentes eius debent opponi contradictorie oppõni expositionibz prioribz.Ratio.quia sicut se habet exposita ad expositam in oppositione.ita exponentes ad exponentes debent se habere etiã in oppositione vt etiaz dictum est sepe ante t prius.Istis notabilibz sic stantibz est.

Conclusio responsalis ista.littera pe. bis.de superlatiuo et de expositione ꝓpõis ratione superlatiui est bene t sufficienter posita. Veritas huius conclusionis patz ex his que dicta sunt in notabilibz.

Arguitur primo. Prima regula de superlatiuo est incõuenienter hic assignata. pbatur:determinare de distributione suplatiui non pertinet ad ꝓpositũ.ergo male pe.bis.ponit primã regulaz de distributione suplatiui.añs pbatur.quia determinare de distributiõe suplatiui pertinet ad tractatum distributionũ ꝛ exponibiliũ.in quolibet eiꝰ tractatu debz determinare ista que ptinent ad talem tractatuz mõ quomõ superlatiuus habz distribuere t confũdere pertinet ad tractatum distributionum t nõ exponibilium. ¶ Dico vez argumentũ concludit q hic principalr de terminat de expositione ꝓpõnum.tamẽ incidentalr põt hic determinare de distribuone t cõfusione terminoꝝ inꝛ tũ ex illis deuenimus in cognitionẽ expõnis ꝓpõis.

Arguitur scõo.superlatiuus non distribuit genitiuũ a se rectũ. ergo prima regula falsa.pbat. Illũ casuz quez suplatiuus distribuit hunc regit.sed superlatiuus non regit genitiuuz.ergo non distribuit genitiuuz. Maioz.quia superlatiuus similiter cõparatiuus illũ casuz quẽ regunt etiã distribuũt. Minoz patet in illa oratione.leo est fortissimus lincũ.in quo exemplo fortissimus superlatiuus non regit genituum.pbat.qz omne regimẽ est in ozõne cõgrua.ꝛ hec est incõgrua.ergo. Maioz est nota.qz regimẽ ꝓsupponit cõgruitatẽ.minoz est grãmaticoꝝ.cõgrua nõ est hec leo ẽ fortissimꝰ lincũ. ¶ Dico vez argumẽtũ cõcludit q hec nõ ẽ cõgrua.leo est fortissimꝰ lincũ logicalr.licz bñ ẽ cõgrua grãmaticalr.vt dictũ est in articulo precedenti.

Arguitur tertio.suplatiuꝰ nõ distribuit genitiuũ.ergo ꝑma regula falsa.pbatur añs. qz suplatiuus distribuit ablatiuũ.pbat in isto exẽplo.socrates est fortissimꝰ in plebe.vl etiã accusatiuũ.vt socrates ẽ fortissimꝰ inter homies. Dico verũ argumẽtũ cõcludit q suplatiuꝰ mediate põt distribuere ablatiuũ vt iohs est fortissime in plebe.sitr accusatiuũ mediãte ꝓpõe inter.vt iohs ẽ fortissimꝰ iter homies. Im mediate tñ solũ distribuit genitiuũ singularẽ nois collectiui.vl gtm plem nois nõ collectiui:pbat.qz sequeret q hec nũꝛ esz cõcedẽda.socrates ẽ fortissimꝰ hoim.pbat qz hoim distribueret p q̃libz hoie.t sic distribueret p seipo:t valeret tm̃.socrates ẽ fortioz q̃libz hoie.t sic esset fortioz seipo:qd est ipossibile. Dico vez argumẽtũ cõcluderet si in ista.socrates est fortissimꝰ hoim.ille genitiuꝰ hominũ absolute distribueret p quolibet homine:ꝛ distribuit p quolibet homine alio a socrate.et sic sensus istius est.socrates est fortissimus hominũ:excepto socrate.

Arguitur quinto.suplatiuus non tenetur quãdoqz affirmatiue t quandoqz negatiue.ergo notabile tertiũ nõ vz.pbat. Illud qd tenet q̃qz affirmatiue.t q̃qz negatiue est equiuocũ:sed superlatiuus nõ est equiuocũ.ergo. Maioz.qz equiuocum est qd sub vna voce accipitur pluribz modis.vt ỏz in antepredicamentꝛ. minoz quia suplatiuus causat ꝓpõnem.mõ equocũ nõ ingredit ꝓpõem.vt ỏz ꝑmo perherme. Dico verum argumentum concludit q superlatiuus licet sm se t absolute põt teneri aliquãdo affirmatiue:t aliquãdo negatiue.tamẽ per intellectũ limitat ad

certam acceptionē. ⁊ sic tūc est vniuocū quoddā. Sicut in simili. canis absolute ē eq̄uocum: si tamen accipit̄ in vna ꝓcatione est vniuocum. tamen superlatiuus ꝓprie non est equiuocum: nisi generaliter loquendo de equiuoco.

Arguitur sexto. suplatiuus non tenet̄ affirmatiue ⁊ negatiue. ergo notabile tertium est falsum. ꝓbat̄. Opposita non conueniunt vni. teneri aūt affirmatiue ⁊ negatiue sunt opposita. igitur. Maior est aristo. in p̄dicamentis. opposita eī se expellunt mutuo. Minor est aristo. p̄mo pier. vbi ostendit ꝙ affirmatio opponitur negationi. ¶ Dico verum argumentuz concludit ꝙ opposita non conueniunt vni respectu eiusdē ⁊ eodem mō. sed bene respectu diuersoꝝ. ⁊ sic est in ꝓposito. quando superlatiuus denotat̄ cōuenire vni: tunc tenet̄ affirmatiue: qñ pluribꝫ: tūc negatiue.

Arguitur septimo. superlatiuus nō potest teneri negatiue. ꝓbatur. superlatiuus non potest conuenire pluribꝫ. igit̄ non pōt teneri negatiue. tenet ꝯña. quia qij tenetur negatiue tunc conuenit pluribꝫ. ꝓbat̄ añs. Illud qd̄ per superabundantiā d̄r: non conuenit pluribꝫ: sed suplatiuus dicit̄ p supabundantiā. ergo. Maior est aristo. v. topicoꝝ vbi ostendit ꝙ illud qd̄ per supabundantiaz d̄r vni tm̄ conuenit. Minor quia superlatiuus importat excessum in summo. mō in summo non est excessus nec habundantia aliq ua. ¶ Dico veꝝ argumentuz concludit ꝙ superlatiuus cōuenit tantum vni quādo ꝓpō rattone ipsius exponit̄ affirmatiue. sed cū ꝓpō exponitur negatiue tunc potest conuenire pluribꝫ.

Arguitur octauo. modus exponendi ꝓpōis ratione superlatiui est insufficiens. ḡ littera pe. his. nōvz. ꝓbat̄. Aliqua est ꝓpō in q̄ suplatiuꝰ tenetur proprie ⁊ non potest exponi. vt pe. his. docet: ꝓbat̄ de ista. socrates est optimus plebis. ꝓbatur. qꝛ deberet sic exponi. socrates est bona plebs. modo hoc est falsum. socrates eī non est plebs. multi em̄ homines dicunt̄ plebs ⁊ non vnꝰ. ¶ Dico verum argumentū concludit ꝙ ista socrates est optimus plebis non debet absolute sic exponi. socrates est bona plebs. sed primo debz resolni ista. socrates est optimus plebis sic. socrates est optimus hominum inter plebes. ⁊ ista exponetnr ꝓm moduz pe. his. in tertia regula positum.

Articulus decimus est de signis istis sicut magis quā valde: quā naturā habeant: ⁊ quomō ꝓpōnes verificari ⁊ exponi habeant ratione ipsoꝝ: Queritur vtrum determinatio logicorum de istis signis sicut magis q̄z valde sit sufficienter assignata.

PRo intellectione questionis mote Notandum est primo ꝙ hoc aduerbium Sicut quēadmodum alia aduerbia similitudinis possunt capi dupl̄r. Uno modo vt dicunt omnimodā similitudinē aut conueniētiam aliquoꝝ in aliqua qualitate principal̄r. licet in quantitate ex ꝯñti. ⁊ sic denotant qd̄libet ꝓcatum termini sequētis esse omnino simile ꝓcato termini precedentis in illa dispōne in qua fit cōparatio: vt iohs est ita doctus sicut petrus. que valet tm̄ ꝙ iohs ⁊ petrus sunt similes ad inuicem in doctrina ⁊ scientia. ¶ Sequitur corrollarie ꝙ accipiendo hoc aduerbium sicut ꝓprie hec est falsa. deus est ita bonus sicut homo. patz. quia valz tantū. deus est bonus et omnis hō est bonus: ⁊ hō est equaliter bonus cū deo. modo hoc est falsum. deus em̄ est essential̄r bonus. ⁊ hō scd̄m pauticipationē solū. ⁊ etiā deus habet infinitā bonitatem. ⁊ hō finitā: modo finiti ad infinitū nulla est ꝓportio. vt d̄r. viij. phicoꝝ. Similiter ista est falsa. cristus ꝓcessit de thalamo. idest de vtero marie virginis sicut sponsus. ⁊ earū negatiue sunt vere. ¶ Secundo capit̄ hoc aduerbium sicut vel aliud aduerbiū similitudinis. vt dicit aliqualē similitudinē vel conueniētiam aliquoꝝ in qualitate vel

in quãtitate. ⁊ sic denotat ꝑcatũ termini ꝑcedẽtis aliquo mõ esse simile ꝑcato termini sequentis. ⁊ sic ista est vera. deus est ita bonꝰ sicut homo. christus ꝓcessit de thalamo sicut sponsus. ¶ Sequit̃ corrollarie ꝙ ista est distinguenda deꝰ est ita bonꝰ sicut hõ: patz qꝛ si hoc aduerbiũ sicut dicit aliqualẽ similitudinẽ: ipsa est vera. Si aũt dicit omnimodam ⁊ perfectam similitudinem. ipsa est falsa

Notãdum secũdo ꝙ de confusione ⁊ distributione aduerbioꝝ similitudinis logici cõmunes dant hanc regulam.

Ista aduerbia similitudinis: sicut magis q̃ valde. ⁊ eis similia: vt important omnimodam similitudinẽ vel cõuenientiã in qualitate aliqua vel quãtitate terminos cõmunes se sequẽtes non impeditos faciũt stare confuse distributiue mobiliter. vt socrates est ita fortis sicut homo. iste terminus cõmunis homo sequẽs hoc aduerbiũ sicut: stat confuse distributiue Similiter in ista. hõ est magis fortis asino. similit̃ in ista. socrates est fortior q̃ hõ. Similiter hic. socrates est valde fortis hominum. ¶ Dico notanter terminos cõmunes sequẽtes. qꝛ terminos singulares sequẽtes nõ distribuũt. vt dicendo. iohs est ita fortis sicut plato. Iste terminus singularis plato non distribuit̃. Ratio quia terminus iste distribuitur qui habet multa supposita actu vel aptitudine. dictum em̃ est in libro distributionũ. distributio est multiplicatio termini cõmunis per signuz vl̃e facta. modo terminus singularis nõ habz multa supposita nec habz inferius se essentialiter. sed est vltimũ. mõ vltimo nõ datur vlteriꝰ. ¶ Dicit̃ etiã in regula ꝙ aduerbia similitudinis terminos cõmunes sequẽtes distribuũt dũmodo eoꝝ virtus nõ impeditur. qꝛ si eorũ virtus impediretur nõ distribuerẽt. vt hic. socrates est ita fortis sicut omis hõ: iste terminus hõ non distribuit̃: sed stat determinate. qꝛ duo signa eiusdez virtutis. sez sicut omnis impediũt se sup vno termino in ꝓpõne nõ vl̃i: modo est regula in logica. quãdocũq; duo signa distributiua eiusdẽ virtutis impediũt se sup aliquo termino in ꝓpõne nõ vl̃i. vt singulari, indefinita vel particulari. dũmodo illa signa sunt eiusdem virtutis: talis terminus supponit determinate. vt in ista. hõ est ita fortis sicut q̃libet asinus.

Notandu tertio ꝙ aduerbia similitudinis proprie sumpta important conuenientiã ⁊ comparationẽ in qualitate ⁊ principal̃r.

licet etiã ex ꝯñti important conuenientiam ⁊ comparationẽ in quãtitate. sed hoc est improprie: Ratio qꝛ aduerbia similitudinis important similitudinẽ. modo similitudo per se est in qualitate. Dicit enim aristo. v. metaph̃. Similia sunt quoꝝ qualitas est vna. modo quantitas non est qualitas. in quantitate aũt ꝓprie est equalitas. Equalia enim sũt quorum quãtitas est vna. ¶ Sequitur corrollarie primo ꝙ per aduerbia similitudinis importatur comparatio aliquoꝝ ad inuicem in aliqua qualitate. sz diuersimode. aliqua em̃ aduerbia similitudinis importãt cõparationẽ aliquoꝝ ad inuicẽ. sine excessu. vt ẽ hoc aduerbiũ sicut. Cũ em̃ dico. iohs est ita fortis sicut petrꝰ. ꝑcatur ꝙ iohs ⁊ petrus sũt equaliter fortes. Magis aũt ⁊ valde important cõparationẽ aliquorum ad inuicẽ cum excessu. Magis cum excessu mediocri. vt dicẽdo. iohs est magis doctus petro. Ratio quia positiuus captus cum aduerbio magis equiualet cõparatiuo. ⁊ ꝑcat idẽ qđ comparatiuus. vt dicunt grãmatici. modo per comparatiuũ importatur excessus mediocris. Sed hoc aduerbiũ valde importat excessum in summo ⁊ superlatiue. vt iohs est valde doctus inter homines. Ratio qꝛ positiuus captus cum aduerbio valde equiualet superlatiuo. ⁊ ꝑcat idẽ ꝙ suplatiuus. vt dicunt grãmatici. modo per suplatiuum importatur excessus in summo. ¶ Sequitue corrollarie scđo ꝙ aduerbia similitudinis ꝑcant eandem qualitatem inesse vni rei. non eandem qualitatẽ in numero. sed in specie. Ratio quia eadez qualitas in numero non reperitur in pluribꝰ rebꝰ. Dicit̃. vij. metaph̃ice. ꝙ accñs non migrat de subiecto in subiectum. Et. iiij. ph̃icorũ dicit̃ Idẽ non est in diuersis. sed bene eadẽ qualitas in spẽ põt esse in diuersis rebꝰ.

Notanduz quarto ⁊ vltimo ꝙ pro expositione propo
sitionum ratione aduerbiorum similitudinis: logici assignant quattuor regulas atten
dendas. Prima. Omnis ꝓpositio in qua ponitur hoc aduerbiū sicut. vel aliud aduer
bium similitudinis vt importat omnimodā similitudinē: habet exponi per tres expo
nentes. sic ꝙ in prima exponente positiuus ſm quē fit cōparatio predicetur de primo
comparato. similiter in scda exponente idem positiuus predicetur de secūdo compa
rato: sed in tertia exponente idem positiuus debet predicari de ambob⁹ comparatis.
cum ly magis vel minus. ita ꝙ secunduz cōparatoꝝ capiat̄ in obliquo casu cum illa
additione vel oratione (alio a se) ſm exigentiam congruitatis. vt patebit in exemplis.
Scda regula Si exposita est affirmatiua. prime due exponentes debent esse affir
matiue. ⁊ tertia debet esse negatiua. Si autem exposita est negatiua. tunc prime due
exponentes debent esse negatiue. ⁊ tertia debet esse affirmatiua. Tertia regula.
Termini eodem modo debent supponere in exponentib⁹ sicut supponunt in exposita
Quarta regula. Si exposita est affirmatiua tunc debet exponi copulatiue. i. expo
nentes debent coniungi per coniunctionem copulatiuam: ⁊ Si autez exposita est ne
gatiua. tunc debet exponi disiunctiue. hoc est. exponentes debent coniungi per coniū
ctionem disiunctiuam. Sequitur corrollarie primo ꝙ ista. socrates est ita sapiens
sicut homo. sic exponitur. Socrates est sapiens. ⁊ omnis homo est sapiens: ⁊ socra
tes quolibet alio homine a se non est magis nec minus sapiēs. Sequitur corrol
larie secundo ꝙ eius contradictoria scz ista. socrates non est ita sapiens sicut homo.
exponitur sic. socrates non est sapiens. vel homo non est sapiens: vel socrates aliquo
homine alio a se est magis vel minus sapiens. Sequitur corrollarie tertio ꝙ pro
positio in qua ponitur hoc aduerbiū sicut. vel aliud aduerbium similitudinis dummō
importat aliqualem similitudinem debet eodem modo exponi iuxta regulas predi
ctas. nisi ꝙ in tertia exponēte non ponat̄ hoc aduerbiuz magis. Sequitur corrol
larie quarto ꝙ ista deus est ita bonus sicut homo. exponitur sic. in qua hoc aduerbiuz
sicut importat aliqualē similitudinem. deus est bonus ⁊ homo est bonus: ⁊ deus ali
quo homine alio a se non est minus bonus. Sequitur corrollarie quinto ꝙ cōtra
dictoria eius scz ista. nullus deus est ita bonus sicut omnis homo. sic exponitur. deus
non est bonus: vel nullus homo est bonus: vel deus quolibet homine alio a se est mi
nus bonus. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est.

Conclusio responsalis ista. Determinatio logicorum
de aduerbijs similitudinis. eoꝝ distributione ⁊ expositione. ꝓpōnum ratione eorū est
bene ⁊ sufficiēter assignata. Veritas cōclusionis patz ex his q̄ dicta sūt in notabilib⁹.

Arguitur primo. hoc aduerbium sicut non habet distribuere terminū cōmunē
sequentē. ergo. probat̄. qꝛ alias sequeret̄ ꝙ ista esset falsa. xp̄s ꝓcessit
de thalamo sicut sponsus. quā tamē ꝓpheta dauid ⁊ ecclia concedit. ꝓbatur quia de
scendendo ad aliquē sponsuz neq̄z ⁊ impudicum ex quo sponsus distribuitur pro om
nib⁹ sponsis. Dico verū argumentuz concludit ꝙ ista est falsa. christus ꝓcessit de
thalamo sicut sponsus. capiendo hoc aduerbiuz sicut vt dicit omnimodā similitudinē
tamē vt dicit aliqualem similitudinē p̄dicta ꝓpō concedit̄. ⁊ est vera.

Arguitur secūdo. hoc aduerbiuz sicut quādo distribuit non importat omnimo
dā similitudinez. ergo. ꝓbat̄ añs. in ista. socrates est ita magnus sicut
homo. aduerbiū sicut distribuit istū terminū homo. qꝛ non impedit̄ eius virtus distri
buendi per aliud signum distributiuuz. ⁊ tamen hoc aduerbium sicut non importat si
militudinē. ꝓbat̄ quia importat equalitatez. vt pz ex ſcatiōe ꝓpōis. modo equalitas
non est similitudo. Dicit̄ em̄. v. metaph̄. Similia sūt quoꝝ q̄litas ē vna. equalia sunt
quoꝝ q̄ntitas est vna. Dico verum argumentum cōcluderet si hoc aduerbiū sicut

in ꝓposito soluz diceret cõuenientiã aliquoꝝ in qualitate. sed hic accipiť cõmuniter vt indifferenť ỏt cõueniẽtiã aliquoꝝ in q̃litate. vel q̃ntitate. vel qua cũq; dispõe accñtali.

Arguitur tertio. hoc aduerbiũ sicut non importat conuenientiã aliquoꝝ in alia qua vna qualitate vel q̃ntitate. pbať. nec vna qualitas nec vna quantitas potest esse in diuersis ꝛ pluribꝫ reb. ꝛ ergo hoc aduerbiũ sicut non importat cõuenientiaz aliquoꝝ in vna qualitate vel q̃ntitate. Añs pbať. qz dicitur .vij. metaph. Accñs non migrat nec transit de subiecto in subiectum. Et .iij. phicoꝝ ỏz ꝙ idem nõ est in diuersis. ¶ Dico verũ argumentũ concludit ꝙ eadem qualitas ꝛ idẽ accñs in numero nõ põt esse in diuersis subiectis ꝛ reb. ꝫ bñ eadem qualitas in specie.

Arguitur quarto. hoc aduerbiũ sicut non distribuit terminũ cõmunẽ sequentẽ. pbatur in ista. socrates est ita fortis sicut aliquis homo. hic iste terminus homo non distribuitur. pbatur. quia in ista socrates est ita fortis sicut iste homo. iste terminus homo nõ distribuitur: quia est terminus singularis. ergo nec in ista. socrates est ita fortis sicut aliquis homo. tenz ꝓña a simili. quia in ambabus iste terminus homo restringitur. ꝛ etiã non videť ratio diuersitatis. ¶ Dico verũ argumentuz cõcludit ꝙ in ambabꝫ fit restrictio: sed non in eodem mõ: qz in ista socrates est ita fortis sicut iste homo. iste terminus hõ restringiť p ꝓnomen demonstratiuũ ꝑmittuum sic ꝙ non ꝑmittiť stare ꝓ pluribꝫ sed ꝓ vno solo tantũ: Sed in ista socrates est ita fortis sicut aliquis hõ. iste terminus hõ restringitur. sed eq̃ bñ stat ꝓ pluribus. vt dictum est in suppositionibꝫ circa suppõnem determinatã.

Arguitur quinto. hoc aduerbiũ magis non habet distribuere terminum cõmunem sequentẽ. pbať. in ista socrates est magis sapiens rege: hoc aduerbiũ magis non distribuit istũ terminũ sapiens. quia aduerbia similitudinis distribuũt terminũ ꝟcantẽ scõam rem cõparatã. sed sapiẽs non ꝟcat rem cõpatã secũdam sed ꝟcat illud in quo fit cõparatio vnius rei ad aliaz. ¶ Dico vez argumentũ concludit ꝙ in ista socrates est magis sapiens rege. sapiens non distribuiť. quia non ꝟcat rẽ compatã scõam. sed iste ablatiuus rege ꝟcat eã ꝛ etiam distribuitur. Rõ huius quia in exponentibus negatio fertur sup illũ ablatiuuz rege ꝛ non sup illum nominatiuum sapiens. vt dictũ est in notabili quarto. Similiter in ista. magis forte aial est leo q̃ asinus. qz aial non ꝟcat rem scõo cõpatã sed ꝟcat rem ꝓmo comparataz.

Arguitur sexto. hoc aduerbiũ magis etiam distribuit terminũ ꝟcantez: illud in q̃ fit cõparatio rerũ ad inuicem. pbať in ista. deus est magis bonus bonitate hominis. in qua ablatiuus bonitate distribuitur per hoc aduerbium magis: et tamẽ bonitate ꝟcat qualitatem in qua fit cõpatio. Q; aũt iste ablatiuus bonitate distribuitur patz. quia bonitate ꝟcat scõaz rem compataz cũ isto genitiuo hominis: mõ terminus ꝟcans scõam rem cõpatam distribuitur vt dictũ est ante. ¶ Dico verum argumentũ cõcludit ꝙ terminus ꝟcans qualitatem in qua aliqua compari possunt aliquãdo distribuiť: sed non vbr ꝛ semp. tunc potest distribui quãdo additur alteri termino cum quo importat scõm compatuz. ꝛ sic fit in ꝓposito. addiť eñ ille ablatiuus bonitate huic genitiuo hominis. que ambo simul iuncta ꝟcant scõam rem compatam.

Arguitur septimo. hoc aduerbiũ magis non habz distribuere. pbať. quia si haberet distribuere aliquem casum vel ergo nominatiuũ vel etiã aliuz casum. Non tñ nominatiuũ. quia etiam distribuit genitiuũ. dicendo. magis interest rustici arare q̃ militis. similiť distribuit datiuũ. vt magis placz studenti studere q̃ vagari. Sed ꝙ hoc aduerbiũ q̃ debet solũ distribuere vnum casum. quia idem solũ facit idem. vt dicit scõo de gñratione. ¶ Dico ꝙ hoc aduerbiũ magis cõpatiue tenuz distribuit nominatiuũ ꝛ etiã alios obliquos. sed differenter: quia ablatiuum aliquando distribuit sine q̃. vt socrates est magis fortis asina. aliquãdo mediante q̃ vt magis volo carere caliga q̃ tunica. similiter genitiuũ ꝛ datiuũ vt exemplificatũ est simi

liter accusatiuum. vt magis delectabile est bibere vinū q̄z aquam.

Arguitur octauo t vltimo. Hoc aduerbiū q̄z non habet distribuere. Probat. quia tūc nunq̄z posset addi huic aduerbio magis in ꝓpositiōe. quod tamē falsum est. Sepius em̄ in vna t eadē ꝓpositione ponit magis t q̄z. vt magis volo carere caliga q̄z tunica. Probat aūt q nūq̄z pōt poni cū magis. qz tunc semp se impedirent exquo ambo distribuūt. t sic termin⁹ cui adderet hoc aduerbiū magis nō distribueret. Est em̄ regula in logica. qñ in aliqua ꝓpositione ponunt duo signa ambo distributiua: vnū impedit alterū. t vnū tollit virtutē alteri⁹. t terminus sup quē ferunt stat aut confuse aut determinate. vt dicet in vltimo articulo. ¶Dico vel argumentū concludit qñ in aliqua ꝓpositione ponunt duo signa distributiua: q̄ habet p se distribuere: tunc vnū tollit virtutē alterius. modo sic non est in ꝓposito. qz hoc aduerbiū q̄z nō habet distribuere sine aduerbio magis vel alio aduerbio cōparatiuo: licet hoc aduerbiū magis habz distribuere in hoc aduerbio q̄z: t sic argumentū nō cōcludit. ¶Sequit corrollarie ꝓmo q ista ꝓpō est vera t cōcedenda. aliqō animal qō est fortius cane non est magis forte aliquo animali. patet in certo casu. sint em̄ tria animalia. canis leo t draco. canis fortis. leo fortior. t draco fortissimus. tunc ꝓpō verificatur de leone. patz inspicienti suppōnes terminoz. qz iste terminus animal in principio ꝓpositionis supponit determinate t etiaz in fine. ¶Sequit corrollarie scōo q ista etiā est vera. animal qō est debilius cane est magis forte oīi animali. patz in tali casu. sint tria animalia. pulex musca t canis. pulex sit fortis. musca fortior. t canis fortissimus. ꝓpositio ista verificatur de musca.

Articulus vndecimus est de bis dictionibus. differt.

aliud. non idem. diuersum. t similib⁹. similiter de hijs dictionib⁹ semper t ab eterno q̄modo terminos se sequētes a se rectos habēt cōfundere t distribuere: t quomō ꝓpositiōes ratione ipsoz habēt verificari t exponi. Querit vtrū littera Pe. hisp. de his verbis: differt aliud: non idē t diuersuz sit sufficienter posita. Et vtrum determinatio logicoz de his signis semp t ab eterno sit bene assignata.

¶Pro intellectione huius questionis mote Notandū hec questio duo querit. primo querit vtrū littera pe. hisp. de his dictionib⁹ differt aliud nō idez diuersum sit sufficienter assignata. scōo querit vtrū determinatio logicoz de his signis semp t ab eterno sit bene posita. Pro intellectione prime partis questionis.

Notanduz primo q pe. hispa. in textu de his dictionibus. differt. aliud. non. idem. diuersum quatuor ponit regulas. quarū prima est ista.

Differt aliud diuersuz solū conueniūt veris entib⁹ t veris reb⁹. Dicit em̄. x. metaph. q non ens enti non est idem nec diuersuz. similiter etiā ens non enti nō est idem nec diuersuz. Et. v. metaph. dr q alietas t differētia solū cadūt inter entia existētia. Pro cuius intelligētia notandum q alietas t differentia capit dupl'r. Uno modo ꝓprie: t sic verū est q alietas t differentia solum est inter entia actu in natura existētia. t sic homo differt ab asino. similiter homo est diuersus a lupo. sed hō nō differt a chymera. nec est diuersa ab homine. qz nō est. similiter chymera nō differt nec est diuersa a tragelapho aut hircoceruo. quia nullā illoz est in natura. Scōo alietas t differentia capiunt cōmuniter pro diuersitate aliquozū ad inuicem. non curando an ambo sint in natura vel vnū illoz tantū vel nullū illozū. t sic hō differt a chymera: licz chymera non sit. t sic etiā chymera differt a tragelapho vel hircoceruo. licet nullū sit in natura. ¶Scōa regula quā ponit pe. hisp. in textu est ista. Ablatiuus rectus ab illis verbis differt aliud diuersum mediante ꝓpositione a vel ab: si talis ablatiu⁹ sit distribuibilis

non supueniente aliquo signo talē distributionē impediente. vt socrates differt ab asi
no: iste ablatiuus asino supponit cōfuse distributiue ratione huius verbi differt. Si-
militer hic. iohs est aliud ab asino. similiter hic. iohs est diuersus ab asino. ¶ Sequi-
tur corrollarie q̄ in ista. a socrate differt hō. hō non distribuit. qz non regit ab illo ver
bo differt mediante p̄positione a vel ab. sed supponit determinate. ¶ Sequit corrol-
larie scdo q̄ in ista socrates differt anima rōnali ab asino. anima rōnali nō distribuit
sed supponit determinate. qz non regit ab isto verbo differt mediante p̄positione a vl
ab. ¶ Sequit corrollarie tertio. socrates differt a petro. petro non distribuit. sed sup
ponit singulariter ⁊ discrete. Ratio qz iste terminus petro nō est aptus ad suscipiēdū
distributionē: huius verbi differt. iste em̄ ablatiuus petro est terminus singularis. mō
terminus singularis non potest distribui. ¶ Sequit corrollarie quarto q̄ in ista. socra
tes differt a chymera. iste ablatiuus chymera non distribuit. Rō quia terminus qui
debet distribui debet supponere. mō chymera est terminus fictus. qui sm̄ logicam cō
munem non supponit personaliter: nec distribuit. tamē de illo latius est dictum in fi-
ne tractatus suppositionū. si termini ficti possunt supponere vel non.

Notandum secūdo. Tertia regula quā pe. his. ponit est

ista. Propositio affirmatiua de differt debz exponi copulatiue per tres exponentes.
in quaꝝ prima predicatū predicat de isto qd differt ab alio. in scda idem p̄dicatū p̄-
positionis debz affirmari de eo a quo aliquid differt. tertia negat vnū illoꝝ de alio.
vt hō differt ab asino. sic exponit. hō est. ⁊ omnis asinus est. ⁊ hō non est asinus. sic si-
militer dicat de ista. homo est aliud ab asino. que exponitur sic. homo est. ⁊ omnis asi-
nus est. ⁊ homo non est asinus. ¶ Quarta regula quā ponit pe: his. est ista. Contradi
ctoria p̄pōnis de differt affirmatiua habet exponi contrario modo. exponit em̄ disiun
ctiue ⁊ per contradictorias illaꝝ p̄pōnuz per quas exponebatur p̄pō affirmatiua de
differt. vt patz de ista. nullus hō differt ab asino. exponitur disiunctiue sic. nullus ho-
mo est. vel asinus non est. vel omnis hō est asinus. Ratio. qz sicut se habent exposite
in exponēdo: sic ⁊ exponentes eaꝝ. vt dictū est ante. ¶ Sequit corrollarie primo q̄ in
ista. socrates differt ab omni homine. iste ablatiuus homine no supponit distributiue:
licet sequit hoc verbū differt. Ratio. qz superuenit aliud signū eiusdem virtutis cuz
differt. scz omni. ⁊ per ꝯñs vnum impedit aliud: ⁊ sic iste terminus homine supponit
determinate. Unde logici cōmunes generalr assignant duas regulas quomodo ter
minus cōmunis supponit: sup quē ferunt duo signa eiusdē virtutis se mutuo impediē
tia. Prima regula. quando duo signa eiusdē virtutis ferunt sup aliquo termino cō
muni in p̄pōne non vniuersali: vt in particulari indefinita vel singulari. tunc talis ter-
minꝰ cōmunis sup quo se mutuo impediūt. supponit determinate. patz de ista. socra-
tes differt ab omni homine. iste ablatiuus homine supponit determinate. similiter in
ista. hō differt ab omni asino. iste ablatiuus asino supponit determinate. Secūda
regula. qñ in aliqua p̄pōne vl̄i duo signa distributiua feruntur sup eundē terminū cō
munē: tūc talis terminus communis supponit confuse tm̄. vt patz in ista. om̄is homo
differt ab omni asino. iste ablatiuus asino supponit confuse tantum. Sequit cor-
rollarie q̄ in ista. non bis bibi vinū. iste accusatiuꝰ vinuz non supponit confuse tantū
licet sup eū in p̄pōne vl̄i ferunt duo signa scz bis ⁊ nō. sed supponit distributiue. Rō.
quia ista duo signa nō sūt eiusdē virtutis. qz nō confūdere terminū cōmunē sequē
tē cōfuse distributiue: sz h̄ signū bis: terminū cōmunē sequētē hz cōfūdere cōfuse tm̄.

Notanduz tertio. Secunda pars questionis quesiuit

de istis signis semper ⁊ ab eterno quomodo habent distribuere ⁊ confundere. Pro
quo. Notandū q̄ hoc signum semper capitur duobꝫ modis. Uno modo cathegore-
matice vt quādo ponit a parte predicati. ⁊ sic valz tm̄ sicut sempiternus vt deus est

semper.i.sempiternus.sincathegozema eñ positum a parte p̃dicati est cathegozema vt dicit regula cõmunis logicoz.Scõdo hoc signũ semp capitur sincathegozematice ꝛ cõfcatiue.ꝛ sic dupliciter.Primo vt valz tantũ sicut frequenter.vt cũ dicimus.iste studet semp.i.frequenter:non admittens interruptionẽ in studio suo.non enim omni tempore studendũ est:sed vt frequenter.Vñ ꝛ Seneca in libello de quattuoz virtutibz cardinalib̃ persuadet.Non semp in actu sis:sed animo tuo aliquãdo requiẽ dato. Secũdo semp sincathegozematice sumptũ valz tm̃ sicut omni tempoze.ꝛ sic semper est sincathegozema vniuersale affirmatiuum impurum:ꝛ sic includit oratiõnẽ composituã ex termino communi ꝛ sincathegozemate vniuersali affirmatiuo. Isto modo coꝛrespondet ei actus ꝛ conceptus.actus distribuendi ꝛ conceptus fcandi.quia fcat tempus.Et ponitur talis regula de isto signo semper .Hoc sincathegozema semper positum in ꝓpositione facit eam vl'em ꝛ terminũ inclusum facit supponere confuse distributiue.terminum aũt expꝛesse positum facit stare ꝛ supponere confuse tantum.vt in ista semp hõ fuit.quevalz tm̃.omni tempoze homo fuit.in qua tempoze supponit cõfuse distributiue.ꝛ homo confuse tm̃.ꝛ vlterius ista.omni tempoze homo fuit.resoluit omne tempus est in quo homo fuit. Sequit coꝛrollarie q̃ ista hipporetica est vera.fm positionẽ aꝛist.semper homo fuit.ꝛ tamen nullus homo fuit semper.patet quia ambe eius partes sũt vere.Q̃ prima pars sit vera semper homo fuit.patz.qꝛ homo supponit cõfuse tm̃.modo sub termino supponẽte cõfuse tantũ nõ oportet dare certũ suppositũ.Phice aũt ꝛ fm aꝛist.pbarek sic:gñatiões ꝛ coꝛruptiões sũt ab eterno.sz hõ ẽ gñabilis ꝛ coꝛruptibilis ꝛ p ꝯs semp hõ fuit:motꝰ eñ celi fm aꝛist.viij. phico rũ semp fuit.motꝰ aũt celi ẽ cã gñatõis ꝛ coꝛruptõis reꝝ.Dr eñ.ij.de gñatiõe.Accessus solis ẽ cã gñationis.recessus aũt cã coꝛruptõis.Sz q̃ ista scõa pars sit vera nullꝰ hõ fuit semp pz qꝛ hõ supponit cõfuse distributiue p q̃libet homine.mõ nullus põt dari hõ q̃ fuit semp.Dr eñ pmo celi.oẽ gñabile ẽ coꝛruptibile.hõ aũt ẽ gñabile Dicit eñ.ij.phicoꝛ.hõ gñat hominẽ ꝛ sol.ꝛ p ꝯs hõ est coꝛruptibilis.Et Poꝛphirius dicit q̃ hõ est animal rationale moꝛtale.ꝛ p ꝯs nullus homo fuit semper.

Notãdũ quarto ꝛ vltio q̃ hec dictio eternus vel eternũ capit dupl'r. Uno mõ sicathegozematice.i.cõfcatiue.ꝛ sic vz tm̃ sicut omi tẽpoze ꝛ sic etnũ vt in plurimũ capit in ablõ.vt ab eterno.tm̃ nõ est intelligẽdũ q̃ ab eterno sit aduerbiũ:sz hz simile terminationẽ cũ aduerbio:ꝛ est ab eterno aduerbiũ tẽpoꝛis. Alio mõ eternꝰ vl' eternũ capit cathegozematice ꝛ fcatiue.ꝛ sic eternꝰ vel eternũ vz sicut ens carẽs ꝓncipio ꝛ fine.ꝛ sic deꝰ ꝓprie dr eternꝰ.ꝛ isto mõ fm fidẽ tm̃ vnũ est eternũ.tm̃ fm pbiam mlta sũt etna.fm eñ aꝛist.viij.phicoꝛ.mũdꝰ ẽ eternꝰ. Silr.ij. de gñatiõe dr q̃ gñationes ꝛ coꝛruptiões sũt ab eterno.Silr motus celi ꝛ tpũs fm aꝛisto.dicunt etna.Et dr eternũ q̃si extra terminos.i.ꝓncipiũ ꝛ finẽ.qꝛ eternuz caret ꝓncipio ꝛ fine. De isto aũt sincathegozemate ab eterno vl' eternus:qõ q̃libz capit sincathegozematice logici talẽ dãt regulã.Hoc sincathegozema ab eterno vl' eternꝰ sincathegozematice captũ.ẽ signũ vl'e impuꝛ:terminũ cõem includz cõfudit cõfuse distributiue.terminũ aũt expꝛesse positũ:cõfuse tm̃:vt ab eterno hõ fuit q̃ resoluit sic. ante oẽ instãs ꝛ tempꝰ:ꝛ post oẽ instãs ꝛ tps.sz alij dicũt q̃ vz tm̃ sicut añ oẽm mẽsurã:ꝛ post oẽm mẽsurã hõ fuit.iste terminꝰ instãs vel tps includz supponit confuse distributiue.sz iste terminꝰ hõ cõfuse tm̃. Sequit coꝛrollarie ꝑmo.q̃ sicut dr d isto aduerbio ab eterno vl' eternus.sic dr de isto aduerbio inetnũ.vt ineternũ erũ mũdꝰ.iste terminꝰ mũdꝰ supponit ꝯfuse tm̃. Sequit coꝛrollarie scõo q̃ ista hipporetica copulatiua est ꝑa.ab eterno fuit hõ.ꝛ tm̃ nullꝰ hõ fuit ab eterno.Q̃ ꝑma ps sit vera qꝛ hõ supponit ꝯfuse tm̃.mõ sub termino supponẽte ꝯfuse tm̃:nõ oportz dare certũ suppositũ. Et etiam ideo:qꝛ gñationes ꝛ coꝛruptiones rerum sunt ab eterno.modo homo est gñabilis:ꝛ per ꝯs homies fuerũt ab eterno similiter motꝰ solis est causa gñatiõis

hominū. dr enim. ij: phicoꝝ. homo generat hominē ⁊ sol. ⁊ per ꝯñs homines fuerunt ab eterno. Sed ꝙ secūda pars istiꝰ copulatiue sit vera. scz nullus homo fuit ab eterno. quia omnis hō est generabilis ⁊ tempore incipit. modo generabile est corruptibile. ⁊ qđ tempore incipit tēpore desinit. vt patz. iiij. phicoꝝ. Istis notabilibꝰ sic stātibꝰ ē.

Conclusio responsalis. Determinatio pe. his. de istis

dictionibꝰ differt aliud diuersum. Similiter determinatio logicoruz de istis sincathegorematibꝰ ab eterno ⁊ semp. est sufficienter assignata. Veritas huius conclusionis patet ex notabilibꝰ:

Arguitur primo. Iste dictiones differt aliud diuersum nō distribuūt terminuz immediate sequentem cōfuse distributiue. ꝓbaꝛ̄ quia terminus immediate sequēs hec verba differt aliud diuersuz. est prepositio a vel ab. modo p̄pō non pōt distribui. ꝓbaꝛ̄ quia distributio est multiplicatio termini cōmunis. modo nullum sincathegorema est terminus. partes autē indeclinabiles sunt sincathegoremata. vt ostendit pe. his. in primo tractatu capitulo de verbo. Qꝛ aūt nulluz sincathegorema sit terminus. patet quia terminus est pars ꝓpōis. sincathegorema autē non est se solo pars ꝓpositionis. vt concedunt omnes logici. exquo sincathegoremata non sunt nomina. ¶ Dico verum argumentū concludit ꝙ iste dictiones differt aliud diuersuz distribuūt immediate terminos sequentes q̄ apti nati sunt ad distribuendū. modo p̄positiones nō sunt apte ad distribuendū: sed termini cōmunes recti ab illis dictionibus differt aliud diuersuz mediāte p̄positiōe a vel ab supponūt confuse distributiue.

Arguitur scđo. In ista ꝓpositione: socrates differt ab homine. iste ablatiuus homine non supponit confuse distributiue. ergo. ꝓbaꝛ̄. quia duo signa distributiua impediunt se super isto termino homine. modo qñ duo signa se impediunt super aliquo termino: tunc talis terminus non distribuitur. vt dictum est ante. Sz ꝙ hic duo signa se impediunt. patz. quia ista signa differt ⁊ ab. ⁊ qđlibet illoꝝ habet distribuere. Qꝛ illa p̄positio ab hz distribuere. patz. qꝛ importat carentiam. dicendo. io hannes est ab pecunia. i. sine pecunia. mō dictiōes importantes carentiaz habent distribuere: ¶ Dico veꝝ argumentū concludit ꝙ illa p̄pō a vel abs quando importat carentiā tunc habet distribuere. sed hic in ꝓposito importat distinctionem vel separationem. ⁊ sic argumentum non concludit.

Arguitur tertio. hoc verbū differt non distribuit. ꝓbaꝛ̄. qꝛ si sic maxime ratione negationis incluse. modo differt non includit negationē. ꝓbaꝛ̄. quia alias sequereꝛ̄ ꝙ esset complexū. ꝓbatur. qꝛ illud qđ includit ꝯcationem verbi ⁊ negationē est complexū. modo cōstat ꝙ differt non est complexum. probaꝛ̄ qꝛ illud qđ poniꝛ̄ in predicamēto relationis: non est complexū. sed differt ponitur in p̄dicamento. ergo differt non est complexū. Maior est nota ex prima diuisione antepredicamentali Minor: quia differt ponitur in predicamento relationis: quia differēs dicitur ad idē relatiue. ¶ Dico veruz argumentū concludit ꝙ illud qđ includit ꝯcationē verbi ⁊ negationē formaliter est cōplexum. modo differt includit negationē virtualiter solum. si enim differt includeret negationem formaliter: tunc faceret ꝓpōnez negatiuā: qđ est falsum. hec enim est affirmatiua. socrates differt ab asino. quia resoluitur in affirmatiuam sic. socrates est differens ab asino.

Arguitur quarto. Aliud ab. etiam conueniūt non entibꝰ. ergo prima regula falsa. ꝓbaꝛ̄ añs. chymera est aliud ab homine. igitur aliud etiaz cōuenit non entibꝰ. ꝓbatur añs. Illud qđ non est homo est aliud ab homine. chymera nō est homo. ergo chymera est aliud ab homine. Maior est nota. sicut in simili. asinus non est homo. ergo asinus est aliud ab homine. Minor est nota ꝙ chymera nō est homo chymera enim est ens ymaginatū ex capite virgineo. ventre leonino. ⁊ cauda serpē-

tina. ¶Dico verꝝ argumentū concludit ꝙ alietas aut differentia cōmuniter sumpta bene conuenit non entib⁹.sed alietas ⁊ differentia ꝓprie sumpta solum conuenit veris entib⁹:vt dictū est in notabili primo:

Arguitur quinto:Eternū cathegorematice sumptum non valz tm̄ sicut ens carens principio ⁊ fine,ꝓbat̄ qꝛ sequeret̄ ꝙ anima hominis esset eterna,ꝓbatur. Illud est eternū quod caret principio ⁊ fine. Sed anima hominis caret principio ⁊ fine.ergo: Maior pz ex diffinitiōe eterni.minor patz.qꝛ anima hominis est indiuisibilis:sed in re indiuisibili non est principiū neqꝫ finis vt dicit̄.vi.phicoruz. ¶Dico verꝝ argumentū cōcludit ꝙ anima hominis nō hz principiū quātitatiuū.sed bene habz principiū durationis.qꝛ ipa incepit esse per creationē.⁊ sic eternū est qd̄ caret principio ⁊ fine durationis.

Arguitur sexto.Eternus non est signū vl'e affirmatiuū.ergo notabile tertium non valet,ꝓbat̄ añs:qꝛ sequeret̄ ꝙ iste syllogismus essz bonus in darapti.Eternus est motus.eternus est deus.ergo deus est motus:conclusio falsa.⁊ p̄misse sunt vere.⁊ ambe sunt vl'es affirmatiue.maior valet tm̄.omni tempore est motus.minor valet tm̄.omni tempore est deus. ¶Dico verꝝ argumentū cōcludit ꝙ maior ⁊ minor huius syllogismi sunt vl'es:capiendo eternus sincathegorematice.sz tunc dico ꝙ male cōcluditur.quia est vna regula syllogismoꝝ ꝙ qñ p̄misse sunt de obliq̄s cōclusio debet esse de obliquis.qd̄ non est in ꝓposito.debet ergo sic concludi.ergo in quo tempore est deus.in eodē tempore est motus.⁊ hoc est verꝝ. Si aūt etern⁹ in ambab⁹ p̄missis capit̄ cathegorematice tunc maior ⁊ minor sunt indefinite.

Arguitur septimo.Semp non valet tantū sicut omni tempore.ergo;ꝓbat̄.quia sequeret̄ ꝙ hec esset falsa.socrates studet semp.quā tm̄ cōmuniter cōcedimus de aliquo qui frequentat studiū suū sine interruptione,ꝓbat̄ sequela ꝙ esset falsa.quia semp valet tm̄ sicut omni tempore.modo nō est possibile aliquē omni tempore studere. Vñ ⁊ dixit Seneca. Non semp in actu sis.sed interdum animo tuo requiē dato. ¶Dico verꝝ argumētū cōcludit ꝙ hec est falsa socrates studet semp si semper distribuit pro omni tempore dato ⁊ dabili simpl'r.sed si distribuit pro tempore aliquo certo dato:tunc potest esse vera. Alij aūt dicūt ꝙ in ista socrates studet semper: semper valet tantum sicut frequenter.sed hoc modo semper non valet tantum sicut omni tempore.sed primū est melius.

Arguitur octauo ⁊ vltimo.Semp non est signum vniuersale affirmatiuū.probat̄. Nulla oratio est signū vniuersale affirmatiuū.sed semp equiualz orationi.ergo semper non est signū vl'e affirmatiuū. Maior est nota.qꝛ sincathegorema non est oratio.sed quodlibet sincathegorema est simplex signum. Minor.quia semper valet tantum sicut omni tempore.modo hoc complexū omni tempore est oratio:saltē imperfecta. ¶Dico verꝝ argumentū concludit ꝙ signū vniuersale impurum non est oratio existenter.sed equiualenter.sic ꝙ significatū signi vl'is affirmatiui exprimit̄ oratione quadā licet imperfecta. ¶Sequit̄ corrollarie ex dictis ꝙ differētia est inter non idem ⁊ aliud.qꝛ non idem distribuit datiuū.vt iohs est non idem asino. Sz differt distribuit ablatiuū mediante p̄positione a vel ab. Alia differentia:qꝛ nō idem addit̄ cōuenienter terminis fictis.vt socrates est nō idē a chymera. Sed differt proprie addit̄ terminis significantib⁹ veras res:vt dixit prima regula. ¶Sequitur corrollarie scd̄o ꝙ ꝓpō ratione ly nō idem habz exponi per duas exponentes.primaz videlicz ⁊ scd̄am.recte sicut ratiōe hui⁹ verbi differt vel aliud.vt socrates est non idem chymere.exponitur sic:socrates est ⁊ socrates non est chymera.

Articulus duodecimus ⁊ vltimus est de diffinitione

descensus.eius diuisione:z quomodo sub subiecto z predicato cuiuslibet ꝓpōnis descendendū est. Ratione eīm descensus veritas z falsitas cognoscitur ꝓpositionuz.vt itaqꝫ huius articuli intellectus addiscentibus sit facilis Questio mouet talis Utruz descensus logicalis diffinitio eiusqꝫ diuisio sit sufficienter assignata.

PRo Intellectione huius questionis mote. Notandū est primo q descensus est duplex realis z logicalis. Descensus realis est motus alicuius mobilis a loco superiori ad inferiorez. Et isto modo de descensu loquit Aristo.primo celi z methe oroz. vbi ostendit q omne graue naturaliter descendit deorsuz:quēadmodū oīne leue naturaliter ascendit sursuz. Descensus aūt logicalis est duplex.quidam diuisiuus z quidā arguitiuus. Descensus diuisiuus est processus a genere gñalissimo per differentias oppositas per genera intermedia vsqꝫ ad spēm specialissimā.vt processus a substantia per corporeū z incorporeum:per genera intermedia z eorū differētias vsqꝫ ad hominē dicit descensus diuisiuus:z isto modo de descensu loquitur Porphirius in ysagogis suis.dicens. Descendentē a genere generalissimo vsqꝫ ad spēm specialissimā iubet plato quiescere. Et de istis duob descensib reali z logicali diuisiuo nihil est ad ꝓpositū. Secundus descensus logicalis est arguitiuus z diffinit sic Descensus logicalis arguitiuus est ꝓña formalis in qua arguitur ab aliquo termino cōmuni cōmuniter supponente ad eius inferiora virtute suppositionis:ceteris terminis tam cathegorematicis q̄ sincathegorematicis non determinantib totā ꝓpōnez manentib inuariatis. Pro cuius diffinitionis intellectu notandū est q diffinitū presentz diffinitionis est descensus logicalis arguitiuꝰ.z p hoc excludit descēsus realis z etiā descensus logicalis diuisiuus.de quib non est ad ꝓpositū. Dicit scōo in diffinitione ē ꝓña formalis.z hoc ponit pro genere.vñ ꝓña formalis est cōtra quam simili forma retenta nō dat instantia:mō cōtra descēsuz formalē nō dat instantia:licz cōtra materialē pōt dari instātia:vt dicet inferius. Dicit tertio in qua arguitur ab aliquo termino cōi cōmuniter supponēte.p hoc excludit terminꝰ singularis sub quo nō fit descensus. Rō:qz descēsus dz fieri ad inferiora p quib terminus supponit:modo terminus singularis nō hz inferiꝰ se. Dicit quarto in diffinitiōe virtute suppōnis ad denotandū q descendēdo sub aliq̄ termino cōmuni debemꝰ descendere ad eius inferiora.p quib talis terminꝰ cōis supponit:z non ad inferiora q̄ terminꝰ cōis solū ꝼcat Sequitur corrollarie primo q descendēdo sub subiecto huiꝰ ꝓpōis.hō est animal.nō debemꝰ descendere ad adā añxpm vel Aristo. Rō.qz iste terminꝰ cōis hō nō supponit p adā aristo.z añxpo qz nō fuit:licet ꝼcet ea. Sequit corrollarie scōo q terminꝰ cōmunis hz duplicia singularia quedā in ꝼcando tm:q tm ꝼcat:vt iste terminus hō significat oēs homines siue actu ꝑsentes z viuētes in mūdo z mortuos:z adhuc generandos Impositio eīm termini cōmunis ad ꝼcanduz non est ad vnū certū tempus.vt dicunt grāmatici. Alia singularia habet terminus cōmunis q̄ ꝼcat:z etiā pro quib supponit vt iste terminus cōmunis hō habz iohēm petrū paulū.cū actu existāt in natura. Dicitur quinto in diffinitione ceteris terminis tam cathegorematicis q̄ sincathegorematicis nondeterminantib totā ꝓpōnem manentib inuariatis. Ad denotandā duo ꝑmo q descendendo sub subiecto alicuius ꝓpōis p̄dicatū z copula debent manere inuariata.z econuerso descendendo sub p̄dicato alicuius ꝓpōnis.subiectū z predicatū debent manere inuariabilia z in ꝓpria forma. Secūdo innuitur q descendendo sub subiecto alicuius ꝓpositionis signū z sincathegorema qō ponitur a parte subiecti debet deponi z obmitti. Sed si fit descensus sub predicato non opoꝛtz deponere tale signū vt descēdendo sub subiecto huius ꝓpōnis vīs.omnis hō est animal. deponitur hoc signū omnis.z descenditur sic.ergo iste homo est animal.si sit.vt iohēs est animal petrꝰ est animal. Sz descendēdo sub predicato animal fm logicos cōmunes:tūc nō

deponit hoc signū omnis: qꝛ descendit sic. ergo omnis hō est hoc animal si sit: ſm logicā cōem. Pe. aūt his. tenz vt dictū est in libro suppōniuz. ꝙ p̄dicatū vl'is affirmatiue supponit simpl'r. mō sub termino supponente simpl'r non fit descensus.

Notāduz secundo. ꝙ descensus logicalis arguitiuus

est quadruplex. scz copulatiuus: disiunctiuus: copulatus. ⁊ disiunctus. Descensus copulatiuus est qui fit per ꝓpōnem hippoteticaz copulatiuā: qñ descēdendo sub aliquo termino cōmuni subinfert vna ꝓpō hyppotetica copulatiua cōposita ex omnibꝫ singularibꝫ istius termini cōmunis: sub quo descendit formaliter vel virtual'r. ⁊ attribuitur ꝓprie suppōni confuse distributiue. vt omnis hō est animal: ſm logicos cōmunes descendit sic. ergo iste homo est animal si sit: demonstrando petrū viuentez. ⁊ iste hō est animal si sit. demōstrando paulū viuentē. ⁊ sic de singulis. ſm aūt pe. his. descenditur simpl'r. om̄is hō est animal. ergo petrꝰ est animal. ⁊ paulꝰ est animal: ⁊ sic de singulis ¶ Descensus disiunctiuꝰ est qui fit ꝑ ꝓpōnem hippoteticā disiunctiuā. qñ scz sub aliq̄ termino cōmuni subinfert vna ꝓpō hippotetica disiunctiua: cōposita ex omnibꝫ singularibꝫ istius termini cōmunis sub quo descendit. Et attribuit ꝓprie suppōni determinate. vt hō est animal. ſm logicos cōmunes descendit sic. ergo iste hō est animal si sit vel iste homo est animal si sit: ⁊ sic de alijs. Scdm pe. his. sic. homo est animal. ergo iohānes est animal. paulꝰ est animal. ⁊ sic de alijs: ¶ Descensus copulatus est quādo descendendo sub aliquo termino cōi subinfert vna ꝓpō cathegorica de copulato extremo. hoc est subiecto vel predicato: cōposita ex omnibꝫ singularibꝫ istius termini cōmunis sub quo descēdit formaliter vel virtual'r. Et talis descensus cōuenit suppositioni confuse tm̄: ſm logicos cōmunes vt dicet inferius. vt patz de subiecto huius ꝓpositionis. om̄es apl'i dei sūt. xij. apl'i dei suponit cōfuse tantū: ⁊ descendit sic: ergo ist apl'i dei demōstrando duos. ⁊ isti apl'i dei. demōstrādo duos. siml' sumpti cū alijs sūt xij. ¶ Descensus disiunctus est qñ in descendendo sub aliquo termino cōmuni subinfert vna ꝓpō cathegorica de disiuncto extremo: cōposita ex omnibꝫ singularibꝫ istius termini cōis sub quo descēdit formal'r vel ꝟtualiter. Et talis descēsus disiūctus etiā cōuenit suppōni cōfuse tantū: semꝑ solū duos modos excipiendo. qꝛ tūc sub termino supponente cōfuse tantū: descendit copulatim. vt dicet inferius. Exemplū de descensu disiūcto: vt sub p̄dicato vl'is affirmatiue. ſm logicos cōmunes descēdit disiūctiue. vt om̄is hō est animal. sub animal descendit sic. ergo omnis hō est hoc animal si sit: vl' hoc animal si sit. Licet ſm pe. his. ⁊ peripateticos animal supponit simpliciter. pro termino aūt supponēte simpl'r non fit descensus. Ratio qꝛ descensus fit ad singularia pro quibꝫ terminus supponit. terminus aūt supponēs simpliciter non supponit ꝑ suppositis. sed pro natura cōmuni. vt dictū est in tractatu suppōnum. ¶ Sequit corrollarie ꝙ primus modus vel casus: quādo sub termino supponēte confuse tm̄: descēdit copulatim: est qñ terminus supponit cōfuse tantū. ratione signi vniuersalis: qđ tenet ~~copulatiue~~. vt omnes apostoli dei sunt duodeciz. vt dictū est in exemplo. Secundus modus ⁊ casus est quando terminus supponit confuse tm̄ ratione signi exclusiui tm̄: qđ tenet gratia pluralitatis. vt in ista ꝓpōne. tm̄ quinqꝫ sunt vl'ia. vbi iste terminꝰ vniuersalia supponit confuse tantū: ⁊ sub eo descendit copulatim sic. ergo tantuz quinqꝫ sunt ista vniuersalia demonstrando genus ⁊ spēz. ⁊ ista duo demonstrando alia. similiter sub predicato istius: tantū octo sunt partesorationis.

Notandū tertio. ꝙ quilibet istorū descensuū est duplex

scz formalis ⁊ material'. Formalis dñsus ē qñ sub aliq̄ terio sic dñdit ꝙ sub q̄libz termino eodē mō supponēte consil'i dñsu dñdere est possibile. ⁊ sic dñsus copulatiuꝰ est formalis suppositioni cōfuse distributiue. ⁊ sil'r descensus disiunctiuꝰ est formalis suppositioni determinate. Sed descensus materialis est qñ sub aliquo termino sic de-

scendit q̄ sub termino sic supponente descendere non est possibile. ꝛ sic descensus copulatiuus est materialis suppositioni determinate. Ratio qꝛ aliquando sub termino supponente determinate vt descensus copulatiuꝰ vt in ꝓpone necessaria vt in ista. hō est animal. homo est risibilis. sed aliquando nō valet: vt in ꝓpōnibꝫ contingentibꝫ. vt in ista. hō est albꝫ. qꝛ staret descensuꝫ esse veram ꝛ descendentes falsas in casu possibili: q̄d fieri non pōt. Descensus aūt formalis adhuc est duplex. scz ꝓprius ꝛ improprius. Proprius est quādo descendētes conuertunt cū descensa. ꝛ econuerso. sic q̄ a descensa ad descendentes est ꝓpa bona. ꝛ econuerso a descendentibꝫ ad descensuꝫ ꝓpa bñ valet. Et sic descensus copulatiuus est formalis suppositioni confuse distributiue. qꝛ bene sequit. omnis homo est animal. ergo iste hō est animal si sit: ꝛ iste hō est animal si sit. ꝛ sic de alijs. Et econuerso bene sequit. iste hō est animal si sit. ꝛ iste homo est animal si sit. ꝛ sic de singulis. ergo omnis hō est animal. Similiter descensus disiunctiuꝰ est formalis suppositioni determinate. Sed improprius est q̄n descendentes nō conuertunt cum descensa. sic q̄ a descensa ad descendentes bene valet arguere. sed econuerso a descendentibꝫ ad descensam nō valet. ꝛ sic descensus disiūctiuꝰ est formalis suppositioni cōfuse distributiue. qꝛ sub qualibet termino supponente confuse distributiue possumus descendere disiunctiue formaliꝛ. ex quo copulatiua infert disiunctiuaz sicut vl'e infert particulare. Tamē talis descensus non est ꝓprius suppositioni determinate. qꝛ licet bene sequit. omnis hō currit. ergo iste hō currit si sit. vel iste hō currit si sit. ꝛ sic de alijs. tamē econuerso nō sequit. iste hō currit si sit. vel iste hō currit si sit. ꝛ sic de singulis. ergo omnis hō currit. qꝛ staret descēdentes esse veras ꝛ descēsaz falsaz.

Notāduz quarto ꝛ vltimo logici in summa cōmuniter assignant septē regulas quo sub subiecto ꝛ predicato cuiuslibꝫ ꝓpōnis cathegorice ē descendendū fm diuersaz p̄dicati ꝛ suppōnem. ¶ Prima sub subiecto singularis nec affirmatiue nec negatiue: que est singularis. ex parte vtriuslibꝫ extremi. est descendendū. Rō qꝛ subiectū ꝛ p̄dicatū in singulari affirmatiua ꝛ negatiua. que est singularis ex parte vtriuslibꝫ extremi supponit singulariter ꝛ discrete. mō sub termino singulari nō pōt fieri descensus. Exemplū de singulari affirmatiua: vt iohēs est iste hō. de singulari negatiua. iohēs nō est iste homo. Dico notāter in regula que est singularis ex parte vtriuslibꝫ extremi. qꝛ si aliqua ꝓpō esset singularis solū ex parte subiecti ꝛ non predicati tunc sub p̄dicato posset fieri descensus. vt in ista. iohēs est homo. sub predicato hō descendit disiunctiue. Similiter in ista. iohēs nō est asinus. sub predicato asinus descenditur copulatiue. ¶ Secūda regula. Sub subiecto vniuersalis affirmatiue descenditur copulatiue: quia supponit confuse distributiue. sed sub predicato descendit disiunctim. qꝛ supponit confuse scōm logicā comunē. licet scōm petrū hispanū supponit simpliciter ꝛ sub eo non fit descēsus: ¶ Tertia regula. Sub subiecto vl'is negatiue ꝛ etiā predicato descenditur copulatiue. Ratio qꝛ vtrunqꝫ supponit confuse distributiue. modo sub termino supponēte confuse distributiue fit descēsus copulatiuus. ¶ Quarta regula. Sub subiecto et predicato particularis vel etiā indefinite affirmatiue descendit disiunctiue. Ratio qꝛ vtrūqꝫ supponit determinate. mō sub termino supponēte determinate fit descensus disiunctiuꝰ. Exemplū de particulari affirmatiua. vt quidā hō est animal. Exēpluz de indefinita affirmatiua. vt homo est anial. ¶ Quinta regula. Sub subiecto particularis vel indefinite negatiue descendit disiunctiue. sub predicato aūt confuse distributiue. Ratio qꝛ subiectū supponit determinate ꝛ predicatū confuse distributiue. Exemplū de particulari negatiua. quidaz homo non est asinus: De indefinita negatiua homo non est asinus. ¶ Sexta regula. Sub subiecto vl'is affirmatiue collectiue descenditur copulatiue: sub predicato aūt disiunctiue. vt patet in ista. omnes apostoli dei sunt duodecim. Ratio quia subiectum supponit confuse tm

predicatum determinate. ¶Septima regula. Sub subiecto exclusiue affirmatiue in qua signū exclusiuum tenet gratia alietatis descendit sub subiecto disiunctim ⁊ sub predicato descēdit copulatiue. vt in ista. tm̄ hō est animal. Ratio qꝛ in ea subiectū supponit cōfuse tantū ⁊ p̄dicatū confuse distributiue. Est em̄ regula cōmunis in logica. hoc signū exclusiuū tantū gratia alietatis tentū habꝫ oppositā vim confundendi cū isto signo om̄is distributiue tento. ⁊ qꝛ omnis distributiue tentū confundit subiectū cōfuse distributiue. ⁊ predicatū confuse tantū: ſm logicā cōem. ergo hoc signū exclusiuū tm̄ quādo tenet gratia alietatis confundit subiectū confuse tm̄. ⁊ predicatū cōfuse distributiue ¶Octaua regula ⁊ vltima: sub subiecto ꝓpōnis exclusiue in qua signuꝫ exclusiuū tenet gratia pluralitatis descendit disiunctiue qꝛ eius subiectū supponit determinate ⁊ sub p̄dicato descendit copulatim. vt in ista tantū quinqꝫ sūt vl'ia. Ratio qꝛ signū exclusiuuꝫ tentū gratia pluralitatis habꝫ oppositaꝫ vim cōfundendi cum signo vl'i collectiue tento. Constat aūt ꝙ signū vl'e collectiue tentū. subiectū confundit confuse tm̄. ⁊ p̄dicatū pmittit stare determinate. ⁊ per ꝯn̄s signū exclusiuū gratia pluralitatis tentū habet oppositā vim ⁊ pmittit subiectū stare determinate: p̄dicatū aūt coufūdit confuse ~~distributiue~~. Istis notabilibꝫ sic stantibꝫ est.

Conclusio responsalis. diffinitio descēsus ⁊ eius similiter diuisio a logicis est bene ⁊ sufficienter assignata. Ueritas huius cōclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilibꝫ.

Arguitur primo. plures sunt descēsus q̄ꝫ quattuor. ꝓbat. qꝛ aliquis est descēsus ꝯditionatus. qꝛ logici cōes dicūt ꝙ sub termino supponēte in ꝓpōne affirmatiua descendit cōditionatim. ¶Dico ꝙ logici dicētes ꝙ sub termino supponēte in ꝓpōne affirmatiua descendit copulatim non volūt dicere ꝙ descensus conditionatus esset specialis descensus vltra istos quattuor in notabili secūdo positos. sed volūt dicere ꝙ descendere cōditionatim est in descendētibꝫ addere istam particulaꝫ si sit. ⁊ addit. vt dicet. solum in affirmatiuis.

Arguitur secūdo. descensus arguitiuus p̄supponit impossibile. igit. ꝓbat. quia p̄supponit ꝙ om̄ia singularia deberēt numerari ⁊ induci: vt patebit ex diffinitione descēsus. sed hoc est impossibile. ꝓbat. qꝛ singularia sunt infinita. vt dicit Porphiriꝰ in ysagogis suis. dicens. Singularia sūt infinita. igit sunt relinquenda ab arte qꝛ infinitū non pōt numerari nec pertransiri. vt d̄r p̄mo posterioꝝ. ⁊ sexto phicorū. ⁊ per ꝯn̄s descensus p̄supponit quoddam falsuꝫ. ¶Dico veꝝ argumentū concludit ꝙ nō est possibile omnia singularia enumerari formal'r ⁊ expresse. implicite tamē numerant in hac particula. cū dicit. ⁊ sic de singulis.

Arguitur tertio. Descensus non est ꝯn̄a formalis. ꝓbat. in ꝯn̄a formali non est possibile an̄s veꝝ esse sine ꝯn̄te. sꝫ in descensu descensa est vera ⁊ descendentes false. igit. ꝓbat minor. qꝛ hec est vera. omnis hō est animal. est em̄ necessaria: ⁊ est in p̄mo modo p etats. vt d̄r p̄mo posterioꝝ. tn̄ eius descendentes sūt false. vt adam est animal. antixp̄s est animal. aristo. est animal. ¶Dico veꝝ argumentuꝫ cōcluderet si in descendendo sub aliquo termino fieret descensus ad singularia in ſcādo tm̄. sed descensus debet fieri ad singularia in ſcando ⁊ supponendo simul. Adam aūt antixp̄s ⁊ noe solum sunt singularia in ſcando huiꝰ termini cōmunis homo.

Arguitur quarto. Sub termino singulari fit descensus. ꝓbat terminus singularis habꝫ inferius se. ergo sub eo fit descensus. tenet ꝯn̄a qꝛ descensus fit ad inferiora. An̄s ꝓbat. qꝛ iohs est terminus singularis. ⁊ habꝫ inferius se. vt albꝫ iohs. niger iohs. est inferius ad hoc qđ est iohs. terminꝰ em̄ sumptus cū additione est inferior ad seip̄m captū sine additione. vt dicit regula cōmunis logice. ¶Dico verum argumentū cōcludit ꝙ albꝫ iohs. niger iohs. est inferiꝰ ad hoc ꝙ est iohs. acci-

dentaliter tm̄: sz nō essentialr. ⁊ sic argumētū nō cōcludit. ⁊ etiā alb⁹ iohs. niger iohs est inferius ad hoc qd̄ est iohs materialr: sz nō formalr. qz iohs nō distinguit formaliter ⁊ essentialr in albū ⁊ nigrū iohem. sed materialiter ⁊ accidentaliter.

Arguitur quinto. sub termino supponēte cōfuse nō fit descensus igit determinatio nō valz. pbat de subiecto hui⁹ ꝓpōis. oīs sol lucz: hoc subiectū sol supponit cōfuse distributiue rōne hui⁹ signi om̄is. ⁊ tn̄ sub eo nō descēdit copulatiue. pbat. oīs descēsus copulatiu⁹ fit ad mlta supposita. sz sol nō hz multa supposita. quia tm̄ est vn⁹ sol. ¶ Dico vez argumētū cōcludit q licz iste termin⁹ cōis sol nō hz mlta supposita actu: tn̄ aptitudine. ¶ Sequit corrollarie q descēdēdo sb termino hn̄te tm̄ vnū suppositū debēt enumerari plura singularia: nō q essēt plura: sz ꝓpter formalitatē descensus. vt patz de subiecto hui⁹ ꝓpōnis: om̄is sol lucet. Alij tamē logici solū enumerant vnū singulare. ⁊ descendūt sic. om̄is sol lucet. ergo iste sol lucet si sit: ⁊ nō sunt plura talia. tn̄ formali⁹ est enumerare plura singularia ꝓpter formalitatez descensus.

Arguitur sexto. sub termino supponēte cōfuse distributiue non fit descensus ad singularia sua. pbat in nulla ꝯn̄a bona ex necessario sequitur contingēs. sz si sub subiecto vlis affirmatiue fieret descēsus ad singularia: ex necessario seq̄ret cōtingens. igit. Maior est vnū principiū in logica. cōsequens em̄ in ꝯn̄a bona dz esse d̄ intellectu añtis. vt dicet in cōsequētijs. Cōstat aūt q cōtingēs nō est de intellectu necessarij. Minor pz. qz hec est necessaria. om̄is hō est animal. gen⁹ em̄ in ea p̄dicat de sua spē: ⁊ oīs talis est necessaria. vt dr primo posterioꝝ. ⁊ tn̄ si descenderet sic. iohs est aīal. petr⁹ ē aīal ⁊ sic d̄ alijs. oēs iste sūt ꝯtingētes. pbat qz subiecta in eis supponūt ꝑ re corruptibili. mō om̄is ꝓpō in qua subiecta supponūt ꝑ re corruptibili ē cōtingēs. Dico vez argumentū cōcluderet si descensus sub termino cōi supponēte cōfuse distributiue deberet fieri ꝑ singularia: determinata: sz dz fieri ꝑ singularia vaga. dicēdo. ergo iste homo est animal si sit. ⁊ iste hō est animal si sit. ⁊ sic de alijs.

Arguitur septimo. Etiā descendēdo ꝑ singularia vaga descēsus nō valz. pbat. qz eque bn̄ ex necessario sequeret cōtingēs. qz in singularib⁹ ꝓpōnib⁹ in quib⁹ subijcit indiuiduū ⁊ singulare vagū etiā subiectū supponit pro re corruptibili. mō vt dictū est. ꝓpositio in qua subiectū supponit pro re corruptibili est cōtingens.

Dico vez argumentū concludit q ꝓpō in cui⁹ subiecto ponit indiuiduū vagum qd̄ talis est contingens sm̄ se. tamē ratione alicuius additi necessitat ⁊ necessaria fit ⁊ sic ista. iste homo currit si sit. est necessaria aliquo modo. Dicit em̄ primo pier. Omne qd̄ est. interim q est. necesse est ipsum esse.

Arguitur octauo ⁊ vltimo. In descendentib⁹ nō est necesse addere illā clausulā si sit. pbat. vel ergo deberet addi in om̄ib⁹ ꝓpōib⁹. vel solū in aliquib⁹. Nō in omnib⁹ qz in negatiuis nō. vt cōmunit logici dicūt. Nō etiā in aliquib⁹. qz non videt rō quare in ꝓpōnib⁹ adderet affirmatiuis. ⁊ in negatiuis nō. Dicendū q illa clausula si sit: solū addit in affirmatiuis. Rō p̄ma: qz illa clausula si sit. vel si fuit. vel si erit. aliquid ponit. ⁊ importat existētiā ⁊ constantiā rei. sz negatiua nihil ponit. Scd̄a rō q̄re addit in affirmatiuis tm̄. qz si nō adderet in affirmatiuis. tūc ex necessario seq̄ret cōtingēs qd̄ nūq̄z dz accidere in ꝯsequētia bona ⁊ formali. hec em̄ est necessaria om̄is hō est animal. ⁊ si descenderē sic. ergo socrates est animal. ⁊ petrus est animal ⁊ sic de alijs. om̄es sūt cōtingētes. sz si descēdo sic. ergo iste hō est animal si sit. tunc in descēdētib⁹ sc̄at necessitas. qz oē qd̄ est interiz q est necesse est ip̄m eē. Sequit corrollarie p̄mo. q Descēdere est in cōsequētia formali sub aliquo termino cōi cōiter supponente ad eius inferiora v̄tute suppōnis omnia singularia subinferre: ceteris terminis tā cathegorematicis q̄z sincathegorematicis nō determinantib⁹ totā ꝓpōnem manētib⁹ inuariatis. Sequit corrollarie secundo q in quolibet descensu necesse est addere illam particulam. ⁊ sic de singulis. in quo supposita ⁊ singularia non omnia

expressa enumerantur. Non est ergo vna dictio: z sic de singulis. sed sunt quattuor: z hoc totum: z sic de singulis. non est ꝓpositio. sed ponit loco ꝓpōnis: z intellectus hoc complexum formar z concipit vnam ꝓpositionē. recte sicut in simili, cum dicitur: es nu probus. z alter dicit ita. ly ita non est oratio perfecta. sed tamen aliquis cōcipit perfecte ratione intellectus subintelligētis. z valet tantuz. ita ego sum probus. sic similiter est in ꝓposito. Sequitur corollarie vltimo. q Hugo z alij logici descendendo primo premittunt antiquū medium: z postea descendunt. Unde Antiquus medium est vna propositio cathegorica de est tertio adiacente: cuius subiectum est pronomen demonstratiuū primitiuū pluralis numeri: demōstrans supposita termini sub quo descēdit. z predicatum eiusdem ꝓpōnis est terminus sub quo descendit sumptus in plurali numero cū signo vniuersali collectiuo. vt isti sunt omnes homines.

Circa tractatum cōsequentiarū queritur primo Utrū diffinitio cōsequētie z eius diuisio quam autor ponit in textu vna cum notabilibus sit sufficienter assignata.

Pro intelligentia huius questiōis mote hec questio tria querit. primo querit. vtr diffinitio consequentie que cōmuniter assignatur sit bene posita. Cōsequentia est oratio habens antecedēs z consequēs cum nota illationis illatiue tenta. Secundo querit vtrum diuisio consequentie in consequentiam bonam z malaz. in formalē z materialem. similiter in simpliciter bonā: z nunc bonā. sit bene posita. Vltimo querit vtruz notabilia que autor premittit ante regulas sint sufficienter assignata: Pro intellectiōe itaqz partis prime.

Notandū primo q tractatus iste consequentiarū communiter ascribitur petro hispano. tamen ꝑm veritatem non est pe. hisp. vt patet ex processu eius z declaratione regulaz. quarum plures sunt contra determinationē peripateticam: vt dicet Tamen iuxta Senecā sentiendū est in libello de quattuor virtutibꝫ cardinalibꝫ Non quis sed quid dicat attende In scientia itaqz consequentiaruz ꝓmuz z principale ad qō omnia reducunt est consequentia. Unde z recte consequētia pro subiecto huius scientie assignat attributionis. Propria aūt passio eius est inferre consequēs ex aūte. vel esse illatiuū cōsequentis ex aūte. Pro diffinitione itaqz cōsequētie intelligeo da Notandum q cōsequētia capit dupliciter. vno modo formaliter secundo modo materialiter. Formaliter. consequentia est habitudo consequentis. ad antecedens. z isto modo non capitur hic. Ratio. quia consequentia debet esse propositio: mō habitudo consequentis ad antecedens non est ꝓpositio: Consequentia aūt materialiter est oratio habēs aūs z cōsequēs cum nota illationis illatiue tenta. Pro cuius diffinitionis intellectu. Sciendū q diffinitū presentis diffinitionis est cōsequētia logicalis. Dicit aūt ꝓna a cōsequēdo. qz in ea ꝓns sequit ex aūte. Pro genere aūt in diffinitione ponit ozō. Est aūt cōsequentia oratio hipotetica rōnalis. vt hō currit. ergo hō mouet. Dicit secōo hūs aūs z cōsequēs. scz aliquando expresse aliquādo implicite. Expresse quādo scz aūs z cōsequens formaliter z expresse ponunt. vt hō est ergo animal est: Aliquādo aūt implicite qñ aūs z cōsequēs nō expresse ponunt sed in aliquo includunt. vt sole oriente dies fit. que est consequentia formalis. z tamē in ea non ponit antecedens expresse. quia isti duo ablatiui absolute positi. sole oriente. non sunt antecedens. aūs enim est ꝓpositio. sed sole oriente non est propositio. Unde est regula apud logicos q ablatiui positi in designatiōe cōsequētie faciūt cōsequētiaz z ꝓpōnem hipotetica. z resoluunt tribꝫ modis. p dum. per si. z quia. versus. Per duz per si per quia iure resolu. Ablatiuus habet qui rectore caret. Dicitur enim in diffinitione cū nota illationis. quia si aūs z cōsequēs nō tūgerent p notā illatiōis: talis ozō

nō esset ꝓña. Ratio quia nota illationis vel signū illatiuū in ꝓña habz se sicut forma mō non existente forma in re. res ipa non habz esse. Dicit em ꝑmo phicoꝝ. Forma ē que dat esse rei. ¶ Note aūt illationis dicunt ille cōiunctiones: ergo. ideo. igit. si. & similes. que denotant ꝓñs sequi formaliꝫ ex añte. Debz aūt talis nota illationis capi illatiue. Tunc aūt tenet illatiue quādo denotat ꝓñs sequi ex antecedente. ¶ Sequit corrollarie ꝑmo. quādo nota ꝓñte negatur: tunc signū illatiuū nō tenet illatiue. Ratio qz destructa forma destruit esse rei. & sic quādo negatio negat notā illationis tūc destruit eā: & per cōsequēs tunc non est ꝓña. ¶ Sequit corrollarie secundo. q mala ꝓña non est consequētia: qz in ea nota illationis nō tenetur illatiue. vt si homo currit: asinus currit.

Notandū secundo q Consequentia est duplex. bona & mala.

Consequētia mala est oratio ad modū ꝓñe bene formata: cui tamē non competit vera ratio ꝓñe: & illud qō est de essentia cōsequētie. videlicz necessaria habitudo consequentis ad añs. vt si homo currit. asinus currit. Necessaria aūt habitudo vt sequela ꝓñtis ad añs cōsistit in isto q impossibile est añs esse verꝫ sine consequēte. Cōsequentia aūt bona est cōsequētia cui cōuenit illud qō est de essentia cōsequētie: videlicet sequela ꝓñtis ex añte. vt si homo currit hō mouet. similiter hic. si asinus volat asinus habz pennas. in his em impossibile est añs esse verꝫ sine ꝓñte. ¶ Sequit corrollarie q diuisio cōsequētie in cōsequētiā bonam & malā: nō est diuisio gñis in suas species. sed est diuisio analogi in sua analogata. In qua diuisione non oportet q diuisiuꝫ vere predicetur de ambob membris dividentib. vt patz de diuisione qua homo dividitur in hominē viuū & in hominē pictū: Sic & in ꝓposito diuisiuꝫ ꝓña solū predicat de cōsequētia bona & non mala. Analogum em per se positū stat & accipit ꝑ fcato fa mosiori & principali. Duplex aūt est ꝓña bona. scz formalis & materialis. ¶ Consequētia formalis est contra quā simili forma retenta non dat instantia. vt est cōsequētia in barbara vel in darij. ¶ Sequit corrollarie q cōsequētia non dicit formalis qz haberet formā. qz sic cōsequētia materialis etiā esset formalis: eo q cōsequētia materialis etiā habz formā. Sed ōz formalis. qz simili forma retenta contra eā non dat instantia. Consequētia aūt materialis est: cōtra quā simili forma retenta dat instātia vt ꝓña q̄ arguit ab inferiori ad superꝰ. vt hō currit. g̃ aīal currit ꝑtra quā sic dabo instantiā. hō currit. ergo asinus currit. vt dicet inferius. ¶ Et aūt cognoscat quomodo debet dari instantia cōtra aliquā ꝓñam. Notandū q quattuoꝝ sunt de forma consequētie. Primū est eadem qualitas. & ergo arguēdo sic. homo currit. ergo animal currit. & nullus hō currit. ergo nullus asinus currit. non est eadez rō. quia in prima ꝓña est qualitas affirmatiua & ꝓpōnes sunt affirmatiue. in scōa aūt est qualitas negatiua & ꝓpōes sunt negatiue. ¶ Scōm qō est de forma cōsequētie est eadē quantitas. sic q ꝓpōes debent esse eiusdē q̄ntitatis. & ergo hic non est similis forma: homo currit. ergo animal currit. cū ista: omnis homo currit. ergo omnis asinus currit. Rō. qz in prima cōsequētia ꝓpones sunt indefinite. in scōa sunt vniuersales. ¶ Tertiū qō requirit ad cōsequētiā formalē. & qō est de forma cōsequētie est cōsimilis acceptio terminoꝝ quo ad ꝓprietates logicales. & ergo hic non est similis forma. homo currit. ergo animal currit. cū ista. homo est mortuus. ergo animal est mortuū. Rō qz in ꝑma ꝓsequētia termini nō ampliant. in secūda aūt termini ampliant rōne participij mortuus qō ampliat terminū ꝑcedentē ꝑ illo qō est vel fuit. ¶ Quartū qō est de forma ꝓñe & qō requirit ad cōsequentiā formalē. est idem situs & ordo terminoꝝ. id est quot termini specifice distincti ponunt in vna ꝓña. tot etiā debent poni in alia. & ergo hec cōsequētia nō est formalis. hō currit. ergo animal currit. cū ista. homo currit. ergo asinus currit. Ratio qz in scōa ꝓña ponunt quattuoꝝ termini specifice distincti. in prima aūt so-

ū tres. ¶ Ad cognoscendū aūt que ꝓña sit formalis. ⁊ q̄ materialis. est regula attendenda. Si aliquis vult cognoscere si aliqua ꝓña est materialis vel formalis: dz formare oratiōnē ad modū cōsequētie cū illa ꝓña quā vult cognoscere esse materialez vel formalē. hoc est ꝙ añs ⁊ ꝓñs illius orationis ad modū ꝓñe formate sint eiusdem quantitatis ⁊ qualitatis cū priori cōsequētia. ⁊ ꝙ termini in eis aceipiant eodem mō sicut in priori ꝓsequētia: quo ad ampliationē. appellationē. restrictionē. ⁊ ꝙ in tali oratione ad modū cōsequētie formate ponant tot termini specifice distincti sicut in consequētia bona. ⁊ eodē mō quo ad subiectū ⁊ p̄dicatū. ⁊ si tunc talis oratio ad modum ꝓñe formata fuerit bona ꝓña. signū est ꝙ prior cōsequentia fuerit formalis: eo ꝙ non habet instantiā simili forma retenta. Si autez non fuerit bona: signū est ꝙ prior ꝓña fuit materialis. eo ꝙ ipsa habet instantiam: vt patet de ista ꝓña. homo currit. ergo animal currit. que est materialis. qz habz instantiam p istā. hō currit. igitur asinus currit que est mala cōsequētia. ⁊ tamē est similis forma.

Notandū tertio Autor in tertu antequā regulas ponit octo notabilia ostendit. Primū ꝙ ꝓña capit dupl'r. Uno mō cōmuniter ꝓut etiā extēdit se ad consequentiā malaz. Et sic cōsequētia est oratio continēs ⁊ denotans sequelam vnius ex altero. ⁊ isto mō cōmuniter capit cōsequēt ia quādo aliqua cōsequētia mala ꝓponit. dicimus. nego ꝓñam. Scōo ꝓña capit ꝓprie: ⁊ sic cōsequētia est oratio habēs añs ⁊ ꝓñs cū nota illationis illative tenta. vt dictū est Notabile secōm est ꝙ Añs est ꝓpositio in qua ꝓña bona p̄cedit notā illationis: Et dicit añs ab antecedendo. quia antecedit ꝓñs. antecedens enim habet se vt causa. mō causa p̄cedit effectū. Consequēs aūt dicit ꝓpō que sequit notam illationis. Et dz ꝓñs a cōsequēdo. ꝓñs em habz se vt effectus. modo effectus sequit suā causaz. Nota aūt illatiōis vel signū illatiuū est coniunctio vel aduerbiū denotans sequelā vnius ꝓpōis ex alia: vt ꝓñis ex añte. Tertiū notabile est Nō est idem dicere. cōcedere cōsequētiā: concedere cōsequēs. Ratio qz si essent idē quicqd cōueniret vni etiā cōueniret alteri. Constat aūt ꝙ aliquid cōuenit cōsequētie: qđ tamē nō conuenit cōsequēti. patet qz aliquādo ꝓñs est concedendū: qz est verū. mō verū est cōcedendū. ⁊ tñ ꝓña est neganda. vt posito ꝙ socrates ⁊ plato sedeāt: tunc hec est vera. plato sedet. tamē ista consequētia est neganda socrates sedet. ergo plato sedet. Similiter aliquādo ꝓña est cōcedenda ⁊ cōsequens negandū: ⁊ etiā añs. vt si asinus volat. asinus habz pennas. que est bona cōsequētia. eo ꝙ consequēs est de intellectu antecedentis. ⁊ tñ tam añs q̄z cōsequēs sūt falsa. Notabile quartū est hoc ꝙ ad bonitatem cōsequentie requirit ꝙ antecedens non potest esse vez sine ꝓñte. quādocūq; itaq; añs est verum ⁊ cōsequēs falsum ꝓña nō valet. quia ex vero non sequit falsum. vt dz. ij. prioz. Ratio aūt istius quare ex vero nihil sequitur nisi verū: licet ex falso potest sequi vez: dicek inferius. Sequit corrollarie ꝓmo hec cōsequētia nō valet simpliciter ⁊ sine constātia. omnis homo est animal. ergo tu es animal. qz ex necessario sequerek contingens. sed ista ꝓña bene valet omnis homo est animal. ⁊ tu es homo. ergo tu es animal. ⁊ tunc ex necessario nō sequit contingens. quia omne qđ est. interim qđ est: necesse est ipsum esse. Sequit corrollarie scōo ꝙ hec cōsequentia non bene valet. tu es hō. ergo tu es colorat⁹. loquēdo quo ad essentias rerū: hoc em tu es colorat⁹ non est de essentia hominis. color enim est accñs hominis Sequit corrollarie tertio ꝙ hec cōsequentia non vz. deus est. ergo celum est. patet quia añs potest esse vez sine consequente. immo antecedens aliquando fuit verus sine consequente. deus enim fuit ab eterno ⁊ celum non fuit ab eterno.

Notandū quarto ⁊ vltimo. Quintū notabile quod au ctor ponit est hoc. ꝙ ad bonitatē ꝓñe non sufficit absolute ꝙ in nullo casu possibili añs

pōt esse verꝝ sine cōsequente. patꝫ qꝛ ista cōsequētia est mala. nulla est ꝓpositio negatiue: ergo aliqua ꝓpō est negatiua. Rō qꝛ hec cōsequētia implicat cōtradictoria copulatiue. modo omnis ꝓpō implicans contradictoria copulatiue est falsa. licet ꝓpō composita ex cōtradictorijs disiunctiue est vera ⁊ necessaria. vt nullus hō est asinus. vel homo est asinꝰ. Cōstat aūt ꝙ in casu possibili añs potest esse verꝝ sine ꝯñte. Añs em̄ nunq̄ꝫ est verꝝ. qꝛ falsificat seipsuꝫ. ꝑcat enim ꝙ nulla ꝓpō est negatiua. hoc est falsum. qꝛ ipsamet est negatiua. mō omnis ꝓpō q̄ falsificat seipsam est falsa. qꝛ est insolubilis. ⁊ omnis talis est falsa. Sextū notabile est hoc: om̄is ꝯña est bona q̄ sic se habꝫ ꝙ qualitercūq̄ꝫ est ꝑcabile ꝑ añs. impossibile ē aliter esse. quin ita sit sicut ꝑcat ꝑ ꝯñs. vt hec est ꝯña bona: homo currit. ergo animal currit. añs homo currit ꝑcat hominē currentē. sꝫ ꝯñs animal currit ꝑcat animal currēs. mō impossibile est aliter esse si homo currit quin etiā animal currit. Sequit̄ corrollarie ꝙ ꝓpōnes presertim in ꝯña aliqua ꝑcant esse de preterito. significant de futuro. ꝑcant fore de possibili. ꝑcant posse esse vel possibile fieri. Septimū notabile. consequentia est duplex. q̄dam est ꝯña simpliciter bona. ⁊ q̄dam est ꝯña vt nunc bona. Cōsequētia simpliciter bona est in qua ꝯñs est de intellectu antecedentis. ⁊ est in qua añs nūq̄ꝫ potest esse verum sine ꝯñte Sed ꝯña vt nūc bona. est in qua añs nō potest esse verꝝ sine ꝯñte ꝑ certo tempore. vt hō sedet. ergo baculus stat in angulo. posito ꝙ ita sit in re. sꝫ ꝙ homo sedet. ⁊ ꝙ etiā baculus stat in angulo. Sequit̄ corrollarie ꝙ diuisio ꝯñe in ꝯñam simpliciter bonā ⁊ vt nūc bonā. non est diuisio generis in spēs. sed est diuisio analogi in sua analogata. Octauū notabile ⁊ vltimū ꝙ ꝯña bona est duplex: quedā materialis. ⁊ quedam formalis. ⁊ de ip̄a diuisione satis dictū est in notabili secūdo. Sequit̄ corrollarie scd̄o ꝙ omnis syllogismus siue de medio cōmuni. vt omne animal est substantia. om̄is hō est animal. ergo omnis homo est substātia. est ꝯña formalis. Similiter omnis syllogismus expositorius est ꝯña formalis. vt hic hoc currit. ⁊ hoc est homo. igit̄ hō curtit. Similiter conuersio simplex ⁊ ꝑ accidens est ꝯña formalis. Similiter omne argumentū ab inducentibꝫ ad inductam addendo illaꝫ particulā. ⁊ sic de singulis Silr̄ om̄e argumentū ab exponētibꝫ ad expositā. ⁊ ecōuerso. Silr̄ argumētū a tota copulatiua ad alterā eiꝰ partē. Silr̄ argumentum a tota disiūctiua cuꝫ destructione vniꝰ partꝫ ad alterā partē. Silr̄ omne argumentū quo arguitur ab eodē ad ideꝫ est ꝯña formalis. De his aūt cōsequētijs ⁊ modis arguēdi patebit in regulis sequētibꝫ. Istis notabilibꝫ sic stantibꝫ est.

Conclusio responsalis. Diffinitio cōsequentie ⁊ eius

diuisio cum notabilibꝫ octo in littera positis est sufficienter assignata. Veritas huius conclusionis patet ex notabilibꝫ adductis in corpore questionis.

Arguitur primo. Cōsequētia non est diffinibilis: igit̄. ꝓbat̄ añs. Nullū cōplexū est diffinibile: sꝫ ꝯña est quoddā complexū. ergo. Maior. qꝛ diffinitio est vniuersaliuꝫ. qꝛ ꝑm Boetiū in libro diffinitionū sola spēs diffinit̄. minor. qꝛ ꝯña ē orō hippotetica: mō orō hippotetica cōponitur ex cathegoricis. Dico verꝝ argumētū concludit ꝙ nullum complexum est diffinibile vt diffinibile ꝓpinquuꝫ: sed bene vt diffinibile remotum. ꝯña aūt. vt diffinitur. est quoddam simplex. vt est diffinibile propinquuꝫ. licet vt diffinibile remotum est bene complexum.

Arguitur secundo. Consequentia non est oratio. ꝓbat̄ añs. quia hic est consequentia in darij. Omne animal est substātia. homo est animal. ergo homo est substantia. Et tamē non est oratio. ꝓbat̄. quia non est vna oratio. ergo non est oratio. tenet cōsequentia. qꝛ idem est dicere. oratio ⁊ vna oratio. sicut idem est dicere homo ⁊ vnus homo. vt dicitur quarto metaphice. Sed antecedens patet qꝛ hic sunt tres orationes. maior minor ⁊ conclusio. Dico verum argumentū concludit ꝙ consequentia non est oratio simpliciter vna. sꝫ sufficit ꝙ est aggregatione vna. quē

admoduz sonus pluriũ clamantiũ nõ est vnus sonus simpliciter. sz vnꝰ aggregatiue.

Arguitur tertio. Consequẽtia non est orõ. pbat̃ omnis oratio aut est affirmatiua aut negatiua. sed ꝯña nec est orõ affirmatiua nec negatiua: Qꝛ conseqnentia non sit oratio affirmatiua pbatur. sequit̃ bene. aliqua ꝯña est negatiua vt illa. nullũ animal currit. ergo nullus homo currit. ergo aliqua cõsequẽtia est ꝓpositio negatiua. tenet ꝯña ab inferiori ad superius. consequentia em̃ est inferius. ⁊ ꝓpositio superius. quia sequit̃ bene. hoc est consequentia. ergo hoc est ꝓpõ. ⁊ ecõuerso. Sz ꝙ consequentia non sit ꝓpõ negatiua. quia in ꝓpõne negatiua copula negat̃. sed in cõsequẽtia copula non negatur: quia alias non teneret̃ illatiue. ¶ Dico verum argumẽtum concludit. ꝙ omnis ꝯña est ꝓpõ affirmatiua. ⁊ consequentia ab inferiori ad superius bene valet. dũmodo non variatur determinatio. modo aliter affirmatiuum ⁊ negatiuuz determinant ꝓpõnem: ⁊ aliter determinant cõsequentiã. ꝓpõ enim d̃r negatiua ratione copule negate: sed ꝯña dicitur negatiua ratione cõsequentis quãdo ꝯñs est ꝓpõ negatiua. ⁊ sic argumentum non concludit.

Arguitur quarto. Consequẽtia non est ꝓpõ hippotetica. igit̃. pbatur. Om̃is ꝓpositio hippotetica cõtinet duas cathegoricas ad minus. sed dat̃ cõsequentia que continet vnã cathegoricã. ergo. Maior patz ex diffinitione ꝓpositiõis hippotetice. Minor patet de ista ꝯña. sole oriente dies fit. in qua solũ ponitur vna cathegorica. scz dies fit. sole aũt oriente: non est ꝓpositio. Ratio quia sunt duo ablatiui. mõ ablatiui sunt obliqui ⁊ obliqui non faciunt ꝓpõnem: vt dicit̃ primo pier. ¶ Dico verꝝ argumentũ concludit ꝙ licet in ista sole oriente dies fit. non sunt due cathegorice expresse tamen implicite. quia resoluit̃ sic. si sol oritur dies fit. Sic similiter dicendum est d̃ ista. nullo homine currente crescunt tibi cornua in fronte. q̃ resoluitur sic. si nullꝰ hõ currit. tibi crescunt cornua in fronte

Arguitur quinto. Diuisio ꝯñe in ꝯñam bonã ⁊ malã non est diuisio analogi in sua analogata. igit̃. pbat̃. quia mala ꝯña est ꝯña. probat̃. qꝛ in simili malus hõ est homo. ergo mala ꝯña est ꝯña. tenet cõsequẽtia a simili ¶ Dico ꝙ argumentũ non concludit. quia alia ratione hõ malus est verus hõ. licz mala cõsequẽtia non est ꝯña. malus enim hõ habet formã substantialẽ hominis qꝛ animã. Sz mala la ꝯña nõ hz illud qd̃ est de essẽtia ꝯñe. qꝛ nõ denotat ꝯñs sequi ex añte.

Arguitur sexto. Mala ꝯña est bona ꝯña. pbat̃. qꝛ sequit̃ bñ. om̃is ꝯña ẽ bona sz mala ꝯña est ꝯña. g̃ mala ꝯña est bona ꝯña. tz ꝯña in darij. maior qꝛ p̃dicatũ restringit subiectũ. ⁊ vz tm̃. oĩs ꝯña bona est bona ꝯña. ⁊ hoc est verꝝ. Similiter minor videt̃ eẽ ꝟa ꝙ mala ꝯña est ꝯña. ¶ Dico ꝙ argumẽtũ nõ cõcludit: qꝛ minor est falsa: vt ista: mala ꝯña est ꝯña: vz tm̃ sicut mala ꝯña est bona ꝯña. qd̃ ẽ falsum. ꝙ aũt valeat tm̃. qꝛ analogũ per se positum stat pro ꝑcato principaliori.

Arguitur septimo. Mala cõsequẽtia est bona ꝯña. pbat̃ qꝛ sequit̃ bene. omnis ꝯña est bona cõsequẽtia aliqua est mala. igit̃ mala ꝯña est bona ꝯña tenet ꝯña in datisi. ¶ Dico verꝝ argumentũ cõcluderet si mediũ nõ equiuocaret̃: hic autẽ mediũ equiuocat̃. qꝛ ꝯña in maiori stat pro ꝯña bona. in minori aũt stat pro consequentia mala. ex quo predicatũ restringit subiectum: ⁊ sic argumentũ non concludit ¶ Sequitur corrollarie ꝙ ista. aliqua ꝯña est mala. non debet sic conuerti. igitur mala ꝯña est consequẽtia. sz sic. cõsequẽtia mala est mala cõsequẽtia. ꝓpter restrictionẽ. sicut ista. hõ est pictus. conuertit̃ sic. ergo pictũ est homo pictus.

Arguitur octauo. In ista est bona ꝯña. hõ currit. ergo aĩal currit cũ ista homo currit. ergo asinꝰ currit. pbat̃. qꝛ in p̃ma arguit̃ ab inferiori ad superius. in scd̃a aũt arguit̃ a desperato ad desperatũ. ¶ Dico verꝝ argumẽtũ ꝯcluderet si superius ⁊ inferius ⁊ desperatuz essent de forma consequentie. sed sunt de materia cõsequẽtie. patz qꝛ superius ⁊ inferius sũt subiecta vel p̃dicata ꝓpositiõis. mõ subie-

etiã t predicatum sunt de materia ꝓpõnis.t sunt partes remote ipsius consequentie. Sic similiter desperatũ est de materia consequentie.t non de eius forma.

Queritur vtrũ prime quattuor regule de cõsequẽtijs ab Autore sunt sufficienter assignate.

PRo intelligentia huius questionis. Notandũ est primo ꝙ prima regula quã ponit autor in textu est ista. In omni cõsequentia bona ex opposito contradictorio cõsequentis sequit̃ oppositũ contradictorii añtis. Fundamentũ huius regule est ꝙ oppositũ cõsequẽtis repugnat añti vt ista est bona cõsequẽtia hõ currit.ergo animal currit.qz arguit̃ ab inferiori ad superius affirmatiue.t in ea oppositum consequentis repugnat añti.t oppositũ ꝓnis contradictorii est nullum animal currit.t repugnat huic añti homo currit.patz quia oppositum cõsequentis scz nullũ animal currit ꝑcat ꝙ nullũ animal currit.sed ista homo currit ꝑcat aliqõ animal currere.qz hominẽ.mõ aliqõ animal currere:t nullũ animal currere sunt contradictoria duo.t sic patet ꝙ in omni ꝓna bona oppositũ consequentis repugnat añti. Vnde iste ꝓpões repugnãt que non possunt simul stare in veritate. ¶ Sequitur corrollarie ꝙ due ꝓpões false repugnãt.patz qz non possunt simul stare in veritate nec simul esse vere. Sequit̃ corrollarie scõo ꝙ vnũ verum t aliud falsum repugnãt:qz non possunt simul stare in vetate. ¶ Sequit̃ corrollarie tertio ꝙ verum non repugnat vero.vñ t dicit̃ ꝓmo ethicor. Omne verũ vero consonat:t omne falsum falso dissonat: ¶ Sequit̃ corrollarie quarto ꝙ non est idem dicere oppoi t repugnare.omnes eĩ ꝓpões opposite repugnant.sed non omnes ꝓpões que repugnant opponunt. oppositũ eĩ cõsequentis repugnat añti sed non opponit̃ ei. Aliquid ergo requirit̃ ad oppositionẽ ꝓpositionis qõ non requirit̃ ad repugnantiã eaꝝ. Ad oppositionẽ eĩ ꝓpositionũ requirit̃ ꝙ ꝓpositiones debent participare vtroq; termino.hoc añ non requirit̃ ad repugnantiã ꝓpositionũ. Habent se ergo oppõ t repugnantia vt superius t inferius. omnis eĩ oppositio est repugnantia:sed non econuerso omnis repugnantia est oppositio.

Notãdus secundo .ꝙ secunda regula quã ponit autor in textu est ista. Si in aliqua consequẽtia bona añs est possibile.etiã ꝓns est possibile sed non econuerso.qz aliquando antecedens potest esse impossibile t ꝓns possibile: vt patet in ista consequentia.nullus deus est.igit̃ homo currit. Similiter in omni consequentia bona si añs est verũ.etiã consequẽs erit vex.sed non econuerso. Ratio. qz ex vero nihil sequit̃ nisi vex.vt ꝺr.ij.prior. ¶ Sequit̃ corrollarie ꝓmo ꝙ in omni consequentia bona in qua añs est concedendũ:etiã consequẽs est concedendũ. sed non econuerso:vt patz in ista cõsequẽtia.nullus deus est.ergo hõ currit.in qua cõsequẽs scz homo currit põt concedi.tamẽ antecedẽs est falsum t impossibile .¶ Sequit̃ corrollarie secũdo ꝙ possibilitas põt dici de duobꝫ.Primo enim possibilitas cõuenit rebꝫ.t sic res que potest esse vel non esse ꝺr possibilis:vt sunt omnia contingentia que possunt esse vel non esse dicunt̃ possibilia. Scõo capit̃ possibilitas vt est ꝓprietas ꝓpositionũ,t sic possibile valet tm̃ sicut ꝓpõ vel enunciatio possibilis. Et isto mõ capit̃ quãdo dicit̃ talis vel hec ꝓpõ est possibilis. ¶ Sequitur corrollarie tertio ꝙ ex vero solũ vex. Ratio qz in tali cõsequentia oppositũ cõsequẽtis repugnat añti.mõ quãdo cũq; oppositũ cõsequentis repugnat añti:cõsequentia bene valz.vt dictũ est in prima regula.vt patet in ista cõsequẽtia.iohs est hõ.ergo iohs est animal.oppositũ cõsequẽtis est.iohs nõ est animal.t hoc repugnat huic añti.iohs est hõ Iste eĩ due non possunt simul stare in veritate.iohs nõ est animal.t iohs est homo ¶ Sequit̃ corrollarie quarto ꝙ ex falso sequit̃ vex.vt bene sequit̃. homo est asinus.ergo homo currit. Ra

tio qꝛ ad impossibile sequitur qđlibet. ⁊ etiã quãdo añs est impossibile ⁊ falsum. ⁊ cõsequẽs veꝝ tunc oppositũ cõsequentis repugnat añti. oppositu3 em̃ ꝯñtis veri est falsum ⁊ añs etiã est falsum. modo falsu3 repugnat falso. ex quo duo falsa non possunt simul esse vera. Dicit em̃ primo ethicoꝝ Omne veꝝ vero cõsonat. ⁊ omne falsum falso dissonat.

Notandũ tertio Tertia regula quã ponit autoꝛ est ista.

In omni consequẽtia bona cuius añs est impossibile: ad illud añs impossibile sequitur quodlibet cõsequẽs. Ratio qꝛ ad impossibile sequit qđlibet. vt hõ est asinꝰ. ergo homo est irrationalis. Similiter in omni cõsequẽtia bona qñ ꝯñs est necessariũ ipm sequit ad qđlibet añs. Ratio quia necessariũ sequit ad qđlibet: vt bene sequit. homo est asinus. ergo deus est. ¶ Pro intellectione prime partis huius sc3 vtrũ ad impossibile sequitur qđlibet. Notandũ ꝙ de isto apud logicos est duplex positio. Aliqui em̃ volunt dicere ⁊ tenent ꝙ ad impossibile non sequitur qđlibet. Et arguunt primo sic. In omni cõsequẽtia bona consequens est de intellectu antecedentis: vt dicit vnum principiũ logice. Sed consequentia in qua añs est impossibile in ea ꝯñs non est de intellectu antecedentis. ergo ad impossibile nõ sequit qđlibet. Maioꝛ est nota. Minoꝛ qꝛ qñ antecedẽs est impossibile tunc cõsequẽs erit verũ aut impossibile. mõ veꝝ non est de intellectu impossibilis. similiter impossibile consequẽs non est de intellectu impossibilis antecedentis. ¶ Scđo arguũt sic. In omni consequẽtia bona añs ⁊ cõsequens habent se vt causa ⁊ effectus. Añs enim đꝛ ab antecedẽdo. consequẽs a cõsequẽdo. modo effectus sequit ad suã causa3. S3 inter impossibile añs ⁊ consequẽs verũ aut impossibile non potest esse ratio cause ⁊ effectus. ergo impossibile añs non habet se vt causa respectu cuiuscũq3 ꝯñtis. Minoꝛ patꝫ qꝛ inter causam ⁊ effectum est mutua ꝓportio: sed inter impossibile añs ⁊ consequẽs. siue illud sit veꝝ vel etiã impossibile: non est mutua ꝓportio. Inter em̃ duo impossibilia non est ꝓportio: qꝛ qđlib3 eoꝝ repugnat alteri. similiter inter impossibile ⁊ verũ non est ꝓportio. quia veꝝ ⁊ falsum similiter repugnãt: ¶ Alij aũt logici in oppositũ dicunt ⁊ concedũt ꝙ ad impossibile añs sequit qđlibet consequẽs. ⁊ fundãt se in dicto aristo. ꝑmo phicoꝝ. vbi ostẽdit ꝙ dato vno inconuenienti sequũtur plura. Cõstat aũt ꝙ impossibile est quoddam inconueniens. Breuiter aũt logici ad dubiũ respondent ꝙ ad impossibile sequit quodlibet. non in consequentia formali sed materiali. Primum ꝓbant sic ꝙ ad impossibile non sequitur quodlibet formaliter. quia in cõsequentia formali consequẽs debet esse de intellectu antecedentis: qđ nõ cõtingit qñ antecedens est impossibile.

Notandum quarto ⁊ vltimo. ꝙ quarta regula quã ponit pe. his. est ista.

Arguendo ab inferiori ad superius est bona ꝯña. Pro intellectiõe huius regule Notandũ est ꝑm aristo. in postpredicamentis: Superius est a quo nõ conuertitur cõsequẽtia subsistendi: Pro cuius diffinitionis intellectu Sciendũ ꝙ consequẽtia subsistendi est cõsequentia cuius añs ⁊ consequẽs sunt ꝓpõnes de est secundo adiacente vere ⁊ affirmatiue, vt homo est. ergo animal est. Et consequentia tũc non dicit conuerti. quando valꝫ arguere ab antecedente ad ꝯñs sed econuerso a cõsequente ad añs non valet. vt bene sequitur. homo est. ergo animal est. sed econuerso non sequitur animal est. ergo homo est. qꝛ stat animal esse vt asinũ. ⁊ hominẽ non esse. ¶ Sequitur corrollarie primo ꝙ in regula ista fit mentio ꝙ ab inferiori in antecedendo ⁊ subijciendo ad superius in ꝑcando ⁊ consequendo simul est bona cõsequentia. vt bene sequitur. hõ est. ergo animal est: Est aũt inferius in antecedendo ⁊ subijciendo simul terminus qui antecedit aliũ in consequentia bona: ⁊ cũ hoc alter terminus qui sequitur ad eũ est predicabilis de eo vniuersaliter affirmatiue essentialiter ⁊ vere. Et sic homo est inferius ad animal: qꝛ animal ꝑdicatur de homine vniuersalit

vere ⁊ affirmatiue. vt omnis hō est animal. Superi⁹ aūt in cōsequēdo ⁊ ſcando ſimul est terminus qui ſequitur ad aliū in ꝯña bona. ⁊ p̄dicat vl'r eſſentialiter vere et affirmatiue de alio qui est inferi⁹ ad euz. vt iste terminus animal respectu huius termini hō. Sūt aūt quattuor modi arguendi penes inferius ⁊ superius. Prim⁹ modus. Arguendo ab inferiori ad suū superius affirmatiue sine distributiōe est ꝯña bona. vt hō currit. ergo animal currit. Dico p̄mo notanter affirmatiue. qꝛ negatiue nō valz: vt nō sequit̄ null⁹ hō currit. ergo nullū animal currit. Dico ſcdo notāter sine distributione. qꝛ cū distributione nō vz. vt nō sequit̄. omnis hō currit. ergo omne anīal currit. stat em̄ añs esse verꝝ sine ꝯñte. Dico tertio in regula sine dictione includēte negationē. qꝛ cū dictione includente negationē nō valz. vt hic non sequit̄ tm̄ quinqꝫ sūt vl'ia. ergo tm̄ quinqꝫ sūt entia. Añs est verꝝ ⁊ ꝯñs falsuz. Non mirū. quia arguitur ab inferiori ad superius cū ista dictione tm̄ que habz distribuere. Secunda regula. Ab inferiori ad superius cum negatiōe postposita superiori ⁊ inferiori ⁊ cum constantia inferioris ꝯña bene valet vt bene sequitur hō nō currit. ⁊ homo est. ergo animal nō currit. Tertia regula. Arguendo a superiori ad inferius affirmatiue ⁊ sine distributione: consequētia non valet. vt non sequitur animal currit. ergo homo currit. stat em̄ añs esse verū sine consequente. sed cum distributione bene valet. vt om̄e animal currit. ergo omnis homo currit. Quarta regula. Arguendo a superiori ad inferius negatiue. consequentia bene valet. quia bene sequitur. nullum animal currit. ergo null⁹ homo currit. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est.

Conclusio respōsalis. Quattuor prime regule in libro consequentiaꝝ ab autore sūt sufficienter assignate. Veritas huius conclusionis patz

Arguitur primo. Ex opposito cōtradictorio ꝯñtis non sequit̄ (in notabilibus. oppositū contradictoriū añtis: ergo regula nō vz. ꝓbat̄ añs. ex opposito contradictorio añtis sequit̄ oppositū cōtradictoriū ꝯñtis. igitur regula falsa. tenz ꝯña: qꝛ regula d̄t oppositū. Añs ꝓbat̄. quia sequit̄ bene. si homo est. risibile est. ſz nullus hō est. ergo nullū risibile est. Dico verū argumentū concludit ꝙ ex opposito cōtradictorio añtis sequitur oppositū cōsequentis materialiter: sed nō formal'r. qꝛ non sequit̄: homo est. ergo animal est. ergo si null⁹ homo est. igit̄ nullū animal est.

Arguitur ſcdo. Ex opposito ꝯñtis non sequit̄ oppositum añtis. ergo regula falsa. ꝓbatur. quia hic non sequit̄. homo currit. ergo animal currit. ⁊ animal non currit vt asin⁹. ergo hō nō currit. Qꝛ nō. qꝛ stat añs esse verꝝ sine ꝯñte quia stat ꝙ aliqd̄ animal non currit vt asinus: tamē eque bene homo currit. Dico qꝫ argumentū nō concludit: quia hic non arguitur. in oppositis contradictorijs d̄ quib⁹ intelligitur regula. sed arguitur in oppositis subcontrarijs.

Arguitur tertio. Scda regula est falsa. igit̄ male posita. ꝓbat̄ añs. quia ex possibili sequit̄ impossibile igit̄. añs si est possibile. consequēs non erit possibile. ꝓbat̄ añs sic arguendo. omne currens est asinus. omnis hō est currens. ergo omnis hō est asinus. premisse sunt possibiles ⁊ contingentes. ⁊ conclusio est impossibilis. Dico verꝝ argumentū cōcludit ꝙ iste premisse ſm se ⁊ diuisim sumpte sunt possibiles. simul tamen accepte sunt impossibiles. si em̄ ista ponatur vera ⁊ possibilis omne currens est asinus. tunc ista est impossibilis: omnis hō est currens. quia impossibile est hominem esse asinum. ⁊ sic ex premissis impossibilibus possibile est sequi cōclusionem impossibilem.

Arguitur quarto. Ad impossibile nō pōt sequi qd̄libet. ꝓbat̄. quia ex falso non pōt sequi qd̄libet. sed impossibile est falsuz. ergo ad impossibile nō sequit̄ quodlibet: Maior ꝓbatur. quia añs est cā ꝯñtis: sed falsuz non est causa alicui⁹ ꝓbat̄. qꝛ falsum est non ens. vt dicit̄ primo posterioꝝ. ſz non ens non est cā alicuius.

mino: est nota q: oē impossibile est falsuz. ¶Dico vez argumētū cōcludit q cā in essendo est eiusdē ordinis cū suo effectu: sz cā in inferēdo non est eiusdē ordinis cū illo cui⁹ est. mō falsuz z impossibile est cā in inferendo tm: z nō in essēdo: z sic argumētū

Arguitur quinto. Ad impossibile nō sequit qlibet. ergo, pbat. nō cōcludit. impossibile nō est cā alioz. ergo, pbat añs. oīs cā est dignioz suo effectu: sed impossibile nō est digni⁹ vero: ergo impossibile nō est cā veri. z sic ad impossibile non sequit qlibz. Maioz est nota. q: cā dat esse effectui: z effectus recipit esse mō dans esse est perfectius recipienti esse. Minoz, q: falsuz non est digni⁹ vero. imo falsuz est pziuatio veri. puatio añt deficit a dignitate sui habitus. vt ōz in postpredicamentis. ¶Dico vez argumētū concludit q impossibile z falsuz nō est cā veri in essēdo: sz bene in inferendo. z cām in inferendo nō oportet esse dignioze suo effectu.

Arguitur sexto. Arguendo ab inferiori ad superius. ꝓña non valet. ergo quarta regula est male posita, pbat. quia hic non sequitur. tu es hic. ergo tu es in stuba, pbat ponendo q tu sis in ecclesia tunc antecedens est verū z ꝓsequēs falsum. similiter hic non sequit. tu es sacerdos. ergo tu es papa. sacerdos enim est inferius: z papa superius z dignioz omnib⁹. papa enim est pater patrū ¶Dico q argumēta nō cōcludūt q: primū argumētū arguit ab inferiori z superiori fm locū. silr secundū arguit de inferiori z superiori fm statū. quo mō sacerdos est inferi⁹ z papa superius. sed regula intelligit de inferiori z superiori logicali.

Arguitur septimo. Non valet arguere ab inferiori ad superius: ergo regula falsa: pbatur añs. quia. hic non sequitur. iohannes est ꝓpria qualitatis. ergo homo est ꝓpria qualitatis. antecedēs est verū. z consequēs falsuz. Similiter hic non valz. iohs est trissillabū. ergo hō est trissillabū. hec enim dictio homo est tantū bissillaba. ¶Dico vez argumentum concludit q arguendo ab inferiori ad superius in suppositione psonali bene valz. vt hō currit. ergo animal currit. sed in suppositiōe materiali non valet. vt arguitur in ꝓposito.

Arguitur octauo. Arguendo ab inferiori ad superi⁹. ꝓña nō valet. quia hic non valz socrates incipit esse albus: ergo socrates incipit esse coloratus. ponēdo q socrates fuisset trib⁹ annis niger. z in quarto incipit esse albus. tunc añs est verū z ꝓns falsuz. licet enim in trib⁹ annis primis non fuit albus. tñ vtiqz fuit coloratus. ¶Dico vez argumentū cōcludit q ꝓña non valz. q: arguit cū dictiōe que includit negationē: vt cū isto verbo incipit. Incipit enī z desinit virtualiter includūt negationem. ¶Sequit corrollarie primo q hec ꝓña non valet. socrates est seruus regis. ergo socrates est rex. similiter hic nō sequit. iohs est cocus pulmēti. ergo iohs est pulmentū. Sz est sic arguendū. socrates est seru⁹ regis. ergo socrates est aliquid regis. quia seruus. similiter iohs est cocus pulmēti. ergo iohs est aliquid pulmēti. quia eius coc⁹. ¶Sequit corrollarie scōo q sic arguendo ethiops est albus fm dentes. ergo ethiops est albus. non arguit ab inferiori ad superius. sed a dicto fm quid ad dictum simpliciter. ¶Sequitur corrollarie tertio q hec consequentia valet. homo est species specialissima: ergo animal est species specialissima. nō enim arguitur ab inferiori ad superius in suppositione personali. modo regula intelligitur quando arguitur in suppōne personali. mō hic arguitur in suppositione materiali.

Utrum quattuor regule in littera posite sint sufficienter assignate.

PRo intellectione questionis mote. Notandum est primo. q quinta regula quaz ponit autor in textu est ista. Arguendo ab inferiori ad superius cum negatione postposita superiori z inferiori. consequentia bene valet. Ratio: quia tunc in tali mō

arguendi non est possibile antecedens esse verꝝ sine cõsequẽte. vt patz in isto mõ arguendi. hõ non currit. ergo animal non currit. ¶ Dico notanter in regula negatione post posita superiori ⁊ inferiori. qꝛ negatione preposita superiori ⁊ inferiori. cõsequentia non valeret. vt ista ꝯña non valet. nullus homo currit. ergo nullũ animal currit. stat enim antecedens esse verꝝ. ⁊ ꝯñs falsum. ¶ Sequit̃ corrollarie primo si volum⁹ arguere debite ꝑm istam regulam ab inferiori ad superius cũ negatione postposita. tunc debemus arguere cũ constantia inferioris. vt sic est arguendũ. homo non currit. ⁊ hõ est animal. ergo aĩal nõ currit. ¶ Sequitur corrollarie scd̃o ꝙ arguendo. vt dictũ est ante. ab inferiori ad superius affirmatiue ⁊ sine distributione. consequentia bene valet. vt hõ currit. ergo animal currit. Sed arguendo a superiori ad inferi⁹. cõsequentia nõ valz. vt animal currit. ergo hõ currit. sed est fallacia cõsequẽtis. Unde fallacia consequentis generaliter fit. quãdo valet arguere ab antecedente ad consequens aliquo mõ ⁊ econuerso aliquis opinat̃ ⁊ credit ꝙ eodẽ mõ etiã valet arguere a consequẽte ad añs. qd̃ tamẽ non fit. quia alias staret añs esse verꝝ ⁊ consequẽs falsum. vt patz in ꝯñtijs adductis. Hec em̃ bene valet. homo currit. ergo animal currit sed econuerso affirmatiue non valet. ⁊ sine distributiõe. vt animal currit. ergo homo currit.

Notandũ secundo Sexta regula quaz autor ponit in

textu est ista Arguendo ab inferiori ad superius a parte predicati cuz dictione exclusiua. ꝯña bñ valz. vt bene sequit̃. socrates est tm̃ homo. ergo socrates est tm̃ animal. similiter bene sequitur. socrates est tm̃ animal. ergo socrates est tm̃ substantia. Ratio quia impossibile est in tali cõsequẽtia ⁊ mõ arguendi antecedens esse verꝝ sine ꝯñte. Ratio alia regule. qꝛ tunc arguit̃ ab inferiori ad superius affirmatiue ⁊ sine distributione: que consequentia bene valet. vt dictũ est sepius ~~ante~~. signũ em̃ exclusiuum non distribuit immediate terminũ sequentẽ cui additur: sed mediate sequentẽ. ¶ Sequit̃ corrollarie ꝙ quãdo d̃r. homo est tantũ animal. non datur intelligi ꝙ homo esset tantũ animal. ⁊ non esset corpus animatũ nec corpus nec substantia. Ista em̃ predicata in vna re omnia dicũt formã. licet sumant̃ a diuersis perfectionib⁹ in eadez forma repertis. per eandem em̃ animã iohs est iohs. hõ animal. animal ratiõale. corpus. corpus animatũ. ⁊ substantia: Licz in anima hominis reperiunt̃ diuerse ꝑfectiones a q̃b⁹ sumunt̃ diuersa predicata dicta q̃ditatiua. vt hoc declarat̃ circa porphiriũ. Uñ bene dixit Egidius. ij. de anima. ꝙ anima est simplex ꝑm essentiam: sed est multiplex ꝑm virtutem.

Notanduz tertio Septima regula quã autor ponit in

textu est ista. Arguendo a superiori distributo ad inferius distributum siue affirmatiue siue negatiue. consequentia bene valet. affirmatiue enim sequitur bene. omne animal currit. ergo omnis homo currit. negatiue etiam sequit̃ bene. nullũ animal currit. ergo nullus homo currit. Ratio qꝛ in tali modo arguendi impossibile est antecedẽs esse verũ sine consequẽte. Et etiã quia negato superiori negat̃ qd̃lib⁹ inferius. destructo em̃ superiori destruunt̃ omnia eius inferiora. vt destructo animali vel natura generis nullũ erit inferius qd̃ eius naturã participaret. Dico notanter in regula distributiue. quia sine distributione cõsequentia non valeret. vt hec consequentia nõ valz animal currit. ergo homo currit. põt em̃ aliqd̃ animal currere vt asinus. ⁊ homo quiescere. ¶ Sequit̃ corrollarie primo. ꝙ. vt logici cõmunes dicũt. arguendo a superiori ad inferius distributiue debet argui cũ constantia inferioris. quia sine constantia non vz. vt hic. omnis hõ currit. ergo adam currit. hec ꝯña nõ valet. ⁊ quia stat antecedens esse verũ sine ꝯñte. Sed debet sic argui. omnis homo currit. ⁊ adam est. ergo adam currit. Hoc tñ absolute non oportet fieri. qꝛ etiã arguere tali mõ. valet: dummodo ar-

guitur a superiori ad inferius in significando ⁊ supponendo simul. Constat autem q̄ iste terminus adam est solum inferius in feando tantum ad istum terminum hō ⁊ non in supponendo. Alij tamē dicūt q̄ ista consequentia bene valet sine constantia subiecti. omnis homo est animal. ergo adam est animal. Ratio q̄ in consequente: scz adaz est animal. hoc verbū est non importat esse existentie sed essentie. In omni em p̄one in qua predicat essentialiter superius de suo inferiori est in materia naturali. Et in omni tali verbū substantiuū vel copula importat esse quidditatiuuz ⁊ essentie: ⁊ sic ista ꝓña fm istum modum loquendi bene valet. omnis hō est animal: ergo adaz est animal. ¶ Sequitur corrollarie primo. q̄ fm modum loquendi. hec est vera. adā est animal. Ratio quia in ea non designat esse actualis existentie. sed potius esse q̄dditatiuū ⁊ existētie. Vnde recte dixit. Porphirius in ysagogis suis: in secundo tractatu. Sine, socrates sit sive non sit: hec est vera. socrates est homo. ¶ Sequit corrollarie scdō q̄ ē regula omniū logicoꝝ: dicens q̄ omnis ꝓpositio est falsa in qua subiectū pro nullo supponit. Ratio quia hec est vera. chymera est non ens. ⁊ tamen eius subiectum pro nullo supponit. chymera enim nō est aliquid in natura. vnde ⁊ aristo. dixit quarto metaphice. Non ens est non ens. Tamē ista que dicuntur in regulis ex eius intellectu sunt de communi modo loquendi logicorū.

Notandum quarto ⁊ vltimo. Octaua regula quā ponit autor in textu est ista. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad suā vniuersalem in terminis trāspositis. consequētia bene valet. vt bene sequit. tantū homo currit. ergo omne currens est hō. similiter hic. tantū homo est animal. ergo omne animal. est hō. Ratio quia in tali modo arguendi impossibile est aīs esse verum sine consequente. Dico notanter in terminis transpositis: quia si termini non transponerent in tali modo arguendi. consequētia non valeret. vnde ista consequētia non valet. tantū homo currit. ergo omis hō currit. Vnde termini tunc dicunt transponi q̄n illud q̄ est subiectum in antecedente fit predicatū in consequēte. ⁊ illud q̄ est predicatū in antecedēte fit subiectum in ꝓñte. Intelligitur etiaz regula q̄n arguit in exclusiua affirmatiua. quia ab exclusiua negatiua ad vniuersalem. cōsequētia ⁊ modus arguendi non valz vt hic non valet. non tm̄ homo currit. ponendo q̄ hō currit. ⁊ etiā asinus currat cum eo. q̄ est possibile. mō in possibilib⁹ casus est admittendus. tamē nō sequit. ergo oīne currens nō est homo. Similiter hic non sequit. non tantū hō est animal. ergo nullus animal est hō: aīs est verum ⁊ cōsequēs falsuz. Intelligit etiā regula tenendo hoc signū tantū gratia alietatis. quia si tenetur gratia pluralitatis tunc non valet arguere ad eius vlem in qua signū vniuersale teneret distributiue. vt hec ꝓña non valet. tātū quinq̄ sunt vlia. ergo omnia vlia sunt quinq̄. tenēdo omnia distributiue. quia sequeret q̄ duo vel tria vlia vel q̄ttuor esset q̄nq̄. q̄ est falsuz. ꝛ si hoc signū omnis teneat collectiue: tunc consequēs est verum. sed non arguit fm regulam quia regula intelligit quando arguitur ab exclusiua affirmatiua ad eius vniuersalem in qua signū vniuersale tenetur distributiue ⁊ non collectiue. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est.

Cōclusio respōsalis. Quattuor regule in littera posite fūt sufficiēter assignate Veritas huiꝰ ꝯclusiōis ꝓz ex his q̄ determinata sūt in regulis.

Arguitur primo. Arguēdo ab inferiori ad superi⁹ negatione postposita superiori ⁊ inferiori. consequētia non valz. pbatur. quia non sequitur. socrates non est animal: ergo hō non est animal. aīs em pōt esse vez sine ꝓñte. vt posito q̄ socrates moriat. tūc hec est ꝑa. socrates nō est aīal. ⁊ tñ ista est falsa. hō nō est animal in ipa em negat genꝰ de spē. ⁊ omnis talis est falsa. vt dicit primo posteriorꝝ. ¶ Dico vez argumentū concludit q̄ regula intelligit q̄n arguit cū cōstātia subiecti. vnde sic est arguendū. socrates non est animal. ⁊ socrates est hō. igit hō nō est animal. Alijs

tm̄ ista solutio nō placz. multi em̄ dicūt q̄ ista ꝯña. socrates nō est animal. ergo hō nō est animal. bñ vz. inq̄ztū hoc verbū est d̄t esse essentie: sz nō existētie. ⁊ dicūt ꝙ añs est falsuz sicut ꝯñs. qꝛ iuxta. Porphiriū siue socrates sit siue nō sit. socrates semp est aīal.

Arguitur scdo. Arguendo ab inferiori ad superius negatione postposita. ꝯña non valz. igit̄ regula falsa. añs patz: qꝛ arguendo a superiori ad inferius negatione postposita. ꝯña non valet. ergo etiā arguēdo ab inferiori ad superi⁹ ꝯña nō valet. tenet ꝯña. qꝛ sicut eadē est via ab athenis ad thebas. sic eadem est via ecōuerso a thebis ad athenas. sic idem videt̄ modus arguendi ab inferiori ad superius añs ꝓbat̄. qꝛ hec ꝯña non valet. animal nō currit. ergo hō non currit. añs potest eē verꝝ. ꝯñte existēte falso. pōt ei certū aīal nō currere vt asin⁹. ⁊ tñ ñ sequit̄ ꝙ hō ñ currat. ¶ Dico verꝝ argumentū cōcluderet si cetera essent paria: qd̄ non cōtingit in proposito. qꝛ alia est rō vie alicui⁹. ⁊ alia ē rō ꝯñe ⁊ modi arguēdi. ⁊ ꝑ ꝯñs argumentū nō cōcludit. in via em̄ nō est veritas ⁊ falsitas: sz in ꝯña ē v̄itas ⁊ falsitas añtꝫ ⁊ ꝯñtꝫ

Arguitur tertio. Arguēdo ab inferiori ad superi⁹ cū dictiōe exclusiua posita ad p̄dicatū. ꝯña nō valz, ꝓbat̄ quia si valeret. maxime in exēplo text⁹: cū d̄r hō est tm̄ anīal. g̊ hō est tm̄ suba. sz hoc nō. ꝓbat̄. qꝛ hec est falsa. hō est tm̄ animal ꝓbat̄ qꝛ hō est etiā aliud ab animali. ꝓbat̄. qꝛ hō est q̄zt⁹. sil̄r hō est coloratus. mō coloratū vel q̄ztū formalit̄ nō ē aīal. d̄r em̄ p̄mo pos. ꝙ essētie p̄dicamētoꝝ sūt impmixte ¶ Dico verꝝ argumētū ꝯcludit ꝙ hō est tm̄ aīal. loquēdo de his q̄ ꝯueniūt essētialiter hōi argumētū aūt arguit de accñtalib⁹. ¶ Sequit̄ corrollarie ꝙ lz hō est rōnalis. hō ē corp⁹: corp⁹ animatū. tñ ista oīa ydēptificant̄ in hoīne. ꝑ eandē em̄ formā iob̄s est iohānes. hō aīal. rationalis. corp⁹. corp⁹ animatū. ⁊ suba. vt dictū est in notabili scdo.

Arguitur quarto. ꝙ arguendo a superiori ad inferi⁹ distributiue. ꝯña nō valet. ꝓbat̄. qꝛ hic nō sequit̄. socrates nō incipit esse colorat⁹. g̊ socrates nō incipit esse albus. ponendo enim ꝙ socrates per tres annos fuisset niger ⁊ in quarto anno inciperet esse alb⁹: tunc añs est verū ⁊ ꝯñs falsum. ¶ Dico verum argumentū concludit ꝙ cū istis verbis incipit ⁊ desinit non valet.

Arguitur quinto. A superiori ad inserius ꝯña nō valet distributiue. ꝓbat̄ quia sequeret̄ ꝙ ex necessario posset sequi cōtingēs. qd̄ est cōtra vnū p̄ncipiū logice. nūq̄z ex necessario sequit̄ cōtingēs. Añs ꝓbat̄. sic arguendo. oīs hō est animal. ergo socrates est animal. añs est necessariū. qꝛ añs p̄dicat̄ de spē. ⁊ oīs talis est necessaria: p̄mo posterioꝝ. ⁊ ꝯñs est cōtingens. ꝓbat̄: qꝛ ei⁹ subiectū scz socrates supponit ꝑ re corruptibili. mō omis ꝓpō cui⁹ subiectū supponit ꝑ re corruptibili est contingens: vt dicunt cōmuniter logici. Dico verꝝ argumētū ꝯcludit ꝙ qñ arguit̄ a superiori distributo ad inferi⁹: tūc debz argui cū constātia subiecti. ⁊ sic in ꝓposito arguendū est. oīs hō est animal. ⁊ iob̄s est. ergo iob̄s ē animal. qñ ergo apponit̄ in tali argumentatiōe constantia subiecti tunc importat̄ necessitas. Dicit̄ em̄ primo perier. Omne qd̄ est. interim ꝙ est. necesse est ip̄m esse.

Arguitur sexto. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad ei⁹ vl'em. ꝯña nō vz in terminis trāspositis. ergo. ꝓbat̄ añs. qꝛ hic nō sequit̄. tm̄ creās necesse est esse deū. ergo oēm deū necesse est esse creantē. Añs est verꝝ. scz tm̄ creās necesse est esse deū. qꝛ nihil pōt creare nisi sol⁹ deus. Creare em̄ est aliquid ex nihilo facere. mō nulla creatura pōt ex nihilo aliquid facere nisi solus deus. Sed ꝙ ꝯñs sit falsuz. scz oēm deū necesse est esse creantē. qꝛ de⁹ creat libere: nec pōt necessitari ad opa sua agēda. Dic̄ em̄ scriptura. Oīa q̄ de⁹ voluit fecit. Et ē de⁹ agēs liberrimū. ¶ Dico verꝝ argumentū concludit ꝙ ista regula tenet. ⁊ valet in ꝓpōnib⁹ cathegoricis ⁊ nō modalib⁹. maxime de illo mō necessario.

Arguitur septimo. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad vl'em affirmatiuaz in terminis trāspositis. non est ꝯña bona. ergo regula non valet. ꝓba

tur añs. arguẽdo a non distributo ad distributũ. ꝯña non valz. sed arguẽdo ab exclu
siua affirmatiua ad vl'ez affirmatiuã: arguit a non distributo ad distributũ. ergo. ma
ior est vnũ principiũ in logica. ꝙ a non distributo ad distributũ. ꝯña nõ valet. vt dictũ
est in tractatu distributionũ. Minor patz. qꝛ predicatũ in exclusiua affirmatiua nõ di
stribuit. ꝑbat qꝛ subiectũ nõ distribuit. ⁊ ꝑ ꝯñs nec predicatuz. tenet ꝯña. qꝛ omne a
gens fortius ⁊ citiꝰ agit in ꝓpinquũ q̃ꝫ remotũ. vt dr̃ ꝑmo de gñratione. ¶ Dico verũ
argumẽtũ cõcluderet si predicatũ exclusiue affirmatiue nõ distribueret. mõ predica
tũ distribuit in exclusiua affirmatiua. Rõ. qꝛ sup ipm fertur vis distributionis inclusa
in signo exclusiuo. Et dicendũ similiter. qꝛ oẽ agens fortiꝰ agit in propinquũ q̃ꝫ in re
motũ. dũmodo illud ꝓpinquũ aptũ est suscipere naturã ⁊ vim illius signi vel sincathe
gorematis. Cõstat aũt ꝙ subiectũ ꝓpõnis exclusiue non põt suscipere naturã ⁊ vim si
gni exclusiui: sed predicatũ. Vis aũt huiusmodi signi exclusiui exprimit in exponentibꝫ
Arguitur vltimo. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad vni (iuxta p̃dicatũ
uersalẽ negatiuã in transpositis terminis. ꝯña non valet. ꝑbat. qꝛ non
sequit. tm̃ quinqꝫ sũt vl'ia. igit oĩa vl'ia sũt quinqꝫ. ꝑbat. qꝛ stat añs esse verꝫ sine cõ
sequẽte. hec em̃ est vera. tm̃ quinqꝫ sũt vl'ia: ⁊ hec est falsa. oĩa vl'ia sũt quinqꝫ. ꝑbat qꝛ
ex quo vl'ia distribueret ꝑ duobꝫ aut tribꝫ vl'ibꝫ. tũc sequeretur ꝙ duo aut tria essent
quinqꝫ ¶ Dico verꝫ argumentũ cõcludit ꝙ arguendo ab exclusiua affirmatiua ad vni
uersalem affirmatiuam in qua signũ vniuersale tenet distributiue: sed si tenetur col
lectiue. non oportet valere. sicut contingit in ꝓposito ꝙ omnes vel omnia in plurali te
netur collectiue. vt dictũ est ante. circa primũ articulum.

Utrum quattuor regule sequentes sint sufficienter assignate.

PRo intellectione huius questionis mote. Notandum est primo ꝙ nona regula
est ista. Arguendo ab vniuersali affirmatiua in qua signũ vniuersale tenetur di
stributiue ad eius exclusiuã in terminis transpositis. ꝯña bene valet. vt bene sequitur
omnis homo est animal. ergo tm̃ animal est homo. Ratio regule. quia in tali modo
arguendi. non est possibile antecedẽs esse verũ sine ꝯñte. intelligit autẽ regula primo
arguendo ab vniuersali affirmatiua: quia arguendo ab vniuersali negatiua ꝯña nõ
valz. vt non sequit. nullus homo est currens. igitur tantũ currens non est homo. In
telligit secũdo regula: quãdo in vniuersali signũ vniuersale tenet distributiue. quia si
signũ vniuersale tenet collectiue: modus arguendi talis nõ valeret. vt hic non valet.
omnia vniuersalia sunt quinqꝫ. ergo tantũ quinqꝫ sũt vl'ia. quia añs est falsum. scz om
nia vl'ia sũt quinqꝫ. tenendo omnia distributiue. quia valeret ꝙ ista vl'ia demonstran
do duo vel tria essent quinqꝫ. sed consequẽs est verꝫ. scz ꝙ tantũ quinqꝫ sunt vniuersa
lia. Intelligit tertio regula in transpositis terminis. quia non transponẽdo terminos
talis modus arguendi non valeret. vt non sequit. omnis hõ est animal: ergo tantuz
homo est animal. añs est verũ. qꝛ genus predicatur de specie ⁊ omnis talis est vera
vt dicitur primo posterioꝝ ⁊ consequẽs est falsum quia etiam asinus equus sũt ani
malia ex quo animal diffinitur per rationale ⁊ irrationale.

Notanduz est secundo. Decima regula. Arguendo ab

exceptiua negatiua ad exclusiuam affirmatiuam. consequentia bene valz. vt bene se
quitur. nullum ens preter hominem currit: igitur tantum homo currit. Ratio quia ta
les propositiones equiualent. modo ab equiualente ad equiualens est bona conse
quentia. Qꝛ autem ꝓpositio exceptiua negatiua ⁊ exclusiua affirmatiua conuertan
tur. patet. quia in exceptiua predicatum remouetur a quolibet supposito subiecti. ⁊

predicatū solum conuenit ꝑcato termini extra capti: vt patz in ista nullum ens preter hominē currit hoc predicatū currit remouetur ab omib⁹ suppositis entis: ⁊ solū attribuit parti extra capte: vl' significato partis. extra capte. vt homini. Sic similiter in exclusiua affirmatiua p̄dicatum affirmat̄ de significato subiecti ⁊ remouetur ab omib⁹ alijs: vt dicendo. tantum hō currit. que valz tantū. ꝙ solum homo currit. ⁊ nihil aliud ab homine currit. ¶ Sequitur corrollarie ꝙ si ista regula debet habere veritatez: tūc oportet ꝙ in exclusiua affirmatiua terminus extra captus positus in exceptiua negatiua ponatur pro subiecto: ⁊ principale subiectum exceptiue siue terminus a quo fit exceptio cū predicato principali exceptiue. ambo debent poni in exclusiua a parte p̄dicati. vt bene sequitur. nullus homo preter socratē currit. ergo tantū socrates est homo currens. Sic hic nullū animal p̄ter socratem habz intellectum: bene sequitur. ergo tantū socrates est animal habēs intellectū. Sil'r hic. nullū animal preter socratez pōt beatificari. ergo tantū socrates est animal potens beatificari.

Notandū est tertio. Undecima regula est ista. Arguendo ab exceptiua affirmatiua ad exclusiuā negatiuā: ꝯña bene valz. vt omne ens p̄ter deū est creatura. ergo tm̄ de⁹ non est creatura. ¶ Sequit̄ corrollarie primo ꝙ si modus arguendi ꝑm istam regulā debz valere. oportz ꝙ termin⁹ a quo fit exceptio debz poni a parte predicati in ꝓpōne exclusiua: ⁊ termin⁹ exceptus vl' pars extra capta debz poni a subiecto. vt patet in ista. omnis hō p̄ter socratē currit. ergo tm̄ socrates non est hō currens. ¶ Sequit̄ corrollarie scd̄o ꝙ ista ꝯña absolute nō valz. omnis hō preter socratē currit. ergo tm̄ socrates non currit. patz qꝛ añs pōt esse vez sine ꝯñte: pōt em̄ hoc esse vez ꝙ omnis hō p̄ter socratē currit. ⁊ tñ nō sequit̄ ꝙ ergo tantū socrates non currit. qꝛ asinus pōt etiā non currere: si ergo modus iste arguendi debet valere. oportet ita arguere. sicut dictū est in correllario primo.

¶ Notandū quarto ꝙ duodecima regula habz duas partes. Prima. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad exceptiuā negatiuam. ꝯña bene valz. vt bene sequitur. tantū hō est risibilis. ergo nihil preter hominē est risibile. Rō hui⁹ partis. qꝛ tunc arguit̄ ab exposita ad eius exponentē principalē: mō arguere ab exposita ad eius exponentē principalē: ꝯña bene valet. hec em̄ tantū homo est risibilis. exponitur sic. vt dictuz est ante. homo est risibilis: vt nihil preter hominē est risibile. Secūda pars regule est ista. Arguendo ab exclusiua negatiua ad exceptiuā affirmatiuam. ꝯña bñ valz vt bene sequit̄. tm̄ socrates non currit. ergo oē ens preter socratē currit. Rō regule. qꝛ iste due equiualēt inter se. mō arguere ab equiualēte ad equiualens. est ꝯña bona. vnde ista. tm̄ socrates nō currit. ꝑcat ꝙ omne ens currit excepto socrate. sil'r ista. omne ens p̄ter socratē currit. ꝑcat ꝙ oē ens excepto socrate currit. Istis notabilib⁹ sic stātib⁹ est.

Conclusio responsalis. Regule ab autore in textu sūt bene assignate. Veritas huius ꝯclusionis patz ex notabilib⁹ in quib⁹ declaratur modus arguendi istarum regularū.

Arguitur primo. Arguendo ab vniuersali affirmatiua ad eius exclusiuam consequētia nō valz: ꝓbat̄. hic nō valz. cuiuslibet hominis asinus currit: ergo tm̄ currens est asinus hominis. ꝓbat̄. qꝛ añs pōt esse vez. ꝯñte existēte falso. posito ꝙ quilibet hō habet duos asinos. vnū currentē. ⁊ aliū quiescentez. ¶ Dico vez argumentum concluderet si maior esset simpliciter vniuersalis. Est em̄ hec ꝓpositio cuiuslibet hominis asinus currit ratione obliqui hominis distributi vl'is. ratiōe hui⁹ nominatiui asinus est indefinita. ratione vtriusq; est mixte quantitatis. ⁊ ergo hoc argumentum non concludit.

Arguitur secundo. Arguendo ab vl'i affirmatiua ad eius exclusiuā. ꝯña nō vz ꝓbat̄: qꝛ hic non sequit̄. omnis hō est alb⁹. ergo tm̄ album est homo

ꝓbat̄.añs potest esse veꝝ sine ꝯñte.scꝫ hoc ꝙ omnis hō est albꝰ:ꝛ tamē ꝯñs est falsuꝫ scꝫ.tantū albū est hō.nigrū em̄ etiā potest esse homo. Ostendunt em̄ Cosmographi qui mundū describūt:ꝙ plures homines nigri sunt in mūdo q̄ꝫ albi: ¶Dico veruꝫ argumentū concludit ꝙ hec ꝯña non valꝫ.exponendo istā.tantū albū est homo:gratia pluralitatis.licet valeat exponendo eā gratia alietatis.ꝛ vt valꝫ tantū.tm̄ album est homo.i.nihil ab albo est homo:modo sicut añs est veꝝ.sic ꝛ ꝯñs. Sequit̄ corrollarie ꝙ exponendo istam:tantū albū est homo:gratia pluralitatis:ipa est falsa.et sic consequentia non valꝫ.sensus em̄ istius.tm̄ albū est hō.est ꝙ non plura q̄ꝫ alba sūt homines.modo hoc est falsuꝫ.qꝛ nigra etiā sunt homines.ꝛ plures sunt homines nigri in mundo q̄ꝫ albi. Sequitur corrollarie ꝙ ista tm̄ albuꝫ est hō.non ꝓprie exponit̄ gratia pluralitatis. Rō qꝛ qñ ꝓpō exclusiua debꝫ exponi gratia pluralitatis tūc tale signū exclusiuū dꝫ poni circa terminū ſcantē numeꝝ:qualr̄ nō cōtingit in ꝓposito.

Arguitur tertio. Arguēdo ab vl̄i affirmatiua ad exclusiuā in terminis transpositis.ꝯña non valꝫ:ꝓbat̄.qꝛ non sequit̄.omne creans necesse est esse deū:ergo tantū deū necesse est esse creantē.ꝓbat̄ ꝙ non valꝫ.qꝛ añs est veꝝ.scꝫ hoc omne creans necesse est esse deū:quia nulla creatura pōt creare. Creare enim est aliquid ex nihilo facere:modo nulla creatura attingit nihil. Sed ꝙ scda sit falsa.s.ista tantū deum necesse est esse creantē patꝫ.qꝛ deus non creat necessario.qꝛ eius actio ē liberrima:ꝛ per nihil cogitur aut restringitur.sed omnia que vult facit in celo ꝛ in terra. Dico veꝝ argumentuꝫ concluderet si ꝯñs esset simpliciter falsum .scꝫ hoc.tantum deū necesse est esse creantē.hoc em̄ ꝯñs vel hec ꝓpositio est vera.si enim creans capitur nominaliter.est vera:ꝛ valꝫ tantū.ꝙ deus est illud agens qd̄ creat.ꝛ hoc est veꝝ. Silr̄ si creans capit̄ participialr̄ etiā est vera.ꝛ valet tm̄.ꝙ tantū deū necesse ē esse creantē qñ creat:ꝛ h̄ est verū. Sicut ꝛ in simili dicit̄ p̄mo pier. Omne qd̄ est qñ est necesse est ip̄m esse. Sic etiā necesse est deū esse creantē qñ creat.ꝛ hoc est veruꝫ Absolute tñ ista.tm̄ deū necesse est esse creantē:est falsa.ꝛ sic argumentū nō ꝯcludit:

Arguitur quarto. Arguendo ab exceptiua negatiua ad exclusiuā affirmatiuā:ꝯña non valꝫ.ꝓbat̄ vnū oppositoꝝ non sequit̄ ad aliud. Sed ꝓpositio affirmatiua ꝛ negatiua sunt opposita.ergo ab exceptiua negatiua non valꝫ arguere ad exlusiuā. Maioꝛ qꝛ vnum oppositoꝝ expellit ꝛ destruit aliud.ꝛ vnū non includit aliud.modo ꝯñs debet esse de intellectu añtis. Minoꝛ patet.quia ꝓpō affirmatiua ſcat esse.negatiua non esse.esse autē ꝛ non esse sunt opposita.immo opponunt̄ cōtradictorie.vt ostēdūt in postpredica. ¶Dico veꝝ argumētū cōcludit ꝙ ad negatiuū simpliciter non sequit̄ affirmatiuū:sed ad negatiuum quo ad vocez:licet affirmatiuū sequitur ad negatiuum:qd̄ est affirmatiuū intellectu ꝛ includens affirmatiuuꝫ:ꝛ sic ē in ꝓposito. Ista em̄.nullū ens p̄ter hominē currit.est affirmatiua virtualiter.quia includit istam affirmatiuā.hō currit.ꝛ sic argumentum non concludit.

Arguitur quinto. Arguendo ab exceptiua negatiua ad exclusiuaꝫ affirmatiuā ꝯña non valꝫ.ergo regula falsa.probatur añs.quia hic non sequitur nullus homo preter socratē currit.ergo tantū socrates currit.ponēdo ꝙ socrates currat:ꝛ eius asinus quē equitat etiā currat.tunc añs est veꝝ.ꝛ consequēs falsum.ꝓbatur quia ꝯñs ſcat ꝙ tantū socrates currit.modo hoc est falsuꝫ.qꝛ eius asinꝰ etiā currit. ¶Dico ꝙ bene valet.quando bene arguitur iuxta doctrinam superius positam. debet ergo sic argui.nullus homo preter socratem currit:ergo tantū socrates est hō currens.ꝛ hoc est verum.

Arguitur sexto: Ab exceptiua affirmatiua ad exclusiuaꝫ negatiuā.ꝯña non valet.ergo vndecima regula autoris est male posita.probatur añs. In omni ꝯña bona:ꝯñs debꝫ esse de intellectu añtis.sed hic non est sic.ergo non valet. Maioꝛ est nota.qꝛ causa virtualit̄ includit effectū.ꝛ hoc dictū est superius circa dif-

finitionē ꝯñe. Minor patz. qꝛ añs habet se vt habit⁹. qꝛ ꝑcat esse. sed ꝯñs habz se vt priuatio. qꝛ ꝑcat non esse. mō nō esse est priuatio ipsi⁹ esse. Cōstat aūt ꝙ priuatio nō includit in habitu. exquo opponunt. vt dr in postpredicamētis. Et vnū oppositorum nō includit alterꝝ. tūc em̄ opposita essēt simꝛ. qd̄ est ꝯtra aristo. vi. topi. ¶ Dico verꝝ argumentū cōcludit ꝙ null⁹ habit⁹ includit suā ꝑuationē. qꝛ opponunt. tñ aliquis habitus pōt includere priuationē alterius rei. sicut homo videns potest includere surditatem ꝛ esse surdus. sic ꝛ in proposito contingit.

Arguitur septimo. Non omne ens preter deū est creatura. ergo exemplū autoris nō valet. ꝓbat añs. asin⁹ bos leo non sunt creature: ꝛ sūt aliquid p̄ter deū. ꝓbat añs. om̄is creatura creat: ꝛ fit ex nihilo: sed asin⁹ bos ꝛ leo nō creatur nec fit ex nihilo. ḡ. maior est nota. qꝛ creatura dr qꝛ creat: sicut albū dicit ab albedine Sz ꝙ bos leo asin⁹ nō fiūt ex nihilo. ꝓbat: qꝛ fiūt ꝛ generant ex semine. Unde ꝛ dr p̄mo phicorꝝ: Ex nihilo nihil fit. Et. vij. metaphice. Omne qd̄ fit a sibi simili fit. Et p̄mo phicorꝝ ꝓbat. ꝙ om̄ia naturalia fiūt ex materia: mō materia nō est nihil. ē enim vnū principiū rerꝝ naturaliū. ¶ Dico verꝝ argumentū concluderet si aliquid solū diceret creatura qꝛ crearet: ꝛ ex nihilo fieret: mō hoc est falsuz. Aliquid em̄ dicit creatura. qꝛ licz nō creat. tñ p̄supponit creatuz. ꝛ sic asin⁹ bos leo dicunt creature. qꝛ p̄supponūt creatū. vt materiā ex qua generant. Cōstat aūt ꝙ materia est creata a deo. ꝛ est vnū de quattuor coequeuis. q̄ de⁹ creauit p̄mo die. iuxta cōem sniam theologorꝝ.

Arguitur octauo. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad exceptiuā negatiuaz: ꝯña non valet. ꝓbat. In omni cōsequētia bona: añs debet esse causa cōsequentis. sed hoc non est in ꝯña ꝓposita. igit. Maior est nota. quia antecedens habet se vt causa. ꝛ cōsequēs vt effectus. vt dictū est circa diffinitionem conseqnētie. Minor patet. quia affirmatio nō est causa negationis. vnū enim oppositorꝝ non est causa alterius. Dicit enim secūdo de anima. Omne simile generat sibi simile. ꝛ facit tale quale ip̄m est. vt hō hominez. planta plantā: modo affirmatio ꝛ negatio non sunt similia. ¶ Dico verum argumentū concludit ꝙ affirmatio non est causa negationis in essendo: sed bene in inferendo: dūmodo illa negatio virtualiter includit negationē qualiter contingit in ꝓposito: Ille enim due equiualent. tantuz homo est risibilis. ꝛ nihil preter hominem est risibile. exquo vna exponit aliam. modo exponentes ꝛ exposita conuertunt. vt dictum est ante.

Utrum quattuor regule quas autor ponit in textu sint sufficienter assignate.

PRo intellectione huius questiōis Notandū est primo ꝙ autor in textu cōtinuās regulas ꝯñarū. ponit tredecimā regula istaz. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad suam preiacentē est bona cōsequētia. vt bene sequitur. tantū homo est risibilis. ergo homo est risibilis. Similiter hic. tantū homo currit. igit homo currit. Pro qua notandū ꝙ p̄iacens exclusiue est illa ꝓpō que manet quādo deponit signū exclusiuuz vt preiacens huius exclusiue. tantum omnis hō currit. est ista: omnis homo currit. ꝛ dicitur preiacens exclusiue pro tanto. quasi prius iacens ꝛ existens. Ratio. quia dicit primo metaphi: simpliciora sunt priora his que sunt ex additioue: modo ista. homo ē animal est simplicior q̄z ista. tantum homo est animal. Ratio. quia ista est simplex cathegorica. homo est animal. sed ista. tantum hō est animal. est cathegorica exclusiua ¶ Sequitur corrollarie ꝙ omnis ꝓpō exclusiua est illius quātitatis. cuius est sua p̄iacens. vt ista est vniuersalis. tantū omnis homo est animal. quia sua preiacens scz ista. om̄is hō est animal est vniuersalis. Similit ista est indefinita. tantū homo est animal quia sua preiacēs. scz homo est animal. est indefinita. Ista est singularis: tantū socra-

tes currit.quia sua pretacens est singularis:

Notandū secundo.Quartadecima regula quā autor ponit in textu est ista.Arguendo a ꝓpone in qua predicatū accipitur sine dictione exclusiua ad eandem in qua signū exclusiuū repetitur ⁊ addit predicato.ꝓña bene valet.vt bene sequit.socrates est homo:ergo socrates est tantuz homo.Similiter bene sequitur.socrates est animal.ergo socrates est tantum animal. ¶ Pro quo notanduz ꝙ ista ꝓpositio.socrates est tantum homo.non valz tantuz ꝙ ipse socrates sit tantum homo.⁊ nullus alter preter eum sit homo.qz hoc est falsum.plato em̄ etiā est homo.⁊ cicero etiā est homo.si viuunt homines qui illis nominibus nominant:sed ista socrates est tm̄ homo.valz tantū ꝙ socrates essentialiter non est aliud ꝫ homo.⁊ hoc est verū.Similiter ista:socrates est tantū animal.est vera.⁊ nō valz tantū:vt quidaz opinant:ꝙ solus socrates est tantū animal.quia asin⁹ bos leo etiā sunt animalia.sed valz tantū ꝙ socrates essentialiter non est aliud ꝫ animal.⁊ hoc loquendo de socrate quo ad cōparationē generis sui:qō est animal ¶ Sequit cozrollarie ꝙ licet de socrate predicant diuersa predicata quiditatiua.vt homo est animal.cozp⁹.cozp⁹ animatū.substantia.tm̄ omnia ista p̄dicata in socrate dicunt idem.illis enim predicatis diuersis non cozrespondent diuerse forme distincte.vt voluit Auicebzon in libzo fontis vite.sed omnib⁹ predicatis istis in vna re:vt socrates.cozrespondet vna forma secundū se simplex:licet sit multiplex secōm virtutē ⁊ diuersas pfectiones quas habet in se:a quibus diuersis perfectionib⁹ secōm sub ⁊ supza se excedentibus accipiuntur etiā diuersa p̄dicata quiditatiua secōm sub ⁊ supza se habentia.vt hoc latius declaratur circa porphiriū.⁊ arbozis porphiriane declarationē.

Notandū tertio.Quindecima regula quā autor ponit in textu est ista.Arguendo ab inducentib⁹ sufficienter enumeratis ad inductam:est bona consequentia.vt bene sequitur.socrates currit.⁊ plato currit.⁊ sic de alijs.ergo omnis homo currit.Similiter bene sequitur.hoc animal carens cholera est longe vite in quadrupedibus.demonstrando equuz.⁊ hoc animal carens colera est lōge vite in quadrupedibus.demonstrando ceruuz.⁊ sic de singulis.ergo oñe animal carens colera in quadrupedibus est longe vite.Et est hoc exemplum aristo. secundo posteriozuz ⁊ idem repetit secūdo priox:¶ Pro intellectione huius regule Sciēdum ꝙ Boetius primo topicox sic diffinit inductionē.Inductio est processus a singularib⁹ sufficienter enumeratis ad eius vniuersalem. ¶ Sequitur cozrollarie ꝙ licet in inductione non exprimunt⁹ ⁊ enumerantur omnia singularia expresse.sufficit tamen ꝙ virtualiter includantur in hac particula.⁊ sic de singulis.Ratio autem huius quare omnia singularia non possunt induci nec numerari expresse.quia singularia sunt infinita.vt ostendit porphirius in ysagogis suis.Constat autem ꝙ infinitum nō potest pertransiri nec numerari.vt dicitur.iij.phicox primo posteriozū:⁊ repetitis vicibus habet ab aristo.viij.phicox.

Notandum quarto ⁊ vltimo.Sedecima regula.quaz autor ponit in textu est ista.Arguendo ab est tertio adiacente ad est secūdo adiacēs est consequentia bona.vt bene sequitur.homo est albus.ergo homo est.esse enim album presupponit esse.Et dicit in textu ꝙ ista propositio est de est tertio adiacente in qua predicatum ponitur expresse vt homo est animal.homo est risibilis.Vel in qua ponitur verbum adiectiuum includens suum participiuz in qō ⁊ resoluitur.vt homo currit.resolutur sic.homo est currens.Ista autem propositio dicitur de est secundo adiacente in qua pro copula ponitur hoc verbum substantiuuz est.vel eius condeclineum:vel hoc complexum.possibile est esse.vel hoc complexum :necesse est esse:vel impossibile est esse:vl̄ contingēs est esse.vt leonē possibile est esse.leonē necesse ē esse

hominē possibile est esse: hominē necesse est esse. in illis enim ꝛ similib⁹ non ponit predicatū exp̄esse. sed predicatū inclusiuz est ens. Similiter in ista. homo est: predicatuz est ens. Tamē quare ꝓpositio dicatur de est tertio adiacente vl̄ secūdo. dictū est ꝓ⁹ sufficienter. ideo hoc repetere non oportz. Dicit em̄. viij. topicoꝝ. Conturbat qō frequentat. licet tm̄ logici cōmunes sic regulā istam approbant. Alij tamē logici hāc regulaz simpliciter negant. ꝛ maxime in predicatione essentiali: ꝛ in predicatis q̄ essentialiter p̄dicant. Cui dicūt ista ꝓ̄am non valere: homo est animal. ergo hō est. Ratio quia verbū substantiuū in ꝓpone de est tertio adiacente importat esse quiditatiuum ꝛ essentie. vt hō est animal. Sed in ꝓpone de est secūdo adiacente importat esse existētie. vt hō est. modo esse essētie nō infert esse existētie. Rosa em̄ tempore hyemis habz esse quiditatiuū ꝛ essentie in suis principijs ꝛ causis. ꝛ tm̄ non habz esse existentie. qz rosa tempore hyemis non existit in actu in regionib⁹ nostris. ¶ Sequit cozrollarie se cūduz istū modū dicendi qñ arguit sic. homo est animal. cōmittit fallacia equiuocationis. qz equiuocat esse in p̄ma ꝛ scōa. in p̄ma em̄. vt hō est animal. f̄cat esse quiditatiuū ꝛ essentie. in scōa aūt. vt hō est: f̄cat ꝛ importat esse existentie. mō in omni creato iuxta cōem positionē p̄hie. esse essentie ꝛ esse existentie differunt realiter. licet plurimi philosophi habent aliū modū loquendi. logici tamē cōmunes dicunt q̄ in omni ꝓpone semper hoc verbum est. qō est copula. dicit esse existentie. quod tamen alij negant. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est.

Conclusio/responsalis. Regule assignate quattuoꝝ in textu sunt sufficiēter posite. Veritas hui⁹ cōclusiōis p̄z ex notabilib⁹ ꝛ declaratiōe re

Arguitur p̄mo. ab exclusiua ad ei⁹ p̄iacentē. ꝑña non valz. igit̄. (gularū. p̄bat. qz hic non sequit. nō tm̄ hō est animal. igit̄ hō nō est animal. p̄bat. qz añs est verum. s. nō tm̄ hō est anial. qz asin⁹ equ⁹ etiā est animal. ꝛ tm̄ ꝑñs est falsuz: hō est anial. qz in ea gen⁹ negat̄ ō spē: mō ois ꝓpō est falsa in qua gen⁹ negat̄ de spē. vt dicit p̄mo posteriozꝝ. ¶ Dico vez argumentū concludit q̄ arguendo ab exclusiua affirmatiua ad ei⁹ p̄iacentez est bona ꝑña. mō hic arguit in negatiuis. ꝛ sic argumentum non concludit.

Arguitur scōo. ꝓpō exclusiua est illius quantitatis cui⁹ est sua p̄iacens. igit̄ declaratio p̄me regule nō valz. p̄bat sic. qz ista est indefinita. homo est animal. que est p̄iacēs hui⁹ exclusiue. tm̄ hō est animal. ꝛ tamē ista. hō est animal nō est indefinita. p̄bat. Indefinita est illa in qua subijcit terminus cōmunis sine signo. sz hic subijcit termin⁹ hō cū isto signo tm̄: igit̄ tantū homo est animal. non est indefinita maioꝝ patz ex diffinitione ꝓpositionis indefinite in p̄mo tractatu pe. hispani. minoꝝ est nota qz in ea subijcit iste terminus cōmunis homo cū isto signo tantū. ¶ Dico vez argumentū cōcludit q̄ licz in ista tm̄ hō est animal subijcit iste terminus cōmunis hō cum isto signo tm̄. hoc tamē signū tm̄ non est signū quantificatiuuz: licet sit exclusiuū. mō diffinitio ꝓpōis indefinite intelligit̄ q̄ ꝓpositio indefinita est illa in qua subijcitur terminus cōmunis sine signo quantificatiuo.

Arguitur tertio. Arguendo a ꝓpone in qua predicatū ponit̄ sine dictione ad eādem in qua signū exclusiuū addit. ꝑña non valz. p̄bat. non est possibile eandem ꝓpōnem poni in añte ꝛ in ꝑñte. ꝛ per ꝑñs arguere a ꝓpone in qua ponit̄ predicatū sine dictione exclusiua ad eandem in qua predicatum ponitur cum dictione exclusiua: consequentia non valet. p̄zobatur. quia idem in numero non reuertitur scōo. de generatiōe. vt in p̄dicamentis ōz Quod semel dictū est amplius repeti non p̄ot. Dico vez argumentū cōcludit q̄ eadē ꝓpō non potest poni in antecedente ꝛ cōsequente vez est in numero. sed in specie. ꝛ sic etiā id q̄d semel dictū est. amplius non potest repeti. vez est in numero. sed bene in specie.

¶ Arguitur quarto. Adhuc regula quarta decima non valet. p̄zobatur. quia hic non

valet consequentia. Joānes est baccalaurius. igitur. iohs est tantū baccalaurius: qz antecedēs est verū. z consequēs falsum. ¶ Dico vez argumentū cōcludit z hec ꝓña bene valet. iohs est baccalaurius. igiť iohs est tantū baccalaurius: quando tenetur hoc signū tantū gratia alteratis: z tunc valet tantuz. iohs est tm̄ baccalaurius. id est iohs non est aliud a baccalaurio. z hoc est vez. cuz hoc tamē stat ꝙ etiā est magister Si aūt hoc signum tantū tenetur gratia pluralitatis. tūc ipa est falsa. qz valet tm̄: iohānes est baccalaurius z non plus q̄z baccalaurius. modo hoc est falsum. quia etiā est magister. Similiter dicatur de ista consequentia. iohs est magister. igiť iohs est tā tū magister. ponendo ꝙ etiā sit baccalaurius:

Arguitur quinto Ab inducentib⁹ ad inductā consequentia non valet. pbatur. Adam non est. noe non est. aristo. nō est. z sic de singulis mortuis. igitur. omnis homo non est. añs est vez. z consequēs falsum. quia omnis hō qui viuit ē ¶ Dico vez argumentū concludit ꝙ inductio debet fieri p̄ inferioza in supponendo z ꝛcando simul ad inductam: qō hic non fit. sed hic solum fit inductio p̄ inferioza in significando tantū. z p̄ consequēs argumentum non concludit.

Arguitur sexto Ab inducentib⁹ ad inductam non est argumentū bonū. pbatur sic Inductio nō est possibile: igiť. pbaťz. inductio fit per numerationē singulariū. sed singularia non possunt numerari. igiť. Maio⁹ est nota. mino⁹. quia singularia sunt infinita: modo infinita non possunt numerari neq̄z pertransiri. vt dicitur p̄imo phicoꝝ ¶ Dico verū argumentū concludit ꝙ singularia non possunt numerari omnia expresse z formaliter: sufficit tamen ꝙ implicite z virtualiter includuntur in ista particula: z sic de singulis. que debz addi necessario in inducentib⁹

Arguitur septimo ab est tertio adiacēte ad est scōo adiacens consequentia nō valet. pbatur sic: hic non sequiť. nullus hō currit. ergo nullus homo est. pbatur. quia antecedens est vez. z consequēs falsum. ¶ Dico ꝙ regula tenet affirmative: sed non negative. Ratio quare non valet negative. quia remoto posteriori vt cursu: nō remouet p̄ius vt esse. si em̄ res actu nō currit. adhuc potest esse.

Arguitur octauo. Nulla est ꝓpositio de est tertio adiacente. igiť determinatio autoris non valet. pbaťz añs. quia in omni ꝓpone hoc verbū substantiuū est vt copula est scōm. vt homo est animal. similiter in ista. homo est. ¶ Dico vez argumentū concludit ꝙ in ꝓpone de est tertio adiacente copula z verbum substantiuū est fm. quo ad vocem z constructionē: non tamē est fm ordinē intelligendi: qz p̄ius intelligitur subiectū z predicatū: que sunt duo p̄incipia ꝓpositionis: q̄z copula. p̄ius enim naturaliter intelliguntur copulabilia q̄z ipsa copula. quia copulabilia presupponunť ante actualem copulationem.

Queritur vltimo circa tractatū consequentiarū Atrī

quinq̄z regule vltime sint sufficienter assignate.

PRo intellectione questionis mote Notandū est p̄imo ꝙ decimaseptima regula quaz autoꝝ ponit in textu est ista. Arguendo a tota copulatiua ad alteram eius partē. est bona consequentia. vt bene sequiť. socrates currit z plato disputat. igitur socrates currit. Intelligiť aūt hec regula ꝙ arguendo a tota copulatiua ad alterā ei⁹ partem siue diuisim siue coniunctim. est bona cōsequētia. diuisim. vt hic. homo est animal: z deus est. igitur deus est. coniunctim. vt homo est animal. z deus est. igiť. homo est animal. z deus est. ¶ Ratio quia in tali argumētatione impossibile est antecedēs esse vez sine consequente. qō requiritur ad bonaz consequentiam. intelligiť scōo regula ꝙ arguendo a tota copulatiua ad alterā eius partē. quia econuerso a parte ad

totā copulatiuā ꝯña nō valet: vt non sequit̄. homo est animal. igitur homo est animal ⁊ asinus currit. qꝛ stat añs esse verꝝ: ⁊ consequēs esse falsum. Rō aūt quare valꝫ arguere a tota copulatiua ad quālibꝫ eius partē. qꝛ copulatiua ypotetica equiualet virtualiter vniuersali affirmatiue. mō ab vniuersali affirmatiua valet arguere ad quamlibet eius singularē. vt bene sequit̄. omnis homo currit. ergo iohs currit ⁊ petrus. Et sicut non valet arguere ab vna singulari ad vniuersalē: sic nec a parte copulatiue ad totā copulatiuā. staret em̄ añs esse verum ⁊ ꝯñs falsum vt dictum est ante. Deinde autoꝛ ponit regulā decimāoctauaꝫ. ⁊ dicit ꝙ arguendo a toto copulato ad eius partez. cōsequētia non valꝫ. vt non sequit̄. socrates ⁊ plato trahunt nauez. ergo socrates trahit nauē. antecedens est verum. posito ꝙ socrates ⁊ plato iuncti simul possunt trahere nauem. ⁊ nullus eorum per se. ⁊ consequens erit falsum. Sequitur corollarie ꝙ quando illa coniunctio ⁊ mediat inter ꝓpositiones: tunc facit ypoteticam copulatiuaꝫ: ⁊ tenetur copulatiue. sed quando mediat inter terminos: tunc facit ꝓpōnē cathegoricam de copulato extremo: ⁊ tenet̄ copulatim aliquando de copulato subiecto. vt iohānes ⁊ petrus currunt. que est vna cathegorica de copulato subiecto. qꝛ mediat inter partes subiecti. aliquando autem facit cathegoricā de copulato predicato: quādo mediat inter partes predicati. vt iohs currit ⁊ legit.

Notandum secundo. Regula decimanona quā autoꝛ

ponit in textu est ista. Arguendo a tota disiunctiua posita pro antecedente cū destructione vniꝰ partis ad alteram partē non destructā: consequētia bene valꝫ. vt bene sequitur. socrates currit vel plato disputat: sed socrates non currit. ergo plato disputat. Similiter hic. tu es homo vel tu es asinus. sed tu non es asinus. ergo tu es homo ¶ Sequit̄ corrollarie ꝙ destruere vnam partē disiunctiue est eius oppositum contradictorium sumere. vnde ⁊ regula intelligitur de opposito contradictorio partis disiūctiue. ⁊ non contrario vel subcontrario. Alij logici de disiunctiuis addunt aliaꝫ regulā istam arguendo a parte disiunctiue principali ad totam disiunctiuam: consequentia bene valet. sed econuerso. a tota disiunctiua ad alteram eius partē principalem ⁊ materialem. consequentia non valet. Exemplum primi. vt bene sequit̄. socrates currit. ergo socrates currit vel plato currit. ¶ Similiter bene sequit̄. deus est. ergo deus est vel homo est asinus. Exemplum secundi. vt non sequit̄. socrates currit vel plato currit. ergo socrates currit.

Notanduꝫ est tertio. vigesima regula quā autoꝛ ponit

in textu est ista. Arguendo a tota conditionali cū positione antecedentis ad positionē consequentis. cōsequētia bene valet. vt si homo currit animal currit. sed homo currit igit̄ animal currit. Rō. qꝛ ibi arguit̄ ab inferiori ad superius affirmatiue. vñ ponere añs est ipm añs in ꝓpria forma sumere pro minori. tota cōditionali posita pro maiori Sꝫ ponere ꝯñs est ipm ꝯñs in ꝓpria forma sumere ꝑ conclusione ¶ Sequit̄ corrollarie primo ꝙ arguendo a tota conditionali cū positione ꝯñtis ad positionem añtis. consequētia non valꝫ. vt non sequit̄. si homo currit animal currit. sed animal currit. ꝯ homo currit: qꝛ in isto argumēto arguit̄ a superiori ad inferius affirmatiue ⁊ sine distributione. que ꝯña non valꝫ ¶ Sequit̄ corrollarie scdo ꝙ argnendo a tota conditionali cum positione ꝯñtis ad positionem antecedentis ꝯña non valet. sed est fallacia petitionis principij. quia enim valet arguere ad positionez antecedentis ad positionē consequentis sꝫ est falsa petitionis principij. quia em̄ valꝫ arguere a positione antecedentis ad positionē consequētis crederet aliquis econuerso ꝙ valeret arguere a positione ꝯñtis ad positionez antecedentis. qđ tñ non cōtingit. ¶ Sequitur corrollarie tertio ꝙ ista est ꝯña formalis: si asinus volat asinus habꝫ pennas. ⁊ est conditionalis vera: ⁊ necessaria. licet ambe eius partes sint false ⁊ impossibiles: quia conditionalis

non capit veritatem suã a veritate partiũ:sed ex debita sequela consequentis ad antecedens qõ contingit in ꝓposito.

Notandũ quarto.ꝙ vltima regula in hoc tractatu consequentiaꝝ est ista. Arguendo a tota conditionali cum destructione consequentis ad destructionẽ antecedentis:est bona cõsequentia vt bene sequit.si homo currit animal currit.sed nullũ animal currit.ergo nullus homo currit;Ratio.quia in tali argumentatione arguit a superiori ad inferius negatiue:que cõsequentia bene valz.vt dictũ est ante. ¶Sequitur corrollarie primo ꝙ destruere consequens in ꝓposito est cõtradictoriuz consequentis capere:z ipm ponere pro minori:tota conditionali posita pro maiori.sed destruere antecedens est oppositũ contradictorium consequentis sumere ponendo illud pro conclusione. ¶Sequit corrollarie scõo ꝙ arguendo a tota conditionali cum destructione antecedentis ad destructionẽ consequentis:ꝓña non valet. vt non sequit:si homo currit animal currit.sed nullus homo currit.igit nullũ animal currit. Ratio qz in tali argumentatione arguit ab inferiori ad superꝰ negatiue.q̃ cõsequentia nõ valz.vt dictũ est ante.Istis notabilibꝫ sic stantibꝫ est.

Conclusio responsalis ista vltime quinq̃ regule in tractatu consequentiaꝝ posite sunt sufficienter assignate.veritas istaꝝ regularum patet ex notabilibꝫ.

Arguitur primo. Non valet arguere a tota consequentia ad eius partem.probat.qz non sequitur.deus est.vel chymera est.z homo est animal.ergo chimera est.Hic arguitur a tota copulatiua ad partẽ.z consequẽtia non valet.qz stat antecedens esse veꝝ sine ꝓñte:sed ꝙ cõsequẽs sit falsuz patz.qz chimera non est.

Dico ꝙ regula intelligit arguẽdo a tota copulatiua ad eꝰ partẽ principalẽ bene valz.sz in isto argumẽto arguit a tota copulatiua ad partẽ minus principalem ipsius copulatiue.hec em chimera est:ẽ pars minꝰ principalis istius totius copulatiue deꝰ est vel chimera est.z homo est animal.z sic argumentũ non concludit.

Arguitur secũdo. Arguere a parte copulatiue ad totaz copulatiuã:cõsequẽtia bene valz.patz qz sequit bene.homo est animal. ergo hõ est.z deus est.pbat.quia necessariũ sequit ad qõlibet. Dico ꝙ valz materialr sz nõ formalit z vniuersaliter:qz in simili non valz.vt hõ est animal.ergo hõ est anial z hõ est asinꝰ

Arguitur tertio. Arguendo a tota copulatiua ad eius partẽ.consequẽtia nõvz pbat.qz nõ sequit.homo est animal z hõ est asinꝰ.ergo hõ est asinus pbat ꝙ ꝓñs est falsum.qz homo nõ est asinꝰ. Dico ꝙ regula intelligit.quando arguitur a tota copulatiua vera.tũc valz arguere ad qualibet partẽ:modo copulatiua ꝓpõ est falsa.vt ista.homo est animal.z homo est asinus.

Arguitur quarto. Bene valet arguere a toto copulato ad vnam eius partem igit regula decima octaua est falsa.pbat añs.quia hic sequitur.socrates z plato sũt.igit socrates est.silr hic.socrates z plato sũt entia.igit plato est ens.similiter hic.socrates z plato sũt animalia.igit socrates est animal. Dico ꝙ bñ valet talis ꝓña materialiter.sed non formaliter.vt hic non valet. socrates z plato trahunt nauem.ergo socrates trahit nauem:

Arguitur quinto. Regula decimanona non valet.probatur.qz non valz arguere a tota disiunctiua cuz destructiona vnꝰ partis ad aliã partẽ nõ destructã.pbat.qz hic nõ sequit.hõ est asinꝰ vel hõ est albꝰ.sz hõ nõ est albꝰ.vt ponẽdo ꝙ sit niger.ergo homo est asinus.Antecedes est veꝝ.z consequẽs falsum. Dico ꝙ nõ valz.quia regula intelligitur quando arguitur cum opposito contradictorio vel etiam aliquando contrario.sed in argumẽto ꝓpositio arguitur cũ opposito subz

contrario. ⁊ ergo argumentum non concludit

Arguitur sexto. A tota disiunctiua ad partem disiunctiue. consequētia bene vz ꝓbat̄. quia sequit̄ bene. homo est animal vel deꝰ est. igit̄. deus est. probat̄ ꝙ valeat. quia impossibile est añs esse verū sine consequente. ¶ Dico ꝙ bene valet materialiter: sed non formaliter. quia in simili non valet. vt hic. homo currit vl̄ asinus currit. igitur homo currit.

Arguitur septimo. A tota conditionali cum positione antecedentis ad positionē consequētis. nō valz arguere. igit̄ regula vigesima est male posita ꝓbat̄ añs. in omni syllogismo cōclusio debz esse alia a premissis. sed in predicto argumento conclusio non est alia a premissis. igit̄ non valet. Maior patz er diffinitione sillogismi. primo prior: cū dicit̄. Aliud quidē ab his accidit. Minor patet in isto syllogismo yppotetico. si homo currit animal currit. sed animal currit. ergo homo currit. hec ꝓpō. hō currit. est conclusio. ⁊ etiā est pars maioris. ¶ Dico licet in argumento p̄dicto conclusio non est alia a premissa minus principali: tamē est alia a p̄missa principali. ⁊ hoc sufficit. Hec em̄ est premissa totalis. si hō currit animal currit.

Arguitur vltimo. Non valet arguere a tota conditionali cū destructione cōsequentis ad destructionē antecedentis. ꝓbat̄. non ens nec infert nec infertur: sz destructū est non ens. igit̄ non valet arguere a tota conditionali cū destructione consequentis ad destructionē antecedentis. Maior est nota. quia nō ens non habet aliquā operationē: omne enim quod agit. agit vt est in actu. vt d̄r nono metaph̄ice. ⁊ illud non est destructum: Minor qr destructum est corruptum. Corruptum aūt est non ens. ex quo corruptio terminat̄ ad non esse. vt d̄r quinto ph̄icor. ¶ Dico verꝫ argumentū concluderet: si destructio caperetur ꝓprie pro corruptiōe: sed hic capit̄ destructio pro captione sui contradictorij: ⁊ sic accipitur hic corruptio cōmuniter logice ⁊ non phisice.

Cum vero plurime regule consequentiarū hic omisse

sunt. que in argumentationibꝫ sepius occurrūt. pro iunior itaqꝫ exercitatiōe hic principales subiungere institui.

¶ Prima regula. Si multe sunt consequentie adiuicē connexe tunc arguendo a primo ad vltimū. consequētia bene valet. dūmodo cōsequētie intermedie sint bone ⁊ formales. vt bene sequitur. si homo currit animal currit: ⁊ si animal currit corpus animatū currit. ⁊ si corpus animatū currit substantia currit. tunc a primo ad vltimū sequitur bene. si homo currit substantia currit: Ratio regule. qr in omnibꝫ his ꝯñtijs arguitur ab inferiori ad superius affirmatiue ⁊ sine distributione. mō arguere ab inferiori ad superius affirmatiue ⁊ sine distributione. consequētia bene valet. Sequit̄ corrollarie primo ꝙ hec cōsequētia non valz. Qui bene bibit bene dormit. ⁊ qui dormit non peccat. ⁊ qui non peccat saluabit̄. tunc a primo ad vltimū non sequitur. qui bene bibit saluabit̄. Ratio quare non valet. quia consequētie intermedie nō sunt formales qr stat aliquē fortiter bibere. ⁊ postea non dormire. non etiā sequit̄ qui dormit nō peccat. quia aliquis in somno pōt peccare. si occasio peccati. vt mala volnntas p̄cessit in vigilia Sequitur corrollarie scd̄o ꝙ hec cōsequentia non valet per istam regulaz si nullū tempus ē dies non est. ⁊ si dies nō est nox est ⁊ si nox est: aliqd̄ tempus est: tūc a primo ad vltimū. si nullū tempus est: aliqd̄ tempus est: vnū enim contradictorium non infert aliud. Ratio quare non sequit̄. qr cōsequentie intermedie non sunt formales. qr non sequit̄. si dies non est. ꝙ ergo nox sit. quia datur mediū inter diē ⁊ noctem vt diluculū: Similiter etiā si nox nō est. ergo dies est. qr scd̄m astronomos dat̄ mediū

inter diē ⁊ noctē de mane diluculum: ⁊ tempore vespertino crepusculū:

¶ Scda regla. In omi bona ꝯña quicqd sequit ad ꝯñs h idē etiā sequit ad añs. vt hec ꝯñtia est bona. hō currit: g aial currit. qꝛ in ea arguit ab iferiori ad superi⁹ affirmatie. ⁊ sine distributiōe tūc qdqd seqt ad h ꝯñs. aial currit: etiā seqt ad h añs. hō currit. Ad h āt ꝯñs aial currit sequit corp⁹ animatū currit. corp⁹ currit. sbstātia currit. ⁊ ergo hec omnia sequunt ad hoc añs hō currit. qꝛ sequit bene. hō currit. igit corpus animatū currit: similiter corpus currit. similiter substātia currit. Rō qꝛ in omnibꝫ his ꝯñtijs arguit ab inferiori ad superi⁹ ⁊ sine distributione. que ꝯña est bona. vt dictū est in vna regula consequentiaꝝ. Rō etiā alia est ista. qa qdqd est superi⁹. superiore etiā est superius inferiore. vt substātia est superius ad animal. ⁊ animal est superi⁹ ad hominē. ergo etiā substātia est superius ad hominē. ita etiam de alijs predicatis. vt corpus. corpus animatū.

¶ Tertia regula. In omi ꝯña bona ⁊ formali quidqd antecedit añs. hoc etiā antecedit ⁊ ꝯñs idem inferi⁹ ad ꝯñs. vt hō currit. ergo animal currit. est consequētia bona ⁊ formalis. capiendo ꝯsequentiā formalē cōmuniter. ⁊ hoc antecedens hō currit. antecedit hoc quod est iohs currit. qꝛ sequit bene. iohānes currit: ergo hō currit. tūc hoc. iohs currit etiā antecedit hoc quod est animal currit. ⁊ est inferius ad ipm ⁊ omnes iste tenent scdm modū ⁊ formā arguendi ab inferiori ad superius affirmatiue. ⁊ sine distributione. Ratio regule. quia quidqd est inferius inferiore. hoc etiā est inferi⁹ superiore. vt iohs est inferius ad hominē. ⁊ hō est inferius ad animal. ergo etiā iohs est inferi⁹ ad animal.

¶ Quarta regula est ista. Arguendo a particulari ad suā indefinitā siue affirmatiue siue negatiue. ꝯña bene valet: Exemplū vbi affirmatiue. quidā hō currit ergo homo currit. Exemplū vbi negatiue. vt quidā hō non currit: ergo hō non currit. Ratio regule. qꝛ indefinita ⁊ sua particularis equipollent quo ad veritatē ⁊ falsitatez ⁊ termini in eis eodē mō supponūt. mō ab equiualenti ad equiualens est bona ꝯña. ¶ Dico notāter ꝙ indefinita ⁊ sua particularis equipollēt quo ad veritatē ⁊ falsitatē. qꝛ quo ad quatitatē nō equipollent. sūt enim diuersaꝝ quātitatum. quia quantitas indefinita ⁊ particularis differunt specifice

¶ Quinta regula. Arguēdo ab vniuersali affirmatiua ad suā singularē affirmatiuā ꝯña nō valz formaliter sine cōstantia inferioris. vt ista ꝯña non valz absolute. omis hō est animal. igit iohs est animal. qꝛ ex necessario sequeret cōtingens. hec em̄ est necessaria. omis hō est animal. qꝛ gen⁹ predicat de specie. ⁊ omnis talis est necessaria vt dr pmo posterioꝝ. sz hec est cōtingēs. iohs est animal. qꝛ subiectū supponit pro re corruptibili. mō omnis ꝓpositio in qua subiectū supponit pro re corruptibili est contingens Dico in regula. sine constantia inferioris. qꝛ ponendo cōstantiā inferioris bene valet. vt bene sequit. omnis homo est animal. ⁊ iohānes est. ergo iohs est animal quia tunc in tali modo arguendi importatur necessitas inferioris ⁊ existētia. vnde et dicit pmo periermeniaꝝ. Omne qd est interim ꝙ est. necesse est ipsum esse. Dico etiā in regula ꝙ non valet formaliter. quia materialiter bene valet sine constantia: vt omnis sol lucet igit sol lucet. Similiter hic. omnis deus est. igit iste de⁹ est. qꝛ necessariū sequit ad qdlibet. similit hic. omis hō est asin⁹: ergo iste hō est asin⁹. qꝛ ad impossibile sequit qdlibet.

¶ Sexta regula. Arguēdo ab vniuersali negatiua ad suā singularez negatiuā: ꝯña bene valet. vt bene sequit. nullus homo currit. ergo iohs non currit. Ratio. quia arguit a superiori ad inferius negatiue. q ꝯña bene valet.

¶ Septima regula. Arguendo a singulari negatiua ad particularē vel indefinitam ꝯña non valz. vt nō sequit. Iste hō nō est animal. ergo hō non est animal. Ratio. qꝛ si valeret. tunc ex opposito contradictorio cōsequētis deberet sequi oppositū contradictoriū antecedentis. vt deductū est in vna regula consequentiaꝝ. oppositū contra-

dictoriū huiꝰ ꝯñtis.hō nō est animal.est illa.ergo omnis hō est animal.oppositū cō-
tradictoriū huiꝰ añtis:iste hō nō est animal est hoc.iste hō est animal.mō ista ꝯña.nō
vz.omis hō est animal:ergo iste hō est animal.vt dixit regula quinta.qꝛ tūc ex neces
sario sequeret cōtingēs.ꝛ añs posset esse verū sine ꝯñte.q̄ sūt cōtra principia logice.
¶ Octaua regula: Arguēdo a singulari affirmatiue ad suā particularē affirmatiuā
vel indefinitā.ꝯña bene vz.sꝫ ecōuerso nō.vt hec ꝯña bene valet. Iste homo currit:
ergo hō currit.vel quidā hō currit. Rō.qꝛ arguit ab inferiori ad superiꝰ affirmatiue
ꝛ sine distributione.q̄ ꝯña bene valet.sꝫ ecōuerso nō valꝫ.hō currit vel quidā homo
currit.ergo iste homo currit.quia arguitur a superiori ad inferius affirmatiue ꝛ sine
distributione.que ꝯña non valet.
¶ Nona regula. Subiectis existentibꝰ eisdē:ꝛ p̄dicatis variatꝫ ſm sub ꝛ supra ꝯña
bene valꝫ.vt iohs est hō.ergo iohs est animal. Silr hic.socrates fuit albꝰ heri.ergo
socrates fuit albꝰ.albꝰ heri est inferiꝰ ad albꝰ.qꝛ est vnū principiū logice:terminꝰ sum
ptus cū additione est inferior ad seip̄m sine additione. Rō huiꝰ regule.qꝛ tūc arguit
ab inferiori ad superiꝰ affirmatiue ꝛ sine distributione.q̄ ꝯña bñ vz. Sequit cor
rollarie in regula.per sub intelligit inferius.per supra superius.
Decima regula. Omis ꝯña syllogistica est bona ꝛ formalis in qua ex opposito
cōtradictorio cōclusionis cū altera p̄missaꝝ sequit oppositū cōtradictoriū alteriꝰ p̄-
misse.vt hec ꝯña syllogistica est bona.omis hō currit.iohs est hō.igit iohs currit in
darij.ꝛ bene sequit.iohs nō currit ꝛ iohs est hō.igitur quidā hō nō currit.tenet ꝯña
p syllogismū expositoriū in tertia figura.sic omnis ꝯña enthimematica est bona in q̄
ex opposito cōtradictorio ꝯñtis seqtur oppositū cōtradictoriū antecedentis.vt dictū
est ante in ꝯñtijs.vt hec bona est ꝯña enthimematica.hō currit. ḡ animal currit.ab
inferiori ad superius affirmatiue.ꝛ ex opposito cōtradictorio ꝯñtis.s.nullū animal cur
rit sequitur oppositū contradictoriū añtis.nullus homo currit.a superiori negata ad
inferius.
Undecima regula. Quando subiecta sunt eadez.ꝛ copule eedē ꝛ predicata con
uertūtur inter se.ꝯña bene vz.vt bene seqtur.socrates est hō.ergo socrates ē animal
rationale. Rō qꝛ tūc arguitur a cōuertibili ad cōuertibile.q̄ ꝯña bene valet.
Duodecima regula. De quolibet dicit alteꝝ contradictoriorū:ꝛ de nullo ambo
simul:idem de quolibet termino singulari d̄r ꝛ predicatur ꝛ verificatur alteꝝ ꝯtradi
ctoriorum incōplexoꝝ.vt hō non hō sunt contradicoria incōplexa.ꝛ de iohāne predi
catur vnū illoꝝ vere.vt hec est vera.iohānes est homo.ista autem est falsa. iohānes
est non homo. Ratio quia contradictio fundat super esse ꝛ non esse. Dicitur em̄
in predicamentis. Contradictio est affirmatio ꝛ negatio opposite.modo affirmatio
dicitur esse.negatio autē non esse.impossibile est autē aliquaꝫ rem simul esse ꝛ non es
se.vt dicitur quarto metaphisice.
Tredecima regula. Ad alietatē consequētis sequitur alietas antecedētis:vt hec
consequentia est bona.socrates est homo.ergo socrates est animal.est enim ab inferi
ori ad superius affirmatiue ꝛ sine distributione.que consequentia est bona.ꝛ bene se
quitur arguendo a ꝓpositione que fuit cōsequens in qua superiori additur hoc signuꝫ
aliud ad ꝓpositionez que fuit antecedens inferiori etiam addendo signum aliud.sic
arguendo.socrates est aliud ab animali.ergo socrates ē aliud ab homine.tenet con-
sequentia a superiori distributo ad inferius.
Quartadecima regula. Arguendo ab inferiori ad superius cum his dictionibꝰ:
differt:aliud non idem.diuersum.ꝛ alijs dictionibꝰ importantibus carentiam ꝛ pri-
uationem.consequētia non valet.vt non sequitur. Ioannes differt a lapide.ergo io-
hannes differt a substantia. Antecedēs est verum.ꝛ consequens falsum. Et ratio q̄-
re non valet.quia tunc arguit ab inferiori ad superius distributiue:modo arguendo

ab inferiori ad superius distributiue consequētia non valet.

Quindecima regula. Arguendo ab actiuo ad suum passiuum: consequentia bene valet. id est arguendo a propositione in qua ponitur verbum actiuum ad propositionem in qua ponitur verbum suum passiuum. consequentia bene valet. vt bene sequitur. Johannes amat petrum. igitur petrus amatur a iohāne Similiter iohānes percutit petrum igitur petrus percutitur a iohanne. Ratio quia dicitur in predicamentis. Proprium est actionis ꝛ agentis ex se inferre passionem alteri. In tali aūt argumentatione debet obseruari ꝙ si post verbum actiuum in antecedente ponitur accusatiuus. tunc talis accusatiuus debet mutari in consequente in nominatiuum. ꝛ nominatiuus positus in antecedente pro supposito in consequente debet mutari in ablatiuum. mediante prepositione a vel ab. vt iohannes diligit petrum.

Arguitur sic. Petrus diligitur a iohanne. sed quando in antecedente circa verbum actiuū non ponitur accusatiuus tunc arguendo ab actiuo ad passiuum in consequēte debet poni iste terminus transcendens aliquid: vt ioannes legit igit aliquid legitur.

Sedecima regula. Arguendo ab exponentib⁹ simul sumptis ad expositam. ē bona consequentia. ꝛ econuerso. vt bene sequitur. homo currit. ꝛ nihil aliud ab homine currit. igitur tantum homo currit. ꝛ econuerso. ab exposita ad exponentes simul sumptas bene sequitur. vt tantum homo currit. igitur homo currit. ꝛ nihil aliud ab homine currit. Ratio. quia exponētes simul sumpte cōuertunt quo ad veritatē vel falsitatē cū exposita. modo a conuertibili ad conuertibile. consequentia bene valet Dico notanter ꝙ exponētes ꝛ exposita conuertunt quo ad veritatē ꝛ falsitatem. si enim exposita est vera ꝛ exponentes erunt vere. quia non conuertuntur quo ad esse ꝓpōis Exposita enim est ꝓpositio categorica. ꝛ exponentes ypotetica simul sumpta.

Decimaseptima regula. Arguendo a descendēnb⁹ simul sūptis ad descensaz. est bona consequētia. ꝛ econuerso: vt bene sequitur. omnis homo currit. igitur iste homo currit si sit. ꝛ iste homo currit si sit. ꝛ sic de singulis. ꝛ econuerso bene sequitur. iste hō currit si sit. ꝛ iste homo currit si sit. ergo omnis homo currit. Ratio. quia descendentes conuertuntur cum descensa quo ad veritatem ꝛ falsitatem propositionis. ꝛ econuerso.

Decima octaua regula. Arguēdo ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuā de predicato finito. consequentia bene valet. vt bene sequitur. homo est non iustus. igitur homo non est iustus. ꝛ requiritur ꝙ totum predicatum debet infinitari. et ergo non sequitur tu vides non hominē. vt si viderem hominē ꝛ equū simul. ergo tu non vides hominez. sed debet sic argui. tu es non videns hominē. igitur tu nō vides hominem. Sic hic etiam non valet. iudei crucifixerunt non iesuz quia latronem. ergo iudei non crucifixerunt iesuz. quia totuz predicatū in antecedente non infinitatur sed deberet sic argui. Judei fuerunt non crucifigentes iesuz. igitur iudei non crucifixerunt iesum. modo antecedens est falsuz. ꝛ per consequens etiam consequens. Similiter hic male arguitur. In zvisla est non aqua quia lapis. ergo in zvisla non est aqua. sed debet sic argui. ens in zvisla est non aqua. vt lapis. ergo ens in zvisla non est aqua: ꝛ hoc est verum de lapide vel pisce.

Decimanona regula. Arguendo ab affirmatiua de predicato finito sequitur negatiua de predicato infinito. vt bene sequitur. homo est iustus. igitur homo non ē nō iustus. Ratio. quia impossibile est antecedens esse verum sine consequente. ꝛ etiam ꝓpositiones conuertuntur inter se. modo a conuertibili ad conuertibile. bene valet cōsequentia.

Vigesima regula. Arguendo a negatiua de predicato finito sequitur affir-

matiua de predicato infinito cũ constantia subiecti. vt bene sequit̃. homo non est alb⁹ ⁊ hõ est. ergo hõ est non alb⁹ Dico notanter cũ constantia. qꝛ sine constantia non valeret. vt non sequit̃ socrates non est iustus. ponẽdo ꝙ sit mortuus. ergo socrates ẽ (non iustus.

¶ Vigesima prima regula. Arguendo a negatiua de predicato infinito sequit̃ affirmatiua de p̃dicato finito cũ ꝯstãtia sbiecti. vt bñ sequit̃. socrates nõ ẽ nõ iust⁹ ⁊ socrates est. ergo socrates ẽ iust⁹. Sequit̃ corrol. ꝙ qñ arguit̃ ab affirmatiuis ad negatiuas: arguit̃ sine constantia subiecti. sed qñ arguit̃ a negatiuis ad affirmatiuas. arguit̃ cũ cõstantia subiecti. Ratio diuersitatis est hec: qꝛ negatiua nihil ponit se sola: sed affirmatiua se sola aliquid ponit ⁊ ergo in negatiuis additur cõstãtia subiecti. qđ non oportet esse in affirmatiuis. Sequit̃ corrollarie ꝙ pura negatiua non infert affirmatiuã. Ratio qꝛ semp causa debet esse dignior q̃ꝫ effectus ⁊ prestantior. vt dicit autor de causis: nã affirmatio est dignior pura negatione. vt dr̃ primo posterioꝝ. Et ergo Aris. ostẽdit similit̃ primo p̃oꝝ. ꝙ ex puris negatiuis est cõiugatio inutilis. ⁊ nihil sequitur. sed ex puris affirmatiuis aliquid sequitur. similiter ex vna affirmatiua ⁊ alia negatiua aliquid sequit̃.

¶ Vigesima secunda regula. A diuisis ad cõiuncta ꝯña bene valet. vt bene sequitur. iohes est alb⁹. ⁊ iohs est homo. ergo iohes est alb⁹ homo. vñ arguere a diuisis ad cõiuncta est arguere a duab⁹ cathegoricis positis pro añte in quib⁹ duo predicata p̃dicant̃ diuisim de eodẽ termino singulari ad vnã cathegoricam in qua eadem p̃dicata predicant̃ de eodem termino singulari in ꝯñte. vt iohs est magnus. ⁊ iohs est homo ergo iohs est magnus hõ. illa aũt predicata in quib⁹ ſm regulã arguit̃ nõ debẽt ambo esse accidentalia. qꝛ tunc non sequeret̃. vt non sequit̃. Iste canis est tuus. ⁊ canis est pater. igit̃ canis est tuus pater. Ista enim predicata tuus ⁊ pater ambo sunt accidentalia. tuus importat possessionẽ. ⁊ pater relationẽ. sed vn⁹ debet esse substantial̃ vt in plurimũ. ⁊ alter accidentalis.

¶ Vigesima tertia regula. Arguendo a coniũcta ad diuisa: est ꝯña bona. vt bene sequitur. iohs est alb⁹ homo. ergo iohs est alb⁹. ⁊ iohãnes est homo. Vñ arguere a coniũctis ad diuisa. est arguere ab vna ꝓpõne cathegorica posita pro añte in qua duo termini quoꝝ vnus habet se vt determinatio ⁊ alter vt determinabile predicant̃ de termino aliquo singulari coniuncta ad vnã yppoteticã in qua cõtinent̃ due cathegorice in quib⁹ illa predicata predicant̃ diuisim: ⁊ de eodẽ termino singulari. vt iohs est magnus. ergo iohs est magn⁹ ⁊ iohs est hõ. Sequit̃ corrollarie qñ arguit̃ in ambobus terminis accidentalib⁹. ꝯña non valet. vt iohs est alb⁹ monachus. ponẽdo ꝙ iohãnes sit monachus in religione in qua portãt albas vestes: vt in religione carmelitaꝝ non sequit̃. ergo iohs est alb⁹. ⁊ iohãnes est monachus. iohs em̃ põt esse niger in colore corpis. ⁊ esse alb⁹ monachus ratione habit⁹.

¶ Vigesima quarta regula. Nomina ⁊ verba transposita idem ſcant id est. nomina ꝓpter solam transpositionẽ eoꝝ. similiter verba ꝓpter eoꝝ solaꝫ transpositionẽ nõ mutãt eoꝝ ſcationẽ: vt sicut bene dicit̃. homo est animal: sic bene dicit̃. animal est homo. ⁊ sicut vna est vera. sic ⁊ alia. Ratio regule est ista. quia transpositio nominũ ⁊ verborũ est accidentalis. ſcatio aũt dictionũ est essentialis. modo accidentale non auffert essentiale. intelligit̃ aũt regula. ceteris paribus. vt manente eadẽ suppõne terminorũ. ampliatione. restrictione. ⁊ ceteris ꝓprietatibus terminoꝝ. ⁊ ergo non sequit̃. homo ẽ mortuus. igit̃ mortuũ est. quia in prima iste terminus homo ampliat̃ ratione huius participij p̃teriti temporis pro illo qui est vel fuit homo. est mortuus.

¶ Vigesima quinta regula. Arguendo a sinonimo ad sinonimum est ꝯña bona. vñ bene sequit̃. Cicero currit. ergo Tullius currit. tenꝫ ꝯña. quia Marcus tullius cicero sunt tria synonima. Termini em̃ synonimi sũt qui ſcant idẽ adequate. ꝓpõnes aũt synonime sũt ꝓpões constitute ex terminis synonimis. Sequit̃ corrollarie ꝙ homo ⁊

risibile non sunt termini synonimi. qꝛ licet ſcant idem. nō tñ eodē mō. qꝛ hō significat absolute hominē. ſꝫ risibile ſcat hominē cōnotando ei inesse aptitudinē ad ridendum

Sequiť corrollarie ꝙ hō ⁊ animal nō sunt termini synonimi. qꝛ licet ſcant idem: qꝛ iohs est hō ⁊ animal. tñ nō ſcant idē adequate. qꝛ anīal ſcat latius q̄ꝫ homo.

¶ Uigesimasexta regula. Arguendo a diffinitione ad diffinitum. vel a descriptione ad descriptū: vel a nominis interpretatione cōuertibili ad interpretatum. ꝯña bene valet. Exemplū primi. vt bene sequiť. iohs est animal rationale. ergo iohs est homo Exemplū scdi. vt bene sequiť. animal aptū natum ad ridendū currit. ergo hō currit Exemplū tertij. Amator sapientie diligit sapientiā. igiť philosophꝰ diligit sapientiaꝫ Philosophus em̄ interpretatur quasi amator sapientie. Diciť em̄ phūs a philos grece: quod est amor latine. ⁊ zophos sapientia. quasi amator sapientie.

¶ Uigesimaseptima regula. Arguendo a parte in modo ad totū in mō affirmatiue ⁊ sine distributione. ꝯña bene valet. vt bene sequiť. albꝰ hō currit. igiť hō currit. Ratio qꝛ sic arguiť ab inferiori ad superius affirmatiue ⁊ sine distributione. vnde pars in mō est terminꝰ cōmunis sumptꝰ sine determinatione accidētali. vt albꝰ hō. Sꝫ totū in mō est terminꝰ cōmunis sumptꝰ sine distributione accidentali. vt homo

¶ Uigesimaoctaua regula. Arguēdo a toto in mō ad partē in mō distributiue siue affirmatiue siue negatiue. ꝯña bene valꝫ. Exemplum vbi negatiue ⁊ distributine. vt nullus hō currit. igiť nullus albꝰ hō currit. Exemplū vbi distributiue affirmatiue. vt om̄is homo currit. igiť omnis homo albꝰ currit. Ratio regule. quia tunc arguiť a superiori ad inferius distributiue. que ꝯña bene valet.

¶ Uigesimanona regula. A toto copulato ad partē copulati. nō valꝫ ꝯña formaliter vt iohs ⁊ petrus habēt quattuor pedes: igiť. iohs habet quattuor pedes. Similiť nō sequiť. materia ⁊ forma sūt hō. igiť materia est hō. aliqñ valꝫ materialiter. vt hic bene sequiť. iohs ⁊ petrus sūt homines. ergo iohs est hō. tūc ergo valet. qñ verbū substantiuū sequiť post coniunctionē ⁊ alteꝝ exemplū. vt hic. iohs ⁊ petrus sūt nequam. ergo iohs est nequam.

¶ Trigesima regula. Arguendo a toto disiuncto ad partē disiuncti: ꝯña nō valet. vt non sequiť. hō vel asinus est rationalis. ergo asinus est rationalis. Similiter non seq̄tur. hō vel asinꝰ currit. igiť hō currit. posito ꝙ asinus currat: Ratio. qꝛ tunc arguiť virtualiter a superiori ad inferius sine distributione.

¶ Trigesima prima regula. Arguendo a parte disiūcti affirmatiue ad totū disiūctū ꝯña bene valet. vt hō est rationalis. igiť hō vel asinus est ratiōalis. Similiter homo currit. igiť hō vel asinus currit. Ratio qꝛ tūc virtualiter arguiť ab inferiori ad superius affirmatiue ⁊ sine distributione. que ꝯña bene valet.

Trigesima secūda regula. Arguendo a toto in q̄ꝫtitate ad partē in quantitate: cōsequētia bene valꝫ. vt bene sequiť. hō est omne animal. ergo hō est animal. vnde totū in quātitate est terminꝰ cōmunis sumptꝰ cū signo vl̄i siue affirmatiuo siue negatiuo de affirmatiuo. vt omnis hō. de negatiuo vt nullus hō. ſꝫ pars in quātitate est terminus sumptus sine signo vniuersali affirmatiuo vel negatiuo. vt animal. homo.

Trigesima quarta regula. Arguendo ab est tertio adiacente ad est scdm adiacens in terminis supponentibꝰ. ꝯña bene valꝫ. vt bene sequiť hō est animal. igitur hō est. Et de ista regula dictū est ante Dico notanter in terminis supponentibꝰ. quia in terminis non supponētibꝰ vel fictis. non valet. vt non sequiť. chimera est chimera. ergo chymera est. Iste em̄ terminus chimera non supponit. exquo est terminꝰ fictus ⁊ nō potest verificari pro aliquo. Similiter nō sequiť. vacuū est locus non repletus corpore. vt dr. iiij. phicoꝝ. ergo vacuū est.

Trigesima quinta regula. Ab est scdo adiacente ad est tertiū adiacens. ꝯña valet negatiue. vt bene sequiť. socrates nō est. ergo socrates non est homo.

¶ Trigesima sextra regula. Arguendo ab eodem ad idem. est ꝓña bona. nō quidem pbatiua sed illatiua. idem em̄ infert seipm̄: sed idez non pbat seipm̄. vt bene sequit hō currit. ergo homo currit. Ratio aūt quare idem non pbat seipm̄. qz omnis pbatio debet fieri per notius. idem aūt non est notius seipo

¶ Trigesima septima regula. Arguendo a posse ad posse. est ꝓña bona. vt bene sequitur. iohs est homo. igit iohs potest esse hō. z intelligit regula sine distributione. qz cū distributione nō valz. vt non sequitur. omne currens est asinus. ergo omne currēs pōt esse asinus. Per esse intelligit in ꝓposito ꝓpō cathegorica que ꝯcat rez esse Per posse esse intelligitur in ꝓposito ꝓpositio cathegorica que ꝯcat rem posse esse

¶ Trigesima octaua regula. Arguendo a posse ad esse disiunctiue z affirmatiue. cō sequētia pene valet. vt bene sequit. socrates potest esse omnis hō. z socrates est. igit socrates est om̄is homo.

¶ Trigesimanona regula. Causa in actu infert effectū in actu. z econuerso. Dicitur em̄ scōo phicoꝝ. causa in actu z effectus sunt simul. vt bene sequit. domificans est. ergo domus fit. z econuerso domus fit. igitur domificans est.

¶ Quadragesima regula z vltima. In omnib⁹ regulis precedentib⁹ hoc gerundiuz arguendo pro se positū sine adiunctione verbi vel participij ponit absolute z facit p positionē ypoteticā resolubilez per si per quia vel per dū. z sic ista. arguendo ab inferiori ad superi⁹ affirmatiue. est bona ꝓña. valz tantū. si arguit. dū arguit. quia arguit ab inferiori ad superius affirmatiue est ꝓña bona. Est enim regula generalis in logica gerundia in do terminata per se posita sine verbo adiectuo vel participio ponūtur in designatione ꝓñe. z faciunt ypoteticā causalē conditionalem aut temporalem scōm diuersam resolutionē.

¶ Finit exercitiū super omnes tractatus paruoꝝ logicaliū Petri hispani. Magistri Johānis Glogouiēsis alme florē tissimeqꝫ vniuersitatis studij Cracouiensis maioris Collegij artistaꝝ collegiatu: z ad sanctū florianū Canonici Impzessuz Argētine p Joānē knob louch. Anno dñi. M. D. xvij. die xo mēsis. xx. Dar cij.

Circa inicium tractatus obligatoriorum

Queritur primo.quare iste tractatus ꝛ sequẽtes sequũtur precedentes. ¶Dicendũ ꝙ ideo.qz p̃cedentes tractatus subordinantur veteri logice.eũ in eis determinat de ꝓprietatib̃ terminoꝝ qui termini sunt partes argumentationis:sed tres vltimi subordinantur noue logice.qz hic determinat de quibusdã argumentationib̃ vel de his que statim in argumentationem ordinant.simplex aũt est ante cõpositum.ideo patet ratio ordinis. Sed ratio ordinis istorũ tractatuꝝ inter se est:qz semper isti sequunt que magis accedunt ad nouã logicã.ꝛ isti precedunt que habent ordinẽ ꝛ cõuenientiã cum veteri logica. Et sic tractatus obligatoriorum est primus.qz obligans fit in vna ꝓpositione tm̃:dũmodo est admissa aut negata.sed tñ finis obligationis nunq̃ fit nisi in argumentatione.quia aliquis intendit per obligationem aliqua possibilia concessa:ducere ad aliqđ impossibile.qđ non fit nisi in argumentatione. Sed insolubilitas non est nisi in duab̃ ꝓpositionib̃.quarum vna implicite continet in alia:licet nonsc̃m actũ explicitum:sicut in ista ꝓpositione. Omnis ꝓpositio est negatiua:implicite includitur in sua contradictoria.si aliqua proponitur due ꝓnes explicite.ꝛ ideo ibi est maior accessus ad nouã logicam.vt dicendo.homo currit.ergo animal currit. Primo ergo loco ponitur tractatus obligatoriuꝝ in cuius exordio tãgit duo principia.ex quib̃ tractatus obligatoriorꝝ ꝛ insolubiliuꝝ eliciuntur.ꝛ quia principiũ tractatus insolubiliũ postea tangit:ideo hic solum cõsiderandum est qđ sit principiũ istius tractatus. Pro quo notandu ꝙ principium ex quo iste tractatus obligatoriorum elicitur.sumitur ex nono metaphice.ꝛ primo ꝑior. vbi dicit Aristo.ꝙ possibili posito ineſſe.nullũ sequitur incõueniẽs vel impossibile.ꝛ ideo tota scientia ista in illo principio fundatur.qz scientia obligatoriorum in hoc cõsistit ꝙ aliquis concedat multa possibilia fm conditionem obligationis ꝛ illa sic defendat ne cogatur ex illis concedere aliqđ impossibile:licet aliquando ꝛ sepe cogat concedere aliquod falsum.

Queritur primo.quid sit subiectũ tractatus libri obligatoriorũ

Dicendum ꝙ ꝓpositio obligatoria est ꝓ̃ ad cuius affirmationẽ vel negationem facta est obligatio:quia de illa ꝓpositione hic principaliter determinat.et passio principalis.scz obligatio demonstratur sibi ineſſe per proꝓia principia.igitur Et tamen iste tractatus intitulatur tractatus obligationuꝝ siue de obligatione. quia scientie consueuerunt denominari ab illo qđ est nobis notꝰ in illa scientia: ꝛ hoc cõmuniter est passio:quia nos imponimus rebus nomina fm ꝙ res cognoscimus.licꝫ tñ multa alia in scientia.s.principia ꝛ subiectũ sunt notioꝛa quo ad naturã.

Arguitur Obligatio spectat ad iuristas.ergo non ad logicum. Dicendum ꝙ duplex est obligatio:Quedaꝫ est realis.que est iuris vinculum quo quis ex necessitate stringitur alicui soluende rei secunduꝫ nostre ciuitatis iura.ꝛ causatur ex contractu quodam qui est inter ementem ꝛ vendentẽ.vel etiaꝫ sc̃m aliam cõmutationẽ:ꝛ sic spectat ad iuristas: Alio modo accipitur similitudinarie.put accipitur sc̃m similitudinẽ realis obligationis:siue ciuilis. Et sic accipitur hic. quia sicut in reali obligatiõe aliquis obligatur ex eo alteri ꝙ aliquid ab eo recipit:sic etiã respõdens quando recipit ꝓpõnem fm aliquẽ statuꝫ ab opponẽte:tunc statim est obligatꝰ ad respondendũ sibi sc̃m exigentiaꝫ talis ꝓpositionis admisse.

¶Queritur quis sit finis istius tractatus. Dicendum ꝙ eius duplex est finis. Vnus principalis.que est vt aliquis per notitiam eoꝝ que hic dicuntur euitet deceptionem ꝛ inconueniens scilicet concessionẽ contradictoriarũ ꝓpositionũ. Alius est mꝰ

principalis qui est ducere respondentē ad contradictoria. Et ꝺr minus principalis, quis scientia potius respicit scientē. cum sit perfectio eius. ꝙ respiciat illum ad quem scientia dirigit.

Inclitus philosophoꝝ princeps Aris. scḋo ethico. ars inquit ꝛ virtꝰ sūt circa difficilia. Tangit añt signanter duo sub breuiloquio que sua cōsueuerūt difficultate nocios dire illaqueare. primū ponit primo poꝛ. ꝛ nono metaphisice. videlicꝫ. possibili posito ineſſe nullū sequit impossibile. Scḋm habet quarto metaphice de quodā speciali ac quasi monstruoso genere ꝓponꝫ. que sua fcatione interimūt seipas. qꝛ ex ita esse sicut directa fcatione repꝛesentāt quadā reflexione se falsificant: quaꝓter paterna autoris sollicitudo sub duob⁹ opusculis. scꝫ tractatu obligationū ꝛ tractatu insolubiliū artem pstrinxit: qua imbuti nouitij respōdēdo ꝛ opponēdo se valeant a laqueis eruere: ꝛ alios imperitos tenaciter irritare. Itaqꝫ ad pfata opuscula manū mittēs tractatū de obligatoꝛiis primo aggrediendo: quoꝝūdā terminoꝝ restat descriptiones pmittere. Scḋo nōnullas regulas necessarias apponere. deinde tertio paucoꝝ exēploꝝ practicā gratia plenioris declarationis finaliter subiungere. Quantum ad primū ponit descriptio obligatiōis: que ab aliquib⁹ dat talis. Obligatio est pfixio alicuius enunciabilis ad sustinendū fm aliquem statum. videlicet affirmatiue. negatiue vel dubitatiue. potest etiam aliter describi. Obligatio est pfixio alicuius enūciabil⁹ possibilis ad sustinendū: ne sequat impossibile. que descriptio cōsonat ꝓpōni. Aris. primo pri. que est ꝙ concesso vel admisso possibili nullū sequit impossibile. ꝙuis descendēdo fm triplicē statū solet hoc euenire. Et notandū ꝙ sicut nō est pfixio perfecta nisi respondentis cōcessus interueniat: ita ꝓprie obligatio non est nisi respōdens qđ sibi pfigitur admittat. Si em opponēs dicat. pono tibi istā. omnis hō est rome. non est facta obligatio: donec dicat respondens. admitto. quo facto est quasi inter opponentē ꝛ respondentē quedā litis cōtestatio: ꝛ illa est pars obligationis ad quam sustinendam infra tempus obligationis ipse respondens sua admissione restringitur Iste est tractatus obligatoꝛiꝝ in cuius exoꝛdio tāgit principia ex quib⁹ tractat⁹ obligatoꝛiꝝ ꝛ insolubiliū trahunt. dicens vt patet in littera. Deinde aggreditur tractatū obligatoꝛiꝝ quē subdiuidit in tres partes. In prima ponit descriptiones aliquoꝝ terminoꝝ in hac arte necessarioꝝ. in scḋa ponit quasdaꝫ regulas quib⁹ intellectus in hac arte regulat. In tertia subiungit quorundā exemploꝝ practicā gratia plenioris declarationis. Quantū ad primū ponit duas diffinitiones. quaꝝ prima est generalis. ꝛ scḋa specialis. Prima est. Obligatio est pfixio alicuius enunciabilis ad sustinendū fm aliquē statū. scꝫ affirmatiuū negatiuū vel dubitatiuū. Scḋa diffinitio est. Obligatio est pfixio alicuius enunciabilis possibilis vt sustineat. ne sequatur aliqđ impossibile. Et ista scḋa diffinitio arridet dicto aristo. ex quo iste tractatus sumit.

Queritur quare hic diffinit obligatio. Dicenduꝫ ꝙ ideo. qꝛ est passio principalis in isto tractatu cōsiderata. sicut suppō in libro suppositionū. sicut ergo in libro suppositionū diffinit suppō. ꝛ etiā illa que ad suppositiones ordinant ibi traduntur. sic etiaꝫ determinat hic de obligatione. ꝛ de his que ad ipsam ordinantur.

Arguitur pfixio est actio. sed obligatio non est actio. ergo obligatio non est pfixio. Dicendum negando ꝓñam. ꝛ rō est. quia ex puris particularib⁹ nihil sequitur. Et sic illud argumentū peccat in forma. Sed quādo sic arguit in bocardo. omnis pfixio est actio. obligatio non est actio. ergo non est pfixio. Dicendum ꝙ pfixio capit tripliciter. Uno mō actiue. alio mō passiue. ꝛ tertio mō neutraliter. est ergo dicendū ꝙ pfixio pōt hic capi actiue. ꝛ tunc ista est diffinitio causalis ꝛ non idēptifica. quia sensus est ꝙ obligatio causat ex hoc ꝙ aliquis respondēs pfigit. id est firmat se in aliquo enunciabili ꝑm sustinendo. qꝛ quandocūꝫ respondens accipit vnā ꝓpōnem fm aliquē statū ab opponente. tunc est obligatus. qꝛ tunc obliga

tio est perfecta. vt si diceret. pono tibi istā. omnis homo est rome. adhuc non est obligatio facta. sed quādo respondēs dicit admitto tunc est obligatus ⁊ facta est quedā litis contestatio inter opponentē ⁊ respondentē qz tunc opponens firmat id est ꝓfigit se in isto enūciabili. omnis homo est rome ad sustinendum hoc affirmatiue. Si vero capiat tertio modo. t. me illa diffinitio est formalis

Arguitur Aliquis quādoq; obligatur per aliquā orationē que nō est enunciatio. sic̄ per orationē imperfectā vel per orationē que nō fit per verbū ꝓsentis temporis. ergo male dicit in illis diffinitionib⁹ enūciabilis: Añs probat. dicendo peto te cōcedere primū tibi a me ꝓponendum. ibi totū sequens signū peto dicit obligatorium ⁊ tamē non est enunciabile. Dicendū ꝙ enunciabile accipit dupliciter. vno modo ꝓprie pro oratione cōposita ex nomine recto ⁊ finito. ⁊ ꝟbo recto ⁊ finito. Alio modo accipitur enunciabile cōmuniter: prout idem est qđ quocūq; modo proferibile. ⁊ sic accipit hic: quia aliquis pōt obligari per aliqđ complexū qualitercūq; significat veritatē vel falsitatē. Arguitur vnius rei est tantū vna bona diffinitio ergo male hic ponuntur due diffinitiones obligatiōis. Dicendū ꝙ duplex est diffinitio scz quidditatiua ⁊ essentialis. q̄ scz explicat naturā vel essentiaz diffiniti: ⁊ talis vnius diffinibilis est tantuz vna diffinitio saltē cōpleta. Et ratio est. quia illa diffinitio dicit cōpletā essentiam rei: sed vna res habet tm̄ vnam essentiā. Alia est diffinitio descriptiua. que datur per ꝓprietatē rei: ⁊ talis pōt multiplicari de vno diffinibili. quia vnū diffinibile potest habere multas ꝓprietates. ⁊ isto modo diffinitiones obligationis mlt̄ tiplicant. qz prima diffinitio datur ꝺ obligatione in cōmuni. que est cuiuscūq; enūciabilis. Et scōa datur de obligatione in speciali. fm ꝙ respicit principiuz obligationis. qđ ponitur primo prioꝝ. ⁊ nono methaphisice. scz possibili posito inesse nulluz sequit impossibile. quia in illa diffinitiōe dicit enunciabilis: possibilis Vel dicenduz ꝙ vni⁹ rei est tantū vna definitio. in vno genere cause: tamē in diuersis generib⁹ causarum: vnius possunt esse plures diffinitiones. sic est hic.

¶ Queritur quid sit status. Dicendū ꝙ est finalis modus respōdendi ad aliquā ꝓpositionē: ad quā aliquis sua admissione se restringit. Et est triplex. quia est triplex modus respondendi. scz affirmatiuus. negatiu⁹ ⁊ dubitatiu⁹. Affirmatiuus est. quando respondēs figit ⁊ firmat se in aliqua ꝓpositione quā admittit vel concedit. Negatiu⁹ est quādo respondens dubitat.

Arguitur Est alius status vel modus respōdendi. scz distinctiu⁹. ergo ista diuisio est insufficiens. Dicendū ꝙ ille status cōprehendit sub statu affirmatiuo ⁊ negatiuo. Rō est. qui distinguit. partē negat ⁊ partē affirmat. Et ideo q̄z tū ad affirmationē cōprehendit sub statu affirmatiuo. ⁊ quantū ad negationē cōprehendit sub statu negatiuo. sicut si aliquis poneret illā. omnis canis est latrabilis. tunc respondens distinguit illā ꝓpōnez. ⁊ fm vnam partē sustinet eaz. scz fm statū affirmatiuū. sed fm aliam: negat eā. scz scōm statuz negatiuuz. Vel dicenduz ꝙ status distinctiu⁹. hic nō est stat⁹. qz stat⁹ hic est finalis respōsio. ſz ꝙ distinguit nō finaliť respōdet

¶ Queritur Utrū status pertineat ad respondentē: vl̄ opponentē. Dicendū ꝙ ad respondentez. qz ille ponit se in termino scōm aliquā prefixionē. Est tamen considerandū ꝙ istis statib⁹ ex parte respondentis cozrespōdet aliqua quesitiua ex parte ꝓponentis que habēt ꝓportionē ad istos status ex parte respondentis. q̄ sunt ꝓpono: pono impono: quib⁹ ex parte respondentis cozrespōdent cōcedo: admitto: nego: depono: dubito: ⁊ illa respōsiua ex parte respōdentis cozrespōdent illis trib⁹ statib⁹. qz hoc signum pono cozrespōdet statui affirmatiuo. ⁊ hoc signū depono cozrespōdet statui negatio ⁊ hoc signū dubito cozrespōdet statui dubitatiuo. Ratio huius est. qz omnis ꝓpositio bene posita est admittēda siue concedenda. ⁊ omis ꝓpositio non bene posita est negāda. Omnis autē ꝓpositio dubie posita est dubitanda. Et fm hoc alique ꝓpones sunt

ponibiles. ⁊ alique deponibiles aliq̃ vero dubie ponibiles. Propones ponibiles sūt ille que sūt necessarie vel possibiles. Deponibiles sūt ppones impossibiles: ⁊ ppositiones ppositie in illo sensu in quo sūt false. Propones dubie ponibiles sūt ppones possibiles siue contingētes. ¶ Sequit corrollarie q ppones cōtingentes siue ponibiles sunt ponibiles ⁊ dubie ponibiles. necessarie autem sunt tantū ponibiles. Impossibiles vero sūt soluz deponibiles. Et ideo qui aliquā ppōem ponibilē deponit: vel deponibilē ponit. vel dubie ponibilē deponit: ille est redarguus a respōdente. qz multe ppones ponunt ⁊ non tenentur ponite: si respōdens fm exigentiā talis positionis vt depositionis velit respondere. vt si aliquis poneret istā ppōem. hō est a fin⁹. respondens non habet sibi respondere fm positionez: sed debet dicere q sit deponenda: ⁊ si deponit: tenetur sibi tunc respondere.

¶ Querit. quot sūt spēs obligationis. Dicendū q tres. scz positio qua vtitur respondens in statu affirmatiuo. depositio qua vtitur in statu negatiuo: ⁊ dubie positio qua vtitur in statu dubio. Et dicunt spēs obligationis. qz mod⁹ obligandi variat penes illas. semp em tenetur aliquis aliter respondere: si bene istis spēb⁹ vtat. scz affirmatiue. negatiue ⁊ dubitatiue. Et ē rō diuisiōis: qz iste spēs sumunt penes status. sed ē triplex status. vt patuit. ergo sūt tres spēs obligationis.

Arguitur Videt q adhuc sit aliqua alia spēs obligationis. vcz impositio. ergo illa diuisio ē insufficiens. Dicendū q illa cōprehēdit sub positiōe aut alijs. qz p impositionē ds sp aliq̃d ponit: aliq̃d ōponit: aut dubie ponit: sicut si dicat q a imponat ad scandū q hō currit. tūc a ponit ad scandū tm sicut hō currit.

Obligatū est ppō que est pars obligatiōis sequēs immediate signū obligationis. dū mō tm sit admissa. Exemplū. dicat opponēs pono tibi istā. omnis hō est rome. tūc hec omis hō est rome ē obligatū qz sequit ly pono tibi istā: qd vocat signū obligationis. vel si dicat. peto te cōcedere primū tibi a me pponendū: tūc hoc cōplexū. concedere primū pponendū. sequit signuz obligationis scz peto: ⁊ ideo vocat obligatū. Sunt aūt signa obligatiōis. pono. ponat. peto. ⁊ similia. vl' etiā eoz opposita vt depono ⁊c.

¶ Hic definit ppositionē obligistica siue obligatū. ⁊ ponit duas diffinitiones. Prima est. obligatū ē illa pars obligationis ad quā sustinendaz infra tempus obligationis respondens se sua admissione restringit: que diffinitio patuit in textu immediate p̄cedenti. Exemplū patet de ista ppositione. omnis hō est rome. Secūda diffinitio est obligatū est ppositio q̃ est pars obligatiōis sequētis imediate signū obligatiōis: dūmō sit admissa: vt cū ōz pono tibi istam. omnis hō currit. tūc hec. omis hō currit. est obligatuz formaliter: dūmodo sit admissa. qz sequit obligationis signuz.

¶ Querit. quō differūt iste diffinitiones. Dicendū q sic differūt. qz prima diffinitio sumit p cōparationē obligati ad respōdentē. qz ōz q respōdēs restringit se sua admissione ad defensandū obligatū. Sed scōa definitio respicit opponentē vel obligantez quia ille per signū obligationis ponit obligatū. Et ideo ōz in diffinitione. obligatuz est ppositio sequēs signū obligationis. ⁊ hoc spectat ad opponentē.

Arguitur Obligatū est illud qō obligat vel obligabat: sed respondēs est illud qō obligat: ergo respondēs est obligatū ⁊ non ppositio. Dicendū q obligatū capiat dupliciter. Uno mō participialiter ⁊ in sua prima fcatione. ⁊ tunc respondens ōz obligatus. qz sic obligatū dicit illud qō obligat. Alio mō capit nominaliter ⁊ improprie. put etiā extendit ad illud per qō fit obligatio. ⁊ sic capitur hic. quia prima ppositio pposita semp est mediū obligandi ad sustinendū aliquid.

Arguitur Si diffinitio esset bona. sequeret q qōlibet cōplexuz obligationis vocaretur obligatū. Sequela pbat. quia ipse respondens restringitur

ad omnē ꝓpositionē q̄ ponit sibi post admissionē. Dicendū q̄ multū refert in obligationib⁹ dicere de aliqua ꝓpōne ad quā sustinendā ipse respondens sua admissione se restringit ex sua responsione. Juxta q̄d sciendū q̄ responsio fit ad quālibet ꝓpōnez q̄ ponit tempore obligationis. qz ad quālibet ꝓpōnem ꝓpositam respōdens habet respondere. sed solū prima ꝓpositio ꝓposita est admittenda. neganda aut dubitanda. ⁊ ideo restringit se sua admissione de prima ꝓpōne ꝓposita. vt si opponens ꝓponeret ista: omnis homo est rome. tunc respondens habet respondere ad illaz p admissionē. dicendū ergo admitto: si tunc ex alia vel scōo loco eandē ꝓponat: non debet amplius respondere p admissionē sz per cōcessionē. debet eī respondere ego cōcedo: ⁊ ideo solū prima propositio ꝓposita dicit obligatum.

¶ Arguit. Ista diffinitio nō cōuenit omni obligato. ergo non est bona. Añs pbat. qz aliqñ respōdēs obligat se ad respondendū p ꝓpōnē quā nō admittit: sz dubitat. Dicēdū q̄ alij duo modi ꝓprehēdunt sub admissiōe. Rō ē. qz negatio includit sub affirmatione: ⁊ ergo nō admissio intelligit sub admissione. Et similiter oīs ꝓpō q̄ bñ dubitat pōt admitti: qz ꝓpositio dubitata est cōtingens ⁊ possibilis: q̄ ista arte etiā admittenda esset si sub hoc signo pono ponere. Vel dz q̄ ipe hic ponit istam diffinitionem obligati fm primā speciez obligationis. scilicz positionē

¶ Tertia descriptio est. Temp⁹ obligationis est illud temp⁹ qō sequit admissionez respondentis: quouscz opponēs dicat. cesset temp⁹ obligatiōis. vel obligaret respondentē modo contrario primarie obligationis.

¶ Hic ponit tertiā descriptionē. s. temporis obligationis. dicens. Temp⁹ obligationis ē illud temp⁹ qō imediate sequit admissionē respōdentiz: quouscz opponēs dicat cesset temp⁹ obligatiōis. vl̄ qñ opponēs obligat respōdentē cōtrario mō ꝓmarie respōsiōis siue obligationis. vt si petit ꝓcedere ꝓtrariā vl̄ ꝓtradictoriā ꝓpōis pus p eā bñ admisse. Cuⁱ⁹ ē exemplū. respōdēs ꝓcessit illā. oīs hō ē rome. ⁊ opponens ducit rñdentē ad ꝓcedēdū illā aliqs hō nō est rome tūc cessat prioris obligatiōis tempus.

¶ Querit. Ad q̄d valz diffinitio temporis obligatiōis. Dicendū ad hoc q̄ respōdēs nullo mō pōt infra idē temp⁹ obligationis ꝓcedere duo ꝓtradictoria implicite vl̄ explicite. qz tūc esset duct⁹ ad metā redargutōnis. qz oīes respōsiones ei⁹ debēt reputari ac si essent facte p eadē mēsura tpis. mō nō pōt aliquis fm idem temp⁹ ꝓcedere duo ꝓtradictoria. Cessat aūt temp⁹ obligationis tripl̄r. Uno mō ex parte opponentis. Alio mō ex parte respondentis. qz q̄cūcz respondens vel opponēs dicat: cesset tempus obligationis: tunc cessabit. Tertio mō cōtingit etiā ex parte opponentis q̄ obligat respōdentē ad cōtrariū vel cōtradictoriū modū prioris obligatiōis: tūc eī ē admittenda illa ꝓpō dūmodo fuerit possibilis: cuius prius fuerit negata. Et idez est iudiciū ac si opponens vel respōdēs diceret: cesset tēp⁹ obligatiōis. vt q̄ ponit ista. oīs hō ē rome: ipa ē admittēda. si ponat tūc ista. aliqs hō ē colonie. ipsa est negāda sz si postea ꝓponat ista. aliqs hō nō ē rome. ipa ē admittenda: qz q̄cūcz ꝓponitur cōtradictoria ꝓpositionis prius posite ⁊ admisse: tunc est admittenda: ⁊ hoc intelligitur quādo ꝓponitur precise sub eisdem terminis.

¶ Arguit. Nullū est temp⁹ obligatiōis. ergo nō debz hic diffiniri. Añs pbat. qz postea dz in vna regula. q̄ oīes respōsiōes facte a respōdente dñt reputari ac si essent facte p eadē mēsura tpis. siue in eodē instāti tpis: sz instās tpis nō ē tēp⁹. ℊ. Dicenduz cuius rñsiones facte ab isto respōdēte tpe obligatiōis dñt reputari ac si essent facte p eodē instāti tpis: nō tñ fiūt fm idem instās tēporis. Uñ mlta sūt q̄ fiūt in tēpore diuisibili q̄ tñ referri pñt ad vnū tps vl̄ instās idiuisibilit. sic manifestū ē qñ aliqs ꝓfert duo cōtradictoria: illa pbatio fit in tempore diuisibili: sed tñ illa referunt ad idem tempus indiuisibile. qz alias nō fieret ꝓtradictio in ꝓpositionib⁹ illis.

Arguitur Nihil habem⁹ de tempore nisi nūc: quarto phicoꝝ. sꝫ nūc nō est tempus. ergo non est aliqđ tempus obligationis. Dicendū ꝙ q̄ꝫuis nihil habem⁹ de tempore: ꝑm actū: nisi nūc. tñ bene ꝑm successionē. qꝛ sic habemus preteritū ⁊ futurum:

Quarta descriptio: Pertinēs alicui⁹ ꝓpōnis est qđ ad ipam sequit̄ vl̄ eidē repugnat verbi gratia: si sit hec admissa. socrates sedet. tunc pertinens ad illā est. socrates non currit: qꝛ sequit̄ ad eā. Similiter ista: socrates stat. vel socrates non sedet. qꝛ ei repugnat. Est igit̄ duplex. scꝫ pertinēs sequens ⁊ repugnās. ⁊ qꝛ istud vltimū repugnat ꝓpositioni que sequit̄. nomen pertinentis ad ipm extenditur. Quāuis igitur multiplex subdiuisio pertinentiū pōt assignari. tamē in hac arte deseruit solūmodo pertinens: qđ dicit̄ sequēs ex obligato tm̄. aut ex obligatꝫ. bene cōcesso vel ex bene concessis. vl̄ ex opposito bene negati aut bene negatoꝝ. Exempli gratia: si dicat̄ pono tibi istam: omnis hō est rome: ⁊ respōdens admittat. tunc hec. tu es obligatus est ptinēs respectu actus respōdentis. qꝛ sequit̄ predictū actū. Et eodē modo hec. aliquid est tibi ꝓpositū: est illo mō ptinens. qꝛ sequit̄ actū opponētis. sꝫ talia ptinētia sūt huic arti impertinentia. sꝫ he ꝓpōnes tu es Rome: vel nō es hō. ⁊ similes: dicuntur scđm hanc artez ꝓpōnes ptinētes. qđ patꝫ in ꝓcessu syllogistico: sic arguendo. omnis hō est rome. tu non es rome. ergo tu non es hō. vel sic. omis hō est rome. tu es hō. ergo tu es rome.

¶ Hic ponit diffinitionē ptinentꝫ. dicens ꝙ ptinēs est q̄d ad aliquā ꝓpōnez sequit̄ vl̄ eidē repugnat. Et diuidit̄ in ptinens sequēs ⁊ repugnans. vt sit ista ꝓpō. omnis hō ē colonie. admissa tunc pertinens sequēs ē. aliquis hō est colonie. sꝫ ptinens repugnās est: aliquis hō est rome. etiā aliqua ꝓpō ē impertinēs. vt baculus stat in angulo. vnde pertinēs sequēs ē qđ sequitur ad aliquā ꝓpōnem. Sꝫ pertinēs repugnās est qđ eidē repugnat. vt istud ē ptinens sequens. socrates currit. ad istaꝫ ꝓpōnem. omnis hō currit. sed pertinens repugnans huic ꝓpōni ē. socrates non currit. Et ꝓpō impertinens ē que siue concedatur siue negat̄: nihil mutatur de veritate ꝓpōnis prius concesse. Ex isto patet qꝛ aliqua ꝓpō habet se tripliciter ad primaꝫ ꝓpositam vcꝫ pertinenter. impertinenter ⁊ repugnanter. vt patuit in exemplis.

¶ Queritur vtrū. si ponatur ista. omnis hō ē rome. ⁊ admittat̄. ⁊ tunc ponatur ista. tu non es obligatus. vtrū ista ꝓpō. tu non es obligatus sit ptinens repugnās vel non Dicendū ꝙ non est pertinens. repugnās absolute ad illam ꝓpōnem. omnis homo ē Rome. ⁊ cetera. tñ ptinens repugnās: q̄ꝫtū ad actū eius. vel dicendū ꝙ dupliciter dicitur aliqua Vlō ptinens. vno modo. qꝛ ptinet ad ꝓpōnem pri⁹ positā. qꝛ scꝫ ad eam sequitur vel eidē repugnat. ⁊ sic ista non est pertinens: Alio modo dicit̄ aliqua ꝓpō ptinens q̄ꝫtuꝫ ad actū factū a respondente ⁊ sic etiā ista ē ptinēs. qꝛ per admissionem ipse respōdens obligat se ⁊ ad talē actū sequit̄ esse eū obligatū vl̄ nō obligatū:

Arguitur Dicendo aliquid esse pertinēs repugnās est oppō in adiecto. Assumptū ꝓbat̄. qꝛ determinatio additur determinabili cui tñ repugnat. Dicendū ꝙ quāuis hoc qđ repugnat alteri non pertineat ad ipm tanq̄ꝫ ad principalem ptinentiā. que est quo ad sequelā sui. ex alio ptinent tm̄ ad ipm ꝑm min⁹ principalez ptinentiā. que est quo ad elementa siue partes sue cōpositionis. vnde cū ptinens diuiditur in pertinens ⁊ repugnans ē diuisio analogi in sua analogata qꝛ prius dicitur ptinens de pertinente sequente. Et ē ratio illius diuisionis qꝛ aliquid dicitur pertinens ad aliqđ qđ habet aliquē respectū ad aliud ꝑm veritatē ⁊ falsitatē. Sed hoc contingit dupliciter. Vno modo. qꝛ respicit ꝓpōnē. ⁊ ē in ipsa aliqualiter inclusuꝫ: ⁊ sic ē pertinens sequens. Alio modo respicit ꝓpositionē ꝓpositā per quandā oppositionē explicitam vel implicitam. ⁊ sic ē pertinens repugnans.

¶ Arguit̄. Quidq̄d repugnat alicui ꝓpōni. non est pertinens ad eam. ergo nullū est

ptinens repugnans. Dicendū ꝙ quāuis ptinens repugnans non pertinet ad aliquā ꝓpōnez sicut ptinens sequēs per modū sequele. tñ ptinet ad eā sicut ptinēs repugnās per modū oppositionis. Et ideo dictū est ꝙ illa sit diuisio analogi in sua analogata: in qua diuisione primū mēbrū est principali⁹. ⁊ quia non oportet posterius analogatū participare nomen ⁊ rationem communis analogi. ergo etiam non requiritur ꝙ pertinens repugnans sit.

¶ Deinde sequunt̄ regule. Prima est. possibili posito in esse nullū sequit̄ impossibile. insuper simpliciter positū est admittendū generaliter. Prima pars regule pz p aristo. in locis p̄nominatis: gratia cui⁹ aduertenduz est ꝙ solet assignari inter ꝓpositionem de possibili. ⁊ inter ꝓpōnē possibilē differētia. Nā ꝓpō de possibili dr̄ ꝓpō modalis modificata per illū modū possibile sine negatione ip̄m destruente. vt socratē possibile est currere. si aūt per negationē interimeret̄ tunc potius deberet dici de impossibili. vt albū nō possibile ē esse nigrū. id est impossibile. Sz dicit̄ ꝓpō possibilis que sic se habet ꝙ qualitercūqz per eā ꝓcat̄ sn̄ia totali ꝓpositionali. ita possibile est esse. sumendo ly esse generaliter ꝓut aliquo ꝓferente aliquā ꝓpōnem verā siue affirmatiuā siue negatiuā dicimus ita esse. Ex isto inferri consuetū ē ꝙ aliqua ꝓpositio est de possibili q̄ non est possibilis. ⁊ econtra. ¶ Ista enim est de possibili. omnē hominē possibile est esse asinū ⁊ tñ est impossibilis. ⁊ econtra. ista enim. omnis hō est alb⁹ ē possibilis. ⁊ tamē non est de possibili. iuxta predictā distinctionē duplicat̄ expositio hui⁹ dicti quo dicit̄ possibili posito inesse nullū sequit̄ impossibile. videlicz vno mō sic. si detur ꝓpositio possibilis ⁊ ponatur inesse. id ē si concedat̄ ita esse de facto in re sicut ip̄a ꝓcat: nullū sequit̄ impossibile. quāuis sequi possit falsum. Alio mō exponit̄ sic. possibili posito inesse. id est data ꝓpōne vera de possibili. ⁊ ponatur inesse: id ē si debite ponat̄ in vna de presenti non sequit̄ impossibile. Signanter dicit̄ vera. qz ꝓpositio falsa de possibili ē impossibilis. ⁊ ideo nō est inconueniens si illa que est sua ꝺ inesse fit impossibilis. vt hominē possibile est esse asinū. similiter nō frustra dicebatur. si debite ponat̄ inesse. quia si indebite. tunc euenire potest impossibile.

¶ Hic consequenter ponit autor aliquas regulas de hac arte: Et primo vnā ex qua dependet tota ars obligatoria. dicens ꝙ possibili posito inesse nullū sequit̄ impossibile. insup omne possibile simpliciter positū generaliter est admittendū. Et p̄ma pars istius regule dupliciter exponit̄. Vno mō ꝓut possibile dicit ꝓpōnem possibilez. Alio mō ꝓut dicit ꝓpositionē de possibili. Et ꝓpositio dicit̄ possibilis qñ ꝓcat̄ aliquid p eaz qd̄ possibile est esse a parte rei: vel qd̄ possibile ē esse sicut ꝓpositio ꝓcat. vt omnē hominē esse rome. Sed ꝓpō de possibili dicit̄ que modificat̄ hoc modo possibile. vt omnē hominē esse albū est possibile. ꝓm hoc ergo si possibile ꝓcat ꝓpōnem possibilē. tunc est sensus. possibili in esse posito nullū sequit̄ impossibile. id est si ꝓpositio possibilis ponatur esse vera simpliciter. vel si ponat̄ ita esse in re sicut ꝓcat̄ possibiliter per eā. tunc nullū sequit̄ impossibile. ⁊ ista expositio magis deseruit ad ꝓpositū. quia ex ista ꝓpōe sicut patuit in principio: accipiunt̄ obligatoria. sed omnis obligatio sieri habz ex hoc ꝙ alicui aliquid ꝓponit̄: ⁊ si hoc esset possibile. tūc debet sustineri ac si ita esset: ⁊ debet respondens ip̄m descendere: ne ex illa admissione possibilis cogat̄ concedere aliqd̄ impossibile. Sed si exponat̄ ista regula scd̄m ꝙ possibile ꝓcat ꝓpositionē de possibili. tunc sensus est. si ꝓpō de possibili ponat̄ inesse. id ē in vnā de simplici inherentia. dum mō sit de possibili vera. tunc illa posita nullū sequit̄ impossibile. sicut dicendo socratē esse albū est possibile: si mutat̄ in vnā de simplici inherentia descendēdo. Socrates ē alb⁹. tunc illa pōt sustineri ⁊ descendi absqz hoc ꝙ sequat̄ impossibile aliqd̄ ex ipsis.

¶ Arguit̄. Si ista regula esset vera sequeret̄ ꝙ ista. hominē esse asinū est possibile. sic deberet poni inesse. ergo hō est asinus. Dicendū ꝓm textū ꝙ nō est bene posita. quia ipsa est deponibilis ⁊ non ponibilis. Sicut enim prius dictū est: illud soluz ē ponibile

qd̄ est necessariū vl' impossibile. ista aūt ꝓpositio est impossibilis: ⁊ ergo debꝫ intelligi regula si ꝓpositio talis debite ponat' inesse.

¶ Unde quedā modificationes solēt explicari quatenꝰ debite fiat positio inesse: Prima est ꝙ si ponat' in ꝓpōne de possibili signū vl'e aut ipm includens. tunc loco talis signi debent sumi eius singulares ꝯiuncti: ⁊ sufficit ꝙ quelibet istaꝝ seorsum pōt esse vera. vt si dicat'. in oēs ꝑtes ꝓportiōales linea potest eē diuisa. in infinitas partes linee pñt diuidi ponit' sic ineē in has ꝑtes ꝓportiōales linea diuidit': ⁊ in has linea diuidit'. ⁊ ⁊c̄ijs ñ āt sic. in oēs ꝑtes ꝓportiōales linea ē diuisa. Scd̄a circūstātia modificationis ē ꝙ si i illad̄ possibili p̄dicatū dicti referat' ad maziale sbiecti vt fiat sēsꝰ diuisus: tūc ponendo illā in vnā de presenti debꝫ sumi ipm materiale vel sibi equiualens. vt album possibile est esse nigrū. id est hoc subiectū. ē nigrū. sortes sine pedibꝫ pōt ambulare. id est qualitercūqꝫ p hāc ꝓpōnez ꝯcatur sic possibile est esse. Tertia modificatio si ponatur aliqua determinatio q̄ repugnat copule de presenti. tūc obmitti debet ponēdo ꝓpōnem in vnā de presenti. vt socratē possibile est cras currere. nā hec est impropria socrates currit cras. Ex hac prima parte regule sequit' scd̄a pars. qꝛ enim sine exceptione ex possibili nō sequit' bene respōdendo impossibile: restat vt concedat' omne possibile simpliciter admittenduꝫ. Quibuscūqꝫ nō aliter videt'. sup quo posteriꝰ erit regressio magis exquisita.

¶ Hic consequenter ponit quasdā modificationes quibꝫ ꝓpositio de possibili debet circūstantionari vt sit vera. ⁊ sūt tres. Prima est ꝙ si ponat' in ꝓpōne de possibili signū vl'e aut ipm includens: tunc loco talis signi debēt sumi singularia eius in ꝯiūcte: ⁊ sufficit vt quelibet eaꝝ seorsuꝫ sūpta possit esse vera. vt si dicat'. in omnes partes proportionales linea pōt esse diuisa. vel in infinitas partes linea pōt esse diuisa. vbi implicite ponit' signū vl'e. quia infinitum includit signū vniuersale. que sic ponunt' inesse. in has partes ꝓportionales linea diuidit'. ⁊ in has partes ꝓportiōales: ⁊ similiter d̄r de secūda. vt infra latius dicet'. Secunda modificatio ꝙ si in illa de possibili predicatum dicti referatur ad materiale subiecti. vt sit sensus diuisus: tunc ponendo illam in vnam de presenti: debꝫ sumi ipm materiale vel equiualens sibi. vt albuꝫ possibile est esse nigrū. que sic ponitur inesse. id est subiectuꝫ album est nigrū. Tertia modificatio est. si ponat' in ꝓpōne de possibili aliqua determinatio que repugnat copule de presenti. tūc talis determinatio debet omitti: ponendo ꝓpōnez in vnā de inesse. vt socratē possibile est cras currere. Nā hec ē impropria. socrates currit cras. debet ergo sic poni inesse. socrates currit. Et similiter dicendū est hic. socratē cras cōmedere est possibile. q̄ sic ponit' inesse. socrates cōmedit. qꝛ illa determinatio cras repugnat verbo p̄sentꝭ temporis. quare est deponenda. Tūc ibi (Ex hac prima) Declarat secundā partē regule. scꝫ ꝙ possibile simpliciter positum est generaliter admittendum. Et dicit ꝙ seq̄tur ex prima. ⁊ capitur simpliciter vt tm̄ valet sicut sine addito. quia si possibile capiat' cū aliquo impossibili copulatiue saltē: tunc non est admittendū. cū tamē tota ꝓpositio sit impossibilis. vt dicēdo. socrates currit ⁊ hō est asinꝰ. ꝙ aūt sequat' ex p̄ma manifestū est qꝛ ex positiōe possibilis nullū sequit' impossibile. ergo est admittēda.

¶ Queritur. quare ista propositio. linea pōt diuidi in infinitū. non debet exponi per actū cōpletuꝫ. vt sic dicat'. linea est diuisa in illas ⁊ in illas partes. Dicendum ꝙ duplex est potentia. Quedam est que reducit' ad actū cōpletum. vt quando ex homine in potētia fit hō in actu: ⁊ talis potentia pōt exponi per actū completū. Alia est potētia que reducit' ad actuꝫ incōpletuꝫ. sicut potentia diuisionis cōtinui in infinitū. quia nūq̄ꝫ in infinitū linea est diuisa ⁊ talis potentia debet exponi p actū incōpletuꝫ sicut ista ꝓpō. linea pōt diuidi in infinitū debet sic exponi. linea diuiditur in infinitū: in qua ꝓpōne: diuidit': non dicit cōpletionē actualē: sꝫ dicit ipm actū in fieri tantuꝫ. qꝛ nūq̄ꝫ ꝑm actuꝫ

cõpletũ:linea est diuisa in infinitũ ꝛ tunc singularia debent capi incõiuncte. sicut fuit de illa.in omnes partes ꝓportionales linea põt esse diuisa.Sz ista.berta vel eua potest parere quinq; filios debet poni inesse sicut illa in qua ponit signũ vniuersale.Et rõ est.qz sicut signũ vle facit terminũ stare pro omnib; siue p multis.sic quinq; vl qõlibet aliud nomẽ numerale debet sic poni inesse.berta vel eua parit hunc filium:berta parit istum filiuz

¶Secunda regula est.omnes nostre responsiones ꝛ oppositiones tempore obligationis facte;reputari debent tanq; facte p eadem mensura temporis vel instantis:et ad omne impertinens eodẽ mõ est respondendũ ac si nũq; esset obligatio facta.Prima pars regule patz.nã nisi sic aliquis posset cõcedere duo cõtradictoria. Secũda pars patz exemplo.vt sit ista posita.tu es rome.ꝛ admissa.deinde ponat aliquis hõ est parisius.qz est impertinens ꝛ vera:ipsa est concedenda:ad omne em impertines similiter est respondendũ infra temp⁹ sicut extra.scõm sue fcatiõis qualitatẽ.

¶Hic ponit scõam regulã regulantez pcessuz hui⁹ artis.que cõtinet duas partes: Prima est.omnes nostre responsiones ꝛ oppones tempore obligatiõis facte debent reputari tanq; facte pro eadẽ mensura temporis vel instanti:Secũda pars. ad omne impertines eodẽ modo est respondendũ ac si nũq; essz obligatio facta.Primũ patet.qz nisi sic.aliquis cõcedere posset duo cõtradictoria:cũ contradictio non sit nisi in quantũ ꝓpones referunt ad idem tempus.sed opponẽs obligista nititur ducere respondentẽ ad metã redargutiõis.vt si cõcedit duo cõtradictoria.g̃ necessariũ est q refferant ille ꝓpones ad idẽ tẽpus:qz nisi sic.nõ esset cõtradictorie.Sm patz.qz impertinens nihil facit ad vitatẽ vl falsitatẽ ꝓpõis.g̃ est admittendũ iuxta q̃litatẽ siue fcatiõis.

Arguitur Ista ꝓpositio.tu es obligatus.est impertinens ad istam.omnis hõ ẽ rome.ꝛ est admittenda primo loco posita.sed secundo loco posita est negãda.ergo ad propositionẽ impertinentẽ non eodem modo respondetur.Dicendum q licet talis ꝓpositio sit eadẽ Sm terminos:itñ variat Sm fcationẽ qñ est primo loco posita.ꝛ postposita.qz scõo loco posita est pinẽs repugnãs.sic autẽ non erat qñ fuit primo loco posita.qz tunc fuit possibilis ꝛ vera.ꝛ ergo non est vna propositio. Et qñ replicat.ista ꝓpõ.tu non es obligatus.scõo loco posita.non est negãda.ꝓbatur. quia non est pertinens repugnans propositioni prius posite.Dicenduz q dupliciter dicit aliqua propositio repugnãs.vno mõ.quia repugnat ꝓpositioni prius posite.ꝛ sic ista est impertinens:quia nõ habet aliq; repugnantiã ad propositionem prius positaz Alio modo dicit ꝓpositio pinens repugnans:quia repugnat actui facto per respondentez.ꝛ sic ista est pertinens repugnans.quia repugnat actui facto per respondentem Et ita dicitur q quãuis non sit pertinens repugnans ad obligatum est tamẽ repugnans ad actũ.

Arguitur Propositio primo secundo aut tertio loco posita semper habet eandez veritatem ꝛ falsitatẽ.ergo eodẽ modo est concedenda vel negãda. Dicendum q omnes ꝓpones necessarie aut impossibiles semper hñt eandem veritatẽ ꝛ falsitatẽ.ꝛ etiam eandem significationẽ:non autem contingentes.sed propositio contingens posita in vno loco potest habere respectuz ad propositionẽ quaz non habuit posita in alio loco.ꝛ ideo non habz in diuersis locis eodem modo affirmari vel negari.

¶Tertia regula.sicut infra idem tempus obligationis nunq; propositiones sibi inuicẽ contradictorie fiũt concedende aut negãde.ita omnis ꝓpõ a respõdente semel admissa scõm aliquẽ statũ sp infra tps obligatiõis q̃tẽscũq; ponat ẽ scõm eundẽ statũ sustinẽda.patet.quia omnes respõsiones reputant tanq; facte p eadẽ mensura adeꝛ

quate: ꝛ sic non possunt concedi contradictoria. vnde ꝓpositio semel concessa debet infra idem tempus obligationis semp concedi quotiensc̃ꝫ ꝛ in quocũꝫ loco fuerit ꝓposita. nam si non: tunc sua contradictoria esset concedenda.

¶ Hic ponit tertiã regulã. dicens. ꝙ infra idem tempus obligationis nũq̃ simul sunt concedende aut negande ꝓpones contradictorie. ꝛ omnis ꝓpositio ꝫ a respodente semel admissa scõm aliquẽ statũ semp in eodẽ tempore quocũꝫ modo ꝓponit est ꝑm eundez statũ sustinenda. ¶ Dicit infra idem tempus. quia in diuersis temporib⁹ obligationis possunt admitti duo contradictoria. Rõ regule est. quia si admitteret duas contradictorias. cessaret tempus obligationis. quia omnes ꝓpones plate reputant ꝓ vno instanti temporis plati: ꝛ ꝓ tali non possunt contradictorie concedi.

Arguitur Aliqua est ꝓpositio que si primo loco ponatur. non est respodenduz eodẽ mõ ad ipaz sicut si poneret in obligatione. ergo scõa pars regule est falsa. Añs bat. quia ad ꝓpõem primo loco positã respondet ꝑ admitto. ſz in tempore obligationis respõdet ꝑ concedo. Dicendũ ꝙ ista regula est intelligenda ꝙ eodẽ mõ est respondendũ quantũ ad affirmationẽ ꝛ negationẽ. licet non eodẽ mõ quantũ ad modũ affirmationis ꝛ negationis. siue quantũ ad illa quib⁹ exprimit talis affirmatio vel negatio: quia extra tempus obligationis talis affirmatio exprimitur ꝑ admitto. vel non admitto. ſz infra temp⁹ obligationis ꝑ concedo. aut non cõcedo. Vel dicendũ ꝙ eodẽ mõ respondendũ ẽ quantũ ad statũ. sed admitto ꝛ concedo pertinent ad eundẽ statũ.

¶ Quarta regula. Omne sequens ex bene cõcesso vel bene cõcessis: aut opposito bñ negati vel bene negatoꝫ. vel ex oñib⁹ simul infra temp⁹ obligationis. semp est cõcedendũ. Patz: qz si non. tũc oporteret oppositũ cõcedi. qõ ẽ inc̃ueniẽs. ꝛ pari mõ repugnans ꝓdictis aut alicui predictorũ est negandũ ad sensuz ꝓmissuz. Quinta regula. Nõ est inc̃ueniẽs ꝙ respondẽs infra tempus obligationis cõcedere se fateat falsuz aut male respondere. Sz si cessãte tempore obligationis cogat concedere se male respondisse infra tempus: tũc ductus est ad metaz. Prima pars patet. qz omne possibile admittit in hac parte. ſz ad aliqua possibilia sequit vt fateat se cõcedere falsuz ꝛ male respõdere: put inferi⁹ patebit ex practica. ergo. Scõa pars patet. quia extra temp⁹ respõdendũ est sicut ẽ in re: si ergo tũc cogat cõcedere male se respondisse infra temp⁹ ipz ꝓpositũ. Sexta est. Aliqua ꝓpositio infra idẽ temp⁹ obligatiõis vno loco ꝓpositã ẽ ꝓtinens ꝛ cõcedenda: q̃ si in alio loco fuisset ꝓposita foret negãda patet exẽpli gratia. vt posita ista ꝛ admissa. oñis hõ ẽ rome. ponat ꝛ ista. tu es hõ. debet cõcedi. qz ꝛ impertinẽs. deinde tu es rome. ipa est cõcedenda. qz sequens ex obligato bene cõcesso. Si vero ista. tu es rome. fuisset ꝓposita scõo loco. ꝛ ista. tu es hõ. tertio loco. tunc fuisset vtraq̃ neganda. qz ꝓma illaꝫ est falsa ꝛ impertinens. scõa repugnat ꝓposito bñ negato. Septima est. Ad omne simpliciter necessariũ vel impossibile semp ẽ respondẽdũ cõsimili respõsione. patet ex suo opposito. Nam sicut possibile est admittendũ. ꝛ sub forma positi ꝓpositũ est concedendũ. sic impossibile simplicit non est admittendũ. ſz semp negandũ. ꝛ necessariũ simpliciter semp ẽ admittendũ. dicitur aũt de necessario ꝛ impossibili simpliciter: qz aliquid dicit necessariũ aut impossibile ꝑm quid. videlicet ꝓpter lapsuz temporis: vt talis. tu fuisti rome. tu non fuisti colonie. quaꝫ quelibet põt aliq̃n esse vera. ꝛ aliquando falsa. ꝛ tũ postq̃ fuisti rome. decetero non põt ista fieri vera. tu non fuisti rome. Hec igit sunt documenta capitalia huius artis. ꝛ magis generalia. ad que aspiciens nouitius studiosus repellere põt tela quelibet sibi obiecta. deinde quedã alia minus principalia tangi poterũt in huius artis exemplari practica: put opportunitas dabit.

¶ Hic autoꝛ ponit alias regulas per ordinẽ. Quarta est ꝙ oñe sequẽs ex oppositio

bene negati aut bene negatoꝝ vel ex omnib⁹ simul.infra idem temp⁹ obligatiõis sem per est admittendũ. Rõ regule est.qz nisi sic oporteret oppositũ cõcedi:qõ est incõue niẽs.ꝛ similiter repugnãs predictis aut alicui predictoꝝ est negandũ ad sensuꝫ p̃mis suꝫ Quinta regula est. Non est incõueniẽs infra tempus oblgationis ꝙ respõdẽs co gaꝯ concedere falsa:aut male respondere:ſz si cessante tempore obligationis diceret se cõcessisse falsuꝫ:aut male respondisse.ductus est ad metam. Rõ primi est.qz omne possibile est concedendũ in hac arte:sed ad aliqua possibilia sequiꝯ.vt se fateaꝯ con cedere falsuꝫ.ꝛ male respõdere.vtꝫ in exemplis.ergo non est incõueniẽs hoc cõcede re. Rõ scõi est.qz extra temp⁹ obligationis est respondendũ sicut est in rei veritate.si ergo cogatur male se respondisse extra temp⁹ obligationis.patꝫ ꝓposituꝫ. Sexta regula est. Aliqua ꝓpõ infra temp⁹ obligationis vno loco ꝓposita est pertinens.ꝛ cõ cedituꝛ.que si alio loco fuisset posita esset neganda.vt exempli gratia.qñ ponit̃ ista omnis hõ est rome.est admittenda ꝛ concedenda. qz est possibilis .si tunc ponatur ista.tu es hõ.debet concedi.qz est vera ꝛ impertinens.deinde si ponaꝯ ista tu es rome. debet concedi.quia est sequẽs ex obligato bñ concesso.ꝛ est in illis trib⁹ bonus syllo giſmus.sic arguendo.omnis hõ est rome.tu es hõ.ergo tu es rome:sed si tertia fuisſz posita loco scõe.ꝛ scõa loco tertie.tunc vtraq; fuisset neganda.quia prima illaꝝ ista. tu es rome.est falsa:demõstrãdo asinũ.ꝛ similiter scõa repugnat posito bene negato. Septima regula est Ad omne simpliciter necessariũ vel impossibile est respondẽ duꝫ consimili responsione:qz semp necessariũ est admittendũ.ꝛ impossibile est negã dũ. Et dicit̃ notanter simpliciter qz dupliciter ðz aliquid necessariũ. Vno mõ ex ha bitudine terminoꝝ.vt hõ est animal.ibi est naturalis habitudo terminoꝝ. Alio mõ aliquid dicit̃ necessariũ fm quid ꝛ ex euentu.sicut socratẽ heri comedisse est necessa riũ postq; comedit.ꝛ ex casu ibi posito est impossibile ipm comedisse heri.vnde quod est simpliciter impossibile semper debet negari vbicũq; ponit̃.ꝛ qõ est simpliciter ne cessariuꝫ:semper debet admitti:vbicũq; ponit̃.ꝛ qõ est ex euentu necessarium vl̃ im possibile potest negari ꝛ concedi scõm ꝙ in diuersis locis ponitur.

Sequunt̃ igit̃ exempla ad suppradictoꝝ plenioꝝẽ declarationẽ.dicat opponens ad respondentez:pono tibi istã.alter istoꝝ est asinus.admittenda est si sit possibilis.dein de opponẽs dicat.ꝓpono tibi eandẽ:concedenda est.qz omne semel admissum:quo cienscũq; ꝓponit̃ est concedendũ.vt dicit tertia regula.deinde ꝓponaꝯ ista .vn⁹ istoꝝ est asinus.ipsa est concedenda.iuxta secundã regulã.qz est vera ꝛ ipertinens.deinde ꝓponaꝯ ista:alter istoꝝuꝫ est asinus.si concedis.argnitur contra te.sequiꝯ enim vnus istoꝝ est asinus.ꝛ alter istoꝝ est asinus.igit̃ vterq; istoꝝ est asinus.que ẽ impossibilis igit̃ male fuit concessa.si negas.arguiꝯ contra te.quia ipa est bene admissa ꝛ cõcessa ꝛ per cõsequẽs quotienscũq; ꝓponitur est cõcedenda. Responsio ꝙ ipsa non propo nitur iterato in simili sensu seu forma sicut ab initio fuit posita:admissa ꝛ primitus cõ cessa.quia in prima si alter tenebaꝯ infinite ꝛ in secunda vice teneꝯ relatiue.ꝛ sic non ꝓceditur iuxta regule intentionem: Secundũ exemplũ.pono tibi istaꝫ. omnis homo est rome.admittenda est.qz possibilis.deinde dicat opponẽs ꝓpono tibi eandeꝫ.cõ cedenda est.quia bene semel admissa sub eadẽ forma ꝓponitur.deinde ꝓponitur ista tu non es obligatus.si tu eam negas.ipsa est impertinẽs.ꝛ extra tempus obligatiõis est concedenda.igit̃ infra tempus est cõcedenda.tenet ꝯña per scõam partẽ scõe re gule. Si cõcedas.cõtra.ipa est imptinens ꝛ falsa.qz positio ꝛ admissio te obligaue rũt. Responsio neganda est.qz regula intelligit̃ ceteris partib⁹:qz igitur hec propo sitio variatur in veritate ꝛ falsitate ante obligationem ꝛ post:hinc est ꝙ non impedit intentio regule aliter ad eam respondendo infra tempus obligationis ꝛ extra obli gationẽ.sicut ꝛ aliter respondeꝯ ad istam.socrates currit.ipso currente ꝛ ipso quiescẽ

te: Tertiū exemplū. ponatur tibi ista. tu non loqueris: admittenda est. cuz possibilis sit. deinde si proponatur. est concedenda. deinde ꝓponaꝫ tibi ista. tu aliquid concedis si concedis hoc non sequiꝫ ꝙ tu loqueris. Responsio. positum est admittenduz. ꝛ deinde proposituz est concedendū. deinde cuz hec proponitur. tu aliquid concedis neganda est. Et cum replicatur. sequitur. si tu negas aliquid ꝙ tu loqueris. vez est Et cum dicitur. tu negasti ꝙ aliquid concedebas. negeꝫ. ꝗuis ꝝ rei veritatez ita sit. tñ neganduz est ꝓter repugnantiam ad obligatū non enim est inconueniens negare ꝓ prium actum. si obligatio requirat. Quartum exemplū predicto cōsimile. ponatur ꝙ a sit predicatum alicuius propositionis. quo admisso ꝛ concesso. proponatur tibi ista nullum a est predicatū. qua concessa ꝓponatur ista. nullū predicatū est a. si concedis. tu concedis ꝓpōnem in qua predicatur a. ꝛ sic facis contra posituz. si negas. arguitur contra te. nā bene sequiꝫ. nullū a est predicatū. igiꝫ nullū predicatū est a. ꝛ añs est concessuz. igiꝫ ꝓñs est cōcedendū: Respōsio ꝙ ista. nullū a est predicatuz. cōuertiꝫ in istā. nullū predicatū est a. ꝛ ꝙ hec ꝓña. nullū a est predicatū. igiꝫ nullū predicatuz est a. est cōcedenda quotiēscūqꝫ fuerit ꝓposita. ꝛ qz istā. nullū a est predicatū cōcedu: si fuerit ꝓposita: ita hanc. nullū predicatuz est a. tenetur cōcedere. Et ad instantiam qua instatur. ꝙ si concedis eam: tu concedis propositionem in qua predicatur a. debet respondens dicere: ꝙ non concedit istam. tu concedis eam. scz ꝓpositionem que est ꝓñs: ꝛ tñ quotiēnscūqꝫ sibi proponitur. debet cōsequēs concedere. similiter etiā totam conuersionem propositam debet concedere: ꝛ tamen negare se concedere istam Aliud eñ est concedere propositionez aliquā alicui propositā: ꝛ aliud est concedere se eam concedere: quia propositio ꝛ concessio ꝓpositionis se habent impertinenter. ꝛ sic vt prius contingit vt respondens infra tempus obligationis teneatur negare ꝓprium suum actuz. Quintum exemplum. ponatur has propositiones adinuicem conuerti: deus est ꝛ hō est asinus. quo admisso. quia possibile est. ꝓponatur eadem. ipa erit concedēda. deinde ꝓponaꝫ ista deus est. concedenda est. quia ad omne necessarium est semper eodez modo respondendū. qua concessa proponatur ista. hō est asinus. neganda est quia impossibilis. Sed contra. omne necessarium est concedendū: sed ista homo est asinus conuertitur cum ista. deus est. que est necessaria. igitur est concedenda. igitur male respondens eam negat. vel aliter: admisso posito ꝓponatur ista. deus est. igitur homo est asinus. si concedas. contra. ad omnē consequentiaz eodem modo respondenduz est infra tempus ꝛ extra. sed extra negatur. igitur ꝛ infra tempus. Si negas contra. omnis consequētia est bona ꝛ concedēda in qua arguiꝫ a cōuertibili ad conuertibile. sed hic arguitur a conuertibili ad conuertibile. igitur male fuit negata. vel posset primuz positū magis specificari. sic vez. ponatur ꝙ ista adinuicem conuertantur deus est. ꝛ homo est asinus. significando precise deum esse. ꝛ tunc producatur ratio consequenter. vt premissum est. Pro responsione ad predicta posita in quibus tangitur aliqualiter materia impositionis. est notandum ꝙ ꝗuis impositiones factas tempore obligationis respondens debeat sustinere: tamē secundū rei veritatē non sūt vere impositiones. non enim si dicam. pono ꝙ ista. homo est asinus. significet deum esse. ꝛ hoc vere ita est ꝙ sua ſcatio est mutata. Et pro tanto similiter ad eas est respondenduz. tanꝫ nulla impositio esset facta. ꝛ assignaꝫ regula ꝙ oñe impositū est impertinēs sue impositiōi. verbi gratia. socrate currente ꝛ platone disputāte. si dicaꝫ. pono istas cōuerti seu idē ſcare. scz socrates sedet ꝛ plato disputat. quo admisso. si ponatur hec socrates sedet. neganda est. quia falsa ꝛ impertinens. Rursus si dicaꝫ. homo est dictio dissillaba. homo currit: aliter accipiꝫ in prima ly homo ꝙꝫ in secunda. Nam in prima ponit predicatū qō cōpetit voci secunduz se. ꝛ importat passionē vocis: sed in secunda accipitur pro re ad extra: que ſcatur per vocem. Pari modo dum dicuntur tales. deus est. ꝛ homo est asinus. conuertuntur. vel idem significant. Et similiter dū

dicitur.deus est.z homo est asinus.non eodem modo sumunt huiusmodi orationes nam primo accipiūtur tanꝫ pro seipīs.z attribuunt eis proprietates ꝓpositionales: que eis conuenienter possunt inesse.sed invoce ponuntur absolute z accipiuntur pro ipsis rebꝫ. Vnde his memoriter retentis facile respondetur ad plura prius recitata: verbi gratia.ponatur istas conuerti z idem significare.deus est.z homo est asinus. respondens admittat.z si proponat.concedat.hanc etiā concedat.deus est.quotiens cumqꝫ z vbicūqꝫ ꝓponatur. Econtra.negare debet hominem esse asinuꝫ.vbicunqꝫ z quotienscunqꝫ proponatur. Iteruꝫ negare debet hanc.deus est.ergo homo est asinus. Tunc ad replicaꝫ.omnis cōsequētia cuius añs z consequens vere conuertunt: z idem precise significant est bona.z concedēda.sed huiusmodi cōsequētie.deus est. ergo homo est asinus.antecedēs z ꝯsequēs vere conuertunt.z idez precise significāt hec minor simpliciter est falsa.vt patet ex primo documento huius exemplificamē respōdens ꝓpter obligationez habz illud admittere.z ideo habet minorem concedere Et quādo infertur est cōcedenda:ecce pōt concedere q est concedenda.z si vlterius inferat.z tu nō concedas eam.igitur male respondens etiā pōt hoc concedere tanꝫ pertinens:licz fm rei veritatē bene respōdeat cū iuxta regulas huius artis procedat neqꝫ hoc est inconueniēs:quēadmoduꝫ homo tenetur quandoqꝫ negare suū ꝓprium actum:qui in ꝓposito casu practicare posset simile modum respondendi:vt si inferat. ista ꝓña est concedenda.placet.deinde cū subiungit.z tu non concedis eā:pōt negare.quāuis ita sit.quia negare ꝓpriū actū septus contingit ratione obligationis primentis: Multū igitur confert aduertere.quando arguitur ab acceptiōe pro passione vocis ad acceptionē pro rebꝫ ad extra.q nō est necesse valere argumentū. Quia si dicatur.cessat tempꝰ obligatōis.tūc infra tempꝰ male respōdisti.respondēs debz hoc negare.quia bene z pertinenter respondit.pōt tn̄ concedere extra tempꝰ se concessisse se male respōdisse infra tempꝰ.q hoc fuit pertinens sequēs. Et si dicat.tu negasti cō sequētiaz cuius antecedens z consequēs vere cōuertebantur.patet ex supra dictis q non vere conuertebantur.z nunc absolutus ab obligatione debet illud negare.z sic apparet eū infra tempus bene respōdisse. Sane instari solet multū apparenter contra predicta.ꝑsertim qz admissa hac scz.homo est asinus.conuertitur cuz illa ꝓpōne. deꝰ est. Cōtra arguit.nā hec.hō est asinꝰ.necessario fcat hominē esse asinū.ita q aliter nō pōt fcare.igit male admittebat q possit conuerti cū ista.deus est.consequētia supponitur bona.z añs probatur.nam da opposituꝫ qō significare possit hominem esse animal ꝓmo q nō fcaret iuxta impositionē suoꝝ terminoꝝ.patz ꝓña. qz termini eiꝰ sūt.hō z asinꝰ.si igit nō significaret hominē esse asinū;videt non fcare iuxta terminos suos z terminoꝝ fcationē.hoc añt est inconueniēs.qz fcatio rontꝰ resultat ex significatione partium. Tūc scōo sic.quia innouata impositione hec est vera.homo est asinꝰ sicut hec nūc ē vera.hō est anial.nā extrema hanꝫ sūt eadē.igit sicut vez est dicere q hō est animal fcat hominē esse aial.ita de alia erit vez dicere.q fcet hominez esse asinū. Hūjs instātis respōdet:sustinēdo ꝑhabita.vñ negandū est q hec hō est asinus nō pōt aliter fcare qꝫ hominē esse asinuꝫ. Et ad probationem quando dicit si posset aliter significare.tunc non significaret iuxta impositionem suoꝝ terminoruꝫ. respōdetur simpliciter negando consequentiaz:concedendū tunc est q potest significare non significādo iuxta hāc impositionē suoꝝ terminoꝝ quaz mō hz z q̄ refert obiectaliter vsqꝫ ad has res determinatas. q̄ sūt hō z asinꝰ.z si tūc infert q non fcaret iuxta fcationē vl impositionē suoꝝ terminoꝝ: argueret negatiue ab iferiori ad superiꝰ cū negatiōe Ad istā secūdā instantiā respōdet.cōcedēdo q hec est ꝑa hō ē asinꝰ.innouata impōne terminoꝝ.z negat ꝓña qua dr.igit sicut hec.hō est anial fcat hominē eē anial ita hec.hō ē asinꝰ fcabit hoīnē eē asinū. Cuꝰ cā ē.qz ꝑdicti accusatiui stāt p ipīs rebꝫ q̄ sē hō z asinꝰ.sz qñ dr.ista est ꝑa.hō ē asinꝰ.ꝑdicti ntī ñ accipiūt determinate p ipīs rebꝫ

eisdem.que sunt hō ꝛ asinus.sed vel ꝓ ipsismet vocib⁹.vel generaliter ad aliqua sig
nificata.respectu quorum cōtingit esse conformitatē rei intellecte ad intellectuz.Si
aūt scōm rei veritatē:animal est asinus.ꝓpter impositionez primā idem ꝟcarent:sicut
iste voces tullius marcus ꝛ cicero ꝟcant eundem hominē:sinonomo hoc scōm reive
ritatē ita se habentē:tūc quēadmodū verū est ꝙ iste due.Tullius est hō.marcus est
homo.ꝟcant ciceronē esse hominē.pari modo iste due.homo est animal.ꝛ homo est
asinus.cōcederet idem ꝟcare.ꝛ ista homo est asinus ꝟcaret post veram impositionez
hominē esse animal.ꝛ sic nullū sequit inconuenies.Exemplū sextuz imponat ly a ad
significandū tantū ꝙtum omnis hō.ꝛ b ꝙtū animal.quo admisso.ꝓponitur ista:a.est
b.Si negetur.contra.omnis hō est animal.igit a est b.tenet ꝓña.qz antecedens et
ꝓñs idem ꝟcant:Si concedatur.contra.nullū b est a.igitur a non est b.ꝓña tenz ꝛ an
tecedens patz.quia nullū animal est omnis hō.igitur nullū b est a.ꝓña tenet ab equi
ualenti ad equiualens.Respondetur huic exemplo diuersimode a diuersis.Quidaz
iuxta legē huius artis admittunt positū.deinde negant hanc si ꝓponatur.a est b.quia
impertinens ꝛ extra negaretur.Et ad ꝓbationez.cum dicitur.omnis hō est animal.
igitur a est b.tenet ꝓña ab equiualenti ad equiualens.negatur cōsequētia.ꝛ concedi
tur ꝙ equiualent.aliter tamen obligatus habet hoc concedere ratione obligationis:
quāuis aliter sit scōm rei veritatem.Et si vlterius inferatur.tu negas consequentiaz
quia arguitur ab equiualenti ad equiualens.igitur male respondes.Patet ex supza
dictis ꝙ non est inconueniens ꝙ respōdens fateatur infra tempus se male respon
re quādo obligatio illud exigit.Alij aūt aliter respondere cōsueuerūt.ꝛ bene.quia nō
attendunt ad legem artis obligatozie.nec induūt formā eius qui est obligatus.Sed
tanꝫ rei veritas ita esset ꝙ a ꝛ omnis hō idem significarent.similiter b ꝛ animal.Et
tunc cōcedunt ꝙ a est b.non debet sic conuerti.in subiecto enim eius complectitur si
gnū vle ꝛ terminus communis:ꝛ ergo primo debet resolui sic ista.nemo est asinus.ꝛ
sic ista.a est b.non debet conuerti simpliciter.qz est vlis affirmatiua:ꝛ ergo debet cō
uerti per accidens sic.resoluatur primo in istam omnis hō est b.ꝛ illa conuertitur sic.
ergo aliquod b est a.ꝛc.quia nullū animal est omnis hō.Et pari modo a est aliquid
ꝛ tñ nihil est a.quia omnis homo est aliquid.ꝛ tamē nihil est omnis hō.Et ea consi
deratione consimiliter concedētur ꝙ a videt b.ꝛ tamē b non videtur ab a.vt stāte im
positione prima.ꝛ cum hoc ꝙ omnis videt seipsum.ꝛ nullus aliud animal tunc videt
b.quia omnis hō videt aliquod animal.ꝛ tamē b non videtur ab a.quia falsuz est ꝙ
aliqō animal videtur ab omni homine.ꝛ sic de alijs ꝓportionabiliter er consimili ra
dice.Et hec cōsideratio nō videtur cotemnēda.qz ſm aliā ꝛ aliā considerationē non
est inconuenies aliter ꝛ aliter responsiones variare.Exemplū septimū.imponat ly a
in ꝓpositione vera ad ꝟcandū asinuz.in ꝓpositione falsa ad ꝟcandū hominē.in dubia
ad ꝟcanduz quantuz hoc complexū:homo vel aliud ab homine.deinde ꝓbatur ti
bi ista.hō est a.si concedis.ꝛ cum sit impertinens est vera.ꝛ sic ꝟcat asinuz.ꝛ sic concedē
do homo est a.tunc concedis hominē esse asinuz.Si negas.tūc cum sit impertinens
ipsa erit falsa.ꝛ sic a significat hominez.ꝛ per consequēs negas hominē esse hominē
Si dubitas.tunc dubitas istam.homo est homo.vel que non est dubia aliud ab ho
mine Circa moduz obligandi per impositionem est controuersia inter famosos.naz
Buridanus non admittit tale genus obligationis:assignans causam.quia cōstitutio
ꝓpositonis ꝓsuppponit dictiones iam esse impositas ad significandū:sed hic mo
dus obligandi ꝓsupponit econuerso:ꝓpositionē esse constituiam ꝛ esse veram aut fal
sam.ꝛ deinde dictioni aduenire ꝟcationem per impositiōem.ꝛ sic est repugnantia in
hoc genere positionis.Marsilius autē vniuersaliter ꝛ simpliciter admittit tales im
positiones iuxta huius artis principium.scilicet omne ponibile si ponatur est admit
tenduz.Saluo autem meliozi iudicio:eligi pōt via media.constat aūt ꝙ iste modus

impositionis pretendit cōcurrere simul tempore impōnem dictionis cū constitutione
ꝓpōnis. q̄ꝫuis ꝑm naturam presupponit̄ veritas in ꝓpōne aut falsitas. Sed sunt aliq̄
impositiones vbi expressa apparet repugnātia. ⁊ si dicatur imponatur ly a in hac ꝓ-
pōne. homo est a: si sit falsa ad ꝑcandū hominē. ⁊ si sit vera ad ꝑcanduz asinuz. ⁊ sic ꝺ
alijs. contingit etiā simul concurrere. ⁊ sese cōpati. vt si dicatur. currens est a. que po
test poni alicubi vt a significet hominē si sit falsa. ⁊ asinuz si sit vera: nec qui sic distin-
guunt volunt fugere practicā huius artis. sed ostendere volūt ꝯditionē impositionis
⁊ obligationis. vnde admisso posito vniuersaliter qn̄ ꝓponit̄ ista: homo est a. negatur
quia impertinens. ⁊ extra negaret̄. Et cum dicit̄. si sit falsa. tunc ꝑcat hominez. ⁊ per
consequēs negando hāc. homo est a. tu negas hominē esse hominem. negatur hec vl
tima ꝯña. sicut in simili dictuz est supra. q̄ hec hō est asinus: concedit̄ conuerti cū ista
deus est. ⁊ tamē quotienscūq̄ proponitur ipsa. vna cōcedit̄ ⁊ altera negat̄. pari mo-
do est dictoꝝ autoꝝ cōtrouersia circa aliū quendā obligationis modū dependentis
Exempli causa. si dicatur. peto vt concedas primū a me tibi ꝓponenduz deinde pro-
poni pōt primo loco ꝓpositio impossibilis. Ideo dicit Biridanus q̄ talis obligatio
non est admittenda: quia quandoq̄ respicit impossibile. Marsilius aūt indifferenter
admittit. Et deinde si primo ꝓponat̄. homo est asinus. negat eam: deinde quando in
stat̄ tu debes cōcedere primū tibi a me proponendū. sed hec propositio. homo est asi
nus. est primo ꝓposita. igit̄ est a te concedenda. Respondetur q̄ est concedenda. ⁊ cō
sequēter pōt aliq̄s cōcedere se male respōdere. meli⁹ tn̄ ad illā responderet in eadē
forma respondens. dicens. admitto admittendā. nego negandam. ⁊ dubito dubitan-
dā. Octauuz exemplū in quo incōplexū ponitur ad cōplexe ꝑcanduz. Imponat̄ em̄
q̄ a ꝑcet adequate tm̄ quantū illa oratio. deus est. qua admissa ꝓponat̄ tibi a. si cōce
dis. cum sit impertinens. ⁊ extra non cōcederet̄. male respōderes. si negas vel dubi-
tas. tunc negas vel dubitas hanc. deus est. Rursus ꝑcet a alteꝝ istaꝝ. deus est: ⁊ hō
est asinus. ⁊ te nesciente sit rei veritas q̄ ꝑcet illam. deus est. tunc ꝓponatur ista. a est
verū. si concedit̄. arguit̄ sic. a est verū. ⁊ a est. homo est asinus. ꝑ dubiū ergo hec: hō
est asinus est vera. Si dubitas: instat̄ sic. nam hāc. deus est. scis esse verā. ⁊ a est hec
deus ē. igitur. a scis esse verū. igitur non dubitas a esse verum. Ad primū hoꝝ respō
detur a quibusdaz non scōm practicaz huius artis. neq̄ sub forma obligationis. sed
tanq̄ veritas sit ita se habere: vnde admisso posito si eis ꝓponat̄ a cōcedūt. Cuius si
mile tactū est in exemplo septimo. Alij respōdent iuxta p̄cepta hui⁹ artꝫ. nā admisso
posito cū proponitur a. nec cōcedūt. nec negāt. neq̄ dubitant: q̄z est impertinens ⁊ ex
tra temp⁹. neq̄ concederet̄ neq̄ negaretur. neq̄ dubitaret̄. Et si dicat̄ a est ꝓpositio
vera. que cōuertit̄ cū ista. deus est. put tibi constat ex posito. igit̄ debes ip̄m cōcedere
patz respōsio ex similib⁹ supra tactis frequenter. Cōcedit̄ em̄ q̄ a sit concedenduz. ⁊
tn̄ quotienscūq̄ ꝓponit̄. neq̄ conceditur. neq̄ negatur. neq̄ dubitat̄. Ad secundū di-
citur dubitando vtranq̄ per se acceptaz licz copulatiue non est dubia. deinde quan-
do dicitur: hanc. deus est. scis esse veraz. ⁊ a est hec. deus est. dicit̄ q̄ illa est dubia. de
inde si inferatur. igitur a scis esse veruz. Respondetur q̄ non est inconueniens vnum
esse scitum vno modo: ⁊ ignoratū alio modo. quia scire dicitur multipliciter. si vl̄ in se
vel propria forma. aut in suis principijs. aut sicut scitū remotum: prout alibi solet de-
terminari. Alij aliter dicunt ad istam. ⁊ dicunt q̄ ista debet distingui penes sensuz cō
positum ⁊ diuisuz Si enim est composita. sic est neganda. q̄z valet tantū sicut tu scis
hanc compositionem siue ꝓpositionem a est veruz. ⁊ hoc est falsum. Sed si sit diuisa.
est vera. ⁊ est sensus: a scis esse verum. id est. tu scis hoc qd̄ est a esse verum. ⁊ sic est
vera. q̄z hoc qd̄ est a est ista ꝓpō deus est. ꝑ casuz hanc scis esse verā. Et isto mō plu
res ꝓpōnes possunt solui. vt ista tu scis aliq̄ propositiōez esse verā quā null⁹ hō scit
esse verā. ⁊ similit̄. si dubitas hanc ꝓpositionez esse verā. ⁊ similiter tu scis omne verū

esse verum. Exemplum nonum. sit rei veritas ꝙ tu sedeas. ⁊ ponat̄ tibi ista: tu es ro-
me qua admissa proponat̄ tibi ista. tu es rome. ⁊ tu sedes. si negas copulatiuam. cu-
ius quelibet pars est a te concedenda: scz. prima: quia posita. secūda quia vera ⁊ im-
pertinens. Item si negas. proponatur tibi ista: tu sedes. eodem modo arguitur si du-
bitas. si concedis. contra tu non es rome. vel non sedes si tu es rome. igitur tu non se-
des. consequentia tenet. a tota disiunctiua cum destructione vnius partis ad alteraz
eius partē. ⁊ Minor est posita. Si autem primam copulatiuam concedis aut dubi-
tas. tu concedis istā aut dubitas ꝓpositionem falsam ⁊ impertinentem scitam esse ta-
lem. Nota ꝙ aliqui in isto casu negāt illam esse falsaz. tu es rome ⁊ tu sedes. quia hic
tu sedes. igit̄ est vera. tu sedes. vt patz per Aristotilē in postpredicamentis. qui dicit
ꝙ hominē esse conuertitur cum propositione que dicit hominez esse. Et hec est con-
cessa tu es rome. igitur sequitur ꝙ ista copulatiua sit vera. quia ad veritatem copula-
tiue exigitur vtranqꝫ partē esse veram ⁊ impertinentez scitam esse talem. Responde-
tur admisso posito. negando copulatiuaz. scz hanc tu es rome. ⁊ tu sedes. Et cum di-
citur. tu negas copulatiuā cuius quelibet pars est concedenda. Istud est neganduz
postq̄ꝫ copulatiua scdo loco fuerit ꝓposita: tunc enim ista. tu sedes. licet sit vera: tamē
est pertinens repugnans. vt deductū est. vt si ista: tu sedes fuisset ꝓposita secundo lo-
co. ⁊ copulatiua tertio loco. tunc ambe essent concesse. scz prima. quia vera ⁊ imperti-
nens. ⁊ copulatiua tanq̄ꝫ pertinens sequens ex concessis. Nunc vero scdm alium or-
dinez vtraqꝫ est neganda. ⁊ hoc concordat cum vno principio huius artis. superius
prelibato. ꝙ eadem ꝓpositio scdm vnuz ordinem ⁊ situm habet vnum statum. ⁊ alibi
habet aliuz statum. vt etiam patz in tali exemplo: Nam te existente in sancta colonia
ponatur tibi ista. omnis homo est rome. qua admissa si proponatur secūdo loco ista
tu es homo. concedenda est. ⁊ deinde ista concedenda est: tu es rome. Si vero vtra-
qꝫ esset alio ordine proposita. etiam vtraqꝫ esset neganda. Exemplum decimuz. po-
natur tibi ista. hec ꝓpositio. homo est asinus. est tibi posita. et a te admissa. vel sic. po-
no tibi hanc. homo est asinus. est a te concedenda. admittendum est. Deinde propo-
natur ista. homo est asinus est neganda. quia simpliciter est impossibilis. Sed contra
omne tibi positum ⁊ a te admissum est a te concedendū. sed hec. homo est asinus est
tibi posita ⁊ admissa. igitur est concedenda. cōcedo ꝙ est concedenda. Et quādo vl-
tra arguitur. tu non concedis eam. igitur male respondes. concedo ꝙ male respōdeo
non qꝛ veruz est. sed quia sequitur. vel sic. hec ꝓpositio. homo est asinus. est concedē-
da. ⁊ tu non concedis eam. igit̄ male respōdes. Respōdet̄ ꝙ positū sub forma positi
ꝓposituz semper est concedenduz scdm idem tempus obligationis. sed sic non fit in ꝓ-
posito. nam ponitur vt pars alicuius totalis ⁊ coniunctim cum alia additione. dein-
de postea proponatur seorsum secundum aliam acceptionē terminoꝝ. Similiter si te
sedente ponat̄ ista. hec est vera. tu stas. qua admissa ꝓponatur ista. tu stas. negāda est
in hoc casu. quia falsa est ⁊ impertinens. Sed contra. hec est vera ⁊ impertinens. tu
stas. igitur male negatur. Respondetur ꝙ hanc totam. hec est vera. tu stas concedo
esse verā tanquā positā: sed hanc. tu stas per se sumptam. nego: ⁊ si sic demonstretur.
tunc nec vera nec pertinens: Solz etiam poni talis: te sedente: ponat̄ tibi ista. tu stas
donec tibi proponatur ꝓpositio a te neganda. quo admisso. ꝓponatur ista. tu stas. con-
cedenda est. qua posita ⁊ admissa. deinde proponatur ista. tu non stas. Si conce-
dis: tunc concedis duo contradictoria ad idem tempus obligationis. si negas. tunc
negas veruz ⁊ impertinens. Respondet̄ ꝙ si ista simpliciter sit posita. tu stas. tunc op-
posita eius semper est neganda. ⁊ negat̄. quia non obligatus. quia conditio opposita
non fit pars obligati. Si vero fuerit pars obligati. tunc ista. tu stas. est impertinēs ob-
ligato. ⁊ falsa. ⁊ per consequēs interimenda. Undecimuz exemplū. ponatur tibi ista:
tantum deum esse deum est tibi positum. qua admissa proponatur tibi ista deum esse

deum est positu3:que videtur concedenda.quia sequitur ad positum:sicut prelacens sequitur suam exclusiuam. Sed contra.si concedis.non sequitur deum esse deū est tibi positum.sed deum esse deū.est aliud q̄ tantu3 deum esse deū. Igitur non tantum deum esse deū est tibi positu3:qd̄ est oppositum positi. Item admisso posito proponatur ista.nihil aliud q̄ deum esse deū est tibi positu3.qua concessa.quia sequitur ex posito.proponatur ista.aliud q̄ esse deū est tibi positum.que videtur neganda:quia contradicit concesso. Si ergo negas.contra obijcitur.nam hoc est tibi positum.demonstrando hanc.tantū deum esse deū est tibi positum.⁊ hoc est aliud q̄ esse deum. Respondet admisso q̄ ly tantum teneatur exclusiue.vt sit sensus. Hec ꝓpositio.deus est est tibi posita.⁊ nulla alia. Sed si ly tantum capiatur ibi materialiter.sic non est admittenda.vt sit sensus.hec exclusiua.tantū deum esse deu3 est tibi positum.posito concedendo hanc. deum esse deum est tibi positum.si tamen ly tantum faciat officium exclusiue supra sequēs dictum ⁊ teneatur diuisim. Et quando arguitur .deum esse deum est tibi positum.⁊ deū esse deum. ē aliud q̄.tantū deum esse deum .igitur non tm̄ deum esse deū est tibi positum.patz.quia in minore ly tantum facit sensu3 compositu3.⁊ per consequēs neq̄ tenetur exclusiue:⁊ sic per hoc committitur fallacia cōpositionis ⁊ diuisionis.igit̄ Exemplū duodecimum si deo presciente ab eterno antichristus esse futurum adhuc sit possibile antichristu3 non fore.ponat̄ in esse: sc3.antichristus non erit.⁊ videt̄ sequi:scientiā dei non necessario adimpleri.vel q̄ non pōt stare futuroꝝ cōtingentia cum ipsius prescientia. Respondet̄ q̄ dictu3 superi⁹ equiualēter cōtinet duo posita.⁊ per vnū deponitur reliquū.vt si dicatur.pono deum prescire antixp̄m.deinde ꝓponatur hec antixp̄s nascetur.que est vera ⁊ pertinens.⁊ sequēs. deinde proponatur ista:antixp̄us potest non euenire.similiter concedit̄. Et cum dicitur ponatur in esse.placet.Sed hec positio in esse deponit aliud videlicet quo ponit̄ prescire antixp̄m fore. Pari modo si dicatur:omnis predestinatus saluabitur. aut necessarium est predestinatū saluari:⁊ pōt non saluari.si ponitur in esse.vt nō saluetur. Respondetur q̄ huiusmodi positio interimit priorē positionē occultaz.qua designatur p̄destinatus fore.igit̄ ⁊c̄. Itaq̄ finez imponendo.nouerint legentes q̄ scd̄m hec exempla practicari potest traditio huius opusculi.cuius nulla scientia certificare pōt:principia tamen ⁊ regule quibus innituntur continētur in prehabitis. Adiūcta vero pauca exempla vt nouicijs aperiat̄ manuductio quedā noua exempla excogitandi.⁊ se inuicē exercitādi.ad sustinēdū qd̄libz possibile.tāq̄ sciētes laqueū venatoris. Et hec fuit intētio autoꝝ in hui⁹ artꝝ adinuētiōe.dirigēte altissimo.q̄ sit bn̄dict⁹ in scl̄a scl̄oꝝ

¶ Hic in tertia parte ad supradictorū pleniorem declarationē ponunt̄ quedaz exempla. Primum est.dicat opponens ad respōdentem.pono tibi istam.alter istorum est asinus.ipsa est admittenda.quia est possibilis.deinde opponens dicat.pono tibi eandē: est cōcedēda.qz om̄e semel admissu3.q̄tiēscūq̄ sub eadē ꝓponat̄ forma.est cōcedēdū.vt d̄t tertia regula. Deiñ ꝓponat̄ ista.vn⁹ istoꝝ est asin⁹:est cōcedēda.iuxta ſm regulā.qz est ꝑa ⁊ impt̄inēs. Deinde ꝓponat̄ ista.alter istoꝝ est asin⁹. Si ꝯcedis:arguit̄ cōtra te.qz sequit̄.vn⁹ istoꝝ est asin⁹. et alter istoꝝ est asin⁹.ḡ vterq̄ istoꝝ est asinus. Si negas.arguit̄ ꝯtra te.qz ip̄a est pri⁹ bn̄ ꝯcessa.ḡ nūc dz ꝯcedi. ¶ Dicēdū q̄ ip̄a n̄ ponit̄ iterato in simili sēsu sicut admissa fuit.qz pmo alter tenebat̄ infinite.sz scd̄a vice tenet̄ relatiue.⁊ sic nō ꝓcedit̄ iuxta regule intētionē. Aliō exēplū.si ponat̄ ista.oīs hō ē rome.ip̄a est ꝯcedēda:qz oē semel admissu3:q̄tiēscūq̄ eodē tp̄e ꝓponat̄ ē ꝯcedendu3 Si tūc ꝓponat̄ ista.rn̄dēs est colonie:ip̄a est negāda. Et si tūc dicat̄.ip̄a est possibilis ḡ est cōcedēda. Dicendū q̄ oīs ꝓpō possibilis ꝓposita alicui.est ꝯcedēda.dūmō non repugnat ꝓpōni ꝓposite.ista aūt repugnat ꝓpōni añposite.s.omnis ho est rome: Deinde autoꝛ multa alia ponit exempla quorum declaratio in textu clarissime habet̄ quare causa breuitatis hic pretermittitur Et tm̄ de obligatorijs.

De Insolubilibus

Quia omne promissum cadit in debitum: expeditus de eo quod circa artem obligatoriam: et eius practicam dicendum preconceperam: superest de secundo promisso. scz de ipsis vocatis insolubilibus pauca subiungere ex quibus acuti nouicij vsu p̄exercitati valeant huiusmodi insolubilia soluere et iperitis insolubiliter proponere. Itaq; tria occurrunt peragenda. Primum est. quid sit insolubile. aut que propositio dicat insolubilis. Secundum ex quibus tanq̄ principijs consurgit q propositio aliqua dicatur et sit insolubilis. et de causa huius passionis in alibuibus propositionibus et non in alijs. Tertium est adducere quedam exempla. ea formando et soluendo quatenus sensibili experientia percipiant modum formandi similia et resoluendi si ab alijs fuerint opposita. Quantum igitur ad primum potest propositio insolubilis tali circumlocutione notificari: Propositio insolubilis est propositio habens difficultatem an vera dici debeat aut falsa: propter secundam significationem reflexam supra significationem directam. In hac notificatione ponitur propositio tanquam genus: deinde ponit ista clausula. habens difficultatem an vera dici debeat an falsa tanquam differentia correspondens propositioni ex ea parte qua est insolubilis. quia nisi difficultas fuerit discernendi veritatem aut falsitatem. non meretur dici insolubilis. Ultimo dicitur. propter secundariam significationem reflexam supra directam significationem. per quam differt propositio insolubilis a propositionibus exponibilibus: que licet indigent expositione propter earum obscuritatem. tamen est alterius generis difficultas propositionis exponibilis et insolubilis. Potest etiam p̄sens diffinitio manifestari per exemplum. vt si socrates dicat hanc solam propositionem. socrates dicit falsum: hec propositio significat directe aliquod dictum socratis fore falsum. et quia dicit illam met propositionem solam: hinc est q secundario reciprocatur a sua significatione supra seipsam. et significat se fore falsam ad quod ita esse sequitur non ita esse. Sic ex hac diffinitione patet quedam differentia propositionum insolubilium. nam quedam statim reflectunt secundariam significationem supra directam sicut patet in exemplo prefato. Quedam aut mediate reflectunt secundariam significationem supra directam siue primam. vt si socrates dicat. plato dicit verum. et non dicat aliam. plato autem dicat hanc solam. socrates dicit falsum. Isto nanq; dato contingit propositionem socratis fieri falsam. et tamen plato profert. propositionem veram. ex cuius significatione quasi duplicat significatio propositionis quam profert socrates. nam si platonis propositio sit vera. q significat socratem dicere falsum: propositio socratis interimit se ipsam. Rursum ex eadem diffinitione inspecta potest sedari quorundam famosorum controuersia. dicit enim Biridanus q propositio insolubilis verbi gratia. socrates dicit falsum. esto q illam precise dicat et nullam aliam: significat socratem precise dicere falsum. et per consequens ita esse sicut ipsa significat: et tamen esse falsum. vult igitur q propositio ideo non dicatur vera vel falsa. quia ita est sicut per ipsam significatur significatione totali. vel non ita esse. Marsilius autem oppositum sustinens: dicit q non solum significat socratem dicere falsum. sed etiam significat secundario q falsum est socratem dicere falsum propter secundariam significationem repugnantem significationi prime non directe et essentialiter: sed per accidens ratione circumstantie casus. et sic non proprie dicitur significare quod importat reflexe Attendendo autem ad repugnantiam que oritur ex directa significatione et circumstantia casus: sic generatur ipsius significatio. et simpliciter non est ita sicut per eam significatur. hec autem responsio secundaria magis est consona philosopho. nam quarto metaphisice diffinit verum per ita esse. et falsum per ita non esse sicut per propositionem significatur.

¶ Iste est tractatus insolubilium. qui diuiditur in tres partes. In prima parte diffinit propositionem insolubilem. In secunda ostendit ex quibus causis consurgit q aliqua propo

sitio est insolubilis. In tertia ponunt quedam exempla. Primo ergo diffinit ꝓpositionez insolubilē. dicens. ꝙ est propositio habens difficultatem an debeat dici vera aut falsa: ꝓpter secundariam significationē reflexam supra primam. Et in ista diffinitione propositio ponitur loco generis. sed totū qđ sequitur ponitur loco differentie. quia nisi aliqua ꝓpositio haberet difficultatem non mereret dici insolubilis: ⁊ illa difficultas debet oriri ex secundaria significatione reflexa supra primariaz significationem. quare propositiones exponibiles non debent dici insolubiles. Ista etiam diffinitio in littera probatur exemplo. vt patz ibidem. Et etiā hac diffinitione autor manifestat qnandam differentiam propositionū insolubiliuz. Et ipsa etiam potest sedari quorundam famosoruz controuersia Biridani ⁊ marsilij vt deducit vsqz ad finem textus.

¶ Queritur. quid sit subiectum istius tractatus. Dicenduz ꝙ est ꝓpositio insolubilis Ratio est. quia principaliter considerat in ista scientia. ⁊ alia considerata habent ordinem ad ipsam. Scđa ratio est. quia principalis passio scz insolubilitas demōstrat sibi inesse. ⁊ formatur sic demonstratio. Omnis ꝓpositio includens cōtradictoriam est insolubilis. sed omnis ꝓpositio insolubilis est includens in se duo ꝯtradictoria sub sensu copulatiuo. ergo ꝓpositio est insolubilis. vel sumatur diffinitio superius posita loco medij ⁊ redit in idem.

Arguitur Arestotiles dicit primo posterioꝝ ꝙ falsuz non scitur. sed ꝓpositio insolubilis semper est falsa. ergo de ea non est scientia. Dicenduz ꝙ de aliquo est scientia tripliciter. Uno modo sicut de illo qđ vere scitur. vt est conclusio demōstrata. q̄ vere scitur ex principijs demōstrationis: ⁊ tale qđ sic scitur nō pōt esse falsuz. ⁊ sic ꝓpositio insolubilis nō scitur. Alio modo de aliquo est scientia tanq̄z de illo qđ scitur de alio. ⁊ sic de passionib⁹ in scientijs est scientia. qꝛ passiones sciuntur de subiecto in conclusione. ⁊ illo modo insolubile scitur. quia est passio Tertio modo aliquid scit. quia est illud de quo aliquid scitur. ⁊ sic subiectum alicui⁹ sciētie scitur. ⁊ qđ sic scit pōt esse falsuz ⁊ impossibile: quia qđ ipsum est falsuz ⁊ impossibile pōt de ipso sciri ꝑ aliqua principia q̄ denotant illam passionez inesse tali subiecto. Et est simile in naturalibus. quia de reb⁹ corruptibilib⁹ pōt esse scientia incorruptibilis. sicut ꝙ tales res sunt corruptibiles potest de ipsis sciri per vera principia ⁊ necessaria.

Arguitur Nulla est propositio insolubilis. ergo de ipa non est scientia: Añs ꝓbatur. quia ꝑhus secūdo elencorū docet soluere omēs propositiōes Etiam hic soluunt omnes tales propositiones per hoc ꝙ interimuntur: quia omnes dicuntur false. Dicenduz ꝙ insolubile capit tripliciter. Uno mō prout exponitur negatiue vel contradictorie: ⁊ prout dicit negationez solutionis. ⁊ tunc nulla ꝓpositio dicitur insolubilis. Alio modo capitur insolubile quodāmodo priuatiue. prout dicit priuationē solubilitatis: ⁊ sic insolubile dicit qđ non soluitur. ⁊ tamen est aptū natum solui. Tertio modo capitur contrarie pro illo qđ habet difficultatem soluendi. ⁊ illo modo aliqua est ꝓpositio insolubilis. quia propter duos sensus cōtradictiōis quos includit talis propositio habet difficultatem an debeat dici vera vel falsa.

Arguitur Propositio insolubilis non est aliquo modo. ergo de ea non est scientia. Añs probat. quia falsum non est: sed propositio insolubilis est falsa ergo ipsa nō est: qualitercūqz accipiatur scientia. Dicendum ꝙ esse capitur tripliciter. Uno modo vt dicit essentiam rei: qđ alij vocant esse essentie. ⁊ illo modo non est falsum. proprie loquendo: quia non habet essentiaz ꝓprie: tamē potest adhuc illo modo dici esse. quia habet aliquod simile essentie: scz diffinitionē aut descriptionem. Et sic etiam propositio insolubilis est. Alio modo accipitur esse pro esse existentie. qđ diuiditur ꝑm actum ⁊ aptitudinez. ⁊ illo modo esse significat idem qđ subsistere. ⁊ sic falsum non est per se. sed est in vero. Tertio modo accipitur esse prout dicit compositionem extremoꝝ. ⁊ illo modo esse significat verū esse: ⁊ illo tertio modo falsuz nō est.

¶ Queritur. quis sit finis istius tractatus. Dicendum q duo sunt fines insolubiliū. Primus est soluere ꝓpones insolubiles. dūmodo ab alijs ꝓponatur Secundus est proponere alijs insolubiliter: Et ratio est quia insolubilia possunt vno modo pertinere ad opponentem. Alio modo ad respondentez: si pertineant ad opponentem: tunc est secundus finis. si ad respondentem. sic est primus finis. Et ille qui spectat ad respondentem est principalioz. Nam tota logica intendit plus informare respondentez ꝙ opponentem. quia q ista informetur spectat ad ꝓpriaz perfectionem. sed opponēs non vtitur sua ratione ad perfectionem sui: sed ad inquisitionē de perfectione alteri⁹.

¶ Queritur. Vtrum difficultas in ꝓpone insolubili sit ex parte nostri intellectus aut ex parte ꝓpōnis. Dicendum q est principaliter ex parte propositiōis. quia natura talis propositionis est q faciliter eius intellectus percipi non potest. quia includit aliaz significationem ex parte terminoz ꝙcantium. z ex reflexione que supza primam significationem cadit. Aliquod autē dicit difficile nobis qō excedit nostruz intellectuz: qō aliquando non est difficile ꝙm se. vt patz de substantijs separatis: z hoc non potest dici de propositione insolubili. quia talis etiā in se habet vnde sua veritas lateat.

¶ Notandum q quattuoz sunt conditiones propositionuz insolubiliū: Prima est q omnis propositio insolubilis includit sensum ypotheticuz copulatiuuz. Secunda est q omnis propositio insolubilis includit duas partes contradictionis. Tertia est q omnis propositio insolubilis est falsa. Quarta est q omnis ꝓpositio insolubilis est impossibilis. Ratio omniuz istarū conditionum est. quia propositio insolubilis ex primaria sua significatione significat vnam partē cōtradictionis. z ex secundaria significatiōe vel propter casum aliquem positum. vel ex quacumq reflexione supza primam significationē includit alteram partē contradictionis copulatiue z ergo debet semper responderi q sit falsa. Et sic patz q oēs ꝓpositiones insolubiles sint soluende per interemptionē. quia sūt simpliciter false ꝓpter illum duplicē sensum. Et ergo in ipsis ad ita esse. id est. ad ipsas esse veras sequitur ita nō esse. id est ipsas esse falsas.

¶ Queritur. Quomodo debet ꝓpositio significare que vera est: z quomō que est falsa. Dicendum q ꝓpositio dupliciter dicit esse vera. Vno modo dicitur vera. quia significat ita esse sicut est. vt dicendo homo est animal. quia ibi animal significatur inesse homini. z ita est. Secundo modo quando propositio significat non esse sicut non est: vt dicendo. hō nō est asinus. quia ibi significatur hominē z asinuz esse diuersa. quod etiā ita est. Et similiter dupliciter dicuntur ꝓpositiones iste false. Vno modo. quia significant ita esse sicut non est. vt homo est asinus. quia ista propositio significat asinū inesse homini. quod ita non est. Secundo propositio est falsa. quia significat ita non esse sicut est. vt homo non est animal. in qua animal significatur non inesse homini: quod tamen ita est.

¶ Arguitur. Si socrates dicat istam. homo est asinus. z postea dicat istam. socrates dicit falsum. tunc illa secūda propositio est insolubilis: z est vera. ergo non semper ꝓpositio insolubilis est falsa. Dicendum q illa secunda ꝓpositio est impossibilis illo casu sic posito. ergo non est ꝓpositio insolubilis. vt patet per cōditiones iam dictas. Et quando dicitur. ista propositio. socrates dicit falsum. primo loco posita. est impossibilis. ergo etiam secundo loco posita. Tenet consequentia. quia semper retinet eandez significationem. Dicendum q licet ex primaria significatione idem repzesentat. tamē non ex secundaria. z hoc ideo. quia ista propositio ex sui natura habet q reflectatur super aliam propositionem. quando ergo per se ponitur. tunc interimit seipsam. quia non potest reflecti nisi supza se ipsam. sed quando ponitur cum alia propositione. tūc cadit supza illam. z illam falsificat vel eam notat esse falsam.

Quantum ad scdm̄ videndum est ex quib' principijs consurgit ꝙ propositio dicitur ⁊ fit insolubilis. ⁊ de causa huius passionis in aliquib' ꝓpōnib': ⁊ non in alijs Diligenter aūt intuētib' Arestotilē circa finē quarti methaphisice. faciliter potest patere origo falsificandi aliquā propositionē semetipsam. vbi sic ait. Accidit itaq; q̄d famatum est de omnib' talibus orationib': ipsas seipsas destruere. Nam qui omnia vera dicit. sue orationi contrariam facit veram. quare suam non veram. Qui vero omnia falsa. ⁊ ipse suijpsius dictum facit falsum. Ex his enim verbis elicere possum⁹ ꝙ he dictiones verū aut falsum. aut alie dictiones quecunq; eas includentes vl' ad quas sequuntur. sicut necessariū. impossibile. decipi. esse fcibile. possunt causare reflexionem ꝓpositionis supra seipsam ⁊ destruere directam significationē. Quia em̄ significatio totius resultat ex significatione partium: quādo pars ꝓpōnis importat aliquam passionē ꝓpōnalē. ꝯnter redūdat in fcationē sententialē ⁊ totalē ꝓpōnis. ac pro hac certo casu superueniente ꝓpositio interimit seipsam. Gracia cuius aduertendum est ꝙ veritas ꝓpositionis consistit in quadā conformitate seu concordia rei intellecte ⁊ ipsi⁹ intellectus cōponentis ⁊ diuidentis: Si igit' aliqua ꝓpositio suam oppositā significet esse veram. constat ꝙ veritas ꝓpositionis opposite non potest concordare cum tali primaria ⁊ directa significatione. inde fit ꝙ intellectus perpendens huiusmodi repugnātiā supra primaz propositionē eam interimendo. Ex hijs premissis statim apparet ꝙ queda ꝓpōnes ex sua reflexione solū sunt false. ⁊ remanent possibiles. vt ista. socrates dicit falsum. Nam si illam tantum dicat. tunc seipsam falsificat. Si vero etiam dicit hanc. homo est asinus. tunc talis est vera. Quedam enim ex sua reflexione fiunt impossibiles. vt si dicat'. hec est falsa. demōstrando seip̄am. vl' hec est vera demōstrādo suaz contradictoriam. ⁊ sic de alijs. Scdo patet que quales ⁊ quāte dicant' ꝓpōnes habētes reflexionē supra se. Nā gratia exēpli tal' ꝓpō. socrates dicit falsuz. est cathegorica. vt quidā dicūt. qz secūdaria fcatio est tanq̄z aduētitia. ⁊ p accn̄s ⁊ iuxta fcationē directā est affirmatiua ⁊ singularis. Et oppositio fit p̄ponendo simpliciter negati nē ⁊ ꝓportionabiliter intelligendū est in alijs. Tertio etiā pz ꝙ non est ꝓpō plures sz vna. qz ambe fcatiōes cooperant' ad iudicandū de veritate ⁊ falsitate. Quarto pz ꝙ ꝓpōnes constitute ex terminis absolutis significantib' simpliciter res nature. non sunt nate habere reflexionem supra se. sicut homo est animal. homo est risibibilis. homo currit.

¶ Ista est secunda pars huius tractatus. In qua ostendit ex quib' principijs consurgit ꝙ aliqua ꝓpositio est insolubilis. ⁊ que sit causa ꝙ in aliquib' propositionib' sit insolubilitas. ⁊ in aliquibus non. Et dicit ꝙ circa finem quarti metaphice faciliter potest patere origo falsificandi aliquas ꝓpositiones. vbi sic ait phus. Accidit itaq; vt famatū est de omnib' talib' orationibus. ip̄as seip̄as destruere: vt cū quis dicit omnia sunt vera. dicit suam cōtrariā esse veraz. qd̄ est falsum: quare dictum suum est falsuz. Ex quo pz ꝓpō insolubilis debet esse cōstituta ex terminis importantib' propositionalem habitudinem. sicut sunt verum ⁊ falsum. dici ⁊ predicari. quia in talibus ꝓpositionib' potest esse reflexio fcationis secundarie supra primā. qz cum dicit'. socrates dicit falsuz. ibi necessario fit reflexio supra aliam ꝓpositionem. aut supra seip̄am si nullā aliā dicat. ⁊ tunc seipsam falsificat. Et subdit consequenter ꝙ duplices sūt propositiones tales: quedam que ex sua reflexiōe solū sūt false. ⁊ remanēt possibiles. vt ista. socrates dicit falsum. nam si eam tm̄ dicat. tunc seipsam falsificat. si vero dicat hanc. homo est asinus tūc talis est vera. eo qz tūc nō habz nisi fcationē directā. Quedaz ex sua reflexiōe fiūt īpossibiles. vt si dicat' hec est falsa d̄mōstrādo seip̄az. Tūc finalit' oñdit q̄ q̄

les ⁊ quante sunt ꝓpositiones insolubiles. vt textus clare dicit: postea subdit ꝙ propositio insolubilis nō est ꝓpositio plures sed vna. Subdēs ꝙ propositiones cōstitute. ex terminis absolutis significantib⁹ res nature non sunt nate habere reflexionē supra se. sicut patz de istis. hō est animal. homo est risibilis.

¶ Queritur. vtrum omnis ꝓpositio insolubilis habeat equaliter reflexionem supra se ipam. Dicendū ꝙ non: quia est aliqua ꝓpositio insolubilis in qua secundariū significatū reflectitur supra primā ꝓcationē. Et hoc cōtingit dupliciter. Primo ex casu posito. sicut in ista ꝓpositiōe. socrates dicit falsuz: in qua ponitur casus. ꝙ socrates nullā aliam dicat. Secūdo mediante aliqua ꝓpositione. vt dicendo, omnis ꝓpositio est vera: qꝛ tales ꝓpositiones falsificant seipas per suas contradictorias. quia statim arguit̄ contra: si omnis ꝓpositio est vera. ergo sua contradictoria est vera. eo ꝙ etiaz est ꝓpō.

¶ Arguit̄. hec ꝓpō est insolubilis. ego non loquor. ⁊ tamen in ea nō ponit̄ passio propositionalis. Añs ꝓbat̄. qꝛ includit duas partes contradictionis copulatiue. Dicendū ꝙ licet in ea nō ponatur passio ꝓpōnalis explicite. tñ implicite includit veꝝ ⁊ falsuz que sūt passiones propositionales: quia nisi sic. ipsa non rediret supra se ipsam se falsificando.

¶ Queritur: Que quales ⁊ quante sunt ꝓpōnes insolubiles. Dicendū ꝙ ꝓpō insolubilis capit̄ dupl̄r. Uno mō material̄r. siue sicut iacet, ꝓut non includit suā cōtradictoriā. ⁊ sic est cathegorica. Alio mō formaliter: scd̄m ꝙ est insolubilis. ⁊ sic est hyppotetica. qꝛ non dicitur insolubilis. nisi ꝑm ꝙ includit eius contradictoriaz copulatiue. de qualitate d̄r ꝙ ꝓpō insolubilis formaliter est semp affirmatiua. qꝛ omnis insolubilis ꝓpō. inquantū hmōi. includit duas partes contradictionis copulatiue ⁊ affirmatiue. Et licet qñqꝫ vna pars copulatiue sit negatiua. tñ tota non debz dici negatiua. quia talis negatio nō negat totū quod sequit̄. cū in propositione insolubili sint due compositiones. sꝫ material̄r pōt esse negatiua aut affirmatiua. Exemplū primi. vt nulla ꝓpō est negatiua. Exemplū scd̄i. vt socrates dicit falsuz. dato ꝙ hoc solū dicat. s. socrates dicit falsum. De quantitate dicenduz ꝙ propositio insolubilis formaliter inquantum insolubilis est. non est alicuius quantitatis: eo ꝙ est hypotetica. que nullius est quantitatis: sed loco quātitatis debet queri cuius speciei sit. ⁊ dicit̄ ꝙ omnis ꝓpō insolubilis est copulatiue spēi. sꝫ capiendo eā material̄r pōt esse alicuius quantitatis. id est vl̄is. particularis. indefinita ⁊ singularis.

¶ Quantū igit̄ ad tertiū. subiungēda sūt quedā exempla ꝓ ampliori dictoꝝ elucidatione: presuppositis aūt nō nullis p̄memoratis exemplis: sit aliud exemplum. videlicz omnis ꝓpō est negatiua. aut nulla ꝓpō est negatiua. omnis ꝓpō est particularis. constat ꝙ dictaꝝ ꝓpositionū genus constituit̄ ex terminis quoꝝ ꝓcatio pertinet ad passionē ꝓpōnalē. ⁊ eaꝝ ꝓcatio transit supra seipas. ⁊ sic nō pōt esse cōcordia intellectus cū talis ꝓpōis ꝓcatiōe Scd̄z exemplū est. de⁹ ē. ⁊ hec copulatiua ē falsa. ⁊ hō est asin⁹ vel hec disiūctiua est falsa. In istis ꝓpōnib⁹ ⁊ cōsimilib⁹ prima falsificat seipam. qꝛ addita esse sicut ꝓcat̄ per eam: ꝓcat̄ ita non esse. vt patz intuenti Exemplū tertiuz. sit rei veritas ꝙ nullus hō alius a socrate decipiat̄. licet ipse oppositum credat: tunc formet̄ talis ꝯña. socrates credit ꝙ aliquis homo d̄cipitur. ergo aliq̄s homo decipit̄. patz ꝙ ꝯña sit vera. qꝛ añs ñ pōt eē verū. q̄n ꝯñs sit veꝝ Sꝫ ꝯ. añs est veꝝ. vt supponit̄ ⁊ cōsequēs falsuz. qd̄ sic ꝓbatur. quia null⁹ hō alius a socrate decipitur. ⁊ alius a socrate decipitur: ⁊ socrates non decipit̄. si igitur socrates decipiatur: tunc credit sicut est. ⁊ ꝑ ꝯñs non decipitur. Respondendū ꝙ socrates decipitur: ⁊ neget̄ ꝯña. igitur credit sicut est. qꝛ hec ꝓpō. aliquis homo decipit̄. cui socrates adheret: habet reflexionē supra se. ex circūstantia casus. ⁊ equiualet huic. aliquis homo assentit ꝓpōni false. que non potest esse vera casu dato permanēte. Ex quo solet inferri. esse aliquas ꝓpōnes quātū ad ꝓcationes suaꝝ partiū omnino similes ⁊ tñ vnā esse falsam. ꝓpter reflexionē su-

pra se. ⁊ reliquã esse verã. Nam ista ꝓpositio. aliquis homo decipit: in mente socratis non est vera. in casu posito. Et si aliquis formaret illi similẽ talis non esset falsa. quia nõ haberet circũstantiã reflexiõis supra se. Consimile hic patz. si socrates dicat hãc ⁊ nullaz aliã. plato dicit falsuz. ⁊ econtra. plato dicit hanc solã socrates dicit falsum. tunc vtraqꝫ predictaꝝ falsificat seip̃am. attamen si iohannes dicat easdem plato dicit falsum. vtraqꝫ esset vera. quia non habet nisi vnã ꝑcationẽ directam. ꝑm quã ita est sicut ꝑcatur. Quartuz exemplũ. socrates scit ꝓpositionẽ in pariete scriptaz sibi esse dubiã: ponatur ꝙ hec sola sit scripta in pariete: ⁊ ꝙ socrates eam penitus inspiciat ⁊ aduertat diligenter. Tũc arguit̃ sic. socrates assentit huic ꝓpositioni scripte in pariete. ꝓpositio scripta in pariete est sibi dubia. ⁊ per consequẽs est sicut ꝑcatur per ꝓpositionẽ scriptã in pariete. ⁊ per consequẽs cũ ip̃e sit ꝑitus sequitur. ꝙ ita scit esse sicut significatur. ⁊ non dubitat. si vero non assentit. tunc non est ita sicut ꝑcat ꝓpositio scripta in pariete: ⁊ ipse existens peritus nouit non ita esse. ergo erit falsa. patz ergo ꝙ tunc propositio habet reflexam significationẽ supra se ratione casus. vnde si scriberetur hec ꝓpositio. astra sunt paria: tunc staret veritas prime. nunc aũt non stat. Simile est: si platoni in omni scientia doctissimo ꝓponatur hec. alicui ꝓponatur ꝓpositio sibi dubia: ⁊ nesciat an alicui alteri ꝓponatur propositio sibi dubia. Aut ergo ꝓpositio sibi ꝓposita erit sibi dubia: ⁊ si sic. cum ipse sit doctissimus. ipse scit ꝙ alicui ꝓponitur propositio dubia: ⁊ non dubitat eam. si autem non sit tibi dubia. falsa erit. sicut argui potest. quia nescit an alteri proponatur ꝓpositio dubia. relinquitur ergo ꝙ habet reflexionẽ supra se Quintum exemplum est hoc. negatiua non est scita a te. posito ꝙ ipsa met demõstretur: ⁊ proponatur socrati in omni arte perito. tunc si eam scit erit falsa. ⁊ per ꝯsequẽs non scita. Aut eaz nesciat. ⁊ si ipse scit hoc. ⁊ per ꝯñs scit ita esse sicut per eam ꝑcatur ⁊ ita erit scita. Relinquitur ergo ꝙ repugnat eam sciri ꝓpter reflexionem. vnde solet poni alius casus. scz ꝙ omnis ꝓpositio scita a te est affirmatiua. Et tunc arguit̃. om̃is propositio scita a te est affirmatiua. igitur hec negatur. nõ est scita a te. ꝯña est bona. ⁊ scitur esse talis. ⁊ añs est scitum. igitur cõsequẽs est scitũ. ⁊ si sic. consequens erit falsum. ⁊ sic non scitum. ⁊ sic erit scitum ⁊ non scitum.

¶ Hic pro declaratione dictorum autor in tertia parte huiꝰ tractatus ponit quedaz exempla. Primũ est. si ponantur iste ꝓpõnes: omnis ꝓpositio est negatiua. nulla ꝓpositio est negatiua. omnis ꝓpositio est particularis. omnes iste sunt insolubiles. ⁊ cõstant ex terminis ꝓpõnalibꝫ. ⁊ earũ ꝑcatio super seip̃am transit. ⁊ sic nõ est concordia intellectus cum tali ꝑcatione propositionis. Cum enim dico. omnis ꝓpõ est negatiua ꝑcat negatiuum inesse omni ꝓpositioni. ⁊ tamen ip̃a hoc significans est affirmatiua. Secundũ exemplũ est. deus est. ⁊ hec copulatiua. ⁊ homo est asinus: vl̃ hec disiunctiua est falsa. supposito ꝙ in subiecto secũde partis copulatiue demonstret̃ illa tota copulatiua cuius ipsa est met pars: ⁊ ꝙ illa copulatiua ꝑcet sicut termini cõmuniter pretendunt. In istis enim exemplis prima pars falsificat seip̃am: quia ad esse sicut significatur per ipsam sequitur ita non esse. vt patz intuenti. Alia exempla ad longum patent in textu. Sed quomodo iste ꝓpõnes sunt soluende. superius dictum est. Et tantũ de insolubilibꝫ.

Finit exercitiũ sup omnes tractatus: paruoꝝ logicaliũ
vna cũ tractatu de obligationibꝫ ⁊ insolubilibus.
Impressuz Argẽtine per Joannẽ knob
louch Anno dñi. M.D.xvij.
die. xx. mensis Mar-
cij.

Bibl. Jag.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0034834

